THE NEW-HEBREW SCHOOL OF POETS
OF THE SPANISH-ARABIAN EPOCH

BY H. BRODY
AND K. ALBRECHT

J. C. Hinrichs'sche Buchhandlung in Leipzig

שַׁעַר הַשִּׁיר

THE

NEW-HEBREW SCHOOL OF POETS

OF THE SPANISH-ARABIAN EPOCH

SELECTED TEXTS

WITH INTRODUCTION, NOTES AND DICTIONARY

EDITED BY

H. BRODY, PH. D.
RABBI IN NACHOD (BOHEMIA)

AND

K. ALBRECHT, PH. D.
PROFESSOR IN OLDENBURG (GRAND-DUCHY)

ENGLISH TRANSLATION OF THE INTRODUCTION ETC.
BY MRS. KARL ALBRECHT

WILLIAMS & NORGATE
14 HENRIETTA STREET, COVENT GARDEN
LONDON WC

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG
LEIPZIG

LEMCKE & BUECHNER
NEW YORK

1906

Contents.

Abbreviations.

Al. = Maḥzôr accord. to rite Algier: מחזור קטן, Livorno 1886, 8⁰.
Ar. = Maḥzôr accord. to rite Aragonia, Saloniki 1809, 4⁰.
Av., Avig. (Avign.) = Maḥzôr accord. to rite Avignon, viz. I: סדר האשמורות. Amsterdam 1763; II: ס' של ראש השנה, ibid. 1765; III: ס' של יום כפור ib, 1766, 4⁰.
BSt. = H. Brody, Studien zu den Dichtungen Jehuda ha-Levi's. I: Über die Metra der Versgedichte. Berlin 1895, 8⁰.
Cat. s. Kat.
DB. = H. Brody, Dîwân des Abû-l-Hasan Jehuda ha-Levi. I Berlin 1901; II: ibid. 1905.
DL. = S. D. Luzzatto, Divan (דיואן) des Jeḥûdâ ha Lêwî, Lyck 1864, 8⁰.
Kat. = Maḥzôr accord. to rite Catalonia, Saloniki 1681 (?), 4⁰.
Karp. = Maḥzôr accord. to rite Karpentras, viz. I: ראש השנה ואשמורת ערב יו"כ and II: יום הכפורים, Amsterdam 1739; III: סדר לשלש רגלים, ibid. 1759, 8⁰.
Oxf., Oxford = Ms. Oxford, Bodleiana; the numbers accord. to Neubauer's catalogue.
Qer. Arg. (Qer. Algier) = Maḥzôr for the feasts of pilgrimage accord. to rite Argil (Algier): קרובץ ארגיל, 1774, 4⁰.
Sef. = Maḥzôr accord. to Spanish rite (Seḟârâd), Ven. 1544, small 8⁰.
Tlem. = Maḥzôr accord. to rite Tlemsan: מחזור קטן, Livorno 1861, 8⁰.
Trip. = Maḥzôr accord. to rite Tripol: שפתי רננות, Ven. 1711, 4⁰.

The following abbreviations are used for the bibl. books:

Genes, Exod (Ex), Lev, Nu (Num), Deut, Josh, Judg, Sam, Kngs, Is Jer, Ez, Hos, Jo, Am, Ob, Jon, Mi, Na, Hab, Zeph, Hag, Zech, Mal, Ps Prov, Job, Song of S, Ru, Lament, Eccl, Est, Dan, Ezr, Neh, Chron.

Preface.

It is unfortunately only too true that the New-Hebrew poetry has not hitherto been accorded the recognition and appreciation to which, both as regards its form and content, it is justly entitled. By all but the few amateurs who zealously cultivate it it is totally neglected. It deserves to be not only more widely known and read, but also, as a subject of scientific research, is worthy of greater attention than it at present receives[1]. Even by professed orientalists, who pursue with eagerness and zest every discoverable fact possessing any sort of interest and significance for the study of the sacred literatures and religions of the Ancient East, this branch of oriental literature is entirely ignored. For this state of affairs various reasons might be adduced. One of the most cogent, doubtless, is the absence hitherto of any trustworthy guide capable of introducing the beginner—for even masters must on the threshold be beginners—into the whole vast domain of this new and strange world; a guide who could enable the learner to familiarise himself with the general character, extent and essential features of the region which it would be his task afterwards to explore independently.

On the subject of the New-Hebrew poetry a good deal has at different times been spoken and written[2]. Various attempts

---

[1] During the last ten years hardly more than two or three Doctor-dissertations (theses for the doctor's degree at the German Universities) dealing with the New-Hebrew poetry have been published. Candidates fear, with only too good reason, that work of this kind will, as a rule, be rejected.

[2] In works dealing with Jewish History and Literature the poetry naturally comes in for a share of notice. Of special works in this department the following may here be mentioned: Franz Delitzsch, Zur Geschichte der jüdischen Poesie etc., Leipzig 1836; Leop. Dukes, Ehren-

have been made to conceive its spirit, to set forth its forms, to penetrate its language. The poets themselves even have been made to rise from their graves and solemnly arraigned before the tribunal of criticism. There judgment has been pronounced upon them; their idiosyncrasies pourtrayed; their knowledge and capacity estimated; their creations and achievements now praised up to the skies, now subjected to scorn and contumely; sometimes with justice, sometimes not; often with impartiality, but often only as the objects of an unreasoning love or hatred. The creations of the New-Hebrew muse itself, however, have interested but few. The actual poetry has remained for the most part buried in the safe obscurity of MSS. and rare printed books; while the little material that did see the light, thanks to the self-sacrificing labours of a few enthusiastic scholars and investigators[1], has largely remained unnoticed and misunderstood, because (for the reason above stated) systematic study of the literature as a whole has not so far been possible. Grätz's endeavour to supply the deficiency by the publication of an anthology[2] did not (for reasons which need not here be enlarged upon) succeed; and since his no other attempt has been made to form, upon scientific principles, a collection of poems as an introduction to the study of the New-Hebrew poetical literature.

In undertaking the task of selecting and editing the present series our aim has been to fill up the void, the existence of

---

säulen und Denksteine etc., Wien 1837, and Zur Kenntniß der neuhebräischen religiösen Poesie, Francfort on the Main 1842; Michael Sachs, Die religiöse Poesie der Juden in Spanien, Berlin 1845 (2nd edition, Berlin 1901); S. J. Kaempf, Nichtandalusische Poesie andalusischer Dichter etc., Prag 1858 (vol. I, part II p. 147 ff.); Leop. Zunz, Die synagogale Poesie des Mittelalters, Berlin 1855, and Die Literaturgeschichte der synagogalen Poesie, Berlin 1865; A. Sulzbach, Die poetische Literatur, in Winter & Wünsche, Die jüdische Literatur seit Abschluß des Kanons, vol. III, Trier 1896 (pp. 1—216).

[1] In this connexion the following only call for mention: H. Edelmann, L. Dukes, S. D. Luzzatto, and Senior Sachs. In the last quarter of the last century A. Harkavy, D. Rosin, and E. Egers more particularly have worked in this department. Of Christian scholars must be mentioned the names of Thomas Chenery (Machberoth Ithiel by Jehudah ben Shelomoh Alcharizi . . . London & Edinburgh 1872) and Paul de Lagarde (edited Ḥarîzî's macames, Gottingen 1883).

[2] לקט שושנים Blumenlese neuhebräischer Dichtungen etc., Breslau 1862.

which must have been painfully felt by all who have ever wished to promote the study and intelligent appreciation of a branch of literature which embodies the thought and sentiments of many minds of rare distinction and gifts. Before we proceed, however, to present our collection to our readers, a word must be said as to the plan and arrangement of the selected texts.

It has been our endeavour, on the one hand, to illustrate in an adequate way the essential characteristics and features of each poet's work, and, on the other, so to group the material as to enable the student to gain a sufficient knowledge of the poetry as a whole in all its various forms and branches; and, at the same time, to make the process of its development intelligible. Accordingly the poets have been arranged in chronological order so far as the compositions bearing their names which have been transmitted to us allow[1], and so far as their works are accessible. The number of poems included in each case corresponds with the importance of the poet, and his position in literature.

We begin, then, with the poets who 'commenced twittering in the days of Ḥisdaï'[2], viz. with Mẹnaḥêm ben Sẹrûq and Dûnâš ben Labrâṭ (10th century), who, likely enough, were no Spaniards by birth, but whose whole literary work was accomplished in Spain, and of whom the latter especially exercised a lasting influence on the New-Hebrew poetry by transferring to it the Arabic metre[3]. We then proceed to trace its further development; it is seen at its height in the time of Šẹmû'êl the Nâgîd (died 1055; Gabirol [1020—1070] is especially prominent

[1] Of the poets quoted in the 'macame of the Andalusian poets' (nr. 149) by Ḥarîzî the following are omitted in our work: 'Abûn (the elder), Môše b. Toknâ, Môše Chiquitilla ha-Kôhên, Jiṣḥâq b. Bârûk, 'Adônîm (not to be identified with Dûnâš ben Labrâṭ), Môše (according to another reading Jôsêf) b. Šêšet, 'Abrâhâm al-Ḥarîzî, Šẹlômô b. Zikbêl (cf. nr. 149 note 135), ben Barzèl, Jẹhûdâ b. 'Abbâs (no Spaniard), Jiṣḥâq Krispin. Of Jẹqûtî'êl b. Hassân, the favourer of Gabirol a religious poem is said to be extant in a MS. (cf. Zunz, Literaturgesch. p. 567), but all attempts to find it have been without success.

[2] 'Abrâhâm b. Daûd, Sêfer ha-Qabbâlâ, in A. Neubauer's Mediaeval Jewish Chronicles I (Oxford 1887) p 81: בימי ר' חסדאי הנשיא התחילו לצפצף.

[3] Cf. Brody, Studien zu den Dichtungen Jehuda ha-Levi's, I: Über die Metra der Versgedichte (Berlin 1895) p 10.

at this time); we admire its glorious efflorescence[1] in Môše ibn 'Ezrâ (1070—1140) and Jẹhûdâ ha-Lêwî (died 1150); we watch its gradual decline till the last brief flickering up (before total extinction) in Jẹhûdâ Ḥạrîzî (1170—1235), the genial poet of macames, and the last great representative of the ancient classical school, although not the last poet on Spanish ground.

We have been led to limit our collection to the poetry produced in Spain not only because, as a matter of fact, it was in Spain that the finest which the New-Hebrew literature has to offer blossomed forth, but also because we desired that our work should form a well-rounded, compact, and finished whole. It would have been impossible to secure this end, without unduly enlarging the collection, if we had attempted to illustrate the work of the poets of all countries in our selection. Moreover, the numerous points of contact with Arabic poetry, which the poems of the Spanish-Arabic epoch so largely display will be of great interest to Orientalists.

In making the selection it has been our aim to include a sufficient number of examples to illustrate amply all the more important kinds and classes of poetry employed, as well as the technical means and artifices used by the poets, whether as regards the treatment of the subject-matter, or the external form and style. Prose (rhymed-prose) as well as poetry proper has been given a place; compositions written in exact metre[2] together with those in which the number of syllables only is counted[3], and also those in which not even the number of syllables is regarded, are exemplified; and due attention has been given in the collection to the verse-poems and the construction of the strophe in its manifold forms and formations, as well as to the 'girdle-poems' (Mûwaššaḥât). Illustrations have been given of the treatment of rhyme, in its various construction, the catch-word (refrain), the pun (Teğnîs), and the acrostic[4]. In the same way

---

[1] ונקרא זמנם זמן הנצנים says Ḥạrîzî in the 18th of his macames, ed. Amsterdam 1729 p ל״ד b, ed. Lagarde 18, 2, 63.

[2] The metres of the verse-poems are dealt with in the dissertation mentioned p. V note 3.

[3] In these poems the vowels only have a metrical value; Šẹwâ mobile and comp. occupy an anomalous position, and are not taken account of.

[4] On the various forms of the acrostic cf. Zunz, syn. Poesie pp. 104—112.

we have taken care to classify and illustrate the varying phases of character exhibited in the inner composition of the verses, such as synthesis, antithesis, and the like[1].

The literature with which we are now concerned, naturally and obviously falls in respect of its subject matter into two classes; viz. into religious or synagogical and profane or secular poetry. Both classes have been similarly treated in our collection, and their different varieties exemplified. In one curious point the secular poems, diverse as they otherwise are in character and purpose, share a common distinguishing feature—they hardly ever bear a Hebrew designation; and only occasionally has an Arabic term been used in the titles with which the poems are provided in the manuscripts. With the religious poetry the case is different. Here every piece has its [Hebrew] name, which sometimes has reference to the form[2], but more often connects itself with the contents and purpose of the poem and thus serves to fix its place in the Liturgy. These names have been explained in the notes, and, as far as possible, with reference to their contexts[3]; in so doing we trust we have not imposed upon ourselves an unnecessary task.

In editing the poems our first care has been to give the text as correctly as possible. We have spared neither means nor pains to consult the rarest prints and manuscripts for our work. At the same time we have not thought it either necessary or desirable, in a book of this kind, to note all the various readings which the documents offer. With few exceptions we have only given variants in those cases in which we felt ourselves unable to decide between conflicting readings where the latter seemed to be equally well attested, or equally doubtful; the same course has also been adopted where a variant appeared to support a different view of the passage from our own. We

---

In order to emphasize their special character more distinctly the acrostics are printed in larger type.

[1] It is impossible to enumerate here all the technical devices employed by the poets in order to secure for their work the stamp of exterior poetical form or to gain an effect. The detailed description of these belongs partly to the department of poetics, partly to that of the theory of style.

[2] Cf. the introductory notes to nos: 14 (פזמון), 15 (רהוטה & רהיט), 48 (מסתאגיב).

[3] Cf. the introductory remarks to nos: 7, 18, 30, 104.

have also registered the evidence of the documents in all those cases where we felt compelled to emend the text or to adopt an emendation proposed by others. And lastly, all the various readings have been noted in those cases where only MSS. were available as documentary authority[1]. In all other cases we have contented ourselves with performing the diorthosis of the text in accordance with the evidence of the sources within our reach, and with mentioning these sources in the notes. Thus room is left for further research and investigation on the part of the amateur.

In the matter of vocalisation and orthography the principles explained in the introduction to the Dîwân of Jẹhûdâ ha-Lêwî[2] have in general been followed. Throughout, the rules of grammar and the traditional transmitted text of Holy Scripture have been accorded a decisive voice; but the exigencies of rhyme and metre have had to be respected as well, and these have sometimes over-ridden grammar and Mâsôrâ. This is especially the case where the pronominal suffix of the 2 pers. sing. masc. is preceded by Šẹwâ quiescens, in such a manner that two Šẹwâ stand together, the second of which is mobile (e. g. גָּדְלְךָ); when this form would be incompatible with the rhyme, or the metre does not admit a Šẹwâ mobile, the Aram. (= the fem.) form has been employed (וְגָדְלֵךְ no. 22 v. 47; אֶצְלֵךְ no. 29 v. 10; צְמָאֵךְ no. 23 v. 12; other examples in no. 53 and elsewhere). Where, again, grammar requires a Šẹwâ compos., but this is impossible for metrical reasons, a Šẹwâ simplex takes its place, in order to show that metrically it is equivalent to a Šẹwâ quiescens. On the other hand Šẹwâ quiescens is, as a rule, provided with a Mêteg (ֽ) in those cases where the metre of the verses desiderates a short syllable, (i. e. in this case a Šẹwâ mobile), in order to show that metrically it is to be regarded as mobile. The rhyme has influenced the orthography to this extent, that sometimes the defective manner of writing has been chosen for words written plene in the Bible and vice versâ. In adopting this course our intention has been to render the rhyme typographically more prominent.

---

[1] These are nos. 12, 33, 40, 55, 57, 59, 60, 64, 73, 91, 93, 98, 99, 100, 102, 104, 140, 141, 142, 143, which all appear here for the first time; cf. also the introductory note to no. 111.

[2] ed: Brody, I. p. XII.

We have not considered it any part of our task to explain the poems individually throughout.

A commentary does not fall within the scope of the book which is to be regarded purely as a text-book, the sole aim of which is to provide the appropriate material for those who wish to elucidate the New-Hebrew poetry independently, and to point the way to scholars for original research. Some indispensable help is given in the notes in the shape of references to those passages in the Bible, Talmûd, Midrâš and other works on which the phraseology of the poems is based, or which contribute something to the comprehension of the phraseology. Explanatory notes have only been added in the case of specially difficult passages, or where a faulty text had to be guarded against, or, lastly, in cases where explanations given by others had to be corrected, or where a wrong interpretation would easily suggest itself.

The dictionary (pp. 196 ff.) is prefaced by a short note, giving particulars as to its contents. In this connexion it is necessary to emphasize the fact that very often the signification of a word in the New-Hebrew poetry only *seemingly* shows an amplification of its biblical meaning. In many cases the ancient interpreters have translated a bible-word differently from what is done to-day (after centuries of philological research and investigation). The fact must not be overlooked that our modern dictionaries err somewhat on the side of excess in their conscientiousness; they often allow a word only that meaning which it doubtless has in the particular context; whereas the older lexicographers, without regard to this modifying factor, have in many cases invested the word with an absolute meaning (which doubtless belongs to it in other contexts). We have occasionally registered such words with a meaning *seemingly* non-Biblical; it would have been, however, quite impossible for us to deal in this way with all such cases without giving more value to trifles than is due to them.

It will be the duty of the reader, therefore, always to have regard to the opinions of the older commentators, and not merely to seek counsel and instruction from modern dictionaries. Attention must also be paid to the views of the ancients in the matter of new formations of words—formations which are often

grammatically impossible in the light of modern knowledge and accepted principles. Since in the most ancient period the bi-literality of the so-called weak verbal roots was axiomatic, formations which, in the light of the knowledge we possess, could only be derived from verbs *med. gem.* (ע"ע) could, without scruple, be applied in the case of roots which we designate as ע"ו. For the writers of these poems, of course, these distinctions did not exist; in their eyes שב (שוב) and סב (סבב) belonged to the same category, and were employed grammatically in the same way according to the same rules[1].

With these observations we bring our preface to a conclusion. Our thanks are due to Prof. W. Bacher for his well-known kindness in reading the proof-sheets; also to O. Müller, Ph. D., at Oldenburg for the revision of the English translation, and to the Rev. G. H. Box, of S. John's College Oxford, for the revision of the English Preface.

We now send forth this book to the world with the hope that it may serve to stimulate in wider circles a genuine interest in the New-Hebrew poetry, which forms so splendid a literature—a literature which gives us a glimpse into the soul-life of generous men who found time amidst their serious scientific activities to pay homage to the muse, and, in showing how their hearts were moved by joy and sorrow, to create poetical masterpieces; a literature, moreover, that helps us to understand the feelings and sentiments of a nation which, though torn from its native soil and transplanted to foreign lands, lives its own life and speaks its own language, and which also knows how to endow the forms, cleverly appropriated from other peoples, with the spirit of its own manners, characteristics, and genius.

July 1905.

The Editors.

---

[1] Cf. the notes to no. 7 v. 20 & 37; no. 10 v. 20; and no. 40 v. 14. In the case of the Spaniards, it may be remarked, such phenomena are rare, since they were acquainted from the time of Jeḥûdâ Hajjûġ onward (about the year 1000) with the principle of triliterality, and generally acknowledged it too. Such formations, as those referred to above—ungrammatical to modern eyes—are often met with in the poets outside Spain: 'Elʿâzâr Qâlîr in this respect is *facile princeps;* cf. Delitzsch l. c. p 150 ff., and Zunz, synag. Poesie p 117 ff.

I. Mẹnaḥêm ben Sẹrûq.

1. To Ḥisdai ibn Šafrût.

אֲדֹנִי בֶּן־אֲדֹנִי   מִנִּי אָדָם הַקַּדְמוֹנִי   תַּכְלִית כָּל־אַחֲרוֹן׃
וְאָמְנָם לֹא לִי לְבַד   כִּי אִם־לְכָל־נָדִיב וְנִכְבָּד   וּלְכָל־אַנְשֵׁי פִתְרוֹן׃
עֵת מְלִיצוֹת מְבָאֵר   וּמוֹשַׁב נְגִידִים מְפָאֵר   כְּמוֹ עֲנָקִים לְגָרוֹן׃
גַּם בְּקֶרֶב אֶזְרָחִים   כַּאֲשֶׁר בְּתוֹךְ חוֹחִים   חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן׃
סְמָדַר לְעוֹלָם פִּתַּח   הַנִּרְאֶה כְּצִיץ הַמְפֻתָּח   אֲשֶׁר עַל־מֵצַח אַהֲרֹן׃
נָדִיב וְאֶזְרָח   הָעֵת אֲשֶׁר זָרַח   פִּנּוֹת עוֹלָם פָּצְחוּ רוֹן׃
לְיֹשְׁבֵי אֶרֶץ וְשֹׁכְנֵי אִי   הוּקַם לָמוֹ לְרֳאִי   וַיְהִי לְזִכָּרוֹן׃
גַּם הָיֹה הָיָה   לְכָל־שְׁאֵרִית הַשְּׁבִיָּה   חוֹמָה וּבִצָּרוֹן׃
אֵיזֶהוּ עִקָּר   אֲשֶׁר לֹא יַעַרְכֶהוּ כָל־יְקָר,   נְדִיב שֵׂכֶל בְּכִשְׁרוֹן׃
אִלּוּ כָּל־מְחֹקֵק   חִקְקֵי חֵיקוֹ יְחֹקֵק   לֹא הִשִּׂיגוּ מַעְשַׂר עִשָּׂרוֹן׃
וְאִם יָאִיצוּ בְכֹחָם   הֲיוּכְלוּ בְּמֶרְחֲבֵי צַחְצוּחָם   לְחַוּוֹת כֹּחַ הַיִּתְרוֹן׃
בְּשִׁבְחוֹ אֲנִי אָחֵל   וְטוּבוֹ לֹא אֲיַחֵל   כִּי אֶפֶס שִׁבָּרוֹן׃
וְזֹאת יוֹרֶה עָלַי   כִּי לֹא־שֶׁקֶר מִלַּי   וְאֵין בָּם עִוָּרוֹן׃
רַב בִּמְעַט אֲפָרֵשׁ   וְלִי נָאֶה לִדְרֹשׁ   מִלִּין בְּלִי עִצָּרוֹן׃
מִכָּל־צְדָדִים   כֻּלּוֹ מַחֲמַדִּים   מֻשְׁלָם בְּלִי חֶסְרוֹן׃
יַטֶּה חֵן לְנִיבִים   שֹׁכֵן כְּרֻבִים   אֲשֶׁר עַל־הָאָרוֹן׃
וְחֶסֶד יִמְצְאוּ נָא   בְּזֹאת הָעֳנָה   לְהַשְׁבִּית נְדִיב מֵחָרוֹן׃

1: S. G. Stern, Liber Responsionum (ספר תשובות), Wien 1870, p XXIII — 1: Since creation of the first man (cf. Job 20,4) thought as final aim. אדם הקדמוני = Adam, Midrâš rab. Num. Chapt. 10 (ed. Wilna 1878 fol. 70a) — 3a: מבאר is used here in the sense of 'to recite.' Subject is the praised one (Ḥisdai) — 4a: cf. Mẹnaḥêm in his dictionary (מחברת מנחם, London 1854) s. v. אזרח (p 20) — 4bc: cf. Song of S. 2,1.2 — 5: cf. Song of S. 7,13; Exod 28,36.38 — 6: העת = at the time when ...; to רון cf. Ps 32,7 — 10: Mẹnaḥêm uses the root חקק in the sense of 'to write'; to חקקי חיקו cf. Judg 5,15 — 11: cf. about the use of צחצח (in the talm. sense: brillant) Zunz, Die synag. Poesie (Berlin 1855) p 432 f. — 13b: cf. Job 36,4 — 14a: במעט shortly, in few words. בלי עצרון unreservedly — 15b: Song of S. 5,16 — 16a: The root נוב (Mẹnaḥêm, dictionary s. v. נב explains it by לשון מבטא, likewise others) is used by poets in the sense of 'to speak', therefore ניב & (not bibl.) plur. נִיבוֹת, נִיבִים word, speech — 16b: cf. 1 Sam 4,4 — 16c: Lev 16,2.

2. From the letter to Ḥisdai ibn Šafrût.

שְׁמַע־נָא דְבָרַי, אֲדֹנִי הַנָּגִיד הַגָּדוֹל[1]: מֵחֹמֶר קֹרַצְתָּ כָּמוֹנִי[2], וְעֹשֵׂנִי עֹשֶׂךָ[3], וְעָפָר יְסוֹדָתֵנוּ וְצֵל יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ[4], וְכַבִּירִים אֲשֶׁר יִשְׂגָּבוּ — וְדַלִּים אֲשֶׁר יִדְאָבוּ — יַחַד עַל־עָפָר יִשְׁכָּבוּ[5]. — אֲנִי הַגֶּבֶר[6] הַנִּדְאָב — בְּלֹא־עֵת יוֹמִי עָרַב — וְעוֹד לֹא יוֹמִי[7] מָלְאוּ יָמַי. — מָה אָרְכוּ רִגְעֵי לֵילִי אֲשֶׁר לֹא נִבְקַע כַּם שָׁחַר[8], גַּם יְרֵחִי הוּעַם בְּעָבֵי מַאְפֵל, וְכוֹכְבֵי נִשְׁפִּי אָסְפוּ נָגְהָם[9], עַל־אֵלֶּה לְפֹעֲלִי אֶתֶּן־צֶדֶק[10]. — אֲנִי הַגֶּבֶר הַנִּדְוֶה, אֲשֶׁר בְּלִי בֹסֶר קָהוּ שִׁנָּי[11], לִי עָרְכוּ[12] טַעְמֵי מָוֶת וּלְרַגְלַי כָּרוּ שָׁחַת, אָסְרוּ רַגְלַי בְּכַבְלֵי חָרוֹן, וְהִשִּׁיקוּ קְרָבַי בְּמוֹקְדֵי עוֹלָם[13], וּמְגִנֵּי בְּיוֹם אֵידִי אָמְרוּ הֶאָח. — וְאִם שַׁדַּי הִרְחִיק יֶשַׁע[14] — אֵין נָקִי מִפֶּשַׁע — וְאִם בְּעֵת צָרָה שָׁמָּה אֲדֹנָי[15]. — הֲלֹא יוֹם וָלַיִל — מְמַנִּים אַנְשֵׁי חַיִל — כְּעֹרְבֵי מַשָּׁאוֹת[16]. — וְאִם זְמַן יַאֲרִיכוּ — מִשְׁפָּט יַעֲרִיכוּ[17] — וְנִגְלָה צֶדֶק עוֹלָמִים[18]. — לֹא יִמָּשְׁכוּ יְמֵי אֱנוֹשׁ[19] — עַד בֹּא־עֵת לַעֲנוֹשׁ[20] — וְיִצְדַּק פֹּעַל אֱלֹהִים. — וְלוּ לֹא נִקְבַּר — עַד רְאוֹת אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר[21] — וּמֶה מִפְעַל הַגַּלְגָּל. — וְאִם אֵין מְחַוֶּה — מַה־הוּא וּמֶה־הֹוֶה — הַדַּיָּן בַּשַּׁחַק נִצָּב סֶלָה[22]. — עַל־כָּל־כְּלִמּוֹתַי — אֵלֶּה תַנְחוּמוֹתָי. — מָה־אֲעִיד וּמָה אֲדַמֶּה[23] — לְלִבִּי אֲשֶׁר יֶהֱמֶה[24] — וְיִשְׁתֹּק מִשַּׁאֲגֹתָיו. — חָשַׁבְתִּי כָּל־פֶּרֶץ — מִנִּי שִׂים אָדָם עֲלֵי־אָרֶץ[25] — וְכָמוֹנִי בְּכָל־כְּאֵבִים לֹא מָצָאתִי[26]. — לְאֵין כָּל־חָדָשׁ[27] נוֹצַרְתִּי מַכְחִישׁ — כִּי כָמוֹנִי לֹא הָיָה גַּם לֹא־גָז חִישׁ[28]. — הֲלֹא עֵינַי רֹאוֹת — כִּי לִהְיוֹת לְאוֹת — בָּאתִי לָעוֹלָם. — לָכֵן מִתּוֹךְ וּמֵחָמָס[29] — לְבָבִי יִמַּס — וְכַיָּם יֶהֱמֶה[30]. — וְאִם אַחִי תַּנִּינִים — וְרֵעַי יְעֵנִים[31] — לֹא הִשִּׂיגוּ בְנִיהֶם, כִּי מִתַּמְרוּרָם אַגְדִּיל תַּמְרוּרִים, וּמִבִּכְיִ יַעְזֵר אֲמָרֵר בַּבֶּכִי[32]. — גַּם־אֲנִי אַצְרִיחַ וְאַרְחִיב קָרְחָתִי[33], עֲצָמַי יִבְכָּיוּן — אֵלֶּה עַל־אֵלֶּה, וּנְתָחַי יֶהֱמָיוּן — קְצָתָם עַל־קְצָתָם, וְאַף־אֲנִי בְּמוֹ־פִי אֲקוֹנֵן עַל־כֻּלָּם. — מֵחִי מִלְּחוּמִי[34] אֲנִי אֶגְרֹד וּמָגִנַּי[34a] אֲנִי אֲגַדֵּעַ, אֶזְרָעֵם בְּרִגְבֵי עָפָר וְאַמְטִיר עָלֵימוֹ מֵימֵי עַפְעַפַּי, וְתָמִיד אֲרַוֵּם בְּדִמְעָתִי, אוּלַי חֲמָסִי יַצְמִיחַ פֶּרִי — וְיַשְׁבִּית מְרִי מְבִית הַמֶּרִי — וּבְעֵת תַּלְמֵי צִיָּה בְּדִמְעָתִי יִרְוָיוּן — עַל־חֲמַס לְשַׁדַּי

2: Stern, l. c. p XXV — 1: cf. Zech 3,8; according to it דברי, which only has one ms., had to be crossed — 2: cf. Job 33,6 — 3: cf. Job 31,15 — 4: cf. Job 4,19; 8,9 (Ed. has ואפר) — 5: Job 21,26 — 6: cf. Lament 3,1 — 7: cf. Job 15,32 — 8: cf. Is 58,8 — 9: cf. Job 3,9 & Jo 2,10; 4,15 — 10: Job 36,3 — 11: cf. Jer 31,29. 30; Ez 18,2 — 12: cf. Job 6,4 — 13: Is 33,14 — 14: cf. Job 5,4 — 15: cf. Ez 48,35 — 16: cf. Prov 22,26; for explanation ʾÂbôt III 16 — 17: cf. Job 13,18 — 18: Dan 9,24 — 19: cf. Is 13,22 — 20: cf. Jer 27,7 — 21: Ru 3,18 — 22: cf. Ps 89,38 — 23: cf. Lam 2,13 — 24: cf. Jer 48,36 — 25: Job 20,4 — 26: cf. Eccl 7,28 — 27: cf. Eccl 1,9 — 28: Ps 90,10 — 29: Ps 72,14 — 30: Jer 6,23; 50,42 — 31: cf. Job 30,29. Menaḥêm, dictionary s. v. תן, makes no difference between תנים and תנין — 32: cf. Is 16,9; 22,4 — 33: cf. Mi 1,16 — 34: 'My fat of my flesh'; cf. Menaḥêm, dict. s. v. לחם, and Ibn Ǵanâḥ: Wurzelwörterbuch (ed Bacher, Berlin 1896), who already compares it with the Arabian (لحم) — 34a: under מגני (cf. Job 41,7) are here

יִבְכָּיוּן.— הֵן מִדֵּי בַּת־עֵינִי דָמֹעַ תִּדְמַע — הֲלֹא שָׂהֲדִי בַּמְּרוֹמִים שָׁמֹעַ יִשְׁמָע[35].— אֲנִי אִישׁ הֲוֵה־לֵב, הַיָּגֵעַ תָּמִיד עַל־חֲמָסִי, וְלֹא אָשׁוּב — עַד יִכְלֶה שְׁאֵרִי וְיָשׁוּב — לַעֲפָרוֹ[36], אֶשָּׂא מוּסַר כְּלִמָּתִי[37], אֶסְבֹּל מַדּוּחַי[38] — וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חָי[39] — הוּא יָרִיב אֶת־רִיבִי[40] וְיַעֲשֶׂה מִשְׁפָּטִי. — וְאִם דִּינִי עַתָּה יִתְמַהְמָהּ, אֲקַוֶּה לְיוֹם תּוֹכֵחָה, לְיוֹם קוּמִי לְעַד[41], יוֹם אֲשֶׁר נַעַמְדָה יָּחַד[42], יוֹם אֲשֶׁר בַּעַל מִשְׁפָּטִי יִגַּשׁ אֵלָי[42], יוֹם אֲשֶׁר לֹא־יָנוּס נָס וְלֹא־יוֹעִיל בּוֹ כָּל־הוֹן[43], יוֹם אֲשֶׁר יִשְׁווּ בּוֹ שׁוֹעַ וָדָל[44] — וְרֹאשׁ לְזָנָב לֹא יֹאמַר חֲדָל — יוֹם אֲשֶׁר לֹא יִתָּכְנוּ בוֹ תְּנוּאוֹת, וְלֹא יָרִיבוּ כַּבִּירִים בְּכֹחַ הַזְּרוֹעַ[45]:

II. Dûnâš ben Labrât.

3. To Ḥisdai ibn Šafrût.

– – – – – ⏑ – – – – – ⏑

דְּעֵה לְבִּי חָכְמָה   וּבִינָה וּמְזִמָּה   נְצֹר דַּרְכֵי עָרְמָה   שְׁמַע הַמּוּסָרִים:
וְהַצֶּדֶק בַּקֵּשׁ   וְאַל תִּהְיֶה עִקֵּשׁ   עֲבוּר לֹא תִוָּקֵשׁ   בְּלַבּוֹת הַמּוֹרִים:
הֱגֵה תָמִיד לַעֲנוֹת   תְּשׁוּבוֹת מוּכָנוֹת   צְרוּפוֹת וּבְחוּנוֹת   כְּזָהָב בַּכּוּרִים:
הֱיֵה חַי תָּמִיד עֵר   וְהִתְאַוּוֹת גֹּעֵר   בְּיַעַן אַתְּ שֹׁעֵר   לְרוּחוֹת וּבְשָׂרִים:
וְאַל תִּתְאַו חָמַר   זְמָן אָרֹךְ נִשְׁמָר   וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר   כְּשֹׁקֵט בִּשְׁמָרִים:
שְׁתוּתוֹ לְרַהַב   בְּכֹסוֹת הַזָּהָב   וְלִרְאוֹת לוֹ לַהַב   בְּכֹסוֹת סַפִּירִים:
וּמַאֲכַל מַשְׁמַנִּים   וּמִינֵי מַעֲדַנִּים   בְּצֵל נִטְעֵי גַנִּים   מְסֻבִּים בִּנְהָרִים:
לְמַרְאֶה נֶחְמָדִים   כְּפָרִים וּמְגָדִים   כְּרִמּוֹן וּשְׁקֵדִים   וְזֵיתִים וּתְמָרִים:
וְלֹא בָתֵּי מִדּוֹת   וְשִׂדָּה עִם שִׁדּוֹת   מְקֻטָּרוֹת קִדּוֹת   וְקָנֶה עִם מֹרִים:
וְגֻלּוֹת נִנְעָלוֹת   וּמִקְוֹת וּתְעָלוֹת   עֲלֵיהֶן אַיָּלוֹת   כְּאֵילוֹת הַיְּעָרִים:
בְּכָל־עֳנוֹת עֳרֻגוֹת   וְאֵין לָהֶם פּוּגוֹת   לְרַוּוֹת הָעֲרֻגוֹת   בְּמַיִם מְגֻרִים:

---

to be understood the bones. — 35: cf. Job 16,19 — 36: cf. Ps 73,26; 18,38; 104,29 — 37: cf. Job 20,3 — 38: in no biblical meaning: disregard or like מרחה Prov 26,28 shock — 39: Job 19,25 — 40: cf. 1 Sam 25,39 — 41: Zeph 3,8 — 42: cf. Is 50,8 — 43: cf. Am 9,1 & Prov 11,4 — 44: cf. Job 34,19 — 45: cf. Dan 11,6.

3: H. Filipowski, Criticae vocum recensiones etc. (ספר תשובות דונש בן לברט), London 1855, p 1 (=F) and H. Grätz, Blumenlese (לקט שושנים), Breslau 1862, p 19 (=G) — 1a: cf. Prov 24,14 — 2c: בעבור=עבור cf. Zunz: syn. Poesie p 121 — 2d: if מורים means ‘teachers’, then compare ʾÂbôt II, 10; but more probably ‘the flames of the obstinate ones’, the punishment, which befals the obstinate ones — 3a: cf. Prov 15,28 — 4: cf. 1 Chr. 9,24 (but here רוחות= ghosts) — 5a: חמר the frothing (wine), Ps 75,9 — 5cd: cf. Jer 48,11. בשמרים for metre’s sake; cf. besides Ibn Ganâḥ, Wurzelwörterb. s. v. אלה — 6: ואל תתאו (V. 5) refers to שתותו, as well as generally to the following verses; G has שתוהו, which is an erratum and is not to be corrected into שְׁתָהוּ. רהב in the sense of eagerness, impetuosity — 7b: whether the plur. of מין is bibl., (Gen 1,21) is doubtful (Ges.-Kautzsch § 91, rem. 1a) — 8: cf. Gen 2,9 — 9b: cf. Eccl 2,8 — 10a: cf. Song of S 4,12. Dûnâš follows here his adversary Menaḥêm, who, dict. s. v. גל, puts together this גל with גֻּלּוֹת, Josh 15,19 — To 10, 11 cf. Ps 42,2

לְהָצִיץ נִצָּנִים   שְׁחֹרִים וּלְבָנִים   וְצִצִּים כַּשָּׁנִים   בְּרָאשֵׁי הָאֲמִירִים:
הֲלֹא זֶה הַהֶבֶל   לְשַׁחַת וָחֶבֶל   וְשִׂמְחָתוֹ אֵבֶל   וּמַמְתַקָּיו מָרִים:
וְרֹאשׁוֹ בַהֲנָחָה   וְסוֹפוֹ לַאֲנָחָה   וְשִׂיחַ וּצְוָחָה   וְשָׁאוֹן וּשְׁבָרִים:
וְלָכֵן אַל־תִּתְרַע   אֲשֶׁר מוּסָר יִפְרַע   וְהָרוּחוֹת יִזְרַע   וְסוּפוֹת לוֹ פֹרִים:
בְּמֵרָע אַל־תִּתְחַר   וְדַרְכּוֹ אַל־תִּבְחַר   בְּלֵיל פֹּה וּבְמָחָר   מְקֻמָּט בִּקְבָרִים:
וְהִתְחַר בַּיָּרֵא   וְקַנֵּא בַמּוֹרֶה   תְּעוּדַת הַבּוֹרֵא   וּמַעְגַּל מֵישָׁרִים:
וְהוֹדֵה הַיֹּצֵר   לְבָבוֹת, הַנֹּצֵר   נְפָשׁוֹת, הַבֹּצֵר   לְרוּחוֹת כַּבִּירִים:
בְּשִׁירִים נִשְׁקָלִים   חֲדָשִׁים נִסְגָּלִים   בְּמִבְטָא נִגְבָּלִים   וְקוּקִים נֶחְקָרִים:
וְשִׂים שִׁיר לִתְהִלָּה   לְהַשַּׂר רֹאשׁ כַּלָּה   אֲשֶׁר כָּלִיל כִּלָּה   גְּדוּדֵי הַזָּרִים:
פְּאֵר וָהוֹד חָבַשׁ   וְיֵשַׁע אֵל לָבַשׁ   וְלַזָּרִים כָּבַשׁ   עֲשָׂרָה מִבְצָרִים:
וְהִרְבָּה הַזָּמִיר   בְּשַׁיִת וָשָׁמִיר   וְהוֹבִיל בֶּן־רַדְמִיר   וְשָׂרִים וּכְמָרִים:
גְּבִיר גִּבּוֹר מֶלֶךְ   הֱבִיאוֹ כְהֵלֶךְ   וּמַחְזִיק בַּפֶּלֶךְ   לְעָם הֵם לוֹ צָרִים:
וּמָשַׁךְ הַשּׁוֹטָה   וְזִקְנָתוֹ טוֹטָה   אֲשֶׁר הָיְתָה עֹטָה   מְלוּכָה כִגְבָרִים:
בְּכֹחַ חָכְמוֹתָיו   וּמָעוֹז עָרְמוֹתָיו   וְרֹב תַּחְבּוּלֹתָיו   בְּחֵלֶק מַאֲמָרִים:
לְאֻמִּים יֶחְפָּזוּן   וְעַמִּים יִרְגָּזוּן   לְפַחְדּוֹ יֵרָזוּן   בְּנַפְשָׁם גִּבּוֹרִים:
וְכָל־מֶלֶךְ יֶחֱרַד   וּמִכִּסְאוֹ יָרַד   וְאֵלָיו לִסְפָרַד   מְשִׁיבִים אֶשְׁכָּרִים:
מְשִׁיבֵי הַטַּעַם   בְּעֶבְרָה וָזַעַם   וּבִפְנֵיהֶם רַעַם   וְכֵן הָאַדִּירִים:
בְּעֹז מִלְכוֹ כֻּלָּם   בְּטַעְמוֹ הִפִּילָם   וְלִשְׁאוֹל הִשְׁפִּילָם   כְּרֵיקִים וּפֹחֲזִים:
בְּמִזְרָח וּבְמַעֲרָב   שְׁמוֹ גָדוֹל וָרָב   וּבֵית עֵשָׂו וַעֲרָב   בְּחַסְדּוֹ נִדְבָּרִים:
לְעַמּוֹ טוֹב דֹּרֵשׁ   וְקָמֵיהֶם גֹּרֵשׁ   וְשֹׁבֵר רַע חֹרֵשׁ   וְגֹזֵר מִתְגָּרִים:
לְרַבִּים הוּא חָבֵר   וְעַל־פִּשְׁעָם עֹבֵר   וּבְנַחַת דֹּבֵר   בְּשִׁבְתּוֹ בִשְׁעָרִים:

13a: ההבל, which gives a good sense, is not to be changed into התבל, because תבל is never used with the article in New-hebrew — 14ab: הנחה—אנחה, a pun often repeated; cf. DB. I notes p 127 — 15b: cf. Prov 13, 18 — 15cd: cf. Hos 8, 7 — 16a: cf. Ps 37, 1 — 18: cf. Ps 33, 15; Prov 24, 12; Ps 76, 13. The ל in לרוחות marks the acc. and is often used in this sense in New-hebrew, as well as in certain cases in biblical Hebrew (Gesen.-Kautzsch § 117, 1 note 8). — 19c: 'confined in expression', by the metre — 20b: ראש כלה, title of the headmasters in Babylon, conferred upon Ḥisdai only by poet's grace — 20d and the following verses: About the political events that form the fundamentals, see Grätz, Geschichte vol. V³ p 314 & 467f. — 21: cf. Ez 24, 17; Ps 132, 16. ולזרים of the strangers, the ל like in לבית ישראל Am 5, 3 — 22c: רדמיר Radmir (Ramiro) — 23c: cf. 2 Sam 3, 29, here analogous to הלך in 23b; but perhaps an ingenious transformation in the sense of שר הפלך (often in Neh 3), analogous to גבור מלך in 23a — 24b: טוטה Toda — 24d: כגברים, F: בגברים over men — 26b: Ex 15, 14 — 27b: cf. Ez 26, 16 — 27d: cf. Ps 72, 10; Ez 27, 15 — 28: cf. Prov 26, 16; Ps 78, 49; Ez 27, 35 — 29a: מלך advice (like aram. מלכא) analogous בטעמו in 29b; the word also Nr. 84 v. 2b. בְּעֹז מַלְכּוֹ כֻּלָּם, as generally read, gives no good sense; G has כעין מלכם כלם (?) — 29c: cf. Is 57, 9 — 29d: Judg 9, 10 — 30c: christians and mahometans — 31a: cf. Est 10, 3 — 32b: cf. Mi 7, 18.

וְהוּא לָאֶבְיוֹנִים כְּמוֹ אָב לַבָּנִים וְכַפָּיו כַּעֲנָנִים לְעֹרְכֵי הַשִּׁירִים׃
כְּזָהָב וּכְתָמִים וְשֹׁהַם וּלְשָׁמִים בְּחֹרֶף מַגְשִׁמִים וְקַיִץ מַמְטִירִים׃
וְלִבְנֵי הַתּוֹרָה יְשׁוּעָה גַּם אוֹרָה וְהוֹנוֹ אֶל־סוֹרָא יְשַׁלַּח בִּסְפָרִים׃
לְהוֹרוֹתָם חֻקִּים כְּנֹפֶת נִמְתָּקִים וְדִינִים צַדִּיקִים בְּרוּרִים וִישָׁרִים׃
וּבְרְאוֹתִי חֶמְדּוֹ בְּדַת אֵל וּבְפַחְדּוֹ אֲנִי מוֹדֶה חַסְדּוֹ צְעִיר כָּל־הַמּוֹרִים׃
הֲשִׁבֹתִי סֵפֶר עֲלֵי־פֹתֶר מֵפֵר לְכָל־אִמְרֵי שֶׁפֶר בְּמִלִּים נֶחְבָּרִים׃
בְּרֹאשׁוֹ שִׁירִי לוֹ בְּמִקְצַת מַהֲלָלוֹ בְּחַסְדּוֹ וּבְגָדְלוֹ עֲלֵי־כָל־הַשָּׂרִים׃
וְהוּא כֶּתֶר סִפְרִי וְהַמְקַיֵּם פִּשְׁרִי וְהַמֵּרִים זִכְרִי עֲלֵי־כָל־הַשָּׂרִים׃
וְאַחְרָיו זֶה הַשִּׁיר אֲשֶׁר עַתָּה אָשִׁיר לְפַתֵּחַ וּלְהַיְשִׁיר דְּרָכִים נִסְגָּרִים׃

III. The disciples of Mẹnaḥêm.

4. To Ḥisdai ibn Šafrût.

-----˘-----˘

לְגִבּוֹר בִּתְעוּדָה וְתוֹרָה הַחֲמוּדָה לְאַלֻּף בִּיהוּדָה שְׂאוּ שָׁלוֹם הָרִים׃
וּמַהֲרוּ בִשְׂמָחוֹת בְּכָל־אַרְבַּע רוּחוֹת וּפְנוּ הָאֳרָחוֹת וְעִבְרוּ בַּשְּׁעָרִים׃
וְיָבֹא שַׂר נֶאֱמָן וְנֶטַע הַנַּעֲמָן בְּיָמָיו לֹא־אַלְמָן יְשֻׁרוּן לַדּוֹרִים׃
תְּמַהֵרְנָה לִהְיוֹת מְשַׂחֲקוֹת כָּל־פִּיּוֹת תְּרַנֵּנָּה צִיּוֹת וּמִדְבָּר וִיעָרִים׃
וְתָגֵל הָעֲרָבָה וְתִפְרַח בִּתְנוּבָה לְרֹאשׁ כַּלָּה כִּי בָא בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁרִים׃
אֲשֶׁר מִדֵּי הֹלְכִים פְּעָמָיו בִּדְרָכִים מְאוֹרֹת נֶחְשָׁכִים וְהָיוּ נִקְדָּרִים׃
וְעִיר הַהֲלָלָה בְּיֹפִי נִגְבָּלָה לְאַחְרָיו מְשֻׁפָּלָה וְיֹשְׁבֶיהָ עֲכוּרִים׃
וְשָׁמְמוּ אֶבְיוֹנָיו בְּהַעְלִימוֹ עֵינָיו וְלֹא רָאוּ פָּנָיו מְאִירוֹת כַּמְּאוֹרִים׃
וּמָשְׁלוּ הַזֵּדִים, בְּלֶכְתּוֹ, בַּשְּׂרִידִים וְהָיוּ כַעֲבָדִים קְנוּיִם וּמְכוּרִים׃
וְשָׁמְנוּ עָרִיצִים וְהַנֹּגְשִׂים אָצִים וְגָבְרוּ הַיֹּעֲצִים וְרַבּוּ הַקְּשָׁרִים׃
לְבַלַּע הוֹנָם וְחֵילָם וַהֲמוֹנָם וְהֶאֱרִיכוּ לְשׁוֹנָם וְנָהֲמוּ כַּכְּפִירִים׃
וְהִשְׁתּוֹמְמוּ כֻלָּם לְמַעַן סָר צִלָּם וּמֵקֵל אֶת־עֻלָּם גְּדוֹלִים וּצְעִירִים׃
אֲשֶׁר נַפְשָׁם חַיָּה וְגַם הָיֹה הָיָה כְּפֶלֶג בַּצִּיָּה וְגַם מַיִם קָרִים׃
וְהֵסִיר אֶת־סֻבֳּלוֹ לְעַמּוֹ גַּם חֶבְלוֹ וְנַפְשׁוֹ עָגְמָה לּוֹ וְרַחֲמָיו נִכְמָרִים׃

33c: cf. DB. I, notes p 115 & 332 — 36b: cf. Ps 19,11 — 37d: צעיר disciple, adherent — 38d: נחברים bound, metrical; about מחבר & מפרד = poetry and prose cf. BSt. I, p 13 note 1 — 41: it is meant a second poem, which contains the critical remarks for Mẹnaḥêm's dictionary.

4: H. Filipowski, Antiquissimum Ling. Hebr. et Chald. Lexicon etc. (מחברת מנחם) London 1854 p כ"ח (= F) and S. G. Stern l. c. p 3 (= St). Like Dûnâš (Nr. 3) has dedicated his critique, so have Mẹnaḥêm's disciples dedicated their apology to Ḥisdai — 1c: cf. Zech 9,7 — 1d: cf. Ps 72,3 — 2cd: cf. Exod 32,8 — 7a: cf. Ez 26,17 — 7c: like מאחריו Eccl 10,14 — 8b: F (and St in the text) בְּהֶעָלֵם — 10b: Exod 5,13 — 11cd: cf. Is 57,4; 5,29 — 12b: Num 14,9 — 12c: cf. 1 Kng 12,9 — 13a: cf. Ps 22,30 — 13cd: cf. Is 32,2 — 14a: cf. Is 14,25 — 14c: cf. Job 30,25 — 14d: cf. Gen 43,30.

וְשֵׁבֶט נֹגֵשׂ בּוֹ   שְׁבָרוֹ מִקִּרְבּוֹ   וְגַם מָנַע מִבּוֹא   עֲלֵיהֶם אַכְזָרִים׃
אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו   בְּרַחֲמָיו וַחֲסָדָיו   שְׁלָחוֹ לִשְׂרִידָיו   לְמִחְיָה וּמְזוֹרִים׃
וְהוּא הַשָּׂם חַיָּיו   יְשׁוּעָה לִפְדוּיָו   וְדַלָּיו וַעֲנִיָּיו   בְּיָמָיו נֶעֱזָרִים׃
וְהִזְכִּירָם צֵאתָם   דְּרוֹר מֵעַבְדֻתָם   וְגַם נָשְׂאוֹ אֹתָם   עֲלֵי־כַנְפֵי נְשָׁרִים׃
בְּעֵת פָּנָה אֲלֵיהֶם   בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם   וְהֵסִיר מֵעֲלֵיהֶם   עֲבֹדַת הַמִּצְרִים׃
וּמִמָּרוֹם הֶעֱרָה   יְשׁוּעָה גַּם עֶזְרָה   וְעָלֵימוֹ נִקְרָה   אֱלֹהֵי הָעִבְרִים׃
וְהָעַמִּים בִּזַּר   וְעַצְמוֹתָם פִּזַּר   וּבִימִינוֹ גָּזַר   יַם־סוּף לִגְזָרִים׃
אֱלוֹהַּ כָּל־בָּשָׂר   הֱקִימוֹ לָהֶם שָׂר   לְהוֹדִיעַ מוּסָר   לְהָבִין נִמְהָרִים׃
וְהִצְלִיחַ דַּרְכּוֹ   שְׁלָחוֹ בוֹ מַלְכּוֹ   וְעָרַב חִין עֶרְכּוֹ   כְּמִנְחַת כִּפֻּרִים׃
וְנָתַן אֶת־חִנּוֹ   בְּעֵין מֶלֶךְ מִנּוֹ   לְקָצִין גַּם קַרְנוֹ   עֲלֵי־שָׂרָיו הֵרִים׃
וְאֵין־דֹּבֵר דָּבָר   בְּכָל־מָקוֹם עָבָר   בְּעֶזְרַת אֵל גָּבַר   בְּכָל־הַגִּבּוֹרִים׃
וּפָתַח בַּנִּיבוֹת   וְנֹעַם מַחֲשָׁבוֹת   בְּלֹא חֵץ וַחֲרָבוֹת   מְדִינוֹת גַּם עָרִים׃
וְגֵרַשׁ מֵחֻבּוֹ   לְאֹם הָאֵל קַבּוֹ   וְשָׁלַף אֶת־חַרְבּוֹ   וְכִלָּה הַצָּרִים׃
אֲשֶׁר הֹזִים שֹׁכְבִים   וְדוֹמִים לִכְלָבִים   וְגָדַע נִתְעָבִים   וְאֹכְלֵי הַחֲזִירִים׃
וְצַר מִכָּל־פִּנָּה   בְּחָכְמוֹתָיו עָנָה   וְתֹפְשֵׂי הַצִּנָּה   לְפָנָיו נִבְעָרִים׃
וְהֹלְכִים בְּרָמָחִים   לְפָנָיו הֵם שָׁחִים   וּמַחֲזִיקֵי שְׁלָחִים   כְּלֵי קְרָב נֶחְגָּרִים׃
וְרֹכְבֵי הַסּוּסִים   הֲלֹא גַּם הֵם נָסִים   נְמוֹגִים וּנְמַסִּים   נְפוֹצִים נִפְזָרִים׃
וְכֻלָּם נֶחְבָּאִים   מְפַחֲדִים וִירֵאִים   וּמִפָּנָיו בָּאִים   בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים׃
אֲשֶׁר עָלֶה עָלָה   לְמַעְלָה מַהֲלָלוֹ   נְדִיבִים יְחַלּוּ לוֹ   כְּמוֹ טַל וּמְטָרִים׃
לְמַלְקוֹשׁ פֶּה פָּעֲרוּ   וּבִדְבָרוֹ נִחֲרוּ   וּמִפָּנָיו עָצְרוּ   בְּמִלִּים כָּל־שָׂרִים׃
וְכִחֲדוּ אֶת־שִׂכְלָם   וְגַם פִּיהֶם נֶאֱלָם   וּמִשִּׂכְלוֹ כֻּלָּם   יְמַשְׁשׁוּ כָעִוְרִים׃
וְגַם נָהֲרוּ אֵלָיו   וְאֶל־טוּב מִפְעָלָיו   וְתַחַת כַּף־רַגְלָיו   יְלַחֲכוּ הֶעֱפָרִים׃
וְהוּא בִּמְלִיצוֹתָיו   כְּקַל בִּמְרֻצוֹתָיו   וְגַם כָּל־מֹעֲצוֹתָיו   כְּשׁאֵל בָּאוּרִים׃
וּמִחְיָה לַנְּשָׁמוֹת   שְׂפָתָיו בִּנְעִימוֹת   וּמַרְפֵּא הָעֲצָמוֹת   וְגַם חַיֵּי בְשָׂרִים׃

15a: cf. Is 9,3 — 15c: cf. 1 Sam 25,26 — 16cd: cf. Gen 45,5. מזור means according to Mẹnaḥêm, dictionary s. v. זר, remedy — 18cd: cf. Ex 19,4 — 19b: Gen 15,13 — 20a: Is 32,15 — 20cd: cf. Ex 3,18; the documents have נקרא — 21: cf. Ps 68,31; 53,6; 136,13. The short syllable (Šẹwâ) opening the foot is wanting in 21d, because a verse of the bible is quoted unvaried and in this case is taken no notice of exactness in the metre — 22a: cf. Num 16,22 — 22d: cf. Is 32,4 — 23a: Is 48,15 — 23b: F has שלחו כר מלכו, cf. Is 16,1 & S. D. Luzzatto at St note 23. But the verse relates to the preceding, and מלכו is God — 23c: Job 41,4 but here: 'the prayer, that he is saying.' — 23d: יום הכפורים=כפרים; Luzzatto will read בכורים (St note 23), cf. Lev 2,14 — 24ab: cf. Gen 39,21. מִנָּה אתו=מנו, who appoints him — 24cd: cf. 1 Sam 2,10 & Est 3,1 — 25a: cf. Job 2,13 — 25d: St has ככל — 27b: cf. Num 23,8 — 28ab: cf. Is 56,10 — 30c: cf. Neh 4,11 — 32: cf. Is 2,21 — 33—34: cf. Job 29, 9.23 — 35: cf. Deut 28,29 — 36: cf. Jer 31,11; Is 49,23 — 37: cf. Num 27,21 — 38: cf. Prov 16,24; 14,30.

לְנִכְחוֹ וּלְמֻלּוֹ לְמִשְׁכָּנָם אֶצְלוֹ לְמַעַן רַב שִׂכְלוֹ עֲלֵי־כָל־הַמּוֹרִים:
וְיָדַעְתִּי כִּי לֹא יְהִי עָוֶל בְּאָהֳלוֹ וְהָאֱמֶת גּוֹרָלוֹ וְלֹא שָׁוְא וּשְׁקָרִים:
וְחֵן שֶׁקֶר פָּצָה לְפָנָיו לֹא יִמָּצֵא וְהַצֶּדֶק רָצָה וְאֹהֵב מֵישָׁרִים:
וְלִבִּי יִתְעֹרֵר לְהָשִׁיב וּלְבָרֵר דְּבַר הַמִּשְׁתָּרֵר עֲלֵי־כָל־הַפִּתְרִים:
וְזֶה הוּא בֶן־לַבְרַאט אֲשֶׁר לַשָּׁוְא חָרַט וְחָשַׁב כִּי פָרַט וְכָלַל בָּאֲמָרִים:
לְשׁוֹן קֹדֶשׁ הִכְרִית אֲשֶׁר הִיא לִשְׁאֵרִית בְּשָׁקְלוֹ הָעִבְרִית בְּמִשְׁקָלִים זָרִים:
אֲשֶׁר בָּם נִתָּצִים פְּתוּחִים וּקְמוּצִים וְיִהְיוּ נִפְרָצִים גְּדֵרוֹת נִגְדָּרִים:
וּבִתְשׁוּבוֹת עַזּוֹת הֲשִׁבֹתִי עַל־זֹאת וְהוֹאֵל נָא לַחֲזוֹת חֲכַם כָּל־הַיְצוּרִים:
וְאַל־תָּבוּז מִלַּי וְגַם לִפְנוֹת אֵלַי וְהַט חֶסֶד עָלַי וְהוֹכַח בִּדְבָרִים:
וְהַאֲזִינָה עָדַי אֲדֹנִי רַב חִסְדַּאי וְיַאֲזִין אֵל שַׁדַּי דְּבָרְךָ בַּמְּצָרִים:
וְיָרִיב רִיבְךָ וְשַׂמַּח אֹהֲבֶיךָ וְגַם כָּל־אֹיְבֶיךָ יְהוּ כִיקַר כָּרִים:
וְיָמֶיךָ אֲרוּכִים שְׁמָרִים וַעֲרוּכִים מְבָרְכֶיךָ בְּרוּכִים וְאֹרְרֶיךָ אֲרוּרִים:

IV. Isak ben Capron.

5. Sẹlîḥâ.

----- | -----

יָגֹרְתִּי מִפְּנֵי שָׁמַיִם קֹנֵה וְלֹא אֶמְצָא מַעֲנֶה שְׂפָתַי נֶאֱלָמִים:
צָעִיר אֲנִי וְנִכְאֶה חַסְדְּךָ אָז אֶרְאֶה כְּמוֹ זָקֵן נָאֶה יְשַׁר־דֶּרֶךְ תְּמִים:
חַסְדְּךָ אֲשַׁבֵּר בְּלֵבָב מִתְגַּבֵּר וְלֹא עוֹד אֲדַבֵּר צָעִיר אֲנִי לְיָמִים:
קַמְתִּי אֲנִי וָאָעִיר בִּרְשׁוּת רַב וְצָעִיר יָהּ פִּי בְתִין אַפְעִיר וְתַעַל לִי רַחֲמִים:
בְּקָרְאִי אֵלֶיךָ שְׁמַע כִּי עָלֶיךָ יַעֲזֹב חֵלֶךָ יָהּ צוּר עוֹלָמִים:
נָאוֹר מִמְּעוֹנֶךָ אַל תַּעֲלֵם עֵינֶךָ וּנְקֹם בִּימִינֶךָ אֵל מִתְקוֹמֲמִים:
קָדְשְׁךָ הֶחֱרִיבוּ וְאֹתִי הִסְתִּיבוּ לְרַגְלַי הִצִּיבוּ מְצוֹדִים וַחֲרָמִים:
פְּאֵרֵנוּ נִתְעָב וְלִבֵּנוּ נִכְאָב כִּי אֵין לָנוּ אָב הָיִינוּ יְתוֹמִים:
רָדְנוּ לַחֲרָפוֹת וַנְּהִי לִשְׂרֵפוֹת בְּכַשִּׁיל וְכֵילַפּוֹת בֵּית קָדְשְׁךָ הוֹלְמִים:

39b: In למשכנם the ל introduces the subject, like 2 Chron 7,21 — 40: cf. Job 11,14 — 43cd: פרט וכלל, corresponding to the talm. term. כְּלָל וּפְרָט general and particular things, here: to compound and to treat the general & particular things — 45: פתוחים וקמוצים provided with Pataḥ & Qâmêṣ; for explanation cf. St p 25 ff. — 45c: Nif. in the meaning of the bibl. Pu. — 47a: cf. Prov 23,9 — 48: cf. Num 23,18 — 49: cf. Ps 37,20. יְהוּ=יִהְיוּ; see Zunz, syn. Poesie p 124— 50: cf. 2 Sam 23,5; Gen 27,29; Num 24,9.

5: Sêfer Sẹlîḥôt ... Têmânîm (ספר סליחות ... תימנים), Jerusalem 1887 p ל"ב (= Sẹl.); A. Harkavy, Ḥadâšîm gam jẹšânîm (חדשים גם ישנים) Nr. 2 p 1 (= H) — סְלִיחָה = penitential prayer; cf. Zunz: syn. Poesie p 76 ff.; Dukes: Zur Kenntniß (Frankfurt a/M. 1842) p 32 — 1b: cf. Gen 14,19. 22 — 2b: perhaps is to be read אֵיךְ אֶרְאֶה — 3a: Ṣel. אסדר, H (אז) אספר — 3d: Job 32,6 — 5c: Ps 10,14 — 5d: cf. Is 26,4 — 6a: נאור signification for God, after Ps 76,5 — 6b: עינך, Ṣel. אָזְנֶךָ (cf. Lam 3,56) is not thought fit — 6cd: cf. Ps 17,7 — 7d: Eccl 7,26 — 8cd: cf. Lam 5,3 — 9: cf. Ps 74,6 ff. To רדנו cf. Judg 19,11 and Jer 2,31 according to Mẹnaḥêm, dict. s. v. רד.

וַנְּהִי בָאִיִּים נְפוֹצִים וּבְזוּיִים וּמָשָׁל בַּגּוֹיִם מְנוֹד־רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים׃
נוֹעֲצוּ גַּם רָגְשׁוּ וְעַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ וְעָלַי יִתְלַחֲשׁוּ לֵילוֹת וְגַם יָמִים׃
שְׁשׁוֹנְךָ לִי הָשֵׁב וְשַׁוְעָתִי הַקְשֵׁב אֵל מֶלֶךְ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים׃

V. Jeḥûdî ibn Šêšet.

6. From the introduction to the Tẹšûbôt.

אָחֵל בְּמִלִּים צְרוּפִים בְּעִנְיָנִים — זְקוּקִים לִמְאֹד מְתֻקָּנִים — וְאֶת־פִּשְׁרִי אֲאַמֵּץ כְּרַבֵּי יוֹנִים — וְאָעִידָה לִּי עֵדִים נֶאֱמָנִים[1]׃

וְאָרִיב בַּלֵּצִים שִׁיר הָרַב גָּנְבוּ — וּבְקִנְאָתָם בּוֹ עַצְמוֹתָם רָקְבוּ[2] — וְדֹבֵר תָּמִים יְתָעֵבוּ[3] — וּמְכַתְּבִים עָמָל כִּתֵּבוּ[4]׃

וַיִּתְקַבְּצוּ הֲמוֹנִים — וַיִּשְׂאוּ בְּפֶתֶר הַתּוֹרָה פָּנִים[5] — וַיִּהְיוּ לְאָחוֹר וְלֹא לְפָנִים[6]׃

וַיֵּרָאוּ לְהִגָּלוֹת רַב הַנִּבְזִים — הַדּוֹמִים לִכְלָבִים הַהֹזִים[7] — וְשִׁלְּחוּ בָאֵשׁ יְהוּדָה מִן הַלֹּעֲזִים[8] — וַיְשַׁלַּח יְהוּדָה אֶת־גְּדִי הָעִזִּים[9]׃

וְעֵת אָחֲזָה הַחֲנֵפִים רְעָדָה[10] — וּבוֹשׁ כָּל־כֹּזֵב בְּשֶׁקֶר בָּדָא — וּבִקֵּשׁ שָׁלוֹם וּבָא קְפָדָה[11] — וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה[12]׃

אֲשֶׁר הִכָּהוּ תַּלְמִיד הָאַבִּיר — בְּחֶרְפָּה אֲשֶׁר לֹא יוּכַל לְהַעֲבִיר — וְעוֹד יוֹסִיף חֲטָאִים לְהַצְבִּיר — בִּבְלִי־דַעַת מִלִּין יַכְבִּיר[13]׃

וְגַם אָמַר לְרַב הִתְיַצְּבָה[14] — לֹא בְחַיִל וְלֹא בְצָבָא — וְכַאֲשֶׁר נַפְשׁוֹ יֹאבֶה[15] — הֵן־תֹּחַלְתּוֹ נִכְזָבָה[16]׃

גְּדִי לְהִלָּחֵם בַּאֲרִי נִכְסַף — וְלַעֲזֹר לוֹ שׁוּעָלִים אָסַף — וְכִמְעַט בְּשִׁנָּיו שֻׁסַּף — זְכֹר מִלְחָמָה אַל־תּוֹסַף[17]׃

הֲלֹא כָל־דַּל בְּרָעָתוֹ יִמַּךְ — לִכְתֹּב הֶבֶל יָדְךָ תָמַךְ — סָבַל עַל־כָּל־סְבָלִים בְּדָבָר נִסְמַךְ — אֲנִי אֲשִׁיבְךָ מִלִּין וְאֶת־רֵעֶיךָ עִמָּךְ[18]׃

יָלַדְתָּ לִשְׁנֵים עָשָׂר יְרָחִים — רוּחַ, בְּשׁוּמְךָ בְשִׁיחִים הַחֲוָחִים — וְגַם כְּסוּתִים פִּתְרוֹן כַּסּוּתִים[19] — עַל־כֵּן סְבִיבוֹתֶיךָ פַּחִים[20]׃

וְאִם תֹּאמַר לְתִשְׁעָה חֳדָשִׁים — יִלְדוּת הַנָּשִׁים וְלֹא הָאֲנָשִׁים — יַעֲנוּ לְךָ צְעִירִים וִישִׁישִׁים — וַיְהִי־בָךְ הֵפֶךְ מִן־הַנָּשִׁים[21]׃

10cd: Ps 44,15 — 11bc: Ps 129,3; 41,8 — 12a: cf. Ps 51,14.

6: Stern, l. c. (part. II) p 17 (= St) — 1: Is 8,2 — 2: cf. Prov 14,30 — 3: Am 5,10 — 4: Is 10,1 — 5: cf. 'Âbôt III 11 — 6: Jer 7,24 — 7: cf. Is 56,10 — 8: Jẹhûdâ b. Dâwûd, one of Mẹnaḥêm's scholars — 9: Exod 38,20. גדי העזים is a pun upon Jiṣḥâq b. Capron — 10: cf. Is 33,14 — 11: cf. Ez 7,25 — 12: Gen 27,33. יצחק is Jiṣḥâq Gekatilia (Chiquitilla), the third of Mẹnaḥêm's scholars fighting for the master — 13: Job 35,16 — 14: it might be read לְרִיב אֶתְיַצְּבָה — 15: evidently wrong; perhaps אֹבָה (part. fem. sing.) — 16: Job 41,1 — 17: Job 40,32 — 18: Job 35,4 — 19: cf. St part. I p 73 & 100, part. II p 21 & 25 — 20: Job 22,10 — 21: Ez 16,34. הפך is missing at St.

הֲלֹא גְדוֹלְכֶם בֶּן־צִיקְטִלָּה[22] — הָפַךְ[23] מְאוֹר שֶׁמֶשׁ אֲפֵלָה — וּמְדַבְּרוֹת צֶדֶק
דִּבְּרָה בְּטֵלָה — שֶׁקֶר מִדַּבֵּר צֶדֶק סֶלָה[24]:
לְגַבֵּי־חֹמֶר אֲרוֹדֵד גַּבּוֹ[25] — וְחִצִּים שְׁנוּנִים[26] אָבִיא בְקִרְבּוֹ — עַד יֹאמַר הוּא
וְרַבּוֹ — יֹאבַד יוֹם אִוָּלֶד בּוֹ[27]:
וּמֵרֹב צוּקָה וְצָרָה — יְקַלֲלוּ יוֹם לָמְדוּ בוֹ תוֹרָה — לֵאמֹר אַל תְּהִי בוֹ
אוֹרָה — וְאַל־תּוֹפַע עָלָיו נְהָרָה[28]:
וּבֶן־דַּוִד[29] אֶתֵּן קַלָּסָה בָּאֲרָצוֹת[29a] — עַל־הַהֲבָלִים שֶׁשְּׂפָתָיו פּוֹצוֹת — לְהַכְנִיעוֹ
פְּתוּחוֹת לִקְמוּצוֹת[30] — וּלְשׁוּמוֹ מִרְמָס כְּחֹמֶר חוּצוֹת[31]:
וְלֹא אוֹסִיף עוֹד אֲרַחֵם[32] — תַּלְמִידֵי מְנַחֵם וּמְנַחֵם — אֲשֶׁר יֹאמְרוּ בִּשְׁאוֹל
יָד לֹא תַנְחֵם[33] — מִשָּׁם יָדִי תִקָּחֵם[34]:
וְאַכְרִית שְׁמוֹתָם וְאַכְחִידֵם — וּמֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אַשְׁמִידֵם[35] — וְאֶמְחָצֵם
וַאֲכַלֵּם וְאֹבִידֵם — וְאִם־יַעֲלוּ הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם אוֹרִידֵם[36]:
וְאָקוּם לְבַדִּי וְאֶשְׁבֶּה שִׁבְיָם — וְאָרִיק כְּלְיֵי[37] וְאֶצְלֶה גְדָיִם[38] — וּמֵאֶרֶץ אֲאַבֵּד
זַרְעָם וּפִרְיָם — וְאִם־יִסָּתְרוּ מִנֶּגֶד עֵינַי בְּקַרְקַע הַיָּם[39]:

VI. Jôsêf ibn ’Abîtûr.

7. Nišmàt.

נִשְׁמַת   יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם   יְהַלְלוּךָ בְּמַהֲלָלָם
מְיַחֶדֶת   יְחוּדְךָ נִשְׁלָם   אֵל מֵבִין כָּל־נֶעְלָם
יְהִי שֵׁם אֲדֹנָי מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

22: see note 12 — 23: St has האור, what gives no meaning — 24: Ps 52,5 — 25: cf. Job 13,12 — 26: Ms. has וצים; St will read וצנים — 27: Job 3,3 — 28: Job 3,4 — 29: see note 8 — 29a: cf. Ez 22,4 — 30: פתוח open, קמוץ compounded; ‘I will degrade him’; allusion to the reproach of Mẹnaḥêm’s scholars (Nr. 4 v. 45) — 31: Is 10,6. St has כטיט — 32: Hos 1,6 — 33: cf. Ps 139,10 — 34: Am 9,2 — 35: cf. 1 Kings 13,34 — 36: Am 9,2 — 37: St has כליים (כְּלְיָם) — 38: cf. note 9 — 39: Am 9,3.

7: Ar., appointed for the morning of the day of expiation. — נִשְׁמַת means corresponding to its beginning (נִשְׁמַת כָּל־חַי) a hymnic prayer, which is inserted on sabbaths and festival days before the anthem יִשְׁתַּבַּח, with which are concluded the psalms and the other verses of the bible opening the morning-prayer (פְּסוּקֵי דְזִמְרָה); see about it Zunz, Litg. p 4 & 12f. About this נִשְׁמַת are grouped following poetical pieces: 1) before נִשְׁמַת a) רְשׁוּת, introduction (cf. headremark to Nr. 30); b) מְחַרֵךְ (arab.), it is added to Rẹšût as proper overture of the Nišmàt; 2) Insertions: c) נִשְׁמַת, d) וְאִלּוּ פִינוּ; these two pieces are added before the section וְאִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם, these words also form often, as passage, the conclusion of these poems; e) כָּל עַצְמֹתַי, f) מִי כָמוֹךָ; these pieces are added to the section כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה אֲדֹנָי מִי כָמוֹךָ; further poems (without proper signification) are inserted g) before הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב and h) before שׁוֹכֵן עַד; cf. Zunz, syn. Poesie p 65; M. Sachs, rel. Poesie p 247 note 2, and to מחרך DL. p ל"ז a ff.; the pieces a—f in their order Nr. 89 ff. — 3: Ps 113,2.

נִשְׁמַת וְרוּחַ צֹאן שָׁבֵי לָצוֹן
מוֹעֶדֶת וְשֹׁקֶדֶת קִיצוֹן פְּתָחֶיךָ כַּפְּנִימִי כַּחִיצוֹן
וַאֲנִי תְפִלָּתִי־לְךָ אֲדֹנָי עֵת רָצוֹן:
נִשְׁמַת סְגֻלַּת חֵילִי קְהִלַּת דִּגְלִי
מְסַלְסֶלֶת סֵבֶל זִבְלִי וְגַם חֶדְלִי
סַלְעִי וּמְצֻדָתִי וּמְפַלְטִי־לִי:
נִשְׁמַת פְּחָדִים מִיּוֹם נוֹרָא וְאָיוֹם
מְפָאֶרֶת פְּאֵרְךָ יוֹם תַּמְצִיא פִּדְיוֹם
פִּי יְסַפֵּר צִדְקָתֶךָ כָּל־הַיּוֹם:
נִשְׁמַת הֲמוֹן תְּמֵהַי קְהִלַּת כְּמֵהַי
מְהַלֶּלֶת הַמַּטְפִּיחַ גְּבֹהַי וּמַזְרִיחַ נְגֹהַי
הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי:
נִשְׁמַת קְרָאֵי הוֹדָיוֹת בְּבֹר כְּלָיוֹת
מְקַדֶּשֶׁת קֹבַע נְשִׁיּוֹת וְרֹקַע עֲלִיּוֹת
קָרָאתִי שִׁמְךָ אֲדֹנָי מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת:
נִשְׁמַת טִפְסַר לְהוֹקֶיךָ וּמִנְזַר דְּבֵקֶיךָ
מְטַפֶּפֶת טוּב תִּשְׁקֶךָ וְנֹעַם צִדְקֶךָ
טוֹב אַתָּה וּמֵטִיב לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ:
נִשְׁמַת נוֹתֶרֶת אֱמוּנַי שְׁאֵרִית הֲמוֹנַי
מְנַצַּחַת נֹטֶה מְעוֹנַי וְיֹסֵד אֲדָנַי
נִדְבוֹת פִּי רְצֵה־נָא אֲדֹנָי:
נִשְׁמַת מְקַיְּמֵי חֻקִּים מוֹלְךָ לְהוֹקִים
מַמְלֶכֶת מֹתֵחַ שְׁחָקִים וְיֹסֵד אֲרָקִים
מִבְטָח כָּל־קַצְוֵי־אֶרֶץ וְיָם רְחֹקִים:
נִשְׁמַת אֱלֵי עֲמָסֶיךָ חֲיָלֵי חֹסֶיךָ
מְאַדֶּרֶת אֶת־נִסֶּיךָ בְּקַצְוֵי אֲפָסֶיךָ
אֵין־כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ:

5: מועדת, it is perhaps to be read מְוַעֶדֶת assembles — 6: Ps 69,14 — 8: The pers. suff. are sometimes added only for the sake of the rhyme or as rhetorical ornament (cf. DL. p ד׳a) — 9: 2 Sam 22,2 — 12: Ps 71,15 — 13: כָּמַהּ (Ps 63,2) means conforming to former interpreters: to wish, to languish impatiently for — 14: cf. Is 48,13, Hif. in the meaning of the bibl. Pi. — 15: Ps 5,3 — 16: הודיות, sing. הוֹדָיָה (also הוֹדָאָה, pl. הוֹדָאוֹת) confession (of the sin), ed. הוריות — 17: נְשִׁיָּה earth, cf. Ps 88,13. עֲלִיָּה heaven cf. Ps 104,3.13 — 18: Lam 3,55 — 20: מטפפת to speak; in this sense the ancients use the root טף (נטף), see Zunz, syn. Poesie p 428 — 21: Ps 119,68 — 23: אֶדֶן pl. אֲדָנִים figuratively for earth cf. Job 38,6 — 24: Ps 119,108 — 27: Ps 65,6 — 29: מאדרת Pi. in the meaning of the bibl. Hif. — 30: Ps 86,8.

נִשְׁמַת רִבֲבוֹת סְגֻלָּה וְאַלְפֵי עֲגֻלָּה
מְרוֹמֶמֶת רוֹצֶה תְפִלָּה מְקַדְּמֵי תְהִלָּה
רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּאדֹנָי לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:
נִשְׁמַת דִּגְלֵי מְאֻשָּׁרִים חֲיָלֵי מְיֻשָּׁרִים
מְדַגֶּלֶת דּוֹבֵב יְקָרִים וּמַזְהִיר יְשָׁרִים
דֹּבֵר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים:
נִשְׁמַת יֶתֶר לְאוּמִּי וְתוֹתֶרֶת עַמִּי
מְיַקֶּרֶת יוֹדֵעַ טַעֲמִי וּמֵבִין נָאֳמִי
יוֹמָם יְצַוֶּה אֲדֹנָי חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי:
נִשְׁמַת בְּדוּדִים הַבְּדוּדִים מִבֵּית מַאֲוַיִּם
סְלִיחָתְךָ יְבַשְּׂרוּ בְּזֶה הַיּוֹם אֵל חַי וְקַיָּם
אֹמְרִים וְאִלּוּ פִּינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם:

8. From the ʾAḅôdâ.

אֱלֹהִים אֵל — בְּךָ יִצְדְּקוּ צָדֹק כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל
אָז בְּטֶרֶם חוּג וָדֹק וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם אַתָּה — אֵל:

אֵל אֶחָד — גָּדוֹל וָרָב אֲרוֹמְמֶנְהוּ בְּלִי כָחַד
אַף מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב אֲדֹנָי אֶחָד וּשְׁמוֹ — אֶחָד:

אֶחָד אֱלֹהִים — מְיוּחָד בְּפִי כֹל בֹּרֵא אֲרָקִים וּגְבֹהִים
אֶפֶס זוּלָתוֹ כֹּל יָכֹל מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ — אֱלֹהִים:

אֱלֹהִים אֹמֶר — יִחוּדוֹ מִפִּי לֹא אַכְרִית אֲיַחֲדֶנּוּ בְלִי מָמֶר
אֶרֶץ וָעֶרֶץ עַרְבִית וְשַׁחֲרִית יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ — אֹמֶר:

אֹמֶר בְּדַעַת — אָז מִלֵּל בְּשׁוּמוֹ אַדְנֵי מִטְבָּעַת
בִּשְׁלֹשָׁה עוֹלָם שַׁכְלֵל בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּ — בְדָעַת:

32: מקדמי=ממקדמי — 33: Ps 33,1 — 36: Is 45,19 — 37: תותרת rest, a word characteristic for ʾAbîtûr (see Zunz, syn. Poesie p 408, Ltg. p 181), derived from תר (יתר) like טוטפת from טף according to the ancients, who suppose the biliterality of the roots — 39: Ps 42,9 — 40: בדודים metaph. for Israel after Num 23,9 — בית מאוים the house of their desire, the temple — 42: cf. the headremark.

8: J. Rosenberg, Qôbeṣ maʿaśê jeḍê geônîm qadmônîm (קובץ מעשי ידי גאונים קדמונים) Berlin 1856, I, p 19 (=R), rectified after Ar. & Kat. — סֵדֶר עֲבוֹדָה, הָעֲבוֹדָה is the name for poems, which describe the solemn temple-service of the priests on the day of expiation, particulars with Zunz, Die Ritus, Berlin 1859 p 101, L. Dukes, Zur Kenntniß der neuhebr. relig. Poesie, Frankfurt a/M. 1842, p 47 ff. — 2b: Ps 90,2 — 4b: Zech 14,9 — 6b: Ps 47,8 — 8b: Ps 20,3 — 9b: cf. Job 38,6 — 10a: שַׁכְלֵל the rhyme does not allow. For the use of the word see Zunz, syn. Poesie p 125 & 435 — 10b: Exod 31,3; for the whole verse Prov 3,19. 20 & Pirqê de Rabbi ʾElîʿêzer cap. III towards the end.

בְּדַעַת בֹּקֶר — קֵץ שָׂם לְאֹפֶל   וּלְכָל־תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר
בְּאָמְרוֹ יְהִי אוֹר סָר עֲרָפֶל   וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־ — בֹקֶר׃

בֹּקֶר בְּיוֹם — הַהוּא קָרָא בְּמִבַּע   אֵל נוֹרָא וְאָיוֹם
בְּטֶרֶם בְּגַלְגַּל רוּם קָבַע   אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת — בַּיּוֹם׃

בַּיּוֹם בִּדְבָרוֹ — שְׁמֹנָה נִבְרָאוּ   וְנִשְׁלְמוּ לְפִי דְבָרוֹ
בְּקוֹלוֹ חוּג וְדֹק נִקְרָאוּ   כְּקוֹל אֵל־שַׁדַּי — בְּדַבְּרוֹ׃

בְּדַבְּרוֹ גְּבוּרֹתָיו — אָז יָצַר   חֲצוּבִים מְמֻנִּים בְּמִשְׁמְרֹתָיו
גַּחַל וְשֶׁלֶג הִשְׁלִים בְּמִפְצָר   לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם — גְּבוּרֹתָיו׃

גְּבוּרֹתָיו גְּדֹלִים — שְׁתַּיִם כְּהִפְקִיעַ   וְשָׁת מַיִם מִמַּיִם בְּדוּלִים
גַּם שָׁת מַבְדִּיל לָרָקִיעַ   עֹשֵׂה אוֹרִים — גְּדֹלִים׃

גְּדֹלִים גַּלָּיו — שָׁת לָמוֹ גְדָרִים   וְאָז יְחַדָּם לְמַעְגָּלָיו
גְּדָרוֹ עַד יוֹם גְּזֵרַת גְּזָרִים   רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ — גַּלָּיו׃

גַּלָּיו גְּבוּרָה — בָּמוֹ תַרְאֶה   יוֹם קִבּוּץ פְּזוּרָה
גָּזֹר עַת תְּגָזְרֵם לְעַם נִכְאֶה   לְךָ זְרוֹעַ עִם־ — גְּבוּרָה׃

גְּבוּרָה דֶּרֶךְ — הֲלִיכָיו   וְעַל־כָּכָה יִשָּׂא בֶרֶךְ
דִּבֶּר וַיִּקְרָא־אֶרֶץ לְמַעַרְכָיו   הַנּוֹתֵן בַּיָּם — דָּרֶךְ׃

11: cf. Job 28,3 — 12: cf. Gen 1,3.5 — 14b: Ps 136,8 — 15a: cf. Midr. r. Gen. cap. III 2; Pirqê dẹ R. ’Ẹlî‘êzer, cap. III init. are named eight things, which are created on the first day — 16b: Ez 10,5 — 17b: cf. Ps 104,4. According to Pirqê dẹ R. ’Ẹlî‘êzer cap. III the angels have been created on the second day, for other authorities and opinions see S. Buber note א on Midr. Tanḥûmâ Gen 1,1 — 18a: ‘coal and snow’, the angels Michael and Gabriel, see Midr. Tanḥ. Gen 1,13 & Buber to this passage. Instead of במפצר has R במבצר; the reference to Job 38,22 has no sense after our definition — 18b: Ps 145,12; cf. Ḥagîgâ fol. 12a; instead of שתים Ar. has שָׁת יָם — 20b: Ps 136,7. Ar. has לְעֹשֵׂה like the Scripture, but is not well applied to. In mentioning quotations of the bible, as perorations of strophes, the praeff. are not always taken notice of — 21: cf. Jer 5,22; Ps 77,20 — 22a: cf. Midr. r. Gen. V, 5 — 22b: Is 51,15 — 23: cf. Is 11,15 — 24b: Ps 89,14 — 25: cf. Ps 68,25.27; 24,5 — 26: Ps 50,1; Is 43,16.

9. Sillûq.

a.

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתַי פָּצִיתִי וָאֶפְעַר   נִצַּבְתִּי לְהַלֶּלְךָ בְּמִקְהַל מִצְעָר
יוֹקְשִׁי בְּהִתְוַדּוֹתִי בְּפֶלֶץ וָצַעַר   יֶעֱרַב לְךָ שִׂיחִי וְנַפְשִׁי אַל־תְּעַר
וְהִתְרַצֵּה לְמַעֲמַד יָשִׁישׁ וָנַעַר   שַׂגְּבֵם בְּטוּבְךָ מֵחַיָּתוֹ יָעַר
פְּזוּרֵימוֹ תְּקַבֵּץ מֵעֵילָם וּמִשִּׁנְעָר   בְּבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלַּת הָעַרְעָר
רַצֵּץ שֹׂטְנִים הָאֹמְרִים עַר עָר   בַּתֵּק מְרִיקֵי אֶבַח מִתָּעַר
יְהִירִים הַמְלַטְּשִׁים תּוֹתָח וְתַעַר,   יְאַמְּצוּ בְּמַאֲמָצְךָ תּוֹתֶרֶת נָעַר
צְמוּתֵי קָדְקֹד מְרוּטֵי שֵׂעָר   חַלְּצֵם בְּחַסְדְּךָ מִכַּף צַר וָעָר
קָמֵימוֹ תַּשְׁחִית בִּמְהוּמָה וָנַעַר.   חַטָּאת תִּמְחֹל וּמִשְׁגֶּה וָבַעַר
זְבֻלְךָ תִּבְנֶה לִשְׁאֵרִית הַמִּבְעָר   קְהָלְךָ אֲשֶׁר נוֹתְרוּ מְעַט מִזְעָר
קְרָאֵי קְדֻשָּׁתְךָ בִּנְעִילַת שַׁעַר   קוֹמְמִיּוּת יִתְהַלְּכוּ בִּשְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים שָׁעַר

קְדֻשָּׁתְךָ יַקְדִּישׁוּ בְּכָל־שַׁעַר וָשָׁעַר:

b.

שַׁעַר הָאִיתוֹן בְּאֶקְדָּח תָּאֵר   שַׁעַר הַבְּכוֹרוֹת בִּבְדֹלַח תְּבָאֵר
שַׁעַר הַגַּיְא בְּגָבִישׁ תְּגַלֶּה   שַׁעַר הַדֶּלֶק בְּדַר תְּדַלֶּה
שַׁעַר הַהֵיכָל בְּהָדָר תְּהוֹפִיעַ   שַׁעַר הַוַּעַד בְּוַעַד תּוֹפִיעַ
שַׁעַר הַזַּרְחִי בְּזָהָב תְּזַקֵּק   שַׁעַר הַחוּלְדָּה בְּחָרוּץ תְּחַקֵּק
שַׁעַר הַטַּדִּי בְּטַבַּעַת תֵּטִיב   שַׁעַר הַיְשָׁנָה בְּיָשְׁפֵה תְּיַטִּיב
שַׁעַר הַכֹּהֲנִים בְּכַדְכֹּד תְּכוֹנֵן   שַׁעַר הַלְוִיִּים בְּלֶשֶׁם תְּלוֹנֵן
שַׁעַר הַמּוֹקֵד בְּמַרְגָּלִית תְּמַהֵר   שַׁעַר נִיקָנוֹר בְּנֹפֶךְ תְּנָהֵר
שַׁעַר הַסָּגוּר בְּסֹחֶרֶת תַּסְעִיד   שַׁעַר הָעַיִן בַּעֲטֶרֶת תָּעִיד
שַׁעַר הַפִּנָּה בְּפִטְדָה תְּפַצֵּחַ   שַׁעַר הַצֹּאן בְּצֶפֶת תְּצַחְצֵחַ
שַׁעַר הַקִּיפוֹנוֹס בְּקֶרֶן תְּקוֹמֵם   שַׁעַר הָרָצִים בְּרָאמָה תְּרוֹמֵם
שַׁעַר הַשִּׁיר בְּשֹׁהַם תְּשַׁכֵּן   שַׁעַר הַתִּיכוֹן בְּתַרְשִׁישׁ תְּתַכֵּן

9: Kat., Tlem. & Trip. for Neʿîlâ (נְעִילָה) on the day of expiation — סִלּוּק see headremark to Nr. 104 — 2b: cf. Ps 141,8 — 4b: Ps 102,18 — 5a: cf. Ps 137,7 — 6b: נער, Israel, after Hos 11,1 — 9a: Kat. has here besides קולות חמשה ישמיע ישיש (וזקן) ונער | ישלשו קְדֻשתך בכל פנה ושער, cf. Jer 33,11 — 12—22: of those here enumerated gates of the temple and of the place of the temple (in the wider sense) are eight biblical (התיכון 22b is הַתָּוֶךְ Jer 39,3), the rest (with exception of ההיכל & הועד, 14a & b, which signify in general the gates of the temple) are mentioned at different passages in the talm. literature; here be only referred to Mišnâ Tr. Middôt I 1, 3, 4, 5 & II 5 — 14b: 'At the gates of the temple you may appear in the midst of (large) congregation' — 15a: הזרחי = המזרחי — 16a: בטבעת the ring as ornament like עטרת (19b), צפת (20b) — 18a: המוקד, Trip.: המים, what also may be right — 20a: הפנה, Tlem. & Trip. have הפנימי; likewise possible. — Instead of בפטדה תפצח has Trip. בפוך תפאר.

c.

תְּתַכֵּן יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה שׁוֹחֲחֵי פְּעֻלָּה

אֲזַי יוֹם יוֹם יְשַׁעֲךָ אֲיַחֲלָה אֲזַי וְעוּדְךָ וְעֻזְּךָ וּמָעֻזְּךָ אוֹחִילָה
אֲזַי שִׂיחַ סוֹד סִלּוּדְךָ אֲסַלְסְלָה אֲזַי פְּאֵר פִּצְיוֹן פִּצְחֲךָ אֶפְעֲלָה
אֲזַי בִּגְדֵי בֶגֶד בְּחִילָתְךָ אַבְהִילָה אֲזַי רַחַשׁ רִנְנֵי רְנָנֶיךָ אַרְגִּילָה
אֲזַי יְפִי יִקְרַת יְהוּלָךְ אֲיַהֲלָה אֲזַי צִפְצוּף צֹהַר צִדְקָתְךָ אַצְהִילָה
אֲזַי חֹסֶן חֲבוּרַת תְּהִלִּים אֲתִילָה אֲזַי קְהִלּוֹת קְרָא קְדֻשָּׁתְךָ אַקְהִילָה

כַּהֲמוֹנֵי מַעֲלָה בְּהִגָּיוֹן בְּהָמוֹן בַּהֲמֻלָּה
כִּקְדוֹשֵׁי מַעֲלָה בִּקְרִיאָה בִּקְדֻשָּׁה בְּקַבָּלָה
כְּטַפְסְרֵי מַעֲלָה בְּטַעַם בְּטָהֳרָה בִּטְבִילָה
כִּנְצִיצֵי מַעֲלָה בִּנְעִימָה בִּנְמִיכוּת בִּנְפִילָה
כְּמַלְאֲכֵי מַעֲלָה בְּשַׁחֲרִית בְּמוּסָף בִּנְעִילָה:

10. Reḥûṭâ.

אֶת־מִי זָנַחְתָּ נֶצַח כִּי זְנַחְתָּנוּ לִנְצָחִים
בְּמִי אָנַפְתָּ לְעוֹלָם כִּי תֶאֱנַף בָּנוּ לְעוֹלָמִים
גָּלוּת לְמִי תַתָּה מִבְּלִי גְאֻלָּה תִּהְיֶה־לָּנוּ גָלוּת שְׁנִיָּה
דּוֹר אַחַר דּוֹר שִׁעְבַּדְתָּ אֶחֱשֶׁה מִלְּבַקֵּשׁ דְּרוֹר
הִנְנִי מֵרֹב עֲוֹנִי לִשְׁנִינָה וּמִכָּל־הַיּוֹצְאוֹת אֵין לִי חֲנִינָה
וּמִכָּל־פְּרוּכִים אֲנִי לְפֶלֶא וּמִכָּל־מְעֻנִּים אֲנִי לְמוֹפֵת
הֲלֹא לְכָל־נוֹקֵשׁ תִּהְיֶה יֵשַׁע וּלְכָל־תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ
וּמַדּוּעַ אָרְכָה גָלוּתִי וְרָחֲבָה וְנָסְבָה לְמָעְלָה
זֹכֵר בְּרַחֲמָיו כָּל־רְחֵקָיו הַיְמָאֵן לְרַחֵם דְּבֵקָיו
חֹנֵן וְחֹמֵל עַל־זָרִים הֲיִמָּנַע לָחֹן עַל־פְּרִי בִטְנוֹ
טְרוּדִים הִנְנוּ מִפֹּה וּמִפֹּה וּלְדַבֵּר עַל־לְבָבֵנוּ אֵין פֶּה
יוֹם יוֹם יַעֲמֹד עָלֵינוּ צַיָּד וּלְהַחֲזִיק בְּיָדֵנוּ אֵין פֹּשֵׁט יָד
כִּי כְבוֹדֵנוּ גָלָה, הֲלֹא תִרְאֶה, פָּנֵינוּ לְקָלוֹן, וְאֵלֶּה נִקְלִים יַלְבִּישׁוּנוּ קְלָלָה
לָחֵם מִלְחֲמוֹתֵינוּ שׁוּר אוֹיְבֵינוּ לָקַחַת נַפְשֵׁנוּ זָמָמוּ

25b: פצחך, Trip. פעלך — 27b: אצהילה, Trip. אצלצלה — 29: only in Tlem., but where כבוד instead of בהמון; in order to give sense and akr., is put here the word which is congenial to the following הַמֻלָּה — 30: בקבלה cf. Targûm to Is 6,3 — 31: בטבילה in the stream of fire Rigjôn (רגיון); cf. Peṣîqtâ rabb. ed. Friedmann (Wien 1880) p צ"ז b note מא ff.

10: Avign. II p ל"ג — רְהוּטָה see headremark to Nr. 15 — 6: Instead of פרוכים, which ʾAbrâhâm ibn ʿEzrâ blames at ʾAbîtûr, the ed. has כרובים; cf. Zunz, syn. Poesie p 431 — 7b: Ps 119,96 — 8b: Ez 41,7 — 9: רחקיו, ed.: רחוקיו — 10: זרים, ed.: זדים — 11: it is perhaps to be vocalized מִפֶּה וּמִפֶּה — 12: ציד, ed.: היד — 13a: cf. 1 Sam 4,21. 22. The verse seems to be not free from additions — 14b: זממו is left out in the ed. and is added after Ps 31,14.

מִי לָנוּ מִבַּלְעָדֶיךָ צוּר   נֵלְכָה אֵלָיו יְמַלְּטֵנוּ מִצָּר
נַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ   מַה־תַּעַזְבֵנוּ בְּיַד מְרֵעִים
סֶלָה הֲמִמֶּנּוּ תַּעְלִים עַיִן   וַאֲנַחְנוּ סְגֻלָּתְךָ מִכָּל־עָם
עֲרֹב לְךָ לְהַעֲבִירֵנוּ מִן־הָעוֹלָם   וְאֵיךְ תְּשַׁעְבְּדֵנוּ לַעֲוִילִים
פְּדִיתָנוּ אָז מִקְּשֵׁה פֶרֶךְ   לָמָּה תַנִּיחֵנוּ בְעֹל פֶּרֶא
צַרְתָּנוּ תְּמַכְתָּנוּ בְנִפְלָאֶיךָ   הֲתָשׁוּב לְחַבֵּל פְּעָלֶיךָ
קוּם וּרְאֵה כִּי רַבּוּ אוֹיְבֵינוּ   וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לְהַעְלִים עֵינֵינוּ
רְאֵה בָּנָיו נֶהֱרָגִים לְעֵינָיו   וּמַה־יַּקְשִׁיחַ וּמַה־יִּתְאַפָּק
שַׁדַּי אָבִינוּ אַתָּה   וְאֵיךְ נֵחָשֵׁב כִּיתוֹמִים
תּוּכַל לִרְאוֹתֵנוּ בְּצַעַר   וּבְיָדְךָ לְהַרְוִיחַ לָנוּ
הֶרֶף מֵאַף וַעֲזֹב חֵמָה   אַל תֶּחְדַּל מִלְּפָקְדֵנוּ
בְּחֶמְלַת יוֹם נִתְיַצֵּב לְפָנֶיךָ   יִתְיַצְּבוּ לְפָנֶיךָ רַחֲמֶיךָ׃

11. Hôšaʿnâ.

אֱלֹהִים אַמֵּץ אֹם תְּחִנּוֹת עֹרֶכֶת   בְּמֵאָה בְרָכוֹת בְּכָל־יוֹם שִׁמְךָ מְבָרֶכֶת
גָּדְלְךָ מְצַפְצֶפֶת וְיִחוּדְךָ תּוֹמֶכֶת   דַּרְכֵי מַסְלוּלְךָ בְּכשֶׁר דּוֹרֶכֶת
הַיּוֹם כַּמָּה שָׁנִים עָלְךָ מוֹשֶׁכֶת   וְיָמִין וּשְׂמֹאל אֵינֶנָּה מַשְׂרֶכֶת
זֵדִים הֱלִיצָהּ וַתּוּתַר מְחֻתֶּכֶת   חָרְשׁוּ עַל־גַּבָּהּ בְּמַעֲנִית נֶאֱרֶכֶת
טָרְחָהּ וִיהָבָהּ עָלֶיךָ מַשְׁלֶכֶת   יִרְאָתְךָ סוֹמֶכֶת בְּהַצְנֵעַ לֶכֶת
כְּהִתּוּךְ כֶּסֶף בְּתוֹךְ כּוּר נִתֶּכֶת   לְהַטִּים סַבּוּהָ עֹבְדֵי חַמָּן וּמַסֶּכֶת
מִמַּעֲמַקִּים צְעָקַת וְשַׁוַע שׁוֹפֶכֶת   נֶגְדְּךָ כּוֹרַעַת מִשְׁתַּחֲוָה וּבוֹרֶכֶת
סֵקֶר תַּעֲלֻמוֹת וּמְכוּנָנָם בְּמַעֲרֶכֶת   עוֹרֵר זְרֹעֲךָ הַחֲשׂוּפָה לְמַמְלֶכֶת
פְּצוּמָה לְהַתִּיר מֵאֲזִקֵּי מַהְפֶּכֶת   צְעָקַת וְנַאֲקַת תֵּעָתֵר בְּסֹכֶת
קוּמָה לְהַדְרִיר אֲיֻמָּה נִפְרֶכֶת   רַחֲשָׁהּ יֵחָשֵׁב כְּמִנְחַת מֻרְבֶּכֶת
שׁוֹקֶדֶת דְּלָתֶיךָ וְאוֹסֶרֶת כָּל־מְלָאכֶת   שְׁלשָׁה מִינִים בַּאֲגֻדָּה כּוֹרֶכֶת
תִּלְבֹּשֶׁת נְקִיָּה כְּהַיּוֹם מְחַנֶּכֶת   תְּשַׁוַּע שִׁבְעָה בְּסֻכָּה מְסֻכֶּכֶת
הוֹשַׁע נָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא   אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא׃

16: Ps 79,13; נחנו = אנחנו — 17b: cf. Exod 19,5 — 18a is to be considered as question — 19b: פרא = Ismael (Arab), after Gen 16,12 — 20: צרתנו = נצרתנו; ʼAbîtûr knows like Mẹnaḥêm, dict. p 152, only one root צר (not נצר), therefore he could omit the נ — 25: Ps 37,8 — 26: נתיצב, ed.: נתאב.

11: Sêfer Hôšaʿnôt (ספר הושענות) according to the rite Sicily (Saloniki 1746 or 1766), for the fourth day of the feast of the tabernacles — About הוֹשַׁעְנָא, poems for the feast of the tabernacles & especially for the 7th day of this feast, which is called הוֹשַׁעְנָא רַבָּה, see Zunz, syn. Poesie p 73 & Dukes, Zur Kenntniß p 36 — 1b: cf. Mẹnâḥôt fol. 43b and Maimonides Jâd ha-ḥazâqâ vol. I Hil. Tẹfillâ chapt. VII, 14 — 4: cf. Ps 119,51; 129,3 — 5: cf. Ps 55,23 — 6a: Ez 22,22 — 9b: סכת, grant, from הַסְכֵּת Deut 27,9 — 11b: שלשה מינים the three kinds of plants of the festival nosegay (Lev 23,40), not included the ʻfruit of the tree Hâdârʼ (ʼEtrôg). מחנכת, Pi., ed.: מְחֻנכת — 13: The stereotypical conclusion of the ʻHôšaʿnâ.ʼ

VII. Jiṣḥâq ibn Gajjât.

12. Epithalamium.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

יְקַר־רוּחַ גְּבִיר רֵעִים וְאִישִׁים   וְתִפְאֶרֶת נְדִיבֵי עָם וְרָאשִׁים
צְבִי הַדּוֹר וְהוּא שַׂר הַשְּׁלֹשָׁה   וְנִכְבָּד מֵהֱיוֹת שַׂר הַשְּׁלֹשִׁים
חֲשׁוּק שַׁדַּי אֲשֶׁר פָּנָיו יְחַלּוּ   עֲשִׁירֵי עָם וּמַקְהֵלוֹת קְדֹשִׁים
קְבָעוֹ אוֹת בְּאֶחָיו אֵל וּמוֹפֵת   כְּיָרֵחַ אֲשֶׁר הוּא אוֹת חֳדָשִׁים
הֱיֵה בָרוּךְ כְּאָב נִסָּה עֲשָׂרָה   וְרָץ לִקְרַאת שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים
וּבֵן נִבְחַן בְּשֶׁבַע גַּם שְׁלֹשִׁים   וְאָב לָקַח בְּכֹרָה בַּעֲדָשִׁים
וְתִזְכֶּה עַד יְכוֹנֵן אֵל הֲדֹמָיו   לְשׁוֹבֵב לוֹ תְּפוּצַת הָאֲנוּשִׁים
וְלִרְאוֹת בִּשְׁלֹשֶׁת הָרְגָלִים   פְּנֵי שֹׁכֵן בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים
וּמַחְסֶה לָּךְ יְהִי תָמִיד וּמָעוֹז   וְתִמְצָא חֵן בְּעֵינֵי אֵל וְאִישִׁים
וְתֶרֶב לַעֲשׂוֹת חַיִל וְקִנְיָן   עֲלוֹת חִטָּה לְךָ תַּחַת בְּאֻשִׁים
וְיַעֲלַת־חֵן חֲשׁוּקַת הַנְּעָרִים   תְּבֹרַךְ מִיְּפֵיפִיּוֹת וְנָשִׁים
וְתִפָּקֵד בְּבֶן־זָכָר כְּחַנָּה   בְּבֵן חָיָה שְׁתַּיִם וַחֲמִשִּׁים
בְּצֶאֱצָאִים תְּבֹרָכוּ נְעִימִים   בְּבֵית הָאֵל שְׁתוּלִים כִּבְרוֹשִׁים
מְבִינֵי דָת מְפִיקֵי הַשְּׁלֵמִים   מְגַלֵּי סוֹד יְשָׁנִים וַחֲדָשִׁים
לְמוֹדֵי הַכְּבוּדָּה הַנְּתוּנָה   לְאֶלֶף דּוֹר לְיוֹצְאֵי נֹף חֲמֻשִׁים׃

13. Maʿamâd.

– – – – – – | – – – – –

יָהּ כֹּל לְסַפֵּר אֹדוֹת   פְּעֻלּוֹתָיו יָהִינוּ

12: Genîzâ-fragm. in the Brit. Mus., Or. 5554b misc. fragm. It is the only not religious poem until now known of Jiṣḥâq ibn Gajjât — 2: cf. 2 Sam 23, 19. 23 — 5: Over ברוך stands in the ms. אלעזר, whence follows, that the writer has comprehended ברוך as n. pr., as the name of the bridegroom, instead of which he has written אלעזר, to dedicate the poem to ʾElʿâzâr. To 5a cf. ʾÂbôt V, 3, to 5b: Gen 18, 2; Abraham is meant — 6a: Isaac was according to Sêder ʿÔlâm rabbâ chapt. 1 37 years old, as he was to be immolated — 6b: Jacob; cf. Gen 25, 31 ff. — 8a: רגלים are the pilgrimage festivities; cf. Exod 23, 14 ff. — 9b: cf. Prov 3, 4 — 10b: cf. Job 31, 40 — 11b: cf. Judg 5, 24 — 12: Samuel, who died at the age of 42 years; cf. Sêder ʿÔlâm rabbâ chapt. 13 and B. Ratner (ed. Wilna 1897) to the passage — 13b: cf. Ps 92, 14 — 15: כבודה, the tora, 'the king's daughter', after Ps 45, 14; it has been given to the thousandth generation (after the creation of the world), cf. Midrâš Tẹhillîm (Šôḥêr tôb) to Ps 105, 8 (ed. Buber, Wilna 1891, p רכ"ה) and the note on the passage — ה למודי is missing in the ms.

13: Avign. II p ל"א b; Trip. p ע'b. Intended for the night of the sixth fast-day, to which 4b alludes — מַעֲמָד (pl. מַעֲמָדוֹת from עָמַד to stand) signifies a cycle of poetical pieces, with which the service was embellished on the day of expiation. But Ibn Gajjât also composed for the nightly

צֹפֶה וּמֵבִין חִידוֹת   חֲכָמִים לֹא יָבִינוּ
קַבֵּל רֶנֵי תוֹדוֹת   אֱמוּנִים בְּךָ יַאֲמִינוּ
וְשִׁיר אַשְׁמֻרוֹת לְהוֹדוֹת   בְּלֵיל שִׁשִּׁי הֵכִינוּ׃
גֹּדֶל גְּאוֹנְךָ לְמַלֵּל   שְׂפָתוֹת לֹא יָכִילוּ
כִּי אַתְּ קֶדֶם מְחֻלֵּל   וְהֵם אֶתְמוֹל חוֹלָלוּ
וּמשֵׁל בְּיוֹמָם וָלֵיל   וּבְךָ לֹא יִמְשֹׁלוּ
וּלְךָ נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת   וְאֹתְךָ לֹא תִכֵּנוּ׃
יֹצֵר עוֹלָם תְּמוּרוֹת   כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה
וּבוֹ תְּכַנְתָּ צוּרוֹת   בְּלִי עָרֹךְ לְךָ צוּרָה
וּלְךָ רְאָיוֹת בְּרוּרוֹת   כִּי אֵין דְּמוּת וּתְמוּרָה
וְהֹפֵךְ לְבָנָה שְׁחוֹרָה   וּשְׁחֹרוֹת יַלְבִּינוּ׃
אֲמִתְּךָ מֵאֵין סֶלֶף   וַתִּהְיֶה לְךָ לְמוֹפֵת
עֹמֵד וְהַכֹּל חֹלֵף   וּמַעֲמָד לֹא יִלָּפֵת
וְאִלּוּ חָיָה אֶלֶף   שָׁנִים כִּשְׁנֵי יָפֶת
בָּעֲפָרִים יִשְׁכֹּנוּ   וּבַנְּצוּרִים יָלִינוּ׃
תַּאֲוַת אַנְשֵׁי לֵבָב   תְּהִלָּתְךָ לְהַבִּיעַ
וּמֵרוּץ יָשָׁר וְשׁוֹבָב   מְקוֹם חֶפְצְךָ לְהַגִּיעַ
לַאֲשֶׁר אֹתְךָ חָבַב   דְּרָכֶיךָ לְהוֹדִיעַ
הֱיוֹת מוּסָר הֶאֱזִינוּ   לְךָ וְעִמְּךָ הִסְכִּינוּ׃

14. Pizmôn.

------ | (–) -----

יוֹם צָרוּ צְעָדַי   וְנָטְתָה לָמוּט רַגְלִי

---

devotion on the penitential days in the months ʼElûl & Tišrî 24 Sẹlîḥôt (see headrem. to Nr. 5), which are also called מַעֲמָד; they always denote, for how many times the congregation ‘stands’ before God in the respective night, what always happens by ingenious application of a verse of the bible, containing the respective number; cf. Dukes, Zur Kenntniß p 32, M. Sachs, rel. Poesie etc. (Berlin 1845) p 251 & 265, Zunz, syn. Poesie p 78, Literaturg. (Berlin 1865) p 195, Die Ritus p 95—116 — 2a: Dan 8,23 — 4b: cf. Exod 16,5 — 7b: Deut 15,7 — 8a: cf. 1 Sam 2,3 — 8b: cf. Is 40,13; but nevertheless יָכִינוּ is to be read with Trip. — 9b: Ps 139,12 — 16b: Is 65,4 — 19b: cf. Exod 33,13 — 20b: cf. Job 22,21.

14: L. Ph. Prins, Jose b. Jose’s Aboda nebst verschiedenen anderen Pijutim etc. (תשלום אבודרהם), Berlin 1900, p 81 & 172; Avig. III p מ"ד a; Trip. p עה a. For the morning of the day of expiation. The metre is also uncertain there, where a bibleverse is out of the question (1a, 9a, 14a) — פִּזְמוֹן is a poem divided in strophes & provided with a refrain; it is added to the order of prayer with the definition, that the leader in prayers recites the single strophes & the congregation answers with the refrain. It is especially the Sẹlîḥâ, which if constructed in the mentioned way, was consequently

חֻקַּי חֲטָאַי פָּרְשׂוּ   רֶשֶׁת לְיַד־מַעְגָּלִי
לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי   הָיָה שַׁחַת חֶבְלִי
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד   יִצְחָק הָיָה לִי׃

יוֹם גָּאוּ מֵי צָרוֹת   וְהָמוּ גַּלֵּי תְלָאוֹת
וְהִקִּיפוּנִי תְשֻׁאוֹת   מֵאַרְבַּע הַפֵּאוֹת
וְיוֹם בּוֹ עֵינַי רֹאוֹת   מְצוּקוֹת חָשׁוֹת וּבָאוֹת
וְכִמְעַט נְפָשׁוֹת דָּאוֹת   לוּלֵי אֲדֹנָי צְבָאוֹת
מוֹשִׁיעִי וְגֹאֲלִי   מִשְׂגַּבִּי וּמַצִּילִי׃
יוֹם יָעַץ לְהַדִּיחַ   צַר חִילוֹ חִלָּנוּ
יוֹם בּוֹ חָשַׂף מִסְתּוֹר   צֵל סִתְרוֹ וְגִלָּנוּ
יוֹם בּוֹ אֵימוֹת מָוֶת   עָדֵי שָׁכְנוּ וְלָנוּ
לוּלֵי אֲדֹנָי   שֶׁהָיָה לָנוּ
מְנָת כּוֹסִי וְחֶבְלִי   נְעִים חֶלְקִי וְגוֹרָלִי׃
יוֹם אָחַז פְּעָמַי מוֹט   וּמָעַד קַרְסֻלָּי
יוֹם עָנָה בִי כַחְשִׁי   וַיֵּשֶׁב מִמֻּלִי
יוֹם בִּקַּשְׁתִּי עֵזֶר   וְאָפַס עֶזְרִי וְחֵילִי
לוּלֵי אֲדֹנָי   עֶזְרָתָה לִי
רֹעִי וּמְנַהֲלִי   מָגִנִּי וּמוֹעִילִי׃
יוֹם תָּאַבְתִּי יְשׁוּעָה   בּוֹ רָחֲקוּ פִּדְיוֹנָי
וְחָשַׁבְתִּי בוֹ רְפוּאָה   וַיִּטְעוּ חֶשְׁבּוֹנָי
וְכִמְעַט כָּלְתָה נַפְשִׁי   וְנִשְׁתַּנּוּ רַעְיוֹנָי
לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי   לִרְאוֹת בְּטוּב־אֲדֹנָי
אֵל חַיִּים מַנְחִילִי   וְהוּא חֵילִי בְּיוֹם חִילִי׃
אוּלָם חַסְדֵי אֲדֹנָי   וְחַסְדֵי אָבוֹת שַׂמְנוּ
תַּנְחוּמֵי שַׁעַשְׁעֵי   נֶפֶשׁ כִּי לֹא־תָמְנוּ
בָּם עוֹלָם נוֹשָׁעְנוּ   וְהִתְעוֹדַדְנוּ וַקָּמְנוּ
הֵמָּה יִתְדוֹת אָהֳלִי   וְהֵם מֵיתָרַי וַחֲבָלַי׃

---

qualified, to be defined for Pizmôn. Sometimes appears o n e & the same poem soon as Pizmôn and soon as ordinary Sẹlîḥâ, according to the rite of the congregations. About origin & meaning of the word Pizmôn see Dukes, Zur Kenntniß p 37, Zunz, syn. Poesie p 134; further citations of the sources in M. Steinschneider, Jüd. Literatur in Ersch & Gruber, Encyclopedia II 27, p 425 — 1a: cf. Prov 4, 12 — 2: cf. Lev 18, 30; Ps 140, 6 — 3a & 4: Gen 31, 42 — 8b: Is 1, 9 — 13: Ps 124, 1.2 — 15b: cf. 2 Sam 22, 37 (Ps 18, 37) — 16: cf. Job 16, 8; Num 22, 5 — 18: Ps 94, 17 — 19a: cf. Ps 23, 1.2. The documents have וּמְנַהִילִי — 20a: cf. Ps 119, 174 — 22b: cf. Dan 5, 10; 7, 28 — 23: Ps 27, 13 — 25—26: cf. Lament 3, 22; Ps 94, 19 — 27a: cf. Is 64, 4 — 27b: cf. Ps 20, 9.

15. Hymn.

וּבְכֵן מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ׃

קִנְיָנֶךָ אַרְבַּע יְסוֹדוֹת לְפָנִים פְּרֻדוֹת בְּאוֹנֶךָ
מִכֹּל חֲמֻדוֹת וּבַכֹּל צְמֻדוֹת בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ בִּנְיַן שְׁחָקִים כִּרְאִי חֲזָקִים בְּאוֹנֶךָ
בְּתוֹכָם אֲרָקִים וְיָם וַאֲפִיקִים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ גַּלְגַּל יְרוֹצֵץ וּבָרָק יְנֹצֵץ בְּאוֹנֶךָ
וְרוּחַ מְפֹצֵץ סְלָעִים יְרֹצֵץ בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ דִּבּוּק רְגָבִים וְאֵדִים וְעָבִים בְּאוֹנֶךָ
וְרִגְשַׁת כְּרוּבִים רָצִים וְשָׁבִים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ הֲמֻלַּת מְעוֹפֵף וְאוֹפַן מְטֹפֵף בְּאוֹנֶךָ
וּכְרוּב יְנֹפֵף כָּנָף לְעוֹפֵף בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ וּמִדָּתְךָ לְהָרִים וּלְהַשְׁפִּיל לְנָבָר וּמַעְפִּיל בְּאוֹנֶךָ
וְהָאִיר וְהַאְפִּיל וְהָקִים וְהַפִּיל בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ זָקֹף כְּפוּפִים וְחַזֵּק רָפִים בְּאוֹנֶךָ
וְאַמֵּץ יְעֵפִים וְאַבֵּד חֲנֵפִים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ חֶרֶם וְסַהַר וְאֹפֶל וְצֹהַר בְּאוֹנֶךָ
וְעֵמֶק וָהָר וּבְרוֹשׁ תִּדְהָר בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנֶךָ טְהוֹרֵי נְשָׁמוֹת וְזִיז וּבְהֵמוֹת בְּאוֹנֶךָ
וְגָבִישׁ וְרָאמוֹת וְסַפִּיר וְאַחְלָמוֹת בִּגְאוֹנֶךָ׃

15: Trip. p פ"ז a for Mûsâf of the day of expiation. Together with the translation by Zunz (syn. Poesie p 131) given as epitome by Berliner, Synagogal-Poesien (Berlin 1884) p 27 Nr. 18 — The poem belongs to the kind of Râhîṭ (רָהִיט, pl. רְהִיטִים). With this word, meaning bolt, beam, one originally denoted biblewords & parts of verses which served as frame to poetical pieces; one soon transferred the signification to the pieces themselves, then to poems, which like that in question vary a word of the Bible in short sentences. For רהיט one sometimes finds the Greek nomination דְּרָמוּשׁ (δρομος), runner, and so it came, that pieces quickly recited were likewise called רהיט or fem. רְהוּטָה (e. g. Nr. 10); cf. Zunz, syn. Poesie p 79 & Litgsch. p 24 — 1: Ps 104,24 — ובכן 'and so' (is, or: may then) is the word, with which is introduced the bibleverse to be varied or the theme (cf. Zunz, syn. Poesie p 79) — 4c: cf. Job 37,18 — 6b: The 'rolling wheel' is the thunder — 8b: cf. Job 38,38 — 10b: שרף מעופף, as ed. has, cannot be right for that reason, because the parts of the verses must consist of two words — 12: = להרים לנבר ולהשפיל מעפיל; in a are three words, because the acrostic wanted a word with ו — 14b: ed. has זוקף — 16b: וסהר, ed.: וצהר (Berliner right) — 18a: (If the text is correct) 'the beings of pure souls', the men — 18c: cf. Ps 50,10.11.

קִנְיָנְךָ יְתֵדֹת גְּבָעוֹת בְּתֵבֵל תְּקוּעוֹת בְּאוֹנֶךָ
וְשֶׁבַע רְקִיעוֹת בְּאַוֵּיר קְבוּעוֹת בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ כּוֹכְבֵי מְאֹרוֹת כְּסִילִים וּמַזָּרוֹת בְּאוֹנֶךָ
נְתוּנִים לְהָרוֹת לְהִלְכֵי־יָם וּמִדְבָּרוֹת בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ לִשְׁמֵי כְתָמִים וְגִנְזֵי בְרֹמִים בְּאוֹנֶךָ
וְרִקְמַת גְּלָמִים וְרֶקַח וְסַמִּים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ מְלָכִים וּמַמְלָכוֹת וְעֹרְכֵי מַעֲרָכוֹת בְּאוֹנֶךָ
וְשִׁשָּׁה מַתֵּכוֹת בְּעָפָר נְסוּכוֹת בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ נְהָרוֹת וְיַמִּים יְאוֹרִים וַאֲגַמִּים בְּאוֹנֶךָ
וְשָׁנִים תְּמִימִים וְלֵילוֹת וְיָמִים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ סְלָעִים וְצֻרִים וְהָרִים בְּצֻרִים בְּאוֹנֶךָ
וּקְרָיוֹת וְעָרִים מְדִינוֹת וּכְפָרִים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ עִזּוּז וְגִבּוּר וּפֵרוּד וְחִבּוּר בְּאוֹנֶךָ
וְיָחִיד וְצִבּוּר וְעָקָר וְעִבּוּר בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ פָּרִים וְאֵילִים וּתְיָשִׁים וּשְׁחָלִים בְּאוֹנֶךָ
וּבִכְרֵי גְמַלִּים וּבְנֵי יְעֵלִים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ צְבָאוֹת וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וְדַיּוֹת בְּאוֹנֶךָ
וְגוּרֵי אֲרָיוֹת שְׁוָרִים וְשֵׂיוֹת בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ קְהִלּוֹת טְהוֹרִים וּמַחְבַּר גְּבָרִים בְּאוֹנֶךָ
סְגָנִים וְשָׂרִים וְרֹזְנִים וִיקָרִים בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ רְאֵמֵי מִדְבָּרוֹת וְשׁחִים בִּנְהָרוֹת בְּאוֹנֶךָ
וְעוֹפוֹת מֻתָּרוֹת וּטְמֵאוֹת וַאֲסוּרוֹת בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ שִׂנְאָה וְאַהַב וְכֶסֶף וְזָהָב בְּאוֹנֶךָ
וְזֶרֶם וְלַהַב וְשִׁפְלוּת וְרַהַב בִּגְאוֹנֶךָ׃
קִנְיָנְךָ תְּמִימוּת וְכַשְׁרוּת וַעֲבְדֻת וְחֵרוּת בְּאוֹנֶךָ
וְיִשּׁוּב וְגֵרוּת וְגַבְהוּת וּשְׂרָרוּת בִּגְאוֹנֶךָ׃

16. Pizmôn.

--- | --- | --- | ---

יָד תַּתִּיר לְבֵן מַעְתִּיר בְּבֵית קָדְשְׁךָ וּפָנִיתָ
בְּנִי בְכֹרִי וּבְחִירִי שְׁמוֹ שַׂמְתָּ וְכִנִּיתָ
תְּנָה עֵינְךָ עֲלֵי בִנְךָ בְּדִין תִּפְקֹד וּמָנִיתָ
אֲדֹנָי עַד־ יַעֲבֹר עַם־זוּ קָנִיתָ׃

21: cf. Ḥagîgâ fol. 12b — 23b: Several words joined by Maqqâf are considered as o n e word — 32b: Ed. vocalizes וְגִבּוֹר, according to Ps 24,8, which is neither essentially right here nor qualified for the rhyme — 40c: 'those swimming in streams', the fish; ed. has וְשֹׁחִים וּנְהָרוֹת.

16: Prins, l. c. p 143; Trip. p פ״ז b. For the morning of the day of expiation — פִּזְמוֹן s. headrem. to Nr. 14 — 2a: Exod 4,22 — 4: Exod 15,16; without

בְּעֵין לִבִּי   וּמִקִּרְבִּי   אֱלֹהַי עֲצֻ־   מְךָ אֶחֱזֶה
וְכֵן אֵדַע   מְמַדַּע   גָּדְלְךָ כִּי   אֲנִי נִבְזֶה
וּבַעַל בִּין   בְּאֵין מֵבִין   יְעִידְךָ מִ־   בְּלִי מַחֲזֶה
כִּי תִשְׁכּוֹן   בְּאֵין מָכוֹן   בְּכֵם נָכוֹן   וְחָנִיתָ׃
וּמַה־יֶּעֱרַב   לְמֶלֶךְ רָב   וְיִתְרַצֶּה   וְיִתְקָרֵב
וּמַה־זֹּבֵד   יְהִי עֹבֵד   לְמוּל אָדוֹן   וְיִתְעָרֵב
וְהֵן חַסְדּוֹ   יְשַׁו נֶגְדּוֹ   כְּאוֹר יוֹם מִ־   בְּלִי עָרֶב
וְלֹא יִפְנֶה   בְּטוּב יִשְׁנֶה   לְךָ לִבִּי   וְשָׁנִיתָ׃
הֲבִתְהִלָּה   וְהֵן מִלָּה   הֲלֹא עַל־מַ־   הֲלָל נַעֲלָה
וְאִם אָרוּץ   בְּהוֹן חָרוּץ   הֵן לוֹ כָּל־   יְקָר נִפְלָא
וּמֵהוֹדוֹ   וְטוּב יָדוֹ   יַד אִישׁ הוֹן   וְטוּב נִמְלָא
אַךְ קֶרֶב   בְּלִי סֶרֶב   לְבַד תַּחְפֹּץ   וְעָנִיתָ׃
לְךָ נַפְשִׁי   וְטוּב רַחֲשִׁי   אֵל אֶשְׁפּוֹךְ   לְפָנֶיךָ
וְתִין אֶטֹּף   כְּדַל יַעֲטֹף   לִמְצֹא־חֵן   בְּעֵינֶיךָ
פְּנֵה אֵלַי   וְחֹן עָלַי   וְהָפֵק לִי   רְצוֹנֶךָ
וְאַל תִּפְרֹץ   וְאַל תַּהֲרֹס   בִּנְיָן אֲשֶׁר   בָּנִיתָ׃
רְצֵה סִדְרִי   וְאֶשְׁכָּרִי   יַעֲלֶה אֶל־   מְעוֹנֶךָ
וְיִתְקָרְבוּ   וְיִתְעָרְבוּ   יְלָדֶיךָ   וּבָנֶיךָ
בְּתִין קָרְבוּ   בְּמָה־רַבּוּ   מַעֲשֶׂיךָ   וְאוֹנֶךָ
וּבָם תִּרֶץ   בְּתִין אֶרֶץ   מָלְאָה קִנְ־   יָנֶךָ
וַיַּדְבִּיקוּ   וְיָפִיקוּ   רְצוֹנֶךָ   וּמַעֲנֶךָ
בְּכַת קוֹיַי   וּבִרְצוֹיַי   עֲנֵה בָּאתָ   וְנִמְנֵיתָ׃

17. Tôkêḥâ.

------ | ------

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם   כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם
וְאֵיךְ יִתְגָּאוּ בְעוֹדָם   וּפִתְאֹם יָבוֹא אֵידָם׃
יָבִין אִישׁ לֵב וְנָבוֹן   כִּי סוֹף כֹּל לְרִקָּבוֹן
וּמֵעָפָר חֻצַּבְנוּ   וְעָדָיו עַתָּה שַׁבְנוּ׃

---

regard to the metre (cf. to Nr. 4 v. 21) — 5: cf. Job 19,26 — 8c: cf. Ps 93,3 — 18cd: Gen 32,6 — 19: cf. Ps 25,16; Prov 12,2 — 23—24: Allusion to the hymn given in Nr. 15 as well as to a number of other congenious poems of Gajjât, likewise contained in Trip., all of which remind in expression of Ps 104,24, singly varying every word of the verse.

17: Ar. p ק"ס a & Trip. p צ"ט b, for Minḥâ on the day of expiation, Šibḥê ʾElôhîm (שִׁבְחֵי אֱלֹהִים), Oran 1884, p כ"ד, for working-days; M. Sachs, Die rel. Poesie etc., originals p 17; translation ib. p 60 — תּוֹכֵחָה (correction), exhortation, admonitory poem; further particulars in Zunz, syn. Poesie p 135 — 1: Eccl 1,3; Hos 9,11 — 2b: cf. Prov 6,15 & 24,22; the exact return of a bibleverse as conclusion of a strophe is not intended in this piece — 4b: cf. Gen 43,10.

צְפֵה רוּחַ בְּקִרְבֵּנוּ   לְפִקָּדוֹן גַּבֵּינוּ
וְכִמְעַט עַיִן תִּפְקַח   וְאֶת־עֲרֻבָּתוֹ תִּקָּח׃
חֶבְלֵי אָדָם בְּתֵבֵל   חֶבְלֵי רֹעֵי הֶבֶל
וְאִם נָפְלוּ בַּנְּעִמִים   לֹא־מָלְאוּ הַיָּמִים׃
קוּם וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ   כִּי לֹא לְךָ הוֹנֶךָ
וְהָאָדָם וְקִנְיָנוֹ   לְמָחָר יְבֻקַּשׁ וְאֵינוֹ׃
בִּרְבוֹת טוֹבָתֶךָ   הֲתֵרֶב חֶדְוָתֶךָ
הֲתֵדַע כִּי לְפִי רֻבָּהּ   הַוּוֹת וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ׃
רוּחַ גַּאֲוָה יִבְצֹר   בְּחַיֵּי עוֹלָם יַעְצֹר
בְּשׂוּמוֹ מַלְכּוֹ שִׂכְלוֹ   הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ׃
יַעְרָה בְּתֵבֵל הַלְכָה   בְּסַמֵּי מָוֶת מְסוּכָה
וְאִם מְתֻקָּה רִאשׁוֹנָה   מָרָה תִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה׃
הוֹעֵל אֵין לַגֶּבֶר   בְּזָהָב וְכֶסֶף צֹּבֶר
וְלֹא יִשָּׂא יוֹם מְהוּמָה   מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה׃
וּלְאָן אַתָּה הֹלֵךְ   וּסְבִיבֶךָ פֶּלֶךְ
וּפַעַם לְאַט תְּהַלֵּךְ   וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ׃
דִּינֵי יָמִים בִּינוּ   בְּבָתִּים שֹׁכְנִים לָנוּ
וּבֹקֶר בִּמְקוֹם שִׁבְתָּם   יֵשְׁבוּ אֲחֵרִים תַּחְתָּם׃
הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקֹשׁוּ   וּמֵאֱלֹהֵיכֶם בּוֹשׁוּ
וְרַחֲצוּ וְהִטֶּהָרוּ   וּמִטֶּנֶף הִבָּרוּ׃
גְּאוֹן לְבַבְכֶם הַשְׁפִּילוּ   וְיַשְּׁרוּ וְאַל תַּעְפִּילוּ
וְאֵיכָכָה יִתְגַּבֵּר   שִׁכְבּוֹ לְמָחָר קָבֶר׃
יוֹם וָיוֹם הוֹחִילוּ   לְמָוֶת וְאַל תָּחִילוּ
כִּי חַיֵּיכֶם מוֹתְכֶם   וּמִיתַתְכֶם חַיֵּיכֶם׃
אַךְ אֶת־זֹאת חֲקַרְנוּהָ   בְּדַעַת וּמְצָאנוּהָ
כִּי אֵין בְּתֵבֵל הוֹעֵל   לֶאֱנוֹשׁ כִּי בְטוֹב פֹּעַל׃
תַּכְלִית שִׂמְחָה אֵבֶל   רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הֶבֶל
אַחַיי מַעֲלוֹת גְּבֹהִים   עֹלִים אֶל־הָאֱלֹהִים׃

6b: cf. 1 Sam 17,18 — 7—8: cf. Ps 16,6; 1 Sam 18,26 — 10b: cf. Jer 50,20 — 11a: cf. Eccl 5,10 — 12b: cf. Ps 55,11. 12 — 13a: cf. Ps 76,13 — 14b: Gen 24,2 — 15: יַעְרָה = יַעְרַת דְּבַשׁ ,הַלְכָה on account of הֵלֶךְ דְּבַשׁ cf. 1 Sam 14,26.27 — 16b: 2 Sam 2,26; as it is the question of a bibleverse, no alterations of the text are needed in favour of the metre — 18a: Is 22,5 — 18b: 1 Sam 25,21 — 19a: ʾÂbôt III 1 — 20b: Job 18,8; the rhyme requires יִתְהַלֵּךְ — 22b: cf. Job 34,24 — 23a: Zeph 2,1 — 24b: like Is 52,11 — 29a: cf. Job 5,27 — 31a: cf. Prov 14,13 — 32b: 1 Sam 10,3.

18. Ôfan.

----- | (-)----

יָקְרוּ לְהַלֵּל יָהּ מַהֲלָלֶיךָ

18: Qer. Algier p מ"טb, for the first day of the passover. — The explanation of the designation אופן be given here in continuity. Upon the פְּסוּקֵי דְזִמְרָא (s. headremark to Nr. 7) follows an Aramaic piece, glorifying God, קַדִּישׁ, and a call to the praise of God, בָּרְכוּ; the Šemaʿ (שְׁמַע) consisting of Deut 6,4—9; 11,13—21; Num 15,37—41 is annexed to it. The Šemaʿ is enclosed by three benedictions, viz. preceding 1) יוֹצֵר, a benediction announcing the praise of the creator of light, beginning with a blessing (יוצר אור), enclosing the first Qedušša* and concluding with a blessing (יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת); 2) אַהֲבָה treating the love of God to Israel; it begins with the words אַהֲבָה רַבָּה and ends with a blessing (הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה). The Šemaʿ is followed 3) by גְּאֻלָּה, a piece of prayer, which amongst others represents God as the only helper and saviour (this part ends with the words אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ 2 Sam 7,22; 1 Chr 17,20), treats the salvation from Egypt (this part ends with the quotation of two verses of 'the song at the sea' Ex 15,11.18) and at last asks for salvation (this piece ends with the blessing גָּאַל יִשְׂרָאֵל, from which the whole poem has its name — גְּאֻלָּה); cf. Zunz, Gottesd. Vorträge, sec. ed. Frankfurt a/M. 1892 p 382f. This part of the morning-prayer has now been embellished by the masters of the synag. poetry in the following way. Qaddîš and Bârekû are each one preceded by an introduction 1) רְשׁוּת לְקַדִּישׁ, also called shortly קַדִּישׁ, 2) רְשׁוּת לְבָרְכוּ, also shortly בָּרְכוּ. To Jôṣêr are annexed 3) יוֹצֵר immediately following the beginning blessing and called after the first word of this blessing (but little cared for by Spanish poets); 4) אוֹפַן preceding the Qedušša and called אוֹפַן with regard to the sentence introducing the real Qedušša (the three times holy of Is 6,3 & the glorification of the angels Ez 3,12), which begins with the words וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ (cf. Ez 3,13); 5) מְאוֹרָה, preceding the blessing which concludes the piece & called after the last word of this blessing (מְאוֹרָה is also called the whole piece being in question); 6) אַהֲבָה inserted in the benediction equally named, viz. shortly before the blessing that ends it (before the words וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ); 7) Insertion in the Geullâ behind the words אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ & called זוּלַת on account of the last word; 8) מִי כָמוֹךָ preceding the quotation of Ex 15,11 and beginning with the first words of the quotation מִי כָמוֹךָ (these poems have all equal construction and treat as a rule the history from the creation of the world till the crossing of the sea, as the epoch when Israel has intonated the hymn containing the quotation; not to be confounded with the insertion in Nišmât, having the same name which was in question in the headremark to Nr. 7); 9) גְּאֻלָּה, is

---

* קְדֻשַּׁת יוֹצֵר or קְדֻשָּׁה דִישִׁיבָה to distinguish from the קְדֻשָּׁה דַעֲמִידָה or קְדֻשָּׁה simply, which is inserted in the third number of the so-called eighteen-prayer, & from the קְדֻשָּׁה דְסִדְרָא, following the prayer; about these three Qeduššôt see particulars in Joel Müller, Masechet Soferim, Leipzig 1878, p 226ff.

וְאֵין מִי יְמַלֵּל   עֹז מִפְעָלֶיךָ
וִיחַוּ יוֹם וָלַיִל   מִפְלְאוֹת שִׂכְלֶךָ
כִּי אַתְּ מְחֹלֵל   כֹּל בְּנִיב מִלֶּיךָ
רַבּוֹת עָשִׂיתָ   בְּעֹצֶם גָּדְלֶךָ
אֲדֹנָי אֱלֹהַי   אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ׃
צֹפֶה לְכֹל אַף   בְּעַיִן אֵין צֹפֶה
וּפֹעֵל בְּלִי יָד   וּמְדַבֵּר וְאֵין פֶּה
וְחַי לֹא כְחַיֵּי   אֱנוֹשׁ לְמָחָר נִסְפֶּה
וּמֵאָז נוֹדַע   בְּשֵׁם מֹחֵץ וְרֹפֵא
וְעֹשֶׂה טוֹב וָרָע   אַךְ שְׁנֵיהֶם יָפֶה
וְנִצְפֶּה בְשֵׂכֶל   וְלֹא בְעַיִן צֹפֶה
כִּי מִפְעָלֶיךָ   יְעִידוּן עָלֶיךָ׃
חָכָם בְּחָכְמָה   נִפְלֵאת נִפְלֵאתָ
וְדַעַת פְּלִיאָה   מֶנִּי נִפְלֵיתָ
וּמְבוֹא בְּמֶחְקַר   חֲכָמִים נַעֲלֵיתָ
מִי זֶה יְמַלֵּא   אֲשֶׁר לֹא מִלֵּאתָ
וְיָחֵל וִיכַלֶּה   אֲשֶׁר לֹא כִלִּיתָ
נִכְסֶה וְאוּלָם   בְּפִלְאֲךָ נִגְלֵיתָ
וְרָם בְּאֵין מָקוֹם   וְעוֹלָם מָלֵאתָ
אַתָּה תִסְבְּלֵהוּ   וְהוּא לֹא יִסְבְּלֶךָ׃
קָדוֹשׁ מִקְרָא   וּמְשָׁרְתָיו קְדֹשִׁים
טְהוֹרֵי עֶצֶם   כְּעֶצֶם תַּרְשִׁישִׁים
פְּלִיאֵי צוּרָה   וְלֹא תַבְנִית אִישִׁים
לְבִלְתִּי שְׁלָט־בָּם   יְסוֹד חֲמִשָּׁה רְגָשִׁים
וּמַחֲנוֹת נִפְרָשִׁים   לְאַרְבַּעַת רָאשִׁים

---

inserted before the blessing that concludes the piece & has (like the piece itself) its name from this. Cf. Zunz, syn. Poesie p 61 ff.; Dukes, Zur Kenntniß p 34 f.; to 1 & 2 see headremark to Nr. 30, to 6 (אַהֲבָה) the declarations by D. Rosin, Reime und Gedichte II (Breslau 1894) p 33 f. The pieces 2, 4—9 in their order (אַהֲבָה twice) s. Nr. 96—103 — 2b: ed. has פְּעָלֶיךָ — 5—6: cf. Ps 40, 6; 6 forms the refrain — 7a: לכל with ל-accus. — 8b: ed.: וְדוֹבֵר — 10a: ed. נוֹדַעְתָּ — 12b: עַיִן masc. like Zech 3, 9 — 14b: ed. נִפְלָאָה — 20: cf. Jer 23, 24. According to R. ʾAmmî means god מָקוֹם, because He is the place of the world, but not the world His place; cf. Bacher, Die Agada der pal. Amoräer II (Straßburg 1896) p 163; particulars in E. Landau, Die dem Raume entnommenen Synonyma für Gott, Zürich 1888 p 30 ff. — 21: For the figurative expression cf. Zunz, syn. Poesie p 483 ff. — 26: The four hosts of angels with Mîkâʾêl, Gabrîʾêl, Ûrîʾêl & Refâʾêl at the head; cf. Pirqê de-Rabbî ʾElîʿèzer chapt. 4.

לְהַלֵּל נִגָּשִׁים   לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים
וְיִהְיוּ מַקְדִּישִׁים   בְּתוֹךְ הֵיכָלֶךָ׃

19. Mẹôrâ.

– – ⏑ – | – – – – – –

אֶת־מַחֲזֶה   הוֹד אֵל הִצִּילָנוּ
שׁוּר וַעֲנֵה   רַב־טוּב שֶׁגְּמָלָנוּ׃
יוֹם יֶחֱלֶה   חָרֵד לִזְמָן סָחָר
יַעַל עֲלֵי   לֵב כִּי סוֹף לֵיל שָׁחַר
וְאוֹר יַעֲלֶה   כַּיּוֹם אֶמֶשׁ שָׁחַר
מַה־תְּאֻלֶּה   וְתֵצַר צָרַת מָחָר
סַב תֶּחֱזֶה   צֵל יָסֵךְ כֻּלָּנוּ
יוֹם יַחֲנֶה   צַר כִּמְעַט כִּלָּנוּ׃
צַפֵּי גְּאוֹן   קִנֵּךְ יוֹנַת אֵלֶם
כִּי שָׁת לְאוֹן   אַנְשֵׁי חַיִל צֶלֶם
וַהֲמוֹן שְׁאוֹן   זָרִים כְּשֶׁעֶף חֹלֵם
וּלְחֵיק סְאוֹן   רוֹמֵם פֶּתַע שִׁלֵּם
וּבְשׁוּט מְזֵי   רָעָב הֶאֱכִילָנוּ
אֶת־שֹׁד בְּנֵי   עָרִיץ שֶׁאֲכָלָנוּ׃
חַו בְּלִי לְאוֹת   אֶת־דּרוֹת יֶאֱתָיו
אֶת־מִפְלְאוֹת   צוּר לָנוּ נִטָּיו
מִי יְאַו רְאוֹת   כַּיּוֹם מֵתִים חָיוּ
וִיהִי לְאוֹת   כִּי נָעִים יִשְׁלָיוּ
יַחַז בְּזֶה   דוֹד מִבּוֹר הֶעֱלָנוּ
וּמִמִּשְׁכְּנֵי   עֲפַר־מָוֶת דָּלָנוּ׃
קַבֵּל בְּפֶה   סָגוּר לִימוֹת עֶצֶב
וְכַעַס כְּפֵה   מִלֵּב יוֹם תֵּעָצֵב
וּלְטוֹב צְפֵה   יוֹם רַע כִּי לְכֹל קֶצֶב
מַה־לָּךְ רְפֵה   יָד קוּם נָא הִתְיַצֵּב
עֶרֶב חֲזֵה   עַם תּוֹךְ אֹפֶל לָנוּ
בֹּקֶר פְּנֵה   אֵל וַיָּאֶר לָנוּ׃

19: M. Sachs, l. c., orig. p 15; translation ib. p 56 — For the first day of the passover — מְאוֹרָה cf. headremark to Nr. 18 — 2b: cf. Is 63,7 — 9b: יונת אלם is Israel, see Targûm to Ps 56,1. Israel is often called dove in the talm. & midr. literature, at different passages the idea is also executed more particularly (cf. e. g. Berâkôt fol. 53b, Midrâš rab. to Song of S. 1,15; IV 1). The poets of course have not allowed the beautiful idea to escape them, cf. D. Kohn in the Hebrew yearbook האסיף vol. V (Warschau 1889) p 81 ff. — 15a: בְּלִי with a superfluous short syllable, just so 17a (יְאַו). לְאוֹת inf. of לאה to be tired — 18b: נָעִים pt. pl. m. of נוע — 26b: cf. Ps 118,27.

20. Gẹullâ.

---⏑--- | --⏑-⏑- } (a
---⏑--- | ----⏑- }
---⏑--- | ----⏑- (b

אֶסְכְּלָה נְדֹדִי אָגִילָה בְגָלוּתִי
אֶעֱבֹד מַעְבִדִי אוֹחִילָה בְמַחְלָתִי׃
יֶעֱרַב לִי שִׁבְיִי לֹא אָקֻץ בְּמוּסָרִי
אֶשְׂאָה אֶת־חָלְיִי לֹא אֶמְאַס בְּמוּסָרִי
אֶתְנָה עַל־לֶחְיִי עֹל צָרִי וּמוֹסֵרִי
אֶעֱלֹז בְּאֵידִי אָשִׂישָׂה בְדַלּוּתִי
מַחֲלִי וּמְרוּדִי הֵמָּה לִי תְהִלָּתִי׃
צוֹרְרַי עַל־דָּתְךָ שִׂנְאַת שָׁוְא שְׂנֵאוּנִי
שִׁקְּרוּ בִּבְרִיתְךָ וּבְלֹא־אֵל קִנְאוּנִי
לַעֲבֹד זוּלָתְךָ כִּמְעַט הֶחֱטִיאוּנִי
וַאֲנִי בְעוֹדִי שַׂמְתִּיךָ אֱיָלוּתִי
אֶעֱמֹד עַל־עָמְדִי לֹא אַט מִמְּסִלָּתִי׃
חָדְלוּ רַעְיוֹנַי לַחְקֹר קֵץ מְצוּקָתִי
נִסְתְּמוּ חֶזְיוֹנַי אֵין גֹּלֶה נְבוּאָתִי
נֶעֶלְמוּ מֵעֵינַי עִתּוֹתַי יְשׁוּעָתִי
אוֹיְבַי לְנֶגְדִּי בִּגְבוּלִי וְנַחֲלָתִי
הֵם לְשִׂכִּים צִדִּי עֵת שִׁבְרִי וְנַחְלָתִי׃
קוֹל מְבַשֵּׂר פִּדְיוֹן אַשְׁמִיעַ וְאוֹשִׁיעַ
אֲהַבַי, וּלְצִיּוֹן אָשׁוּבָה וְאוֹפִיעַ
אֶתְנֵהוּ עֶלְיוֹן עַל־כָּל־עָם וְיַרְגִּיעַ
יֶחֱזֶה בְהוֹדִי וִיקַר בֵּית תְּפִלָּתִי
אֶזְכְּרָה לוֹ חַסְדִּי אֶגְאַל אֶת־גְּאֻלָּתִי׃

VIII. Jiṣḥâq ibn Kalfôn.

21. To Šẹmûʾêl ha-Nâgîd.

--⏑ ---⏑ ---⏑

נְדִיבוּתְךָ רְחָבָה וַעֲמֻקָּה וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל חֲזָקָה
וְדֶרֶךְ תֹּם וְיֹשֶׁר לֵב וְחֶסֶד קְרוֹבָה לָּךְ וְאֶל כָּל־אִישׁ רְחוֹקָה

20: Qẹr. Algier p קכ"ג a; for the feast Śimḥàt Tôrâ — גְּאֻלָּה see head-remark to Nr. 18 — 3b & 4b: cf. Prov 3,11. מוסר in both the meanings: reproof and chastisement — 8b: cf. Ps 25,19 — 9: cf. Ps 44,18; Deut 32,21 — 14: This perhaps refers to the prophecies of Daniel concerning 'the end.' — 15: to עתותי cf. Gesen.-Kautzsch § 87,5 rem. 1 (*s*) — 17a: cf. Num 33,55 — 17b: ונחלתי like Is 17,11 — 22b: cf. Ru 4,6.

21; A. Harkavy, Studien und Mittheilungen etc. I (St. Petersburg 1879) p 97 & (notes) p 186 — 1b: cf. Ps 36,7.

וְהוֹדְךָ רַב וְכָל־הֶלְךָ מְדֻשָּׁן   בְּשָׁלְחָנְךָ וְדַלְתְּךָ לֹא דְפֻקָה
וְלֹא תִמְנַע לְכָל־שֹׁאֵל שְׁאֵלָה   וְלֹא תֶחְדַּל לְאֶבְיוֹן מֵעֲנִיקָה
לְבַב כָּל־שַׂר וְנַפְשׁוֹ אַחֲרֵי שָׁוְא   וְנַפְשְׁךָ אַחֲרֵי חֶסֶד דְּבֵקָה
יְדִידִי הֶעֱצִיבַנִי זְמַנִּי   וְחָרַק שֵׁן מְאֹד עָלַי חֲרִיקָה
וְנַאְקָתִי לְךָ רַבָּה וְגָדְלָה   וְעֵדִי אֵל אֲשֶׁר יִשְׁמַע נְאָקָה
וְצָרָתִי לְךָ תֵצַר וְלִמְאֹד   יְחִידָתִי בְּצוּקָתְךָ בְּצוּקָה
בְּחָנְךָ אֵל בְּחַן־צַדִּיק וּבָדַק   וְכַזָּהָב מְצָאֲךָ בַּבְּדִיקָה
יְיַסֶּרְךָ כְּיַסֵּר אָב יְחִידוֹ   לְהַשְׂכִּילְךָ וְלִהְיוֹת לָךְ צְדָקָה
לְכֵן אֶשְׂמַח וְיִתְעַצֵּב לְבָבִי   וְתִתְעָרֵב רְנָנָה עִם זְעָקָה
בְּשׁוּרִי עָצְבְּךָ אֶדְאַג וְאָגִיל   בְּדַעְתִּי אַחֲרִיתְךָ כִּי חֲשׁוּקָה
וְהָאֹהֵב פְּצָעָיו נֶאֱמָנִים   וְלֹא יָפִיק פְּצָעָיו לָךְ לְפוּקָה
לְכֵן הֵשִׁיב כְּבוֹדְךָ לַאֲמִתּוֹ   וְשָׂם חֻקַּת גְּדֻלָּתְךָ חֲקוּקָה
שְׁכֹן הַשְׁקֵט וְהִשָּׁמֵר וְתִהְיֶה   שְׁנַת עֵינְךָ לְעוֹלָמִים מְתוּקָה׃

IX. Jôsêf ben Ḥisdai.

22. To Šẹmû'êl ha-Nâgîd.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

הֲלִצְבִי חֵן גְּבוּרַת אוֹן וְעָצְמָה   לְהִתְעַטֵּף רְדִיד אֹפֶל כְּשַׂלְמָה
וְלִרְעוֹת כּוֹכְבֵי נֶשֶׁף וְלִתְעוֹת   בְּעִי מִדְבָּר מְעוֹן פַּחַד וְאֵימָה
וְלָצֵאת מֵחֲדָרִים אֶל־חֲרָדָה   וּמֵהֶמְיַת נְבָלִים אֶל־מְהוּמָה
עֲדֵי נִלְכַּד בְּחַבְלֵי הַחֲלָמוֹת   וְנִצְטַיֵּד בְּפַחֵי הַתְּנוּמָה

6a: העציבני has hurt me; ms. has שעקני, for which Harkavy proposes צָעֲקָנִי(!), but himself denotes this proposition as dissatisfactory — 7a: ונאקתי, Harkavy נְאָקָתִי, but the grammar does not admit this — 7b: cf. Job 16,19. Harkavy וְעֵדַי (?) — 8b: ... 'is my soul—if you are in affliction—in affliction' — 11a: לְכֵן for לָכֵן (as v. 14a) is lic. poet. cf. Harkavy note — 13a: cf. Prov 27,6 — 15b: cf. Eccl 5,11.

22: L. Dukes, Nâḥal qẹdûmîm (נחל קדומים), Hannover 1853 I p 17 ff, rectified according to ms. Halberst. 318 (now Jewish College, London), fol. 63 ff. It is the poem known under the name שִׁירָה יְתוֹמָה; for explanation of this name cf. S. J. Kämpf, Zehn Makamen etc. (Prag 1858) p 184 & J. Derenbourg, Notice sur Aboulwalid (Paris 1896) p 206, who declares it an Arabism (يتيمة). The poet himself (v. 43) and Ḥarîzî, Taḥkẹmônî 3, 6, 19 denote the poem as 'deserted, lonely' — 1—3: The dangerous journey described here, untertaken by Šẹmû'êl does not appear to be only poetical fancy. The final words of the poet (v. 49b) make suppose a connexion with a travelling event, which the Nâgîd celebrates in his poem הלכושל ולנופל תקומה (at Harkavy, Studien und Mittheilungen I p 23 ff.). To the figurative description 2a cf. DB. I notes p 205 — 4b: ונצטיד (Hitpa. to צוד) has been taken prisoner.

וְאָרִיתִי וְהוּא נִרְדָּם בְּרָצוֹן   אֲשֶׁר יִמְנַע וְהוּא מֵקִיץ בְּחֵמָה
וְהִשְׁקַנִי בְּיַד שֵׁנָה עֲרֵבָה   עֲסִים פִּיהוּ בְּכֹסֵי אַחֲלָמָה
וְשָׁכַבְתִּי וּבֵין שָׁדַי קְוֻצּוֹת   מְרִיקוֹת מֹר עֲלֵי רַקָּה אֲדֻמָּה
וְהַיָּמִין מְחַבֶּקֶת לְבָנָה   וְהַשָּׂפָה מְנַשֶּׁקֶת לְחַמָּה
וְהַמִּטָּה מְקֻטֶּרֶת לְבוֹנָה   וְהָעֶרֶשׂ בְּכָל־בֹּשֶׂם פְּטוּמָה
וְנָעַמְתִּי בְחֶזְיֹנִי עֲדֵי כִי   הֱקִיצֹתִי וְהִנֵּה אֵין מְאוּמָה
אֲבָל רֵיחַ יְשׁוֹבֵב הַנְּפָשׁוֹת   וּמוֹר עֹבֵר יְחַיֶּה הַנְּשָׁמָה
בְּשֵׁם נָגִיד וְיָחִיד רַב שְׁמוּאֵל   אֲשֶׁר מִלֵּא פְּנֵי כָל־הָאֲדָמָה
וּמִי יֵדַע הֲנַעֲלָה עוֹד בְּאָבוֹת   וְהֵקַם עָל בְּתוֹךְ עַמּוֹ לְחוֹמָה
וּבוֹ קִדֵּשׁ לְשִׁבְטוֹ הַמִּקְדָּשׁ   מְכוֹן כָּבוֹד עֲלֵי רֹאשׁ עָשׁ וְכִימָה
וְאָמְנָם כִּי שְׁמוּאֵל הוּא שְׁמוּאֵל   אֲשֶׁר נִקְרָא בְּהֵיכַל אֵל פְּנִימָה
וּמִי יֵדַע הֲנַעֲלָה עוֹד בְּאָבוֹת   וְאִם עָמַד לְגֹרָלוֹ בְּעָצְמָה
וְאִם אֵינוֹ הֲלֹא הִנּוֹ בְּצִדְקוֹ   וְתֻמָּתוֹ וְדַרְכּוֹ הַשְּׁלֵמָה
שְׂפָתָיו יִשְׁמְרוּ דַעַת וּמִפִּיו   תְּבֻקַּשׁ דָּת אֱלֹהִים הַתְּמִימָה
וּמַהֲלָלוֹ כְּיָרֵחַ בְּהִלּוֹ   וּמַעֲלָלוֹ כְּמוֹ פֶּלֶג בְּצָמָא
וְהַמַּעֲלָה עֲלֵי כִתְפּוֹ צְרוּרָה   וְהַמִּשְׂרָה עֲלֵי שִׁכְמוֹ חֲתוּמָה
וְתָר חָכְמָה עֲדֵי עָמַד בְּסוֹדָהּ   וְהַבִּינָה עֲדֵי יָדַע מְקוֹמָהּ
אֲחִי עֵצָה כְּמוֹ שַׁחַר מְאִירָה   בְּעֵת צָרָה לְצַלְמָוֶת מְדַמָּה
וְכָל־מֶלֶךְ לְאוֹר פָּנָיו יְהַלֵּךְ   וְכָל־פָּנִים תְּכַסֵּמוֹ כְלִמָּה
וְכָל־שָׂרִים לְפָנָיו כַּשְּׁוָרִים   וְכָל־יֹעֵץ כְּרָחֵל נֶאֱלָמָה
אֲדוֹן נַפְשִׁי אֲשֶׁר נַפְשִׁי שְׁכוּנָה   בְּאַהֲבָתוֹ וְאֶל־זִכְרוֹ שְׁמֵמָה
וְאַהֲבָתוֹ בְּתוֹךְ לִבִּי כְּתוּבָה   וּמִנֹּעַר עֲלֵי לוּחוֹ רְשׁוּמָה
לְךָ חָכְמָה לְךָ רוּחַ יְתֵרָה   לְךָ דֵעָה לְךָ בִינָה וְעָרְמָה
וְרֹחַב יָד כְּמוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ   וְרֹחַב לֵב כְּבֵין מִזְרָח לְיָמָּה
לְךָ הָעֵט אֲשֶׁר נִכְבָּד וְנֶחְמָד   וְהוּא נִבְזֶה חֲדַל תֹּאַר וְקוֹמָה
פְּרִי קָנֶה וְקֹנֶה הוֹד וּמִשְׂרָה   אֲחִי רִמָּה וּמָלֵא תוֹךְ וּמִרְמָה
נְשׂוּא פָּנִים וְאִישׁ חַיִל בְּרָכְבוֹ   וְלֹא יִשְׁוֶה וְהוּא רַגְלִי מְאוּמָה

9a: cf. Song of S. 3,6 (see Prov 7,17) — 12a: יָחִיד also יְחִיד הַדּוֹר a title of honour cf. DB. I notes p 5 — 13a: cf. 1 Sam 28,11 ff. — 13b: cf. 2 Sam 23,1 — 14a: The tribe Lêwî (Šẹmû'êl ha-Nâgîd was a Levite) — 15: cf. 1 Sam 3,4 ff. — 16: The text being correct here, one must conceive v. 13—15 as a single (rhetorical) question, which is now followed by a second, introduced in the same way; but perhaps we have here a deviating reading of v. 13 before us, which turns out to be at a wrong place. To 16b cf. Dan 12,13 — 18: cf. Mal 2,7 — 20: cf. Is 8,16; 9,5 — 21: cf. Jer 23,18; Job 28,12.20 — 22b: The documents have צִיָּה — 25a: שכונה 'inhabited' opposition to שְׁמֵמָה desolated in 25b — 26: cf. Jer 17,1 — 30b: cf. Ps 55,12, only means here תוך 'value' and מרמה used in the noble sense (prudence) like at Jẹh. ha-Lêwî (DB. I p 35 v. 32: וְקִוּוּ יֹעֲצֵי מִרְמָה לְעֵטוֹ — 31a: ואיש, doc. ואיל.

שְׁנֵי שִׁנָּיו שְׁנֵי חִצִּים שְׁנוּנִים   וְרֻקּוֹ אִם לְחֶסֶד אוֹ נְקָמָה
וְסַפִּירִים יְפַזֵּר אֶל־סְפָרִים   מְשֻׁבָּצִים בְּכָל־מֶשִׁי וְרִקְמָה
וְאַהֲבָתִי לְבֵן פֹּרָת יְהוֹסֵף   עֲלֵי כָל־אַהֲבָה גְּדֹלָה וְעָצְמָה
לְגוּר אַרְיֵה וְיֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים   וְצָפְנַת פַּעֲנֵחַ כָּל־סְתוּמָה
וְצִיץ פָּרַח בְּמַטֵּה הַתְּבוּנָה   עֲלֵי מַעְיַן פְּלִילִיָּה וְחָכְמָה
צְעִיר שָׁנִים מְשַׁעְשֵׁעַ בְּמִשְׁנָה   וְעֶלֶם רַךְ מְבָאֵר תַּעֲלֻמָה
כְּאִלּוּ כָל־בְּנֵי הַדּוֹר תְּבוּאוֹת   לְאֵל שַׁדַּי וְהוּא מֵהֶם תְּרוּמָה
פְּדִיתִיהוּ בְּנַפְשִׁי הַקְּשׁוּרָה   בְנַפְשׁוֹ הַתְּמִימָה הַחֲכָמָה
שְׁמָעֵנִי נְגִיד עַמִּים וְהַטֵּה   לְמִלָּתִי שְׁתֵּי אָזְנֵי מְזִמָּה
קְחָה שִׁירָה מְיֻשֶּׁרֶת יְשָׁרָה   תְּשׁוּרַת אַהֲבָה זַכָּה קְדוּמָה
מְעֻלֶּפֶת בְּכֵלֶיהָ כְּכַלָּה   מְעֻטֶּפֶת בְּעֶדְיֶהָ כְּעַלְמָה
אֲרוּסָה זֹאת וְהִיא לָעַד בְּתוּלָה   וְאִם לָהּ אָב וְהִנֶּהָ יְתוֹמָה
וּפִקְדוֹנִי בְיָדְךָ גְּאוֹנִי   שְׁנֵי אַחִים פְּלֵיטַת הַנְּשַׁמָּה
אֲשֶׁר הֵמָּה בְנַחֲלָתָם כְּזָרִים   וְאַדְמָתָם בְּעֵינֵיהֶם כְּאַדְמָה
וְלוּלֵא צִלְּךָ נָטוּי עֲלֵיהֶם   אֲזַי נָדוּ אֱלֵי קַצְוֵי אֲדָמָה
וְשָׂא שָׁלוֹם בְּמַהֲלָלְךָ וְגָדְלָךְ   לְרָאשֵׁי הַיְשִׁיבָה הַנְּעִימָה
אֲצִילֵי הָרְחוֹקִים הַקְּרוֹבִים   לְנַפְשִׁי מִתְּשׁוּקָתָם עֲגוּמָה
בְּחַיֶּיךָ וְחַיֵּיהֶם יְמַהֵר   אֱלֹהֵינוּ לְנֹפֶלֶת תְּקוּמָה׃

X. Šeṃû'êl ha-Nâgîd.

23. To R. Jôsêf.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

הֲנִרְפָּא הַזְּמָן מִמַּחֲלָתוֹ   וְחִדֵּשׁ אַחֲרֵי אֹרֶךְ בְּלֹתוֹ
וְאִם לֻבַּשׁ עֲנַן בֹּקֶר בְּשֶׁמֶשׁ   וְסָר מֵעַל כְּנַף שַׁחַר כְּסוּתוֹ
הֲכָמֹנִי יְהִי טֹרֵף בְּאַפּוֹ   וְאִם יִטּוֹר לְעוֹלָמִים כְּמוֹתוֹ
וְאִם אוּכַל לְהִתְאַפֵּק וְדוֹדִי   כְּמַיִם שֻׁפְּכָה עָלַי חֲמָתוֹ
וְאִם תֹּאמְרוּ עֲלֵי מַה־זֶּה וְלָמָּה   וְאֵיכָה אַחֲרֵי אֹהַב נְשִׁיתוֹ
חֲמָסִי עַל־לְבָבִי כִּי בְּיוֹם בּוֹז   כְּחוֹל יִכְבַּד וְלֹא אוּכַל שְׂאֵתוֹ

34a: cf. Gen 49,22 — 35: cf. Jer 31,19 (of 'Efrájim, representative of the tribe Jôsêf) & Gen 41,45 (of Jôsêf). פענח, according to the ancient interpretation in the sense of 'to unveil', often at Hebr. poets, cf. Zunz, syn. Poesie p 429 — 36: התבונה, so might be read the word difficult to decipher; האהבה, as Dukes reads, is wrong anyhow — 39: cf. Gen 44,30; הַנֶּפֶשׁ הַחֲכָמָה the intellectual soul, see M. Sachs, rel. Poesie p 240 note & D. Rosin in Monatsschrift XLII (1898) p 485 — 44a: גאוני 'my Gaon' (גָּאוֹן as title of honour) — 49b: cf. to v. 1—3; Am 9,11.

23: A. Harkavy, Studien und Mittheilungen I p 72 & (notes) 178; till v. 12 (incl.) also in ms. Oxford 1971 (falsely ascribed to Jehûdâ ha-Lêwî), but only with one reading worth to be considered. The poem is written after reconciliation — 3a: הֲכָמֹנִי one like myself, see Harkavy — 5b: נשיתו = נָשִׁיתָ אתו you have forgotten him.

וְלוּ אוּכַל לְהַכְנִיעוֹ הֲבֵאתִיו   אֱלֵי רַגְלוֹ כְּעַבְדּוֹ בֶּן־אֲמָתוֹ
וְאֵיךְ יַשְׁפִּיל אֲשֶׁר בֵּיתוֹ בְּאֶרֶץ   לְמִי שַׁחַק מְעוֹנָתוֹ וּבֵיתוֹ
וְאֵיךְ אוּכַל לְכוֹפֵף לֵב בְּעֵינָיו   יְמֵי חַיָּיו בְּיוֹם קָלוֹן כְּמוֹתוֹ
וְלוּ הוּבָא בְמִלְחֶמֶת כְּמוֹ יָם   מְמַלָּא מִשְׂפָּתוֹ אֶל־שְׂפָתוֹ
וְאֵין תּוֹכָהּ לְבַד מָגֵן מְאָדָּם   וְאֵשׁ פֶּלֶד קְרָב וּבְרַק חֲנִיתוֹ
אֲזַי שָׁתָה בְּכוֹס מָוֶת וְשָׂחַק   כְּכוֹס מַיִם בְּעֵת צָמְאָךְ שְׁתִיתוֹ
וְיוֹם קֶטֶב אֲשֶׁר יַפִּיל כְּפִירִים   עֲלֵי עֶרֶשׂ דְּוָי טֶרֶם חֲיוֹתוֹ
יְשַׂחֶק־בּוֹ כְּמוֹ צִפּוֹר בְּבֹאוֹ   וְכַנַּעַל לְכַף רַגְלוֹ יְשִׁיתוֹ
שְׁאַל כִּימָה אֲשֶׁר תֵּדַע שְׁבִילוֹ   שְׁאַל צֶדֶק לְמַעַן הוּא עֲמִיתוֹ
שְׁאַל סַהַר חֲצִי יֶרַח וְיַגִּיד   לְךָ תָקְפּוֹ, שְׁאַל שֶׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ
שְׁאַל חָכְמָה וְאִם נִפְלֵאת שְׁאַל אֶת־   רַבִּי יוֹסֵף אֲשֶׁר חָכְמָה אֲחוֹתוֹ
אֲשֶׁר חִכּוֹ כְּיֵין הַטּוֹב וּפִיהוּ   צֳרִי עֶצֶב וְעֵץ חַיִּים שְׂפָתוֹ
אֲשֶׁר תִּסַּע בְּנָסְעוֹ הַתְּבוּנָה   וְתַחַן הַתְּעוּדָה בַּחֲנוֹתוֹ
יְהִי הוֹנוֹ פְּדוּת הֶרֶב וְאִם לֹא   יְהִי בוֹ דַי תְּהִי נַפְשׁוֹ פְּדוּתוֹ
וְיִפָּדֶה כְּתָב בִּשַּׂר לְבָבִי   כְּבָר שָׁבָה כְקֶדֶם אַהֲבָתוֹ
כְּתָב מִמֹּר יְדִידוּת לֵב יְסוֹדוֹ   וּמִגְּזֶרֶת אֲהָבִים חֶלְבְּנָתוֹ
וְסֵפֶר לֹא כְּכָל־סֵפֶר לְמַעַן   כְּתָבוֹ אֹהֲבִי לִי יוֹם רְצֹתוֹ
קְרָאתִיהוּ וְיָקְרָה לִי בְעֵינַי   תְּחִלָּתוֹ וּמָתְקָה אַחֲרִיתוֹ
וְכַאֲשֶׁר הוּא בְתוֹךְ לִבִּי מְכֻבָּד   בְּיוֹמוֹ כֵּן יְהִי מִמָּחֳרָתוֹ
וְיוֹסִיף עַל־כְּבוֹד הוֹדוֹ בְּיוֹמוֹ   וְיוֹם הַמָּחֳרָת אַחַר שְׁנָתוֹ
וְהָיוּ תוֹךְ לְבָבֵינוּ נְגָעִים   כְּנִגְעֵי אִישׁ אֲשֶׁר עָמְקָה שְׂאֵתוֹ
וְשַׂמְנוּ אִגְּרוֹתֵינוּ שְׁתֵּי צִ־   פֳּרִים חַיּוֹת וְזֶה יוֹם טָהֳרָתוֹ
וְאָחַזְנוּ בְּצִיצִת רֹאשׁ זְמָן רַע   עֲדֵי הֵפֵר בְּעַל כָּרְחוֹ בְּרִיתוֹ
וְכָמֹהוּ יְהִי תֹמֵךְ בְּאָח לֹא   תְּשַׁנֶּה־לּוֹ לְעוֹלָם אַחֲוָתוֹ
בְּרָאוֹ אֵל וְשָׂם לוֹ פֶּה לְהַזְכִּיר   תְּהִלַּת אֹהֲבֵי נַפְשׁוֹ מְנָתוֹ
וְלֵב עָמֹק כְּמוֹ יַם־סוּף וְאוּלָם   כְּמשֶׁה מִלְּבַב הַיָּם מְשִׁיתוֹ
וְאִישׁ יַנְחֶה בְשִׁבְטוֹ הַכְּפִירִים   וְאוּלָם אַתְּ כְּצֹאן משֶׁה נְחִיתוֹ

7b: cf. Ps 116,16 — 9a: כוֹפֵף, Po. of כפף to humble — 11: cf. Nah 2,4 — 12: 'he (the poet) would smilingly drink the cup of death, as you drink a cup of water when you are thirsty', so ms. Oxf.; Hark. has בְּכוֹר מָוֶת; this reading being right (what is scarcely to be supposed), it should be explained according to Job 18,13 — 13b: טרם means at Šemû'êl: not, without cf. Ibn Ĝânâḥ, Wurzelwörterbuch s. v.; חיותו, inf. (with suff.) to חיה to recover one's health; טרם חיותו = incurable (to refer to קטב) — 14a: cf. Job 40, 29 — 14b: יְשִׁיתוֹ = יָשִׁית אתו — 15b: למען, our poet makes use of this word in the sense of 'because' (see v. 23a) — 16b: cf. Judg 5,31 — 17b: רַבִּי master, our poet also writes thus elsewhere; cf. Harkavy — 27—28: cf. Lev 13, 2. 3; 14, 2. 4 — 29a: cf. Ez 8,3 — 31a: cf. Exod 4,11 — 33b: cf. Ps 77,21.

שְׁמַע שִׁירוֹ רְאֵה אֹרֶךְ לְשׁוֹנוֹ   אֱזֹן נִיבוֹ חֲזֵה אֶת־בֵּית נְכֹתוֹ
אֲרָגוֹ לָךְ בְּיוֹם אֶחָד וְיָקָר   וְטוֹב מִשִּׁיר אֲרָגוֹ בֶּן־שְׁנָתוֹ
וְקָשַׁר מַחֲצִית לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ   וְהִנִּיחַ לְחַיָּיו מַחֲצִיתוֹ׃

24. Message of victory to his son Jôsêf.

– – – ᴗ – – – ᴗ

שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת   וְאִם הִיא לֹא מְסַפֶּרֶת
בְּאִגֶּרֶת קְטַנָּה אֶל־   כְּנָפֶיהָ מְחֻבָּרֶת
מְאֻדֶּרֶת בְּמֵי כַרְכֹּם   וּבִלְבוֹנָה מְקֻטָּרֶת
וְעֵת תָּעוּף וְתִתְנַשֵּׂא   שְׁנֵה אֹתָהּ בְּאַחֶרֶת
לְמַעַן אִם פְּגָשָׁהּ נֵץ   וְאִם תִּפֹּל בְּמִכְמֹרֶת
וְתִתְאַחֵר וְלֹא תָחִישׁ   תְּהִי שֵׁנִית מְמַהֶרֶת
וְעַת תִּגַּע לְבֵית יוֹסֵף   תְּצַפְצֵף עַל־מְרוֹם קֶרֶת
וְעֵת תֵּרֵד עֲלֵי יָדָיו   יְשַׂחֶק־בָּהּ כְּצִפּוֹרֶת
וְיַתִּיר אֶת־כְּנָפֶיהָ   וְכֹה יִקְרָא בְאִגֶּרֶת
בְּנִי דַע כִּי כְבָר בָּרְחָה   עֲדַת קָמִים מְאֹרֶרֶת
וְנָפוֹצָה עֲלֵי הָרִים   כְּמֹץ חֶלְקָה מְסֹעָרֶת
וּבִדְרָכִים כְּמוֹ צֹאן מִ־   בְּלִי רֹעֶה מְפֻזֶּרֶת
וְלֹא חָזְתָה בְאֹיַבְתָּהּ   אֲשֶׁר הָיְתָה מְשָׁעֶרֶת
בְּלֶכְתֵּנוּ לְהַשְׁמִידָם   אֲזַי בָּרְחוּ בְּאַשְׁמֹרֶת
וְנֶחֶרְבוּ וְהָרְגוּ אִישׁ   לְרֵעֵהוּ בְּמַעְבָּרֶת
וּבוֹשׁוּ מֵאֲשֶׁר קִוּוּ   בְּעִיר חוֹמָה מְסֻגֶּרֶת
וְהוֹבִישׁוּ כְּמוֹ גַנָּב   אֲשֶׁר נִמְצָא בְּמַחְתֶּרֶת
וְעָטוּ עַל־פְּנֵיהֶם אֶת־   כְּלִמָּתָם כְּאַדֶּרֶת
וְהַבֹּשֶׁת דְּבֵקָה בָם   כְּמוֹ כָבֵד לְיוֹתֶרֶת
וְשָׁתוּ בוּז בְּקֻבַּעַת   וּמָצוּ כוֹס מְשַׁכֶּרֶת
וְהָיָה חִיל בְּתוֹךְ לִבִּי   כְּחִיל אִשָּׁה מְבַכֶּרֶת
וְשָׂם הָאֵל צֳרִי עָלָיו   כְּמוֹ מָטָר בְּבַצֹּרֶת
וְאָז אוֹרוּ שְׁתֵּי עֵינַי   וְאֹיַבְתִּי שְׁחַרְחֹרֶת
אֲנִי אָשִׁיר בְּטוּב לֵבָב   וְהִיא קִינִים מְדַבֶּרֶת
וְקוֹל שָׂשׂוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתִי   וְהִיא בִבְכִי מְמָרֶרֶת

34b: cf. Is 39,2 (2 Kngs 20,13) — 35: ארג is said like רקם and טוה of composing the poems, cf. DB. I notes, p 43.

24: Harkavy, l. c. p 105 and (notes) 189 — 3b: cf. Song of S. 3,6 — 8b: cf. Job 40,29 — 11a: cf. 2 Chron 18,16 — 11b: 'chaff of the field' — 12: cf. Num 27,17 — 13b: 'what they supposed, expected' cf. Prov 23,7. Hark. has מסערת and it is therefore possible that it may mean מְשָׂעֶרֶת; cf. Deut 32,17 — 17: cf. Jer 2,26; Exod 22,1 — 20: cf. Is 51,17 — 21b: cf. Jer 4,31; 6,24 — 24: cf. Is 65,14 — 25b: cf. Is 22,4.

לְךָ סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי   לְךָ נַפְשִׁי מְזַמֶּרֶת
לְךָ הָיְתָה בְּצָרָה תַּ־   חֲנוּנֶיהָ מְסַדֶּרֶת
בְּנִי שִׂים לִבְּךָ אֶל־יַד   אֱלֹהֵי הַמְּהֻדֶּרֶת
וְקוּם וּקְרָא תְּהִלָּתִי   בְּמִקְרָא עָם וּבַעֲצָרֶת
וְשִׁית אֹתָהּ כְּטוֹטֶפֶת   עֲלֵי יָדְךָ מְקֻשֶּׁרֶת
וְתִכָּתֵב בְּלִבָּתְךָ   בְּעֵט בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת׃

25. At the brother's grave.

– – – ⏑ – – – ⏑

הֲיִם בֵּינִי וּבֵינְךָ   וְלֹא אַטֶּה לְחַלּוֹתְךָ
וְלֹא אָרוּץ בְּלֵב חָרֵד   וְאֵשֵׁב עַל־קְבֻרָתְךָ
אֱמֶת אִם אֶעֱשֶׂה כָזֹאת   אֱהִי בֹגֵד בְּאַחֲוָתְךָ
אֲהָהּ אָחִי אֲנִי יֹשֵׁב   עֲלֵי קִבְרְךָ לְעֻמָּתְךָ
וְלָךְ מַכְאוֹב בְּתוֹךְ לִבִּי   כְּמַכְאוֹבִי בְּמִיתָתְךָ
וְאִם אֶתֵּן לְךָ שָׁלוֹם   וְלֹא אֶשְׁמַע תְּשׁוּבָתְךָ
וְלֹא תֵצֵא לְפָגְשֵׁנִי   בְּיוֹם בּוֹאִי לְאַדְמָתְךָ
וְלֹא תִשְׂחַק בְּקָרְבָתִי   וְלֹא אֶשְׂחַק בְּקָרְבָתְךָ
וְלֹא תִרְאֶה תְּמוּנָתִי   וְלֹא אֶרְאֶה תְּמוּנָתְךָ
לְמַעַן כִּי שְׁאוֹל בֵּיתְךָ   וּבַקֶּבֶר מְעוֹנָתְךָ
בְּכוֹר אָבִי וּבֶן־אִמִּי   שְׁלוֹמִים לְךָ בְּאַחֲרִיתְךָ
וְרוּחַ אֵל תְּהִי נָחָה   עֲלֵי רוּחֲךָ וְנִשְׁמָתְךָ
אֲנִי הוֹלֵךְ לְאַרְצִי כִּי   בְּאֶרֶץ סָגְרוּ אֹתְךָ
וְאָנוּם עֵת וְאִיקַץ עֵת   וְאַתְּ לָעַד בְּנוּמָתְךָ
וְעַד יוֹם בּוֹא חֲלִיפָתִי   בְּלִבִּי אֵשׁ פְּרִידָתְךָ׃

26. Come on to the banquet!

– – ⏑ – – – ⏑ – –

הִנֵּה יְמֵי הַקֹּר כְּבָר עָבְרוּ   וִימֵי רְבִיעָה הַסְּתָו קָבְרוּ
נִרְאוּ בְּנֵי הַתּוֹר בְּאַרְצֵנוּ   מֵרֹאשׁ עֲנָפִים זֶה לְזֶה יִקְרוּ

29a: With the term. תְּהִלָּה 'poem of praise' taken from the psalms, Šemû'êl ha-Nâgîd denotes his poem הלי תעש בכל שנה (Hark. p 57) consisting of 147 verses (corresponding to the number of chapters of the psalms, originally consisting of 147, cf. Berliner, Beiträge zur Geschichte der Raschi-Commentare p 46 note 37). This one or a similar poem is meant here — 30: cf. Deut 6,8; 11,18 — 31: cf. Jer 17,1; Job 19,24.

25: Harkavy, l. c. p 87 & (notes) 182 — 5a: וְלָךְ for your sake — 6a: ואם ... אתן 'If I salute you' — 10: cf. Job 17,13 — 15a: cf. Job 14,14.

26: Harkavy, l. c. p 10 & (notes) 163 — 2a: cf. Song of S. 2,12 — 2b: cf. Is 6,3, from which may be inferred that here is יִקְרוּ = יִקְרָאוּ = יִקְרְאוּ (cf. Ps 99,6; Ez 47,8; Gesen.-Kautzsch § 74*i*, 75*oo*).

לָכֵן מְיֻדָּעִים בְּרִית רֵעִים   שִׁמְרוּ וְהָאִיצוּ וְאַל תַּמְרוּ
בֹּאוּ לְגַנָּתִי וְשׁוֹשַׁנִּים   רֵיחָם כְּרֵיחַ מָר־דְּרוֹר בִּצְרוּ
וּשְׁתוּ עֲלֵי צִיצִים וְקוֹל סִיסִים   לָשִׁיר עֲלֵי טוּב הַזְּמָן חָבְרוּ
יַיִן כְּדִמְעָתִי עֲלֵי פֵּרוּד   רֵעִים וְכִפְנֵי אֹהֲבִים חָפְרוּ׃

27. The stammering girl.

– – – – ⏑ – – – ⏑ – –

אַיֵּה צְבִי עֹלֶג וְאָנָה פָּנָה   עֹפֶר מְקֻטָּר מָר־דְּרוֹר וּלְבוֹנָה
כִּסְּתָה לְבָנָה אֶת־מְאוֹר כּוֹכָבִים   דּוֹד יַעֲלֶה כִּסָּה מְאוֹר הַלְּבָנָה
צִפְצֵף בְּלָשׁוֹן רַךְ וְהִשָּׁעֵן עַל־   שָׂם פֶּה לְתוֹר וּלְסִיס בְּעֵת בֹּאָנָה
בִּקֵּשׁ לְדַבֵּר רַע וְאָמַר לִי גַּע   גַּשְׁתִּי אֲנִי כַּאֲשֶׁר לְשׁוֹנוֹ עָנָה
חָפֵץ אֱמֹר סוּרָה וְאָמַר סוּגָה   חַשְׁתִּי אֱלֵי סוּגָה בְּמוֹ שׁוֹשַׁנָּה׃

28. Epigrams.

(From 'Ben Mišlê').

a.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

אֲנָשִׁים יַעֲלוּ מָרוֹם בְּחָכְמָה   וּבִלְתָּהּ אֶל־תְּהוֹם יֵרְדוּ גְבֹהִים
וְלֹא תוֹעִיל בְּקִנְיַן הוֹן תְּבוּנַת   אֱנוֹשׁ אִם לֹא יְסָעֵד הָאֱלֹהִים׃

b.

– – – ⏑ – – ⏑ – – – ⏑ – –

אַחַר אֲשֶׁר יִגְמֹל חֲסָדִים כְּסִיל יָשׁוּב   מַהֵר וְתַגְמוּלֵי חֲסָדָיו בְּרֶגַע יוֹבִישׁ
כִּזְמָן אֲשֶׁר יַמְטִיר נְדָבוֹת עֲלֵי־דֶשֶׁא   וּכְתֹם פְּרָחָיו בָּא בְּבָרָד וְאֶלְגָּבִישׁ׃

c.

– – – ⏑ – – – ⏑ – – ⏑ – –

אַהֲבַת חֲסִידִים כְּכַף זָהָב אֲשֶׁר תָּקוּם   הַרְבֵּה וְאִם נִשְׁבְּרָה תָּשׁוּב לְתְקוּנָהּ
אַךְ אַהֲבַת בַּעֲלֵי רִשְׁעָה כְּחֶרֶס אִם   נִשְׁבַּר וְלֹא שָׁב לְעוֹלָמִים כְּרִאשׁוֹנָה׃

d.

– – ⏑ – – ⏑ – –

אֵיךְ לֹא אֲבַקֵּשׁ מְזוֹנִי   יַעַן שְׁעָרָיו נְעוּלִים
עָלַי לְהָחֵל וְלִדְרשׁ   וּבְיַד אֱלֹהִים לְהַשְׁלִים׃

3b: והאיצו Hif. in the sense of the Qal — 6a: 'like my tears', viz. reddened (with blood).

27: Egers in the Jubelschrift zum 70. Geburtst. . . . Grätz, Breslau 1887, p 116ff. & de Lagarde, Mittheilungen III 1889 p 28ff., both give explanation & translation — 1b: cf. Song of S. 3,6 — 2b: As the 'friend' (דוד) is really a female friend, the poet can have used very well יַעֲלֶה in the meaning 'to beam'; the emendation by Egers (הוד יַעֲלֶה) is therefore not sufficiently substantiated — 3b: cf. Jer 8,7 — 5b: cf. Song of S. 7,3.

28: Harkavy, l. c.: a = p 115,3; b = p 118,11; c = 123,26; d = 127, 42; e = 131,54; f = 131,56; g = 134,67; h = 141,88; i = 146,104; j = 147,106.

e.

--⏑---⏑---⏑

בְּסִפְרֵי אַחֲרוֹנִים יֵשׁ תְּבוּנוֹת   אֲשֶׁר לֹא בֵאֲרוּ אוֹתָם חֲכָמִים
כְּאִלּוּ לֹא יְדָעוּם אוֹ כְאִלּוּ   עֲזָבוּם לַאֲשֶׁר בָּאוּ קְדוּמִים׃

f.

--⏑---⏑---⏑

בְּדָבָר רַךְ תְּדַבֵּר אֶל־שְׁלֹשָׁה   וְאִם עָנוּ לְךָ עַזּוֹת וְקָשָׁה
אֱלֵי מֶלֶךְ בְּךָ יִשְׁלֹט וְאֶל־אִישׁ   אֲשֶׁר חָלָה חֳלִי כָבֵד וְאִשָּׁה׃

g.

--⏑---⏑---⏑

בְּבֵית מִישׁוֹר מְרוּצָה יֵשׁ לְסוּסִים   וְהָעֵבֶר בְּרֹאשׁ כֻּלָּם יְהֻלָּל
וְהַבֹּקֶר לְכָל־רֹאֶה מְגֻלֶּה   וּמִי מִלֵּל בְּאִישִׁים בּוֹ יְמֻלָּל׃

h.

---⏑---⏑--

בִּהְיוֹת אֱלֹהִים עִמְּךָ כָּל־עֵץ   יַעַר יְהִי עֹשֶׂה לְךָ פֵּרוֹת
וּבְאֵין אֱלֹהִים עִמְּךָ גַּפְנָךְ   הַנֶּעֱבָד יוֹצִיא לְךָ סוֹרוֹת׃

i.

--⏑---⏑---⏑

גְּבוּרָה יֵשׁ בְּתַהֲלֻכַת פְּלָכִים   וְכָל־כּוֹכָב אֲשֶׁר לָהֶם יְחֻבָּר
וְהַשֵּׂכֶל אֲשֶׁר לִבּוֹ מְהַלֵּךְ   עֲלֵיהֶם מִגְּבוּרָתָם יְגֻבָּר׃

j.

--⏑---⏑---⏑

גְּשָׁמִים אֶת־פְּנֵי אֶרֶץ מְחַיִּים   וְאִם יִרְבּוּן וְמִיתוּן מַה יְחַיּוּ
וְגִשְׁמֵי פִּי חֲכָמִים אִם מְעַטִּים   וְאִם רַבִּים לְהַחְיוֹת יֶאֱתָיוּ׃

29. On the battle-field.

---⏑---⏑

רְאֵה הַיּוֹם בְּצָרָתִי   שְׁמַע וּשְׁעֵה עֲתִירָתִי
זְכָר־דָּבָר לְעַבְדֶּךָ   וְאַל אֵבוֹשׁ בְּשִׂבְרָתִי
הֲתַגִּיעַ לְרַע לִי יָד   וְאַתְּ יָדִי וְסִתְרָתִי
יְעַדְתַּנִי וְהֵטַבְתָּ   בְּיַד צִירִים בְּשׂרָתִי

---

e2: Subj. is קדומים; in the successors' works are to be found wisdoms which the former wise men have not revealed, as if these (the former wise men) had not known them or had left them on purpose to those coming (after them), that these may publish them — f1b; cf. Prov 18,23; Gen 42,30 — g1a: בית מישור running-place.

29: Harkavy, l. c. p 56 & (notes) 175 — Instead of the Minḥâ-prayer which in a critical moment the poet could not say in the prescribed way on the battle-field (1039) — 2: Ps 119,49.116.

אֲנִי עֹבֵר בְּתוֹךְ מַיִם   דְּלֵנִי מִמְּגוּרָתִי
אֲנִי הֹלֵךְ בְּמוֹ־קֵד אֵשׁ   פְּצֵנִי מִבְּעֵרָתִי
וְאִם יֶשׁ־לִי מְרוֹרוֹת מָה   אֲנִי אוֹ מַה־מְּרֹרָתִי
אֲנִי בַּצָּר וְלֹא אוּכַל   לְהַרְבּוֹת אֶת־אֲמִירָתִי
עֲשֵׂה נָא תַּאֲוַת לִבִּי   וְחוּשָׁה נָא לְעֶזְרָתִי
וְאִם אֵינִי כְדַאי אֶצְלָךְ   עֲשֵׂה לְבְנִי וְתוֹרָתִי:

30. Reṣ̌ût to Nišmàt.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

שְׁחַרְתִּיךָ מְחֹלֵל כָּל־נְפָשִׁים   בְּזִמְרָתִי מְקוֹם קָרְבָּן וְאִשִּׁים
מְגַמָּתִי לְהַלֶּלְךָ נְכוֹנָה   וְלִבָּתִי לְיַחֲדָךְ בֵּין קְדֹשִׁים
וּבָטַחְתִּי עֲלֵי שִׁמְךָ אֲשֶׁר הוּא   מְעוֹן חֶסֶד לְנִכְבָּדִים וְרָשִׁים
אֱלֹהֵי רָם בְּפִי כָל־חַי מְהֻלָּל   וּמִפְּעָלָיו לְחֶפְצֵיהֶם דְּרוּשִׁים
לְךָ כָל־הַיְצוּר יַחַד יְהוֹדוּן   וְיָשִׁירוּ לְךָ שִׁירִים חֲדָשִׁים
לְךָ בָּהֶם תְּהוֹדֶה הַנְּשָׁמָה   בְּיוֹם שַׁבָּת וְעִנְיַן רֹאשׁ חֳדָשִׁים:

31. Reṣ̌ût to Nišmàt.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת לַאֲדֹנָי   אֲכוֹנֵן בּוֹ לְאֵל חַיַּי רְנָנַי
מְהֻלָּל אֶקְרְאָה שִׁמְךָ אֱלֹהַי   לְרוֹמֵם חַסְדְּךָ בִּקְהַל אֱמוּנַי

5—6: cf. Is 43,2; Hark. has בְּמוֹקֵד (one word). Our poet uses the word קֵד 'ardour' also elsewhere, cf. Harkavy p 22, l. 4, p 51, l. 19; cf. Ibn 'Ezrâ to Ps 102,4 — 10b: Without disputing the possibility of the general explanation, according to which in תורתי is referred to the merit, that he has acquired by searching in the law, we will give to consider, whetter תורתי does not mean 'my dove, my dear' and the poet implores granting & salvation for his wife's & his child's sake.

30: Hâ-'Eškôl (הָאֶשְׁכּוֹל), Vierteljahrschrift, herausg. von S. Fuchs und J. Günzig I (Krakau 1898) p 157. For the Sabbath before the beginning of the month of Nîsân, on which is read Exod 12,1—20, which is alluded to in v. 6b — רְשׁוּת pl. רְשֻׁיּוֹת (permission) are poems with which are introduced the whole prayer or single parts of it, such as the part Nišmàt (רְשׁוּת לְנִשְׁמַת as the one in question & the following poem), Qaddîš (רְשׁוּת לְקַדִּישׁ), Bârekû (רְשׁוּת לְבָרְכוּ; see headremark to Nr. 18) and so on. Later poems have also been supplied with Rešujjôt now by the authors themselves, now by other poets, so f. i. the Mâgên, i. e. the firth number of the Qerôbâ (see about this term. headremark to Nr. 104; רְשׁוּת לְמָגֵן), the 'Abôdâ (see headremark to Nr. 8; רְשׁוּת לַעֲבֹדָה), the 'Azhârôt (s. Jew. Encyclop. II 368 ff.; רְשׁוּת לְאַזְהָרוֹת) etc. — 2b: cf. Ez 16,30 — 4b: cf. Ps 111,2.

31: l. c. ib. — For the feast Šemînî-'aṣéret; cf. Lev 23, 36; Num 29,35 — 1a: Hâ-'Eškôl: חג לאדני c. m.

וְאֶעֶרְכָה לְפָנֶיךָ תְהִלָּה   וְאָשִׂיחָה בְחֹק נִתַּן בְּסִינָי
אֲמָרַי הַאֲזִינָה אֵל וּבִינָה   הֲגִיגִי וּשֲׁמָע קוֹל תַּחֲנוּנָי
לְעֵת תּוֹדֶה לְךָ נַפְשִׁי כְּמוֹ כָל־   נְשָׁמוֹת הַפְּקֻדוֹת לָךְ אֲדֹנָי׃

XI. Šẹlômô ibn Ġabîrôl.

32. The desperation of the youth sixteen years of age.

— — ⏑ — — — ⏑ — — — ⏑

מְלִיצָתִי בְּדַאְגָתִי הֲדוּפָה   וְשִׂמְחָתִי בְּאַנְחָתִי דְחוּפָה
וְאִם אֶרְאֶה שְׂחֹק יִבְכֶּה לְבָבִי   לְחַיָּתִי שְׁהִיא מֶנִּי קְטוּפָה
יְדִידַי הַלְבֶן־עֶשֶׂר וְשִׁשָּׁה   סְפֹד וּבְכוּת עֲלֵיהֶם הָאֲסוּפָה
אֲשֶׁר הָיָה לְהִמָּשֵׁךְ בְּיַלְדוּת —   בְּלֶחִי כַּחֲבַצֶּלֶת שְׁזוּפָה
שְׁפָטַנִי לְבָבִי מִנְּעוּרַי   וְעַל־כֵּן הָיְתָה נַפְשִׁי כְּפוּפָה
וְשָׂם הַבִּין וְהַמּוּסָר מְנָתוֹ   וְנַפְשִׁי הַחֲרוּצָה שָׁם קְצוּפָה
וּמַה־בֶּצַע לְהִתְקַצֵּף אֲבָל דּוֹם   וְקַוֵּה כִּי לְכָל־מַכָּה תְּרוּפָה
וּמַה־יּוֹעִיל בְּכוּת עַל־הַמְּצוּקִים   וּמַה־יּוֹעִיל לְדִמְעָה הָעֲרוּפָה
וּמָה־אוֹחִיל וְעַד־כַּמֶּה אֲיַחֵל   וְהַיּוֹם עוֹד וְלֹא מָלְאָה תְקוּפָה
וְטֶרֶם בֹּא צֳרִי־גִלְעָד הֲיָמוּת   אֱנוֹשׁ נִכְאָב וְיִנָּגֵף נְגוּפָה׃

33. To R. Nissîm b. Jaʿạqôb.

— — ⏑ — — — ⏑ — — — ⏑

שְׁאֵלְתֶּם עַל־לְבָבִי מִי תְמָכוֹ   וְכִרְבוֹת הַתְּלָאָה מִי סְמָכוֹ

3a: תהלה obtains here a special meaning, if one observes that the above mentioned poem (to 24 v. 29a) was caused by an event which has happened the one before the feast of the tabernacles, and that the תהלה was perhaps read for the first time a week later on occasion of the feast — 3b: cf. Ps 119,48 — 4: cf. Ps 5,2; 28,2.

32: Sen. Sachs, Dibrê Šẹlômô etc. (without title-page) p 8 ff. (Ss) & ms. Oxf. 1970 fol. 131 — 1: The ב in בדאגתי (a) & באנחתי (b)=through — 2: שְׁהִיא instead of שֶׁהִיא like Eccl 2,22 — 3: עליהם refers to עשר וששה in a; for expl. of the verse see Ss. — 5a: לבבי my own conscience, cf. Bẹrâkôt fol. 61b — 9b: 'still lasts the day, still is not finished the circulation (of the time of misfortune)' — 10: הָ in הימות is not interrogative, but rather serves for confirmation: 'really dying . . .'; הֲכִי is often met with in the same sense ('for truly'); cf. DB. I notes p 198 — The poem is, as Ss. rightly remarks, kept in the form of a dialogue; 1—2, 5—6, 9—10 spoken by the poet, 3—4, 7—8 by the friend, to whom he complains his misery.

33: This piece after a Genîzâ-fragment in the possession of the Rabb. Israel Levi in Paris published here for the first time, proves the exactness of a tradition at Saʿadjâ b. Danân, after which Gabirôl was a scholar of the R. Nissîm b. Jaʿạkôb in Kairuwan. The fragment is at some places quite blotted out and unreadable; according to own conjecture the words & letters put in [—] will only complete the thought.

[סְמָכוּ] כִּי דְפָקוּהוּ יְגוֹנִים   וְאֵיךְ עָמַד וְיָגוֹן לֹא הֲפָכוֹ
וְאַל־נָא תִתְמְהוּ עַל־זֹאת וְתִמְהוּ   לְרַב נִסִּים אֲשֶׁר שָׁכַן בְּתוֹכוֹ
[וְהוּ]א הַיָּם אֲשֶׁר נִמְשַׁךְ נְחָלִים   וְלֶב־אִישׁ בַּעֲבוֹת אַהֲבָה מְשָׁכוֹ
כְּמוֹ [אָדָם] אֲשֶׁר יִקְרַב לְמַרְאֶה   וְלֹא יֵדַע אֱנוֹשׁ קֵץ מַהֲלָכוֹ
מְתֵי סוֹדִי שְׂאוּ שָׁלוֹם לְדוֹדִי   וְיִקַּח־נָא בְרָכָה מֵחֲנִיכוֹ
וְיָקָר מִלְּבָבוֹ הוּא בְעֵינָיו   וְהִנֵּה הוּא לְפָנֶיךְ שְׁפָכוֹ
פְּקַדְתִּיהוּ לְעֵרָבוֹן כְּפָקִד   בְּיַד אִישׁ נֶאֱמָן יֵצֵא יְרֵכוֹ
בְּךְ אֶהְ[גֶּ]ה אֲנִי תָמִיד וְאִם אַתְּ   כְּמוֹ אֶחָד אֲנִי הַמַּאֲרִיכוֹ
וְחָלִילָה לְנַפְשִׁי מִשְּׁכֹחַ   בְּרִיתֶךְ אֲנִי הֹלֵךְ וּבָכוֹ
אֲנִי דוֹדִי וְדוֹדִי לִי כְנַפְשִׁי   בְּכָל־מָקוֹם דְּרַכְתִּיו אוֹ דְרָכוֹ
וְרֹאשׁ בֶּשֶׂם וְשֶׁמֶן מֹר הֲיוּכַל   לְהַפְסִידוֹ אֱנוֹשׁ אַחַר מְסָכוֹ
וְשָׁלוֹם רָב וְחֵן יִקְרַב לְךְ רַב   וְיֵשַׁע רַב אֲשֶׁר לֹא הֶעֱרִיכוֹ
[וְשָׁלוֹם גַּם] לְאֶלְחָנָן חֲנִיכוֹ   וְעַל־יַעֲקֹב מְיֻדָּעִי נְסִיכוֹ:

34. To Jẹqûtî'êl.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

וְאַתְּ יוֹנָה חֲבַצֶּלֶת שְׁרוֹנִים   וְשׁוּלַיִךְ מְלֵאִים פַּעֲמוֹנִים
וְרִמּוֹנֵי מְעִילַיִךְ זְהוּבוֹת   אֲשֶׁר יִדְמוּ מְעִילֵי אַהֲרֹנִים
וְעֵת צֵאתֵךְ לְעֻמָּתִי אֲדַמֶּה   הֲלִיכָתֵךְ כְּשֶׁמֶשׁ בַּמְּעוֹנִים
שְׁבִי פֹה יַעֲלַת הַחֵן לְנֶגְדִּי   וְהָעִירִי לְדוֹדֵךְ הַשְּׁשׁוֹנִים
קְחִי הַתֹּף וְהַנֵּבֶל וְשִׁירִי   בְּנִגּוּנֵךְ עֲלֵי עָשׂוֹר וּמִנִּים
וְקוּמִי הַלְלִי דוֹדֵךְ בְּחִירֵךְ   יְקוּתִיאֵל נְשִׂיא שָׂרִים וְרוֹזְנִים
מְאוֹר עוֹלָם יְסוֹד אַדְנֵי מְכוֹנָיו   וְעַמּוּדֵי מְרוֹמִים בּוֹ נְכוֹנִים
אֲשֶׁר כָּל־רוֹזְנִים אֵלָיו מְיַחֲלִים   וְלִדְבָרוֹ מְקַוִּים כָּל־סְגָנִים
אֲשֶׁר יִדְרֹשׁ עֲדֵי יִיגַע בְּחֶפְצָם   כְּאָב יִדְרֹשׁ מְצֹא טֶרֶף לְבָנִים
אֲשֶׁר פִּיהוּ לְכָל־אָדָם בְּשׂוֹרָה   וְנִדְבָתוֹ יְקָרָה מִפְּנִינִים
בְּרוּחוֹ חֵן וּבִלְבָבוֹ נְדָבָה   וְשִׂפְתוֹתָיו בְּכָל־עֵת נֶאֱמָנִים
גְּבִיר דּוֹמֶה כְּשַׁחַק עַל־אֲדָמָה   וְגַם כַּפָּיו לְהַמְטִיר כַּעֲנָנִים

2b: cf. Jer 46,15 — 15: '[And deep] like a mirror to which the man approaches without being able to fathom its depth.' That may be the sense of the verse — 6b: חניך = pupil, scholar — 7: 'You are more precious to him (the scholar) than his own heart, that he discloses to you' — 9b: cf. Berâkôt fol. 13b — 10b: 'I, who am going about weeping (for the sake of the seperation)' — 11a: Song of S. 6,3; דודי instead of לדודי for the metre's sake — 14: Both mentioned here might be ʾElḥânân b. Šẹmarjâ & Jaʿạqôb, Nissîm's son. נְסִיךְ is here perhaps nothing more than a title of honour (נְסִיכֵנוּ often in letterdirections).

34: H. Brody, Weltliche Gedichte des . . . Ibn Gabirol, Berlin 1897, p 10 & notes p 'כ — 1—2: cf. Song of S. 2,1; Exod 28,34. אהרנים ʾAharônides, sons of ʾAhạrôn — 8: cf. Job 29,21—23 — 10a: cf. 2 Sam 18,25; פיהו = בפיהו — 11b: cf. Job 12,20.

בְּהֵעָצְרָם יְמוּתוּן הַנְּפָשׁוֹת וְיִמָּלְאוּן בְּהַמְטִירָם רְנָנִים
יְמַלֵּא אֵל מְהֵרָה מִשְׁאֲלוֹתָיו וְיִהְיוּ מִשְׁאֲלוֹתַי לוֹ נְתֻנִים׃

35. After the death of Jeqûtî'êl. – – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

רְאֵה שֶׁמֶשׁ לְעֵת עֶרֶב אֲדֻמָּה כְּאִלּוּ לָבְשָׁה תוֹלָע לְמִכְסֶה
תְּפַשֵּׁט פַּאֲתֵי צָפוֹן וְיָמִין וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תְּכַסֶּה
וְאֶרֶץ עֲזָבָה אֹתָהּ עֲרֻמָּה בְּצֵל הַלַּיְלָה תָּלִין וְתֶחְסֶה
וְהַשַּׁחַק אֲזַי קָדַר כְּאִלּוּ בְּשַׂק עַל־מוֹת יְקוּתִיאֵל מְכֻסֶּה׃

36. To Šemû'êl ha-Nâgîd. – – – ⏑ – – – – – ⏑ – –

מִי זֹאת כְּמוֹ שַׁחַר עָלָה וְנִשְׁקָפָה תָּאִיר כְּאוֹר חַמָּה בָּרָה מְאֹד יָפָה
כְּבוּדָה כְּבַת־מֶלֶךְ עֲדִינָה מְעֻנָּגָה רֵיחַ כְּרֵיחַ מְקֻטָּר מֹר וּבִשְׂרֵפָה
לֶחְיָהּ כְּשׁוֹשַׁנָּה כַּדָּם מְאָדֶּמֶת אֶרְאֶה כְּשָׁפִים בָּהּ וְאֵינָהּ מְכַשֵּׁפָה
תַּעְדֶּה עֲדִי־זָהָב וּמִינֵי בְדֹלָחִים וּבְכָל־יְקָר אֶבֶן סַפִּיר מְעֻלָּפָה
כְּסַהַר בְּמוֹלָדוֹ כִּתְרָהּ עֲלֵי רֹאשָׁהּ שֶׁהִיא מְשֹׁהֶמֶת כֻּלָּהּ מְיֻשָּׁפָה
כִּי נִרְאֲתָה לִי מֵרָחוֹק חֲשַׁבְתִּיהָ יוֹנָה תְּדַלֵּג עַל־שָׂדֶה וְהִיא עָפָה
רַצְתִּי לְקָרְבָתָהּ עֵת שֶׁרְאִיתִיהָ עֵת רָאֲתָה אֹתִי אָז כִּסְּתָה אַפָּהּ
אָנָה פְּנוּתֵךְ אַךְ וְהַיּוֹם מְאֹד פָּנָה וְתֵבֵל רְאִי לוּלֵא אוֹרֵךְ כְּמוֹ עֵיפָה
תָּנִיד שְׂפָתֶיהָ אָז לַהֲשִׁיבֵנִי כְּאִלּוּ מְרִיקָה צוּף בָּהֶם וּמַטִּיפָה
לִרְאוֹת שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה אֲנִי עֹלָה לִהְיוֹת לְבֵיתוֹ סוֹבֶבֶת וּמַקִּיפָה
וַאֲנִי עֲנִיתִיהָ אַל תֵּלְכִי אַל כִּי אִתּוֹ בְּחַיָּתֵךְ לֹא תִהְיִי צֹפָה
כִּי מֵת וְגַם יָרַד לִשְׁאוֹל בְּרֹב חֵשֶׁק כָּלָה בְּאַהֲבָתוֹ אֹתֵךְ וְגַם נִסְפָּה
לְכִי אֶל־שְׁמוּאֵל שֶׁעָלָה בְּאַרְצֵנוּ כַּעֲלוֹת שְׁמוּאֵל בָּרָמָה וּבַמִּצְפָּה
חֵקֶר תְּבוּנַת שֵׂכֶל, סוֹד סְתָרֶיהָ גִּלָּה, וְנִפְזֶרֶת שָׁמָּה מְאֻסָּפָה
שָׁלַל שְׁלָלֶיהָ וְכָמַס בְּאֹצְרוֹתָיו וּבָטַח בְּמַחְמַדֵּי זְהָבָהּ וְגַם כַּסְפָּהּ
דּוֹדִי יְדִיד נַפְשִׁי אוֹתָה צֳרִי מַכְאוֹב וּלְכָל־חֳלִי אַתְּ כִּתְעָלָה וְכִתְרוּפָה
לִמְאֹד אֲהַבְתִּיךְ אֵין קֵץ לְאַהֲבָתֵךְ הִנְנִי בְחָנֵנִי וְלִבִּי בְזֹאת צְרָפָה

35: H. Brody, l. c. p 21 — 2b: ורוח ים, the western side, thus with Abr. Geiger, Salomo Gabirol und seine Dichtungen, Leipzig 1867, p 122. Ms. Oxf. 1970 has סרוחיהם (L. Dukes, Šîrê Šelômô, Hannover 1858, p 29 סרוחים) — 4b: cf. 1 Chr 21,16.

36: H. Brody, l. c. p 30 — A short syllable before the foot مُسْتَفْعِلُن is a frequent appearance — 2a: cf. Ps 45,14 — 2b: cf. Song of S. 3,6 — 3: see DB. I, notes p 25 — 4b: cf. Song of S. 5,14 — 5b: משהמת & מישפה denom. to שֹׁהַם & יָשְׁפֵה, cf. M. Schreiner, Le Kitâb al-Mouhâdara etc., Paris 1892 (Extr. de la Revue des Et. juives) p 41 note 2 and Josef Kimchi, Sêfer ha-gâlûj, ed. H. J. Mathews, Berlin 1887, p 57 — 6b: 'as if it would fly, and thus, that in comparison with it the (flying) dove only seemed to hop' — 10a: cf. 1 Sam 9,19 — 11a: cf. 2 Kgs 3,13 — 17b: cf. Ps 26,2.

וּמֵאַהֲבָתִי בָךְ שִׁירֵי יְהוּדֶךְ   יַרְבֶּה דְבַר צַחוּת לֹא לַעֲגֵי שָׂפָה
כָּל־בַּעֲלֵי הַשִּׁיר חָרְדוּ לְעֻמָּתוֹ   אֵיךְ יַעֲטוּ בשֶׁת קָלוֹן וְגַם חֶרְפָּה׃

37. Rising of the sun.

– – – ᴗ – – – ᴗ – –

יַחְשׁב לְבָבִי בַּעֲלוֹת שֶׁמֶשׁ   כִּי מַעֲשֵׂהוּ מַעֲשֶׂה נָבוֹן
עֵת הָאֲדָמָה שָׁאֲלָה אוֹרוֹ   יִקַּח בְּנֵי עַיִשׁ לְעֵרָבוֹן׃

38. Starry sky.

– – – ᴗ – – – ᴗ

הֲלֹא תִרְאֶה מְיֻדָּעִי   שְׁחָקִים כַּעֲרוּגַת גַּן
וְכוֹכָבִים כְּשׁוֹשַׁנִּים   וְהַסַּהַר כְּמוֹ אַגָּן׃

39. Riddle.

– – ᴗ – – – ᴗ – – – ᴗ

וּמַה־הוּא עֵץ עֲנָפָיו בַּאֲדָמָה   וְשָׁרָשָׁיו בְּרָאָם אֵל בְּרוּמוֹ
אֲשֶׁר יִתֵּן פְּרִי נָעִים בְּעִתּוֹ   וְאִם יֻתַּשׁ בְּכָל־עֵת מִמְּקוֹמוֹ׃

40. Baqqâšâ.

– – ᴗ – – – ᴗ – – – ᴗ

לְךָ נַפְשִׁי תְסַפֵּר כִּי יְצַרְתָּהּ   וְתַגִּיד כִּי בְיָדְךָ אֵל פְּעַלְתָּהּ
לְךָ בִּדְבַר יְהִי אָז נִמְצְאָה הִיא   וּמֵאַיִן כְּאוֹר עַיִן מְשַׁכְתָּהּ
לְךָ תַאֲמִין וְגַם תּוֹרֶה בְיָמִין   וְתָעִיד כִּי בְקִרְבִּי אַתְּ נְפַחְתָּהּ
לְךָ תוֹדֶה עֲלֵי־עַבְדוּת בְּעֵדוּת   אֱמֶת כִּי לַעֲשׂוֹת חֶפְצְךָ שְׁלַחְתָּהּ
לְךָ אָמָה בְּעוֹדָהּ בַּאֲדָמָה   וְיוֹם תָּשׁוּב לְךָ כַּאֲשֶׁר נְתַתָּהּ
לְךָ עָצְמָה וְאַתָּה הוּא מְקוֹמָהּ   וְאַתְּ עִמָּהּ בְּכָל־קוּמָה וְשִׁבְתָּהּ

19b: קלון is wanting in the documents, Geiger, Gabirol p 136 proposes the repetition of בשֶׁת.

37: Leop. Dukes, Šîrê Šelômô p 54.

38: L. Dukes, l. c. p 55 — 2b: cf. Song of S. 7,3.

39: A. Harkavy, Ḥadâšîm gam ješânîm Nr. 4, in Hâ-ʾÂsîf (הָאָסִיף), Vol. VI, Warschau 1893, p 148 — Solution; The wise (according to Harkavy: the wisdom) — 2a: cf. Ps 1,3 — 2b: וְאִם even if.

40: After Oxford 1970 part III, Nr. 14 (0^1) & 1162 fol. 47 (0^2) — בַּקָּשָׁה prayer of wishes, cf. Zunz, syn. Poesie p 87 — 2a: יְהִי is the word, with which the light, the heavens and the heavenly lights were called into existence (Gen 1,3. 6. 14), but the soul is also a heavenly luminous being. The words of the poet are perhaps thought general: Thou spokest: 'It be!' and it was, cf. Ps 33, 9. הִיא, 0^2: כִּי, is not right here, because first of all the universal soul is in question — 2b: In the 'King's crown' (see Nr. 49) our poet speaks alike: לִמְשֹׁךְ מֶשֶׁךְ הַיֵּשׁ מִן הָאַיִן | כְּהִמָּשֵׁךְ הָאוֹר הַיּוֹצֵא מִן הָעָיִן; cf. M. Sachs, Die relig. Poesie etc. p 227 & D. Kaufmann, Die Sinne p 105 — 3b: After the prayer אֱלֹהַי נְשָׁמָה — 4: חֶפְצְךָ, 0^2: חֵפֶץ — 5a: בַּאֲדָמָה in the body; 0^2: עַל־אֲדָמָה, an unnecessary emendation — 5b: cf. Eccl 12,7 — 6b: cf. Ps 139,2.

לְךָ מֵעֵת הֱיוֹתָהּ יֵשׁ חַיוּתָהּ   וּמִפִּיךָ תְּבוּנָתָהּ וְדַעְתָּהּ
לְךָ תִדְרשׁ דְּבַר חֻקָּהּ וְשִׁפְקָהּ   לְךָ תוֹדֶה עֲלֵי־מֵימָהּ וּפִתָּהּ
לְךָ תוֹחִיל בְּיוֹם תִּזְעַק וְתָחִיל   בְּרֹב צָרָה כְּמַבְכִּירָה בְלִדְתָּהּ
לְךָ תַקְרִיב קְרָב לִבָּהּ כְּקָרְבָּן   וְצַלְעוֹתָיו עֲצֵי אֵשׁ מַעֲרַכְתָּהּ
לְךָ תִשְׁפֹּךְ דְּמָעֶיהָ כְּנֶסֶךְ   וְאַנְחָתָהּ מְקוֹם עֶשֶׁן קְטָרְתָּהּ
לְךָ תִקֹּד בְּלֵב עָקֹד וְתִשְׁקֹד   בְּקוֹל שִׂיחָהּ עֲלֵי־פִתְחָהּ וְדַלְתָּהּ
לְךָ תִקְרַב כְּמוֹ עֶבֶד לְמוּל רַב   וְכַשִּׁפְחָה תְּצַפֶּה אֶל־גְּבִרְתָּהּ
לְךָ תִכַּף וְתִפְרשׂ כַּף לְמוּל כַּף   וְתִתְהַפֵּךְ וְתִשְׁתַּפֵּךְ בְּגַעְתָּהּ
לְךָ תֶהֱמֶה וְלֹא תִדְמֶה וְתִדְמֶה   לְצִפּוֹר קִוְּתָה לָנוּד בְּרִשְׁתָּהּ
לְךָ תָקוּם חֲצוֹת לַיְלָה וְתִשְׁמֹר   לְסַפֵּר מַלְאֲכוֹתֶיךָ מְלַאכְתָּהּ
לְךָ תִכְלֶה וּפָנֶיךָ תְחַלֶּה   בְּבֹר כַּפָּהּ וְנִקְיֹן מַחֲשַׁבְתָּהּ
רְפָה שִׁבְרָהּ הֱיֵה שִׂבְרָהּ וְעֶזְרָהּ   קְרָא יִשְׁעָהּ מְחֵה פִשְׁעָהּ בְּגִשְׁתָּהּ
רְאֵה עָנְיָהּ שְׁמַע בִּכְיָהּ לְךָ יָהּ   בְּמָקוֹם בִּלְתְּךָ אֵין שָׁם וּבִלְתָּהּ
גְּמוּל תָּשִׁיב וְלָהּ תוֹשִׁיב וְתַקְשִׁיב   לְשַׁוְעָתָהּ וְדִמְעָתָהּ בְּרִדְתָּהּ
לְעַג שַׂדַּי לְצָרִים לָעֲגוּ לָהּ   נְקֹם נִקְמַת כְּלִמָּתָהּ וּבָשְׁתָּהּ
הֱיֵה מִצַּר לְצוּר מִבְצָר בְּמֵצַר   וְאַל תַּסְגֵּר יְחִידָה שֶׁגִּדַּלְתָּהּ
וְלֹא־אוֹיֵב יְחָרְפֶהָ וְתִשָּׂא   וְלֹא אַכְזָר יְצוּדֶהָ בְלֶכְתָּהּ
אֲבָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמָהּ בָּגְדוּ בָהּ   וְדָמָהּ וַחֲמָסָהּ עַל־חֲבֶרְתָּהּ
אֲנִי כָל־עֵת אֲבַקֵּשׁ אֶת־שְׁלוֹמָם   וְהֵמָּה בִקְשׁוּ נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ
וְאָמְנָם כִּי פְרִי הָעֵץ בְּשָׁרְשׁוֹ   וְהַמָּשָׁל אֱמֶת כָּאֵם כְּבִתָּהּ׃

7a: Since it is a being; 0[1]: עַד חֲיוּתָהּ, what gives no sense — 7b: cf. Prov 2,6 — 9b: cf. Jer 4,31 — 10b: According to the talm. & mishn. custom of language (see Kohut ʿÂrûk s. v. מַעֲרָכָה), cf. however Judg 6,26 & for expl. Lev 1,7 — 11b: About the mode of viewing things that serves the poet as motive cf. DB. I, notes p 93f. — 12: cf. Prov 8,34 — 13b: cf. Ps 123,2. לְמוּל = אֶל־מוּל — 14: בְּגַעְתָּהּ, גַּעַת derived from גע (געה, to scream, here: to pray) as דַּעַת from דע (ידע) — 15: תִּדְמֶה at first from דמם to be silent, then from דמה to resemble. 'It resembles the bird who, caught in the net, hopes for liberty' — 16a: cf. Ps 119,62 — 16b: Ps 73,28. 0[2]: וְסַפֵּר — 18a: cf. Ps 60,4; both mss. רפא. שִׂבְרָהּ, 0[1]: סִתְרָהּ; the first is to prefer on account of the pun — 19: In heaven, where only God lives and the souls reside — 20a: וְלָהּ accus. (= וְאֹתָהּ) — 21a: לְצָרִים, 0[2]: לְזֵדִים — 23a: cf. Ps 55,13; 0[2]: ואל — 23b: cf. 1 Sam 24,12; Prov 6,26 & Lam 4,18. Sense: Exterior enemies do not alone oppress the soul, but also friends, with whom it is sincerely united (v. 24), viz. the body and its organs — 24a: cf. Jer 20,10; Ps 41,10; Lam 1,2 — 24b: cf. Hab 2,8.17 — 25: cf. Ps 34,15; 1 Kgs 19,10. 14 (cf. also Ps 120,7) — 26: cf. Ez 16,44; the application: The body created from earth is devoted to earthly things. To 26a cf. DB. I, notes p 10.

41. Reṣ̌ût.

– – – ⏑ – – – ⏑ – –

שֶׁמֶשׁ כְּחָתָן יַעֲטֶה סוּת אוֹר   מֵהוֹדְךָ נֶאְצַל וְלֹא נֶעְדָּר
לָמַד לְסוֹבֵב אֶל־פְּאַת מַעְרָב   מִשְׁתַּחֲוֶה אֶל־כִּסְאֲךָ נֶאְדָּר
מִיּוֹם עֲבָדְךָ שָׂר, וְכֵן עֶבֶד   יֶחְרַד פְּנֵי רַבּוֹ יְהִי נֶהְדָּר
הוּא יוֹם בְּיוֹם מִשְׁתַּחֲוֶה לָךְ גַּם   אַתְּ מַעֲטֶה עָלָיו מְעִיל הָדָר׃

42. Reṣ̌ût to Nišmàt.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

שְׁחִי לָאֵל יְחִידָה הַחֲכָמָה   וְרוּצִי לַעֲבֹד אֹתוֹ בְּאֵימָה
לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ   וְלָמָּה תִרְדְּפִי הֶבֶל וְלָמָּה
מְשׁוּלָה אַתְּ בְּחַיּוּתֵךְ לְאֵל חַי   אֲשֶׁר נֶעְלַם כְּמוֹ אַתְּ נֶעֱלָמָה
הֲלֹא אִם יוֹצְרֵךְ טָהוֹר וְנָקִי   דְּעִי כִּי כֵן טְהוֹרָה אַתְּ וְתַמָּה
חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל־זְרֹעוֹ   כְּמוֹ תִשְּׂאִי גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה
זְמִרוֹת קַדְּמִי נַפְשִׁי לְצוּרֵךְ   אֲשֶׁר לֹא שָׂם דְּמוּתֵךְ בַּאֲדָמָה
קְרָבַי בָּרְכוּ תָמִיד לְצוּרְכֶם   אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה׃

43. Reṣ̌ût to Nišmàt.

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   אֲשַׁחֶרְךָ בְּסוֹד סְגֻלָּתֶךָ
אֱמוּנָתְךָ אוֹדִיעַ וְאַגִּיד גְּדֻלָּתֶךָ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   אָקוּם בְּקֶרֶב קְהִלָּתֶךָ
אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   נֶגְדְּךָ עֲלוּמַי נֶחֱשָׂפוּ
נַפְשִׁי וְעַצְמוֹתַי מִפַּחְדְּךָ שֻׁסָּפוּ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   נְבָכִים לְיֶשְׁעֲךָ נִכְסָפוּ
נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ׃

41: Sen. Sachs, Šîrê ha-šîrîm, Carmina sancta Sal. ibn Gabirol, Paris 1868, p א — רְשׁוּת see headremark to Nr. 30 — 1a: cf. Ps 19,6 — 2: The beautiful picture is first rate illuminated by Sachs — 3: 'Since the day, he (the sun) is serving Thee, he is ruler himself (Gen 1,16), thus is always a estimated servant who estimates his master', cf. עֶבֶד מֶלֶךְ כְּמֶלֶךְ Šeḇûʿôt fol. 47b and the passage from Gabirol's King's crown quoted by Sachs, who explains the verse otherwise.

42: Sen. Sachs, l. c. p קי"א & H. Brody, Kuntras ha-Pijutim etc. Berlin 1894, p 46 — רְשׁוּת לְנִשְׁמַת see headremark to Nr. 7 & 30 — 1a: יחידה החכמה = נפש החכמה, see Nr. 22 v. 39 note — 7b: cf. Ps 150,6.

43: Sêder Rab ʿAmrâm Gâôn (סדר רב עמרם גאון), Warschau 1865, II p מ"א & Sef. p ע"ו b, but where l. 45—116 are left out — For the day of expiation — רְשׁוּת לְנִשְׁמַת see headremark to Nr. 7 & 30 — 1: Ps 63,2 — 2: Ps 89,2 — 3; Ps 4,2 — 4: Ps 51,17 — 8: Ps 47,10.

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה יְעַט צְדָקָה לִלְבּשׁ
יְרֵאֶיךָ הִרְשׁוּנִי וְאָרוּץ וְאֵין בּשׁ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם יוֹקְשִׁי תִכְבּשׁ וְעָצְבִּי תַחֲבשׁ
יְהִי־לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה שְׁמֹר שַׂרְעַפַּי לְבַל יַזְנִיחוּנִי
שְׁגִיאוֹת שְׂפָתַי בַּל יַדִּיחוּנִי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם שְׁבָחֶיךָ עֲצָבַי יְשַׁכְּחוּנִי
שְׁלַח־אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחוּנִי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה לְךָ אֲצַפֶּה צוּר מִשְׂגַּבִּי
לַמְּדֵנִי וְחַזְּקֵנִי כִּי אֵין כֹּחַ בִּי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם לְבָרֵר וְלִצְרֹף חוֹבִי
לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה מָרוֹם הַשֹּׁכְנִי גְבֹהִים
מִמַּעֲמַקִּים אֶקְרָא נֶגְדְּךָ וְאָהִים
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם מִלַּלְתִּי בְּסוֹד כְּמֵהִים
מִי־יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם הָאֱלֹהִים׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה הִנְנִי לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמִי
הָעֲוֹנוֹת אִם תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד מִי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם הַזֶּה אַל־תָּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עִמִּי
הֵן בְּעָווֹן חוֹלָלְתִּי וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה הִקְדַּמְתָּ מָזוֹר לְיַשְּׁרֵנִי
הֲכִינוֹתָ יוֹם כִּפּוּר רָצוֹן בּוֹ לְעַטְּרֵנִי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם הִנָּתֵק עֲבוֹת עָוֹן יַאַסְרֵנִי
הֶרֶב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה קִרְבָתְךָ יַחְפְּצוּן רַעְיוֹנָי
קְדֹרַנִּית שַׁחוֹתִי מִפְּנֵי זְדוֹנָי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם קָרָאתָ לְגֶזַע אֱמוּנָי
קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל־אֲדֹנָי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה טַהֲרוּ לְבָבָם לְהוּקֶיךָ
טַעַם וּמַשְׁקֶה חָשְׂכוּ חֲשׁוּקֶיךָ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם טָכוּם לַעֲנוֹת נֶפֶשׁ דְּבֵקֶיךָ
טוֹב־לִי כִי עֻנֵּיתִי לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ׃

9: יְעַט, the ancients have supposed a root יעט after Is 61,10 — 12: Ps 119,80 — 16: Ps 43,3 — 20: Ps 51,12 — 24: Jon 3,9 — 25: cf. Ezr 9,15 — 26: cf. Ps 130,3 — 27: cf. Ps 143,2 — 28: Ps 51,7 — 30: cf. Ps 5,13; ʿAmrâm: יום כופר — 32: Ps 51,4 — 33: cf. Is 58,2 — 36: Hos 14,3 — 37: לְהוּקֶיךָ, denom. (part. pass.) from לַהֲקָה, 1 Sam 19,20; ʿAmrâm לחקיך (erratum for לְהָקֶיךָ plur. of לַהַק) — 40: Ps 119,71.

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   נָשָׂאנוּ נֶגְדְּךָ עַפְעַפַּיִם
נִכְחֲךָ נִצַּבְנוּ בְּשַׁחוּת אַפַּיִם
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   נְבָרֵר שַׁקְרוּת שַׂרְעַפַּיִם
נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל־כַּפַּיִם אֶל־אֵל בַּשָּׁמָיִם׃

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   בָּאתִי הַיּוֹם לַהֲגוֹת צִדְקֶךָ
בֵּאַרְתִּי חֻקֶּיךָ בְּקֶרֶב חֶלְקֶךָ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   בִּשַּׂרְתִּי צֶדֶק דְּבֵקֶיךָ
בָּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   רָם לְכָל־שֹׁאֵל נִדְרָשׁ
רְצֵנִי בְּהִתְעַטְּפִי כְּעָנִי וָרָשׁ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   רֶגֶשׁ דִּמְעִי נִגְרָשׁ
רָאִיתָה אֲדֹנָי אַל־תֶּחֱרַשׁ׃

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   בְּצִדְקָתְךָ עֲוֹנַי יִדָּחוּ
בְּמֵימֵי דְמָעַי פְּשָׁעַי יִמָּחוּ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   בּוֹ חֲסָדֶיךָ יִצְמָחוּ
בַּאדֹנָי תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   יָגֹרְתִּי מֵחֲמַת מִגְעַרְתֶּךָ
יָדַעְתִּי כִּי חֶסֶד וֶאֱמֶת אַדַּרְתֶּךָ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   יָזַמְתִּי לִשְׁמֹר מִשְׁמַרְתֶּךָ
יִמָּלֵא פִי תְּהִלָּתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תִּפְאַרְתֶּךָ׃

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   יְחִידִי יְצוּרָיו יְעִדוּהוּ
יְבָרְכוּהוּ קְרָבַי וַעֲצָמַי יְהוֹדוּהוּ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   יָדַעְתִּי יְחִידִים יְיַחֲדוּהוּ
יִרְאֵי אֲדֹנָי הַלְלוּהוּ כָּל־זֶרַע יַעֲקֹב כַּבְּדוּהוּ׃

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה   הֲגוֹת צִדְקְךָ שְׂפָתַי פִּתַּחְתִּי
הִנֵּה עִמִּי דְּבָרִים לָקַחְתִּי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם   הִלַּלְתִּיךָ וְכַפַּי שִׁטַּחְתִּי
הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי־בְךָ בָטָחְתִּי׃

44: Lam 3,41 — 45: cf. Ps 35,28 — 46: חלקך = Israel, Deut 32,9; doc. בקרב חיקך is inexplicable — 47: Ps 40,10 — 48: Ps 119,12 — 49: cf. Is 65,1 — 52: Ps 35,22 — 55: doc. יזמתי יצמתי; the copyist would probably write line 59 by mistake, but perceived the mistake and wrote the last word of l. 55 in the intention to correct the wrong beginning, which however he did not do. We put בו חסדיך only to complete the acrostic and (by the way) the sense — 56: Ps 34,3 — 59: cf. Gen 11,6, where the ancient (also some modern) interpreters suppose a root יזם — 60: Ps 71,8 — 64: Ps 22,24 — 66: cf. Hos 14,3 — 67: cf. Ps 119,164; 88,10 — 68: Ps 143,8.

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה וְעֵדֶיךָ יִצְדְּקוּ עֵדֶיךָ
וְיַגִּידוּ כִּי אֶפֶס צוּר בִּלְעָדֶיךָ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם וַעֲדָתוֹ לְטַהֵר יְדִידֶיךָ
וַאֲקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי־טוֹב נֶגֶד חֲסִידֶיךָ׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה דָּרַשְׁתִּי קִרְבָתְךָ הַקְרִיבֵנִי
דְּלָתֶיךָ בְדָפְקִי חַסְדְּךָ יְסֹבְבֵנִי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם דַּלּוֹתִי יֶשְׁעֲךָ יְשַׂגְּבֵנִי
דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה־לִּי עָרְבֵנִי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה הַנֹּצֵר נֶפֶשׁ וּפְעֻלָּהּ
הַיּוֹדֵעַ וָעֵד מַעֲלָלָהּ וּמַעְגָּלָהּ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם הִתְוַדּוֹת נַפְשִׁי מַעֲלָהּ
הֵן אֲדֹנָי יָדַעְתָּ כֻלָּהּ׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֵלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי
אֵלֶיךָ קָרָאתִי מִבּוֹר כִּנְעָתִי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם אֶשְׁפֹּךְ לְפָנֶיךָ לְבָבִי וְדִמְעָתִי
אַל־תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה בֹּחֵן לְבָבִי וְרַעְיוֹנַי
בַּנְתָּה לְרֵעִי מִמְּרוֹם עֶלְיוֹנָי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם בָּרוּתִי חֲבוּיַת מַצְפֻּנָי
בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי אֲדֹנָי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה נִסְמַכְתִּי עָלֶיךָ עוֹדֶדֵנִי
נִסְתַּרְתִּי בְּצִלְּךָ הָגֵן בַּעֲדֵנִי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם נִבְהַל וְזַכַּרְתִּיךָ זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי
נִדְבוֹת פִּי רְצֵה־נָא אֲדֹנָי וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה גְּדוּדֶיךָ בַּעֲצֶרֶת יֵשֵׁבוּ
גֹּעִים כַּצֹּאן הַיּוֹם יִקָּשֵׁבוּ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם גְּאוּלֶיךָ נְקִיִּם יֵחָשֵׁבוּ
גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל־סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה בְּשָׁפְכִי שִׂיחִי עָלֶיךָ יֶעֱרַב
בְּעָרְכִי רִנָּתִי לְפָנֶיךָ תִּקְרַב

69: cf. Is 43, 9. 10; the first עֲדֶיךָ is according to it Israel — 72: Ps 52, 11 — 74: cf. Ps 32, 10 — 75: cf. Ps 116, 6; 69, 30 — 76: Is 38, 14 — 77: cf. Prov 24, 12; perhaps is וּפָעֱלָהּ to be vocalized — 78: cf. Jer 29, 23 — 80: Ps 139, 4 — 81: Ps 89, 27 — 82: cf. Lam 3, 55. כִּנְעָה humiliation, degradation; Jer 10, 17 according to the conception of the ancient interpreters — 84: Lam 3, 56 — 86: cf. Ps 139, 2 — 88: Ps 31, 6 — 89: cf. Ps 71, 6 — 91: Jer 15, 15 — 92: Ps 119, 108 — 96: Ps 139, 16 — 97: cf. Ps 102, 1; 104, 34 — 98: cf. Ps 119, 169.

בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם בִּעַרְתִּי שְׁרִרוּת לֵב סֹרֵב
בִּשַּׂרְתִּי צֶדֶק בְּקָהָל רָב׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה יוֹדֵעַ מִסְתְּרֵי מְלִיצוֹת
יְגוֹנִי הָסֵר וְהָמֵר בַּעֲלִיצוֹת
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם יָגֹרְתִּי פְּקֻדַּת הַלָּצוֹת
יִרְאָה וָרַעַד יָבֹא בִי וַתְּכַסֵּנִי פַּלָּצוֹת׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה רְפָא מְשׁוּבַת לֵב עָקֹב
רְאֵה עֶצֶם עָשֵׁשׁ וְגַם נִרְקַב רָקֹב
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם רַחֵשׁ מְלִיצַי תִּקֹּב
רָצִיתָ אֲדֹנָי אַרְצֶךָ שַׁבְתָּ שְׁבוּת יַעֲקֹב׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה וְעָלֶיךָ גַּלּוֹתִי אֳרָחָי
וְאֶעֱרֹךְ מַלְקוֹחַי תְּמוּרַת מֶרְקָחָי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם וְאָבִיא שְׁבָחַי תַּחַת זְבָחָי
וְאַל־תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי לֹא־יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל־חָי׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה לְבַשׁ הַיּוֹם צֶדֶק מַעֲטֶךָ
לִרְעוֹת שְׁאֵרִית שְׁבָטֶיךָ בְּשִׁבְטֶךָ
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם לְהַפְגִּיעָם צִדְקְךָ וְקָשְׁטֶךָ
לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ׃
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה חַנּוּן הַנַּעֲרָץ בְּסוֹד שַׂרְפֵי מְעוֹנָי
זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי לְטוֹבָה בְּהִתְחַנְנִי בְּהֶגְיוֹנָי
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם קְרֹא אֶקְרָא בְּמַקְהֲלוֹת אֱמוּנָי
נִשְׁמַת כָּל־חַי תְּבָרֵךְ אֶת־שִׁמְךָ אֲדֹנָי׃

44. Rẹšût to Bârẹkû.

— — ⏑ — — — ⏑ — — | — ⏑ — — — ⏑ — — (a
— — ⏑ — — — ⏑ — — | — — — ⏑ — — — — — ⏑ — — (b

שַׂחַק וְכָל־הֲמוֹן זְבוּל לָאֵל מְסִלּוֹתָם יְרֹמוּן
תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ לְמוּל יוֹצְרָם פְּנֵיהֶם הֵם יְשִׂימוּן

100: Ps 40,10 — 101: The poets sometimes rhyme וּת— with וֹת—, but here might be possible a coinage of a new word מְלִיצוּת — 104: Ps 55,6 — 105: cf. Hos 14,5; Jer 17,9 — 106: cf. Ps 31,11; Hab 3,16 — 107: תִּקֹּב from נקב to declare, to state; here perhaps in more extensive sense: to verify, to bring about — 108: Ps 85,2 (Qẹrî שְׁבִית) — 109: cf. Ps 37,5 — 112: Ps 143,2 — 113: לְבַשׁ, doc. לבוש — 114: cf. Mi 7,14 — 116: Ps 51,6 — 120: Beginning of the piece of prayer, preceded by the poem as introduction.

44: Qẹr. Arg. p נ״ד b; fixed for the second day of the passover — רְשׁוּת לְבָרְכוּ see headremark to Nr. 18 & 30 — 1a: About مُفَاعِلُنْ instead of مُسْتَفْعِلُنْ cf. BSt. I, p 39 & 42 — 1b: cf. Is 49,11 — 2a: Ps 24,1.

יַעַר וְעֵץ בּוֹ כָּל־יְבוּל   שָׂדֶה מְלֹא־קוֹמָה יְקוּמוּן
וִיבָרְכוּ יַחַד כֻּלָּם בְּפֶה אֶחָד   בָּרוּךְ אֲדֹנָי הַמְבֹרָךְ׃
לֹא מָצְאוּ רַבִּים מְקוֹר   סוֹד זֶה וּמַה־נִּפְלָא יְסוֹדוֹ
אָנָה מְקוֹם כֵּס אֵל וְאוֹר   קָדוֹשׁ וּמִי יַעֲמֹד בְּסוֹדוֹ
נִשְׂגָּב וְנֶעְלָם מֵחֲקוֹר   רַק הֵן מְלֹא אֶרֶץ כְּבוֹדוֹ
עֶלְיוֹן מְעוֹנוֹ שָׁם שָׂם לִהְיוֹת אֶחָד   נוֹרָא וּמִי בִלְתּוֹ מְבֹרָךְ׃
מַחֲנוֹת מְשָׁרְתָיו גַּחֲלֵי   אִשִּׁים וְלֶהָבוֹת דְּמוּתָם
דַּהֲרוֹת כְּרוּבָיו בַּעֲלֵי   כָּנָף לְאַרְבַּע מַחֲנוֹתָם
חַיּוֹת קְבוּעוֹת מֵעֲלֵי   כִסְאוֹ בְּאוֹפַן מַרְכְּבוֹתָם
יִתְקַבְּצוּ כֻלָּם לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד   נַעֲרָץ בְּסוֹדָם וּמְבֹרָךְ׃
הַשָּׂם גְּבוּלוֹ מַעֲמַד   שָׁלוֹם וְרֹכֵב עָב וְעָנָן
הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לָנָד   בֵּין קוֹץ וְדַרְדַּר יִתְלוֹנָן
חוֹכֶה לְיוֹם קוּמְךָ לָעַד   תֶּאְסֹף שְׁאֵרִיתוֹ וְיֶחְנַן
מֵאָז בְּחַרְתּוֹ מִכָּל־עָם לְגוֹי אֶחָד   יַדַע אֲשֶׁר־תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ׃

45. ʾAhạbâ.

– – – ◡ – – | – – – ◡

לְךָ אֵל חַי   תִּכְסֹף יְחִידָתִי
וְגַם תִּכְלֶה   רוּחִי וְנִשְׁמָתִי׃
שְׁכִינָתְךָ   שָׁכְנָה בְתוֹךְ לְבוֹת
סְגֻלָּתְךָ,   בָּנִים וְגַם אָבוֹת
וְחַיָּתְךָ   לִרְתֹּם בְּמַרְכָּבוֹת
וּמָלֵאתִי   זֹהַר בְּלִבָּתִי
מְנוֹרָתִי   תָּאִיר לְעֻמָּתִי׃

3a: cf. Is 44,23 — 5b: סוֹד זֶה viz. that mentioned in verse 6 — 6a: מקום, ed. has מקור — 6b: cf. Jer 23,18 — 7b: cf. Is 6,3. To the whole strophe cf. the Qẹdûššâ & Pirqê dẹ R. ʾẸlîʿêzer chapt. 4 — 8a: cf. Ps 91,9. Ed. has להיות נורא | אחד ומי — 10b: cf. to Nr. 18 v. 26 — 11a: מעלי above — 11b: cf. Exod 14,25; here naturally the wheels of the throne; cf. Ez 1,15 ff. — 12a: Zeph 3,9; about the short syllable before مُسْتَفْعِلُنْ (from which مُسْتَفْعِلَاتُنْ is derived) cf. headremark to Nr. 36; here still less to be doubted, as the application of an unvaried verse of the bible is in question. The same is to be said of 16b — 13: cf. Ps 147,14 (Job 25,2); 104,3 — 15a: cf. Zeph 3,8 — 16b: Num 22,6; cf. to 12a.

45: Edelmann-Dukes, Ginzê Oxford (גִּנְזֵי אקספרד), London 1859, p 29, rectified after a Maḥzôr in manuscript (Ritus Carpentras?) in possession of Prof. M. Steinschneider — אַהֲבָה see headremark to Nr. 18 — 3: Instead of שָׁכְנָה is perhaps to be read שַׁכְּנָה — 5: ומלאתי, the documents מלאתי c. m.

לְבַב מַשְׂכִּיל   יִלְאֶה לְהָבִין סוֹד
וְלֹא יָכִיל   לַחְקֹר תְּמוּנַת הוֹד
וְאֵיךְ אָכִיל   אֵת מִמְּעוֹן כָּבוֹד
בְּאַוָּתִי   אֶשְׁאַף לְיִקְרָתִי
כְּבוּדָתִי   אָשִׂים מְגַמָּתִי׃
מְעוֹן בִּינָה   עֶצֶם כְּמוֹ סַפִּיר
דְּמוּת לְבָנָה   כֶּתֶם זְהַב אוֹפִיר
וְהִיא שָׁכְנָה   מִסְתָּר בְּגוּף כִּכְפִיר
וְשִׂמְחָתִי   גִּילִי בְּאַנְחָתִי
וְשִׂיחָתִי   וּצְנִיף מְזִמָּתִי׃
הֲיוּכַל אִישׁ   הָתֵם לְמַהֲלָלָהּ
וּמִי יַכְחִישׁ   יָפְיָהּ וּמַכְלֻלָהּ
עֲנֵה אֵל חִישׁ   בַּת אַהֲבָה חוֹלָה
לְאַט בִּתִּי   מִמֵּי יְשׁוּעָתִי
הֲלֹא תִשְׁתִּי   כִּי אַתְּ אֲיֻמָּתִי׃

46. Mî-kâmôkâ.

מִי כָמוֹךָ   שֹׁכֵן בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים   שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת יְקוּמִים
נֹצֵר הָאָדָם׃
מִי כָמוֹךָ   לֹבֵשׁ בְּעֻזּוֹ צְדָקוֹת   מְגַלֶּה פְּלָאֵי עֲמֻקּוֹת
יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם׃
מִי כָמוֹךָ   מֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם   מְחַיֶּה יְצוּרִים כֻּלָּם
וְיֹצֵר רוּחַ־אָדָם׃
מִי כָמוֹךָ   הַנֹּתֵן לְכָל־חַי נְשָׁמָה   וּמֵשִׂים אֹתוֹתָיו בַּאֲדָמָה
וּבְיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם׃

10b: ‘That (which is deriving) from the abode of magnificence’? אָכִיל, docum. אוכיל; את is left out in Ginzê — 13: The soul; see Nr. 49 note 4 — 20b: cf. Song of S. 5, 8 — 22b: אֲיֻמָּה signation for Israel after Song of S. 6, 4. 10; cf. Midrâš rabbâ to the last passage.

46: Sen. Sachs, Šîrê ha-šîrîm p ל"ו; S. D. Luzzatto, Ṭal Ôrôt, Przemyśl 1881, p 25 (where v. 1—4 are left out); Gẹnîzâ-fragm. in the Brit. Mus. (Fragm. of poems etc. Paper Or. 5545) — Fixed for the 7th day of the passover — מִי כָמוֹךָ cf. headremark to Nr. 18 — For the structure be remarked that every part of the fourlined strophe consists of three words (words joined by Maqqâf are counted as one word); that does not mean the ending of the strophes (the fourth part of the strophe), which always forms a verse of the bible, also not, where there is a verbal quotation from the bible — 1d: Job 7, 20 — 2c: cf. Job 12, 22 — 2d: Ps 94, 19 — 3b: Ps 66, 7 — 3d: Zech 12, 1 — 4d: Jer 32, 20.

אַזְכִּיר בְּפַחַד וּמוֹרָא   גְּדֻלַּת אַדִּיר וְנוֹרָא
אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא   וְקוֹלִי אֶל־בְּנֵי אָדָם׃
בָּרָא רֹכֵב עֲרָבוֹת   שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת
אֲמָרוֹת צְרוּפוֹת קְצוּבוֹת   לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם׃
גָּזַר בְּכִסְאוֹ לִקְשׁוֹר   אַרְבַּע חַיּוֹת בְּמִישׁוֹר
נֶשֶׁר אַרְיֵה וְשׁוֹר   וּדְמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם׃
דַּק וּצְבָאָיו תִּכֵּן   גַּלְגַּל עָגֹל מַעֲשֵׂה־כֵן
וְצָבָא בַּמָּרוֹם שִׁכֵּן   וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם׃
הָאֲדָמָה חָצִיר הִפְרִיא   וְעוֹף בַּמָּרוֹם הִמְרִיא
וְעֵץ עֹשֶׂה פְּרִי   וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם׃
וּכְמוֹ הִשְׁלִים עִנְיָן   וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ קִנְיָן
חָתַם תָּכְנִית בִּנְיָן   וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם׃
זָרַח עָלָיו הוֹדוֹ   וְהִשְׁלִיט בַּכֹּל יָדוֹ
וְנָטַע גִּנַּת יְסֹדוֹ   וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאָדָם׃
חַנּוּן צַלְעוֹ סִלָּה   וּבָשָׂר תַּחְתֶּנָּה מִלָּא
וְהִפְאִיר צוּרַת כַּלָּה   וַיְבִאֶהָ אֶל־הָאָדָם׃
טָהוֹר עָלָיו צִוָּה   הַרְחֵק מֵעֵץ תַּאֲוָה
הִשָּׁמֵר וּשְׁמֹר מִצְוָה   כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם׃
טוּב טַעְמוֹ הֵפַר   וַעֲלֵה תְאֵנָה תָּפַר
הֱשִׁיבוֹ שַׁדַּי לֶעָפָר   וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם׃
יָהִיר נִמְאַס עֶרְכּוֹ   וַיָּקָם אֶל־אָחִיו וַיַּכּוֹ
וְכָל־בָּשָׂר הִשְׁחִית דַּרְכּוֹ   וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אֶמְחֶה אֶת־הָאָדָם׃
כִּלָּה דוֹר צֹחֵן   תִּכֵּן לִבּוֹת וּבֹחֵן
וְנֹחַ מָצָא חֵן   בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם׃
לֵב עֲלִיזִים גָּדַל   לִבְנוֹת חוֹמָה וּמִגְדָּל
וַיֵּרֶד אֲדֹנָי לִרְאֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל   אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם׃

6: Prov 8,4 — 7a: cf. Ps 68,5 — 7bc: cf. סֵפֶר יְצִירָה in the beg. — Ṭal Ôrôt has: אֲמָרוֹת סְפוּרוֹת קְצוּבוֹת, Sachs: צְרוּפוֹת אֲמָרוֹת כְּתוּבוֹת, Gęnîzâ-fragm. is blotted out; Jęṣîrâ-book (part II & IV): חֲקָקָן חֲצָבָן צְרָפָן — 7d: Ps 145,12 — 10: cf. Ez 1,10. 26 — 11b: 1 Kgs 7,31 — 12b: Ps 115,15 — 13b: cf. Job 39,18 — 14a: cf. Gen 1,11 — 14b: Ps 104,14 — 15b: cf. Ps 104,24 — 16a: cf. Ez 28,12 — 16b: Gen 1,27 — 17a: הוד thus in all documents (cf. Ps 21,6); Sachs puts for it כְּבוֹדוֹ according to Is 60,1 (cf. Ps 8,6) — 17b: cf. Ps 8,7 — 17d: Gen 2,8 — 19b: Thus Gęnîzâ-fr., cf. Gen 2,21 — 20a: To והפאיר cf. Tęšûbôt talmîdê Męnaḥêm, ed. Stern, p 18 — 20b: Gen 2,22 — 21—22 are left out with Sachs; Ṭal Ôrôt: חי עליו צוה, according to that the letter ח in acr. would be signed twice — 22b: Eccl 12,13 — 23a: cf. Ps 119,66, but here טעם = commission, commandment — 23b: cf. Gen 3,7 — 24b: Gen 3,24 — 25b: cf. Gen 4,8 — 26a: cf. Gen 6,12 — 26b: Gen 6,7 — 28: Gen 6,8; Prov 3,4 — 30: Gen 11,5.

מִגְדַּל עֻזָּם הִפִּיל   וּבְלַל שְׂפַת־עָם הֶעְפִּיל
וְהֵפִיץ אֹתָם וְהִשְׁפִּיל   עֵינֵי גַּבְהוּת אָדָם:
נָגַהּ אֶזְרָח וְנָהַר   וּבָא מֵעֵבֶר הַנָּהָר
וְהוּא בֶּן־שָׁלֹשׁ נִזְהָר   וַיֶּחְכַּם מִכָּל־הָאָדָם:
סָמַךְ אֶת יָדוֹ   עַל־רֹאשׁ בְּנוֹ יְחִידוֹ
קְרָאוֹ צוּר יְלָדוֹ   יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם:
עָבַר בְּמַקְלוֹ נְחָלִים   תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים
שָׁב וּבְיָדוֹ דְגָלִים   נֶגֶד בְּנֵי אָדָם:
פָּרְצוּ לָגוּר בָּאָרֶץ   וּבְנֵי־מֹף חָרְצוּ חֶרֶץ
לֶאֱכֹל עֲנִיִּים מֵאֶרֶץ   וְאֶבְיוֹנִים מֵאָדָם:
צָעֲקוּ מִן הַמֵּצַר   לְאֵל הָעֹנֶה בַּצָּר
הָבָה־לָּנוּ עֶזְרָת מִצָּר   וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם:
קָדוֹשׁ גָּאוֹן תַּעְדֶּה   וַהֲדֹךְ רְשָׁעִים וּרְדֵה
אַךְ פָּדֹה תִפְדֶּה   אֵת בְּכוֹר הָאָדָם:
רָאָה צָרַת בָּנָיו   וְשָׁלַח מַלְאַךְ פָּנָיו
וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו   מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם:
שַׁדַּי חִזֵּק זְרֹעוֹ   וְאֹתוֹת רַבּוֹת הוֹדִיעוֹ
וּמִצְרַיִם אָמְרוּ לְפַרְעֹה   לָמָּה תִשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי אָדָם:
תַּנִּין אֵיפֹה חֲכָמֶיךָ   אֲשֶׁר דָּרַשְׁתָּ מִיָּמֶיךָ
וְאֵיךְ יִצְדְּקוּ חַרְטֻמֶּיךָ   וְחָרָשִׁים הֵמָּה מֵאָדָם:
אֵל אֱלֹהִים לְקָחַנִי   וּבְדֶרֶךְ אֱמֶת הִנְחַנִי
לְבַשֵּׂר עֲנָוִים שְׁלָחַנִי   נוֹרָא עֲלִילָה עַל־בְּנֵי אָדָם:
נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדּוֹ   וְרֹקַע אַפַּדְנוֹ מִמַּדּוֹ
שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן נֶגְדּוֹ   אַף כִּי־לִבּוֹת בְּנֵי־אָדָם:
יַעַמְדוּ־נָא וְיוֹשִׁיעוּךָ   הַהֹבְרִים קָדְקֹד יְרֹעוּךָ
הֲלֹא בְּלַהֲטֵיהֶם יַתְעוּךָ   אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם:
שִׁנֵּי רְשָׁעִים אֲשַׁבְּרָה   וְיָסַפְתִּי אֶתְכֶם לְיַסְּרָה
אֲדֹנָי לִי לֹא אִירָא   מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם:

31—32a: cf. Gen 11,7. 8 — 32b: Is 2,11 — 33a: אזרח is Abraham, cf. Sachs to the passage — 34a: cf. Nẹdârîm fol. 32a, B. Beer, Leben Abrahams (Leipzig 1859) p 5 & 103f. — 34b: 1 Kngs 5,11 — 36b: Ps 45,3 — 37: cf. Gen 32,11; 25,27 — 38: 'a troop (of angels) against men', cf. Midrâš rabbâ to Gen chapt 78,11; but perhaps Deut 32,8 (cf. the comm. to the pass. & Jalqût Šim'ônî to Gen 9,18) is to be adhibited for explanation — 38b: Ps 31,20 — 40: Prov 30,14 — 42: Ps 60,13; 108,13 — 43: cf. Job 40,10. 12 — 44: Num 18,15 — 45b: Thus Gẹnîzâ-fr.; cf. Is 63,9 — 46: Num 12,3 — 48b: 1 Sam 24,10 — 50b: Is 44,11 — 51b: cf. Gen 24,48 — 52: Is 61,1; Ps 66,5 — 53: Job 9,8; cf. Dan 11,45; Pirqê dẹ R. 'Elî'èzer chapt. 3: שָׁמַיִם מֵאֵיזֶה מָקוֹם נִבְרָאוּ מֵאוֹר לְבוּשׁוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא — 54: Prov 15,11 — 55: Is 47,13; Jer 2,16 — 56b: Lev 18,5 — 57: cf. Ps 3,8; Lev 26,18 — 58: Ps 118,6.

לָכֵן שְׁמַע דְּבָרִי   אַל־תֹּאמַר לִי יְאֹרִי
שַׁלַּח בְּנִי בְכֹרִי   כִּי לַאֲדֹנָי עֵין אָדָם׃
מֵאֲנוּ תֵּת פִּדְיוֹם   עַד־כִּי שְׁפָטָם אֵל־אָיוֹם
שְׁפָטִים אֲשֶׁר־לֹא־נִבְרְאוּ לְמִן־הַיּוֹם   אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם׃
הִפִּיל צוּר פַּחְדּוֹ   וְגָאַל יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ
יוֹדוּ לַאֲדֹנָי חַסְדּוֹ   וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃

47. Gẹullâ.

-----|-----

שְׁבִיָּה בַּת־צִיּוֹן   צְרוּפָה בְּכוּר עֹנִי
שְׁבוּעַת אֲבוֹתַיִךְ   נִשְׁבַּעְתִּי לְמַעֲנִי
שַׁוְעָתֵךְ נִשְׁמְעָה   עָלְתָה לִמְעוֹנִי
שָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי׃
שַׁחוֹתִי לִמְאֹד   יָדִי כִּי אֵין לְאֵל
שִׁמְךָ טוֹב וְסַלָּח   נִדְרָשׁ לְכָל־שֹׁאֵל
שׁוּבָה כִּי אֵין לִי   זוּלָתְךָ גֹּאֵל
שׁוּבָה אֲדֹנָי רִבֲבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃
לְמִי אֵפוֹא מְכַרְתִּיךְ   יָבֹא אִישׁ רִיבֵךְ
לְמִי סֵפֶר כְּרִיתוּת   אָרִיב אֶת־יְרִיבֵךְ
לְמִגְדַּל אֵשׁ וְחוֹמָה   אֲנִי אֶהְיֶה סְבִיבֵךְ
לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה יֵרַע לְבָבֵךְ׃
לָמָּה אֶצְעָקָה   חָמָס וְלֹא תַעֲנֶה
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד   יֹאמַר הַמּוֹנֶה
לְזָרִים נִמְכַּרְנוּ   יַחַד עֵר וְעֹנֶה
לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה׃
מִי־אַתְּ וַתִּירְאִי   מֵאֱנוֹשׁ הַבּוֹזֶה
מַלְאָכִי אֶשְׁלַח   כְּמִכְתַּב הַחֹזֶה
מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל   אֱסֹף מִזֶּה וּמִזֶּה
מָחָר יִהְיֶה הָאֹת הַזֶּה׃

59b: cf. Ez 29,3 — 60a: cf. Exod 4,22 — 60b: Zech 9,1 — 62: Deut 4,32 — 64: Ps 107,8.

47: H. Brody, Kuntras ha-Pijutim, p 59 & (notes) 84 — גְּאֻלָּה cf. headremark to Nr 18 — The poem is a dialogue between God & Israel, a form often used for ʾAhạbâ & Gẹullâ — 1a: Is 52,2 — 1b: cf. Is 48,10 — 4: Exod 22,26 — 5: cf. Ps 38,7; Deut 28,32 — 6b: cf. Is 65,1 — 7: cf. Ru 4,4 — 8: Num 10,36 — 9—10: cf. Is 50,1; Job 31,35; Is 49,25 — 11: cf. Zech 2,9 — 12: 1 Sam 1,8 (ולמה לא תאכלי left out intentionally) — 13: cf. Job 19,7 — 15b: Mal 2,12 — 16: Deut 28,68 — 17: Is 51,12 — 18a: Mal 3,1 — 19a: Jer 31,9 — 20: Exod 8,19.

מוֹעֵד שַׂמְתָּ לִי   לְקַבֵּץ שְׁלִישִׁי
מוֹפֵת לֹא אֶרְאֶה   לְקוֹמֵם מִקְדָּשִׁי
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם   לֹא בָא לִקְדוֹשַׁי
מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשָׁי׃
הֵן כִּי נִשְׁבַּעְתִּי   לֶאֱסֹף נִכְבָּשַׁי
הֲלֹא אָז הַמְּלָכִים   לְךָ יוֹבִילוּ שָׁי
הִנֵּה עֵד לְאוּמִּים   שַׂמְתִּי לִקְדוֹשַׁי
הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשָׁי׃

48. Mûstęġâb.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם (וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן־אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ)׃
אֲנוּשִׁים וַעֲנוּשִׁים בְּקָשְׁיָם   אֲמֵלִים וַעֲמֵלִים בְּמִרְיָם
אַף רֹאֵיהֶם יֹאמְרוּ אַיָּם   אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יָם
אַךְ הֶבֶל בְּנֵי־אָדָם׃
נְפָלִים שְׁפָלִים נִטְמוּ   נִדְּדִים הֶבֶל יֶהֱמוּ
נִצְחָם וְכֹחָם יִתְּמוּ   נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ
נִבְעַר כָּל־אָדָם׃
יוֹם יוֹם זַדְנוּ וְאָשַׁמְנוּ   יַחְדָּו בֹּשְׁנוּ וְנִכְלַמְנוּ
יָעַצְנוּ רָע וְתוֹךְ יָזַמְנוּ   יַחְפְּשׂוּ עוֹלֹת תַּמְנוּ
יֵצֶר לֵב הָאָדָם׃
שֹׁקֵד גָּדִישׁ וְרֶגֶב חֹבֵשׁ   שֹׁכֵן גּוּשׁ וְרִמָּה לֹבֵשׁ
שָׁוֶה לֶחָצִיר גֵּוֹת עֹבֵשׁ   שֶׁקַּדְמַת שָׁלַף יָבֵשׁ
שֶׁלֹּא יִמְצָא הָאָדָם׃

23a: Is 52,7 — 24: 1 Sam 20,27 — 25a: Gen 22,16 — 26: cf. Ps. 68,30. — 27a: Is 55,4 — 28: 1 Sam 16,18.

48: L. Ph. Prins, Jose b. Jose's Aboda etc. p 87, for the text cf. ibid. p 173 — For the day of expiation — מסתאגיב, 'i. e. Selichas, preceded by a bible-verse as theme, with the conclusion of which all strophe-verses have the same word (or the same rhyme)', Zunz, syn. Poesie p 98. The strophe consists, as a rule, of three parts and a bibleverse with the word which rhymes, i. e. with the last word of the theme, as conclusion of the strophe. The poem in question is more ingeniously built, as the strophes exhibit a bibleverse or a part of it as the fourth part (with the separate rhyme), whereupon follows the real conclusion of the strophe, being biblical as well. The signation Mûstęġâb is arabical (مُسْتَجَاب the returning [word which rhymes]). — 1: Ps 144,3 — 3a: cf. Job 20,7 — 3b: Job 14,11 — 4: Ps 62,10 — 5a: cf. Job 18,3 — 5b: cf. Ps 37,7 — 6a: cf. Lev 26,20 — 6b: Ps 49,13. 21 — 7: Jer 10,14; 51,17 — 8b: cf. Esr 9,6 — 9b: Ps 64,7 — 10: Gen 8,21 — 11a: cf. Job 21,32 — 11b: cf. Job 7,5 — 12: cf. Ps 129,6 — 13: Eccl 7,14.

לְקֻחִים לְדַבֵּר אִתָּם עַזּוֹת   לָתֵת לָהֶם בְּתֹפֶת אֲחֻזּוֹת
לְכוּדִים כַּצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת   לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת
לִבְנוֹת בְּנֵי־אָדָם:
מוֹעֵד וּמוּכָן לְקִיטוֹר גַּחַל   מְתֻקָּן וְנִסְכָּן לְתִגְרַת שַׁחַל
מָאֹס יִמְאַס חַיָּיו בְּבָהַל   מָתְקוּ־לוֹ רִגְבֵי נָחַל
מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם:
הֲמוֹנָם סָג וְיֹשֶׁר אֵין בָּם   הַוּוֹת בְּקִרְבָּם וְעָמָל בְּאָרְבָּם
הַמֵּבִין חֻבָּם וְחֹפֵשׂ קִרְבָּם   הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם
הִשְׁקִיף עַל־בְּנֵי־אָדָם:
בְּבֹא קִצּוֹ תְּשַׂעֲרֵהוּ   בְּאַמַּת בִּצְעוֹ תְּנַעֲרֵהוּ
בְּחֶרְמוֹ מָוֶת יְגָרֵהוּ   בּוֹר כָּרָה וַיַּחְפְּרֵהוּ
בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל־הָאָדָם:
רָעוּץ וְרָצוּץ חֵלָיו וְעֶדְיוֹ   רָאוּי לְשַׁלֵּם נְשִׁיו בְּקָשְׁיוֹ
רְגָבִים יְבַלּוּ שָׁרָשָׁיו וּפִרְיוֹ   רֹאָיו יֹאמְרוּ אַיּוֹ
רַבָּה רָעַת הָאָדָם:
בִּמְלֹאות שִׂפְקוֹ יֵצֶר יְנִיאֶנּוּ   בָּלַע חַיִל וַיְקִאֶנּוּ
בָּדָד יֵשֵׁב לֹא יִרְאֶנּוּ   בַּשָּׁלוֹם שׁוֹדֵד יְבוֹאֶנּוּ
בְּקוּם רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם:
יְקָרוֹ נִשְׁחַת וְקַרְנוֹ נִגְדָּע   יְחִידָתוֹ מִשַּׁחַת בַּל יִפְדָּע
יוֹם אֲשֶׁר אֵלָיו יִתְוַדָּע   יְשַׁלֵּם אֵלָיו וְיֵדָע
יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם:
יֻדַּד כְּחֶזְיוֹן לַיְלָה בְּחֵמָה וְסָעַר   יְסֹעַר כְּמֹץ בְּסוּפַת יָעַר
יִגְעַשׁ בְּגַעַשׁ כְּיָשִׁישׁ כְּנָעַר   יַחַד כְּסִיל וָבָעַר
יוֹקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם:
הִנֵּה אִם נֶחְפַּשׂ וְנִבְדָּק   הוּשַׁת כֻּלּוֹ סָג וְנֶחְדָּק
הָיֹה יִהְיֶה כְּאָבָק דָּק   הַאֱנוֹשׁ מֵאֱלוֹהַּ יִצְדָּק
הַמְלַמֵּד אָדָם:
וְזָרִים בִּנְוֵהוּ יַאֲהִילוּן   וְנָכְרִים בְּאוֹצְרֹתָיו יָגִילוּן
וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָלוּן   וּכְאֹרֵחַ נָטָה לָלוּן
וַיֶּחֱלַשׁ וַיִּגְוַע אָדָם:

15a: cf. Eccl 9,12 — 15b: Deut 32,29 — 16: Prov 15,11 — 18b: Job 21,33 — 19: Eccl 1,2 — 20a: סג like Ps 53,4 — 21b: Ps 33,15 — 22: Ps 14,2; 53,3 — 23: cf. Jer 51,13; doc. תסערהו — 24a: cf. Hab 1,15 — 24b: Ps 7,16 — 25: Eccl 7,2 — 26b: ראוי, according to another reading רוּחוֹ — 27a: Subj. is רגבים, obj. שרשיו ופריו — 27b: Job 20,7 — 28: Gen 6,5 — 29: cf. Job 20,22. 15 — 30b: Job 15,21 — 31: Prov 28,28 — 32b: Job 33,24 — 33b: Job 21,19 — 34: Ps 94,11 — 35a: Job 20,8 — 35b: cf. Hos 13,3 — 36b: Ps 49,11 — 37: Eccl 9,12 — 39a: cf. Is 29,5 — 39b: Job 4,17 — 40: Ps 94,10 — 42a: 'But concerning him — they lead him to the grave'; cf. Job 21,32 — 42b: Jer 14,8 — 43: Job 14,10.

דַּל לֹא יֶחְדַּל מֵעָוֹן וְאַשְׁמָה   דָּתוֹ אָוֶן עֲצָתוֹ תָרְמָה
דַּרְכּוֹ עָוֶל נְתִיבוֹ עָרְמָה   דִּבְרֵי־פִיו אָוֶן וּמִרְמָה
דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם׃
הַבֵר אֲשָׁמִים בִּצְרוֹר נֶחְתָּמִים   הָרֵי פְשָׁעִים עָלָיו נִכְתָּמִים
הִמֵּם יִמַּס בְּגַחֲלֵי רְתָמִים   הִנֵּה בִּהְיוֹתוֹ תָמִים
הֶבֶל כָּל־אָדָם׃
גָּזוּר מִטִּיט וְעַל־טִיט נִסְמָךְ   גֵּוּוֹ פִּתְאֹם יִתַּר וְיִמָּךְ
גּוּשׁ עָפָר עָנִי וָמָךְ   גֵּר אָנֹכִי עִמָּךְ
גַּם־בְּנֵי אָדָם׃
בְּתֹקֶף עָלָיו כִּידוֹר מֶלֶךְ   בְּכֵן יָשׁוּב לְאַרְצוֹ כְּהֵלֶךְ
בְּשׁוּבוֹ שָׁם עֵרֹם כְּחֵלֶךְ   בַּהֶבֶל בָּא וּבַחשֶׁךְ יֵלֵךְ
בְּמוֹת אָדָם׃
יַעֲזֹב לַאֲחֵרִים רְכוּשׁוֹ   יְצוּעוֹ רִמָּה וָעָשׁ לְבוּשׁוֹ
יֵקַר פִּדְיוֹן נַפְשׁוֹ   יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ
יוֹם עַנּוֹת אָדָם׃
רֹדֵף בְּחַיָּיו רוּחַ נָשׁוּב   רֹדֶה בְּמוֹתוֹ חֲמַת עַכְשׁוּב
רָאוּי כְּאֶפֶס וְאַיִן חָשׁוּב   רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב
רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם׃
וּמֵרֹב מְצוּקָיו בְּחַיָּיו יָרֵב   וּמוֹתוֹ עָרֵב וְיוֹמוֹ עָרֵב
וְקִצּוֹ בְּקִרְבּוֹ לְנַפְשׁוֹ אֹרֵב   וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְקָרֵב
וְרִחַק אֲדֹנָי אֶת־הָאָדָם׃
לָרִיק יִיגַע וְיִדַּל מְאֹדוֹ   לַשָּׁוְא יַעֲמֹל וְיֶהְבַּל בְּעוֹדוֹ
לָכֵן לֹא־יִשָּׂא מְאוּמָה בְּיָדוֹ   לֹא־יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ
לֹא־יִכּוֹן אָדָם׃
חֳדָשָׁיו חִצֵּץ שֹׁכֵן שְׁמֵי עָרֶץ   זָעַךְ נִזְעַךְ וְנִקְרַץ קֶרֶץ
קֹמֵט נִקְמַט לְכָלָה וְחָרֶץ   זִכְרוֹ־אָבַד מִנִּי־אָרֶץ
זֶה חֵלֶק־אָדָם׃

45b: Ps 36,4 — 46: Eccl 3,18 — 47a: cf. Job 14,17 הבר must probably be interpreted, if the reading is right, = חבר, as some of the ancients also explain Is 47,13. ה & ח is often rhymed by Gabirol, who has put one instead of the other on account of the acrostic — 47b: cf. Jer 2,22 — 48b: Ez 15,5 — 49: Ps 39,6. 12; doc.: בני אדם decidedly wrong, as v. 4 already uses Ps 62,10 as conclusion of the strophe — 51b: Ps 39,13 — 52: Ps 49,3 — 53a: cf. Job 15,24 — 54b: Eccl 6,4 — 55: Prov 11,7 — 56a: cf. Ps 49,11 — 56b: cf. Is 14,11 — 57a: cf. Ps 49,9 — 57b: Ps 7,17 — 58: Is 58,5 — 60b: Ps 78,39 — 61: Eccl 3,21 — 63b: 2 Sam 18,25 — 64: Is 6,12 — 66a: cf. Eccl 5,14 — 66b: Ps 49,18 — 67: Prov 12,3 — 68a: cf. Job 21,21 — 69b: Job 18,17 — 70: Job 20,29; 27,13.

49. From the 'King's Crown'.

אֲדֹנָי מִי יַעֲמִיק לְמַחְשְׁבוֹתֶיךָ, בַּעֲשׂוֹתְךָ מִזִּיו הַשְּׁכִינָה זֹהַר הַנְּשָׁמוֹת — וְהַנְּפָשׁוֹת הָרָמוֹת: הֵם מַלְאֲכֵי רְצוֹנֶךָ — מְשָׁרְתֵי פָנֶיךָ[1]: הֵם אַדִּירֵי כֹחַ וְגִבּוֹרֵי מַמְלֶכֶת — בְּיָדָם לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת[2] — וְעוֹשֵׂי מְלָאכֶת — אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָּׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת[3]: כֻּלָּם גְּזוּרוֹת פְּנִינִיּוֹת[4] — וְחַיּוֹת עִלְיוֹת — חִיצוֹנִיּוֹת וּפְנִימִיּוֹת — הֲלִיכוֹתֶיךָ צוֹפִיּוֹת[5]: מִמְּקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ[6] — וּמִמְּקוֹר הָאוֹר יִמָּשֵׁכוּ: נֶחֱלָקִים לְכִתּוֹת — וְעַל־דִּגְלָם אוֹתוֹת[7] — בְּעֵט סוֹפֵר מָהִיר חֲרוּתוֹת[8] — מֵהֶם נְסִיכוֹת וּמֵהֶם מְשָׁרְתוֹת: מֵהֶם צְבָאוֹת — רָצוֹת וָבָאוֹת[9] — לֹא עֲיֵפוֹת וְלֹא נִלְאוֹת — רוֹאוֹת וְלֹא נִרְאוֹת: מֵהֶם חֲצוּבֵי לֶהָבוֹת — וּמֵהֶם רוּחוֹת נְשׁוּבוֹת — מֵהֶם מֵאֵשׁ וּמִמַּיִם מֻרְכָּבוֹת[10]: מֵהֶם שְׂרָפִים — וּמֵהֶם רְשָׁפִים — מֵהֶם בְּרָקִים — וּמֵהֶם זִקִּים[10]: וְכָל־כַּת מֵהֶם מִשְׁתַּחֲוָה לְרֹכֵב עֲרָבוֹת[11] — וּבִמְרוֹם עוֹלָם נִצָּבִים לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת: נֶחֱלָקִים לְמִשְׁמָרוֹת — בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה לְרֹאשׁ אַשְׁמֻרוֹת[12] — לַעֲרֹךְ תְּהִלּוֹת וְשִׁירוֹת — לַנֶּאְזָר בִּגְבוּרוֹת: כֻּלָּם בַּחֲרָדָה וּרְעָדָה כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לָךְ — וְאוֹמְרִים מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ[13] — שָׁאַתָּה אֱלֹהֵינוּ[13] — אַתָּה עֲשִׂיתָנוּ — וְלֹא אֲנַחְנוּ[14] — וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ[15] — וְכִי אַתָּה אֲדֹנֵינוּ — וַאֲנַחְנוּ עֲבָדֶיךָ — וְאַתָּה בוֹרְאֵנוּ — וַאֲנַחְנוּ עֵדֶיךָ:

אֲדֹנָי מִי יָבוֹא עַד־תְּכוּנָתֶךָ, בְּהַגְבִּיהֲךָ לְמַעְלָה מִגַּלְגַּל הַשֵּׂכֶל כִּסֵּא הַכָּבוֹד — אֲשֶׁר שָׁם נְוֵה הַחֶבְיוֹן וְהַהוֹד — וְשָׁם הַסּוֹד וְהַיְסוֹד[16] — וְעָדָיו יַגִּיעַ הַשֵּׂכֶל וְשָׁם יַעֲמֹד: וּמִלְמַעְלָה גָּאִיתָ — וְעָלִיתָ — עַל־כֵּס תַּעֲצֻמָךְ — וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ[17]:

מִי יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ, בַּעֲשׂוֹתְךָ תַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ — מַעֲמָד לְנַפְשׁוֹת חֲסִידֶיךָ — וְשָׁם נְוֵה הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת — אֲשֶׁר בִּצְרוֹר הַחַיִּים צְרוּרוֹת[18] —

49: The King's Crown (כֶּתֶר מַלְכוּת), the most magnificent creation of Gabirol's muse, is often printed & translated. We give the text according to M. Sachs, Mahzôr, Festgebete der Israeliten, 23th ed. (Breslau 1898), III (Jom Kippur. Abendgeb.) p XXXf., where is also to be found a German translation, until now the best one. A reference to a particular analyse at M. Sachs, rel. Poesie p 223ff. is perhaps not useless. — 1: cf. Ps 103,21 — 2: Gen 3,24 — 3: Ez 1,12 — 4: פניני, denom. to פְּנִינִים pure as pearls, like עֶצֶם כְּמוֹ סַפִּיר Nr 45 v. 13 (cf. Lam 4,7); sometimes is פְּנִימִי = פניני. Further particulars see at M. Sachs (also Ehrlich ib.); Dukes, Šîrê Šelômô p 16 note 4; Sen. Sachs, Ha-Tehijjâ I p. 52 note 30; Mos. ibn ʿEzrâ at Schreiner, Kitâb al-Mouhâdara p 41 note 2 — 5: cf. Prov 31,27 — 6: Eccl 8,10 — 7: cf. Nu 2,2 — 8: cf. Ps 45,2. According to Jer 17,1 must be read חֲרוּשׁוֹת — 9: cf. Ez 1,14 — 10: cf. Sen. Sachs l. c. p 11ff. — 11: cf. Ps 68,5 — 12: cf. Lam 2,19 — 13: From the last benediction but one of the eighteen-prayer — 14: cf. Ps 100,3 — 15: Is 64,7 — 16: cf. Sen. Sachs l. c. p 59 note. As synon. a pun often used — 17: Exod 34,3; for explanation cf. D. Kaufmann, Die Spuren al-Baṭlajûsis (Budapest 1880) p 27 note 4 — 18: cf. 1 Sam 25,29.

וַאֲשֶׁר יִיגְעוּ וְיִיעֲפוּ שָׁם יַחֲלִיפוּ כֹחַ — וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ[19] — וְאֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ[20]: וּבוֹ נֹעַם בְּלִי תַכְלִית וְקִצְבָה — וְהוּא הָעוֹלָם הַבָּא: וְשָׁם מַעֲמָדוֹת וּמַרְאוֹת — לַנְּפָשׁוֹת הָעֹמְדוֹת בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאוֹת[21] — אֶת־פְּנֵי הָאָדֹן לִרְאוֹת וּלְהֵרָאוֹת[22]: שֹׁכְנוֹת בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ[23] — וְעֹמְדוֹת עַל־שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ[24] — וּמִתְעַדְּנוֹת בְּמֶתֶק פְּרִי הַשֵּׂכֶל וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ[25]: זֹאת הַמְּנוּחָה וְהַנַּחֲלָה אֲשֶׁר אֵין תַּכְלִית לְטוּבָהּ וְיָפְיָהּ[26] — וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִיא וְזֶה־פִּרְיָהּ[27]:

מִי יְגַלֶּה צְפוּנוֹתֶיךָ, בַּעֲשׂוֹתְךָ בַּמָּרוֹם חֲדָרִים וְאוֹצָרוֹת — מֵהֶם נוֹרָאוֹת סְפוּרוֹת — וּדְבַר גְּבוּרוֹת[28]: מֵהֶם אוֹצְרוֹת חַיִּים — לְזַכִּים וּנְקִיִּים — וּמֵהֶם אוֹצְרוֹת יֶשַׁע — לְשָׁבֵי פֶשַׁע[29] — וּמֵהֶם אוֹצְרוֹת אֵשׁ וְנַחֲלֵי גָפְרִית — לְעֹבְרֵי בְרִית — וְאוֹצְרוֹת שׁוּחוֹת עֲמֻקּוֹת לֹא יִכְבֶּה אִשָּׁם[30] — זְעוּם אֲדֹנָי יִפָּל־שָׁם[30] — וְאוֹצְרוֹת סוּפוֹת וּסְעָרוֹת — וְקִפָּאוֹן וִיקָרוֹת[31] — וְאוֹצְרוֹת בָּרָד וָקֶרַח וְצִיָּה[32] וְשֶׁלֶג — גַּם־חֹם[32] וְנֹזְלֵי פֶלֶג — וְקִיטוֹר וּכְפוֹר וְעָנָן וַעֲרָפֶל — וַעֲלָטָה וְאֹפֶל: הַכֹּל הֲכִינוֹתָ בְעִתּוֹ — אִם־לְשֵׁבֶט אִם־לְאַרְצוֹ אִם־לְחֶסֶד[33] חָשַׂכְתָּ אֹתוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ:

מִי יָכִיל עָצְמָתֶךָ, בִּבְרָאֲךָ מִזִּיו כְּבוֹדְךָ יִפְעַת טְהוֹרָה — מִצּוּר הַצּוּר נִגְזָרָה[34] — וּמִמַּקֶּבֶת בּוֹר נֻקָּרָה[34] — וְאָצַלְתָּ עָלֶיהָ רוּחַ חָכְמָה[35] — וְקָרָאתָ אֹתָהּ נְשָׁמָה: עֲשִׂיתָהּ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ הַשֵּׂכֶל חֲצוּבָה — וְנִשְׁמָתוֹ כְּאֵשׁ בֹּעֲרָה בָהּ[36]: שְׁלַחְתָּהּ אֶל־הַגּוּף לְעָבְדוֹ וּלְשָׁמְרֵהוּ[37] — וְהִיא כְאֵשׁ בְּתוֹכוֹ וְלֹא תִשְׂרְפֵהוּ — כִּי מֵאֵשׁ הַנְּשָׁמָה נִבְרָא הַגּוּף וְיָצָא מֵאַיִן לַיֵּשׁ — מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו אֲדֹנָי בָּאֵשׁ[38]:

מִי יַגִּיעַ לְחָכְמָתֶךָ, בְּתִתְּךָ לַנֶּפֶשׁ כֹּחַ הַדֵּעַת אֲשֶׁר בָּהּ תְּקוּעָה וַיְהִי הַמַּדָּע יְסוֹדָהּ — וְעַל־כֵּן לֹא יִשְׁלַט עָלֶיהָ כִּלָּיוֹן וְתִתְקַיֵּם כְּפִי קִיּוּם יְסוֹדָהּ — וְזֶה עִנְיָנָהּ וְסוֹדָהּ: וְהַנֶּפֶשׁ הַחֲכָמָה[39] לֹא תִרְאֶה־מָּוֶת — אַךְ תְּקַבֵּל עַל־עֲוֹנָהּ עֹנֶשׁ מַר מִמָּוֶת — וְאִם טָהֲרָה תָּפִיק רָצוֹן — וְתִשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן[40] — וְאִם נִטְמְאָה תָּנוּד בְּשֶׁצֶף קֶצֶף וְחָרוֹן — וְכָל־יְמֵי טֻמְאָתָהּ בָּדָד תֵּשֵׁב גֹּלָה וְסוּרָה[41] — בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא־תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ[42]:

19: Job 3,17 — 20: Gen 9,19 (but here נֹחַ appellat., repose) — 21: Exod 38,8 — 22: cf. Exod 34,23 — 23: Prov 30,28 — 24: 2 Sam 9,13 — 25: Gen 49,20 — 26: cf. Zech 9,17 — 27: Nu 13,27 — 28: Job 41,4 — 29: Is 59,20 — 30: cf. Is 66,24; Prov 22,14 — 31: cf. Zech 14,6 — 32: cf. Job 24,19 — 33: Job 37,13 — 34: cf. Is 51,1 (but here בור [= בֹּר] purity, clearness — 35: cf. Num 11,17. 25 — 36: cf. Is 30,33 — 37: cf. Gen 2,15 — 38: Ex 19,18 — 39: נפש החכמה s. No. 22 l. 39 note — 40: cf. Prov 31,25 — 41: cf. Lev 13,46; Is 49,21 — 42: Lev 12,4.

XII. Jiṣḥâq b. Šâ'ûl.

50. Baqqâšâ.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

אֱלֹהַי אַל תְּדִינֵנִי כְּמַעְלִי   וְאַל תָּמוּד אֱלֵי חֵיקִי כְּפָעְלִי
בְּחֶמְלָתְךָ גְּמֹל עָלַי וְאֶחְיֶה   וְאַל־נָא אֵל תְּשַׁלֶּם־לִי גְּמֻלִי
גְּאוֹן נַפְשִׁי לְךָ אַשְׁפִּיל וְאֶקְרַע   בְּמַכְאוֹבִי לְבָבִי לֹא מְעִילִי
דְּוֵה לֵבָב אֲנִי נִצָּב וְנֶעְצָב   עֲלֵי פִשְׁעִי וְרֹב רִשְׁעִי וְסִכְלִי
הֲלוֹם יָגוֹן בְּלִי יַיִן כְּאַיִן   אֲשֻׁרִי מִנְּתִיבְךָ מָט וְרַגְלִי
וּמָה אֶעֱנֶה וְאָן אֶפְנֶה לְעֶזְרָה   בְּיוֹם מִשְׁפָּט לְמִי אָנוּס וּמִי־לִי
זְדוֹנוֹתַי לְמוּל פָּנַי וְעֵינַי   כְּלִמָּתִי לְעֻמָּתִי וְאֶצְלִי
חֲטָאַי לוֹ יְרִיחוּן בָּם שְׁכֵנַי   אֲזַי בָּרְחוּ וְרָחְקוּ מִגְּבוּלִי
טְמֵא לֵבָב אֲשֶׁר שׁוֹבֵב וְסוֹבֵב   לְבָבִי בִי עֲלֵי כָל־חֵטְא פְּלִילִי
יְדַעְתִּים בַּעֲלוֹתָם עַל־לְבָבִי   רְאִיתִים עַל־יְמִינִי גַּם שְׂמֹאלִי
בְּקַשׁ נִדָּף אֲנִי נִרְדָּף וְנֶהְדָּף   וְלֹא נִמְנַע וְלֹא נִכְנַע עֲמָלִי
לְךָ עֵינַי בְּהִתְחוֹנְנִי אֲדֹנָי   בְּהֵאָנְחִי שְׁמַע שִׂיחִי וְקוֹלִי
מְנָת חֶלְקִי וְצוּר חִזְקִי וְחִשְׁקִי   וּמִבְטַחִי וְגַם כֹּחִי וְחֵילִי
נְחֵנִי נָא בְּאֹרַח הַנְּכוֹנָה   לְפָנֶיךָ וְהָכֵן אֶת־שְׁבִילִי
סְלַח חוֹבִי וְיַשֵּׁר אֶת־לְבָבִי   אֲשֶׁר תֹּעֶה כְּמוֹ רֹעֶה אֱוִלִי
עֲנֵה נַאְקִי דְּלָתֶיךָ בְּדָפְקִי   רְאֵה צוּרִי רְפָא צִירִי וְחִילִי
פְּדֵנִי מֵעֲוֹנִי צוּר גְּאוֹנִי   אֱיָלוּתִי בְּגָלוּתִי וְחִשְׁלִי
צְרִי עָצְבִּי מְשׂוֹשׂ לִבִּי בְּקִרְבִּי   וְשִׂמְחָתִי בְּאַנְחָתִי וְאֶבְלִי
קְדֹרַנִּית לְךָ אֵלֵךְ שְׁחוֹחַ   בְּלִי כֹחַ סְלִיחָתְךָ בְשָׁאֲלִי
רְאֵה כִּי זִכְרְךָ יָהּ תּוֹךְ לְבָבִי   וּבִזְמָמִי בְּמוֹ יוֹמִי וְלֵילִי
שְׁעֵנִי נָא רְצֵנִי אֵל אֱמוּנָה   וְתִיטַב לָךְ תְּשׁוּרַת מַהֲלָלִי
תְּנַהֲלֵנִי יְמֵי מִדַּת צְבָאִי   וְתִרְעֵנִי יְמֵי חֶלְדִּי וְחֶדְלִי
חֲמֹל עָלַי וְכַפֵּר מַעֲלָלַי   וְשׁוּר שִׁירִי כְּשִׁיר מוּשִׁי וּמַחְלִי
וְעֵת תָּבִיא יְצוּרֶיךָ בְּמִשְׁפָּט   אֱלֹהַי אַל תְּדִינֵנִי כְּמַעְלִי:

50: Avig. I p י״ד a; II p ט' a — בַּקָּשָׁה, see headremark to Nr. 40 — 1b: cf. Is 65,7. — 2a: cf. Ps 119,17 — 2b: cf. Prov 19,17 — 3: cf. Jo 2,13 — 5: cf. Is 28,1; Ps 73,2 — 6: cf. Is 10,3 — 13a: Ps 16,5 — 15b: Zech 11,15 — 19a: cf. Is 60,14 — 22a: cf. Is 14,14. — 23b: מחלי & מושי as Levits singers of the temple, 1 Chr 23,21.

XIII. Jiṣḥâq ben Reûbên.

51. Tôkêḥâ.

פָּחַדְתִּי מִיִּצְרִי   וּמִפְּנֵי רֹעַ יִצְרִי   אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי׃

אוֹדֶה פְשָׁעַי לְנוֹרָא וְאָיוֹם   אוּלַי אֶמְצָא פִדְיוֹם   אֶת־חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם׃
בְּגָלוּת לְקַחְנוּ   הֵן מָרַדְנוּ נַחְנוּ   אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ׃
גַּם אִם נִסְתַּר וְגָבַר   לוֹ גָּלוּי לְחַבָּר   אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר׃
דְּחֵה פֶּן־אֶהְיֶה צָמוּת   דְּרָשׁ־לָנוּ בִּתְמִימוּת   וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת׃
הָגוּת צֶדֶק יִתְגַּבֵּר   וְסָלַחְתִּי יִתְחַבֵּר   טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר׃
הֲלֹא עֲלֵיכֶם יֵשׁ מֵצָר   יוֹם גּוֹשׁ עָפָר נִבְצָר   וַיַּעֲמֹד בְּמָקוֹם צָר׃
וְהַשָּׁבִים אִם יָשׁוּבוּן   יוֹם אֶחָד הֵן יְטִיבוּן   וְהֵמָּה טֶרֶם יִשְׁכָּבוּן׃
זִכְרוּ יוֹם כִּי יְבַצַּע   וְרִגְבֵי נַחַל יְמַצַּע   כִּי־קָצַר הַמַּצָּע׃
זָחַלְתִּי מְאֹד אִתְּכֶם   עַל־כִּי עָפָר בָּכֶם   בְּעוֹדֶנִּי חַי עִמָּכֶם׃
חַי בְּעוֹדִי בְּאַדְמָתִי   כִּסְּתָה בִּי רִמָּתִי   וְאַף כִּי־אַחֲרֵי מוֹתִי׃
טִיט וְרֶפֶשׁ בְּיוֹם נָקָם   וְתוֹלָעִים עַל־חֵיקָם   הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם׃
טַעַם פִּי אַמְלִיצְךָ   לְכָה עִמִּי אַחֲלִיצְךָ   שְׁמַע בְּקֹלִי אִיעָצְךָ׃
יָשָׁר אִישׁ וּמַעֲלָלוֹ   אִם יַרְבֶּה פִלּוּלוֹ   וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ׃
כִּשְׁרוֹן צֶדֶק פָּעֳלוֹ   חָנוּן דַּלִּים מֵעֲמָלוֹ   אִם־אֲדֹנָיו יִתֶּן־לוֹ׃
כָּעֵת לְמִשְׁפָּט יִשָּׁאֵל   אִם יְקַוֶּה לְהִגָּאֵל   לֹא יִהְיֶה־לוֹ גֹּאֵל׃
לְהִנָּצֵל בְּמִפְלָטוֹ   אִם יִהְיֶה מַבָּטוֹ   לָנוּס אֶל־עִיר מִקְלָטוֹ׃
מְזִמּוֹתַי נִמְעָטוֹת   בְּיוֹם בּוֹאָם לְבֵית עֲלָטוֹת   אֲשֶׁר אֵין־דֶּרֶךְ לִנְטוֹת׃

51: J. Blumenfeld, ’Ôṣâr neḥemâd (אוֹצָר נֶחֱמָד) II, Wien 1857. p 188 (published by Leop. Dukes). Although the correctness of the text must be doubted in different passages (especially v. 4 & 20), we have decided from different points of view to give this poem as a specimen. About the theme (soul & body before the godly judge) see Sanhedrîn fol. 91a, further authorities at Steinschneider, Die hebr. Übersetzungen, Berlin 1893 p 852 note 43 & P. Heinrich, Fragment eines Gebetbuches aus Jemen, Wien 1902, p 16 — תּוֹכֵחָה see headremark to Nr. 17 — 1c: Ps 38,4. 8 — 2c: Gen 41,9 — 3a: cf. Jer 48,46 — 3c: Gen 42,21 — 4b: חבר companion, like Job 40,30 — 4c: Exod 2,14 — 5a: דְּחֵה is to be derived from דוח to wash off (the sin), of which Qal is not in the bible; the form anal. to ל״ה — 5b: cf. Ps 142,5, if not to be read הִדָּרֵשׁ — 5c: Gen 42,2 — 6c: Gen 24,15 — 7b: נִבְצָר to be made inaccessible, that is to be included; ed. נִפְצַר — 7c: Nu 22,26 — 8c: Jos 2,8 — 9b: to bring to the middle of the clods of the grave (Job 21,33); ימצע as denom. of מַצָּע (the stem of which is יצע) is perhaps not to be excluded — 9c: Is 28,20 — 10c: Deut 31,27 — 11c: Deut 31,27 — 12c: Gen 14,24 — 13c: Exod 18,19 — 14c: Exod 28,35 — 15c: Exod 21,4 — 16c: Lev 25,26 — 17c: Nu 35,32 — 18a: perhaps מזמותיו (cf. Ps 146,4) — 18b: perhaps בואו — 18c: Nu 22,26.

מִיּוֹם יַעֲזֹב חֵילוֹ יְכַסֵּהוּ בִּמְעִילוֹ בַּבְּגָדִים וְלֹא יִחַם לוֹ׃
נָסְעוֹ מִבֵּית חֶמְדָּה בְּשׁוּבוֹ לְעָפָר חֶמְדָּה כִּי הוּא כְסוּתֹה לְבַדָּהּ׃
סוּתֹה הִיא לִשְׁאֵרוֹ בְּיוֹם שׁוּבוֹ לִשְׁאֵרוֹ הוּא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ׃
סוֹף אָדָם לֵילֵךְ גַּם עֵת רוּחַ הוֹלֵךְ וְגַם־לְמָחָר אֲנִי קָרוּא־לָהּ עִם־הַמֶּלֶךְ׃
עֵת יִדְרֹשׁ עֲוֹנֵינוּ וְיוֹכִיחַ בֵּינֵינוּ יָשֵׁת יָדוֹ עַל־שְׁנֵינוּ׃
פָּחַדְתִּי לְיוֹם דִּינִי בְּיוֹם יֹאמַר לִי קְנִי סוּרָה שְׁבָה־פֹּה פְּלֹנִי אַלְמֹנִי׃
פְּקֻדַּת יוֹם הַחוֹבָה אֲשֶׁר עַל־לוּחַ כְּתוּבָה יַחְדָּו לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה׃
צַעַק מִפֹּה וּמִפֹּה הַרְפֵּה מִמֶּנִּי רָפֹה וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה׃
קְרָא בְּתַחֲנוּן וּבֶכִי מָה אֶעֱנֶה וְאֹמַר כִּי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי׃
קָדוֹשׁ יְשִׁיבֵם יָחַד דַּיָּן אֱמֶת וְהוּא בְאֶחָד וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד׃
רְאוּ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי שְׁלַחְתֶּם יָד בְּפִקְדוֹנִי הֶן־כֹּל רָאֲתָה עֵינִי׃
שְׁמִירָה זוֹ בִּפְשִׁיעָה לְמִי הַחוֹב בִּפְרִיעָה וְנֵדְעָה בְּשֶׁלְּמִי הָרָעָה׃
שָׂם הַחֹמֶר יַעֲנֶה וּטִיחַ תָּפֵל יִבְנֶה נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנֶה׃
תָּם אֲנִי מִזְּדוֹנִי וְחַף אֲנִי מֵעֲוֹנִי כִּי־חָסִיד אָנִי׃
יָגַעְתִּי בְכָל־שָׁנָה וְצָרְכִּי אָנֶה וְאָנָה עָלַי הָיוּ כֻלָּנָה׃
צָרָתִי מֵעוֹדִי הַנֶּפֶשׁ בַּת־סוֹדִי אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי׃
חֶמְדַּת וְשָׁאטֶת בְּתַאֲוָתָהּ לָעֶטֶת הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת׃
קָדוֹשׁ מֵרוֹם עֶרֶץ רְאֵה אִם יֶשׁ־בִּי פֶּרֶץ מִיּוֹם עָזְבָה אֶת־הָאָרֶץ׃
בֹּעֶרֶת תּוֹךְ קִרְבָּהּ לְהוֹצִיא עָלַי דִּבָּה מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ׃
נֶגְדּוֹ בַּחֲבָרֶיהָ סֹדֶרֶת דְּבָרֶיהָ אַף־הִיא תָּשִׁיב אֲמָרֶיהָ׃
רִיבְךָ כִּי תְרִיבֵנִי הַלַּשֶּׁקֶר תְּחַיְּבֵנִי אִם־יֵשׁ־מִלִּין הֲשִׁיבֵנִי׃
אֶת־עֲוֹנְךָ כִּסִּיתָ וְכָזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתָ שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ׃
וְהִרְבִּיתָ חֲמָסֶיךָ הֲרֵעוֹתָ מַעֲשֶׂיךָ וַתִּשְׁכַּח אֲדֹנָי עֹשֶׂךָ׃
בִּגְאוֹן קִנְיָנֶיךָ רָמוּ עֵינֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ׃
נְתוּנָה בְּלֵב הָאָוֶן טְבוּעָה בְּטִיט הַיָּוֵן וְאָמְרָה לֹא־פָעַלְתִּי אָוֶן׃
הֲלֹא אָבִי הִנְחַנִי וּמִקָּדְשׁוֹ נָחַנִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקָחָנִי׃
קָדוֹשׁ, זֶה טִמְּאָנִי אַךְ־עַתָּה הֶלְאָנִי הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאָנִי׃

19bc: cf. 1 Kngs 1,1 — 20ab: 'When he goes away from the house of joy (Ez 26,12), the returning to the dust is desirable for him'; ed.: לבית (instead of מבית). — 20c: Exod 22,26 — 21c: Exod 22,26 — 22a: אדם the earthly, in contrast with רוּחַ (22b) — 22c: Est 5,12 — 23a: cf. Job 10,6. — 23bc: cf. Job 9,33; ed. בֵּין שְׁנֵינוּ instead of בינינו (23b), cf. Gen 31,37 — 24c: Ru 4,1 — 25c: Is 41,1 — 26c: Is 52,5 — 27c: Exod 4,10 — 28b: Job 23,13 — 28c: Deut. 10,17 — 29b: Talm.-jurid. term. according to Exod 22,7 — 29c: Job 13,1 — 30c: Jon 1,7 — 31b: cf. Ez 13,10ff. — 31c: Is 53,7 — 32ab: cf. Job 9,20. 21; 33,9 — 32c: Ps 86,2 — 33c: Gen 42,36 — 34c: Gen 3,12 — 35c: Ez 18,4. 20 — 36c: 2 Kngs 8,6 — 37c: 1 Sam 1,13 — 38a: like Is 47,9 — 38c: Judg 5,29 — 39c: Job 33,32 — 40b: cf. Jos 7,20 — 40c: Deut 32,15 — 41c: Is 51,13 — 42c: Hos 14,2 — 43a: 'in the midst of the nothingness'; ed. האבן בלב — 43c: Prov 30,20 — 44c: Gen 24,7 — 45b: Job 16,7 — 45c: Gen 3,13.

טְהוֹרָה עֵת נִבְרֵאתִי בְּגוּף טָמֵא נֶחְבֵּאתִי אוֹי־לִי כִּי־נִדְמֵיתִי׃
נְתָנַנִי נְסִיכִי בְּמַחֲבֹאֵי מַחְשַׁכִּי וּבְתוֹךְ עַם־טְמֵא שְׂפָתַיִם אָנֹכִי׃
אֵשׁ בֹּעֵר וּמִתְעַשֵּׁן עֵת נֵעוֹר וְעֵת יָשֵׁן וְאָכַל וְשָׂבַע וְדָשֵׁן׃
לֵב הוּתַל הִטָּהוּ בְּפִתּוּי שְׂסָהוּ וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַּ עָשָׂהוּ׃
בְּמַחֲשֶׁבֶת טֻמְאָתוֹ כָּל־הַיּוֹם בְּרָעָתוֹ וַיְנַבֵּל צוּר יְשֻׁעָתוֹ׃
רָבַץ בִּמְסִבּוֹ לַעֲשׂוֹת פִּימָה עֲלֵי חֶלְבּוֹ וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב בְּדֶרֶךְ לִבּוֹ׃
גּוּף יַעֲנֶה בְּמֶרֶץ לִפְנֵי שֹׁכֵן שְׁמֵי עֶרֶץ חָלִלָה לְּךָ הֲשֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ׃
לְקַבֵּל דַּרְכֵי רֶשַׁע אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם יֵשַׁע לְהָמִית צַדִּיק עִם־רָשָׁע׃
וְהַנֶּפֶשׁ הָעֲדִינָה תִּלָּכֵד בִּזְדוֹנָהּ תִּשָּׂא אֶת־עֲוֹנָהּ׃
נוּדִי נָא נִשְׁמָתִי תְּשׁוּבָתֵךְ מָצָאתִי עַל־אָמְרֵךְ לֹא חָטָאתִי׃
יְמֵי הֶבֶל חַיָּיִכִי לֹא זָכַרְתְּ דִּין מַלְכִּי אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי׃
יוֹם הִגִּיעַ מוֹתִי הֲלֹא כְאֶבֶן נִדְמֵיתִי אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאתִי׃
זָכַרְתִּי יוֹם עָצְבִּי יְמֵי הֶבֶל מַכְאוֹבִי כָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי׃
כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִקִּנָּהּ מִפִּנָּה אֶל־פִּנָּה אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה׃
הֵן לְעָמָל יָצָאתִי עוֹל כָּבֵד נָשָׂאתִי וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי׃
לִפְנֵי מַלְכִּי וְאָבִי כַּיּוֹם אֶת־רִיבִי הִנְנִי עֲנוּ בִי׃
חַף אֲנִי וְגַם נָקִי וְהוּא יָמֹד אֶל־חֵיקִי יִגְמְלֵנִי אֲדֹנָי כְּצִדְקִי׃
יוֹדֵעַ מִפְעָלִי אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי׃
יֹשֶׁבֶת פְּנֵי קָנֶה אֲזַי תָּשִׁיב בְּמַעֲנֶה הֲרֹב דְּבָרִים לֹא יֵעָנֶה׃
הֲלֹא נֶחְקַר וְנִבְדָּק וְאֵיךְ יְדַבֵּר עָפָר דָּק וְאִם־אִישׁ שְׂפָתַיִם יִצְדָּק׃
עֲקַלְקַלּוֹת בְּרִיבוֹ וְתוֹכוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ כִּי־יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל־תַּאֲמֶן־בּוֹ׃
וְאִם תַּחְפֹּץ לְהִגָּאֵל שִׂים כָּבוֹד וְהוֹאֵל לַאדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
לְהַגִּיד נָא בִרְעָדָה מִצְוָה מְלֻמָּדָה וְתֶן־לוֹ תוֹדָה׃
מְשַׁלֵּם גְּמָלָךְ הוּא יִמְחֹל מַעֲלָךְ גַּם־לִי גַם־לָךְ׃
הַט לְמַאֲמָר קָשׁוּב וּשְׁמַע מַאֲמָר חָשׁוּב וְאַתָּה בֵּאלֹהֶיךָ תָשׁוּב׃
בְּרַחֲמִים מְרוֹמִים שֹׁכֵן אִם תִּשָּׂא עֲוֹן מִסְכֵּן אַף לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה־כֵּן׃
אִם אֲנַחְנוּ עָוִינוּ סְלִיחָתְךָ אִוִּינוּ כִּי־אַתָּה אָבִינוּ׃
אָז הַגּוּף הַלָּזֶה יוֹשֵׁב נִכְלָם וְנִבְזֶה גַּם אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה׃

46c & 47c: Is 6,5 — 48c: Deut 31,20 — 49a: Is 44,20 — 49b: ed. בפתו, which is not to be explained without straining the meaning — 49c: Deut 32,15 — 50c: Deut 32,15 — 51b: cf. Job 15,27 — 51c: Is 57,17 — 52c & 53c: Gen 18,25 — 54c: Num 5,31 — 55c: Jer 2,35 — 56c: Gen 16,8 — 57c: Jer 2,23 — 58c: Job 27,3 — 59a: Prov 27,8 (where מִן־קִנּוֹ) — 59c: 2 Kngs 4,35 — 60c: Jer 45,3 — 61c: 1 Sam 12,3 — 62c: Ps 18 (2 Sam 22), 21 — 63b: Hab 3,19; in the ed. transposed — 63c: Ps 18 (2 Sam 22), 21 — 64c & 65c: Job 11,2 — 66b: cf. Jer 9,7 — 66c: Prov 26,25 — 67bc: cf. Jos 7,19 — 68b: cf. Is 29,13 — 68c: Jos 7,19 — 69c: 1 Kngs 3,26 — 70c: Hos 12,7 — 71c: Deut 15,17 — 72c: Is 63,16 — 73c: Eccl 7,14.

מְחַנֵּן אֶת־פְּנֵי מַלְכּוֹ   לִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ חִכּוֹ   וַיֹּאמֶר זֶה בְּכֹה וְזֶה אֹמֵר בְּכֹה׃
נֶאֱמָן שֹׁכֵן שַׁחַק   הַכֹּל לְפָנָיו הֶחָק   יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק׃
וְאָז יְשִׁיבוּן יַחַד מַה־תְּבַקְּשׁוּן   הֲזֹאת מֶנִּי תִּדְרְשׁוּן   מִי־יִתֵּן הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישׁוּן׃
כִּרְאִי עָוֹן לְנַקֵּהוּ   הֶנָּקֵל הוּא לְזַכֵּהוּ   כִּי־תֹאמַר אֵלַי שָׂאֵהוּ׃
נִקְמַת עֲוֹנֵיכֶם יֻקַּם   כִּי אֲנִי נֹקֵם נָקָם   כִּי תֵלֵכוּן לֹא תֵלְכוּ רֵיקָם׃
יָחִיד הוּא אֲשֶׁר מְיוּחָד   יְחַבֵּר אֹתָם יָחַד   וְקָרַב אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד׃
הוּא יִשְׁפֹּט בֵּינֵיהֶם   וְהוּא יַחְבֹּט אֲרוֹנֵיהֶם   עַל־שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם׃
יַחַד עָשִׁיר וְהֵלֶךְ   בְּמוֹקֵד אֹתָם יַשְׁלֵךְ   מְקוֹם אֲשֶׁר־אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ׃
רְעֵדִים מְפַחֲדֶךָ   וְאָז יוֹדוּ נֶגְדֶּךָ   הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת־עֲוֹן עֲבָדֶיךָ׃
צַדִּיק אַתָּה אָבִינוּ   בֶּאֱמֶת כִּי הֶעֱוִינוּ   נַחְנוּ פָּשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ׃
וְאֵל מְרוֹמָם וּמִתְנַשֵּׂא   נַעֲלָה בְדִין עַל־כִּסֵּא   הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃
חֹק פְּזוּרָה כִּי תִפְקֹד   כִּתְמֵי טָלוּא וְעָקֹד   הָסֵר מִשָּׁם כָּל־שֶׂה נָקֹד׃
זְכֹר צֶדֶק וְאַל תְּאַחֵר   וְכָל־לָבָן בּוֹ תִבְחַר   וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר׃
קְרָא אֵלַי בְּדִינֶךָ   זְכֹר שְׁלֹשֶׁת אֱמוּנֶיךָ   כִּי־תָבוֹא עַל־שְׂכָרִי לְפָנֶיךָ׃

XIV. Jeḥûdâ ibn Bal'âm.

52. Seliḥâ.

-------|------

בְּזָכְרִי עַל־מִשְׁכָּבִי   זְדוֹן לִבִּי וַאֲשָׁמָיו
וְאָקוּמָה וְאָבוֹאָה   לְבֵית אֵלִי וַהֲדֹמָיו
וְאֹמְרָה בְּנָשְׂאִי עַיִן   בְּתַחֲנוּנִים אֱלֵי שָׁמָיו
נִפְּלָה־נָּא בְיַד־אֲדֹנָי   כִּי־רַבִּים רַחֲמָיו׃

לְךָ אֵלִי צוּר חֵילִי   מְנֻסָתִי בְּצָרָתִי
בְּךָ שִׁבְרִי וְתִקְוָתִי   בְּגָלוּתִי וְדַלּוּתִי
לְךָ כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי   נֶגְדְּךָ כָּל־תַּאֲוָתִי
פְּדֵה עֶבֶד לְךָ צֹעֵק   מִיַּד רֹדָיו וְקָמָיו׃

עֲנֵנִי אֲדֹנָי עֲנֵנִי   בְּקָרְאִי מִן־הַמֵּצַר
וְאַל־תִּבְזֶה עֱנוּת עָנִי   צֹעֵק מִתִּגְרַת צָר

74c: 1 Kngs 22,20; ed. זה אומר בכה וזה אומר בכה (cf. 2 Chr 18,19), a mistake perhaps caused by the author himself, who has quoted from memory — 75c: Ps 2,4 — 76c: Job 13,5 — 77c: Num 11,12 — 78c: Exod 3,21 — 79c: Ez 37,17 — 80c: Gen 9,23 — 81a: cf. Ps 49,3; ed. ומלך (instead of והלך) — 81c: Gen 39,20 — 82c: Gen 44,16 — 83c: Lam 3,42 — 84c: 1 Chron 19,13 (1 Sam 3,18) — 85a: פְּזוּרָה metaph. instead of Israel, according to Jer 50,17 — 85bc: cf. Gen 30,32. 35. 40 — 86c & 87c: Gen 30,33.

52: Trip. p. א"יa; Ms. Berlin or. qu. 576 fol. 19b — סְלִיחָה see headremark to Nr. 5 — 4: 2 Sam 24,14 — 7b: Ps 38,10 — 9a: 1 Kngs 18,37 — 9b: cf. Ps 118,5 — 10a: cf. Ps 22,25.

וְיִוָּדַע בָּעַמִּים   כִּי יָדְךָ לֹא־תִקְצָר
וְיָשָׁר הֶעָוֶה מוֹדֶה   וּמִתְוַדֶּה עַל־עֲלָמָיו׃

מַה־יִּתְאוֹנֵן וְיֹאמַר   מַה־יְּדַבֵּר וְיִצְטַדָּק
יְצִיר חֹמֶר אֲשֶׁר נֶחְשָׁב   גְּוִיָּתוֹ כְּאָבָק דָּק
מַה־יִּתֵּן לְךָ אָדָם   אִם־יִרְשַׁע וְאִם־יִצְדָּק
הֲלֹא מִלָּיו וּמִפְעָלָיו   כְּתוּבִים וּמִסְפַּר יָמָיו׃

חֲצוֹת לַיְלָה לְךָ קָמוּ   עֲבָדֶיךָ בְּמַהֲלָלָם
זְכוּת אָבוֹת זְכֹר לָהֶם   וְאַל תֵּפֶן לְמַעֲלָלָם
קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רְאֵה עֲנָיִם   וְאַל תָּמוֹד כְּמִפְעָלָם
וְהִנָּשֵׂא אֵל עֹשֶׂה   הַשָּׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו׃

XV. Baḥjâ ibn Peqûdâ.

53. Articles of faith.

— — ◡ — — — ◡ — — — ◡

בְּנִי יַחֵד יְחִידָתְךָ לְצוּרָךְ   כְּיַחֶדְךָ לְאֵל אֶחָד יְצָרָךְ
חֲקֹר וּדְרשׁ וְהִתְבּוֹנֵן פְּלָאָיו   וְשִׂים שֵׂכֶל וְדָת צֶדֶק אֱזוֹרָךְ
יְרָא הָאֵל וְעֵדֹתָיו וְחֻקָּיו   שְׁמֹר לָעַד לְבַל תִּמְעַד אֲשֻׁרָךְ
יְהִי סָמוּךְ לְבָבְךָ וְתָמוּךְ   וּבְטַח בְּצוּר יִהְיֶה בְעֶזְרָךְ
בְּלֵב טָהוֹר עֲשֵׂה חֻקָּיו לְמַעְנוֹ   וְאַל־תִּשָּׂא פְּנֵי אָדָם בְּדוֹרָךְ
רְאֵה כִּי סוֹף יְצִיר עָפָר לְעָפָר   וְשַׁח כִּי חוֹל וְגוּשׁ עָפָר מְגוּרָךְ
יְרִיבְךָ לְשׁוֹן שִׂכְלְךָ לְסִכְלָךְ   וְשׁוּבָה מִזָּדוֹן לִבְּךָ וְיִצְרָךְ
וְדַרְכֵי אֵל בְּדִין צֶדֶק וּמִישׁוֹר   חֲכַם לָתוּר בְּמַחְשָׁבְךָ וְסִתְרָךְ
סְחֵה יַלְדוּת וְשַׁחֲרוּת מִלְּבָבְךָ   וְאַל תִּתְאוּ לְמַחְמַדֵּי נְעוּרָךְ
פְּנֵי אֵל חַי אֲזַי תִּרְאֶה כְּחִשְׁקָךְ   וְתִתְיַחֵד יְחִידָתְךָ לְצוּרָךְ׃

54. Baqqâšâ.

— — ◡ — — — ◡ — — — ◡

אֲדוֹן הַכֹּל אֲשֶׁר־לוֹ הַגְּדֻלָּה   וְרָם עַל־כָּל־בְּרָכָה וּתְהִלָּה
בְּיָדְךָ כֹּל וּמַלְכוּתְךָ עֲלֵי כֹל   וּמֶמְשַׁלְתָּךְ לְאֵין חֵקֶר וְתִכְלָה

15: Ps 120,3; cf. Job 35,6. 7 — 17: cf. Ps 119,62 — 19b: cf. Is 65,7 — 20: Job 25,2 שָׁלוֹם; the Spanish rite has השלום in the prayer following the real Tefillâ (s. headremark to Nr. 104), אלהי נצור, (after the prayer of the Rabînâ, Berâkôt fol. 17a), for cabalistical motives.

53: Ḥôbôt ha-Lebâbôt, at the end (ed. Fürth 1765 p 171b, falsely numbered 'ס); Oxf. 1162 — 3b: cf. Ps 37,31 — 4: cf. Ps 112,7. 8 — 7a: לסכלך on account of your foolishness.

54: J. Kobak, Jeschurun (hebr.) IV (Fürth 1864) p 183, as Selîḥâ, but form & contents do not correspond to such a one — בַּקָּשָׁה s. headremark to Nr. 40 — 1b: cf. Neh 9,5 — 2b: ed. ממשלתך.

גְּדֻלָּתְךָ וְחָכְמָתְךָ וְכֹחַ	גְּבוּרָתְךָ תְּחַיֶּה כָּל־פְּעֻלָּה
דְּבַר פִּיךָ יְסוֹד כָּל־יֵשׁ וְשֹׁרֶשׁ	לְכָל־שֹׁרֶשׁ וְרֵאשִׁית כָּל־תְּחִלָּה
הֲמוֹן מַיִם וְשָׁמַיִם וְאֶרֶץ	יְקַר יָרֵחַ וְאוֹר עֹמֵד זְבֻלָה
וְתַבְנִיתָם וְצִבְאוֹתָם וְחֵילָם	בְּאִמְרָתְךָ אֱמֶת עָמַד בְּגִילָה
זְמִרוֹת לְךָ בְּמִשְׁמְרֹתָם יְתַנּוּ	וְיָשִׁירוּ תְּהִלּוֹת בַּהֲמֻלָּה
חֲסָדֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ יְחַוּוּ	בְּקוֹל תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה וְצָהֳלָה
טְהוֹר עַיִן הֲלֹא הַכֹּל כְּאַיִן	לְפָנֶיךָ וְאַתָּה רָם וְנַעֲלָה
יְחִידָתִי תְּיַחֶדְךָ וְנַפְשִׁי	לְךָ הוֹמָה וְנִכְסֶפֶת וְכָלָה
כְּבוֹד שֵׁם קָדְשְׁךָ מַה־טּוֹב לְזַמֵּר	וּמַה־נָּעִים לְסַפֵּר יוֹם וָלַיְלָה
לְשׁוֹנִי רֹב חֲסָדֶיךָ תְּמַהֵר	כְּעֵט סוֹפֵר בְּכָתְבִי עַל־מְגִלָּה
מְצֻקֵי רוּם וְתַחַת לֹא יְכִילוּם	וְאַף כִּי־בֶן־אֱנוֹשׁ נִסַּע וְנִגְלָה
נְפוּגוֹתִי בְּזָכְרִי עַל־לְבָבִי	וְנַפְשִׁי נֶגְדְּךָ הוֹמָה וְחֹלָה
סְמַכְתַּנִי בְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהַי	בְּחַנְתַּנִי לְךָ לִהְיוֹת סְגֻלָּה
עֲנִיתַנִי בְּכוּר בַּרְזֶל וְעַבְטִיט	מְשַׁכְתַּנִי בְּרֹב חֶסֶד וְחֶמְלָה
צְרַפְתַּנִי בְּאֵשׁ דָּתְךָ לְהַשְׂכִּיל	וְלָדַעַת לְקִרְבָתְךָ מְסִלָּה
קְרָאתַנִי לְךָ חֶבֶל בְּתֵבֵל	קְרָאתִיךָ מְנָת חֵלֶק וְנַחֲלָה
רְבַדְתַּנִי כְּבַת־מֶלֶךְ כְּבוּדָּה	בְּאַפִּרְיוֹן בְּעֵת דּוֹדִים כְּלוּלָה
שְׁקַלְתַּנִי בְּפֶלֶס יוֹם פְּקֻדָּה	מְצָאתַנִי בְּאֹרַח לֹא סְלוּלָה
תְּמַכְתַּנִי יִסַּרְתַּנִי בְּמִשְׁפָּט	נְחִיתַנִי מְנֻדַּחַת בְּגוֹלָה
בְּרִית אַהֲבַת כְּלוּלֹתַי לְמָתַי	מְסֻתֶּרֶת וְתוֹכַחַת מְגֻלָּה
חֲזֵה דַּלּוּת אֲיֻמָּתְךָ בְּגָלוּת	וִיוֹנָתְךָ בְּכָל־פִּיּוֹת אֲכוּלָה
יְדִידוּתָהּ וְחֶסֶד לַעֲדוּתָהּ	זְכֹר הַיּוֹם וְשֵׁם חָדָשׁ קְרָא לָהּ
יְהִי חַסְדְּךָ לְנַחֲמָה וְקָרְבָה	גְּאָלָהּ כִּי לְךָ מִשְׁפַּט גְּאֻלָּה
חֲצוֹת לַיְלָה אֲבַקֶּשְׁךָ אֱלֹהַי	בְּמוֹרָשֵׁי לְבָבִי בַּאֲפֵלָה
זְכַרְתִּיךָ בְּעֶרֶב יוֹם וְאוֹר לִי	כְּבוֹד שִׁמְךָ כְּאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּהִלָּהּ
קְצַת פְּלָאֵי שְׁבָחֶיךָ בְּזָכְרִי	רְצֵה אֵלִי כְּמוֹ זֶבַח וְעֹלָה
וְשִׁירִי זֶה לְךָ תִרְצֶה וְתִשַׁע	אֲדוֹן הַכֹּל אֲשֶׁר־לוֹ הַגְּדֻלָּה:

5b: cf. Job 31,26; Hab 3,11. Pataḥ furt. is no complete vowel and therefore sometimes remains unnoticed in the metre, as e. g. Waw copul. before ב, מ, פ (וּ) — 8b: cf. Is 51,3 — 10: cf. Ps 84,3 — 11: cf. Ps 92,2 (3) — 12: cf. Ps 45,2. חסריך, ed. חסדך — 13b: cf. Job 25,6; Is 38,12 — 15a: ed. ברחמך — 15b: cf. Exod 19,5 — 17a: ed. להשכל — 19a: cf. Ps 45,14 — 21a: cf. Jer 10,24 — 21b: ed. נחתני — 22: cf. Jer 2,2; Prov 27,5 — 23b: cf. Is 9,11 — 24a: Instead of לעדותה is perhaps to be read נַעֲרוּתָהּ (= נְעוּרֶיהָ), cf. Jer 2,2 — 24b: cf. Is 62,2 — 25: cf. Ps 119,76; 69,19; Jer 32,7 — 28a: ed. שבחך.

XVI. ’Âbûn.

55. Muḥarrâk.

– – ⏑ – – | – – ⏑ – –

עֹז אֵל מְעִידִים   הַכֹּל בְּאֵימָה
תָּמִיד, וּמוֹדִים   אֱלוֹהַּ נְשָׁמָה:
אִישִׁים קְדֹשִׁים   אָמְנָם לְעָבְדוֹ
רָצִים וְחָשִׁים   כִּצְבָא גְדוּדוֹ
פָּנָיו מְבַקְשִׁים   לִרְאוֹת כְּבוֹדוֹ
וּבְרֹב פְּחָדִים   מֵחֵטְא וְאַשְׁמָה
יֹשְׁבִים וְשֹׁקְדִים   עַל־דַּת תְּמִימָה:
בִּשְׁמֵי עֲרָבוֹת   הֶרְאָה פְלָאָיו
רִבֵּי רְבָבוֹת   מִסְפַּר צְבָאָיו
בֹּחֵן לְבָבוֹת   קָרוֹב לְקֹרְאָיו
אַךְ הַחֲרֵדִים   מִיּוֹם מְהוּמָה
הֵמָּה לְמֵדִים   דַּעַת וְחָכְמָה:
וּבְלִי תְמוּנָה   אֶרְאֶה בְגָדְלוֹ
כִּי בֶאֱמוּנָה   בִּלְתִּי יְכִילוֹ
מָקוֹם, וְאָמְנָה   יַלְדֵי אֱנוֹשׁ לוֹ
הֵמָּה עֲבָדִים   כִּי מֵאֲדָמָה
נוֹצְרוּ וְיֹרְדִים   כֻּלָּם לְדוּמָה:
נֵר אֵל נְתָנוֹ   בֶּאֱנוֹשׁ לְהַרְאוֹת
עֹצֶם גְּאוֹנוֹ   לַכֹּל הֱיוֹת אוֹת
וּבְעֹז יְמִינוֹ   הֶרְאָה פְּלָאוֹת
נִבְרָאִים וְעֹמְדִים   לָעַד בְּעָצְמָה
הֵקִים לְעֵדִים   סַהַר וְחַמָּה:

XVII. Môše ibn ‘Ezrâ.

56. To Jôsêf ibn Kamniâl.

–⏑–– –⏑–– –⏑––
––– –⏑–– –⏑––

אֵשׁ קָדְחוּ אוֹרָיו וְלֹא נֻפָּחוּ   תּוֹךְ מִזְרְקֵי בָרָד וְהִתְלַקָּחוּ
אֵיךְ עָבְרוּ דָתָם עֲדֵי הִתְגּוֹדְדוּ   אֵיךְ חָלְפוּ חֻקָּם עֲדֵי נִסְפָּחוּ

55: Oxf. 1190 — About מוחרך see headremark to Nr. 7; according to the final verses it is possible that the poem should be considered as Mẹôrâ (see headremark to Nr. 18) — 1b: הכל, ms. האל. — 14—15: see above on Nr. 96 l. 3 — 15b: לו, ms. לא.

56: Monatsschrift f. Gesch. u. Wissensch. d. Judent. 40 (IV), Breslau 1896, p. 164 (= MGW.), where is also a sufficient commentary. [The contents p. 164 note 1 (as well p. 167 note 5) are to be rectified as regards v. 25 (30)—39, where is the question of bird's singing and music, but not of ‘the music

חֶמֶר אֲשֶׁר חָמַר וְלֹא נָמַר, כְּעֵין   אֹדֶם וּמֵחָלָב גְּבִיעָיו צָחוּ
עַל־גַּרְגְּרוֹת הַכּוֹס עֲנָק מִגַּרְגְּרֵי   שֹׁהַם וְכִמְעַט תֶּחֱזֶם יִמָּחוּ
תִּבְעַר חֲמָתוֹ בוֹ וְאַפּוֹ יֶחֱרֶה   וּבְרֹךְ לְשׁוֹן מַיִם לְאַט יִסָּחוּ
יִשַּׁק וְיִשַּׁךְ יַחֲלִיא גַּם יַחֲלִים   וּבְתַהֲפֻכוֹתָיו אֱנוֹשׁ יִשְׂמָחוּ
נָפְלוּ נְפִילֵיהֶם הֲרוּגִים מִיְּדֵי   יֶלֶד אֲחִי עֹנֶר וְלֹא רָצָחוּ
יַכֵּם וְלֹא יֶחְלוּ וְיַהַלְמֵם וְלֹא   יֵדְעוּ וְעֵת קוּם בַּעֲדוֹ יִצְוָחוּ
כִּי נֶאֱמָנִים הֵם פְּצָעִים מִיְּדֵי   אוֹהֵב וּפִשְׁעֵי שְׁגָגִים יִסְלָחוּ
יַמַר וְכָל־מָרֵי נְפָשִׁים יֶעֱרַב   לָהֶם וְרִישָׁם אֹבְדִים יִשְׁכָּחוּ
יַעְשִׁיר מְתֵי חֶסֶר בְּלִי מַתָּן וּמֵ־   אֵין הוֹן דְּמֵי אַנְשֵׁי עֳנִי יוֹדָחוּ
יַרְהִיב בְּמַרְאֵהוּ אֲשֶׁר יִנָּזְרוּ   עַד יִמְאֲסוּ נִזְרָם וְיִתְגַּלָּחוּ
נִשְׁמַת סְבוּאָיו קִנְּמָן־בֶּשֶׂם וְכַ־   פֵּיהֶם בְּאַבְקַת רֹכְלִים רֻקָּחוּ
שָׁתוּ וְהַיּוֹתֵר כְּשֶׁמֶן טוֹב עֲלֵי   רֹאשָׁם לְהִתְעַדֵּן בְּיָד מָשָׁחוּ
יַשְׁקֶה אֱלֹהִים הַזְּמֹרָה מִמְּטַר   עֻזּוֹ וּבַדֶּיהָ עֲדֵי יִצְלָחוּ
כִּי הֶאֱרִיכָה גִּיל אֲנָשִׁים קָצְרוּ   מִדֵּי שְׂשׂוֹנֵיהֶם וְלֹא סָרָחוּ
יֵאָלְמוּ שִׂפְתֵי יְגוֹנוֹת מְעֻנּוֹת   כַּאֲשֶׁר גְּבוֹהָה הָעֲלִיצוֹת שָׂחוּ
מַשְׁקֶה לְטַשׁ עֵינַי בְּנָגְהוֹ וַעֲלֵי   אָזְנַי קְרָא בִשְׁמוֹ וְיִתְפַּתָּחוּ
כַּאֲשֶׁר בְּתָמְכוֹ נָעֲמוּ יָדַי וּפִי   מָתַק וְאַפִּי מָר־דְּרוֹר הוֹרָחוּ
מֵסֵב כְּרָקִיעַ וּמִזְרָקָיו כְּכוֹ־   כָבִים בְּכַפֵּי סֹבְאִים זָרָחוּ
אָכֵן לְפִיהֶם עֵת פְּנוֹתָם לַעֲרֹב   יָדָם וְלֶחְיֵיהֶם בְּזָהָב טָחוּ
כָּבְדוּ וְהֵם רֵקִים וְהָעֵת מָלְאוּ   קַלּוּ וְאֶל־פִּיהֶם כְּעוֹף פָּרָחוּ
כֵּן הַפְּגָרִים כַּנְּפָשִׁים נִמְצְאוּ   קַלִּים וּבִלְתָּם אַרְצָה צָנָחוּ
יָרוּם וְיִתְנַשֵּׂא לְבָבִי בַּחֲזוֹת   כּוֹסִי לְרַגְלָיו הַכְּלִי יִשְׁתָּחוּ
אֶקְרָא לְמֵרֵעַי לְהָרִיעַ עֲלֵי   נָהָר וְאֶל־אַחַי שְׁתוֹת עַל־אָחוּ
כִּי הַסְּתָו עָבַר וְהֵנֵצוּ עֲצֵי   בֹשֶׂם וְצִצֵּי הַהֲדַס פָּרָחוּ
חוּשׁוּ לְהִסְתּוֹפֵף בְּצֵל אָמִיר וְעַל־   שׁוֹשָׁן יְדֵי רוּחַ בְּגַן שָׁטָחוּ
וַיִּתְּנוּ רֵיחַ עֲרוּגוֹת נֻשְּׁפוּ   רוּחוֹת נְשָׁפִים בָּם עֲדֵי נָפָחוּ
כָּל־עִלְּגֵי הָעוֹף לְמִינוֹ הֶחֱלִיף   זָמִיר לְעֻמַּת נֹגְנִים פָּצָחוּ
בִּי הַמְנַגֵּן הַמְמַגֵּן מַחְשְׁבוֹת   עָצְבִּי וְתוּגָתִי כְּצֵל יִבְרָחוּ

---

of nature']. By referring to ms. Halberstam Nr. 318 fol. 41a (now Jewish College in London; here = MH) the wrong readings could be rectified and not discharged difficulties could be removed — 1a: cf. Job 20,26 — 1b: cf. Exod 9,24 & DB I notes p 241 — 2: cf. Is 24,5 — 4b: cf. Lam 4,7 — 5a: cf. Est 1,12 — 6–8: cf. Prov 23,32–35 — 9: cf. Prov 27,6 — 10: cf. Prov 31,6–7. MH has אבדים — 12: cf. Nu 6,18. 19 — 14: cf. Ps 133,2 — 15: cf. Job 37,6; Ez 17,9–10 — 17a: cf. Ps 31,19 — 17b: cf. 1 Sam 2,3 — 20: סֹבְאִים, thus is perhaps to be read instead of סובבים — 26a: cf. Song of S 2,11 — 29a: Even the 'stammering' birds change their kind (in becoming singers). — 29b: cf. Ps 68,26 — 30: 'Alas, o singer, who overcomes my sad thoughts & my grief, that they may disappear like shadows!' מִגֵּן bibl. to deliver the (vanquished) foe.

כִּנּוֹר דְּמוּת פַּעַם לְיַד פַּחַד בְּלִי   שׁוֹק דָּבְקוּ יַחַד וְלֹא נֻתָּחוּ
יִתַּר לְבָבִי אֶל־יְתָרָיו עֵת אֲשֶׁר   נָעוּ וְלִקְרָאתָם אֲחֵרִים נָחוּ
אֶתְמַהּ לְהוֹד יָדָיו אֲשֶׁר תָּרוּ וְעַל־   קַו קָפְצוּ בְּסֵפֶר וְגַם שָׁלָחוּ
גִּיל הַנְּשָׁמוֹת הַנְּשַׁמּוֹת וַעֲלֵי   אִישִׁים אֲנוּשִׁים מִנְּגֹף פָּסָחוּ
הַקּוֹל וְהַפֹּעַל כְּמוֹ מִשְׁקָל וְעַל־   מִסְפָּר בְּמוֹפֵת הָאֱמֶת הֻנָּחוּ
יִסָּגְרוּ דַלְתֵי אֲפֵל אַךְ מִשְׁכְּנֵי   עֶלְיוֹן לְעֵינֵי יֹדְעִים נִפְתָּחוּ
יַעֲלוּ לְעוֹלָם הַנְּפָשִׁים מִבְּלִי   מַעֲלוֹת וְנַחְלֵי הַיְקָר יִצְלָחוּ
זַכּוּ שְׂעִיפֵיהֶם וְכִמְעַט יֹאמְרוּ   רוּחוֹת מְשָׁרְתֵי אֵל עֲלֵיהֶם נָחוּ
עִם תֹּפְשֵׂי כִנּוֹר וְעוּגָב יִצְהֲלוּ   אוֹנִים וְלָהֶם מִבְּכִי יִרְוָחוּ
בִּלְתִּי כְּאֵבִי עַל־בְּנֵי אָבִי אֲשֶׁר   סָפוּ וּמוֹדָעַי אֲשֶׁר הֻדָּחוּ
דִּמְעִי לְבַד חֻקִּי וְהוּא נִשְׁקִי וְאִם   מֵעַי בְּקִרְבִּי נְזָלָיו יִרְתָּחוּ
עֵינַי בְּדִמְעִי נִגְּרוּ מֵאֵין דֳּמִי   לִדְמִי יְמוֹתַי עִם תְּמוֹל אָרָחוּ
יִכְלוּ וְלִמְאֹד יֶחְמְרוּ מֵימָם הֲכִי   אֹתָם דְּמֵי עַיִן וְלֵב דָּלָחוּ
כַּמָּה שְׁאֶלְתִּימוֹ לְהֵעָצֵר וְלֹא   אָבוּ וְיִסַּרְתִּים וְלֹא נוֹכָחוּ
וּבְשׁוּב שְׂעִיפַי מִבְּלִי תִקְוָה וְלֹא   אוֹן עַל־סְעִפֵּי הַדְּמִי בָטָחוּ
אָנוּד עֲלֵי שֶׁמֶשׁ נְעוּרִים עָרְבָה   וּשְׁמֵי נְעֻרֹתַי אֲשֶׁר נִמְלָחוּ
בָּגְדוּ כְנַחַל בִּי וְהֵפֵרוּ בְּרִית   אֹהַב וְאִתִּי מֵאֱנוֹשׁ זָנָחוּ
עֵץ הַנֹּדֵד לֹא נָבְלוּ עָלָיו הֲכִי   עַל־מֵי דְמָעַי כַּעֲרָבִים קָחוּ
רָחֲקוּ מְתֵי סוֹדִי וְאַךְ יִשְׁתַּעַשְׁעוּ   נֶגְדִּי יְצָרֵיהֶם וְלֹא יִזָּחוּ
בְּשַׁמְנֵי שְׁמָנֵיהֶם אֲשֶׁר בָּם נִרְקָחוּ   בַּחֲלוֹם עֲלֵי פִּצְעֵי נְדֹד מָרָחוּ
אִם צָעֲנוּ עִם אָהֳלֵיהֶם אֶשְׁכְּנָה   תּוֹךְ אָהֳלֵי אֹהַב אֲשֶׁר מָתָחוּ
עַל־הַזְּמָן אֶלּוֹן וְאֵין לוֹ חֵטְא אֲבָל   עַל־מֹעֲצוֹת אִישָׁיו אֲשֶׁר נִסְרָחוּ

31: An instrument for music in form of a foot joined with the upper part of the thigh (פַּחַד Job 40,17) without middle joint (שׁוֹק, lower part of the thigh); in MGW there is a reference to a parallel at Ḥarîzî. The second half rectified after MH — 34b: cf. Exod 12,13 — 35: Music is the art in which word & deed are equal, the tunes corresponding exactly to the movements in number & weight (Mûsẹrê ha-Philosophîm, chap. 1,19 at the end, ed. Loewenthal, Frankfurt a. M. 1896 p 16: ואשר יִשְׁתַּוֶּה בו הפעל עם הדבור הוא מלאכת הנגון . . . . והוא שיהיה דבורו ומעשהו דבר אחד כמו תופש הכנור אשר נגונו כפי תנועותיו). במופת האמת, after strict (mathematical) rules (properly proofs) — 36a: אֲפֵל instead of אֲפֵלָה for metre's sake; v. 35—36 are missing in MH and thus the correctness of our reading remains uncontrollable — 37b: cf. 2 Sam 19,18 — 41a: cf. Ps 42,4; 80,6 — 42a: cf. Lam 3,49 — 42b: cf. Is 38,10 — 43a: cf. Lam 2,11; Ps 46,4. MH has יֵלְכוּ (instead of יכלו), which must be referred to מימם — 43b: אֹתָם = אִתָּם; for explanation cf. MGW p 195 note 2 — 45: ולא און strengthless; thus MH — 46b: cf. Is 51,6 — 47a: cf. Job 6,15 — 47b: מאנוש more than generally a man — 48a: הֲכִי for truly; cf. Nr. 32 v. 10 note — 48b: cf. Ez 17,5 — 50a: cf. Am 6,6 — 50b: cf. Is 38,21 — 52b: cf. Jer 49,7.

נִטְעֵי זְמֹרֵי זָר אֲשֶׁר שָׂגוּ בְּתוֹךְ   מָקוֹם אֲשֶׁר לֹא נֻטְּעוּ צָמָחוּ
קָפְצוּ עֲלֵי הוֹנָם וְאַךְ לֹא קָפְצוּ   בִּזְכֹר פְּעָלֵימוֹ אֲשֶׁר נֶאְלָחוּ
אַפִּי עֲלֵי חַיַּי מְאֹד יִחַר הֲכִי   כָּאֵשׁ בְּאַפִּי בֹּעֲרִים קָדָחוּ
יֵצַר לְבָבִי בָם וְאִם הוּא יָם אֲשֶׁר   לֹא יֶחֱזוּ חוֹפוֹ אֲשֶׁר בּוֹ שָׂחוּ
אִם נִדְבְּרוּ בִי הַכְּלָבִים חָמְדוּ   מֵאָז מְאוֹר סַהַר וְלוֹ נָבָחוּ
אֵיכָה יְבִינוּן מַחְשְׁבוֹת דֵּעִי וְהֵם   יֵאָבְקוּ עִם עָשׁ וְיִתְוַכָּחוּ
יִבְכּוּ צְבָא מָרוֹם עֲלֵי מִקְרִי וְלִי   יִתְנוֹדְדוּ יַחַד וּמַר יִצְרָחוּ
לָקְטוּ חֲצִירֵי מַאֲמָר לָהֶם בְּיוֹם   אֶקְטֹף אֲנִי צִצָּיו בְּעֵת פֻּתָּחוּ
עַד עָלְצוּ בָהֶם בְּנֵי הַשִּׁיר וְאִם   יֵאָנְקוּ דוֹמָם וְיֵאָנָחוּ
יִתְאַמְּרוּ בָהֶם אֱלֹנֵי מַאֲמָר   יִתְהַלְלוּ בִשְׁמָם וְיִשְׁתַּבָּחוּ׃

57. Complaint of the death of his brother Jôsêf (1098).

‒ ‒ ◡ ‒ ‒ ‒ ◡ ‒ ‒ ‒ ◡

חֲרָדָה לָבְשָׁה תֵבֵל וְאֵימָה   לְהַוָּתִי וְרָגְזָה הָאֲדָמָה
וְנָעוּ מוֹסְדוֹתֶיהָ לְמִקְרִי   וּמַפַּלְתִּי אֲשֶׁר אֵין־לָהּ תְּקוּמָה
וְנִבְהֲלוּ שְׁכוּנֶיהָ וְרָפוּ   יְדֵיהֶם מִמְּצֹא כֹחַ וְעָצְמָה
וְעָלַי סָפְדוּ כוֹכְבֵי שְׁחָקִים   וְלִי הִתְנוֹדֲדוּ סַהַר וְחַמָּה
לְשֶׁבֶר הֶחֱרִיד לִבִּי וְאָזְנִי   לְקוֹל תִּתּוֹ גְלוּיָה וַאֲטֻמָּה
שְׁמוּעָה אֵין לְלֵב אַרְיֵה יְכֹלֶת   סְבֹל אֹתָהּ וְאֵיךְ נֶפֶשׁ עֲגוּמָה
הֲכִי יָזַם זְמָן לַכְרִית שְׁאֵרִית   בְּנֵי אָבִי וְהִפְלִיא בִי נְקָמָה
וְהִשְׁמִיד כָּל־מְיֻדָּעַי וּפָגַע   בְּמִשְׁפַּחְתִּי בְּכָל־עֶלֶם וְעַלְמָה
וְקֶדֶם רָץ עֲשׂה חֵפֶץ לְבָבִי   וְתַאֲוָתִי כְּעֶבֶד אוֹ כְאָמָה
וְכֵן חִקּוֹ לְהִתְבָּאֵשׁ בְּחַפִּים   וְלַשְׁלִים עִם מְתֵי דָמִים וּמִרְמָה
וְטוּבָתוֹ לְכָל־כִּילַי עֲדוּפָה   וְאֵיפָתוֹ לְכָל־נָדִיב זְעוּמָה
וְכָל־חַף יַהֲלֹךְ יָחֵף וְיִרְחַץ   הֲלִיכָיו כָּל־אֲחִי כֶסֶל בְּחֵמָה
זְמָן יָעַץ לְהַחְיוֹתִי וְאַחַי   לְהָמִית מַה־מְּאֹד קָשַׁר וְרִמָּה
וְאֶת־פִּי הֶאֱכִיל לַעֲנַת חֲרוֹנוֹ   וְהִרְוַנִי בְּרֹאשׁ זַעַם וְחֵמָה
וְאֶזְעַק מִכְּלוּא בֵית הַנִּדְּדִים   וְאֶהֱמֶה בְּמַאְסַר הַמְּהוּמָה
וְאֵיךְ יַעֲמֹד בְּלִי יוֹסֵף לְבָבִי   הֲיִתְיֶה גוּף אֱנוֹשׁ מֵאֵין נְשָׁמָה

53a: The right reading at MH — 54a: קפצו MH קצפו (in both passages) — 55b: כָּאֵשׁ MH הָאֵשׁ — 56b: בו is MGW left out by mistake — 57a: חמד in the sense of ‘to envy’; cf. ZATW 1899 p 328; DB. I notes p 332 — 58b: ויתוכחו, MH וְיִתְנַגָּחוּ — 59b: יחד, thus MH, ms. Oxf., according to which the copy in MGW has been made, has אורחיו, which was changed into אוריו — 62a: יתאמרו thus MH.

57: Oxford 1970 (= O); Gẹnîzâ-fragm. in possession of the Rabb. Isr. Lévi in Paris (= L) — 1—2: cf. Ez 26,15—16; Lev 26,27. ונעו (2a), L ונטו — 3a: שכוניה (like Judg 8,11), O שְׁכֵנֶיהָ — 4a: cf. Jer 16,5. L ועלי חפרו, perhaps better — 5b: cf. Jer 10,13 — 8b: בכל, O וכל — 10a: להתבאש bibl. (1 Chr 19,6) joined with עם — 11b: cf. Mi 6,10 — 12b: cf. Job 29,6. L וחימה — 13b: קשר, O קשור — 14a: לענת O לענות — 15a: ואזעק, L ואצעק.

וְאֵיךְ יָעוֹז וְהוּא נִכְנַע לְעָפָר   וְאֵיךְ יִתְעַל וְהוּא יָרַד לְדוּמָה
וְעִמּוֹ הָיְתָה תֵבֵל כְּגַן־אֵל   וְהִנֵּה אַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה
אֲהָהּ הָרְעַל בְּרוֹשׁ גֵּאֶה וְאַדִּיר   וְעֵץ נֶחְמָד יְפֵה מַרְאֶה וְקוֹמָה
וְגֶבֶר בֵּין מְתֵי אֶרֶץ וְאָבֵן   לְנַפְשׁוֹ עִם בְּנֵי־עֶלְיוֹן תְּשׂוּמָה
אֲבִי יֹשֶׁר וְשַׂרְעַפָּיו אֱמוּנִים   אֲחִי מוּסָר וְרַעְיוֹנָיו מְזִמָּה
נְגִידִים יַעֲנֶה יוֹם כָּל־מְדַבֵּר   לְעֻמָּתוֹ כְּרָחֵל נֶאֱלָמָה
דְּבָרָיו חִזְּקוּ לִבּוֹת חֲרֵדִים   וּמִלָּתוֹ לְכָל־כּוֹשֵׁל מְקִימָה
וּפְרִי יַעֲשׂוּ נִטְעֵי חֲסָדָיו   וְנִדְבַת כֹּל כְּשִׁבֹּלֶת צְנֻמָה
יְמִינוֹ עַל־פְּנֵי סֵפֶר תְּחֹקֵק   בְּפִי הָעֵט כְּתָב מֶשִׁי וְרִקְמָה
גְּבִירִים קִבְּצוּ פָארוּר פְּנֵיהֶם   וְזַעַם יַעֲטוּ כֻלָּם כְּשַׂלְמָה
וְיַחַד קָשְׁרוּ חֶבֶל כְּבוּדוֹת   עֲלֵי כָל־רֹאשׁ וּמִבַּעַד לְצַמָּה
וְרָעוּ כָל־פְּנֵי רֵעָיו וּפָעוּ   כְּיוֹלֵדָה לְיִפְעָה הַנְּעִימָה
אֲבַקְשֶׁנּוּ וְהוּא בֵינוֹת צְלָעַי   וְאֶרְאֶנּוּ וְעֵינִי לֹא עֲצוּמָה
וְהוּא קָרוֹב וְלֹא יִשְׁמַע צְעָקָה   אֲבָל רָחוֹק כְּבֵין מִזְרָח לְיָמָּה
וְלוּלֵי כִּי שְׁנָתִי בָחֲלָה בִי   אֲקַו לִרְאוֹת יְצָרָיו בַּתְּנוּמָה
תְּלַהֵט אֵשׁ תְּבוּסָתוֹ צְלָעַי   וּבַת עֵינִי בְּיַם דִּמְעָה זְרוּמָה
אֲשֶׁר הָיְתָה כְּעֵין שֹׁהַם וְהִנָּהּ   בְּדַם לִבִּי כְעֵין אֹדֶם אֲדֻמָּה
עֲלֵי בָנָיו מְאֹד צַר לִי הֲכִי הֵם   בְּאֶרֶץ־נוֹד בְּלִי דֶלֶת וְחוֹמָה
וְהוֹחַלְתִּי רְאוֹת אֹתָם לְפָנָיו   וְתוֹחַלְתִּי תְּלוּיָה עַל־בְּלִימָה
אֲנִי מֵפֵר בְּרִיתִי יוֹם חֲיוֹתִי   וְהוּא מֵת בֵּין מְתֵי עָפָר וְרִמָּה
וְאֵיךְ יִבְגֹּד בְּאָחִיהוּ אֲחִי תֹם   וּפָנָיו לֹא תְכַסֵּמוֹ כְלִמָּה
וְאֶתְנַחֵם הֲכִי בֵינִי לְבֵינוֹ   מְעַט יִהְיֶה כְּפֶשַׂע אוֹ כְאַמָּה
לְמִי צִוָּה שְׁנֵי בַדָּיו וְאִם יְ־   פְּלוֹ יַד מִי תְהִי לָהֶם מְרִימָה
וּמִי עֵינוֹ לְטוֹב יָשִׂים עֲלֵיהֶם   וְיוֹרֵם מַחְשְׁבוֹת מַדַּע וְעָרְמָה
לְפַת מוּסָר וּמֵי שֵׂכֶל עֲטוּפִים   בְּרָעָב וַעֲיֵפִים הֵם בְּצָמָא
בְּנֵיהֶם נָשְׂאוּ קִינָה, וְשֶׁמֶשׁ   בְּבוֹאָהּ יִפְחֲדוּ עַיִשׁ וְכִימָה
הֲמָאֹס מָאֲסָה נַפְשׁוֹ יְהוּדָה   וְאִם אָזְנוֹ לְצַעְקָתוֹ סְתֻמָה
אֲהָהּ נִקְרַע סְגוֹר לִבִּי לְבָנָיו   וְסוּת שִׁבְרִי לְמַעֲנֵיהֶם פְּרֻמָה
אֲנִי אוֹדֶה לְצוּר וְאֶחֱשֹׂךְ פִּי   יְמֵי עַד מֵאֲמֹר לָמָּה וְעַל־מָה
אֲשֶׁר גָּזַר עֲלֵי כָל־חַי תְּמוּתָה   כְּפִי חֶפְצוֹ וּמַחְשַׁבְתּוֹ עֲלֻמָה

17: והוא viz. יוסף (16a) — 18: cf. Jo 2,3 — 19a: cf. Nah 2,4. O אהה על הברוש — 19b: מראה, L תואר — 20a: L וְנָבָר מִמְּתֵי — 21a: יָשָׁר, L הַשְּׂכֵּל — 23b: cf. Job 4,4 — 24a: חסדיו, O חסדים — 24b: צנמה, O וקמה — 26a: cf. Jo 2,6; Nah 2,11; L גברים — 27a: כבודות, O כבדות — 35b: cf. Job 26,7 — 36a: אני, O הכי — 37b: cf. Jer 51,51; Ps 69,8 — 38: cf. 1 Sam 20,3 — 40a: עינו, L עיניו — 41a: עטופים, O ערומים — 42a: cf. Ez 27,32. O כימה (instead of קינה) — 43a: cf. Jer 14,19; יהודה was the name of the son of the deceased one (see v. 54) — 44b: שברי, thus O, L illegible — 45a: לצור, O לאל — 46: אשר גזר refers to לצור (45a).

וְאִגֶּרֶת בְּיַד כָּל־אִישׁ כְּתוּבָה   בְּקֵץ יָמָיו בְּטַבַּעַת חֲתוּמָה
בְּכוֹס אֶחָד יְשֻׁקֶּה חַף וְחָנֵף   וּמִקְרֵיהֶם כְּמִקְרֵה הַבְּהֵמָה
וְיִוָּלֵד אֱנוֹשׁ עֵרֹם וְיֵלֵךְ   וְנַפְשׁוֹ מֵעֲמַל תֵּבֵל עֲרֻמָּה
וְיַעֲזֹב כָּל־פְּקֻדָּתוֹ לְאַחֵר   וְלֹא־יִשָּׂא בְּיוֹם לֶכְתּוֹ מְאוּמָה
וּמִפְּעָלָיו יְלַוּוּהוּ לְקִבְרוֹ   לְהַרְגִּיעוֹ וְדַרְכּוֹ הַתְּמִימָה
וּמֶרְכַּבְתּוֹ אֲשֶׁר רָכַב לְשַׁחַת   לְכַלּוֹת הָאֱנוֹשׁ מֵאָז רְתוּמָה
הֲכִי מָוֶת כְּמוֹ מַגָּל וְנַחְנוּ   כְּמוֹ קָצִיר אֲשֶׁר בָּשַׁל וְקָמָה
יְהוּדָה, אָב תְּנָה שֶׂכֶל מְקוֹמוֹ   לְהִתְנַחֵם וְאֵם תִּקְרָא לְחָכְמָה
וְאַל־תִּיגַע יְמוֹתֶיךָ לְהַעֲשִׁיר   יְגַע לָאוֹר לְהוֹצִיא תַעֲלֻמָה
הֲכִי מַשְׂכִּיל כְּרוּב מִמְשַׁח בְּהֵיכַל   וְהַסָּכָל כְּמוֹ צֶלֶם בְּבָמָה
וְהַנֶּאְסָף עֲלֵי מֵימֵי עֲדָנָיו   יְנַהֲלֶנּוּ נְשֹׂא עָוֹן וְאַשְׁמָה
וְאֶת־קִבְרוֹ יְרַוֶּה מֵעֲדָנָיו   וְנִשְׁמָתוֹ בְּהֵיכַל אֵל פְּנִימָה
וּמַחְסֶה יִהְיֶה תָמִיד לְבָנָיו   וּמַשְׂכֻּרְתָּם תְּהִי מֵאֵל שְׁלֵמָה׃

58. Love's pain and pleasure.

– – ‿ – – – ‿ – – – ‿

יְמוֹתַי בִּלְעֲדֵי עָפְרִי כְּשַׂעְרוֹ   וְלֵילוֹת חָלְפוּ עִמּוֹ כְּפָנָיו
וְכָל־צוּף אַחֲרָיו בִּלְתּוֹ כְּקִצְפּוֹ   וְרוֹשׁ עִמּוֹ כְּיֵין חִכּוֹ וְשִׁנָּיו
וְנִהְיֵיתִי וְנֶחְלֵיתִי לְנִדּוֹ   וְדַלּוֹתִי עֲדֵי שַׁבְתִּי כְּמָתְנָיו׃

59. For the wedding of Šelômô b. Mâṭir (מאטר).

– – ‿ – – – ‿ – – – ‿

הֲרֵיחַ מֹר מְאַחֵז הָאֳפָסִים   וְאִם רוּחַ תְּנֹפֵף הַהֲדַסִּים
וְעָנָן אוֹ עֲתַר קָנֶה וְקִדָּה   וּבָרָק אוֹ בְרַק כֹּסוֹת עֲסִיסִים
וְהֶעָבִים יְרִיקוּן הַבְּשָׂמִים   וּמֵרָאשֵׁי הֲדַסִּים הֶרְסִיסִים
וְהָרִים יִפְצְחוּ רִנָּה בְּלִי פֶה   וְאִם תֹּרִים עֲלֵי בַדִּים וְסִיסִים

48b: cf. Eccl 3,19 — 49: cf. Job 1,21; Eccl 5,14 — 50a: cf. Ps 109,8 — 50b: cf. Eccl 5,14 — 52b: לכלות, perhaps better לבלות (Ps 49,15) — 53: cf. Jo 4,13. The thought often recurs at Mos. ibn ʿEzrâ. הֲכִי s. to Nr. 32, l. 10 — 54b: cf. Prov 7,4 — 55a: cf. Prov 23,4 — 55b: cf. Job 28,11 — 56a: בהיכל, L. בתבל — 56b: והסכל, L והשכל — 58a: ירוה O ירוו — 59b: cf. Ru 2,12. Perhaps is to be read וּמַשְׂכֻּרְתּוֹ.

58: DB. I notes p 220 — 1a: כְּשַׂעְרוֹ black like his hair — 1b: כְּפָנָיו bright like his face — 2a: כְּקִצְפּוֹ bitter like his anger — 2b: כְּיֵין חִכּוֹ וְשִׁנָּיו (cf. Song of S 7,10) sweet like his kiss — 3a: Dan 8,27 — About the manner of using the mascul., if speaking of the beloved girl, see J. Egers in the „Graetz-Jubelschrift" p 188ff.; cf. to Nr. 27.

59: According to the Dîwân only existing as ms., Oxford 1972 Nr. 144 — 1: cf. Jeḥûdâ ha-Lêwî to Môš. ibn ʿEzrâ in DB. I p 58 Nr. 43 & notes p 100 — 4a: cf. Is 55,12. About oxymora at our poet (like here יפצחו . . . . בלי פה) cf. M. Sachs, relig. Poesie p 283 note 1; similar things are besides found often enough with other poets.

וְאֶרֶץ מִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ   וּמֶשִׁי כְּתֻנּוֹתֶיהָ וּפַסִּים
וְיָשְׁרוּ כָל־נְתִיבֶיהָ לְצַעֵד   וְשָׁבוּ כַבְּקָעוֹת הָרְכָסִים
וְהַבָּתִּים יְרַנְּנוּ וּמִקִּיר   צְרוֹר יַעַן וּמֵעֵצִים כְּפִיסִים
וּפָנִים זְעֵפִים לָבְשׁוּ עֲלִיצוּת   וַעֲלִיזִים מְתֵי יָגוֹן וְשָׂשִׂים
וְשִׂפְתֵי עִלְּגִים צַחוֹת יְנוּבוּן   לְקוֹמֵם בִּנְיְנֵי גִיל הַהֲרוּסִים
הֲכִי נִרְאוּ פְלָאִים הַצְּפוּנִים   אֲשֶׁר הָיוּ בְּלֵב יָמִים כְּמֻסִּים
וְאֹהֶל הַיְּקָר חֻבַּר וְלֻלָאוֹת   תְּהִלּוֹת הוּבְאוּ בָהֶם קְרָסִים
וְיָמִים קֵרְבוּ עֶצֶם לְעַצְמוֹ   וְדָבְקוּ בְשָׂרִים הַפְּרוּשִׂים
שְׂמָחוֹת נַעֲלוּ עַל־הַרֲרֵי מוֹר   וְעַל־גִּבְעוֹת לְבוֹנָה הֵם כְּנוּסִים
וְעַל־כַּנְפֵי שְׁחָרִים קוֹל מְבַשֵּׂר   בְּתֵבֵל, לֹא עֲלֵי כָרִים וְסוּסִים
שְׁלֹמֹה אֶרְשׁוּ דֹדָיו כְּבוּדָּה   וְאִם סַהַר וְחַמָּה הָאֲרוּשִׂים
אֲשֶׁר אִשְּׁרוּ נְתִיב שֵׂכֶל פְּעָמָיו   וְרַגְלָיו דְּרָכִים מוּסָר וּבוֹסִים
וּמִנֹּעַר שְׂעִיפָּיו עַל־שְׁחָקִים   וְרַעְיוֹנָיו עֲלֵי עַיִשׁ עֲמֻסִים
וְגָבַהּ מִבְּנֵי גִילוֹ כְּגֹבַהּ   בְּנֵי אִישׁ מִבְּהֵמוֹת אוֹ רְמָשִׂים
וְיִקְרוּ מַעֲלָלָיו מֵעֲלֵיהֶם   כְּמוֹ יָקְרוּ פְנִינִים מֵחֲרָשִׂים
יְרוּצֵצוּ אֲבַק רַגְלָיו לְהַשִּׂיג   וְאֵיךְ צִפּוֹר יְהִי רֹדֵף פְּרָסִים
עֲנוּ אֵיכָה כְסִיל נִפְגַּשׁ בְּכִימָה   עֲלֵי אֶרֶץ בְּלִי דֹרֵשׁ וּמֵשִׂים
וְאִם אֵינָם הֲלֹא כַנְפוֹת הֲדָרָם   עֲלֵי אַפֵּי תְהִלָּתָם פְּרֻשִׂים
וְאֵיךְ גָּזְלוּ מְאוֹרֵיהֶם הֲנִרְאוּ   אֲנָשִׁים בֹּזְזִים אוֹרִים וְשֹׁסִים
יְדִידָיו מַהֲרוּ אֶל־יַיִן יְדִידוֹת   שְׁתוֹת הַיּוֹם בְּמִזְרַק הַמְּשׂוֹשִׂים
וְעוֹד הִתְעַתְּדוּ לְכִפֹּל שְׂמָחוֹת   וּפִתְחוּ הַהֲנָחוֹת מַאֲבֻסִים
כְּמַיִם קָפְאוּ הֵם הַגְּבִיעִים   וְגֶחָלִים בְּתוֹכָמוֹ נְמַסִּים
שְׁתוּ נָא כַּאֲשֶׁר יִסַּד בְּבֵיתוֹ   שְׁתוֹת כַּדָּת לְבַל תִּהְיוּ אֲנוּסִים
וְגִיל בָּחוּר בְּאַיֶּלֶת אֲהָבִים   וְהַרְנִינוּ שְׁנֵיכֶם נֶעֱלָסִים
וְהִתְעַדֵּן בְּקוֹמַת חֵן כְּתָמָר   אֲבָל תָּנַע כְּבַדֵּי הַהֲדַסִּים
וְאַל־תִּפְחַד לְקוֹל חֶלְיָה בְּצַוָּאר   לְעֵת נֶשֶׁף וְרִגְשַׁת הַשְּׁבִיסִים
וְאַל־תִּרְהֶה לְעֵינַיִם כְּיוֹנִים   אֲשֶׁר שָׁכְרוּ אֲבָל מִיַּיִן חֲמָסִים
וְיַעֲמֹד לִבְּךָ בַּחְבוּק זְרֹעוֹת   בְּאֶצְעָדוֹת וְתִפְאֶרֶת עֲכָסִים

5a: cf. Ps 45,14 — 6a: נתיביה, in the ms. unreadable — 6b: cf. Is 40,4 — 7: cf. Hab 2,11 — 9a: cf. Is 32,4 — 11: cf. Exod 26,11 — 12a: cf. Ez 37,7 — 12b: הַפְּרוּשִׂים the dispersed ones, i. e. the separated ones — 13: cf. Song of S 4,6 — 17: cf. DB. I notes p 17f. — 18b: רמשים, ms. רחשים — 19a: מעליהם (cf. מעלי = over, Nr. 44 l. 11a) than they, i. e. than their deeds (the text being right) — 20: cf. DB. I notes p 49f. — 25b: cf. Jer 50,26; ההנחות מאבסים a transposed genitive (= מַאֲבְסֵי הַהֲנָחוֹת); cf. about such inversions Monatsschrift f. Gesch. & Wissensch. d. Jud. 41. (5.) (1897) p 615 & 700 note 2 — 26: cf. Monatsschrift f. Gesch. & Wissensch. d. Jud. 40. (4.) (1896) p 164 note 2 & Nr. 62, II 103 — 27: cf. Est 1,8 — 28b: cf. Job 39,13 — 29: cf. DB. I, notes p 172, 190, 334 — 31a: cf. Song of S 4,1 — 31b: cf. Prov 4,17 — 32b: cf. Is 3,18

וְאַל־תְּבָרַח לְצִפְעֹנֵי קְוֻצּוֹת   עֲלֵי פָנִים בְּמֵי בֹשֶׁת כְּבוּסִים
הֲכִי לִקְרָאתְךָ יֵצְאוּ לְשָׁלוֹם   וְאִם סֹתְרִים הֲדַר פָּנִים וְכֹסִים
וְרִמּוֹנִים בְּגַן שׁוֹשָׁן וְאָכֵן   בְּרָאשֵׁי מַשְׁמְרוֹת בֹּשֶׂם תְּפוּשִׂים
וְיָדֶיךָ בְּעָבְרָם עַל־פְּנֵיהֶם   לְאִטָּם מֹעֲכִים אֹתָם וְעֹשִׂים
וְדַע כִּי הַזְּמָן עֶבֶד רְצוֹנְךָ   וּבָנָיו לַעֲשׂוֹת חֶפְצָךְ כְּנוּסִים
לְהַקְרִיב מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ יְחִישׁוּן   וְאֶת־כָּל־תַּאֲלַת לִבְּךָ מְנִיסִים
וְהֵא שִׁיר דּוֹד בְּךָ יִשְׂמַח לְבָבוֹ   וּמוֹרָשָׁיו לְךָ פֹּרְחִים וְטָשִׂים
מְעִיל כָּבוֹד לְבַל יִבְלֶה לְעוֹלָם   עֲדֵי יִהְיוּ יְסוֹדוֹתָיו נְתוּסִים
הֲכִי מֵימֵי יְדִידוּתוֹ כְּשֶׁלֶג   מְאֹד זַכּוּ בְּרֶגֶל לֹא רְפוּשִׂים
וְאִם יִסָּתְרוּ מִמְּךָ בְּלִבִּי   בְּגַנּוֹת הֵעֲךָ יִהְיוּ חֲפוּשִׂים
לְמַעַן לַמְּבִינִים הַפְּנִינִים   וְלָרֵקִים בְּרִיאֵי הַכְּבָשִׂים
וְתַאֲוַת הַגְּבָרִים לַאֲמָרִים   וְהַפֹּתִים לְבַרְבֻּרִים אֲבוּסִים
יְלִיד טוֹבִים חֲיֵה עִם בַּת־נְדִיבִים   בְּצֵל שַׁדַּי שְׁלֵוִים בּוֹ וְחֹסִים׃

60. Contemplative Reflexion.

_ _ ᵕ _ _ _ ᵕ _ _ _ ᵕ

הֲקִיצוֹתִי תְּנוּמַת רַעֲיוֹנָי   לְיַשֵּׁן תַּאֲוַת נַפְשִׁי וְעֵינָי
וְחִלְּפוֹת הַזְּמָן תַּרְתִּי בְּלִבִּי   לְהַשְׁמִיעַ עֲתִידוֹתָיו לְאָזְנָי
וּפִי דֵעִי יְחַוֵּנִי גְדֹלוֹת   וְיַצִּיב מִפְלְאוֹת צוּרִי לְפָנָי
וְיַגֶּד־לִי צְפוּנֵי תַעֲלֻמוֹת   עֲדֵי אֶחְשֹׁב בְּנֵי־עֶלְיוֹן שְׁכֵנָי
וְאַחֲז מַחֲזֵה שַׁדַּי בְּשִׂכְלִי   וְאָבִין כִּי בְקִרְבִּי יֵשׁ אֲדֹנָי
אֲשֶׁר נִסְתָּר יְקַר עֶדְיוֹ וְנִגְלָה   בְּמִפְעָלָיו לְעֵינֵי רַעֲיוֹנָי
בְּפִגְרֵי הֶעֱלָה נֵר וּכְבוֹדִי   יְשִׁיחֵנִי שְׁבִילֵי תַחְכְּמוֹנָי
וְהוּא הָאוֹר אֲשֶׁר יֵלֵךְ וְיֵאוֹר   יְמֵי נֹעַר וְיוֹסִיף עֵת זְקֻנָי
וְאִלּוּ לֹא יְהִי מִסּוֹד מְאוֹרוֹ   אֲזַי יָסוּף סְפוֹת כֹּחִי וְשָׁנָי
אֲחַפֶּשׂ־בּוֹ חֲדַר חָכְמָה וְאַעַל   בְּלִי סֻלָּם אֱלֵי גִנַּת עֲדָנָי
הֲכִי חֶלְדִּי כְּאַיִן שָׁם וְאֵלֵךְ   בְּדֶרֶךְ כֹּל אֲשֶׁר הָלְכוּ לְפָנָי
וְאֶסַּע כַּאֲשֶׁר נָסְעוּ אֲבוֹתָי   וְאַחַן כַּאֲשֶׁר חָנוּ זְקֵנָי
וְעַל־כֹּל אֵל יְבִיאֵנִי בְמִשְׁפָּט   וּמַעְשַׂי יִהְיוּ עֵדַי וְדָנָי

33: cf. DB. I notes p 172 & Egers l. c. p 122 note 3 — 35: רמונים, the bosom is meant — 36b: cf. Ez 23,3 (Qal Ez 23,21) — 37: cf. DB. I notes p 29f. — 40a: לבל יבלה, ms. לבל תיבל, a correction at the margin is unreadable — 41: cf. Lam 4,7; Ez 32,2; 34,18 — 43: The poet sends to the friend a poem (as a wedding-present), because the pearls are due to the intelligent one. Ms. שמבינים הפנימים.

60: According to the Dîwân ms. (s. headrem. to Nr. 59), Nr. 134 — 4a: cf. Job 11,6 — 5a: cf. Num 24,4. 16 — 5b: cf. Exod 17,7 — 6: Perhaps is to be read עֲדָיו. The thought is used as motive in the hymn מי אל (Nr. 70) — 11a: cf. Ps 39,6 — 12: Instead of כאשר is perhaps to be read בַּאֲשֶׁר after Ru 1,16. 17 — 13a: cf. Eccl 12,14.

לְזֹאת אֶמְאַס שְׁכֹן תֵּבֵל לְבִלְתִּי   תְסִיתֵנִי וְתַשִּׁיא בִי זְדוֹנִי
נְטַשְׁתִּיהָ בְּטֶרֶם תִּטְּשֵׁנִי   וְתַחְלֹץ נַעֲלִי לָרֹק בְּפָנָי
וְלוּ שֶׁמֶשׁ תְּשַׂו נֵזֶר לְרֹאשִׁי   וְסַהַר יִהְיֶה מִשַּׂהֲרֹנָי
וְאֶצְעָדָה תְהִי עָשׁ עַל־זְרֹעִי   וּבָנֶיהָ רְבִידֵי צַוְּרֹנָי
אֲזַי לֹא אֶחֱמֹד עֻזָּהּ וְאִלּוּ   תְשַׁוֶּה מַעֲלוֹת גַּלְגַּל עֲטִינָי
אֲבָל חֶפְצִי נְתָן־סִפִּי לְסִפֵּי   מְתֵי מוּסָר וּבֵינֵימוֹ מְלוֹנָי
וְכַמָּה אֶשְׁאֲפָה לָסוּר אֲלֵיהֶם   וְרַגְלַי יִמְשְׁכוּ חֶבְלֵי עֲוֹנָי
בְּתוֹךְ עַם לֹא־יְדָעוּנִי וְכֵן לֹא   אֲנִי מֵהֶם וְהֵם לֹא מֵהֲמֹנָי
בְּעֵת אֹמַר נְשַׁקְתִּימוֹ לְשָׁלוֹם   יְשִׂיחוּן כִּי נְשַׁכְתִּימוֹ בְשִׁנָּי
תְּעוּדַת חֲלָפִים שַׂמְתִּי מְנָתִי   וְסִפְרֵיהֶם צְרִי צִירֵי יְגוֹנָי
וְעִמָּהֶם אֲנִי מַמְתִּיק לְסוֹדִי   בְּיַעַן הֵם סְגֻלַּת נֶאֱמָנָי
וְאִם אֶשְׂחֶה בְּיַם שִׂכְלָם אֲלַקֵּט   לְהַעֲדוֹת גַּרְגְּרֹתַי אֶת־פְּנִינָי
וּבָם יִשְׁתַּעַשְׁעוּ עֵינַי וְלִבִּי   וְלָהֶם יַעֲנוּ שִׂפְתֵי רְנָנָי
מְאוֹר עֵינַי וְשִׁיר אָזְנַי וְצוּף פִּי   וְאֶל־אַפִּי כְּרֵיחַ קִנְּמוֹנָי
וּבָם אֶתְעַל וְאֶתְהַלֵּל וְאֶהְגֶּה   יְמֵי חַיַּי וּבָם כָּל־מַעְיָנָי׃

61. Epigram.

–––– ––––

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו   כִּי לַמָּוֶת הוּא לָקוּחַ
וּלְאַט יִסַּע כָּל־יוֹם מַסָּע   אָכֵן יַחְשֹׁב כִּי יָנוּחַ
דּוֹמֶה אֶל־אִישׁ שֹׁקֵט עַל־צִי   אַךְ יֵדֶא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ׃

62. From the Taršîš.

––⏑ ––⏑ –⏑– –⏑–

I 257 הַגְּבִיר נִכְפְּלוּ בְּאוֹרְךָ מְאוֹרֵי   רוּם וְשָׁבוּ כְּצָהֳרַיִם עֲרָבִים
258 זָהֲרוּ כָל־פְּנֵי אֲדָמָה וְעָלָה   עֵץ הֲדַסִּים מְקוֹם צֶמַח עֲרָבִים
259 חֻבְּרוּ בְךָ נְעִים חֲסָדִים וְהַשֵּׂכֶל   כַּאֲשֶׁר חֻבְּרוּ שְׁתִי עִם עֲרָבִים
260 נֶגְדְּךָ יִכְרְעוּ יְוָנִים בְּחָכְמוֹת   הַשְּׁחָקִים וְאַף בְּצַחוּת עֲרָבִים׃

15b: cf. Deut 25, 9; ms. לפני — 16a & 17a: cf. 2 Sam 1, 10 — 18b: can hardly be explained after Job 21, 24; perhaps אֲטוּנָי (cf. Prov 7, 16) — 19a: cf. Ez 43, 8 — 19b: מתי מוסר 'men of education' (ادب) is an expression often used by our poet. Ms has מתי עפר; to read מתי ספר would be more simple, but improbable — 21: cf. Ez 7, 11 — 22: cf. Mi 3, 5 — 24a: cf. Ps 55, 15 — 25b: Ms. להעדות גרגרות פניני against sense & metre — 28a: ואהגה, ms. ואהיה — 28b: cf. Ps 87, 7.

61: DB. I notes p 161 f. & p 333 — 3b: cf. Ps 18, 11 (the parallel text 2 Sam 22, 11 has וירא instead of וידא).

62: Tarschisch des Mose ibn Esra zum ersten Male herausgegeben von David Günzburg. (ספר הענק הוא תרשיש) I, Berlin (1886) = G, rectified after the manuscripts in Hamburg (= H) & München (= M); cf. Albrecht in ZATW XIX 1899 p 135.

I 257: רוּם with M, הַגְּבִיר address — 258: אֲדָמָה, H הארצות, M ארצות. צֶמַח, G צְמַחַי, H בְּצִמְחַי — 259b: cf. Lev 13, 58 — 260: כָּרַע with נֶגֶד not bibl.

---- ----

II 10 בֹּאִי עָפְרַת טִירוֹת אֵלַי   כִּי כָל־נֹעַם בִּימִינֵךְ בָּא
11 הָעֵת זָרַח תּוֹכוֹ מִזְרָק   הֵאִיר עוֹלָם עֵת שֶׁמֶשׁ בָּא׃

-- -⏑-- -⏑--

12 בֹּאוּ שְׁתוּ עִמִּי בְּצֵל קוֹרָה   עַל־קוֹל מְטַר שַׂחַק בְּיֶרַח בּוּל
13 כִּי פֻּשְׁטָה תֵבֵל לְבוּשׁ דֶּשֶׁא   גַּם נֶחְשְׂפוּ שִׁיחִים וְכָלָה בוּל׃

-- -⏑-- -⏑--

16 רֵעַי שְׁתוּ עִמִּי עֲלֵי־אֶרֶץ   גֻּשְׁמָה וְעַל־יַעַר אֲשֶׁר בָּרָד
17 יַיִן כְּמוֹ אֹדֶם בְּכוֹס שֹׁהַם   אוֹ אֵשׁ מְלֻקָּחָה בְּתוֹךְ בָּרָד׃

-- -⏑-- -⏑--

20 נַפְשִׁי פְּדוּת מִזְרָק בְּלֵיל אֹפֶל   לִפְנֵי מְיֻדָּעַי כְּנֵר דֹּלֵק
21 יַקְרִיב שְׂשׂוֹנֵיהֶם וְאַחַר כָּל־   עָצְבָּם לְקַצְוֵי אַרְצָה דֹּלֵק׃

--⏑ --⏑ --⏑ --⏑

22 וּפָשְׁטוּ יְמוֹתַי זְמָן סוּת אֲבֵלִים   וְהִנָּם בְּמַדֵּי חֲתָנִים הֲדוּרִים
23 וְעַל־כֵּן בְּיֵינִי אֲגַדֵּעַ בְּרִיחֵי   יְגוֹנִי וּבַלֵּב אֲיַשֵּׁר הֲדוּרִים׃

-- -⏑-- -⏑--

24 מַרְאֶה לְתַפּוּחַ כְּמוֹ מַרְאֵה   לִבְנַת פְּנֵי עֹפֶר בְּעֵת הוֹבִישׁ
25 אֶבְכֶּה פְּרִידַת זֶה עֲלֵי הוֹד זֶה   עַד כִּי יְקוֹד נוֹדוֹ בְּכִי הוֹבִישׁ׃

--⏑ ---⏑ ---⏑

26 דְּעָה כִּי כָל־אֱנוֹשׁ נִמְצָא בְעוֹלָם   לְבַד מְסֹבְאִים הֵם הַנְּבָלִים
27 אֲשֶׁר לָקְחוּ מְעַט כֶּסֶף וְצִוּוּ   בְּמֵי זָהָב לְמַלֹּאת הַנְּבָלִים׃

-⏑-- -⏑-- -⏑--

28 עֹפֶר אֲשֶׁר הֵצִיץ לְפָנֵינוּ כְמוֹ   שַׁחַר וְגָבִיעַ בְּיָדוֹ הֶעֱלָה
29 וַנֶּחֱזֶה סַהַר חֲצוֹת לַיִל וְאֶת־   כּוֹסוֹ כְּאִלּוּ נֵר בְּיָדוֹ הֶעֱלָה׃

---⏑ ---⏑

102 נְטֵה לִשְׁתּוֹת בְּתוֹךְ גַּן עַל־   שְׂפַת נָהָר עֲלֵי־רִצְפָּה
103 בְּכוֹס מִמֵּי פְּרָת קָפָא   וְיַיִן בּוֹ כְּמוֹ רִצְפָּה׃

---- ----

104 מַשְׁקֶה הֵחִישׁ מִזְרַק כֶּסֶף   מָלֵא מִמֵּי זָהָב שָׁחוּט
105 חַלָּשׁ יִגְבַּר בּוֹ רַק גִּבּוֹר   יָשׁוּב מֵאֵין שֶׁלַח שָׁחוּט׃

II 10—11: To the text cf. Albrecht l. c. p 147 — 12—13: to the text cf. l. c. p 317 — 12a: cf. Gen 19,8 — 16b: Is 32,19; to גֻּשְׁמָה cf. Baer, Liber Ezechielis p 89 to Ez 22,24 — 17: cf. Nr. 56,1 & to the text l. c. p 314 — 22: G & M פָּשְׁטוּ. To the form יְמוֹתַי cf. Ges.-Kautzsch § 87, 5 note 1 — 22b: cf. Is 63,1 — 23: cf. Is 45,2 — 26b: סֹבֵא in the (not bibl.) meaning of 'vintner'; all people on earth are vile, with the exception of the vintners who fill for little silver (money) the jars with gold-red wine. מי זהב Gen 36,39, here used appellat. — 29: הֶעֱלָה he has lighted, cf. Exod 25,37 & T. Lewenstein, Prolegomena zu Moses ibn Esra's Buch der تجنيس Halle (1893) p 62f. — 102b: cf. Est 1,6 — 103b: cf. Is 6,6; for explanation cf. Nr. 59,26 — 104b: 2 Chr 9,15.

– – ᵕ – – – ᵕ – – – ᵕ

106 תְּרַקֵּד הַצְּבִיָּה בִּמְסִבָּה   וְעַל־לִבָּהּ כְּרִמֹּנֵי שְׁלָחִים
107 וְתָקֵל אֶת־פְּעָמֶיהָ כְּאִלּוּ   תְּהַלֵּךְ בָּם עֲלֵי צוּרֵי שְׁלָחִים׃

– – – ᵕ – – – ᵕ – –

108 הָעֵת לְפַזֵּז תַּעֲמֹד עָפְרָה   בַּלֵּב כְּמַעֲשֵׂה הַחֲנִית תַּעַשׂ
109 תּוֹשִׁיט בְּיָדָהּ כּוֹס וְיָדֵי מִ־   תַּחַת פְּתִיגִיל שַׁד לְאַט תַּעַשׂ׃

– – – ᵕ – – – ᵕ – –

110 כִּסְעִיף הֲדַס תִּטֶּה צְבִיָּה עֵת   תִּרְקֹד וּפֶרַע שַׂעֲרָהּ תִּפְרָע
111 תָּמִית בְּחִצֶּיהָ וּמִדָּמִי   אֹתָם מְשַׁכֶּרֶת וְלֹא תִפְרָע׃

– – – ᵕ – – – ᵕ – –

III
1 אֵיךְ אֶהְיֶה דֹאֵג וְאֶשְׁמַע קוֹל   מַיִם וְקוֹל עָגוּר וְתוֹר אָשׁוּר
2 וּבְצֵל הֲדַס אֵשֵׁב וְנִצָּנֵי   גַּן לִי כְּיָצִיעַ וְכַר אָשׁוּר׃

– – – ᵕ – – – ᵕ – –

4 אוּבָא לְגַן בֹּשֶׂם וְאֶשְׁכַּח שֹׁד   וְאֶעֱטֶה גִיל יוֹם לְגַן אוּבָל
5 לִשְׁתּוֹת יְלִיד כֶּרֶם מְזֻקָּק רַק   בֵּין צְלָלֵי אֵלָה עֲלֵי־אוּבָל׃

– – – ᵕ – – – ᵕ – –

6 הַשְׁכֵּם לְגַן בֹּשֶׂם אֲשֶׁר צִצֵּי   שִׂיחָיו רְסִיס הַלַּיְלָה בָּלָל
7 נִשְׁתֶּה עֲלֵי־קוֹל עוֹף לְמִינוֹ כִּי   הָאֵל שְׂפָתָיו כֶּאֱנוֹשׁ בָּלָל׃

– – – – – – – –

10 יוֹדוּ אוֹרוֹת מֵאֵין לָשׁוֹן   חֶסֶד גָּמַל אֹתָם גֶּשֶׁם
11 כִּי הוֹצִיאָם מֵעֲפְרוֹתָם   וּלְאַט גִּדֵּל לָהֶם גֶּשֶׁם׃

– – – ᵕ – – – ᵕ – –

12 עַל־הָעֲרוּגוֹת תֶּן־לְךָ מוֹשָׁב   וֶהְיֵה בְּצִלֵּי הַהֲדַסִּים דָּר
13 וּרְאֵה רְסִיס לַיְלָה עֲלֵי־עָלָיו   נִטְפֵּי בְדֹלָחִים וְגַרְגַּר דָּר׃

– – ᵕ – – ᵕ – – ᵕ – – ᵕ

14 עֲרוּגוֹת וְרָדִים תְּנָה לָךְ לְמַצָּע   וְאַל־נָא תְשִׂימֵם בְּצִנּוֹת וְצִלְצַל
15 וְקוֹל סִיס וְעָגוּר וְיוֹנָה וְתוֹר טוֹב   לְךָ מְנִעִים קוֹל נְבָלִים וְצִלְצַל׃

– – – – – – – –

16 קַמְתִּי בְגַן נֶשֶׁף הָעֵת   יַלְדַּת הָעָב עֲלֵי־חוּלָה
17 וַיִּשָּׂא אֶל־אַפִּי רוּחַ   רֵיחַ מַחְלִים נֶפֶשׁ חוֹלָה
18 וּבְרַק שַׂחַק כָּאֵשׁ וּשְׁאוֹן   רַעְמוֹ יִדְמֶה אֶל־קוֹל חוֹלָה׃

106b: cf. Song of S 4,13 & to Nr. 59,35 — 108: G & H תַּעֲמִיד; G & H שדה instead of עפרה, see Egers in the Grätz-Jubelschrift p 120 — 109: בידה & וידי with H & M instead of G יְמִינָהּ & וְיָדָהּ — 109b: cf. Ez 23,3. 8. 21. — 111; אתָם viz. the arrows, cf. Deut 32,42. H reads תמזוג בחיצים מרמי אותם הנה משכרת.

III 4: HM אבא; cf. Ps 45,15. 16 — 5: M בכוס שהם instead of מוקק רק (GH) — 5b: Dan 8,2 — 7: cf. Gen 1,21; 11,7. 9 — 11b: cf. Is 44,14 — 14b: ‘And do not exchange them for shields & harpoon’ or ‘and do not fix them (as ornament) to shields & harpoon’. Lewenstein l. c. p 68 will read: וְאַל־נָא תְשִׂימְךָ בְּסֻכּוֹת וְצִלְצַל ‘Do not sit down in bower & tent’, ‘do not shut yourself up’. — 16b: cf. Jer 23,19 — 18a: כָּאֵשׁ, M בָּרָד (perhaps בָּרָק?), GH בָּאֵשׁ — 18b: cf. Jer 4,31.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

39 בְּגַנֵּי הַהֲדַס חַלְנוּ וְנַחְנוּ וְיָשַׁבְנוּ בְּצִלָּם שַׁאֲנַנִּים
40 עֲדֵי רָגְשׁוּ עֲצֵי גַנִּים וְעָלָה בְּאָזְנֵינוּ לְקוֹל עוֹף שַׁאֲנַנִּים׃

– – – ⏑ – – – ⏑

41 מְטַר שַׁחַק בְּעֵת רִדְתּוֹ פְּנֵי הַגַּן לְאַט שִׁוָּה
42 וְעַל־פָּנָיו כְּסוּת פַּסִּים וּמֶשִׁי הַזְּמָן שִׁוָּה
43 וְנָשָׂא כָל־שְׁתִיל פִּרְיוֹ וְלֹא כִחֵשׁ וְלוֹ שִׁוָּה׃

– – – – – – – –

44 יֶלֶד הָעָב הֵנִיק הַגַּן וּתְלָמָיו כַּאֲבַק דַּק שָׁחַק
45 עַד כִּי שָׂחֲקוּ פִּיּוֹת צִצָּיו הָעֵת בָּכוּ עֵינֵי שָׁחַק׃

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

48 יְפֵה תֹאַר וְכוֹס יַיִן וְנַגָּנָה וְזֶמֶר עוֹף וְקוֹל מֵימֵי תְעָלָה
49 צְרִי חֵשֶׁק וְגִיל דֹּאֵג וְשִׁיר נָד וְעֹשֶׁר רָשׁ וְלַחֹלֶה תְּעָלָה׃

– – – – – – – –

V 33 יַלְדֵי יָמִים עַל־פּוּךְ שַׂעְרִי שֶׁהֵם טָחוּ כַּיּוֹם טֹחַ
34 לֹא הִלְבִּינוּ מֵאֹפֶל רֹאשִׁי עַד הִשְׁחִירוּ לִבְנַת טֹחַ׃

– – – – – – – –

37 הָהּ עַל־שֵׂעָר כִּכְנַף עֹרֵב הוּשַׁב פֶּתַע כִּכְנַף יוֹנָה
38 מַעֲשֵׂה חִצִּים יַעֲשֶׂה בַלֵּב אוֹ מִמַּעֲשֵׂה חֶרֶב יוֹנָה׃

– – – ⏑ – – – ⏑ – –

39 יֵאָבְקוּ נַעַר וְשָׂב אַךְ זֶה יַחֲלֹשׁ וְאֵלָיו זֶה מְאֹד יָשׁוּר
40 זֶה בַּמְּגֵרָה רַק לְעֵץ נֹעַר אַט יַהֲלֹךְ אֵלָיו עֲדֵי יָשׁוּר׃

– – – ⏑ – – – ⏑ – –

VI 19 מַה־לִּי וְלִידִידִים יְמֵי חָרְפִּי עַל־כָּל־לְזוּת פִּי אָמְרוּ חֶסֶד
20 אָכֵן בְּהִתְהַפֵּךְ זְמָן עָלַי לְנָגִיד דְּבָרַי קָרְאוּ חֶסֶד׃

40b: cf. 2 Kngs 19,28; Is 37,29 — 41b: cf. Is 28,25 — 43: GHM לא instead of לו 'he has produced fruit for himself' according to Qimḥî to Hos 10,1 — 44: Instead of כַּאֲבַק דַּק (the reading of HM with the correction דק instead of רק) G reads שָׁת כַּאֲבַק. But אבק שחק would be an awkward pleonasm. Rather שָׁחַק is verb, אֲבַק stat. constr. instead of abs. (cf. Albrecht l. c. p 145 s. v. סַהַר) and is to be explained according to 2 Sam 22,43 & Is 29,5 — 45: עַד כִּי so that; פִּיּוֹת bibl. sharpnesses, here plural to 'mouth' — 48: וְזֶמֶר, HM וזמרת (G וחמר erratum) — 49: רָשׁ with M instead of GH דש, see also Porges, Monatsschrift XXXVI (1887) p 418. נָד instead of GHM גַּר.

V 34: טֹחַ kidney, heart — 37: M הָהְפַּךְ instead of GH הושב — 38: G כמה חצים, M מה חצים — 38b: Jer 46,16; 50,16 — 39—40: cf. Hos 12,5 & 1 Chr 20,3; G יְשַׂר.

VI 19a: cf. Job 29,4 — 20: M עֲלֵי ישר instead of עָלַי לנגיד against the metre.

– – – ⏑ – – – ⏑

21 נְטוֹשׁ רֵעַ לְשִׁנַּיִם   בְּעֵת מִבְחָן כְּמוֹ חֹמֶץ
22 מְעַוֵּל אֶת־נְתִיב אַהַב   וְיֹשֶׁר הָאֱמֶת חֹמֵץ׃

– – – – – – – –

36 אִם תִּרְאֶה אִישׁ יוֹלְדוֹ חָנֵף   מֵאַהֲבָתוֹ לָנֶצַח סוּר
37 כִּי אֵיךְ גֶּפֶן נָכְרִית לָעַד   מִבָּנֶיהָ יִצְלַח לָהּ סוּר׃

– – ⏑ – – – ⏑ – –

VIII 1 כַּבֵּד אֱלֹהֶיךָ בְּעֵת תִּשְׁכֹּן   תֵּבֵל בְּבֵית מֶרְחָב וְתוֹךְ אוּרִים
2 כִּי עִמְּךָ יִהְיֶה בְּיוֹם תַּעֲבֹר   בַּיָּם וְכִי תֵלֵךְ בְּמוֹ־אוּרִים׃

– – ⏑ – – – ⏑ – –

3 אַל־נָא יְהִי גֵאֶה אֲחִי רִמָּה   רֶגַע וְאַל יָרוּם בְּדוּשׁוֹ אֶת־
4 אֶרֶץ, לְמַעַן תִּהְיֶה מָהֵר   קִבְרוֹ לְזֹאת יָכִין לְחָצְבוֹ אֵת׃

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

X 15 פְּאַת עוֹלָם יְאַחֵז שִׁיר נְבוֹנִים   וְנָבִיא מִבְּלִי צִיִּים וְאִיִּים
16 יְתַנּוּ שֹׁכְנֵי עֵיפָה זְמִרִים   וְרִנָּה יִפְצְחוּ צִיִּים וְאִיִּים׃

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

17 קְרָא נָא אֶת־נְעִים שִׁירֵי עֲלֵי־אִישׁ   אֲשֶׁר חָלָה בְּאִוַּלְתּוֹ וַיֶּחִי
18 וְשִׂים אוֹתוֹ עֲלֵי־נִקְבָּר בְּאַשְׁמַן   כְּסִילוּתוֹ וְחִישׁ יִיקַץ וְיֶחִי׃

– – ⏑ – – ⏑ – –

19 מְחֵץ לְשׁוֹן הַנְּבוֹנִים   מַשְׂכִּיל יְפַחֵד וַיֵּחַת
20 כִּי בוֹ יְכַתֵּת גְּאוֹן כָּל־   גֵּאֶה בְּלִי בִין וַיֵּחָת׃

– – – – – – – –

21 קַח נָא מִפִּי מוֹרֶה צֶדֶק   תוֹרָה וּזְנַח חָכְמָה זָרָה
22 כִּי יֵשׁ פְּרִי נִצָּב לְזֹאת   אַךְ זֹאת כַּמֹּץ רוּחַ זָרָה׃

– – – ⏑ – – – ⏑ –

23 לְבוּז בְּנֵי בִין עָפְפוּ אֶל־שִׁיר   נָעִים לְהִתְבּוֹנֵן יְקַר חִנָּם
24 יִמָּכְרוּ בָהֶם בְּנֵי חוֹרִים   יַעַבְדוּם שָׂרֵי זְמָן חִנָּם׃

– – – – – – – –

25 עַל־מָה יִדְאַג גֶּבֶר מַשְׂכִּיל   לִזְמָן עָלָיו רָעָה חֹרֵשׁ
26 מִלֵּב יַמְשֶׁה שֶׁהֵם אֹמֶר   וּבְיַד לָשׁוֹן אִתּוֹ חֹרֵשׁ
27 וּבְצֵל מַטֵּעַ מַדָּע יֶחְסֶה   יוֹם תֵּת מַחְסָם אִישִׁים חֹרֶשׁ׃

21: cf. Prov 10,26 — 22: To the text cf. Albrecht ZAW XIX (1899) p 142; cf. Ps 71,4, but there מעול & חומץ intransitive — 37: M הנה instead of כי איך — 37b: Jer 2,21.

VIII 2: וכי, HM ועת; cf. Is 43,2 — 4b: 'Therefore keep ready the spade for digging it (the grave)'.

X 16: H עיפה against MG עי בם. HM תנים instead of ציים. זמרים, bibl. only זמרות — 16b: cf. Jer 50,39 — 17—18: To the text cf. Albrecht l. c. p 152 — 17b: cf. Is 38,9 — 20: G בלא instead of HM בלי — 21: H לך instead of נא — 23: חִנָּם its grace (of the songs) — 24: H בהם בני חורין לעבוד בשרי הזמן, MG וַיַּעַבְדוּם, our reading according to Porges, Monatsschrift XXXVI (1887) p 418 — 25b: cf. Prov 3,29 — 26b: cf. 1 Kings 7,14.

---- ----

הַשִּׁיר יִפְקַח עֵינֵי עִוֵּר   וּלְאַט יְגַלֶּה אָזְנֵי חֵרֵשׁ
תּוֹךְ סוֹד שָׂרִים הוּא שַׁעְשׁוּעִים   וּבְסוֹד שָׂרִים בִּלְבַד חֶרֶשׁ:

‿ - - ‿ - - - ‿ - - - ‿

בְּעֵט סֹפֵר יְהִי עֹשֶׂה אֲחִי בֵין   אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה גִּבּוֹר בְּחָרֶב
וּמִפִּיהוּ יְהִי מַזִּיל מְטַר בֵּין   בְּיוֹם כֶּסֶל יְהִי חַרְחֻר וְחָרֶב:

63. Meộrâ.

---- | ----

אֵין בְּפִי מִלָּה   לְהָשִׁיב לְשֹׁאֲלִי
כִּי טָמַן פַּח   חֶטְאִי לְרַגְלִי:
נִמְשְׁכוּ יָמַי   בְּגָלוּת וְאָרְכוּ
וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמַי   סָפוּ וְנֶחְשְׁכוּ
וְגָבְהֵי שָׁמַי   עָלַי נֶהְפְּכוּ
וַאֲנִי שְׁכוּלָה   אָכֵן בַּעֲלִי
כִּצְבִי בָּרַח   מֵעַל אָהֳלִי:
יַחֲלִי אֲיֻמָּה   כִּי קָם לִלְבֹּשׁ
נָקָם, וְחֵמָה   כִּצְנִיף יַחֲבֹשׁ
וּלְחֵל וְחוֹמָה   יְחַיֶּה וְיַחֲבֹשׁ
סוּרָה וְגֹלָה   וּלְכֶם תַּעֲלִי
כִּי לֹא יִזְנַח   לְעוֹלָם אֵלִי:
מַלְכֵי אִיִּים   לְחָצוּךְ בְּפָרֶךְ
יִתְּנוּ שַׁיִּים   לִרְאוֹת הֲדָרֵךְ
וְהָלְכוּ גוֹיִם   יַחַד לְאוֹרֵךְ
יוֹם עִיר תְּלוּלָה   יִבְנֶה אֵלִי
בְּאַבְנֵי אֶקְדָּח   וְיַסֵּד גְּבוּלִי:
שֶׁמֶשׁ צְדָקָה   תִּזְרַח וּמַרְפֵּא
וּכְאֵב מְצוּקָה   יִכְלֶה וְיִסָּפֶה
וְעַל מוּעָקָה   יִשָּׁבֵר וְיֵרָפֶה
וּשְׁנַת גְּאֻלָּה   יִקְרָא גֹאֲלִי
אַרְצִי נֶצַח   יִהְיֶה נַחֲלִי:
הָאֵל יִרְצֶה   אֶנְקַת צֹעֲקִים
וְאֹתָם יִפְצֶה   כִּי בוֹ חֹשְׁקִים
בְּתוּלָה תֵצֵא   בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים

28: cf. Exod 4, 11 — 29: H מלבד. חָרָשׁ according to Josh 2, 1 — 31: H reads ומשניו, M ומחיכו instead of ומפיהו — 31b: Deut 28, 22.

63: H. Brody, Kuntras ha-Pijutim p 28 & (notes) p 74 — מְאוֹרָה see headremark to Nr. 18 — 5: To the figurative expression cf. DB. I, notes p 120f. — 11a: cf. Is 49, 21 — 12: cf. Lam 3, 31 — 13—14: cf. Ps 68, 30. 13b is an rel. (— accessory) sentence (= אֲשֶׁר לְחָצוּךְ) — 15: cf. Is 60, 3 — 17: cf. Is 54, 12 — 18: cf. Mal 3, 20 — 25: cf. Jer 31, 3. 12.

וְתָשִׁיר תְּהִלָּה   בָּא קֵץ אֶבְלִי
וְכָבוֹד יִזְרַח   אֲדֹנָי אוֹר לִי׃

64. Selîḥâ.

----- | -----

דְּוַת נֶפֶשׁ נְכֵאָה   וְלִבָּתָהּ אֲמֻלָה
לְמַכָּתָהּ רְפוּאָה   תַּעֲלֶה וּתְעָלָה
וְנַהֵל נַהֲלָאָה   בְּקוֹל רִנָּה וְצָהֳלָה
אֶל־הַמְּנוּחָה   וְאֶל־הַנַּחֲלָה׃
מִפְּאַת אֲפֵלָתָהּ   לֹא נִבְקַע שָׁחַר
וּלְיוֹם גָּלוּתָהּ   לֹא הָיָה מָחָר
וְכוֹכַב אוֹר פְּדוּתָהּ   עֲדֵי אֶרֶץ סָחָר
וּמֵאָז לֹא עָלָה   כִּי יָרַד שְׁאוֹלָה׃
שִׁקְּרוּ כָל־זְמָמָיו   וְטָעוּ כָל־סְפָרָיו
וְנִזְעֲכוּ יָמָיו   וְנִדְעֲכוּ מְאוֹרָיו
וְנִסְתַּם סוֹד חֲלֹמָיו   וְאֵין שֹׁבֵר שְׁבָרָיו
וְאֵין גֹּאֵל לְגוֹלָה   לְהָשִׁיב הַגְּזֵלָה׃
הָפֵק צֳרִי וּמַרְפֵּא   לְחַזֵּק צִירֶיהָ
וְהִנָּשֵׂא וְצַפֵּה   לְעַצֵּם שְׁבָרֶיהָ
וְאֹתָהּ בְּאִמְרֵי פֶה   תְּשׁוֹבֵב לְעָרֶיהָ
וְתִירַשׁ הַשְּׁפֵלָה   הָהָר וְהַשְּׁפֵלָה׃

65. Sẹlîḥâ.

------ | ------

חֲרֵדִים לְבֵית תְּפִלָּתָם   לְהִתְוַדּוֹת עֲוֹנוֹתָם
וּלְסַפֵּר קֹרֹתָם   וְכָל־הַמֹּצְאוֹת אוֹתָם
אוּלַי צוּר יְשׁוּעָתָם   יִקָּרֶה לִקְרָאתָם
לְהַצִּיל מִמָּוֶת   נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם׃

27: cf. Is 60,1. 2.

64: Ms. London (Brit. Mus.), Harl. 5530 (= L); Oxf. 1162 (= O). For Minḥâ of the day of expiation — סְלִיחָה cf. headremark to Nr. 5 — 1b: cf. Ez 16,30 — 2a: O למכאובה — 4: Deut 12,9 — 7a: פדותה, O גאלתה against the metre — 7b: O אל ארץ — 9b: L ותעו — 10b: ונדעכו, gloss in L; text & O ונעתמו — 11b: cf. Judg 7,15. O ואין חובש — 12a: O וְאֵין גֹּלֶה לְגוֹלָה 'Nobody reveals (the end, the time of redemption) of the outlaws', perhaps better, but difficult to bring in connexion with 12b — 12b: cf Lev 5,23; gloss in L הגוזלה — 13b: O לְעַצֵּם — 14: O והתרומם ורפא מחלת שבריה — 16b: cf. Jer 17,26.

65: L. Ph. Prins, Jose b. Jose's Aboda etc. (תשלום אבודרהם) p 25 & (notes) 165; Avig. I p לa — 2: cf. Josh 2,23 — 3: cf. Nu 23,3 — 4: Ps 33,19.

מַה־נֹּאמַר וְנִגָּפִים   אֲנַחְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ
וְעַל־פָּנֵינוּ צְעִיפִים   מֵהַבִּיט לְעֹשֵׂנוּ
כִּי אֲנַחְנוּ כַּאֲלָפִים   וְהָעוֹלָם אֲבוּסֵנוּ
וּכְמוֹ תַנִּים שֹׁאֲפִים   אֶל־רוּחַ מְשׁוֹשֵׂנוּ
וְחַשְׁנוּ הַיּוֹם כְּפוּפִים   אֶל־בֵּית אֵל מְנוּסֵנוּ
וְרַגְלֵינוּ מְרוּצָתָם   אֵלָיו בְּעֵת צָרָתָם:
שָׁכְנֵי אֱלֹהִים אַיֵּה   זְהָבָם וַחֲלִי עֲדִיהֶם
הֲיֵשׁ בָּהֶם אֲשֶׁר יִתְיֶה   וּבֶעָפָר יְסוֹדֵיהֶם
וְיַד־מָוֶת יוֹם הוֹיָה   הֲיוֹעִילוּ חֲמוּדֵיהֶם
סָכְלוּ מִגּוּ אַרְיֵה   דְּבַשׁ יִרְדּוּ עַל־יְדֵיהֶם
וְלֹא זָכְרוּ אַחֲרִיתָם   לְזֹאת נָשְׂאוּ כְלִמָּתָם:
הִתְעַשֵּׁת הָאֱלֹהִים   הִתְעַשֵּׁת וְהוֹפִיעַ
וְהֶרֶף מֵאַף לְרֹהִים   מִיּוֹם דִּין וְהַרְגִּיעַ
כִּי אַחֲרֶיךָ נִנְהִים   וְאֵין בָּהֶם מַפְגִּיעַ
וְהַצְדֵּק יֶלֶד יָהִים   וְאִם נֶגְדְּךָ הִרְשִׁיעַ
וּבַשֶּׂר־נָא כִּי רְצִיתָם   וְנָשָׂאתָ חַטָּאתָם:

66. Pizmôn.

--- | ------

יָהּ אֲשֶׁר אֶשְׁפּוֹךְ לְפָנָיו   כְּשִׂי שִׂיחָה
אוּלַי אֲכַפְּרָה פָנָיו   בַּמִּנְחָה:

מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם   לַהֲמוֹנָי
יוֹם שִׁיר שְׂפָתַי אֲקַדֵּם   כְּקָרְבָּנָי
אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי   סְלָחָה:

שִׁבְרַת יְגוֹנֵי חֲטָאִים   נֻכָּתָה
וּמֵאָז בְּבָתֵּי כְלָאִים   הוּשָׁתָה
חִישׁ בַּשְּׂרָהּ כִּי הָיְתָה   הָרְוָחָה:

8: cf. Jer 14,6 — 12b: cf. Job 4,19 — 13a: cf. Exod 9,3; here הויה refers to מות — 13b: cf. Is 44,9 — 14: cf. Judg 14,9 — 15a: cf. Lam 1,9 — 15b: cf. Ez 44,13 — 16a: cf. Jon 1,6 — 17a: cf. Ps 37,8 — 18a: cf. 1 Sam 7,2, where numerous jewish interpreters explain according to the Targum נהה by aram. נהא (to gather, to join).

66: Prins, l. c. p 127 & (notes) 181 (= P). Besides Al., which is named there, it was also referred to Cat. for the rectification of the text — פִּזְמוֹן see headremark to Nr. 14 — 1: cf. Ps 102,1 — 2: Gen 32,21 — 3a: Deut 33,27 & Midrâš rabbâ Gen chapt 68,9; about מָעוֹן as metonymy for God see Landau, Synonyma für Gott, p 45 ff. — 5: Dan 9,19.

הַתֵּר מֹטוֹת אֲסוּרִים　בְּבוֹר שָׁאוֹן
וְהוֹצֵא מֵחֵטְא סוּרִים　וּמֵעוֹן
מַהֵר וְנָסוּ יָגוֹן　וַאֲנָחָה׃

קוֹמֵם אֶבֶן מְאוּסָה　לְרֹאשׁ פִּנָּה
וּפְרִי תִהְיֶה עֹשָׂה　חִישׁ כַּנָּה
שְׂרֻפָה בְּלַהַב מְגִנָּה　כְּסוּחָה׃

טוֹבוֹת לְחַבֵּר אֱמוּנִים　נָא הָעִיר
וְקַבֵּץ הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים,　צוּר, מֵעִיר
אֶחָד וּשְׁנַיִם מִ־　מִשְׁפָּחָה׃

נִבְכִּים לְפִשְׁעָם סְלִיחָה　תַּעֲנִיקֵם
וְשֹׁד גִּיל וְיֵשַׁע וְשִׂמְחָה　תֵּינִיקֵם
וְכָל־שֹׂנְאִים הַתִּקֵם　כְּצֹאן לְטִבְחָה׃

חִזְקוּ תְּבַשֵּׂר וְיַאֲמֵץ　לְבַבְכֶם
מֵלִיץ בְּעַד חֵטְא וָשֶׁמֶץ　בַּעַדְכֶם
יָלִיץ לָתוּר לָכֶם　מְנוּחָה׃

זָרֵה לְכָל־רוּחַ זְדוֹנַי　כְּמוֹ תֶבֶן
וְהָסֵר מִלֵּב אֱמוּנַי　לֵב אֶבֶן
וְעָלָיו רוּחַ אֲדֹנָי　צָלֵחָה׃

קֶשֶׁר זְדוֹנִים הַתֵּר　וְהַשְׁקִיעָה
בַּיָּם, וּבָנִים הַסְתֵּר　מֵרָעָה
מַהֵר אֱסֹף צֹלֵעָה　וְנִדָּחָה׃

9a: cf. Is 58,6 — 10: cf. Is 49,21 (Jer 17,13 Keṭ.); Al. והוציא מחטא סרים, P ונקה מחטא טהורים — 11: Is 35,10 — 12: cf. Ps 118,22 — 13—14: cf. Ps 80,16—17. מְגִנָּה like Lam 3,65, here in the sense of grief, pain; מְגַנָּה is surely not allowed for prosody's sake — 15b: P & Al. תעיר — 16—17: cf. Jo 4,14; Jer 3,14. In the first half of the verse of the girdle (17) the literal expression of the bible-verse has removed the rhyme — 19: cf. Is 66,11 — 20: Jer 12,3 — 21: cf. Ps 31,25 — 23: cf. Nu 10,33 — 25: cf. Ez 11,19; 36,26. 'Remove every stony heart among the hearts of the faithful ones'; Cat. מתוך (instead of מלב), for that reason it would be quite right to connect ועליו (26) to אמוני ('of every single one of the faithful ones'), which is however not recommendable — 26: cf. 1 Sam 10,6. In the first half of the verse is used the rhyme of the first half of the strophe-verses (־נַי), because there is no rhymeword with ־ֶבֶן besides אֶבֶן & תֶּבֶן — 29: cf. Mi 4,6.

67. Mûstęğâb.

נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ בַּלָּֽיְלָה׃

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ וְכָלְתָה אֶל־מְקוֹר שָׁרְשָׁהּ
וְנִכְסְפָה לִנְוֵה קָדְשָׁהּ לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָֽיְלָה׃
נֹעַם הַכָּבוֹד בְּעֵין הַדַּעַת תִּרְאֶה וּמִבְּלִי אֵבֶר אֵלָיו תִּדְאֶה
וְתִשְׁאַף עָדָיו וְתִשְׁתָּאֶה בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לָֽיְלָה׃
יְקָרוֹ תָּשׁוּר עַל־יְדֵי פְּעָלָיו וְתִתְאַו לָגֶשֶׁת אֵלָיו
יוֹם לְיוֹם תַּבִּיעַ אֹמֶר מְהַלְלָיו וְלַיְלָה לְלַֽיְלָה׃
מְעוֹדִי עָלַי דֶּגֶל חַסְדְּךָ נוֹדָע וְאֹהֶל יִרְאָתְךָ מִלִּבִּי נִגְדָּע
אֲדֹנָי חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לָֽיְלָה׃
שָׂבַעְתִּי נְדֻדִים עַל־עַרְשׂוֹת אֲנוּשִׁים הֱרִיצֻנִי פְּעָמַי לִמְעוֹנוֹת קְדשִׁים
בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל־אֲנָשִׁים בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיוֹנוֹת לָֽיְלָה׃
הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה כָּל־יְמֵי שַׁחֲרוּתִי וְנִכְלַמְתִּי כִּי הֲבַלְתִּי זְמַן יַלְדוּתִי
לְזֹאת הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם וָלָֽיְלָה׃
בָּרָה בִּכְלוֹא הַגּוּף נֶעֱצֶרֶת הִתְבּוֹנְנִי כִּי הָעוֹלָם מַעְבֶּרֶת
עוּרִי עוּרִי לְרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת קוּמִי רֹנִּי בַלָּֽיְלָה׃
רוּצִי זַכָּה יֵצֶר תַּאֲוָה לִשְׁבֹּר וְדֶרֶךְ יְשָׁרָה כָּל־יְמוֹתַיִךְ לָבֹר
הֲכִי חֶלְדֵּךְ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּֽיְלָה׃
בְּעַל כָּרְחוֹ אֱנוֹשׁ יוּלַּד לְעָמָל וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבוֹתָיו אָוֶן וְעָמָל
וְהוּא כְצִיץ יָצָא וַיִּמָּל וְיֻדַּד כְּחֶזְיוֹן לָֽיְלָה׃
יַמִּים עֲלֵיהֶם יִשְׂאוּ קוֹלָם מָוֶת יִרְעֵם וְיָסוּר צִלָּם
וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָֽיְלָה׃
יִכְבַּד עָלַי עַל יְגוֹנִי בְּחַטָּאתִי כִּי לֹא שַׁבְתִּי עַד־כֹּה מִמְּשׁוּבָתִי
יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי וּמִטָּתִי בְדִמְעָתִי אַשְׂחֶה בְּכָל־לַֽיְלָה׃
עֵינִי בְּחֹם לִבִּי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה לִקְאַת מִדְבָּר אֲנִי דוֹמֶה

67; Av. II p חb; Karp. III p כ"ד; L. Dukes, Moses ben Esra (Altona 1839) p 90. — For the night of the day of expiation. — Translated by M. Sachs, relig. Poesie p 74 — מסתאגיב s. headremark to Nr. 48 — 1: Is 26,9 — 3b: Exod 13,21 — 5b: Prov 7,9 — 7: cf. Ps 19,3 — 9a: Ps 139,1 — 9b: Ps 17,3 — 10a: Job 7,4 — 11: cf. Job 4,13 — 13: Ps 42,4 — 14b: מעברת, parallel form with the ending ֶ–ת to the bibl. מַעֲבָרָה; the documents have מעבורת — 15: cf. Lam 2,19 — 16b: Dukes לָבוּר, unallowable for the rhyme's sake (Eccl 9,1 is inf. constr.). 17: Ps 90,4; הֲכִי for truly, cf. to Nr. 32, l. 10 — 18a: cf. Abôt IV 22; Job 5,7 — 18b: cf. Gen 6,5; Is 59,7 — 19a: Job 14,2 — 19b: Job 20,8 — 20a: cf. Ps 93,3. 4. The documents vocalize יָמִים. Sachs ('Life's flood roars about them with bellowing') pays regard to both possibilities — 20b: Ps 49,15; cf. Num 14,9 — 21a: Ps 49,11 — 21b: Job 34,20 — 23: cf. Ps 6,7 — 24a: cf. Lam 3,49. Av. בהם is misprinted instead of Dukes בחם, cf. DB. I, notes p 93f.; Karp. בְּדָם — 24b: Ps 102,7.

יוֹמָם בְּמִסְתָּרִים נַפְשִׁי תֶהֱמֶה	וַתָּקָם בְּעוֹד לָיְלָה׃
קֹדֶרֶת בְּגָלוּת יְמֵי שִׁבְיָהּ	הוֹרִידָה לָאָרֶץ עֶדְיָהּ
תָּנוּד וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ	בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלָּיְלָה׃
בַּנֶּשֶׁף קִדַּמְתִּי דִמְעָתִי וַאֲנוּחָה	אֶשְׁפְּכָה דַם לְבָבִי וַאֲנִיחָה
נַפְשִׁי עָלַי תִשְׁתּוֹחָח וְעִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה	אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה׃
חָלְפוּ כְּצֵל יְמֵי עֲלוּמוֹתַי	וְקַלּוּ מִנְּשָׁרִים שְׁנוֹתַי
וְלֹא אֶזְכֹּר מִזְּמַן שִׂמְחוֹתַי	לֹא־יוֹם וְלֹא־לָיְלָה׃
זֵדִים הֱצִיקוּנִי וְהִגְדִּילוּ עָלַי בְּפִיהֶם	דִּבְרֵים שָׁלוֹם וְנִשְׁכִּים בְּשִׁנֵּיהֶם
נָא יִזָּכֵר רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם	לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם וָלָיְלָה׃
קַדְּשׁוּ עֲצָרָה וְרַחֲצוּ וְהִתְקַדְּשׁוּ	הָבֵרוּ סִיג לְבָבוֹת וְהִתְאֹשָׁשׁוּ
הַמַּזְכִּירִים אֶת־אֲדֹנָי אַל תֶּחֱשׁוּ	כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלָּיְלָה׃
הִתְבַּשְּׂרִי בִתִּי כִּי עוֹד אַנְחִילֵךְ חִנִּי	וּלְאַט אֲנַחֵךְ וַאֲנִיחֵךְ בִּמְעוֹנִי
כִּי אֵין גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי	לִינִי הַלָּיְלָה׃

68. Tôkêḥâ.

------ | ------		
מִזְמֹרֶת שִׁירָתִי	הֵבֵאתִי מִנְחָתִי	קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי׃
אֱוִיל מִי דִבְרָתִי	וְתַעֲרֹף בִּתְחִנָּתִי	כַּטַּל אִמְרָתִי׃
אִמְרָתִי הֲרִימוֹתִי	וּבִמְגִלַּת חַטָּאתִי	הִנֵּה־ בָאתִי׃
בָּאתִי וְסוֹד כִּסִּיתִי	בְּפִי בִכְיִי וַאֲנָחָתִי	אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי׃
גִּלִּיתִי צָרָתִי	וְכִי לַחְמִי יְמֵי חַיּוֹתִי	הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי׃
דִּמְעָתִי עֶזְרָתִי	עַל־כֹּבֶד מַעֲוָתִי	וַאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי׃
הֲרֵעֹתִי בְּיַלְדוּתִי	וּמִפִּשְׁעֵי שַׁחֲרוּתִי	נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵיתִי׃
וְנֶחֱלֵיתִי וְנִזְהַרְתִּי	לֵאמֹר בָּעֵת לֶכְתִּי	אַךְ־רִיק זִכִּיתִי׃
זִכִּיתִי וְחִכִּיתִי	כִּי יֶאֱסֹף בְּעוֹד חַיּוֹתִי	אֱלֹהִים אֶת־ חֶרְפָּתִי׃
חֶרְפָּתִי הֶעֱלֵיתִי	הַיּוֹם מְקוֹם עֹלָתִי	וְאֵת טִבְחָתִי׃
טִבְחָתִי הֲכִינוֹתִי	הַיּוֹם בְּהִתְוַדּוּתִי	עַל־כֵּן יָצָאתִי׃

25a: cf. Jer 13,17; the documents have יומם ולילה, by which the correspondence between a & b is annulled — 25b: Prov 31,15 — 26b: cf. Exod 33,5 — 27: cf. Lam 1,2 — 28a: Ps 119,147 — 29: cf. Ps 42,7; 77,7 — 31a: Dukes אַזְכִּיר; Karp. אַכִּיר — 31b: Zech 14,7 — 32a: cf. Ez 35,13. Instead of הציקוני is perhaps to be read הֱלִיצֻנִי (cf. Ps 119,51), which is also better for the coherency — 32b: cf. Mi 3,5 — 33b: Neh 1,6; היום is missing in the documents — 34a: 2 Kngs 10,20 (cf. Jo 1,14; 2,15) — 35: cf. Is 62,6 — 37: cf. Ru 3,12. 13.

68: Prins, l. c. p 129; Av. p ע״ד a. — For Minḥâ of the day of expiation. — תּוֹכֵחָה, see headremark to Nr. 17 — 1c: Gen 33,11 — 2c: Deut 32,2 — 3bc: cf. Ps 40,8 — 4c: Jer 11,20; 20,12 — 5bc: cf. Ps 42,4 — 6c: Mi 4,6 — 7c: Dan 8,27 — 8b: The prosody requests בְּעֵת — 8c: Ps 73,13 — 9bc: cf. Gen 30,24 — 10c: 1 Sam 25,11 — 11c: Prov 7,15.

יָצָאתִי מְנָוָתִי לָבֵשׁ אֶת־מְעִיל כְּסוּתִי מוּסַר כְּלִמָּתִי׃
כְּלִמָּתִי הִקְרֵאתִי אוּלַי לְקוֹל צַעֲקָתִי יִקְרֶה אֲדֹנָי לִקְרָאתִי׃
לִקְרָאתִי קוֹל פְּדוּתִי כִּי לְרַגְלִי בְּגָלוּתִי מְנוּחָה לֹא מָצָאתִי׃
מָצָאתִי מְגִנָּתִי וּמִדִּבְרֵי תוֹרָתִי אָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי׃
נְסוּגֹתִי בְּתַאֲוָתִי לֹא בְחֻקֵּי בֶן־אֲמָתִי וְאֶת־עֵשָׂו שָׂנֵאתִי׃
שָׂנֵאתִי וְשַׁחוּתִי בִּידֵיהֶם וְעַל־דָּתִי טוֹב־לִי כִּי־ עֻנֵּיתִי׃
עֻנֵּיתִי בְגָלוּתִי וְאֶל־אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי הֲלֹא פַּחְדָּתִי׃
פַּחְדָּתִי וְיִרְאָתִי הֵם שְׁלוּחַי לְיוֹם מוֹתִי וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי׃
צִדְקָתִי תִקְוָתִי לִקְרֹא לִי בֶן־בֵּיתִי בֹּא בְּצֵל קֹרָתִי׃
קֹרָתִי וְהַוָּתִי תִּשְׁעֶה וְתַעֲנֶה אֹתִי רָאֹה רָאִיתִי׃
רָאִיתִי וְחַנֹּתִי לְבֶן־בְּכוֹר שֶׁקָּנִיתִי כִּי אֲנִי אֲדֹנָי לֹא שָׁנִיתִי׃
שָׁנִיתִי וְשִׁלַּשְׁתִּי וּבִתְפִלַּת מִנְחָתִי מַפִּיל־אֲנִי תְחִנָּתִי׃
תְחִנָּתִי הֲקִימוֹתִי וּלְכוֹנֵן קְרָאתִי קְטֹרֶת תְּפִלָּתִי׃
תְּפִלָּתִי נָשָׂאתִי לְכַפֵּר עַל־כָּל־עֲדָתִי מֵאִישׁ שֹׁגֶה וּמִפֶּתִי׃

69. Mâgên.

אֶזְרָח רַעֲנָן פֶּרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה בִּמְשֻׂכַת חֵדֶק מְעִקְּשֵׁי נְכוֹנָה
גָּבַר בְּהַשְׂכֵּל וַיְהִי לְרֹאשׁ פִּנָּה בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה — וּבְרֹחַב לֵב׃
דּוֹר כֻּלּוֹ סָג עֲלִילָה הִתְעִיבוּ הֵרֵעוּ בְּמִפְעָל וּמַשְׁחִית הִצִּיבוּ
וַיּוֹכַח אֹתָם וּבִדְבָרָיו הִלְעִיבוּ הָשִׁיבוּ — פוֹשְׁעִים עַל־לֵב׃
זָדוֹן לִבָּם הִשִּׁיאָם וַיְכַל חָסְנָם, וְאֵיתָן מַסְלוּלֵי תֹם שָׂכָל
טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי אֵל כֹּל יוּכַל עַם־סָכָל — וְאֵין לֵב׃
יְהִירִים פַּחֲדוּ וּרְהוּ מִגָּדְלוֹ כְּבוֹדוֹ הִשְׂכִּילוּ מִפְלְאֵי פָעֳלוֹ
לְמָחָר יֵבוֹשׁ כָּל־אִישׁ מִפִּסְלוֹ אִם־לֹא — תָשִׂימוּ עַל־לֵב׃
מֵאוֹר כַּשְׂדִּים בְּדוֹר מַבְאִישׁ וְצַחַן נִצַּל, וְשֵׂכֶל טוֹב מָצָא וְחֵן

12b: את is missing in the documents — 12c: Job 20,3 — 13a: Prins תקותי, wrong, because the word is employed 20a. The (not bibl., but talm.) Hif. has the signification of the Qal here — 13c: Num 23,3 — 14c: Jer 45,3 — 15c: Is 50,5 — 16c: Ma 11,3 — 17c: Ps 119,71 — 18c: cf. Jer 2,19 — 19c: Gen 30,33 — 20b: לי is left out in the docc. — 20c: cf. Gen 19,8 — 21a: קֹרָתִי sing. to הַקֹּרֹות Gen 42,29 — 21c: Exod 3,7 — 22c: Mal 3,6 — 23c: Jer 38,26 — 24bc: cf. Ps 141,2 — 25c: Ez 45,20.

69: Avig. III p ב"סb, for the morning (Šaḥarît) of the day of expiation. About Mâgên (מָגֵן) s. headremark to Nr. 104 — As often in the Mâgên, so also here is the question about the history of Abraham, who is called אזרח (1a) & איתן (5b); see about these significations Sen. Sachs quoted in the note to Nr. 46 v. 33a — 1a: cf. Ps 37,35; Hos 14,6 — 1b: cf. Prov 15,19; Mi 3,9; doc. מעשקי — 2a: cf. Ps 118,22 — 2b: cf. 1 Kngs 5,9 — 3a: cf. Ps 53,4; 14,1 — 3b: cf. Jer 5,26 — 4b: Is 46,8 — 5a: cf. Ob 3 — 5b: שָׂכָל, Qal in the signification of Hif; cf. Ps 101,2 — 6a: Ps 34,9; cf. Job 42,2 — 6b: Jer 5,21 — 7a: cf. Is 44,8 — 7b: מפלאי, ed. מפעלי — 8a: cf. Jer 10,14; 51,17 — 8b: Mal 2,2 — 9b: cf. Prov 3,4.

שַׂרְעַפָּיו הֵכִין וּפָנָיו לֹא טוֹחֵן   בֹּחֵן — כְּלָיוֹת וָלֵב:
עָלָיו צִוָּה עֲתִדֹת צֹפֶה   פֹּה אַל־תָּגוּר עִמָּם פֶּן־תִּסָּפֶה
צֵא אֶל־אֶרֶץ שֶׁבְּרָךְ בּוֹ יְרַפֵּא   הָרוֹפֵא — לִשְׁבוּרֵי לֵב:
קִדַּם תְּפִלָּה מִי יַחֲבֹשׁ שִׁבְרִי   רָצוּץ אָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי
שָׁם לֹא אַשְׁאִיר יִגַּהּ בּוֹ אוֹרִי   מְאוֹר־עֵינַיִם יְשַׂמַּח־לֵב:
תָּם אָזְנְךָ הַיּוֹם אֲגַלֶּה   מִדַּת צְבָאֲךָ בְּטוֹב אֲבַלֶּה
שְׁתִילֵי חֲלָצֶיךָ מִצְּבָא שַׁחַק אֲפַלֵּא   וַאֲמַלֵּא — אֹתָם חָכְמַת־לֵב:
הֱצִיקוּהוּ מַסּוֹת וְלֹא־זָע מִפְּנֵיהֶם   הֱיוֹת גֵּר זַרְעוֹ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם
קַשְׁתּוֹ יְהִי־דָן כִּי עָבְדִים בָּהֶם   הֵם — חִזְקֵי־מֵצַח וּקְשֵׁי־לֵב:
טָהוֹר הִתְהַלֵּךְ תָּמִים לְעֵינָי   קָרְבַּן עוֹף וּבְהֵמָה הַקְרֵב לְפָנָי
נִסְיוֹנֵי מַלְכִיּוֹת הֶרְאָה לְאַב הֲמוֹנָי   אֲדֹנָי — מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי־לֵב:
בְּיָדֵי צִדְקָתוֹ הַיּוֹם לָקַחְתִּי   רַחוּם הֲשִׁיבֵנִי לְמַעֲנוֹ סָלַחְתִּי
בְּבוֹר גָּלוּתִי הֲלָעַד נִזְנָחְתִּי   נִשְׁכַּחְתִּי — כְּמֵת מִלֵּב:
יָרֵא מֵחֶטְאוֹ מַחְפִּיר וּמֵבִישׁ   יִפְחַד מֵעָוֹן כְּצִפְעֹנִי יַפְרִישׁ
עֲנֵהוּ כִּי אָבַד צַדִּיק תָּם יַגִּישׁ   וְאֵין אִישׁ — שָׂם עַל־לֵב:
קְצַר יָד וְרוּחַ וְאֵין־עֹזֵר לוֹ   בַּעֲוֹנוֹ נִתְפַּשׂ וּפִשְׁעוֹ מִכְשׁוֹלוֹ
חַטֹּאתָיו בְּדִמְעוֹ, הָעֵת יַזִּילוֹ,   תִּמְחֶה וְלֹא — תַעֲלֶינָה עַל־לֵב:
חֲסָדָיו, נוֹדְעוּ וַיִּדְגּוּ לָרֹב,   זַמֵּן, וְאַל מַשְׂטִין לְדָמֵנוּ יֶאֱרֹב
קָרֵב בָּנֶיךָ וּבְךָ יִתְעָרְבוּ עָרֹב   קָרוֹב — אֲדֹנָי לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב:
בְּפִתְחָם הַיּוֹם בְּאִמְרֵי תוֹרָתֶךָ   אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי סְגָנֵי סְגֻלָּתֶךָ
בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי הַדְרַת שְׁכִינָתֶךָ   צִדְקָתְךָ — לְיִשְׁרֵי־לֵב:

70. Hymn.

מִי אֵל נִסְתָּר מִפָּנָי   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי:

10a: cf. Is 3,15 — 10b: Jer 11,20 — 12a: cf. Gen 12,1. 2 & Rôš ha-Šânâ fol. 16b — 12b: Ps 147,3 — 13b: cf. Gen 15,2 — 14b: Prov 15,30. The rhyme word is missing in behalf of the verse from the bible — 15b: cf. Job 14,14; 21,13. Ed. צבאיך — 16a: cf. Gen 15,5; אֲפַלֵּא Pi. in the signification of Hif. — 16b: cf. Exod 35,35 — 17a: cf. Est 5,9 — 17b: cf. Gen 15,13. Ed. היותו — 18a: cf. Gen 15,14 (pun according to 49,17) — 18b: cf. Ez 3,7. הם is missing in ed. — 19a: cf. Gen 17,1 — 19b—20a: cf. Gen 15,9 & Midrâš Genes. rabbâ 44,15. אב המוני is Abraham according to Gen 17,4. 5 — 20b: Ps 7,11; ארני is missing in ed. — 22b: Ps 31,13 — 23a: cf. Prov 19,26 — 23b: Prov 23,32 — 24: cf. Is 57,1 — 25a: Ps 72,12 — 25b: cf. Ez 21,28 — 26b: Is 65,16 — 27a: cf. Gen 48,16; perhaps חֲסָדֶיךָ — 28b: Ps 34,19 — 29—30a: cf. Lev 16,1, the pericope destined for the day of expiation — 30b: Ps 36,11.

70: Av. III p מ"חb; Karp. III p צ"הb (L. Dukes l.c. p 94; M. Sachs, rel. Poesie, originals p 20, in German p 69). As ‘Pizmôn’ for the morning ofthe day of expiation, as for the construction a רָהִיט (s. headremark to Nr.15) — Maqqâph after מי is left out, because thus the structure is more clearly arranged — 2: Ps 18,32.

מִי נֶעְלָם בְּסִתְרֵי אֱמוּנָה   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי נֶאְזָר בְּרוּחַ נְכוֹנָה   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי יָסַד תֵּבֵל עַל־בְּלִימָה   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי יְשָׂאֶנָּה בְּרוּחַ מְזִמָּה   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי יְסַפֵּר שְׁחָקִים בְּחָכְמָה   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי מֹדֵד רַחֲבֵי יָדָיִם   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי מֵסֵךְ בְּעַד יָם דְּלָתַיִם   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי מָדַד בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי שָׁת הַגּוּף וְנָפַח בְּאַפָּיו נְשָׁמָה   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי שִׁכֵּן בּוֹ הַנֶּפֶשׁ הַחֲכָמָה   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי שָׁת בַּטֻּחוֹת חָכְמָה   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי הִטְרִיף חֹק יְצוּרִים וְנִהֲלָם   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי הֶעֱנִיק לָהֶם כָּל־יְמֵי עוֹלָם   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי אָמַר וַיְהִי בְּלִי לְהִמָּלֵךְ   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי אֹזֶן הִטָּה לְקוֹל עָנִי וְהֵלֶךְ   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי אַתָּה קָרָאתָ אֶל־הַמֶּלֶךְ   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי בָקַע מְאוֹרִים בִּשְׁמֵי מְעוֹנָי   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי בָהֶם הֵאִיר קַצְוֵי אַפַּדְנָי   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַאדֹנָי   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי נָטָה כַּיְרִיעָה שְׁחָקָיו   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי נָטַע עַל־פְּנֵי אֶרֶץ יְצָקָיו   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי נָטָה עָלֶיהָ קָו   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי עָמַד לָמֹד אֶרֶץ וְחָרֵד   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי עָתַד אֹצְרוֹת שֶׁלֶג וּבָרָד   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי עָלָה־שָׁמַיִם וַיֵּרַד   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃

5: Job 38,36 — 6: cf. Job 26,7 — 7: cf. Prov 18,14 — 8: Job 38,37 — 9: רחבי ידים, the rivers & streams, according to Is 33,21; if one reads (as M. Sachs) with Karp. רחבת ידים, the earth (according to Gen 34,21 etc.), perhaps מֹדֵד (Pôʿêl) must be vocalized in regard to Hab 3,6 — 10: cf. Job 38,8; מֵסֵךְ, part. Hif. (bibl. מֵסִיךְ Judg 3,24); the edd. vocalize מְסַךְ, which cannot be formed of סכך — 11: Is 40,12 — 12: cf. Gen 2,7 — 13: cf. to Nr. 22 v. 39b — 14: Job 38,36 — 15: cf. Prov 30,8; Gen 47,17 — 16: cf. Is 63,9 — 17: Job 9,4 — 18: cf. Ps 33,9; Karp. ותהי (cf. Lam 3,37) — 20: 1 Sam 26,14 — 23: Ps 89,7 — 24: cf. Ps 104,2 — 25: יְצָקָיו according to M. Sachs: mountains; perhaps sky, according to Job 37,18. Anyhow נטע (Karp.) is better than נשא (Av.) — 26: Job 38,5 — 27: cf. Hab 3,6 — 28: cf. Job 38,22 — 29: Prov 30,4.

מִי זִמֵּן חֹק טַרְפִּי לְבָנָי   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי זָכַר לְטוֹב יְלִידֵי אֱמוּנָי   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי זֶה הָאִישׁ יְרֵא אֲדֹנָי   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי רָדַד עַמִּים תַּחְתַּי לְהַבְזוֹת   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי רִחַם אָסִיר יוֹם רָגְזוֹת   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי רָאָה כָּזֹאת   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃
מִי הֵבִין נִפְלְאוֹת הַבּוֹרֵא   נִסְתָּר מִפָּנָי
מִי הִשְׂכִּיל כִּי הוּא בְּעוֹלָם מִקְרֶה   נִרְאֶה לְרַעְיוֹנָי
מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא   מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי אֲדֹנָי׃

71. Jonah's prayer.

אָנָה אֲדוֹן עוֹלָם אֶבְרַח מִמֶּךָּ   וְאִם־אֶסַּק שַׁחַק שָׁם אֶמְצָאֶךָּ
וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנֶּךָּ׃
אֶמְצָאֲךָ בְּדֵעִי בְּכִסֵּא מְכוֹנֶךָ   וְאֶרְאֲךָ בִּלְבָבִי בְּכַנְפוֹת מְעוֹנֶךָ
וּבִשְׁאוֹל תַּנְחֵנִי וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ׃
נֶעֱלַמְתָּ וְאַתָּה נִמְצָא בְּרַעְיוֹנָי   וְנִסְתַּרְתָּ וְחַסְדְּךָ הֵן לְנֶגֶד עֵינָי
מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ אֲדֹנָי׃
יָרַדְתִּי לְקִצְוֵי אֶרֶץ נִגְזֶרֶת   מִבְּלִי בָא וְיוֹצֵא וּמֵאֵין מַעְבָּרֶת
וְהָאָרֶץ בַּעֲדִי סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת׃
מְצוּלָה הֲבֵאתַנִי פִּתְאֹם אֵלֶיהָ   וְשִׁבֹּלֶת מַיִם נוֹסְפָה עָלֶיהָ
וַתֶּאְטַר עָלַי בְּאֵר פִּיהָ׃
שֶׁאָפְנֵי תַנִּים בְּרֹב אוֹנִים וְעָצְמָה   וְאֶת־דַּלְתֵי פָנָיו בְּקֶצֶף וּבְחֵמָה
פָּתַח, סְבִיבוֹת שִׁנָּיו אֵימָה׃
הֱבִיאַנִי חַדְרֵי־בִטְנוֹ בְּעַל כָּרְחִי   וּמַצְפּוּנֵי מֵעָיו נָתַן בֵּית מְנוּחִי
לֹא־יִתְּנֵנִי הָשֵׁב רוּחִי׃
קִבְרִי בְּבֶטֶן חַי הֵכִינוּ פְשָׁעַי   וְעַם לֹא רָאוּ אוֹר צָדוּ יְדֵי צְעָדַי
וּבַחֹשֶׁךְ רִפַּדְתִּי יְצוּעָי׃
טָהוֹר שָׁמַעְתָּ תְפִלָּתִי בְּיוֹקְשִׁי   וּמִתְּהוֹם צִוִּיתָ לְהָרִים אֶת־רֹאשִׁי

30: טרפם in Dukes, an unnecessary emendation; 'who provides for food & gives it to the children?' — 32: Ps 25,12 — 33: cf. Ps 144,2 — 35: cf. Is 66,8 — 37: הוא, he himself (the understanding man) — 38: Deut 20,8.

71: Av. III p ה"סb; Karp. III p. ה"קלb. — For Mûsâf of the day of expiation — 1—2: cf. Ps 139,8. Documents: ואציע — 3b: The documents בלבי — 4: cf. Ps 139,10 — 5b: cf. Ps 26,3 — 6: Ps 130,1 — 7a: cf. Jon 2,7; Lev 16,22 — 7b—8: cf. Josh 6,1. The documents: מעבורת, s. to Nr. 67 v. 14b — 9—10: cf. Ps 69,16. הֲבֵאתַנִי instead of הֲבִיאֹתַנִי, like הֲבֵאתָנוּ (Ps 66,11) instead of הֲבִיאֹתָנוּ (Num 16,14). Karp. הֱבִיאַתְנִי — 11a: cf. Jer 14,6; Karp. תַּנִּין — 11b—12: cf. Job 41,6 — 13a: Song of S 1,4; Prov 18,8 — 14: Job 9,18 — 15b: cf. Job 37,21; Lam 4,18; Karp. צרו, cf. Job 18,7. Av. ימי צעדי; both readings are difficult — 16: Job 17,13 — 17a: The documents בְּיָקְשִׁי.

אֲדֹנָי הֶעֱלִיתָ מִן־שְׁאוֹל נַפְשִׁי׃
נָאוֹר זֶה אֵלִי בְּעוֹדִי וְאַנְוֵהוּ   וְאוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל־הֵיכַל מְעוֹנֵהוּ
וְהִרְאַנִי אֹתוֹ וְאֶת־נָוֵהוּ׃
חָס עָלַי עֹנֶה בַּצָּר לְכָל־שֹׁאֵל   וְצִוָּה דָג לְהָקִיא גוּפִי וְאֵין גֹּאֵל
וּמִבִּטְנוֹ יִרְשֶׁנּוּ אֵל׃
זַכִּים תַּעֲצֻמְךָ יֶחֱזוּ כְּפִי עֱנָיִם   וְהַחַיָּה וְהָעוֹף וְהָאֲרָצוֹת וּפְרָיִם
וִיסַפְּרוּ לְךָ דְּגֵי הַיָּם׃
קָדוֹשׁ כָּל־נְדָרַי אֲשַׁלֵּם בְּמַאֲוַיַּי   וַאֲזַמֵּר כִּי־חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלַי
אָשִׁירָה לַאֲדֹנָי בְּחַיָּי׃

XVIII. Jôsêf ben Sáhàl.

72. To Moses ibn Esra.

---- | ----

אֵיכָה יוֹעַם   זָהָב סָגוּר   אוֹ אֵיךְ כֶּתֶם   הַטּוֹב יִשְׁנֶא
כִּי אַבְנֵי שִׁיר   יָקְרוּ מִפָּז   תִּשְׁתַּפֵּכְנָה   מֵאֵין קֹנֶה
הַאֵל הִשְׁמִין   לִבּוֹת מִבִּין   אוֹ מֵהַבִּיט   עִצֵּם עֵינַי
כָּל־אִישׁ עֹשֶׁר   אַחַר עֲפָרוֹת   תֵּבֵל לִצְבֹּר   לִבּוֹ פֹּנֶה
וּבְדַלַּת שִׁיר   נָעִים יָקָר   מֵהוֹן עָתֵק   לִקְנוֹת שֹׂנֵא
יַגִּיד עָלָיו   אַחַר מוֹתוֹ   וּלְדוֹר אַחֲרוֹן   חַסְדּוֹ יַעֲנֶה
מַה־נּוֹאַל אִישׁ   פֶּתִי תַּשִּׂיג   יָדוֹ וּבְזֹאת   נַפְשׁוֹ יוֹנֶה
וּלְזָר יַעְזֹב   חֵילוֹ כִּי לֹא   יֵרֵד אַחֲרָיו   כְּבוֹד קֹנֶה
אוֹי כִּי־גַרְתִּי   בַּהֲמוֹת שָׂדַי   שָׁכַנְתִּי עִם־   עֶדְרֵי צֹנֶה
אִם אֵימְנָה   אֵין לִי מַכִּיר   אוֹ אַשְׂמִילָה   אֵין לִי מַפְנֶה
אוֹ אִם אֶצְעַק   חָמָס נֶגְדָּם   עַל־צַעֲקָתִי   לֹא אֵעָנֶה
אֵין לִי הַשְׁקֵט   בִּמְכוֹנִי כִּי   אָנוּד כַּאֲשֶׁר   יָנוּד קָנֶה
לוּלֵא משֶׁה   מֵנִים עֲצָבִי   בְּשִׂפַת נֹפֶת   וּבְצוּף מַעֲנֶה
יַשְׁלֶה מִכְתָּב   יָדוֹ חֶרְדַּת   לִבִּי וּשְׁלוֹם   נַפְשִׁי יַעֲנֶה
יֵרֵד כְּמָטָר   גֶּשֶׁם עַל־גֵּז   וּצְרִי מַרְפֵּא   עַל־לֵב נַעֲנֶה

18: Ps 30,4 — 19a: cf. Exod 15,2. נָאוֹר s. to Nr. 5, l. 6a — 19b: cf. Jon 2,5 — 20: 2 Sam 15,25 — 21b: cf. Jon 2,11 — 22: Job 20,15 — 24: Job 12,8 — 25a: cf. Jon 2,10 — 25b—26: cf. Ps 86,13; 104,33. The וַאֲזַמֵּר בְּעוֹדִי of the documents is against the metre.

72: L. Dukes, Moses ben Esra p 101 according to a copy of Luzzatto — 1—2: cf. Lam 4,1 — 3a: הַאֵל with ה interrog. (Job 8,3). — 3b: בִּין infinit. — 3d: cf. Is 29,10 (33,15 Qal) — 8: cf. Ps 49,11. 18 — 9: cf. Ps 8,8; 120,5 — 11: cf. Job 19,7 — 12: cf. Is 18,4; 1 Kngs 14,15 — 13b: Luzzatto reads מנים, in the ms. itself (Oxf. 1972) the word is blotted out, but according to the traces יַנְעִים seems to have been written there — 14cd: cf. Gen 41,16 — 15ab: cf. Ps 72,6.

אָמְנָם נִקְרָא   מֹשֶׁה כִּי הוּא   מֹשֶׁה תוֹרוֹת   מִמַּעְיָנֵי
לֵבָב מָלֵא   רוּחַ חָכְמָה   וּבְכָל־עִנְיָן   מַגִּיד מִשְׁנֶה
דּוֹדַי בָּאוּ   לָךְ מָלֵאוּ   שִׁיר בּוֹ כָל־שָׁר   קַנֹּא קִנֵּא
וַיֵּבֹשׁוּ   כָל־לֵץ נִרְגָּן   וַיִּלְאֶה כָל־   אִישׁ מִתְאַנֶּה
וַיְהִי מַחְמַד   הַשִּׁיר נֶגְדָּם   כַּחֲצִיר גַּגּוֹת   לִפְנֵי לִבְנֶה
כִּי אִם כָל־שִׁיר   עָפָר שָׁכְבוּ   וּלְשִׁירְךָ עַל־   כִּימָה מִבְנֶה
הוֹלֵךְ וָאוֹר   כִּמְאוֹר נֹגַהּ   אַךְ לָעֶרֶב   לֹא יִשְׁתַּנֶּה
הָעֵת יוֹשַׁר   רֵיחַ זִכְרוֹ   מִמֶּרְחַקִּים   מִטּוּב קָנֶה
כָּל־עֵת נִשְׁנֶה   לִקְרֹא אֹתוֹ   חֶסֶד חָדָשׁ   לוֹ יִשָּׁנֶה
אִם יַלְדֵי יוֹם   אִתְּךָ עִנּוּ   בְּעִזּוּז נֶפֶשׁ   אֹתָם עַנֵּה
אוֹ לָךְ מִנּוּ   לֵילוֹת עָמָל   לֵבָב כָּבֵד   לָהֶם מַנֵּה
אוֹ יַם זַעְפָּם   לָךְ יִשְׁתָּעֵר   לוֹ לֵב רָחָב   כַּחוֹל פַּנֵּה
וּבְטַח כִּי יֵשׁ   לָאֵל חֶסֶד   כַּכּוֹכָבִים   לֹא יִמָּנֶה
כַּמָּה סוֹדוֹת   לוֹ נֶעְלָמוּ   כִּי הוּא נוֹעַץ   מֵאֵין מִשְׁנֶה
הָעֵת יִתֵּן   לֹא בַמִּדָּה   גַּם לֹא יִשְׁקֹל   לָךְ בַּקָּנֶה
קַוֵּה קַוֵּה   לוֹ אִם תַּחֲנֶה   מַחֲנֶה אוֹ אִם   אַשְׁפָּה תִּרְנֶה
תֵּלֵךְ כִּימֵי   קֶדֶם הַצֹּאן   עֹד תַּעֲבֹרְנָה   עַל־יַד מוֹנֶה׃

XIX. Jiṣḥâq Maškarân (משכראן).

73. Musteǵâb.

זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם׃
אֲסוּרָה בְגָלוּת מְדֻכָּה   מְעֻנָּה וְדִמְעָה מְפַכָּה
תָּמִיד מְצַפָּה וּמְחַכָּה   לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם׃
נְתוּנָה בְּיַד עָרִיצִים   לִמְשִׁסָּה, וְהַנֹּגְשִׂים אָצִים
בְּחוּנָה בְּכוּר לְחָצִים   חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם׃
יְהִירִים בְּפֶרֶךְ רֹדֶיהָ   וְצָרִים חִנָּם מַעֲבִדֶיהָ
בְּעָנְיָהּ זָכְרָה מַחֲמַדֶּיהָ   אֲשֶׁר הָיוּ מִימֵי קֶדֶם׃
יִגַּר כְּנַחַל דִּמְעָתָהּ   עַל־רֹב עֱנוּתָהּ וְדַלּוּתָהּ

19c: Instead of וילאה (distinctly in the ms.) perhaps וַיִּלְאוּ would be more suitable — 22ab: cf. Prov 4,18 — 24c: חסד, grace (Is 40,6) — 25a: יַלְדֵי יוֹם cf. DB. I notes p 12 — 26ab: cf. Job 7,3 — 26cd: cf. Mûsẹrê ha-Philosophîm II, 11: כל הרוצה לחיות יכין לתלאות לב חזק — 29cd: cf. Is 40,14 — 30cd: cf. Is 46,6 — 31: cf. Ps 27,3; Job 39,23 — 32: cf. Jer 33,13.

73: Oxf. 1164, fol. 19 — Parts of verses consisting of three words; the bibleverses (conclusions of the strophe) are not subject to this number of words (cf. headremark to Nr. 46) — מסתגיב see headremark to Nr. 48 — 1: Ps 74,2 — 3b: Ps 68,34 — 4b: Exod 5,13 — 5b: Ps 77,6 — 6a: יהירים, ms. יחידים — 7: cf. Lam 1,7.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָיְתָה   עַלִּיזָה מִימֵי־קֶדֶם׃
צַפֵּה תְצַפֶּה וּתְשַׂבֵּר   לִישְׁעֲךָ, וְלָכֵן תְּדַבֵּר
לְחֹרְפָהּ אֵיכָה תִתְגַּבֵּר   וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם׃
חַסְדְּךָ גַּלֵּה וְהֵרָאֶה   לְנִדְכָּה וְנִכְאָה וְנִלְאָה
כְּמֵאָז נִגְלֵיתָ בְמַרְאֶה   עַל־הָהָר אֲשֶׁר מִקֶּדֶם׃
קוֹמֵם דְּבִיר וַאֲרִיאֵל   וְתָחִישׁ לְבִיאַת הַגּוֹאֵל
לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל   וּמוֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם׃
מָרוֹם זָכְרָה לְאֵמוּנַי   בְּרִית שְׁלֹשֶׁת אֵיתָנַי
הָקֵם נְבוּאַת חֶזְיוֹנַי   מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית וּמִקֶּדֶם׃
שַׁלֵּם תַּגְמוּל לְשֹׂנְאֶיךָ   וְדַלֵּה מִבּוֹר נְכָאֶיךָ
וְהָעִיר כְּמֵאָז פְּלָאֶיךָ   כִּי־אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם׃
כַּלֵּה זֵדִים כִּלּוּנוּ   וְסַלֵּה זָרִים סִלּוּנוּ
וּבַלֵּה צָרִים בִּלּוּנוּ   מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם׃
רוֹמֵם קִרְיָה נֶאֱמָנָה   וְרַחֵם עֲדַת מִי־מָנָה
לְקֻחָה מֵאָז לְמָנָה   וּמֵרֹאשׁ הַרְרֵי־קֶדֶם׃
אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם   וְאַל־נָא מִשַּׁוְעוֹ תִּתְעַלָּם
זְכֹר רַחֲמֶיךָ אֲשֶׁר־מֵעוֹלָם   אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃
נַחֵץ יְשׁוּעוֹת עֵדָה   בָּאָה לְפָנֶיךָ בְּתוֹדָה
וְקַבֵּץ נְפֻצוֹת יְהוּדָה   וְהָיוּ בָנָיו כְּקֶדֶם׃
חֹן עַל־עַם חָשַׁקְתָּ   וּמִנֹּף אֹתוֹ הוֹשַׁעְתָּ
וַעֲשֵׂה כְּפֹעַל פָּעַלְתָּ   בִּימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם׃
זְרֵה עֲוֹנַי וְחַטֹּאתַי   בְּאֵזוֹב, וּבְרַחֲמִים תְּנַהֲלֵנִי
וְתִנְצֹר עָלַי וְתִשְׁמְרֵנִי   מִי־יִתְּנֵנִי כְּיַרְחֵי־קֶדֶם׃
קָרֵב תְּקָרֵב פִּדְיוֹן   לְעַם נִכְאֶה וְאֶבְיוֹן
וְתָשׁוּב בְּרַחֲמִים לְצִיּוֹן   וְאַחֲרֵי־כֵן תִּשְׁכֹּן כִּימֵי־קֶדֶם׃
קַבֵּל שַׁוְעַת עֲזוּבָה   נִפְרְשָׁה מֵחָמֵשׁ לְדַאֲבָה
הֲשִׁיבֵנוּ אֲדֹנָי אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה   חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃

9b: Is 23,7 — 10: cf. Ps 119,166 — 11a: ms. לחורפיה — 11b: Ps 74,12 — 13a: ms. נגלתה — 13b: Ez 11,23 — 15: Mi 5,1 — 16b: איתנים (the strong ones), the patriarchs, according to Rôš ha-Šânâ fol. 11a — 17b: Is 46,10; ms. מקדם — 19b: Ps 77,12 — 21b: Deut 33,27 — 22b: עדת מי מנה = Israel, according to Num 23,10 — 23a: ms. לך לקוחה כמאז למנה — 23b: Deut 33,15 — 24a: Ps 74,21 — 25a: cf. Ps 25,6 — 25b: Mi 7,20 — 27a: cf. Is 11,12 — 27b: Jer 30,20; ms. ימיו — 28b: ms. אותה — 29: cf. Ps 44,2; ms. ימי (instead of בימי) — 30: cf. Ps 51,9; ms. זרה ביום זה — 31a: cf. Prov 2,11; ms. ותעצור — 31b: Job 29,2 — 33a: According to the words in the first of the three final benedictions of the eighteen-prayer (cf. Zech 1,16) — 33b: Jer 46,26; ms. ותשכון (not ואחרי כן) — 34: In the ms. קבל שועת עדה עצובה מחמש; לדאהב | נפרשה מחמש ודבוקה בחמש five enjoyments which are prohibited on the day of expiation (as the day of mortification), בחמש perhaps = בחמשה the five books of Moses — 35: Lam 5,21.

XX. Jeḥûdâ ha-Lêwî.

74. To Sẹlômô ben Gajjât.

–⏑––⏑–––⏑––⏑––
–––⏑–––⏑––⏑––

עַיִן נְדִיבָה אֲשֶׁר תָּשׁוּט כְּסֹחֶרֶת   תִּקַּח נְדָדִים וְתִתֵּן דַּר וְסֹחֶרֶת
נִטְפֵי בְדֹלַח אֲשֶׁר לוּלֵי יְקוֹד הֶאֱדִי־   בָם חָבְרוּ גַרְגְּרָיו כַּעֲנָק לְגַרְגֶּרֶת
הָלַךְ וּבָכָה עֲלֵי חָרְבַת נְוֵה אֹהֲבִים   לֹא מַאֲזֶנֶת לְקוֹל אַף לֹא מְדַבֶּרֶת
אֵין דַּי לְיַד הַנְּדֹד הַחֹרֵב נְוֵהֶם עֲדֵי   קִירוֹת לְבָבִי לְקִרוֹתָיו מְקַרְקֶרֶת
יִתְנַכְּרוּ לִי כְּאִלּוּ לֹא יְדַעְתִּים אֲבָל   יַכִּיר לְבָבִי אֲשֶׁר עֵינִי מְנַכֶּרֶת
נֹכַח אֲדֹנָי נְתִיב הַנֹּדְדִים עִם שְׁנַת   עַיִן נְדִיבָה הֲמוֹן הוֹנָהּ מְפַזֶּרֶת
אֶתְנַחֲמָה מִנְּדֹד צְבָאוֹת צְבָאִים מְעַט   לוּלֵי צְבָאוֹת בְּמָרוֹם לִי לְמַזְכֶּרֶת
בְּקֶשֶׁר לְבָנָה עֲלֵי מַלְכָּהּ וְהִיא תַחְשֹׁב   כִּי נָע וְצָלַל בְּיָם מַעֲרָב כְּעוֹפֶרֶת
תִּשְׁלֹף אֲזַי לַהֲטֵי חַרְבוֹת בְּרָקִים וְעַל־   גֵּו הָאֲדָמָה בְּשִׁבְטֵי אֵשׁ מְיַסֶּרֶת
כִּבְרֹק בְּרָקִים מְרַקֶּדֶת רְקוֹד יַעֲלָה   בִּכְנַף רְדִיד פָּז מְפַזֶּזֶת מְכַרְכֶּרֶת
תִּתְעַל אֲדָמָה בְּסִרְיֹנוֹת אֲפֵלָה וְכוּ־   כָבִים יְטִילוּן חֲנִית זִיקוֹת מְאַזֶּרֶת
תָּרוּץ וְתִכְהֶה וְיֵשׁ־עֵת תַּעֲמֹד עַל־פְּנֵי   שַׁחַק כְּדִמְיוֹן לְשׁוֹן זָהָב בְּאַדֶּרֶת
וּפְנֵי אֲדָמָה מְשֻׁנִּים בַּאֲבַק הַקְּרָב   כִּפְנֵי גְבֶרֶת חֲיָלֶיהָ מְגֻבֶּרֶת
עֵדֶר רְעִיתִיו וּבִכְבֵדֶת נְחִיתִיו כְּאִ־   לוּ אֵין בְּעֶדְרִי לְבַד חוֹלָה וְנִשְׁבֶּרֶת
אֶבְכֶּה לְפֵרוּד בְּנוֹת עָשׁ וַאֲקַנֵּא בְכִי־   מָה עַל־הֱיוֹתָהּ יְמֵי עוֹלָם מְחֻבֶּרֶת
תִּסְעַד מְרוֹמָהּ בְּתַבְנִית יָד לְבַל יֵט וְאִם   לִמְדֹּד יְרִיעוֹת רְקִיעִים פְּרֻשָׂה זָרֶת
אִם נֶעֶצְרוּ מַרְכְּבוֹת שֶׁמֶשׁ וְאִם פַּאֲתֵי   קָדִים סְגֻרוֹת וְאִם דַּרְכָּהּ מְסֻגֶּרֶת
מָתַי לְדַר יֵהָפֵךְ נֹפֶךְ וּמֵאַחֲרֵי   צַמָּה שְׁחוֹרָה לְחִי שַׁחַר מְשַׁחֶרֶת
אֶמְאַס בְּלֵילִי עֲדֵי סַהַר בְּעֵינַי דְּמוּת   נֶגַע וּפָשָׂה בְּעוֹר כּוּשִׁי כְּבַהֶרֶת
וּבְעֵת רְאִתִי לְשׁוֹן אֵשׁ תִּתְהַלָּךְ אֶשְׂמְחָה   אוּלַי תְּהִי בַּעֲלוֹת שַׁחַר מְבַשֶּׂרֶת
לַיִל כְּכוּשִׁי הֲיַהֲפֹךְ עוֹר לְעוֹלָם וְרֶ־   קַע כְּנָמֵר וְאֵיךְ יֶחְסַר חֲבַרְבֻּרֶת
עַד נוֹאֲשָׁה עַיִן מְיַחֵל לַחֲזוֹת זָהֳרֵי   חַמָּה אֲשֶׁר פַּעֲמֵי רִכְבָּהּ מְאַחֶרֶת
רוּחַ לְאַט רַגְּלָה בֵּין הָעֲרֻגוֹת וּמִ־   לֵּב הַהֲדַס גִּלְּתָה אַהֲבָה מְסֻתֶּרֶת

74: DB. I p 137 Nr. 94 & notes p 224 — 1—2: בדלח ,סחרת ,דר as well as the names of other crystalline jewels, then פנינים (on account of the red colour well adapted to the figurative meaning of 'bloody tears') are often used as significations for tears. הֶאֱדִיבָם, the root ארב = דאב & דוב (arab. ذاب) in the sense of 'to melt', Hif. to make something melt; cf. DB. I notes p 16f. — 4a: נְדֹד, cf. DB. I notes p 52 — 4b: cf. Is 22,5; Jer 4,19 — 5: cf. Gen 42,7 — 6a: cf. Judg 18,6 — 8b: cf. Exod 15,10 — 9a: cf. Gen 3,24 — 10b: cf. 2 Sam 6,16 — 11a: cf. Jer 51,3 — 11b: cf. 1 Sam 18,11; 20,33; Is 50,11 — 12a: cf. 42,4 — 12b: cf. Jos 7,21. 24 — 13b: cf. Eccl 10,10 — 14a: cf. Exod 14,25 — 14b: cf. Ez 34,4. 16 — 16b: cf. Is 40,12 — 19b: cf. Lev chap 13 — 20a: cf. Exod 9,23; Ps 73,9 — 21: cf. Jer 13,23 — 22b: cf. Judg 5,28 — 23b: cf. Prov 27,5.

וִיצַפְצְפוּ בַעֲלֵי כָנָף וְיוֹנַת רְחוֹ־ קִים לַעֲגַת פֶּה וְלִי צַחוֹת מְדַבֶּרֶת
תַּטִּיף רְבִיב חֵן וְתַשְׁכִּיב טַל אֲהָבִים כְּמָן עֵת מְרַסִּים לֵיל כְּנָפֶיהָ מְנַעֶרֶת
תַּקְטִיר לְבֹנָה וְאִם תַּתִּיר צְרוֹר מֹר וְאִם שִׁירַת שְׁלֹמֹה בְּאֶבְרָתָהּ מְקֻשֶּׁרֶת
עַד נִבְקְעוּ מִשְּׁחוֹר טוּרָיו שְׁחָרִים וְכֵן חֻבְּרוּ כְּהִתְחַבְּרוּת אֹפֶל בְּאַשְׁמֹרֶת
טוּרָיו כְּלַיִל וְעִנְיָנָיו כְּשַׁחַר כְּמוֹ עַלְמָה בְּעַד שַׂעֲרָהּ לֶחְיָהּ מְסַתֶּרֶת
שִׁירָה אֲשֶׁר נִשְׁבְּעָה כִּי הִיא לְבַד חֻצְּבָה מֵהַרֲרֵי מֹר וְלֹא בַמֹּר מְקֻטֶּרֶת
טוּרִים כְּמוֹ אָהֳלֵי קֵדָר וְגִלָּיוֹן כְּמִי־ רִיעוֹת שְׁלֹמֹה וְהִיא נָאוָה שְׁחַרְחֹרֶת
לֹא רָאֲתָה עַיִן אֱנוֹשׁ טוּרִים עֲרֻכִים בְּאַבְ־ נֵי־אֵשׁ עֲדֵי רָאֲתָה שִׁירוֹ בְּאִגֶּרֶת
נִיצוֹץ דְּבָרָיו יְכִילוּהוּ סְפָרָיו הֲיַחְ־ תּוּ אֵשׁ בְּחֵיקָם וְאֵשׁ לֹא תֵרֵד בִּנְעֹרֶת
כָּהֶם כְּסִפְרוֹ כְּמֻסִּים תּוֹךְ לְבָבִי חֲקָ־ קִים אוֹת בְּאוֹת נִתְּנוּ תוֹכוֹ לְמִשְׁמֶרֶת
הִיא הָעֲרוּגָה אֲרָגוּהָ יְדֵי רַעְיוֹן חָנוּ סְבִיבָהּ וְהוּשְׂמָה לְכֹתֶרֶת
זִמְרַת מְגָדִים וְזִמְרַת שִׁיר לְחֵךְ קְרָאָהּ עַל־הַזְּמוֹרָה לְשׁוֹנִי בָהּ מְזַמֶּרֶת
הֵא לְךָ פְּרִי שִׁיר יְבַכֵּר לָחֳדָשָׁיו אֲבָל הָאַהֲבָה לַחֲלָקֶיהָ מְבַכֶּרֶת
מֵאֵת יְדִידְךָ אֲשֶׁר שְׁמוֹ זְמַן אַחֲרוֹן אַחַר עֲבֹר טוּב זְמָן נִמְצָא בְמַזְכֶּרֶת
הוּא מִקְּרוּאָיו וְאִם לֹא בֵּין כְּתֻבִים שְׁמוֹ אֵין בּוּז הֱיוֹתוֹ לְשִׁיּוּרָיו כְּמָסֹרֶת
רֹדֵף נְדִיבָיו לְהִדָּבֵק בְּסוֹדָם וְיוֹם יִהְיוּ כְּכָבֵד יְהִי לָהֶם כְּיֹתֶרֶת
נָמוּ אֲנָשִׁים עֲדֵי שַׁחַר יְעִירֵם אֲבָל נַפְשׁוֹ בְּהָקִיץ וְלֵב שַׁחַר מְעֹרֶרֶת
לִשְׁקֹד עֲלֵי אַהֲבַת דּוֹדוֹ וְלִצְרֹף מְאֹד לוֹ אַהֲבָתוֹ כְּחִיצוֹנָה כְּחֹדֶרֶת
קַח מִכְּבַד פֶּה שְׂפַת צַחוֹת יְצוּקָה בְּפָז שׁוּמָה עֲלֵי מִשְׁבְּצוֹת הַשִּׁיר כְּשַׁרְשֶׁרֶת
הִיא בַת־יְדִידוּת וּמֹהַר אַהֲבָה חֻצְּבָה לְמֹהַר בְּנוֹת אַהֲבָתְךָ לִי מְמַהֶרֶת
רוּחַ שְׁחָרִים פְּנֵי כָל־אֹהֲבִים שַׁחֲרִי וּשְׁלוֹם שְׁלֹמֹה הֲיִי תָמִיד מְסַפֶּרֶת׃

75. To a friend.

‒⏑‒‒‒⏑ | ‒⏑‒‒‒⏑ (a
‒⏑‒‒‒⏑ (b

פְּנֵי אָדֹם וְצַח לְבָבִי לִבְּבוֹ׃
חֲמָסִי עַל־צְבִי
נְתָנַנִי שְׁבִי
בְּפֶרֶךְ יֵרֶד בִּי
וְלֹא נֶעְתַּר לְאָח קְרָבָיו נִצְרְבוּ׃

24b: cf. Is 32,4 (28,11; 33,19) — 25a: cf. Job 38,37 — 25b: לֵיל, cstr. for absol. — 27a: cf. Is 58,8 — 29b—30: cf. Song of S 4,6; 3,6; 1,5 — 31: cf. Ez 28,14 — 32: cf. Is 1,31 (Judg 16,9); Prov 6,27 — 33a: תּוֹךְ = בְּתוֹךְ, in the midst of — 36a: cf. Ez 47,12 — 38a: cf. Nu 11,26 — 39a: cf. Job 30,15 — 39b: cf. Exod 29,13 — 40: According to a talm. interpretation of the verse Ps 57,9 (Bẹrâkôt fol. 3b—4a; Talm. jerus. Bẹrâkôt fol. 2b) — 42—43: cf. Exod 4,10; 28,14; 22,15.

75: L. c. p 169 Nr. 112 & notes p 274 — 1: cf. Song of S 5,10; 4,9 — 2—5: cf. Gen 16,5; Ps 78,61; Lev 25,43. 46. 53 (Ez 34,4); Is 19,22; Ez 21,3.

בְּמָה אֶתְנַחֲמָה
וְהוּא יִתְנַחֲמָה
לְהָרְגֵנִי וּמָה
אֲיַחֵל כִּי בְפַח   פְּעָמַי עֻזְּבוּ׃
הֲיָסוּר מַחֲלִי
וְגוֹלִי גֹּאֲלִי
לְבָבִי שָׁם צְלִי
וְעַפְעַפָּיו כְּאָח   בְּקִרְבִּי קָרְבוּ׃
אֲבָל בְּשְׁתוֹת עֲסִים
בְּפִיו וּבְתוֹר וְסִים
וְנִטְפֵי מֵי רְסִים
בְּדִלַּח לַח וְאַח־   לָמָּה יֵחָשְׁבוּ׃
סְתָו עָבַר וּבָא
זְמַן הָאַהֲבָה
יְדִידִי קוּם שְׁבָה
וְהַנָּגוֹן רְצַח   בְּכֹסוֹת עָרְבוּ׃
כְּבָר נֶהְפַּךְ זְמָן
לְרֵעַ נֶאֱמָן
וְטַל עָבָיו כְּמָן
לְחֵשֶׁק נֶאֱנַח   בִּבְכָיִם נֶדְבּוּ׃
לְנֶגֶד מַחֲנֶה
יְדִידִים אֶעֱנֶה
בְּלֵבָב נַעֲנֶה
נסים אלרוץ֗ פאח   פקומו נשרבו׃

76. Thanks for a received present.

— — — ⏑ — — — ⏑

סְבַבְתְּנִי נְדִיבָתְךָ   וּמַשְׂאַבֵּי נְחָלֶיךָ
וְכִסּוּנִי צְלָלֶיךָ   וְרִוּוּנִי טְלָלֶיךָ
לְךָ הַתֹּם וְהַיֹּשֶׁר   כְּפַעֲמֹנִים לְשׁוּלֶיךָ
וְנִדְבָתְךָ יְדוּעָה בָךְ   וְהִיא מִמְּךָ וְאֵלֶיךָ
וּמִי יוּכַל לְהַכְזִיב אֶת־   שְׁבָחִי בָךְ וְעָלֶיךָ
וְהֵן עַל־כֹּל אֲשֶׁר אֹמַר   יְעִידוּן לִי פְּעָלֶיךָ׃

7—8: cf. Gen 27,42 — 13: After Ehrlich, who interprets the verse according to Jer 36,22. 23, is to be read קָרְבוּ (Hos 7,6) — 14: עֲסִים constr. instead of abs. for metre's sake, likewise רְסִים v. 16 — 18: cf. Song of S 2,11 — 29: In arab. transscription: نسيم الرَّوض فاح | فقومو نشربو (= نشرب).

76: L. c. p 52, Nr. 39 & notes p 92 — 2a: cf. Is 51,16; Job 40,22 — 3b: cf. Exod 28,33. 34; 39,25. 26 — 5a: cf. Job 24,25.

77. To the beloved girl.

–⏑–– –⏑–– –⏑––
––– –⏑–– –⏑––

מַה־לָּךְ צְבִיָּה תִמְנְעִי צִירָיִךְ   מִדּוֹד צְלָעָיו מָלְאוּ צִירָיִךְ
לֹא תַדְעִי כִּי אֵין לְדוֹדֵךְ מִזְּמָן   בִּלְתִּי שְׁמֹעַ קוֹל שְׁלוֹמוֹתָיִךְ
אִם הַפְּרִידָה עַל־שְׁנֵינוּ נִגְזְרָה   עִמְדִי מְעַט עַד אֶחֱזֶה פָּנָיִךְ
לֹא אֵדְעָה אִם בֵּין צְלָעַי נֶעְצַר   לִבִּי וְאִם יֵלֵךְ לְמַסָּעָיִךְ
חֵי אַהֲבָה זִכְרִי יְמֵי חִשְׁקֵךְ כְּמוֹ   אֶזְכֹּר אֲנִי לֵילוֹת תְּשׁוּקוֹתָיִךְ
כַּאֲשֶׁר דְּמוּתֵךְ בַּחֲלוֹמִי יַעֲבֹר   כֵּן אֶעְבְּרָה־נָּא בַּחֲלוֹמוֹתָיִךְ
בֵּינִי וּבֵינֵךְ יָם דְּמָעוֹת יֶהֱמוּ   גַּלָּיו וְלֹא אוּכַל עֲבֹר אֵלָיִךְ
אַךְ לוּ פְעָמַיִךְ לְעָבְרוֹ קָרְבוּ   אָז נִבְקְעוּ מֵימָיו לְכַף רַגְלָיִךְ
לוּ אַחֲרֵי מוֹתִי בְּאָזְנַי יַעֲלֶה   קוֹל פַּעֲמוֹן זָהָב עֲלֵי שׁוּלָיִךְ
אוֹ תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם יְדִידֵךְ מִשְּׁאוֹל   אֶשְׁאַל בְּדֹדַיִךְ וּבִשְׁלָמָיִךְ
אָכֵן עֲלֵי שָׁפְכֵךְ דְּמֵי לִבִּי שְׁנֵי   עֵדִים לְחָיַיִךְ וְשִׂפְתוֹתָיִךְ
אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא כֵן וְהֵם עֵדַי עֲלֵי   דָמִי וְעַל־כִּי שָׁפְכוּ יָדָיִךְ
מַה־תַּחְפְּצִי מוֹתִי וְהֵן אֶחְפֹּץ אֲנִי   שָׁנִים לְהוֹסִיף עַל־שְׁנֵי חַיָּיִךְ
אִם תִּגְזְלִי נוּמִי בְּלֵיל חִשְׁקִי הֲלֹא   אֶתֵּן שְׁנַת עֵינַי לְעַפְעַפָּיִךְ
מִימֵי דְמָעוֹת לְחַכָּה אִשֵּׁךְ וְגַם   אַבְנֵי לְבָבוֹת שָׁחֲקוּ מֵימָיִךְ
בָּאתִי בְּאֵשׁ חִשְׁקֵךְ וּמֵי בִכְיִי אֲהָהּ   לִבִּי בְּדִמְעוֹתַי וְגֶחָלָיִךְ
בֵּין מַר וּמָתוֹק יַעֲמֹד לִבִּי וְהֵם   רוֹשׁ הַנְּדֹד וּדְבַשׁ נְשִׁיקוֹתָיִךְ
אַחֲרֵי דְבָרַיִךְ כְּפַחִים רִקְּעוּ   אֹתוֹ פְּתִילִם קִצְּצוּ יָדָיִךְ
מַרְאֶה דְמוּת אָדָם עֲלֵי סַפִּיר בְּעֵת   אֶרְאֶה שְׂפָתַיִךְ עֲלֵי שִׁנָּיִךְ
שֶׁמֶשׁ בְּפָנַיִךְ וְלַיִל תִּפְרְשִׂי   עַל־זָהֳרוֹ עָבֵי קְוֻצּוֹתָיִךְ
מֶשִׁי וְרִקְמָה הֵם כְּסוּת גּוּפֵךְ אֲבָל   הַחֵן וְהַיֹּפִי כְּסוּת עֵינָיִךְ
מַשְׂכִּית עֲלָמוֹת מַעֲשֵׂה יַד אִישׁ וְאַתְּ   הַהוֹד וְהַחֶמְדָּה שְׂכִיּוֹתָיִךְ
חֶרֶם וְסַהַר עָשׁ וְכִימָה קִנְּאוּ   לִהְיוֹת כְּאַחַיִךְ וְאַחְיוֹתָיִךְ
בָּנִים וּבָנוֹת חָשְׁבוּ אִם חָפְשׁוּ   לִהְיוֹת עֲבָדַיִךְ וְשִׁפְחוֹתָיִךְ
לֹא אֶשְׁאֲלָה מֵהוֹן וּמִן חֶלְקִי לְבַד   מִחוּט שְׂפָתַיִךְ חֲגוֹר מָתְנָיִךְ
יַעְרִי וְדִבְשִׁי בֵּין שְׂפָתַיִךְ כְּמוֹ   נִרְדִּי וּמֹרִי בֵּין שְׁנֵי שָׁדָיִךְ
שַׂמְתִּיךְ כְּחוֹתָם עַל־יְמִינִי לוּ אֲנִי   אֶהְיֶה כְחוֹתָם עַל־זְרוֹעוֹתָיִךְ

77: L. c. II, p 7 Nr. 4. — The notes to DB. II, from which are taken Nr. 77—87, are under the press, wherefore the reference to the number of pages for these numbers must be left out — 3b: cf. Ps 17,15 — 4b: cf. Gen 13,3 — 7: cf. Is 51,15; Jer 31,34 — 8b: cf. Exod 14,21 — 9b: cf. Exod 28,33. 34; 39,25. 26 — 10b: Bibl. is only acc. or the connexion with ל — 12b: cf. Deut 21,7 — 14a: cf. Prov 4,16 — 14b: Ps 132,4 — 15a: cf. 1 Kngs 18,38 — 15b: cf. Job 14,19 — 16a: cf. Ps 66,12 — 18: cf. Exod 39,3 — 19a: cf. Ez 11,26. 28 — 21a: cf. Ez 16,13 — 21b: cf. Prov 31,30; Gen 20,16 — 22b: cf. Is 2,16 — 25: cf. Gen 14,23; Song of S 4,3 — 26: cf. Song of S 5,1; 4,5. (11.) 14 — 27: cf. Jer 22,24; Song of S 5,6.

אֶשְׁכַּח יְמִינִי מִשְּׂמֹאלִי יַעֲלָה   אִם אֶשְׁכָּחָה אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ
הֲמַר נֹדֵד לִבִּי בְּזָכְרִי יַעֲרַת   נֹפֶת שְׂפָתַי מִנְּשִׁיקוֹתָיִךְ
רֵיחִי בְּרֵיחַ מָר־דְּרוֹרֵךְ אֶמְהֲרָה   אוּלַי בְּרֵיחִי אֶשֱּׁקָה אַפָּיִךְ
הִנֵּה כְבוֹד נָשִׁים תְּהִלָּתָן וְאַתְּ   כָּךְ נִכְבְּדוּ הַיּוֹם תְּהִלּוֹתָיִךְ
בִּשְׂדֵה בְּנוֹת חֵשֶׁק אֲלֻמּוֹת אַהֲבָה   תִּשְׁתַּחֲוֶין לַאֲלֻמּוֹתָיִךְ
מִי־יִתְּנֵנִי אֶחְיֶה עַד אֶאֱרָה   בֹּשֶׂם וּמֹר מִבֵּין הֲלִיכוֹתָיִךְ
לֹא אֶשְׁמְעָה קוֹלֵךְ אֲבָל אֶשְׁמַע עֲלֵי   סִתְרֵי לְבָבִי קוֹל צְעָדוֹתָיִךְ
פִּקְדִי, בְּיוֹם פָּקְדֵךְ לְחַיּוֹת חַלְלֵי   תִּשְׁקֵךְ וְיוֹם בּוֹ יִחְיוּ מֵתָיִךְ,
נַפְשִׁי לְהָשִׁיב אֶל־גְּוִיָּתִי בְּיוֹם   נָסְעֵךְ בְּצֵאתֵךְ יָצְאָה אַחֲרָיִךְ
בִּשְׁלוֹם יְדִידֵךְ יַעֲלַת חֵן שַׁאֲלִי   אִם הַזְּמָן יִשְׁאַל שְׁאֵלוֹתָיִךְ
שׁוּבִי וְצוּרֵנוּ יְשִׁיבֵךְ אֶל־מְחוֹז   חֶפְצֵךְ וְאֶל־אֶרֶץ מְכֻרוֹתָיִךְ:

78. 'The rogue'. ‒ ‒ ‒ ˘ ‒ ‒ ‒ ˘ ‒ ‒

יוֹם שֶׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי   וַיַּרְא תְּמוּנָתוֹ בְּאִישׁוֹנִי
נָשַׁק שְׁתֵּי עֵינַי מְתַעְתֵּעַ   אֶת־תָּאֳרוֹ נָשַׁק וְלֹא עֵינִי:

79. Greeting to the beloved girl.

‒ ˘ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ | ‒ ˘ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ (a
‒ ˘ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ (b

שָׁלוֹם לַצְּבִיָּה נַעֲרָה   וְאִם אֵשׁ חִשְׁקָהּ בִּי בָעֲרָה:
יַעְלָה כַּשֶּׁמֶשׁ עָלְתָה
דּוֹדָהּ בְּנִדָּהּ עִנְּתָה
אִם הָרָעָה לִי כָלְתָה
מֵאִתָּהּ, אוֹ אִם נֶדְרָה   וּלְהָרְגִי אִסָּר אָסְרָה:
חַיִּים בִּרְצוֹנָהּ יִשְׁכְּנוּ
וּרְפָאִים עִמָּהּ נִתְכְּנוּ
מִדְּבָרֶיהָ חֵן יִתְּנוּ
בְּדֹלַח מִפִּיהָ פִּזְּרָה   מֶנְהוּ שְׁנֵי טוּרִים חִבְּרָה:
צְהוּבַת שֵׂעָר תְּמִימַת יְפִי
צְבִיָּה וְאֵיךְ כַּאֲרִי תִּטְרְפִי
הֲטוֹב כִּי אִישׁ נָקִי תִּגְּפִי
בְּעֵינֵךְ נַפְשִׁי לֹא יָקְרָה   בְּעֵינִי דִּמְעָה לֹא נִגְּרָה:

28: cf. Ps 137,5; (Jon 4,11); Jer 2,2 — 32: cf. Gen 37,7 — 34: cf. 2 Sam 5,24; 1 Chr 14,15 — 35a: cf. Exod 32,34 — 35b: cf. Is 26,19 — 38: cf. Ps 107,30; Ez 21,35; (29,14).

78: L. c. p 16 Nr. 13 — The piece forms the translation of two Arabic verses. The 'rogue' is the beloved girl, who here is treated as masc. (cf. to Nr. 58 v. 3a) — 1a: cf. Is 66,12.

79: L. c. p 17 Nr. 14 — 1b: cf. Num 11,3 — 4—5: cf. Est 7,7; Nu beg. of Chap. 13 — 6: cf. Ps 30,6 — 8: cf. Eccl 10,12 — 13a: cf. 1 Sam 26,21 — 13b: cf. Lam 3,49.

הֵן בִּלְחָיַיִךְ שָׂהֲדִי
דָּמִי, כִּי עָלַי תִּשְׁקְדִי
לִסְפּוּתִי טֶרֶם מוֹעֲדִי
זֹאת חַטָּאתֵךְ לֹא נִסְתְּרָה   רְאִי כִּי לֹא תוּכְלִי כַּפְּרָהּ׃
אֶזְכֹּר הַיּוֹם אֲשֶׁר יָעֲדָה
לַהֲחְיוֹתִי בוֹ וְלֹא בָגְדָה
וּבִשְׁנֵי תַפּוּחִים רִפְּדָה
נַפְשִׁי וּלְגוּפִי חָזְרָה   וְקֶדֶם אֹתִי בָּם דָּקְרָהּ׃
כָּל־הַיּוֹם צִדִּי תִבְקָה
וְעֵת בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ חָמְקָה
לָלֶכֶת לָהּ וּמַר צָעֲקָה . . .

80. Wedding-epigram.

– – – – – – – –

מַה־לִּצְבִי חֵן דֶּרֶךְ צִפָּה   לִיפַת תֹּאַר לוֹ מִתְיַפָּה
לִשְׁמֹעַ קוֹל כַּנְפֵי יוֹנָה   בַּחֵן לֹא בַכֶּסֶף נֶחְפָּה
לִסְעִיף תֹּמֶר חַיִּים פִּרְיוֹ   רָטֹב אַגְמוֹן רַעֲנַן כִּפָּה
אִם הִתְגַּנֵּב לִרְאוֹת אוֹרָהּ   סַפִּיר לֶחְיָהּ אֹדֶם צִפָּה
עֵדֶן חָשַׁק חֶבְרָתָם כִּי   בַהֲדַסָּיו אֶת־עַרְשָׂם חִפָּה
חֻפָּה לִשְׁנֵי תֹמְכֵי כָבוֹד   כִּי כֵן עַל־כָּל־כָּבוֹד חֻפָּה׃

81. Complaint of the death of the R. Bârûk Albalia.

– – – – – – – | – – – – – – –

מַה־לָּעָם יִקְרְאוּ עֲצָרָה   הַרְפֵּה־לָהֶם כִּי־מָרָה   נֶפֶשׁ כָּל־הָעָם׃
אָבְדָה תוֹרָה מִסִּינָי   וַיִּצְמְאוּ לִדְבַר אֲדֹנָי   וְאֵין מַיִם לִשְׁתֹּת הָעָם׃
הִנֵּה יַד־אֲדֹנָי הוֹיָה   בְּהַר־הַגָּדוֹל אֲשֶׁר הָיָה   גָּבֹהַּ מִכָּל־הָעָם׃
בָּאוּ שֶׁמֶשׁ וְהַסַּהַר   וְעָנָן כָּבֵד עַל־הָהָר   וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם׃
מַלְאָךְ מַשְׁחִית שָׂם פָּנָיו   וּמִלֵּא בְרִשְׁפֵּי אֵשׁ חָפְנָיו   וַיִּזְרֹק עַל־הָעָם׃
אֶדְאַג וְאֶשְׁאַג בְּחֹם אִשִּׁי   וְאֹמַר לַזְּמָן בְּמַר נַפְשִׁי   לָמָה הֲרֵעֹתָה לָעָם׃
הֵן כָּל־עֲדָתִי הֲשִׁמּוֹתָ   יוֹם לַשַּׁחַק הֲרִימוֹתָ   בָּחוּר מֵעָם׃
הֶרֶף כִּי מְאֹד הִשְׁחַתָּ   בְּקַחְתְּךָ חֶרֶב וְהֵמַתָּ   פִּנּוֹת כָּל־הָעָם׃

17b: Is 47,11 — 20: cf. Song of S 2,5. The bosom is figuratively marked now as רמונים (cf. Nr. 59 v. 35), now as תפוחים — 24: The final verse in the foreign language is missing.

80: L. c. p 33 Nr. 32 — 1a: cf. Jer 48,19; Nah 2,2 — 2: cf. Ps 68,14 — 3b: cf. Job 15,32 — 6a: cf. Prov 11,16; 29,23 — 6b: Is 4,5.

81: L. c. p 80 Nr. 5 — 1a: cf. Jo 1,14; 2,15 — 1b: cf. 2 Kngs 4,27 — 1c: 1 Sam 30,6 — 2a: cf. Jer 18,18 — 2b: cf. Am 8,11 — 2c: Exod 17,1 — 3a: Exod 9,3 — 3b: cf. Zech 4,7 — 3c: 1 Sam 9,2 — 4bc: Exod 19,16 — 5ab: cf. Ez 10,2 — 5c: Exod 24,8 — 6c: Exod 5,22 — 7a: cf. Job 16,7 — 7bc: cf. Ps 89,20 — 8c: Judg 20,2.

עָנָן מֵעֲלֵיהֶם נִפְרַד   וְהַמָּן עֲלֵיהֶם לֹא יָרַד   וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ הָעָם׃
נֹחֵל וּמַנְחִיל דָּת פְּלִילִים   מִזֶּרַע הָאֲצִילִים   הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם׃
מִלָּיו כָּאוֹר נָגְהוּ   וּדְרָכָיו מְאֹד גָּבְהוּ   מִלֶּכֶת בְּדֶרֶךְ הָעָם׃
עֹמֵד לְחַזֵּק הַבֶּדֶק   וְיֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא צֶדֶק   לִשְׁפֹּט אֶת־הָעָם׃
חַיִּים הָיָה פְּרִי דָתוֹ   וְעַל־כֵּן לָשֵׂאת פְּרִידָתוֹ   לֹא־יוּכַל הָעָם׃
בְּעוֹד הָיָה הָרַב בָּרוּךְ   לְהִלָּחֵם בַּעֲדִי עָרוּךְ   לֹא־אִירָא מֵרִבֲבוֹת עָם׃
עָנָו שְׁפַל־רוּחַ וְדַכָּא   חָכְמַת לְשׁוֹנוֹ הָרַכָּה   תְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עָם׃
יוֹם קְרָב הוּא בַעֲדִי יָרִיב   וּבְיוֹם תְּפִלָּה הוּא יַקְרִיב   אֵת קָרְבַּן הָעָם׃
אָבַד הַצֳּרִי וְהַלָּחַשׁ   וְרַבּוּ צִפְעֹנֵי נָחָשׁ   וַיְנַשְּׁכוּ אֶת־הָעָם׃
הָיְתָה אַרְצוֹ כְּגַן אֱלֹהִים   וּבִנְפֹל סְעִפָּיו הַגְּבֹהִים   אָכֵן חָצִיר הָעָם׃
מַעְיַן חָכְמָה מִתְגַּבֵּר   וְנֶאֱמָן כִּי בְאַחַת יְדַבֵּר   וַיַּאֲמֵן הָעָם׃
מַה־נָּעֲמוּ אִמְרֵי־שָׁפֶר   בִּקְרֹא בָרוּךְ בַּסֵּפֶר   בְּאָזְנֵי הָעָם
נֹהֵג בֶּאֱמוּנָה וְרֹעֶה   מְבַקֵּשׁ נִדָּח וְתֹעֶה   לְבִלְתִּי שַׁלַּח אֶת־הָעָם׃
מַעְיַן הַדִּין וַאֲדֹנוֹ   יַמְלִיץ יֹשֶׁר וּלְשׁוֹנוֹ   מְבִינִים אֶת־הָעָם׃
מֵלִיץ טוֹב יָשְׁרוֹ יְסַפֵּר   וּבְצִדְקָתוֹ יְכַפֵּר   בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם׃
בְּשָׁלוֹם יְקַדֵּם אֶת־פָּנָיו   וְיִפְקֹד אַחֲרָיו שְׁנֵי בָנָיו   שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם׃
בֵּן יַקִּיר אֵל יְבוֹנְנֵהוּ   וּבֵן שַׁעֲשׁוּעִים מִשְׁנֵהוּ   גַּם־הוּא יִהְיֶה־לְעָם׃
וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים   בִּימֵיהֶם יִשְׂאוּ הָרִים   שָׁלוֹם לָעָם׃

82. Longing for Zion.

— — —◡— — — — —◡— —

יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב   לָךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפַּאֲתֵי מַעֲרָב
הֲמוֹן רַחֲמַי נִכְמָר כִּי־אֶזְכְּרָה קֶדֶם   כְּבוֹדֵךְ אֲשֶׁר גָּלָה וְנָוֵךְ אֲשֶׁר חָרָב
וּמִי־יִתְּנֵנִי עַל־ כַּנְפֵי נְשָׁרִים עַד   אֲרַוֶּה בְדִמְעָתִי עֲפָרֵךְ וְיִתְעָרָב
דְּרַשְׁתִּיךְ וְאִם מַלְכֵּךְ אֵין בָּךְ וְאִם בִּמְקוֹם   צֳרִי גִלְעָדֵךְ נָחָשׁ שָׂרָף וְגַם עַקְרָב
הֲלֹא אֶת־אֲבָנַיִךְ אֲחֹנֵן וְאֶשָּׁקֵם   וְטַעַם רְגָבַיִךְ לְפִי מִדְּבַשׁ יֶעֱרָב׃

9b: cf. Num 11,9 — 9c: Num 21,4 — 10c: Judg 5,9 — 11b: cf. Is 55,9 — 11c: Is 8,11 — 12a: cf. 2 Kngs 12,13 — 12b: cf. Prov 20,8 — 12c: Exod 18,13 — 13c: Exod 19,23 — 14b: cf. Jer 6,23; 50,42 — 14c: Ps 3,7 — 15a: Is 57,15 — 15c: Ps 18,44 — 16c: Lev 9,15 — 17: cf. Jer 8,17; Num 21,6 — 18a: cf. Ez 36,35; Jo 2,3 — 18c: Is 40,7 — 19a: cf. ʾÂbôt II,8; Pèreq Qinjân Tôrâ 1 — 19b: cf. Job 33,14 — 19c: Exod 4,31 — 20bc: Jer 36,13 — 21a: cf. Ps 80,2 — 21c: Exod 8,25 — 22c: cf. Neh 8,7 — 23c: Lev 16,24 — 24a: cf. Ps 17,13 — 24c: Deut 20,9 — 25c: Gen 48,19 — 26a: cf. Ez 37,16 — 26c: Ps 72,3.

82: L. c. p 167 Nr. 8 — 1ab: cf. Ps 48,3 — 1c: cf. Ps 84,3 — 2a: cf. Gen 43,30; Is 63,15 — 2b: cf. Ps 77,12 — 2c: cf. 1 Sam 4,21. 22 — 3ab: cf. Ps 55,7; Exod 19,4 — 3c: cf. Is 16,9 — 4ab: cf. Jer 8,19 — 4cd: cf. Deut 8,15 — 5ab: cf. Ps 102,15 — 5d: cf. Ps 119,103.

83. On the voyage to Palestine.

‒ ‒ ◡ ‒ ‒ ◡ | ‒ ‒ ◡ ‒ ‒ ◡

הֲיוּכְלוּ פְּגָרִים   הֱיוֹתָם חֲדָרִים   לְלִבּוֹת קְשָׁרִים   בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים
לְאִישׁ קָץ בְּחַיָּיו   וְכָל־מַאֲוַיָּיו   לְגַלֵּל לְחַיָּיו   בְּמִבְחַר עֲפָרִים
וּפָחַד וְחָרַד   וְדִמְעוֹ בְּמוֹרָד   לְהַשְׁלִיךְ סְפָרַד   וְלָתוּר עֲבָרִים
וְלִרְכֹּב אֳנִיּוֹת   וְלִדְרֹךְ בְּצִיּוֹת   מְעֹנוֹת אֲרָיוֹת   וְהַרְרֵי נְמֵרִים
וְנָעַר בְּדֹדִים   וּבָחַר נְדֹדִים   וְנָטַשׁ חֲדָרִים   וְשָׁכַן חֲרֵרִים
וּמָצְאוּ בְעֵינָיו   זְאֵבֵי יְעָרִים   כְּחֵן הַבְּתוּלוֹת   בְּעֵינֵי נְעָרִים
וְחָשַׁב יְעֵנִים   לְשָׂרִים וְנֹגְנִים   וְשַׁאֲגַת כְּפִירִים   שְׁרִקוֹת עֲדָרִים
וְשָׂם שַׁעֲשׁוּעָיו   בְּמוֹקְדֵי צְלָעָיו   וּפַלְגֵי דְמָעָיו   כְּפַלְגֵי יְאֹרִים
וְיַעַל גְּבָעוֹת   וְיֵרֵד בְּקָעוֹת   לְהָקִים שְׁבֻעוֹת   וְשַׁלֵּם נְדָרִים
וְיִסַּע וְיִצְעַן   וְיַעְבֹר בְּצֹעַן   לְאֶרֶץ כְּנַעַן   לְמִבְחַר הֲרָרִים
וְתוֹכְחוֹת מְרִיבָיו   חֲלִיפוֹת סְבִיבָיו   וְיִשְׁמַע וְיַחֲרִישׁ   כְּלֹא אִישׁ דְּבָרִים
וְכַמָּה יְרִיבֵם   וְכַמָּה יְשִׁיבֵם   וּמַה־יַּעֲצִיבֵם   וְהֵמָּה שִׁכֹּרִים
וְאֵיךְ אִשְּׁרוּהוּ   בַּעֲבֹדַת מְלָכִים   אֲשֶׁר הִיא בְעֵינָיו   עֲבֹדַת אֲסִירִים
הֲטוֹב כִּי יְאֻשַּׁר   אֱנוֹשׁ תָּם וְיָשָׁר   כְּצִפּוֹר מְקֻשָּׁר   בְּיַד הַצְּעִירִים
בַּעֲבֹדַת פְּלִשְׁתִּים   וְהַגְרִים וְחִתִּים   וְלִבּוֹ מְפַתִּים   אֱלֹהִים אֲחֵרִים
לְבַקֵּשׁ רְצוֹנָם   וְלַעֲזֹב רְצוֹן אֵל   וְלִבְגֹּד בְּיֹצֵר   וְלַעֲבֹד יְצוּרִים
פְּנֵי הַשְּׁחָרִים   בְּעֵינָיו שְׁחוֹרִים   וְכוֹס מַמְתַקִּים   בְּפִיו מַמְרוֹרִים
מְיֻגָּע וְעָמֵל   וְלָחוּץ וְאֻמֵּל   וְנִכְסָף לְכַרְמֶל   וְקִרְיַת יְעָרִים
לְבַקֵּשׁ סְלִיחוֹת   בְּקִבְרֵי מְנוּחוֹת   לְאָרוֹן וְלֻחוֹת   אֲשֶׁר שָׁם קְבָרִים
אֲצַפֶּה לְעָבְרָם   וְאֶעְטֹף בְּקִבְרָם   וְעֵינַי לְשִׁבְרָם   יְפִיצוּן נְהָרִים
וְכָל־רַעְיוֹנַי   חֲרֵדִים לְסִינַי   וְלִבִּי וְעֵינַי   לְהַר הָעֲבָרִים
וְאֵיךְ לֹא אֲבַכֶּה   וְדֶמַע אֲסַכֶּה   וּמִשָּׁם אֲחַכֶּה   תְּחִיַּת פְּגָרִים
וְשָׁם הַכְּרוּבִים   וְלֻחֹת כְּתֻבִים   בְּעַד הָרְגָבִים   וּבִמְקוֹם סְתָרִים
מְקוֹם הַפְּלָאוֹת   וְעֵין הַנְּבוּאוֹת   וּבִכְבוֹד צְבָאוֹת   פְּנֵיהֶם מְאִירִים
עֲפָרוֹ אֲחֹנֵן   וְאֶצְלוֹ אֲקַנֵּן   וְעָלָיו אֲקֹנֵן   כְּעַל־הַקְּבָרִים
וְסוֹף מַחְשְׁבוֹתַי   הֱיוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי   בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתַי   וּבִרְשׁוּת טְהוֹרִים
עֲלִי, הַסְּפִינָה,   וְדִרְשִׁי מְדִינָה   אֲשֶׁר לַשְּׁכִינָה   בְּתוֹכָהּ חֲדָרִים
וְחוּשִׁי בְעוּפֵךְ   וְיַד אֵל תְּנִיפֵךְ   וְקִשְׁרִי כְנָפֵךְ   בְּכַנְפֵי שְׁחָרִים
לְנָדִים וְנָעִים   בְּרוּחַ קְלָעִים   וְלִבּוֹת קְרֻעִים   לְאֶלֶף גְּזָרִים
וַיֵּרָא אֲנִי מֵ־   עֲוֹנוֹת נְעוּרִים   אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְרֵי   אֱלֹהַי סְפוּרִים

83: L. c. p 184 Nr. 23 — 2a: cf. Gen 27,46 — 3a: cf. Is 19,16 — 4cd: cf. Song of S 4,8 — 5d: Jer 17,6 — 7b: cf. Ps 68,26 — 7c: Zech 11,3 — 7d: Judg 5,16 — 9ab: cf. Ps 104,8 — 10a: cf. Is 33,20 — 11d: cf. Exod 4,10 — 14b: cf. Job 1,1. 8; 2,3 — 14cd: cf. Job 40,29 — 21c: cf. 1 Kngs 9,3 — 23b: Exod 32,15 — 24b: 'The source of the prophecy' — 25a: cf. Ps 102,15 — 29a: cf. Gen 4,12. 14 — 29c: cf. Jo 2,13.

וְאַף כִּי עֲוֹנוֹת   יְמֵי הַזְּקֻנוֹת   חֲלִיפוֹת וּמִתְחַ־   דְּשׁוֹת לַבְּקָרִים
וְאֵין לִי תְשׁוּבָה   בְּעַד הַמְּשׁוּבָה   וְאָנָה אֲנִי־בָא   בְּבֵין הַמְּצָרִים
אֲסַכֵּן בְּעַצְמִי   וְאֶשְׁכַּח אֲשָׁמִי   וְנַפְשִׁי וְדָמִי   בְּיַד חֵטְא מְסוּרִים
אֲבָל יֵשׁ בְּטֹחַ   בְּמַרְבֶּה סְלֹחַ   וְחַיִל וְכֹחַ   לְמוֹצִיא אֲסִירִים
וְאִם דָּן וְנִפְרַע   וְיוֹסִיף וְיִגְרַע   עֲלֵי־טוֹב וְעַל־רַע   שְׁפָטָיו יְשָׁרִים׃

84. Storm at sea.

\---- | ----

יֹעֵץ וּמֵקִים   בִּמְרוֹם שְׁחָקִים   וְעַל־יָם רְחֹקִים   צִדְקוֹ סָרָה
לֹא לְאִישׁ דַּרְכּוֹ   וְאִם אֵין כְּמַלְכּוֹ   שֶׁקֶר נִסְכּוֹ   וְלָרִיק יִטְרָח
עָלָה מִבּוֹר   יוֹם רָץ לַעֲבוֹר   יָם, וְשָׂשׂ כְּגִבּוֹר   לָרוּץ אֹרַח
חֶטְאוֹ עִקֵּשׁ   דַּרְכּוֹ בְּמוֹקֵשׁ   וּמַעֲרָב בִּקֵּשׁ   וְהִנֵּה מִזְרָח
יָדַע כִּי לֹא   בְכֹחוֹ וְשִׂכְלוֹ   יַעֲמִיד דִּגְלוֹ   וְיִסַּע וְיֶאֱרַח
אָז שָׁב וְהוֹדָה   בְּנֶפֶשׁ חֲרֵדָה   וּמֵרֹב עֲבֹדָה   קוֹל מַר יִצְרַח
אָנָה אֵלֵךְ   מֵרוּחֶךָ   וְאָנָה מִפָּ־   נֶיךָ אֶבְרָח׃

הָמוּ גַלִּים   בְּרוּץ גַּלְגַּלִּים   וְעָבִים וְקַלִּים   עַל־פְּנֵי הַיָּם
קָדְרוּ שָׁמָיו   וְיֶחְמְרוּ מֵימָיו   וְעָלוּ תְהוֹמָיו   וְנָשְׂאוּ דָכְיָם
וְסִיר יַרְתִּיחַ   וְקוֹל יַצְרִיחַ   וְאֵין מַשְׁבִּיחַ   לַהֲמוֹן קָשְׁיָם
וְרָפוּ חֲזָקִים   וְנֶחְלְקוּ אֲפִיקִים   חֶצְיָם עֲמֻקִים   וְהָרִים חֶצְיָם
וְהָאֳנִי חוֹלָה   יֹרְדָה וְעֹלָה   וַעַיִן תְּלָה   לְחֹבְלִים אַיָּם
וְלִבִּי מַחְשֶׁה   אֲקַוֶּה לְמַמְשֶׁה   כְּעַל־יַד משֶׁה   אַהֲרֹן וּמִרְיָם
אֶקְרָא אֲדֹנָי   וְאִירָא עֲוֹנַי   פֶּן־תַּחֲנוּנַי   יִהְיוּ טֹרַח׃

וְיָם מִתְרֹצֵץ   וְקָדִים יְפֹצֵץ   אֲרָזִים, וְיָפֵץ   רוּחַ קְצָפָיו
שָׁחָה קַרְנָם   וְנִבְהַל סַרְנָם   וְנִלְאָה תָרְנָם   לִפְרֹשׂ כְּנָפָיו
יִרְתַּח בְּלִי אֵשׁ   וְלֵב מִתְיָאֵשׁ   בְּעֵת הִתְבָּאֵשׁ   בְּמָשׁוֹט מְנִיפָיו

31cd: cf. Lam 3,23 — 32c: Gen 37,30 — 32d: Lam 1,3 — 34b: cf. Is 55,7 — 34d: cf. Ps 68,7 — 35b: cf. Deut 4,2. To the whole verse see Bẹrakôt fol. 54a (Mišnâ).

84: L. c. p 176 Nr. 17 — 1a: cf. Is 14,24 — 1c: cf. Ps 65,6 — 2a: cf. Jer 10,23 — 2b: to מַלְכּוֹ cf. Nr. 3 v. 29a — 2c: Jer 10,14; 51,17 — 3a: cf. Ps 40,3 — 3cd: cf. Ps 19,6 — 5: cf. Dan 8,22 — 6a: cf. 1 Kngs 8,33; 2 Chron 6,26 — 6c: Lam 1,3 — 6d: cf. Zeph 1,14 — 7: Ps 139,7 — 8a: cf. Jer 5,22; 51,55 — (8cd: cf. Job 24,18) — 9a: cf. Jer 4,28 — 9b: Ps 46,4 — 9c: cf. Ez 26,19 — 9d: cf. Ps 93,3 — 10a: cf. Job 41,33 — 12a: חוֹלָה part. to חול, to whirl round (cf. Ges.-Kautzsch § 72 *p*); but perhaps from חלה to be feeble, here: to stagger as in a fainting fit — 14cd: cf. Is 1,14 — 15: cf. Job 38,24; Ps 29,5; Hos 10,7, where already the ancients translate קצף with 'foam' — 16d: cf. Deut 32,11 — 17cd: cf. Is 10,15.

דַּלִּים מִשְׁלָיו וְנִרְפִּים סְבָלָיו וּבֹעֲרִים חֹבְלָיו וְעִוְרִים צֹפָיו
וְהָאֳנִי כְּשִׁכּוֹר יִתְעַתַּע וְיִהָכֵר בְּלִי הוֹן יִמָּכֵר שֹׁכְנֵי כְתֵפָיו
וְזֶה לִזְוָתָן בְּעַד יָם אֵיתָן יַקְדִּישׁ כְּחָתָן לְמִשְׁתֵּה אֲסָפָיו
וְיַד אֶקְיָנוֹס תְּאֱהַב לְכְנוֹס וְאָבַד מָנוֹס וְאֶפֶס מִבְרָח׃

דַּלּוּ עֵינַי נֶגְדְּךָ אֲדֹנָי וְאֶת־תַּחֲנוּנַי שַׁי אָשִׁיבָה
אֶחֱרַד לְעִתַּי וְאֶרְגַּז תַּחְתָּי וְקוֹל בֶּן־אֲמִתַּי לְךָ אַקְרִיבָה
בְּזָכְרִי יַם־סוּף אֲשֶׁר לֹא יָסוּף עָרֵב וְכָסוּף שִׁיר אֵיטִיבָה
וְנוֹרְאוֹת יַרְדֵּן בָּם אֶתְעַדֵּן וּכְמוֹ בְעֵדֶן לֵב אַרְחִיבָה
לְמַמְתִּיק מָרָה וְהֹפֵךְ לְעֶזְרָה יוֹם אַף וְעֶבְרָה וְיוֹם מֵי מְרִיבָה
וְהָעֵינַיִם לְאֵל שָׁמַיִם נוֹתֵן בְּמַיִם עַזִּים נְתִיבָה
חֹם אַדְמָתוֹ מֵחַמָּתוֹ וּמִנִּשְׁמָתוֹ יִתֶּן־קָרַח׃

הֵשִׁיב חֲמָתוֹ מִבֶּן־אֲמָתוֹ וְאֶת־נִשְׁמָתוֹ מִשְּׁאוֹל פָּדָה
וְרָצוּ מְרֹמוֹת לַעֲשׂוֹת שְׁלֵמוֹת בֵּין הַתְּהֹמוֹת וְאֵין קוֹל חֲרָדָה
וּמֵימֵי קִנְאָה הָפַךְ לְחֶמְאָה וְסָרָה יִרְאָה וְנָסָה קְפָדָה
וְשָׁמְעוּ עֲגוּמִים לְמַלְאַךְ רַחֲמִים מִן הַמְּרוֹמִים קוֹל הַצְּעָדָה
כָּכָה יְבַשֵּׂר עַם קָץ בְּמַאֲסָר וְיַד־צָר וּמוּסָר עָלָיו כָּבְדָה
וְסֹעֲרָה עֲנִיָּה דָּמְתָה אֳנִיָּה תִּשְׁמַע שְׁנִיָּה מִזְמוֹר לְתוֹדָה
צְאִי בַּת־אֱמוּנַי מֵאֹפֶל עֲנָנַי כִּי כְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרָח׃

85. Holy longing.

–⏑–– –⏑–– –⏑––
––– –⏑–– –⏑––

נַפְשִׁי לְבֵית אֵל נִכְסְפָה גַּם כָּלְתָה גַּם בַּחֲלֹמוֹת לַחֲזוֹתוֹ עָלְתָה
עָלְתָה וְלֹא מָצְאָה אֲרוּכָה כִּי חֲלוֹם לֹא יַחֲלִים נֶפֶשׁ בְּהָקִיץ חָלְתָה
חָלְתָה בְּיוֹם לֹא חִלְּתָה פָּנִים אֲשֶׁר לוּלֵי יְקָרָם וַהֲדָרָם בָּלְתָה
בָּלְתָה לְהִתְחַדֵּשׁ וְיָגְעָה לַעֲלוֹת כִּי לֹא לְתֹהוּ גָּלְתָה יוֹם גָּלְתָה
גָּלְתָה וְדַלְתִי מַעְיָן פִּתְּחָה וְעוֹד עֵינָהּ אֱלֵי־מַיִם עֲמֻקִּים תָּלְתָה
תָּלְתָה עֲלֵי יָתֵד וְאִסָּר אָסְרָה בַּל־תַּעֲזֹב חָכְמָה וְאָלָה אָלְתָה׃

18b: סְבָלָיו, his carriers, workers (cf. Ps 107,23) — 18d: cf. Is 56,10 — 19c: cf. Ps 44,13 — 19d: cf. Deut 33,12 — 20cd: cf. Zeph 1,7 — 21c: Am 2,14 — 22a: Is 38,14 — 23a: cf. Ez 26,16; 32,10 — 23b: cf. Hab 3,16 — 23c: Jona — 24d: cf. Is 23,16 — 25d: cf. Ps 119,32 — 26a: cf. Exod 15,23. 25 — 26c: cf. Is 13,9 — 27cd: cf. Is 43,16 — 28cd: cf. Job 37,10 — 29a: cf. Ps 106,23 — 29cd: cf. Ps 49,16 — 30ab: cf. Job 25,2 — 32: cf. 2 Sam 5,24; 1 Chron 14,15 — 34a: cf. Is 54,11 — 34d: Ps 100,1 — 35cd: Is 60,1.

85: L. c. p 306 Nr. 89 — 1a: cf. Ps 84,3 — 5b: cf. Prov 18,4; 20,5. 'It (the soul) fixes its eye upon the deep waters' (of wisdom), i. e. it looks upon them with longing regards.

86. Drinking-song.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

בְּךָ אָעִיר זְמִרוֹת כָּל־יְמוֹתַי   וּבַעֲסִיסְךָ אֲשֶׁר מָצוּ שְׂפָתַי
וְאָחִי אֶקְרָאֶה אֶל־כַּד שְׁלַחְתּוֹ   וּמִפִּיו אֶטְעֲמָה טוּב מִגְדְּנוֹתַי
עֲדֵי רֵעַי חֲשָׁבוּנִי לְסֹבֵא   וְעֵקֶב זֹאת שְׁאֵלוּנִי לְמָתַי
עֲנִיתִים אֵיךְ צֳרִי גִלְעָד לְנֶגְדִּי   וְלֹא אֶשְׁתֶּה לְרַפֵּא מַחֲלוֹתַי
וְאֵיכָה אֶמְאֲסָה בַּכַּד עֲדֶנָה   וְעוֹד לֹא נָגְעוּ עַד כַּ״ד שְׁנוֹתַי׃

87. Letter to ’Abû Sa‘îd (Josua) b. Dôsâ.

לִכְבוֹד גְּדֻלַּת קְדֻשַּׁת צְפִירַת הַתִּפְאָרָה[1] — וְטִירַת הַשְּׂרָרָה — וְדִירַת נֵר הַמַּעֲרָכָה[1a] — וְנִיר הַמַּמְלָכָה — מָרָנָא וְרַבָּנָא יְהוֹשֻׁעַ, יַעַלְצוּ אֹהֲבָיו[2] — וְיַעַרְצוּ אוֹיְבָיו — בֶּן כְּבוֹד גְּדֻלַּת הֶחָכָם הַמֻּפְלָא — הֶחָבֵר הַמְעֻלֶּה — מָרָנָא וְרַבָּנָא דּוֹסָא תנצ״בה[3], מֵאֵת עַבְדּוֹ — וּמִקְנַת חַסְדּוֹ — הַמִּתְהַלֵּל בִּשְׁמוֹ[4] — הַמִּתְפַּלֵּל בִּשְׁלוֹמוֹ[5] — יְהוּדָה הַלֵּוִי ב״ר[6] שְׁמוּאֵל נ״ע[7]׃

– ◡ – – – ◡ – –

מִי זֶה אֲשֶׁר יִפְתַּח צְרוֹר   צָרוּר בְּתוֹכוֹ מָר־דְּרוֹר[8]
מִי־יִתְּנֵנִי לַעֲלוֹת   אֵלָיו עֲלֵי־כַנְפֵי דְרוֹר[9]
כִּי אֵין דְּרוֹר לִי עַד אֲשֶׁר   יִקְרָא אֱלֹהִים לוֹ דְּרוֹר[10]׃

אֶל־חֲצַר הַמַּטָּרָה[11] — אֶל־מְקוֹם הַשְּׂרָרָה — אֶל־מוּסַר הַמְּלָכִים[12] — וּמַעְצַר הַנְּסִיכִים — אֶל־הַשַּׂר אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ שָׁמְעוֹ[13] — וַיֵּצֵא בְּכָל־הָעוֹלָם טִבְעוֹ[14] — וְאִוִּינוּ לְפִגְעוֹ — גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן בְּכָל־חָכְמָה[15] — גֵּאוּת הַיָּם בְּכָל־מְזִמָּה[16] — מַשְׁבִּיחַ אֶקְיָנוּס — וּמַשְׁכִּיחַ בֶּן־הוֹרְקָנוּס — מֹר דְּרוֹרֵנוּ — וּמְאוֹר דּוֹרֵנוּ — רַבֵּנוּ וּמָרֵנוּ — בָּשְׂמֵנוּ וּמֹרֵנוּ — וְשִׁגְיוֹן מִזְמוֹרֵנוּ — יְהוֹשֻׁעַ יִוָּשַׁע מִמְּצוּדָה — וּבְיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה[17] — אָמֵן.

מֵאֵת צְעִיר תַּלְמִידָיו — וּקְטַן עֲבָדָיו — יְהוּדָה הַלֵּוִי הַשֹּׁאֵל לִשְׁלוֹמוֹ — הַשּׁוֹאֵף אֶל־מְקוֹמוֹ[18] — קֹצֶר אִגַּרְתּוֹ — מֵאֹרֶךְ תִּפְאַרְתּוֹ — וּמְעֹט דְּבָרוֹ — מֵרֹב יְקָרוֹ. — בָּטַחְתִּי בְּחֶסֶד אֲדֹנִי[19] שֶׁיַּפְגִּיעֵנִי — בְּחֶסֶד אֲדֹנִי — וְהִנֵּה סְגוּרָה הַדֶּלֶת — וְהִתְאַחֲרָה הַמִּשְׁאֶלֶת. — חָשַׁבְתִּי לָגַעַת — בְּעֵץ חַיִּים

86: L. c. p 308 Nr. 92 — 3b: למתי = עד מתי, 1 Sam 1,14 — 5b: כ״ד is according to the numerical value = 24 (כ = 20, ד = 4); the poet was not yet 24 years of age.

87: L. c. p. 328 Nr. 117 — 1: cf. Is 28,5 — 1a: cf. Exod 39,37 — 2: cf. Ps 5,12 — 3: The initials of the Eulogy ת'הי נ'שמתו צ'רורה ב'צרור ה'חיים (cf. 1 Sam 25,29) — 4: cf. Ps 105,3 — 5: cf. ’Âbôt III,2 — 6: = בן רבי — 7: = נוחו עדן, also Eulogy for deceased ones — 8: Exod 30,23 — 9: Like Ps 84,4 — 10: cf. Lev 25,10 — 11: Jer 32,8 — 12: cf. Job 12,18 — 13: Josh 9,9 — 14: cf. Šebûôt fol. 6b; the expression often in Talm. & Midrâš — 15: cf. Zech 11,3 — 16: cf. Ps 89,10 — 17: Jer 23,6 — 18: Eccl 1,6 — 19: cf. Ps 52,10.

וְדַעַת — וְהֵצַר צְעָדֵי מִלֶּכֶת[20] — לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת[21] — בִּהְיוֹת
יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת.[22] — גָּדְרוּ אָרְחוֹ[23] — וְהִכְבִּידוּ
בְרִיחוֹ[24] — וְלֹא־יָכְלוּ הַצְּפִינוֹ[25] — מִנֹּגַהּ פְּנִינוֹ — וְלֹא הִסְתִּירוּ יַרְחוֹ —
וְלֹא הֶעֱלִימוּ רֵיחוֹ — כִּי אָצַל עַל־הָרוּחַ רוּחוֹ[26] — וַיִּשְׁלַח לְמִזְרָח נֹגַהּ
זַרְחוֹ[27] — וּלְמַעֲרָב תִּימְרוֹת שִׁבְחוֹ. — אֲשֶׁר בְּחָנוֹ — יְסוֹבְבֵהוּ בַעֲנָנוֹ —
וַאֲשֶׁר צְרָפוֹ — יְסֹכְכֵהוּ בִכְנָפוֹ — הַמּוֹצִיא חַמָּה — מִמְּקוֹמָהּ — וּלְבָנָה
מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ, וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ[28] — יוֹצִיאֵהוּ מִכִּלְאוֹ — וְיֹשִׁיבֵהוּ עַל־כִּסְאוֹ
— עַל־כַּפֵּי מַלְאָכָיו יִשָּׂאֵהוּ[29] — וְאֶל־עַמּוֹ יְבִיאֵהוּ[30] — וּבְאוֹרוֹ יֵאוֹרוּ[31] —
וּבְמִשְׁמַרְתּוֹ יָשֹׁרוּ — וְיוֹצִיא יָקָר מִזּוֹל[32] — וְהַקֹּדֶשׁ מִן הַחוֹל — וְהַכֶּתֶם
מִן הַחוֹל — וְהַזָּהָב יַבְדִּיל — מֵאֶבֶן הַבְּדִיל[33] — וְיִתֵּן הַר־הַגָּדוֹל לְפָנָיו
לְמִישׁוֹר וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תְּשֻׁאוֹת חֵן חֵן לָהּ.[33] — וּשְׁלוֹם צְעִירָיו
וּשְׁלוֹם כָּל־יְדִידָיו — יַגִּיעַ עָדָיו — אֶל־מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם.[34] —
וְצֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ[35] — וּמִבֵּית הָסוּרִים יֵצֵא לִמְלֹךְ[36] — אָמֵן.

88. Reṣ̌ût.

‒⏑‒‒ ‒⏑‒‒ ‒⏑‒‒
‒‒‒ ‒⏑‒‒ ‒⏑‒‒

כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר לְךָ יָשִׁירוּ   כִּי זָהֳרֵיהֶם מִמְּךָ יַזְהִירוּ
וּבְנֵי אֱלֹהִים עֹמְדִים עַל־מִשְׁמְרוֹת   לַיִל וְיוֹם שֵׁם נֶאְדָּר יַאְדִּירוּ
וּקְהַל קְדֹשִׁים קִבְּלוּ מֵהֶם וְכָל־   שַׁחַר לְשַׁחֵר בֵּיתְךָ יָעִירוּ:

89. Reṣ̌ût to Nišmàt.

‒⏑‒ ‒‒⏑ ‒‒‒⏑ ‒‒⏑

יְשֵׁנָה בְּחֵיק יַלְדוּת לְמָתַי תִּשְׁכְּבִי   דְּעִי כִּי נְעוּרִים כַּנְּעֹרֶת נִנְעֲרוּ
הֲלָעַד יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת קוּמִי צְאִי   רְאִי מַלְאֲכֵי שֵׂיבָה בְּמוּסָר שִׁחֲרוּ
וְהִתְנַעֲרִי מִן־הַזְּמָן כַּצִּפֳּרִים   אֲשֶׁר מֵרְסִיסֵי לַיְלָה יִתְנַעֲרוּ
דְּאִי כַּדְּרוֹר לִמְצֹא דְרוֹר מִמַּעֲלָךְ   וּמִתֹּלְדוֹת יָמִים כְּיַמִּים סָעֲרוּ
הֲיִי אַחֲרֵי מַלְכֵּךְ מְרַדֶּפֶת בְּסוֹד   נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל־טוּב אֲדֹנָי נָהֲרוּ:

20: cf. Prov 4,12 (Lam 4,18, but where צדו) — 21: Gen 3,24 — 22: Josh 5,13; 6,1 — 23: cf. Job 19,8 — 24: cf. Lam 3,7 — 25: cf. Exod 2,3 — 26: cf. Num 11,17. 25 — 27: cf. Is 60,3 — 28: From the morning-prayer for Sabbath (Jôṣêr, section הַכֹּל יוֹדוּךָ) — 29: cf. Ps 91,12 — 30: cf. Deut 33,7 — 31: cf. Job 33,30 — 32: cf. Jer 15,19 — 33: cf. Zech 4,7. 10 — 34: Gen 40,3 — 35: cf. Ps 85,14 — 36: cf. Eccl 4,14.

88: DL. p י"ז a Nr. מ"ה — רשות see headremark to Nr. 30 — 1—2: cf. Job 38,7; Dan 12,3; 2 Chron 7,6 — 3: cf. Ps 57,9; 108,3; s. Nr. 97, l. 13.

89: DL. p ט"ז a Nr. מ"ב — רְשׁוּת לְנִשְׁמַת s. headremark to Nr. 30; the piece in question is destinated for the morning of the New-Year's day — 1a: לְמָתַי = עַד־מָתַי, Prov 6,9 — 1b: cf. Ibn Ġanâḥ, Wurzelwörterbuch s. v. נער — 2b: cf. Prov 13,24 — 3b: Song of S 5,2 — 4b: תלדות ימים (cf. Prov 27,1), fate — 5b: cf. Jer 31,11. נְשָׁמוֹת (in the place of which DL. has נְפָשׁוֹת) is read by Oxf. 1970 I Nr. 302; here better, because the verse leads over to נִשְׁמַת.

90. Rešût to Nišmàt.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

יְחִידָה שַׁחֲרִי בֵית־אֵל וְסִפָּיו   וְכִקְטֹרֶת תְּנִי שִׁירֵךְ בְּאַפָּיו
הֲלֹא אִם־תִּרְדְּפִי הַבְלֵי זְמַנֵּךְ   וְתֹאמְרִי כִּי אֱמֶת הֵם כָּל־כְּשָׁפָיו
וְתֵזְלִי אַחֲרָיו לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ   וְתֶעֱרַב לָךְ תְּנוּמָה מִנְּשָׁפָיו
דְּעִי כִּי אֵין בְּיָדַיִךְ מְאוּמָה   אֲבָל עֵץ יִיבְשׁוּ מָחָר עֲנָפָיו
הֲיִי לִפְנֵי אֱלֹהַיִךְ וּמַלְכֵּךְ   אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו
שְׁמוֹ יִגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ בְּפִי כֹל   אֲשֶׁר נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ חַי בְּאַפָּיו׃

91. Mûḥarrak.

– ⏑ – ⏑ – | – – – – – ⏑ – ⏑ – (a
– – – – – ⏑ – ⏑ – (b

הָאֵ־לְךָ אֲנַחְנוּ אֵל מוֹדִים   וּמְהַלְלִים׃
דַּלְתְּךָ מְגַמַּת פָּנֵינוּ
זִכְרְךָ דְּבַשׁ לִלְשׁוֹנֵנוּ
כַּאֲשֶׁר תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ
נֶגְדְּךָ, כְּעֵינֵי הָעֲבָדִים   לָךְ מְיַחֲלִים׃
וַאֲשֶׁר בְּרִיתְךָ בִלְשׁוֹנָם
רוֹמֲמֻתְךָ יָהּ בִּגְרוֹנָם
כִּי בְיָדְךָ דֵּי חֶסְרוֹנָם
חָרְדוּ לְךָ בֵּין מַחֲרִידִים   וּמְבַהֲלִים׃
הַלְלוּ נְשָׁמוֹת עָשִׂיתָ
כִּרְעוּ גְוִיּוֹת קָנִיתָ
שָׁרְרוּ בְנוֹת שִׁיר בָּנִיתָ
לָךְ בְּתֹף וְכִנּוֹר מוֹרִידִים   וּמְחַלְלִים׃
יָהּ רְצֵה עֲבֹדַת נֶחֱשָׁלִים
בַּעֲמַל זְמַנִּים נִכְשָׁלִים
אַךְ כְּפִי יְכָלְתָּם נִמְשָׁלִים
לַאֲשֶׁר בְּרוּם עוֹלָם עֹמְדִים   וּמְפַלְּלִים׃

90: DL. p ט"ז a Nr. ל"ח — For Śimḥàt Tôrâ (23rd Tišrî) — 1a: Luzzatto prefers the reading שַׁחֲרִי הָאֵל and refers to Ps 63,2 — 1b: cf. Deut 33,10; Ps 141,2 — 3a: וְתֵזְלִי like Jer 2,36 — 4b: אֲבָל but — 5b: Ru 2,12 — 6a: cf. Ez 38,23 — 6b: cf. Gen 7,22; Job 4,9.

91: Oxf. 1971 III Nr. 170 — מחרך see headremark to Nr. 7 — Pay attention to the acrostic (הרוהי = יהודה in inversed order of the letters) — 1: cf. 1 Chron 29,13 — 2: cf. Hab 1,9; דַּלְתְּךָ, the right form, however see Is 26,20 — 4—5: cf. Ps 123,2 — 7: cf. Ps 149,6 — 8: cf. Deut 15,8 — 9: וּמְבַהֲלִים (cf. Ezr 4,4 Q.), ms. ומבהילים — 10: עשית, ms. אשר עשית — 12—13: cf. Eccl 12,4; מורידים is, if the reading is right, innerly transitive (Ges.-Kautzsch § 53*d*) & corresponds with the וְיָשֹׁחוּ of the bible-verse. The ms. has מהללים instead of ומחללים (1 Kgs 1,40) — 16: To כפי יכלתם cf. Zunz, syn. Poesie p 479

92. Nišmât.

נִשְׁמַת יְדִידֵי עֶלְיוֹן שֹׁכְנֵי צִיּוֹן
תְּיַחֲדָךְ יֹשֵׁב חֶבְיוֹן וּמַקְשִׁיב אֶבְיוֹן
יִמְלֹךְ אֲדֹנָי לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן׃
נִשְׁמַת הֲלוּמַת אֵימָיו מְיַחֶלֶת רַחֲמָיו
תְּהַדְּרָךְ הַמַּרְגִּיז מְרוֹמָיו יוֹם דִּין יְקוּמָיו
הַמְשֵׁל וָפַחַד עִמּוֹ עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו׃
נִשְׁמַת וְלִבּוֹת וּלְשֹׁנוֹת מְחַדְּשׁוֹת רְנָנוֹת
תְּוַעֲדָךְ וְרִאשֹׁנוֹת וְאַחֲרֹנוֹת אֲשֶׁר אִתְּךָ צְפוּנוֹת
וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת׃
נִשְׁמַת דַּל בְּךָ מַפְגִּיעַ יוֹם תַּצְדִּיק וְתַרְשִׁיעַ
תְּדַגְּלָךְ דֹּבֵר בְּהָרִיעַ אֱלֹהַי לִי לְמוֹשִׁיעַ
דַּלֹּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃
נִשְׁמַת הֲמוֹנֵי תְמֵהֵי אֲסֻפֵּי כְמֵהֵי
תְּהוֹדְךָ הַמְאַמֵּץ לֹהֵי יוֹם קְרֹא רֹהֵי
הֲשִׁבֵנִי וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהָי׃
[נִשְׁמַת פֹּעֲלֵי רְצוֹנְךָ בְּכָל־מַאֲוַיִּם
תְּפָאֲרָךְ פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת אֵל חַי וְקַיָּם
אֹמְרִים וְאִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם׃]

93. We'illû fînû.

– – ᴗ – – | – – ᴗ – – – ᴗ – – (a
– – ᴗ – ᴗ – – ᴗ – – (b

מוֹדִים לְךָ לִבּוֹת תְּמִימִים לֵילוֹת וְיָמִים׃
יַד מַחְשְׁבוֹת הָאֱנוֹשׁ קְצָרָה
וּלְשׁוֹן תְּהִלּוֹת מְאֹד עֲצָרָה
עוֹד מִלְּהַשִּׂיג מְקוֹם גְּבוּרָה
כִּי רָם עֲלֵי גֵאִים וְרָמִים וַהֲמוֹן לְאֻמִּים׃

(Beilage 23) — 17: The text according to the Jôṣêr (יוֹצֵר, see headremark to Nr. 18); the spot deals with the angels in the heaven (ברום עולם) — 17b: ויפלל, Ps 106,30, means to say prayers already after the Targûm (וצלי).

92: Tlem. p נג"ה b — For the morning of the (first) New-Year's day — נִשְׁמַת cf. headremark to Nr. 7 — 3: Ps 146,10 — 6: Job 25,2 — 9: Est 6,1 — 11: דל (l. 10) is subj. to דֹּבֵר — 12: Ps 116,6 — 14: לֹהֵי, רֹהֵי, part. act. plur. of להה resp. רהה — 15: Jer 31,17 —16—18 are perhaps taken from a foreign composition (perhaps from a Nišmàt by 'Abîtûr). To l. 18 cf. the remark to Nr. 7 l. 42.

93: Oxf. 1971. IIb, Nr. 8 — וְאִלּוּ פִינוּ see headremark to Nr. 7 — 1: תמימים, effaced in the ms. — 4: גְּבוּרָה almightiness, signation for God, Šabbât fol. 87a &

הַיֹשְׁבִי עַל־תְּלִי שְׁחָקִים
הָרֹכְבִי עַל־כְּנַף בְּרָקִים
הַיֹּדְעִי נִפְלְאוֹת עֲמֻקִּים
נִמְצָא בְּתוֹךְ מַחְשַׁב יְקוּמִים   בַּלֵּב וְדָמִים:
וּשְׁמֵי מְרֹמִים הֲיִסְבְּלוּךְ
אוֹ הָאֲרָצוֹת יְכַלְכְּלוּךְ
אוֹ כָל־יְצוּרִים יְהַלְלוּךְ
כֻּלָּם הֲלֹא יִדְמוּ צְלָמִים   לְבֻשֵׁי שְׁלָמִים:
דָּרְשָׁה נְשָׁמָה דְּבֹק בְּכִסְאָךְ
כִּי־דָמְתָה אֶל־כְּרוּב וּמַלְאָךְ
וְאֶעֱנֶה־נָּא בְּפַחֲדִי אַךְ
הִטָּהֲרִי בְּבְכִי וְאֵימִים   שֶׁבַע פְּעָמִים:
הָאֵל בְּעֻזְּךָ וְתַעֲצֻמְךָ
הַקְשֵׁב לְנֶפֶשׁ תְּקַוּ לְשִׁמְךָ
כִּי חֵן וְחֶסֶד סְבִיב מְקוֹמְךָ
נַפְשִׁי לְךָ תַקְרִיב נְאֻמִים   בִּמְקוֹם שְׁלָמִים:

94. Kôl ʿAṣmôtâj.

---- | ----- | ---- (a
---- | ----- (b

כָּל עַצְמֹתַי   תֹּאמַרְנָה אֲדֹנָי   מִי כָמוֹךָ:
יִצְרִי וְיִצְרַי   מִמְּךָ הָיוּ
יוֹדוּ אֵבָרַי   כִּי בָךְ חָיוּ
וּבְמִנְחַת שִׁירַי   לָךְ יֶאֱתָיוּ
וּתְרוּמֹתַי   תּוֹדוֹת הֶגְיוֹנַי   הִקְדִּימוּךָ:

---

oftener, cf. Sinhedrîn fol. 98b: מי שכל גבורה שלו — 5a: cf. Is 2,12 — 5b: Ps 65,8 — 6: to תְּלִי (dragon) cf. DB. I notes p 13f. — 8: cf. Job 11,8 — 10—11: cf. 1 Kngs 8,27; 2 Chron 6,18 — 17: cf. 2 Kngs 5,10 — 18: cf. Ps 68,36 & the phrase הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֻזֶּךָ in the Nišmàt-prayer.

94: DL. p כ"ט a Nr. ע"א — To the signation כָּל עַצְמֹתַי see headremark to Nr. 7 (we transcribe כָּל with „Kôl“, because according to the Masora כָּל has here a long ô, קמץ רחב) — In the copy of M. Sachs, relig. Poesie, originals p 37, the leading verse (l. 1) is preceded by a strophe of three lines (כל יצר), whichis however not genuine. The piece is destinated for the New-Year's day — 1: Ps 35,10 — 2a: cf. Ps 103,14; Job 17,7 — 5: cf. Mi 6,6 & Job 41,3; here Hif. has the meaning of the Pi., subject is אברי (l. 3a): 'My members meet Thee with my words of thanksgiving as with my heave-offering', offer Thee my words of thanksgiving as heave-offering.

הֵן נִשְׁמַת אַפִּי מִיָּדֶךָ
וּמְאוֹר עַפְעַפַּי מֵהוֹדֶךָ
וַעֲצַת שַׂרְעַפַּי מִסּוֹדֶךָ
וּמְזִמּוֹתַי תָּמִיד מוּל פָּנַי אוֹת שָׁמוּךָ׃
וּבְעֵת שֶׁאֲהָבַי יִקְרָאוּךָ
לִבִּי וְקִרְבַי יִמְצָאוּךָ
אַךְ לֹא מַחְשָׁבַי יִשָּׂאוּךָ
וַחֲלֹמֹתַי וּשְׂעִיף רַעְיוֹנַי לֹא דִמּוּךָ׃
דֶּגֶל הֵקַמְתָּ לִקְדוֹשֶׁיךָ
גַּם נֵס הֲרִמֹתָ לִמְבַקְשֶׁיךָ
כִּי לֹא נֶעֱלַמְתָּ מִדֹּרְשֶׁיךָ
אַךְ אַשְׁמוֹתַי מִנֶּגֶד עֵינַי הֶעְלִימוּךָ׃
הִנֵּה רָאִיתָ מַשְׂכִּיּוֹתָי
מִיּוֹם בָּנִיתָ אֶת־אָשְׁיוֹתָי
כִּי־אַתְּ קָנִיתָ אֶת־כִּלְיוֹתָי
תַּעֲלֻמוֹתַי וּסְתוּם חֶבְיוֹנַי לֹא עֲמָמוּךָ׃

95. Mî kâmôkâ.

מִי כָמוֹךָ עֲמֻקּוֹת גֹּלֶה
נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה־פֶלֶא׃
יוֹצֵר הַמְצִיא כֹל מֵאָיִן
נִגְלֶה לְלֵבָב לֹא לָעָיִן
כֵּן אַל־תִּשְׁאַל אֵיךְ וָאָיִן
כִּי שָׁמַיִם וָאָרֶץ מָלֵא׃
הָסֵר תַּאֲוָה מִקִּרְבֶּךָ
תִּמְצָא צוּרְךָ תּוֹךְ חֻבֶּךָ
מִתְהַלֵּךְ לְאַט בִּלְבָבֶךָ
הוּא הַמּוֹרִיד וְהוּא הַמַּעֲלֶה׃
וּרְאֵה דֶּרֶךְ סוֹד הַנֶּפֶשׁ
וַחֲקֹר אֹתָהּ וּבָהּ תִּנָּפֵשׁ
הוּא יַשְׂכִּילְךָ וְתִמְצָא חֹפֶשׁ

9: In the sense of Ps 16,8 — 11a: לִבִּי וְקִרְבַי, ‘in my heart and in my innermost’, without בְּ like בֵּית־אֵל יִמְצָאֶנּוּ, Hos 12,5; just as גֶּפֶן שָׂדֶה 2 Kgs 4,39, according to Targûm & LXX — 20: cf. Ps 139,13 — 21: cf. Ez 28,3.

95: Oxford 1791, IIb Nr. 6 — מִי כָמוֹךָ (insertion in Nišmàt) see head-remark to Nr. 7 — 1: cf. Job 12,22 — 2: Exod 15,11 — 4: One perhaps reads better לַלֵּב instead of לְלֵבָב — 6: cf. Jer 23,24 — 10: cf. 1 Sam 2,6 — 13: הוא refers to סוד (l. 11).

כִּי אַתְּ אָסִיר וְעוֹלָם כֶּלֶא׃
דַּעַת שִׂים צִיר בֵּינְךָ וּבֵינוֹ
וּבַטֵּל רְצוֹנְךָ וַעֲשֵׂה רְצוֹנוֹ
וְדַע כִּי בַאֲשֶׁר תַּסְתִּיר עֵינוֹ
וְדָבָר מֶנּוּ לֹא־יִפָּלֵא׃
הוּא הַחַי בְּאֵין עֲפְרוֹת תֵּבֵל
וְהוּא הָעֹשֶׂה וְהוּא הַסֹּבֵל
וְאָדָם נֶחְשַׁב כְּצִיצַת נֹבֵל
מַהֵר יִבּוֹל כִּנְבֹל עָלֶה׃

96. Rešût to Bârekû.

— — — ⏑ — — — — — ⏑ — —

מַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ מִי בִלְתּוֹ וְכָמֹהוּ   כִּי הוּא מְקוֹר הַכֹּל יִצְרוֹ וְעֹשֵׂהוּ
כֵּן לוֹ דְּמוּת עַיִן לֹא־רָאֲתָה בִּלְתִּי   נֶפֶשׁ בְּלֵב תַּכִּיר אֹתוֹ וְתִצְפֵּהוּ
עֹצֶם כְּבוֹדוֹ הֵכִיל כֹּל וְכֵן נִקְרָא   מָקוֹם לְכֹל כִּי לֹא מָקוֹם יְכִילֵהוּ
רֹאָה וְלֹא נִרְאֵית לְרֹאֶה וְלֹא נִרְאָה   בֹּאִי וְהוֹדִי אֶת־אֲדֹנָי וּבָרְכֵהוּ׃

97. 'Ôfân.

— ⏑ — — ⏑ — — — ⏑ — — | — ⏑ —

שַׁלְּשׁוּ   קָדוֹשׁ וּכְשְׂרָפִים שְׁמוֹ קַדְּשׁוּ׃
יַעֲנֶה   אֶת־מְהַלֵּל יִצְרוֹ יְצִיר נַעֲנֶה
מַחֲנֶה   עֶרֶךְ סְבִיב כִּסְאוֹ לְמוּל מַחֲנֶה
אֶת־פְּנֵי   הוֹדוֹ יְשָׁרְתוּן מַלְאֲכֵי אֵשׁ סְנֶה

15: צִיר, ms. צור — 16: cf. Ezr 10,11: 'Âbôt II,4 — 17: וְדַע, ms. ודעת; תסתיר 'wherever you hide (yourself)'; without obj. like Is 57,17 — 18: cf. Jer 32,17; מֶנּוּ = מִמֶּנּוּ, like מֶנִּי from מִמֶּנִּי — 19: cf. Prov 8,24. 26 — 20: הָעֹשֶׂה, ms. העולם, explicable by itself, (but improbable), is to be regarded as wrong with whole certainty, if Is 46,4 is taken notice of — 21: cf. Ps 103,15; Job 14,2; Is 28,4 — 22: cf. Is 34,4.

96: L. Dukes in the journal כוכבי יצחק number 24 p 24 & Oxf. 1970 I Nr. 333 — רְשׁוּת לְבָרְכוּ see headremark to Nr. 18 & 30 — 1a: cf. Job 36,22 — 1b: cf. Is 45,18; Jer 10,16; 51,19 — 2a: cf. Is 64,3, but where the Masora reads רָאָתָה — 3: cf. the note to Nr. 18 l. 20 — 4a: soul and God, cf. Berâkôt fol. 10a: מה הקב"ה רואה ואינו נראה אף נשמה רואה ואינה נראית — 4b: A short syllable before the foot مُسْتَفْعِلُنْ is a frequent occurrence, as remarked to Nr. 36; the docc. have before וּבָרְכֵהוּ still לשמו, which not only offends against the metre, but also has no sense.

97: DL. p כ"ו b Nr. ס"ח — אוֹפָן s. headremark to Nr. 18; the poem in question is destinated for the Passover — 3: מחנה are the hosts of angels; subj. to ערך is יִצְרוֹ (l. 2) — 4: cf. Ps 104,4; Exod 3,2.

בְּקְשׁוּ מַלְכָּם וְחֶסֶד־וֶאֱמֶת נִפְגָּשׁוּ
נִגְּשׁוּ מַיִם בְּרִשְׁפֵּי אֵשׁ וְלֹא נֶחְלָשׁוּ׃
הִנְנוּ עֵת שָׁלְחֲךָ רוּחוֹת לְךָ יַעֲנוּ
שִׁנְּנוּ כִּי הָעֲלִלוֹת רַק לְךָ נִתְכְּנוּ
יִתְּנוּ מַהְלַל קְדֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר כּוֹנְנוּ
לָבְשׁוּ אֵימָה וְכֶתֶר הוֹד לְךָ חָבְשׁוּ
פֵּרְשׁוּ כִּי מַעֲשֶׂיךָ הֵם וְלֹא כִחֲשׁוּ׃
וַאֲנִי מִבּוֹר שְׁבוּתִי סְעָרָה כָאֳנִי
הִנְנִי אַקְדִּישׁ בְּסוֹד מַחְנָם בְּתוֹךְ מַחֲנִי
מַעֲנִי לֹא אַחֲרִישׁ בִּקְהַל יְדוּעֵי עֳנִי
נִכְבְּשׁוּ לִפְנֵי בְּנֵי אָמָה וְלֹא חֻפְּשׁוּ
יִדְרְשׁוּ עִם זֹאת תְּשׁוּעָתְךָ וְלֹא נוֹאָשׁוּ׃
דֻּכְּאוּ מֵאָז וּמֵאַרְצוֹת צְבִי נִכְּאוּ
יִקְרָאוּ בִּגְלַל יְמֵי קֶדֶם אֲשֶׁר נִפְלְאוּ
יִמְצְאוּ בָּךְ מַעְיְנֵי יֶשַׁע לְבַל יִצְמְאוּ
יָרְשׁוּ סוֹד דַּעְתְּךָ כֻּלָּם וְיִתְלַחֲשׁוּ
יִרְחֲשׁוּ לֵאמֹר יְדַעְתִּיו גַּם־אֲנִי הֶחֱשׁוּ׃
הוֹדְךָ לֹא נֶעְלָם כִּי סִפְּרוּ חַסְדְּךָ
עֵדְךָ בָּרוּר עֲלֵי כָל־מִפְעֲלוֹת יָדְךָ
עַבְדְּךָ עַל־כֵּן יְצַו לֵאמֹר לְעַם סוֹדְךָ
חַדְּשׁוּ שִׁירָה וְזִכְרוּ־זֹאת וְהִתְאֹשָׁשׁוּ
שַׁלְּשׁוּ קָדוֹשׁ וְכִשְׂרָפִים שְׁמוֹ קַדְּשׁוּ׃

98. Meôrâ.

---- | ---- (a–b
----- | ---- (c

יִפְעַת מַלְכִּי תֵּרָא וְתִגָּל
וְיָרִים דֶּגֶל לִרְמוֹס רֶגֶל

5: cf. Hos 3,5; Ps 85,11, Luzzatto ad loc. — 6: cf. the remark to Nr. 8 l. 18a — 7: cf. Ps 104,4 & Luzzatto ad loc. — 8: cf. 1 Sam 2,3 — 13: cf. Nr. 88 l. 3 — 16: עִם זֹאת, we choose with Luzzatto this reading, although the reading עַם־זוּ may also be well explained (see to Nr. 106, l. 7) — 17: cf. Job 30,8. אַרְצוֹת צְבִי = אֶרֶץ צְבִי (Dan 11,6. 41) = Palestine — 21: cf. 2 Kngs 2,3 — 23: According to Luzzatto עֵדְךָ is Israel (after Is 43,10). Perhaps עֲלֵי כל is to be vocalized & to be translated after that: 'Thy witness — clearer (more distinct) than every thing else — is the work of Thy hand.' — 24b: עַם סוֹדְךָ, Israel; cf. the connexion מתי סודי Job 19,19; but perhaps, because God's secrets (the religion) were revealed to him, cf. Nr. 106, l. 19c — 25: Is 46,8.

98: Oxf. 1971, IIb Nr. 105 — מְאוֹרָה see headremark to Nr. 18 — 2a: ms. וירום, but 3—4 teach that מלכי (1a) must be considered as subject.

חֶרְפָּה יָגֵל וְגֹלֶה יָגֶל
וְאָזְנוֹ יָגֶל פַּנּוּ לְאֵל מַעְגָּל׃

הִנֵּה יָשִׁים מֵעִיר לַגָּל
פִּתְאֹם בָּא צִיר לְבַצֹּר בָּצִיר
בִּמְצוֹק מֵצִיר יָבֵשׁ חָצִיר
בָּשַׁל קָצִיר שִׁלְחוּ בוֹ מַגָּל׃

וּמְבַשֵּׂר טוֹב נִדְחַף כְּגַלְגַּל
אֹמֵר לְעִירִי עוּרִי עוּרִי
שִׁירֵךְ שִׁירִי מְשִׁיחֵךְ שׁוּרִי
קוּמִי אוֹרִי מַלְכֵּךְ רְאִי נִדְגָּל׃

דֶּרֶךְ הָאוֹר לִבְנוֹ רָגָל
גִּלְגֵּל עֲוֹנָיו וַיְגַל עֵינָיו
מָחָה זְדוֹנָיו וְשָׁב לַאדֹנָיו
וְעָבַר לְפָנָיו מַלְכּוֹ בַּגִּלְגָּל׃

הֵרִיץ דְּבָרוֹ וְחוּג הִתְגַּלְגָּל
עָשָׂה צֹהַר עַל־גַּיְא וְעַל־הָר
כּוֹכְבֵי זֹהַר עֶצֶם טֹהַר
וְשֶׁמֶשׁ וְסַהַר חֹזְרִים עַל־גַּלְגָּל׃

99. ʾAhaḇâ.

–⏑–– –⏑–– ––⏑–

יַעֲלַת־חֵן מִמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה אַהֲבָהּ כַּעַס וְלָמָּה צָחֲקָה
צָחֲקָה עַל־בַּת־אֱדוֹם וּבְנוֹת עֲרָב הַמְבַקְשׁוֹת לַחֲשֹׁק דּוֹד חָשְׁקָה
הֵן פְּרָאִים הֵם וְאֵיךְ יִדְמוּ אֵלַי יַעֲלָה עַל־הַצְּבִי הִתְרַפְּקָה

3a: cf. Josh 5,9 — 3b: Like 2 Kngs 17,6 — 4a: cf. Job 36,17 — 4b: cf. Is 40,3 — 5: cf. Is 25,2 — 7a: מֵצִיר, part. Hif. to צור, to treat with enmity — 7b: Is 40,7. 8 — 8: cf. Jo 4,13 — 9a: Is 52,7 — 10b—11a: cf. Judg 5,12 — 12a: Is 60,1 — 13b: רָגַל Qal in the signification of the bibl. Pi.; perhaps רִגַּל (= רִגֵּל) is to be read — 14a: ms. עניניו — 14b: cf. Num 22,31 — 16: cf. 2 Sam 19,41 — 17a: cf. Ps 147,15 — 17b: Ms. על חוג והתגלגל — 19b: cf. Exod 24,10 — 20: cf. Peṣâḥîm fol. 94b.

99: Oxf. 1970, I Nr. 314 (= O¹), 1971, I Nr. 298 (= O²); according to O² printed in BSt. p 35 — אַהֲבָה see headremark to Nr. 18 — 1b: צחקה, O¹ שחקה (just as 2a) — 2a: ובנות, O² ונות — 3b: cf. Song of S 8,5.

אֵי נְבוּאָה אֵי מְנוֹרָה אֵי אֲרוֹן   הַבְּרִית אֵי הַשְּׁכִינָה דְּבֵקָה
אַל־מְשַׂנְאַי אַל־תְּכַבּוּ אַהֲבָה   כִּי תְכַבּוּהָ וְהִיא אֵשׁ נִשְּׂקָה׃

100. ʾAhaḅâ.

–⏑–⏑––⏑––– | –⏑––– (a
––⏑––– | ––⏑––– | –⏑––– (b
–⏑––– | ––⏑–– (c

יָהּ לַמְיַחֲלִים   הָרֵם יַד רְצוֹנְךָ וְלִי אֲנִי
יוֹם בְּךָ שׁוֹאֲלִים   בְּנֵי הָאֱמֻנִים בְּחֵיק עָנִי
כִּי יַד גֹּאֲלִים   קָצְרָה מִפְּדוּתִי וְהִנְנִי
אֹמַר אַחֲלַי   יִכֹּנוּ שְׁבִילַי   לִפְנֵי־אֵל וְאוּלַי
יִרְאֶה בְקֹצֶר   יַד כָּל־גֹּאֲלָי׃

הִנֵּה הָעֶבֶד   הַבֵּן שֶׁנְּתָתוֹ תְּמוֹל גְּבִיר
וּנְתָתוֹ בְּיַד   כָּל־צֹרֵר וְהָיְתָה לְךָ דְּבִיר
מָתַי מִכְּבַד־   פֶּה אֶשְׁמַע בְּשׂוֹרָה בְּהַעֲבִיר
קוֹל לִשְׁאָר מְתָי   טַל אוֹרֹת לְמֵתָי   מָתַי אֵל וּמָתַי
אֶשְׁמַע בְּחָצֵר   קוֹל לִמְשָׁרְתָי׃

וְנִלְאָה רְאוֹת   קֹרֹת יִרְדְּפוּנִי וּמְצָאוּת
כִּי הַשְּׂנֻאוֹת   עוֹד בִּשְׁאָר פְּלִיטַי מְקַנְאוֹת
כִּתְמוֹל מַפְלְאוֹת   יָדְךָ בַּעֲדִי שִׂים לִצְבָאוֹת
תַּשְׁאִיר אַחֲרַי   מִבִּרְכוֹת נְעוּרָי   אִנָּקֵם בְּצָרָי
דִּשׁוֹן וְאֵצֶר   וּשְׁאָר צֹרְרָי׃

דּוֹדַי נִצְפְּנוּ   לְךָ דוֹדִי וְעַד־אָן אֲקַו זְמָן
יוֹם יִתְּנוּ   הֵם לְךָ תְּהְיֶה־לִּי לְרַחֲמָן
יוֹם קוֹל יִתְּנוּ   צֹפַי לְךָ בְּיֹשֶׁר וְנֶאֱמָן
אֱלֵי אֲבָדַי   אִסְפוּ־לִי חֲסִידַי   כִּי לְנֵצֶר שְׂרִידַי
בָּאוּ בְנֵצֶר   יִשַׁי מוֹעֲדַי׃

5: cf. Song of S 8,7; Ps 78,21.

100: Oxf. 1971, IIb Nr. 13 — 1b: הרם, so has Zunz, Literaturgesch. p 204, ms. has הפק (cf. Prov 8,35; 12,2; 18,22), which cannot be applied to יד — 3: cf. Is 50,2 — 4ab: cf. Ps 119,5 — 6: הבן Jakob = Israel; cf. Gen 27, 29. 37 — 8: כבד פה was Moses, the first redeemer of Israel (Exod 4,10); the future redeemer is so, as far as he yet conceals the word (of the joyful message) — 9a: מְתָי, my men; מַת plur. with the suff. of the first person sing. — 9b: cf. Is 26,19 — 10: בְּחָצֵר, in the yard of the temple — 13b: ms. ידך שים בעדי — 14c: cf. Is 1,24 — 15a: Gen 36,21 — 16—17: cf. Song of S 7,13. 14; הם (17b), ms. יום — 18: cf. Is 52,8 — 19b: Ps 59,5 — 20: cf. Is 11,1.

הֵן אִם אֶחֱרוּ   פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתַי וְנֶעֶצְרוּ
יַחַד נִכְמְרוּ   נִחוּמַי עֲלֵיכֶם וְגָבְרוּ
אַהֲבָה עוֹרֲרוּ   כִּי־הִנֵּה גְמֻלוֹת יְעוֹרֲרוּ
חֵן לַמְאַהֲבַי   וּנְקָמָה לְעֹזְבָי   כִּי נוֹטֵר לְאֹיְבַי
אָנִי וְנֹצֵר   חֶסֶד לְאֹהֲבָי:

101. Zûlàt.

– – – – – ⏑ – – | – – ⏑ – – (a
– – – ⏑ – – | – – ⏑ – – (b

יוֹדְעֵי יְגוֹנִי   יָסְפוּ בְּאֵשׁ לִבִּי כִּידוֹד
כִּי שְׁאֵלוּנִי   מַה־נֶּחֱמָד דּוֹדֵךְ מִדּוֹד:
הֹדוֹת וְחִידוֹת   נִלְאוּ לְהַגִּידוֹ
כֻּלּוֹ חֲמוּדוֹת   לֹא נֶחֱקַר הוֹדוֹ
עַל־כֵּן חֲרָדוֹת   אֶלְבַּשׁ עֲלֵי נוּדוֹ
נָא רַחֲמוּנִי   וְדַבְּרוּ עַל־לֵב יָדוֹד
אוֹ נַחֲמוּנִי   אֵיךְ אוּכְלָה אַהֲבָה וּנְדוֹד:
וּשְׁמוֹ בְּקִרְבִּי   כָּאֵשׁ בְּכִלְיוֹתָי
קָשׁוּר בְּלִבִּי   עָצֻר בְּעַצְמוֹתָי
וַיִּגְעֲרוּ בִי   בּוֹזִים לְחֻקּוֹתָי
וַיְחָרְפוּנִי   יוֹם אֶדְרְשָׁה אֹתוֹ לַעֲבוֹד
וַיְגַדְּפוּנִי   כִּי אֶתְנָה לִשְׁמוֹ כָבוֹד:
דִּמּוּ לְרַחֲקִי   אֵל מֵעֲבֹדָתְךָ
לַחְצִי וְדַחְקִי   טוֹב מִפְּרִידָתְךָ
חֶלְקִי וְחִשְׁקִי   נֹעַם פְּרִי דָתְךָ
תִּשְׁכַּח יְמִינִי   אִם לֹא לְפָנֶיךָ אֶעֱמוֹד
תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי   אִם בִּלְעֲדֵי דָתְךָ אֶחְמוֹד:
הִנֵּה בְאָזְנַי   שֵׁמַע תְּהִלָּתְךָ
יַם־סוּף וְסִינַי   עֵדֵי גְדֻלָּתְךָ
אֵיךְ רַעְיוֹנַי   יֶהְגּוּ בְזוּלָתְךָ

21: cf. Judg 5,28 — 22: Hos 11,8; instead of וגברו the ms. has יגברו — 23a: cf. Song of S 2,7; 3,5; 8,4; subj. is Israel (l. 19) — 23b: גְּמֻלוֹת (subj.) the facts, like 2 Sam 19,37 & Is 59,18 or the principle of the retaliation (cf. Jer 51,56) — 24c: cf. Na 1,2 — 25: cf. Exod 34,7; לְאֹהֲבָי with a useless brevity; because the poet pays attention to the context Exod 20,6 & Deut 5,10; ms. has למאהבי.

101: DL. p ל״ט a Nr. פ״ד — זוּלַת s. headremark to Nr. 18 — 2b: cf. Song of S 5,9 — 4a: cf Dan 9,23 — 5: cf. Ez 26,16 — 6b: וְדַבְּרוּ, the poet changes the foot مُسْتَفْعِلُنْ in مُفَاعِلُنْ, cf. to Nr. 44 v. 1a — יָדוֹד (Nah 3,7), like יִתַּר מִמְּקוֹמוֹ, Job 37,1; sense: „speak to my heart“ — 7b: cf. Is 1,13 — 8—9: cf. Exod 23,21; Jer 20,9 — 16a & 17a: Ps 137,5. 6.

לִבִּי וְעֵינַי   לֹא יִתְּנוּ רַגְלַי לְמְעוֹד
כִּי־זֶה אֲדֹנָי   אֶחָד וְזוּלָתוֹ אֵין עוֹד׃

102. Mî kâmôkâ.

אֶת־נְתִיבֵי רַעְיוֹן אֲכוֹנֵן   וּבְמַעֲשֵׂי אֵל אֲרַנֵּן
אֶת־נִפְלְאוֹתָיו לָדַעַת וּלְהִתְבּוֹנֵן   אֲלֵיכֶם כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ׃
בְּשִׁשָּׁה הִשְׁלִים חֶפְצוֹ   וְקִנְיָן מְלֵא אַרְצוֹ
בָּקַע זָהֳרֵי נִיצוֹצוֹ   לְהָאִיר לָהֶם אֶת־הַדָּרֶךְ׃
גָּלַם יָצִיר חֹמֶר בִּנְיָנָיו   לִמְשׁוֹל יְצוּרִים וְקִנְיָנָיו
וַיִּקְרָא אַבְרֵךְ לְפָנָיו   סֹלּוּ־סֹלּוּ פַּנּוּ־דָרֶךְ׃
דְּמוּתוֹ הֵכִין וְתַבְנִיתוֹ   וְרַעְיָה הוֹשִׁיב לְעֻמָּתוֹ
לְבִלְתִּי סוּר מִן־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ   אַשְׁרֵי תְמִימֵי־דָרֶךְ׃
הָאִשָּׁה עָרוּם הִשִּׁיאָהּ   וַעֲוֹן אַשְׁמָה הִשִּׁיאָהּ
בְּחֵלֶק שְׂפָתָיו הִדִּיחָהּ וּקְרָאָהּ   לְהַטֹּתָהּ הַדָּרֶךְ׃
וַיַּשְׁקֵף עֲלֵיהֶם צוּר מִמְּעוֹנוֹ   וַיִּזְעֹם עָלָיו בַּעֲוֹנוֹ
וַיִּתֵּן עָרוּם הֹלֵךְ עַל־גְּחֹנוֹ   נָחָשׁ עֲלֵי־דָרֶךְ׃
זְעוּמִים כְּשָׁבוּ עָדֶיךָ   קִבַּלְתָּם בְּרַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ
הוֹרֵיתָ הַטּוֹב עֲבָדֶיךָ   וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת־הַדָּרֶךְ׃
חָטָא עוֹלָמוֹ בַּמַּיִם   וְהִזָּה מֵי חַטָּאת מִן־הַשָּׁמָיִם
סָפְקוּ עַל־רְשָׁעִים כַּפַּיִם   כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ׃
טִירָה הֵשַׁם וַיִּפְרֹץ בִּנְיָנָם   וּבָלַל שְׂפָתָם וּלְשׁוֹנָם
הֱפִיצָם וְהֻמְכּוּ וְאֵינָם   וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא־דָרֶךְ׃
יְדִיד עֶלְיוֹן כְּשׁוֹשָׁן פָּרָה   וּבְשֵׁם אֲדֹנָי קָרָא
עָשָׂה הַטּוֹב וְהוֹרָה   חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃

22: cf. Is 45,5.

102: Oxf. 1971, III Nr. 102 — About מִי כָמוֹךָ cf. headremark to Nr. 18 — The parts of strophes mostly have three words — 1b: cf. Ps 92,5 — 2a: cf. Job 37,14 — 2b: Lament 1,12 — 3a: cf. Is 44,28 — 3b: cf. Ps 104,24 — 4b: Neh 9,12 — 5a: גָּלַם to shape imperfectly, here perhaps soulless; cf. Sinhedrîn fol. 38b: שנייה נעשה גולם שלישית נמתחו אבריו רביעית נזרקה בו נשמה, for which is written in Midr. Lev. rabbâ chap. 29 (beg.) בששי עשאו גולם בשביעי נפח בו נשמה — 6a: cf. Gen 41,43 & Pirqê de̥ R. 'E̥li'èzer chap. 11 — 6b: Is 57,14 — 8a: Deut 17,20; Gen 6,22 — 8b: Ps 119,1 — 9a: Gen 3,1. 13 — 9b: cf. Lev 22,16 — 10a: cf. Prov 7,21 — 10b: Num 22,23 — 11a: cf. Deut 26,15 — 12a: cf. Gen 3,14 — 12b: Gen 49,17 — 13a: cf. Jo 2,12; as for ב' כ' ל' before the verb. fin. s. Zunz, syn. Poesie p 380ff. — 14b: Ex 18,20; ms. והודעתם — 15a: cf. Sinhedrîn fol. 108 — 15b: cf. Num 8,7 — 16: cf. Lament 2,15 — 17a: cf. Ps 69,26 — 17b—18a: Gen 11,7. 8 — 18b: Ps 107,40 — 19a: 'Abrâhâm, the friend of God after Me̥nâḥôt fol. 53b — 19b: cf. Gen 12,8; often of 'Abrâhâm — 20: cf. Ps 25,8.

כִּנִּיתוֹ אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם   וְנִסִּיתוֹ בְּיָחִיד אֱלֹהִים חַיִּים
לִשְׁפֹּךְ דָּמִים נְקִיִּים   לִמְבוֹחַ יִשְׁרֵי־דָרֶךְ׃
לִפְנֵי אֱלֹהָיו עָקַד אֹתוֹ   וְלָקַח הַמַּאֲכֶלֶת לַהֲמִיתוֹ
נִכְמְרוּ רַחֲמָיו וְנִצָּב לִקְרָאתוֹ   מַלְאַךְ אֲדֹנָי בַּדָּרֶךְ׃
מִמָּרוֹם נִפְדָּה יְחִידוֹ   וְיָרַשׁ אִישׁ תָּם אֶת־כְּבוֹדוֹ
לְמִצְרַיִם שֶׁקֶט הוֹרִידוֹ   אַל־תִּרְגְּזוּ בַּדָּרֶךְ׃
נָשְׂאוּ רֹאשׁ זֵדִים לְהַכְחִידָם   כִּי רָבוּ וּפָרוּ מִכָּל־אָדָם
לְקַצֵּץ הָעֵץ שָׁלְחוּ יָדָם   וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ׃
סוֹדוֹ הוֹדִיעַ לִידִידָיו   לִפְדּוֹת עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדָיו
וּלְהוֹצִיא מִכֶּבֶל עֲבָדָיו   וְלָתֵת לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ׃
עָמְדוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וּבְשֵׁם אֵל רָחֲשׁוּ   וּמִצְרַיִם נִפְלְאוֹתָיו כִּחֲשׁוּ
מִהֲרוּ לַעֲנוֹתוֹ וְחָשׁוּ   הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם עוֹבְרֵי דָרֶךְ׃
פָּצוּ פִיהֶם וַיְעַנּוּ אֹתוֹ   עַתָּה תֵּדְעוּ אֶת־גְּבוּרָתוֹ
שַׁלְּחוּ עַבְדֵי אֵל וּבָרְכוּ נַחֲלָתוֹ   פֶּן־יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶרֶךְ׃
צֹרֵר שַׁלַּח הֲמוֹנֵי   לִזְבֹּחַ זְבָחִים לַאדֹנָי
פֶּן־תִּכָּרֵת עַתָּה מִלְּפָנַי   פֶּן־אֲכֶלְךָ בַּדָּרֶךְ׃
קָדוֹשׁ פָּקַד עֶדְרוֹ   וְשָׁלַח מַלְאָךְ לְשָׁמְרוֹ
פֶּן־יַשְׁחִיתוּ זָרִים יְקָרוֹ   וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בַּדֶּרֶךְ׃
רָדְפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם   וְעַל־הַיָּם הִשִּׂיגוּ אֹתָהֶם
הִשְׁקִיף צוּר וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם   מַעֲמַקֵּי־יָם דָּרֶךְ׃
שֵׁבֶט רֶשַׁע עַל־צַדִּיקִים לֹא יָנוּחַ   וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ שְׁבִיל פָּתוּחַ
וּמִצְרַיִם רֹדֵף רוּחַ   תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ׃
תַּנְחֶה כְבוֹדְךָ לְפָנַי   וַתַּרְאֶה אוֹרְךָ לְעֵינָי
מֵעַבְדֻת יָצָאתִי וּמַלְאַךְ אֲדֹנָי   נִצָּב לִקְרָאתִי בַּדָּרֶךְ׃
שִׂמְחָה גְדוֹלָה שִׂמְּחָם   וּמִמֶּרֶךְ עַבְדֻת שִׁלְּחָם
בַּמִּדְבָּר לְאַט הִנְחָם   בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדָּרֶךְ׃
שׁוֹרְרוּ שִׁירָה חֲדָשָׁה   קְדוֹשָׁה, וְעֵדָה קְדֹשָׁה
אֵל נַעֲרָץ בְּקֹדֶשׁ   הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ׃

21a: cf. Gen 17,4. 5 — 21b: יָחִיד, Jiṣḥâq; cf. Gen 22,1. 2 — 22b: Ps 37,14 — 23—24: cf. Gen 22,9—11; 43,30; Num 22,22 (24); ms. פקד instead of עקד (23a) — 25b: איש תם, Jaʿaqôb, according to Gen 25,27 — 26a: cf. Šabbât fol. 89b — 26b: Gen 45,24 — 27: cf. Exod 1,7 ff — 28b: Ps 80,13; one should expect masc.-suff. — 29a: יְדִידָיו, Moses and Ahron — 29b: cf. Ps 95,7 — 30b: Gen 42,25 — 32b: Job 21,29 — 34a: cf. 2 Sam 21,3 — 34b: Ps 2,12 — 36b: Exod 33,3 — 37b: cf. Exod 23,20 — 38b: Gen 42,38; ms. וקרהו — 39—40: cf. Exod 14,9. 24; Is 51,10 — 41a; cf. Ps 125,3 — 42b: Ps 107,4 — 44b: Num 22,34 — 46b: Exod 13,21; ms. להנחתם (like Neh 9,19) — 47b: ms. קרושה instead of קְדֹשָׁה — 48: Is 43,16.

103. Gẹullâ.

יוֹנָה נְשָׂאתָהּ   עַל־כַּנְפֵי נְשָׁרִים
וְקִנְּנָה בְחֵיקְךָ   בְּחַדְרֵי חֲדָרִים
לָמָּה נְטַשְׁתָּהּ   נוֹדֵדָה בַיְּעָרִים
וּמִכֹּל עֲבָרִים   פֹּרְשֵׂי מַכְמֹרִים
יְסִיתוּהָ זָרִים   בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִיא בְמִסְתָּרִים   תִּבְכֶּה לְבַעַל נְעוּרִים
וּבֶן־דִּישָׁן וְדִישׁוֹן   יַחֲלִיק לָהּ לָשׁוֹן
וְתִשָּׂא אִישׁוֹן   לְאִישָׁהּ הָרִאשׁוֹן
לָמָּה תַעֲזֹב   נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל
וְאֵדְעָה כִּי אֵין   זוּלָתְךָ לִגְאוֹל:
הֲלָנֶצַח תַּמָּה   תְּהִי גְלוּיַת צַמָּה
בְּזָה וְשַׁמָּה   לְמִזָּה וְשַׁמָּה
וּבֶן־הָאָמָה   הֶעֱטַנִי אֵימָה
כִּי בְיָד רָמָה   קֶשֶׁת רָמָה
וְאָהֳלִי בָמָה   לְאָהֳלִיבָמָה
וְאָהֳלִיבָה מַה־   תְּיַחֵל עוֹד וְכַמָּה
וְאֵין־מוֹפֵת וְאֵין־אוֹת   וְאֵין־חָזוֹן וּמַרְאוֹת
וְאִם־אֶשְׁאַל לִרְאוֹת   מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת
יַעֲנוּ נְבוּאוֹת   הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל:
וּבְנוֹת עֲדִינוֹת   הָגְלוּ מִמְּדִינוֹת
מִמִּטּוֹת רַעֲנָנוֹת   וּמְנוּחֹת שַׁאֲנַנּוֹת
וְנִפְזְרוּ בֵינוֹת   עַם לֹא־בִינוֹת
בְּלַעֲגֵי שָׂפָה   וּבִלְשֹׁנוֹת שְׁנוֹת
אַךְ שָׁמְרוּ אֱמוּנוֹת   בָּם הָיוּ אֱמוּנוֹת
וְלֶאֱלִילֵי תְמוּנוֹת   מֵאֲנוּ לֶעֱנוֹת
וְלָמָּה בַמֶּרְחָק   עָמַד דָּר שָׁחַק

103: DL. p ל"א b, Nr. ע"ד — About גְּאֻלָּה s. headremark to Nr. 18 — With few exceptions the parts of the verses consist each of two words — 1: cf. Exod 19,4 — 4b: cf. Is 19,8 — 5: cf. Deut 13,7 — 6: cf. Jer 13,17; Jo 1,8 — 7a: cf. Gen 36,21 — 8: cf. Hos 2,9 — 9: cf. Ps 16,10 — 10: Ru 4,4 — 11a: תַּמָּה, the pious one, signification for Israel after Song of S 5,2; 6,9 — 11b: cf. Is 47,2 — 12b: cf. Gen 36,13 — 13a: Ismael, cf. Gen 21,10 — 14b: cf. Ps 78,9 — 15: cf. D. Kaufmann, Jehuda Halewi (Breslau 1877) p 38 note 3 (against Luzzatto ad loc.) — 16: אהליבה = Jerusalem, Ez 23,4 — 18b: Dan 12,6 — 19b: 2 Kngs 2,10 — 21b: Is 32,18 — 22b: cf. Is 27,11 — 23: cf. Is 28,11 — 25b: cf. Exod 10,3 — 26: cf. Ps 10,1.

וְרוֹדִי דָּחַק   וְדוֹדִי רָחַק
וּלְקֵץ יָמִים   נִשְׁאַל נִשְׁאוֹל׃
דֶּגֶל אַחֲוָה   מֵעָלַי הוּסָר
וְרֶגֶל גַּאֲוָה   עָלַי עֹל וּמוֹסָר
וַאֲנִי מְיֻסָּר   בְּאַכְזְרִיּוּת מוּסָר
גֹּלֶה וְנֶאֱסָר   וְזָעֵף וָסָר
בְּאֵין־מִנְזָר וּמִסְפָּר   וְאֵין־מֶלֶךְ וְאֵין־שָׂר
וְצָר אֵלַי סָר   וְצוּר מֶנִּי סָר
וְהֶחֱרִיב בְּקִצְפּוֹ   מְקוֹם מִדְרַךְ כַּפּוֹ
וְהִצִּית בְּזַעְפּוֹ   מְזוּזָתוֹ וְסִפּוֹ
וְאֵשׁ קָדְחָה בְּאַפּוֹ   וַתִּיקַד עַד־שְׁאוֹל׃
הַלְעוֹלָמִים   יִזְנַח אֲדֹנָי
וְהַאֵין קִצָּה   לְמוֹעֲדֵי חֶזְיוֹנָי
קוּמָה אֲדֹנָי   וְיָפֻצוּ שׂטְנָי
וְשׁוּב אֶל־מְעוֹנֵי   אֶל־הֵיכַל לִפְנָי
וְגַלֵּה לְעֵינַי   כְּבוֹדְךָ כִּמְסִינָי
וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנַי   גְּמוּל עַל־יְגוֹנָי
וּבְטַל־יֶשַׁע רֵד   עַל־יָרֵא וְחָרֵד
וּמִכִּסְאוֹ הוֹרֵד   בֶּן־הָאָמָה מֹרֵד
מְהֵרָה פֶּן־אֵרֵד   בְּיָגוֹן אֶל־שְׁאוֹל׃

104. Qẹrôbâ.

a) Mâgên (מָגֵן).

אֵיכָה כְּלִילַת יֹפִי מִתְנַכְּרָה לְעֵין כָּל־בָּשָׂר   בָּא שִׁמְשָׁהּ בְּעוֹד יוֹמָם וּמַחְמַד עֵינֶיהָ הוּסָר
גָּעַר בָּהּ בַּעְלָהּ וַיִּתְּנָהּ בְּמַאֲסָר   אֵין מֶלֶךְ וְאֵין שָׂר׃

27: Our reading, taken from the little rite Ṣanaʿâ (formerly ms. Berliner, now perhaps municipal library in Frankfort on the Main), forms a better connexion with verse 28, and supports the opinion of Luzzatto — 28: cf. Neh 13,6; 1 Sam 20,6. 28 — 31b: cf. Jer 30,14 — 33a: cf. Nah 3,17 — 33b: Hos 3,4 — 35b: cf. Deut 2,5 — 37: cf. Deut 32,22 — 38: Ps 77,8 — 40: cf. Num 10,35 — 41b: לִפְנָי, in the innermost part, after the talm. phrase לִפְנַי וְלִפְנִים — 42: cf. Is 40,5 — 43: cf. Ps 79,12; 94,2 — 46: cf. Gen 42,38; 44,31.

104: Oxf. 1094, for sabbath Ḥazôn (the sabbath before the 9th ʾÂb) — To the Gẹullâ (see headremark to Nr. 18) is added the Tẹfillâ (תְּפִלָּה, also called שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה 'eighteen-prayer'), which consists of nineteen numbers (originally eighteen) on week-days, of seven numbers on sabbaths & holy-days (the Mûsâf-Tẹfillâ of the New-Year's day, which comprises nine numbers, forms an exception). קְרוֹבָה is now called a poem united to the Tẹfillâ of the morning-prayer, that is to the 3 first numbers, as far as it is the question

דִּלְקוּהָ אוֹיְבִים וַיְעוֹרְרוּ עָלֶיהָ אֵיבָה   הָטְבְּעוּ בַבֹּץ רַגְלֶיהָ וַתִּשְׁכַּב לְמַעֲצֵבָה
וְהָעִיר הַהֲלָלָה נוֹתְרָה כַּמִּדְבָּר חֲרֵבָה   אֵין זֶבַח וְאֵין מַצֵּבָה׃
זְמִירֵי עָרִיצִים לִסְפוּתָהּ נֶאֱסָפִים   חָלְפוּ זְמַנֶּיהָ וִיגוֹנֶיהָ לֹא נֶחֱלָפִים
טְרָפוּהָ לְבָאִים וּמַכְאֹבֶיהָ נֶחֱשָׂפִים   אֵין אֵפוֹד וּתְרָפִים׃

b) Churûġ (כרוג).

יָחִיד הֲנִחַם לְהוֹתִיר לָהּ פָּלִיט   כִּי־בָאוּ בָנִים עַד־מַשְׁבֵּר וְכֹחַ אַיִן לְהַפְלִיט
לְגוֹנֵן עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמֶיךָ שַׁדַּי הַשַּׁלִּיט   גָּנוֹן וְהַצִּיל פָּסוֹחַ וְהִמְלִיט׃

c) Meḥajjê (מְחַיֵּה).

מִי־נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב בְּקַצְוֵי תֵבֵל   נֶעֱזָב כָּאֳנִי בְלֶב־יָם מִבְּלִי חֹבֵל
סָפַדְנוּ בְגָלוּתֵנוּ חֲפוּיֵ רֹאשׁ וְאָבֵל   עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל׃
עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל עֵינֵינוּ בַּדְּמָעוֹת כָּלִינוּ   פְּקַדְנוּךָ אָהֳלִיבָה וְאָהֳלָה עַל־לֵב הֶעֱלִינוּ
צִלְצְלֵי־שֶׁמַע הֶחֱרַשְׁנוּ וְכִנּוֹרוֹתֵינוּ תָלִינוּ   שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם־בָּכִינוּ׃
קָרָאנוּ לִנְהִי עַד אֵין לָנוּ בִּבְנוֹת יַעֲנָה דִּמְיוֹן   רַבּוּ אַנְחוֹתֵינוּ עַל־שְׂרֵפַת מִקְדַּשׁ עֶלְיוֹן
שִׁבְרֵנוּ גָדַל וְכִמְעַט הָיִינוּ לְכִלָּיוֹן   בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן׃

d) Churûġ.

תִּשְׁכַּח יְמִינֵנוּ אִם־נִשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַיִם   יְמֵי הוֹדֵךְ וְקֵץ דְּרוֹרֵךְ הוֹחַלְנוּ מִשָּׁמַיִם
הִתְנַפַּלְנוּ לִפְנֵי אֵל וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְּלוּ־מָיִם   יְחַיֵּנוּ מִיֹּמָיִם׃

---

about sabbath & holy-days. The Qerôbâ in the Spanish compositions consists, as a rule, of following pieces: a) Mâgên (מָגֵן), for the first Tefillâ-nr.; b) Churûġ (خُرُوج = כרוג), final strophe to Mâgên; c) Meḥajjê (מְחַיֵּה) for the second Tefillâ-nr.; d) Churûġ, final strophe to Meḥajjê; e) Mešallêš (מְשַׁלֵּשׁ), for the third Tefillâ-nr., whereto is added f) Sillûq (סִלּוּק), a poem which forms the transition to the Qedušsâ (קְדֻשָּׁה דַעֲמִידָה, see headremark to nr. 18, foot-note); sometimes is still added g) poetical Qedušsâ in connexion with the Sillûq. The whole is preceded by an introduction (רְשׁוּת or רְשׁוּת לְמָגֵן). Between the single pieces and the Churûġ that follows them are inserted Pizmôn, resp. Qînâ. Particulars see with Zunz, gottesd. Vorträge (Frankfurt a. M. 1892) p 393 & 395; syn. Poesie p 65 ff.; Dukes, Zur Kenntniß p 32 & 35 — In the Qerôbâ in question is wanting the Mešallêš — Conclusions of strophes to a (2b, 4b, 6b): Hos 3,4 — 1a: cf. Lam 2,15 — 1b: cf. Jer 15,9; ms. בעת יומם — 3b: cf. Jer 38,22; Is 50,11 — 4a: Ez 26,17 — 5a: cf. Is 25,4 — 6: Their dolours are bare (visible to every body)? — 7a: ms. הִנחַם; perhaps הֲנִיחָה & (8a) עָלֶיהָ instead of עליהם — 7b: cf. 2 Kngs 19,3 (Is 37,3); לְהַפְלִיט Hif. in the signification of the bibl. Pi., to bring forth — 8a: ms. תגונן — 8b: Is 31,5 — Conclusions of strophes to c (10b, 12b, 14b): Ps 137,1 — 9a: Is 42,24 — 9b: cf. Prov 30,19 — 10a: cf. Est 6,12; ms. מַחֲבָל (instead of ואבל) — 11a: cf. Lam 2,11 (Lev 26,16) — 11b: אהליבה ואהלה = Jerusalem and Samaria, Ez 23,4 — 12a: cf. Ps 137,2 & (to החרשנו) Job 11,3 — 15a: cf. Ps 137,5 — 16a: Jer 9,17 — 16b: Hos 6,2.

f) Sillûq (סִלּוּק).

וּבְכֵן לְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה, כִּי אַתָּה אֵל מֶלֶךְ מֹחֵץ וְרֹפֵא׃

אֲהָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהִים[1] הֲלָעַד זְנַחְתָּנוּ — פְּרַצְתָּנוּ[2] — וְרַחֲמֶיךָ — לְעַמְּךָ —
מֵרָחֹק עָמָדוּ[3]׃
נִבְאַצְתָּ — בֵּן לְפָנִים אִמַּצְתָּ[4] — אֵין קֶרֶן — וְאֵין סֶרֶן — אֵין שַׂר —
וְאֵין טִפְסָר — כִּי מִפְּנֵי אֵשׁ קֶצְפְּךָ — וְרוּחַ אַפְּךָ — יִתְפָּרָדוּ׃
יַחַד מְבַלְּעַי — וּמְגַדְּעַי — רַבּוּ — וְגֵרוֹתַי כִּבּוּ — וְכִדְבֹרִים סַבּוּ[5] —
עַל־שְׁאֵרִית — בְּנֵי הַבְּרִית — לְהַכְרִית — וּמִגּוֹי לְהַכְחִיד שָׁקָדוּ[6]׃
יִסְּרוּנִי בָעַקְרַבִּים[7] — חֲבוּרֵי עֲצַבִּים[8] — וְנַפְשִׁי — בְּמוֹקְשִׁי — רְצוּצָה —
לְחוּצָה — קְצוּצָה — רְעוּצָה — וּפַח וָפַחַד — חַד בְּחַד — יִתְלַכָּדוּ׃
הוֹרוּנִי — בְּחִצֵּי מָוֶת — וַיְנַהֲגוּנִי — לְצַלְמָוֶת — רֻטַּשְׁתִּי — וְנֻטַּשְׁתִּי —
מְרֻוָּיָה — אֶל־אֶרֶץ צִיָּה — וְרַגְלַי — וְקַרְסֻלַּי מָעָדוּ[9]׃
וַאֲצַפֶּה — וְאוֹחִיל — לְמַרְפֵּא — וְהִנֵּה חִיל — וְלִישׁוּעָתָה — וְהִנֵּה
בְעָתָה[10] — וָאֱהִי כְעוֹף־נוֹדֵד[11] — עַל־גַּג בּוֹדֵד[12] — וְקוֹל נְהִי אָרִים —
לְאַדִּירִים — אֲשֶׁר שֻׁדָּדוּ[13]׃
דִּגְלִי נָפַל — וְאוֹרִי אָפַל — וְגָבְהִי שָׁפַל — וְלִבִּי — בְּקִרְבִּי — נֶחֱשַׁל —
וּבִרְכִּי נִכְשַׁל — וְנֶחֱשַׂף סְכִּי — וְכִבָּה חָשְׁכִּי — נֵרוֹת עֶרְכִּי — אַף
רִשְׁפֵּי יְגוֹנִי נוֹקָדוּ׃
הֶדְמוּנִי — וּפִרְפְּרוּנִי — וּפִצְפְּצוּנִי — מְרַדְּפַי — וּמְגַדְּפַי — וּמְנַגְּפַי —
בֹּזְזֵי — יְקָרִי — וְגֹזְזֵי — נִזְרִי[13a] — וְהָזִים — וְעַלִּיזִים — לְשַׁבֵּר — הַבַּת
עֵבֶר[14] — וּבָנֵי נִפְקָדוּ׃
בָּרְחוּ — וְאָרְחוּ — וְשָׁכְחוּ — רִבְצָם[15], וְכֻלָּם כִּמְעַט קָט אָבָדוּ

כִּי־מִפְּנֵי חֲרָבוֹת נָדָדוּ[16]׃

נָדְדוּ וְאֵינָם — וְהֻמְּכוּ בַּעֲוֹנָם[17] — וְרַגְלָם בְּפַח זְדוֹנָם[18] — יְקוּשָׁה׃
שְׁלוֹמִים רִחַק — וְהַצָּר דָּחַק — וְעַצְמָם שָׁחַק — וְשָׁמָּה כְּתוּשָׁה׃
מִשְׂרָה לֻקָּחָה — וְעָרְבָה כָּל־שִׂמְחָה[19] — וַתְּהִי כְשִׁפְחָה — כְבוּשָׁה׃
וְנִזְרִי חֻלַּל[19a] — וְעַמִּי שֻׁלַּל — וְחֶלְקִי קֻלַּל[20] — וַיְהִי לְזָר יְרֻשָּׁה׃

f) For the introducing title (changed here conforming to the character of the day as mourning-day) cf. Zunz, syn. Poesie p 67 — 1: Jos 7,7 & often — 2: cf. Ps 60,3 — 3: cf. Ps 38,12 — 4: cf. Ps 80,16. 18 — 5: cf. Ps 118,12 — 6: cf. Ps 83,5 — 7: cf. 1 Kngs 12,11. 14 — 8: cf. Hos 4,17 — 9: cf. 2 Sam 22 (Ps 18), 37; ms. עמדו, writing-error in spite of Ez 29,7 — 10: cf. Jer 8,15; 14,9 — 11: cf. Is 16,2 — 12: cf. Ps 102,8 — 13: cf. Zech 11,2 — 13a: cf. Jer 7,29 — 14: cf. Lam 2,13 — 15: Jer 50,6 — 16: Is 21,15 — 17: cf. Ps 106,43 — 18: ms. זרונים — 19: Is 24,11 — 19a: cf. Ps 89,40 — 20: cf. Job 24,18.

אֶשְׁכְּבָה לְהֹטִים[21] — דָּרְכֵי מַטִּים — מְיֻסָּרִים בַּשּׁוֹטִים[22] — וּמַכָּתִי אֲנוּשָׁה[23]:
לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי[24] — וְכָל־יוֹם יָדַם תְּנַדֵּנִי[25] — וַאֲנִי בְּכָל־יוֹם חֲלוּשָׁה
מִפְּנֵי חֶרֶב נְטוּשָׁה[26]:

הַנְּטוּשָׁה וְהַצֹּלֵעָה — מֵאֵין מַרְגֵּעָה — וְהַנַּהֲלָאָה — מִכֹּבֶד מַשָּׂאָה[27] —
בְּחוּנַת עֲנִיּוֹת — וְאַלְמְנוּת חַיּוּת[28] — כְּאִשָּׁה — מֵאִישָׁהּ גְּרוּשָׁה[29]:
לְכוּדָה בְּמוֹקֵשׁ — פְּתַלְתֹּל וְעִקֵּשׁ[30] — נְשׂוּאַת סֵבֶל — מְעֻנַּת כֶּבֶל —
אֲחֻזַּת חֶבֶל[30a] — סְפָרַד וּבָבֶל — וּבִגְדֵי־אֵבֶל — לְבֻשָׁה[31]:
וּבְכָל־זֹאת אֱלֹהֶיהָ לֹא שָׁכְחָה[32] — רַק בִּשְׁמוֹ בָּטְחָה[33] — וְטוּבוֹ לֹא זָנְחָה[34] —
וְתוֹחִיל פִּדְיוֹם — בְּכָל־יוֹם וָיוֹם[35] — אוּלַי יְמַהֵר יָחִישָׁה[36]:
יְדוּעַת חֳלָאִים[37] — מְשׁוּלַת פְּרָאִים[38] — חֲלוּצַת עֲדָיִים — לְבֻשַׁת בְּלוֹיִים —
אֲזוֹרָהּ נִתַּק — וּמַחֲגֹרֶת שַׂק — חֲבוּשָׁה:
הִנָּה פִּלְאֵי אֵל — קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל — וְעַל־יִחוּד שְׁמוֹ תִּשָּׂא — אֶבֶן מַעֲמָסָה —
וּבַאֲרָיוֹת וְדֻבִּים — וּצְפִעֹנִים וַעֲקְרַבִּים — פְּגוּשָׁה:
קְדֻשָּׁה מְשַׁלֶּשֶׁת — וְאִם בָּאֵפֶר וּבְשַׂק מִתְפַּלֶּשֶׁת[39] — חֲרֵדָה לִדְבַר צוּר —
וְיִצְרָהּ מִתַּרְמִית נָצוּר — וּבְכָל־יוֹם לְמִקְדָּשׁ מְעַט רְגוּשָׁה[40]:
טוּב טַעַם תְּנוֹבֵב[41] — וְלִקְרַאת אֱלֹהֶיהָ תְּיַבֵּב — וּתְמוּרַת קָרְבְּנוֹתֶיהָ —
פְּרִי שְׂפָתֶיהָ — הִגִּישָׁה[42]:
נְאֻמַת בְּאֵימָה בְּפַחַד בְּזַחַל בְּרַעַד, מְשַׁלֶּשֶׁת קְדֻשָּׁה
לְאֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־קְדֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל־כָּל־סְבִיבָיו[43]:

105. Seliḥâ.

-------|-------

יְרוּשָׁלַיִם לְמוֹגַיִךְ   הַשְׁקִי אֶת־כּוֹס מְרֹרָיִךְ
בָּאָה עֵת תַּעֲנוּגַיִךְ   וְשָׁב הַצְּבִי אֶל־חֲדָרָיִךְ
שִׁמְעִי מֵהֲמוֹן חוֹגְגַיִךְ   שָׁלוֹם מִכָּל־עֲבָרָיִךְ
חָגִּי יְהוּדָה חַגַּיִךְ   שַׁלְּמִי נְדָרָיִךְ:

21: Ps 57,5 — 22: cf. 1 Kngs 12,11. 14 — 23: Jer 15,18 — 24: Ps 119,95 — 25: cf. Ps 36,12 — 26: Is 21,15 — 27: cf. Is 30,27 — 28: 2 Sam 20,3 — 29: cf. Lev 21,7 — 30: cf. Deut 32,5 — 30a: Thus ms., but the transposition אחֻזת כבל מעֻנת חבל is marked by signs — 31: cf. 2 Sam 14,2 — 32: cf. Ps 44,18 (Prov 2,17) — 33: cf. Ps 33,21 — 34: cf. Hos 8,3 — 35: Est 2,11 — 36: Is 5,19 — 37: cf. Is 53,3; חֳלָאִים = חֳלָיִים — 38: מְשׁוּלַת ruled, pt. pass. (fem. sing. cstr.) from משל to rule — 39: cf. Jer 6,26 — 40: cf. Ps 55,15; מקדש מעט (Ez 11,16) = temple, in objection to מקדש, signifying the sanctuary in Jerusalem — 41: cf. Ps 119,66, but here טעם = speech (prayer) — 42: cf. Hos 14,3 — 43: Ps 89,8. Whereupon follows the transition-formula: וכן כתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה etc. (Is 6,3).

105: After Oxf. 1970 (= O¹) & 1971 (= O²) — סְלִיחָה see headremark to Nr. 5 — Originally perhaps Geullâ for one of the pilgrimage-feasts — 3a: cf. Ps 42,5 — 3b: cf. 1 Kngs 5,4 — 4: Nah 2,1.

הַבְטִיחִי לֵב נִבְהָלִים   וְאַמְּצִי בִּרְכַּיִ נִכְשָׁלִים
כִּי עוֹד אַרְבָּעָה דְגָלִים   יְבֹאוּף בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים
הַיְּהוּדִים הָאֲמֵלָלִים   אֲשֶׁר מֵאַהֲבָתֵךְ חוֹלִים
מִתְאַבְּלַיִךְ וְנוּגַיִךְ   הַחֹנְנִים אֶת־עֲפָרָיִךְ׃
וְאָמְרוּ מַכְבִּידֵי עָלִי   כִּי סָר מֵעָלֵי צִלִּי
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי   חָזָק וְהוּא לַעֲשׂוֹת יַפְלִיא
כְּקֶדֶם יוֹם הֵרִים דִּגְלִי   כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי
כֵּן יֶאֱסֹף נִפְלָגַיִךְ   יְחַזֵּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ׃
דַּל בֶּן־הַמֶּלֶךְ לָמָּה   תַּחַת יַד לַחַץ וְדֹחַק
נָע וָנָד עַל־פְּנֵי אֲדָמָה   וּבַת־אֱדוֹם שֹׁכֶבֶת חֵיק
הוּא יִבְכֶּה וּבֶן־הָאָמָה   הַמִּצְרִית נֶגְדּוֹ מְצַחֵק
כָּל־זֶה לִצְרֹף סִגַיִךְ   וְלַהֲשִׁיבֵךְ אֶל־נְעוּרָיִךְ׃
הִנֵּה הֶעָוֹן נִרְצָה   וַאדֹנָי בְּעַמּוֹ רוֹצֶה
וּלְנֶפֶשׁ קְצֵרָה וְקָצָה   צֳרִי וּרְפוּאָה יִמָּצֵא
וְרוּחַ מִמָּרוֹם יָצָא   אֶל־כָּל־עַמְּךָ מְקַצֶּה
לָפַחַת בַּהֲרוּגַיִךְ   וּלְשַׁלַּח אֲסִירָיִךְ׃

106. Pizmôn.

יוֹם נָתִיתָ גְּאוּלִים   לְשׁוֹמֵם תַּחַת צְלָלִים   סֻכֹּתָה בֶעָנָן
הוֹשַׁבְתָּ בָאֳהָלִים   עַם נָעֳמוֹ כַּאֲהָלִים   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן
אֶל־מִטּוֹת רַעֲנָנוֹת   וּבִמְנוּחֹת שַׁאֲנַנּוֹת׃

כֵּן הַשֹּׁכֵן בְּצִיּוֹן   לַחַי יִהְיֶה בְּצִיּוֹן   יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן
סֻכֹּתָה בֶעָנָן   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן׃

5b: cf. Is 35,3 — 6b: It was to be expected יְבֹאוּף; O[1]: יבואון — 7a: Neh 3,34 — 7b: cf. Song of S 2,5 — 8b: cf. Ps 102,15 — 9a: עָלִי, O[2] כבלי — 9b: cf. Num 14,9; O[1] ממני instead of מעלי — 10a: Job 19,25 — 10b: cf. Judg 13,19; O[1] לעשות לי — 11b: Exod 12,37; O[2] בשש — 12b: cf. Ps 147,13 — 13a: cf. 2 Sam 13,4 — 13b: O[1] ביד and on the margin בגלות ביד — 14a: Gen 4,12. 14 — 14b: cf. Mi 7,5; O[1] תוך חיק, O[2] בחיק — 15: cf. Gen 21,8 — 16a: cf. Is 1,25 — 17a: cf. Is 40,2 — 17b: cf. Ps 149,4 — 18a: קצרה, O[2] on the margin נענה (Is 58,10) — 19a: cf. Is 32,15 — 19b: cf. Gen 19,4 — 20a: cf. Ez 37,9 — 20b: cf. Zech 9,11.

106: Maḥzôr after the rite of Aleppo (cf. A. Berliner, Aus meiner Bibliothek, Frankfurt on the M. 1898, p 6 & Brody, ibid. p I—XVI) p תש"לט b, with regard to Oxf. 1971, III Nr. 77, but where the refrains (l. 4—5) & l. 6,18—23 are wanting — Probably the piece, employed as Pizmôn (see head-remark to Nr. 14) for the feast of the tabernacles (Sukkôt), has originally been a Zûlàt — 1a: cf. Exod 15,13 — 1c: Lam 3,44; for explanation cf. Jalqût Šimʿônî Exod § 227 towards the end — 2a: cf. Lev 23,43 (Hos 12,10) — 2b: cf. Num 24,6 — 2c: Ps 91,1 — 3a: cf. Song of S 1,16 — 3b: Is 32,18 — 4b: cf. 1 Sam 25,6 — 4c: Ps 91,1.

וַתַּנְחֵם בַּנְּעִימִים   וּבַעֲדָם מֵחֹם יָמִים   סֻכָּתָה בֶעָנָן
דִּגְלֵי חֵן מִמְּרוֹמִים   תֵּת עַל־עַם־זוּ בְּרַחֲמִים   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן
כֵּן תָּסֵךְ בְּגָלוּתוֹ   בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׃

הָעָם קְרָאתוֹ בָנִים   לְהַסְתִּירוֹ מִמּוֹנִים   סֻכָּתָה בֶעָנָן
הֲבֵאתוֹ לְתוֹךְ גַּן עֲדָנִים תַּחַת שִׁבְעָה עֲנָנִים   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן
כֵּן חֲסָדִים תֵּן עֲלֵיהֶם   סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם׃

לְאֹם בַּמִּדְבָּר נְחִיתוֹ   בְּצֵל חַסְדְּךָ כִּסִּיתוֹ   סֻכָּתָה בֶעָנָן
וּמִלַּיִל וְקָרְתוֹ   וּמִשֶּׁמֶשׁ וְחַמָּתוֹ   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן
כֵּן יִתֶּן־עֹז לְמַלְכּוֹ   וַיְהִי בְשָׁלֵם סוּכּוֹ׃

יְדִידִים בְּךָ נוֹשָׁעִים   לָהֶם כַּאֲשֶׁר נֹסְעִים   סֻכָּתָה בֶעָנָן
בְּתִתְּךָ כֶּתֶר נָעִים   עַל־יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן
כֵּן יָשִׂים תְּהִלָּתוֹ   סְבִיבוֹתָיו סֻכָּתוֹ׃

מָרוֹם רָמָה יְמִינְךָ   מֵעַל עַנְנֵי מְעוֹנְךָ   סֻכָּתָה בֶעָנָן
וַתִּתֵּן מֵהוֹדְךָ   עַל־עָם בָּאוּ בְסוֹדְךָ   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן
כֵּן תִּתֵּן עוֹד צִלְּךָ   עַל־בֵּן אִמַּצְתָּה לָּךְ׃

אֵל מֵאָז הָיִיתָ   עֶזְרַת עַם קָנִיתָ   סֻכָּתָה בֶעָנָן
וְעַמְּךָ אֲשֶׁר־פָּדִיתָ   נְחֵה כַּאֲשֶׁר נָחִיתָ   בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן
רַחֲמֵי אֵל לִפְנֵיכֶם   יָקוּמוּ וְיַעְזְרֻכֶם׃

107. Habdâlâ.

--- | ----˘ ---

צֹאן אֹבְדוֹת בְּגָלוּת לָהוּ   תְּנִיחַ
וּתְנַהֲלֵם בְּאֵלִיָּהוּ   וּמָשִׁיחַ׃

6: cf. Pesiqtâ ed. S. Buber (Lyck 1868) p קפ"ו b: וסכה תהיה . . . מחמתו — 7b: עם זו = Israel, according to Exod 15,13; Is 43,21 — 8a: cf. Job 3,23 — 8b: Lev 16,6 — 9a: cf. Deut 14,1 — 9bc: cf. Pesiqtâ l. c. (s. v. הנה יום בא) — 10b: cf. Meḳîltâ to Exod 13,21 (ed. J. H. Weiß, Wien 1865, p 'ל) and Sifrê to Num 10,34: נמצאת שבעה עננים הם; Maḥ. Aleppo has שכינת עננים — 11b: Exod 25,20; 37,9 — 12b: cf. Is 51,16 — 14a: cf. 1 Sam 2,10 — 14b: Ps 76,3 — 16: The capital initial letters in נעים & שעשועים shall represent the acrostic (יהודה הלוי בן[ש]מואל); but perhaps a strophe is likely to be missing here, of which a rest remained in the verse כן יקום לעזרה | יהי עליכם סתרה, which ms. Oxf. has instead of l. 17. To 16b cf. Jer 31,19 — 17b: Ps 18,12 — 19a: cf. Num 27,20 — 20b: Ps 80,16 (18); doc. עם instead of בן — 21b: cf. Exod 15,16 — 22a: 1 Chron 17,21 — 23b: Deut 32,38.

107: DL. p ל"ד a Nr. ע"ז — הַבְדָּלָה (separation, of the holy from the profane) is called a benediction at the end of the sabbath; the signification was

יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יֵשַׁע   עַם גֹּלֶה
יוֹם גּוֹאֵל לְשָׁבֵי פֶשַׁע   יִגָּלֶה
עַל־בִּרְכַּיִ זְמָן יִשְׁתַּעְשַׁע   בֵּן נִקְלֶה
וּצְפוֹנִי בְּאַף כַּלֵּהוּ   תַּדִּיחַ
וּדְמֵי חֵטְא בְּבוֹר שָׂמָהוּ   תָּדִיחַ׃
הֵן לַעֲקוֹר שְׁאָר שָׁרָשַׁי   צָר נוֹטֵר
וּבִכְתָמֵי יְקָר תַּרְשִׁישַׁי   יִתְעַטֵּר
אֹמֶר כִּי לְגֶזַע יִשַׁי   אֵין חֹטֶר
נֵס תַּפְלִיא וְאֶת־מַטֵּהוּ   תַּפְרִיחַ
בּוֹ תִרְצֶה וְכָל־מַעֲשֵׂהוּ   תַּצְלִיחַ׃
וּשְׁבוּת שׁוֹבְבָה מִצִּיוֹן   אֶל־צִיּוֹן
וּתְגוֹנֵן עָלֵי אַפִּרְיוֹן   בְּלִי רִפְיוֹן
אָז יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן   עַם אֶבְיוֹן
מִי זָדוֹן בְּיוֹם גָּבְהוּ   תַּבְרִיחַ
וּשְׁאוֹן יָם אֲשֶׁר כִּסָּהוּ   תַּשְׁבִּיחַ׃
דִּמְעַת הָעֲשֻׁקִים תַּעֲלֶה   לִמְעוֹנוֹ
יַצִּיל מֵאֲרָיוֹת טָלֶה   בִּימִינוֹ
רֹעֶה רַחֲמִים יִמָּלֵא   עַל־צֹאנוֹ
עֵדֶר אַחֲרָיו יִנָּהוּ   תַּבְטִיחַ
וּמְאוֹרֵי יְשׁוּעוֹת כָּהוּ   תַּזְרִיחַ׃
הַחֹשֶׁךְ בְּיִפְעַת נֵרְךָ   תַּבְקִיעַ
בִּנְטוֹת יָדְךָ וּבְכֹרְךָ   תוֹשִׁיעַ
אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה אוֹרְךָ   וְיַגִּיעַ
עֵת תִּמְלֹךְ וּבַיּוֹם הַהוּא   תַּצְמִיחַ
יִשְׁעוֹ, וְכָל־אֲשֶׁר קָרָהוּ   תַּשְׁכִּיחַ׃

---

transferred to poems, destinated for the end of the sabbath, and which, as a rule, contain the demand for the arrival of the prophet Eliah (therefore also called 'Eliah-songs') and express the longing for salvation (cf. Maḥzôr Vitry, ed. Hurwitz, Berlin 1893, p 184 note 'א & D. Rosin, Reime und Gedichte II p 39) — The metre sometimes shows a superfluous short syllable (2b, 14b, 25b after the context of the bible, 27a) — 2a: The reading ותבשרם (instead of ותנהלם) is not to be rejected — 3a: cf. Ps 105,3 (1 Chron 16,10) — 4a: cf. Is 59,20 — 5a: cf. Is 66,12 — 6: cf. Jo 2,20 & Sukkâ fol. 52a: ואת הצפוני זה יצר הרע — 7: cf. Is 4,4: subj. to שמהו is חטא — 9a: כתם, bibl. only sing., 'pearl' according to Jônâ ibn Ganâḥ, Wurzelwörterbuch s. v. — 10: cf. Is 11,1 — 11: cf. Num 17,16 ff. — 13a: שובבה, Pî'l. imper. to שוב — 15a: cf. Ps 91,1 — 16a: cf. Ps 124,5 — 17: cf. Ps 65,8 — 18a: Eccl 4,1 — 21a: cf. 1 Sam 7,2 — 24a: בכור = Israel, according to Exod 4,22 — 25: cf. Dan 12,12 — 27a: cf. Est 4,7; 6,13.

XXI. Lêwî al-Tabbân.

108. Meֹ'ôrâ.

– – ⏑ – – | – – ⏑ – – –

הַשֵּׂכֶל וְהַדָּת שְׁנֵי מְאֹרוֹת
נֶפֶשׁ אִישׁ מְשִׁיבוֹת עֵינָיו מְאִירוֹת׃
לְמְדוּ הַנְּבֹנִים מְתֵי מְזִמָּה
כִּי שֵׂכֶל מְאוֹרוֹ עַל־הַנְּשָׁמָה
יוֹצִיא לָהּ בְּכָל־עֵת אוֹר תַּעֲלֻמָה
וִישׁוֹטֵט סְבִיבָהּ אִתָּהּ לְהוֹרוֹת
לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי אֶל הַיְשָׁרוֹת׃
וְכֵן שֹׁמְרֵי תְעוּדָה וְדָת וְתוֹרָה
מִכָּל־הַחֲפָצִים אֱמֶת יְקָרָה
כָּל־הֹלְכֵי חֲשֵׁכִים תּוֹצִיא לְאוֹרָה
לִוְיַת־חֵן לְרֹאשְׁךָ הִיא וַעֲטָרוֹת
כִּי אִמְרוֹת אֲדֹנָי אֲמָרוֹת טְהֹרוֹת׃
יוֹם נִגְלָה בְּסִינַי אֵל רָם וְנִשָּׂא
אָנֹכִי אֲדֹנָי שָׂח לַעֲמוּסָה
לֹא־יִהְיֶה לְךָ אֵל אַחֵר לְמַשָּׂא
לֹא תִשָּׂא שְׁמִי שָׁוְא וּזְכֹר לְדוֹרוֹת
יוֹם שַׁבָּת לְהַלֵּל בּוֹ יָהּ בְּשִׁירוֹת׃
אָב וָאֵם תְּכַבֵּד וַחְקֹר כְּבֹדָם
הִשָּׁמֵר וְהַרְחֵק לְךָ מִשְּׁפָךְ־דָּם
וּלְנֹאֵף וְגֹנֵב שְׂמַח בְּאָבְדָם
יֹאבַד עֵד שְׁקָרִים עֹבֵר עֲבֵרוֹת
גַּם חֹמֵד, וְיוּבַל לְיוֹם עֲבָרוֹת׃
יַעֲלַת־חֵן אֲהוּבָה מִימֵי נְעוּרִים
דַּי שָׁכְנָה עֲזוּבָה בִּמְעוֹן כְּפִירִים
תִּוָּשַׁע בְּשׁוּבָה לָבֹא חֲדָרִים

108: Qeֹr. Arg. p ה"סb, for the weekly feast, as day of the legislation on Sinai, therefore the use of the Ten Commandments (l. 14—22) — מְאוֹרָה see headremark to Nr. 18 — Instead of مُسْتَفْعِلَاتُنْ the poet sometimes puts مُفَاعِلَاتُنْ; s. Brody, Kuntras ha-Pijutim p 78 — 1a: to think & to believe; cf. for explanation Kaufmann, Studien über Salomon ibn Gabirol (Budapest 1899) p 87f. — 1b: cf. Gen 1,16 — 2: cf. Ps 19,8. 9 — 3a: Ed. לָמְדוּ — 5: cf. Job 28,11; subj. is שֵׂכֶל (l. 4a) — 9: cf. Prov 3,15; 8,11 — 11: cf. Prov 4,9; to עֲטָרוֹת Zech 6,11. 14 — 12: Ps 12,7 — 16a: שָׁוְא = לַשָּׁוְא — 17b: The plur. שִׁירוֹת according to Am 8,3 — 18b: cf. Prov 25,27 — 22: cf. Job 21,30 — 25a: cf. Is 30,15.

יָמֶיהָ תְחַדֵּשׁ   עִתּוֹת אֲחֵרוֹת
יֶחֱזוּ אוֹר   וְהָיוּ לִמְאוֹרוֹת׃

109. ʾAhạbâ.

(a ----- | ----
(b ---- | ----

לְחוּצָה בְּאֹרֶךְ   גָּלוּת מְשֻׁכֶּלֶת
מְעֻנָּה בְּפֶרֶךְ   מֹרְאָה וְנִגְאָלֶת
לְהֵיכַל דְּבִירֵךְ   אֲשִׁיבֵךְ לְמֶמְשָׁלֶת
וְאֶגְדֹּר פִּרְצֵךְ   וְאָשִׂים לְמַחֲצֵךְ
אֲרוּכָה, וְאֶרְצֵךְ   וְאֹהֲבֵךְ נְדָבָה׃
וְעַד־אָן יְשׁוּעָה   אֶהְיֶה מְחַכָּה
וַאֲנִי פְּרוּעָה   מִצֵּל וְסֻכָּה
כַּשֶּׂה תֹּעָה   כְּרָחֵל מְבֻכָּה
עָבַר קְצִירִי   וְכָלָה בְצִירִי
וְנוֹסַף צִירִי   וְצִירִי לֹא־בָא׃
יְחִידָה לִבְשִׁי   בִּגְדֵי תִפְאֶרֶת
וְנֵזֶר חִבְשִׁי   לְכָבוֹד וַעֲטֶרֶת
כִּי עוֹד תִּנְשִׁי   בֹּשֶׁת, וּמַשְׁכֹּרֶת
תִּקְוָתִי, וְיֵחַת   זֵרַת וְנָחַת,
תְּשַׂמְתִּי תַּחַת   הֱיוֹתֵךְ עֲזוּבָה׃
חָלְפוּ זְמַנַּי   בְּיָגוֹן וּמְהוּמָה
וּפָנַי עֲוֹנַי   כִּסּוּ בִכְלִמָּה
וּמִכָּל־בָּנַי   נוֹתַרְתִּי עֲרֻמָּה
לְרִיק אֶעֱמֹל   אִם־לֹא תִגְמֹל
בְּחַסְדְּךָ, וְתַחְמֹל   וְאָנָה אֲנִי־בָא׃

27a: a word is missing — 27b: a superfluous short syllable, because the context of the Bible, Gen 1,15, is quoted.

109: S. D. Luzzatto, Ṭal ʾÔrôt (טל אורות), Przemyśl 1881, p 59 Nr. ע"ז; Brody, Kuntras p 58 Nr. ק' & notes p 84 — אַהֲבָה s. headremark to Nr. 18 — Dialogue between God & Israel; see headremark to Nr. 47 — The metre is not exactly carried through, as the second strophe (l. 6—8) also counts but f o u r syllables each in the second half of the verses — 2b: Zeph 3,1 — 4a: cf. Am 9,11 — 5b: cf. Hos 14,5 — 8a: cf. Ps 119,176; Luzzatto has כַּשֶּׂה גוֹעָה — 8b: cf. Jer 31,15, but רָחֵל here used appellatively: sheep — 9: cf. Jer 8,20; Is 24,13; 32,10 — 10a: צִירִי my woe — 10b: צִירִי my messenger (the Saviour) — 11: cf. Is 52,1 — 13: cf. Is 54,4 — 14b: cf. Gen 36,13 — 15: Is 60,15 — 17: cf. Jer 51,51; Ps 69,8 — 20b: Gen 37,30.

קוֹמֵם אֲקוֹמֵם   דְּבִירֵךְ הַנֶּחֱרָב
וְקַרְנֵךְ אֲרוֹמֵם   בְּקִרְיַת מֶלֶךְ רָב
וּלְדַל מְשׁוֹמֵם   יְשׁוּעָתִי תִקְרַב
וְאַשְׁמִיד רְשָׁעִים   זֶרַע מְרֵעִים
וְעַל־כָּל־פְּשָׁעִים   תְּכַסֶּה אַהֲבָה׃

110. Musteġâb.

מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי אֲדֹנָי תִּטְהָרוּ׃

אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא יַשְּׁרוּ מַעְגְּלֵיכֶם   רַחֲצוּ הִזַּכּוּ הָסִירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם
וּבְבֹץ פִּשְׁעֵיכֶם הָטְבְּעוּ רַגְלֵיכֶם   צְאוּ מִתּוֹכָהּ הִבָּרוּ׃
נַעֲלָמִים אֶת־לִבָּם יְשִׁיבוּן   וְחֶלְבָּם וְדָמָם בְּיוֹם זֶה יַקְרִיבוּן
כִּזְבָחִים וְעֹלוֹת וּמֵחַטָּאתָם יְשׁוּבוּן   וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטֶּהָרוּ׃
יִשְׂאוּ לֵבָב וְכַפָּיִם   אֶל־אֵל בַּשָּׁמַיִם חֹקֵר שַׂרְעַפָּיִם
יִתְוַדּוּ אֶת־עֲוֹנָם וְיִקְּדוּ לוֹ אַפָּיִם   הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ׃
לָכֵן כֻּלָּם בְּרֹאשׁ גֹּלִים גָּלוּ   וְהָיוּ צָרֵיהֶם לְרֹאשׁ וְאֹיְבֵיהֶם שָׁלוּ
וְעִנּוּם בְּמַס וְשָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ   פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ׃
יִזְכְּרוּ וְיָשֻׁבוּ אֶל־אֲדֹנָי מִמַּחְשְׁבוֹת אוֹנָם   אֲשֶׁר פִּתּוּהוּ בְּפִיהֶם וַיְכַזְּבוּ בִלְשׁוֹנָם
וַיִּקְחוּ עִמָּהֶם דְּבָרִים כִּי צָלֲלוּ בְּמֵי עֲוֹנָם   וְכָשְׁלוּ בָם רַבִּים וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ׃
וּבִידֵי מַלְכֻיּוֹת נִשְׁכּוֹת כַּנְּחָשִׁים   נִסְגְּרוּ וְהִנָּם בְּיָדָם נְטֻשִׁים
וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים   מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃
יְדֵיהֶם לֹא־מָצְאוּ אַנְשֵׁי־כֹחַ   וְהָיוּ לְשָׁלָל וְלִשְׁבִי מַלְקוֹחַ
וּלְכַף־רַגְלֵיהֶם לֹא־מָצְאוּ מָנוֹחַ   נָדְדוּ־יַחַד מִקֶּשֶׁת אֻסָּרוּ׃
בְּמוֹ־אֵשׁ נִכְווּ וּנְהָרוֹת שְׁטָפוּם   וְצָרוֹת רַבּוֹת מְצָאוּם אֲפָפוּם
וּמִכָּל־צִדֵּיהֶם הִקִּיפוּם   שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ׃

22b: cf. Ps 48,3 — 23b: cf. Is 56,1; ms. ישועה — 24a: cf. Ps 145,20 — 24b: Is 1,4 — 25: Prov 10,12.

110: Trip. p ג״סa; for the day of expiation. Cf. M. Sachs, relig. Poesie p 290 note 1 — מסתאגיב see headremark to Nr. 48 — 1: Lev 16,30 — 2a: Prov 8,4; ed. ומעגליכם — 2b: Is 1,16 — 3a: cf. Jer 38,22; ed. הוטבּעו — 3b: Is 52,11 — 5a: 1 Kngs 8,35; 2 Chron 6,26; ed. בזבחים (instead of כזבחים), וּמַחַטֹּאתָם (instead of וּמֵחַטָּאתָם) — 5b: Num 8,7; ed. בגדיכם — 6: cf. Lam 3,41; ed. שְׂאוּ (instead of יִשְׂאוּ) — 7a: cf. Lev 26,40; Neh 8,6 — 7b: Ps 34,6 — 8a: cf. Am 6,7 — 8b: cf. Lam 1,5 — 9: Lam 5,12 — 10a: Ps 22,28; cf. Jer 4,14 — 10b: cf. Ps 78,36 — 11a: Hos 14,13 — 11b: Is 8,15 — 12a: ed. נושבות (instead of נשכות) — 13: Gen 6,2 — 14a: cf. Ps 76,6 — 14b: cf. Num 31,12. 26; according to the latter passage ולשבי מלקוח is to be comprehended as inversion = מלקוח השבי — 15a: cf. Gen 8,9 — 15b: Is 22,3 — 16a: cf. Is 43,2 — 16b: According to Deut 31,17. 21 & Ps 40,13 is to be read רָעוֹת רַבּוֹת (or רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת); צָרוֹת רַבּוֹת Ps 71,20 — 17b: 1 Sam 2,5.

רְאֵה אֲדֹנָי בָּעֳנִי הָעָם הַזֶּה   נָמֵס בְּעֹל צָר, נִקְלֶה וְנִבְזֶה
יִצְעַק וּמִשְׁמַן בְּשָׂרוֹ יֵרָזֶה   כָּל־מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ׃
יֵצַר צַעֲדָם וְרַגְלָם תִּמְעַד מָעוֹד   וְכָל־יוֹם נֹפְלִים וְאֵין מִסְעָד סָעוֹד
כַּמֵּתִים אֲשֶׁר לֹא זְכַרְתָּם עוֹד   וְהֵמָּה מִיָּדְךָ נִגְזָרוּ׃
עָבַר בְּרִיתְךָ שֹׁכֵן מְעוֹנָי   לָכֵן הָיָה לַעַג וָבוּז לִגְאֵיוֹנָי
וּמָאַסְתָּה בָּם עַל־מָאֳסָם אֶת־תּוֹרַת אֲדֹנָי   וְחֻקָּיו לֹא שָׁמָרוּ׃
קָלוֹן שָׂבְעוּ מִכָּבוֹד בְּיַד אֹיְבֵיהֶם   וְהִנָּם לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּפִיהֶם
וּפִתְאוֹם אָסְפוּ נָגְהָם כּוֹכְבֵיהֶם   שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ׃
בַּצַּר לָהֶם יְשַׁחֲרֻנְךָ לְסַעֲדָם   וְהֵכִינוּ לְבָבָם הַיּוֹם בְּהִוָּעֲדָם
בָּאוּ בְחַדְרֵיהֶם לְחַפֵּשׂ מַצְפֻּנָם וּבַעֲדָם   אֶת־הַדֶּלֶת סָגָרוּ׃
חִלּוּ הַיּוֹם פָּנֶיךָ בִּתְשׁוּבָה   אַל־תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי־צָרָה קְרוֹבָה
כְּסָלֵינוּ מָלְאוּ נִקְלֶה וְשָׁכַבְנוּ לְמַעֲצֵבָה   וְהָעֲצָמוֹת יֵחָרוּ׃
זֶה־הַיּוֹם תְּיַשֵּׁר כָּל־עָקֹב   וְאַל־תֵּפֶן אֶל־לֵב עָקוֹב יַעֲקֹב
לֵאמֹר לֹא־עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב   וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ׃
קָדוֹשׁ הַפֹּדֶה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו   יְרַחֵם עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדָיו
צֹעֵק בַּמֶּרְחַבְיָה מִמַּעֲבִדָיו   הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ׃
בְּשִׂיר, דַּלִּים, אָשִׁיב אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם   אֲכַפֵּר עֲוֹנְכֶם וְאֶסְלַח חַטֹּאתֵיכֶם
וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם לְאַדְמַתְכֶם   וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ׃
קָרֵב לָנוּ קֵץ הַפְּלָאוֹת   וְכִימֵי עוֹלָם הַרְאֵנוּ נִפְלָאוֹת
וְקַיֵּם לְעַמְּךָ נְבוּאוֹת הַנֹּרָאוֹת   וּלְקֵץ שָׁנִים יִתְחַבָּרוּ׃

XXII. Jeḥûdâ ibn Gajjât.

111. To Jeḥûdâ ha-Lêwî.

– ⏑ – – ⏑ – – – ⏑ – – ⏑ – –
– – – ⏑ – – – ⏑ – – ⏑ – –

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים כְּהֶמְיָתִי   מַה־זֶּה מְרִי שִׂיחֲכֶם הַאִם לְאַנְחָתִי
אִם הַבְּכִי מִכְּאֵב רוּחַ וְלֵב יַעֲזֹר   תַּנִּים וּבַת יַעֲנָה בֹּאוּ לְעֶזְרָתִי

18a: cf. 1 Sam 1,11 — 19a: Is 17,4 — 19b: Jon 2,4; Ps 42,8 — 20a: cf. Prov 4,12; ed. יוֹצֵר — 20b: סָעוֹד = לִסְעוֹד — 21: Ps 88,6 — 22b: vgl. Ps 123,4; ed. לְגֵיוֹנַי — 23: Am 2,4; ed. ואת חקותיו (instead of וחקיו) — 24a: cf. Hab 2,16 — 24b: cf. Deut 28,37 — 25: cf. Jo 2,10; 4,15; ed. נהגם וכוכביהם — 26a: Hos 5,15 — 26b: 2 Chron 20,33 — 27: cf. Is 26,20 & Ob 6; Gen 19,10 — 28a: Instead of חִלּוּ is perhaps to be read חִלִּינוּ — 28b: cf. Ps 22,12 — 29a: cf. Ps 38,8; Is 50,11 — 29b: Ez 24,10 — 30a: cf. Is 40,4 — 30b: cf. Jer 9,3 — 31: Is 29,22 — 32a: cf. Ps 34,23 — 32b: cf. Ps 95,7 — 33a: Ed. מִמַּעֲבָדָיו — 33b: Ps 137,7; ed. יְדֵי הָאֹמְרִים — 34a: cf. Zeph 3,20; את is missing in ed. — 35a: cf. Jer 42,12 — 35b: Gen 42,34 — 36a: Dan 12,6 — 36b: cf. Mi 7,14. 15 — 37b: Dan 11,6.

111: After Oxf. 1970 III. The copy in כוכבי יצחק number 26 p 16 ff. has thoroughly failed — 1a: cf. Ps 104,12 — 1b: ms. מי זה; the same ms I Nr. 40, where is the first verse of the poem, has the reading מַה־זֶּה.

הִנֵּה דְמָעַי בְּטֶרֶם אֶקְרָאָה יַעֲנוּ   אֹתִי וְיִדָּרְשׁוּ עַד־לֹא שְׁאֵלְתִּי
כִּדְמוּת פְּנִינִים וְאִם כִּדְמֵי נְקִיִּם עֲלֵי   לֶחְיִי הֲכִי מִכְּבֵדִי הֵם בִּבְכִיָּתִי
וּכְגַחֲלֵי אֵשׁ רְתָמִים חֹם יְקוֹד לַהֲטָם   כִּי רָתְחוּ מִיִּקוֹד צַלְעַי וְגוּפָתִי
מוֹפֵת בְּאֵשׁ לְהַטָּה לִבִּי כְּמוֹפֵת סְנֶה   לֹא תֹאכְלֵנִי וְלֹא תִכְבֶּה בְּדִמְעָתִי
יִשְׁלַט יְקוֹדָהּ בְּצַלְעוֹתַי עֲדֵי שִׁוְּתָה   כִּשְׁחוֹר לְבָבִי וְכַשֶּׁלֶג קְוֻצָּתִי
אֶבְכֶּה עֲלוּמַי אֲשֶׁר הָפְכוּ וְאָנוּד זְמָן   גָּזַל בְּגָזְלוֹ בְחוּרוֹתַי תְּנוּמָתִי
חָלְפוּ נְעוּרַי וּמֶתֶק יַעֲרִי מֵרֲרוּ   וַיִּתְּנוּ לַעֲנָה וָרֹאשׁ בְּבָרוּתִי
מַה־זֶּה אֲיַחֵל וּמָה אַחַר אֲשֶׁר נֶגְפּוּ   חֵילֵי זְקֵנִים צְבָא חָרְפִּי וְיַלְדוּתִי
אֶסְלַח לְיָמִים וְאִם רַע יָזְמוּ בַּחֲלוֹף   לֵיל מַחְלְפוֹתַי לְאוֹר יוֹמָם וְשַׂעֲרָתִי
הָיָה שְׂעָרִי כְּמוֹ טוּרֵי דְיוֹ מֵעֲוֹן   נַעַר כְּתוּבִים וְהֵן נִמְחוּ בְּשֵׂיבָתִי
וּבְיָד שְׁחַרְחֹר בְּצַוָּארִי יְשַׁו מַתֲנַק   עַד־צֵאת כְּלַהַב חֲנִית שֵׂיבָה לְנִקְמָתִי
וּבְלֵיל פְּרִידָה אֲשֶׁר אָרַךְ וְלֵב הֶחֱלִי   עָלוּ שְׁחָרָיו וְהֶעְלוּ אֶת־אֲרֻכָתִי
וַיִּכַּס לְחָיַי עֲנַן שֵׂעָר כְּלַיִל וְחֵץ   שֵׂיבָה כְּבָרָק יְבַקַּע אֶת־אֲפֵלָתִי
כֹּפֶר אֲנִי אֹהֲבַי לִימֵי זְקֵנִים כְּמוֹ   שֶׁלֶג שְׂנִיר לִבְּנוּ כִתְמֵי מְשׁוּבָתִי
וַיְּטַהֲרוּ לֵב בְּדַם נַעַר מְגֹאָל וְהוֹ־   צִיאוּ לְאוֹר תַּעֲלֻמוֹת חֵטְא שְׁגִיאָתִי
נַעַר אֲשֶׁר מֵרְאוֹת עֵינַי יְעַצֵּם וּמֵ־   הַקְשִׁיב אֱמֶת יַאֲטֵם אָזְנֵי תְבוּנָתִי
מִי־יִתְּנֵנִי שְׁתֻם עַיִן בְּנַעַר וְלֹא   נָטָה לְבָבִי וְאָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי
הִשְׁגּוּ נְעוּרִים בְּאֹרַח לֹא סְלֻלָה הֲלִי־   כוּתַי וְעַל־מַעְגָּל תֹּעָה מְרוּצָתִי
חָרְשׁוּ בְלִבִּי אֱלִיל וַיִּזְרְעוּ מַעֲוֶה   אֶקְצֹר פְּרִי־כַחֲשָׁם רֵאשִׁית תְּבוּאָתִי
כִּלָּה כְעָנָן זְמָן חֵלֶב שְׁנוֹתַי וְאַחְ־   רִיתָם עֲלֵי הַנֹּדֵד יִפְקֹד לְחַטָּאתִי
יִצְנֹף צְנֵפָה לְבָבִי מִבְּלִי מַעֲמָד   כַּדּוּר, יְקַלַּע בְּכַף קֶלַע יְחִידָתִי
קָצְרָה שְׂאֵתִי מְעֻנָתִי וְאֹתִי בְּלִי   כֶסֶף מְחִיר מֻכְרָה אֶרֶץ מְכוּרָתִי
אֲמַדֵּד בְּרַגְלַי עֲמָקִים לֹא קְנִיתִים וְאֶת־   נַחַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא מִיְּרֻשָּׁתִי
סוּסַי כְּנֶשֶׁר וְגַלְגַּלַּי כְסוּפָה וּבָם   אֶרֶץ אֲגַמֵּא וְסוֹף אֶרֶץ מְגַמָּתִי
אֶחְשֹׁב כְּאִלּוּ עֲלֵי כַנְפֵי נְשָׁרִים אֲנִי   נִשָּׂא וְרוּחַ עֲצָרָה בִּי לְרָכְבָתִי
טֶרֶם נְטוֹת אָהֳלִי יִצְעַן לְנוּדִי וְעַד־   לֹא אֶחֱנֶה יִרְתְּמוּ רִכְבֵי נְסִיעָתִי
נִגְזַר לְנַפְשִׁי נְדֹד קַיִן וְאִם אֵין דְּמֵי   אָחִי בְּקוֹל צֹעֲקִים עָלַי בְּאַדְמָתִי
נִשְׂאֵי כְלֵי מַחֲנֶה מֵעִיר לְעִיר שַׁאֲלוּ   אֵי־זֶה מְכוֹנִי וְאֵי מָקוֹם מְנוּחָתִי
רֶכֶב מְרוֹצֵץ כְּעָב הִתְנַהֲלָה בִּי לְאַט   וּלְבֵית מְעוֹן אֹהֲבַי יַשֵּׁר מְסִלָּתִי
אַרְצָה אֲבָנָיו וַעֲפְרוֹתָיו אֲחֹנֵן וְחָרְ־   בוֹתָיו אֲרַוֶּה בְּמֵי דִמְעוֹת תְּשׁוּקָתִי

3: cf. Is 65,1. 24 — 4—5: cf. DB. I notes p 234 — 6: cf. Exod 3,2. 3 — 7a: יִשְׁלַט, ms. יִשְׁלוֹט — 9b: cf. Ps 69,22 — 12b: נִמְחוּ, ms. נמסו — 13a: instead of וּבְיָד on the margin of the ms. the variation וּכְמוֹ — 17: cf. Job 28,11 — 18: cf. Is 29,10; 33,15 — 19b: Is 50,5 — 21b: cf. Hos 10,13; Jer 2,3 — 22b: עֲלֵי הַנֹּדֵד by strolling about, in making me (the time, the fate) stroll about — 23: cf. Is 22,18; 1 Sam 25,29 — 24b: cf. Ez 29,14 — 26: cf. Is 5,28; Job 39,24 — 27: cf. Exod 19,4 — 29: cf. Gen 4,10; to נִגְזַר Est 2,1 — 30b: cf. Is 66,1 — 31a: מְרוֹצֵץ Pî'l. part. of רוץ (Nah 2,5) — 32: cf. Ps 102,15.

אוּלַי אֲבַקְשָׁה לְנַפְשִׁי אֵת אֲשֶׁר אָהֲבָה   שָׁם אֶתְּנָה־לּוֹ צְפוּן דּוֹדַי וְלִבָּתִי
אוּלַי אֲבַקְשָׁה מְקוֹם מִשְׁכַּן יְהוּדָה וְשָׁם   אֶשְׁבֹּר כְּלֵי מַחֲנֶה מַסְעַי וְגוֹלָתִי
אָעוֹז בְּדוֹדָיו וְאֶנְעַם מִמְּגָדָיו וְטַל   פִּיהוּ יְכַבֶּה יְקוֹד חִשְׁקִי וְצִמְאָתִי
מִי־זֶה אֲשֶׁר מֵאֱדוֹם בָּא עִם שְׁעִפֵּי חֲלוֹם   גָּזַל שְׁנָתִי וְלָקַח אֶת־עֲרֻבָּתִי
הוּא נֶחֱמָד מִצְּרוֹר כֶּסֶף וּמִמָּר־דְּרוֹר   הוּא מַחֲמַדִּי וְהוּא עִנְיַן תְּהִלָּתִי
הֵפִיץ מְאוֹרָיו כְּהֵילֵל מִכְּנַף שַׁחֲרוֹ   וַיְגַל צְעִיפֵי עֲנַן אָפְלִי וְחֶשְׁכָּתִי
הוֹסִיף שְׁמוֹ עַל־שְׁמֻעָתוֹ בְּשִׂכְלוֹ אֲשֶׁר   הִפְלִיא חֲכָמַי וְנִפְלָא מִמְּזִמָּתִי
מִיּוֹם אֲשֶׁר נֶשְׁבּוּ רוּחוֹת בְּשָׁמָיו בְּתוֹךְ   לִבִּי מְגוּרָיו וְעַל־חַיָּיו מְגוּרָתִי
לוֹ עֻנְתָה־בִּי שְׂפַת מַצְפּוּן לְבָבִי אֲזַי   בָּא עַד־תְּכוּנַת אֲהָבָיו בּוֹ וְאַוָּתִי
רֻקַּם כְּתָבוֹ וּבָא רָצוּף צְפוּן אַהֲבָה   תִּקְטַן הֱיוֹת בַּעֲדוֹ נַפְשִׁי גְּמוּלָתִי
פָּנָיו כְּלֶחְיוֹ וּפוּךְ טוּרָיו כְּלֵב חֹמְדָיו   מִלָּיו צְרוּפִים כְּפָז זַכִּים כְּאַהֲבָתִי
נֹפֶךְ רְשָׁמָיו וּמִנֹּפֶת טְעָמָיו וְרוּ־   חוֹת מָר־דְּרוֹר נִפְפוּ טוּרָיו לְנִשְׁמָתִי
יָעוֹז וְיַעֲלֹז לְבָבִי בָם בְּהִשְׁתּוֹמְמִי   הֵם שַׁעֲשׁוּעַי וּבָהֶם כָּל־נְגִינָתִי
שִׁיר הֶחֱיוּ מוֹפְתָיו מֵתֵי שְׂשׂוֹנַי וְנַפְ־   שִׁי הֶעֱלוּ מֵעֲפַר רִגְבֵי קְבֻרָתִי
אֻמְצָה גְּבִיעַ עֲסִיס רֶקַח לְקוֹל תּוֹר וְסִים   מִיֵּין רְקָחָיו וְלֹא מִיֵּין זְמֹרָתִי
צָרִיו יְרַפֵּא כְּאֵב נַפְשִׁי לְנוּדוֹ הֲמֵ־   אִתּוֹ מְזֹרִי וּמֵאִתּוֹ תְרוּפָתִי
צִיר הַמְבַשֵּׂר כְּבֹא רִקְמַת יְמִין כְּתָבוֹ   הֵא־לָךְ בְּשׂוֹרָה לְבָבִי לֹא חֲלִיפָתִי
נָטַע בְּלִבִּי נְעִים זִכְרָךְ עֲצֵי אַהֲבָה   קַח מִפְּרִיהֶם תְּרוּמָתִי תְנוּבָתִי
טֶרֶם רְאוֹתְךָ בְּצֵל קִירוֹת לְבָבִי מְקוֹם   מִשְׁכָּנְךָ לֹא בְצֵל סִפִּי וְקוֹרָתִי
נִשְׁבַּע לְבִלְתִּי שְׁכֹן אַחֵר מְקוֹמְךָ אֲבָל   אִם לֹא עֲנִיתוֹ וְנִקָּה מִשְּׁבֻעָתִי:

XXIII. Šẹlômô ibn Gajjât.

112. Sẹlîḥâ.

שַׁחוֹתִי וְנִדְכֵּיתִי וְלִבִּי זָחַל   כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמֵי אֶל־מִקְדָּשִׁי כִּי־נִחַל
יוֹם נִשְׁמַע בְּחֵלֶק עַמִּי אֲשֶׁר הָנְחַל   שַׁאֲגַת אַרְיֵה וְקוֹל שָׁחַל:

33: cf. Song of S 3,2; 7,13 — 35b: יְכַבֶּה, thus on the margin; in the text יְרַוֶּה — 36a: cf. Is 63,1 — 36b: cf. 1 Sam 17,18 — 40b: מְגוּרָתִי, sing. of מְגוּרוֹת Is 66,4; Ps 34,5; not מְגוֹרָתִי (Prov 10,24), because a pun is intended with the preceding מְגוּרָיו — 41b: cf. Job 23,3 & Ibn Ġanâḥ s. v. כון — 42a: רקם cf. to Nr. 23, v. 35 — 43—44: cf. DB I, notes p 228 & 247. פּוּךְ black paint; חמד = to envy (thus חמדיו = מקנאיו) see to Nr. 56 v. 57a — 48: הֲמֵאִתּוֹ, truly from him; הֲ for confirmation, s. to Nr. 32 v. 10. מְזֹרִי, on the margin כְּאֵבִי — 49b: בְּשׂוֹרָה messenger's fees, like 2 Sam 4,10 — 52: נִשְׁבַּע, subj. is לבבי (l. 51a).

112: Sêder lẹ'arba' Ṣômôt (סדר לארבע צומות), Ritus Carpentras, Amsterdam 1762; for 10th Ṭêbêt (fasting-day) — סְלִיחָה see headremark to Nr. 5 — 1b: cf. Gen 43,30; 1 Kngs 3,26; Ez 25,3; ed. על for אל — 2b: Job 4,10.

לְמַלֹּאת אַרְבַּע מֵאוֹת וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְבִנְיַן דְּבִירִי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי
עָלָה אַרְיֵה מִסֻּבְּכוֹ לָקַחַת מְעִילֵי הֲדָרִי   וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנֹּרִי׃
מַדּוּעַ נִשְׁמַע צָרָה כְּמַבְכִּירָה   וְרָעֲדוּ וְחָלוּ מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה שָׁעְרָה
וְכָל־גֶּבֶר יָדָיו עַל־חֲלָצָיו כְּאִשָּׁה מְצֵרָה   אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא׃
הֲלֹא צִוָּה לְבֶן־בּוּזִי עַל רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם   שִׂים־לְךָ שְׁנַיִם דְּרָכִים לָבוֹא חֶרֶב עֲלֵיהֶם
מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי בְּפִסְלֵיהֶם   מֵאֶרֶץ אֶחָד יֵצְאוּ שְׁנֵיהֶם׃
בְּרֹאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים עָמַד בְּיוֹם צָרָה   וְנִחֵשׁ בִּקְסָמָיו וְחִצָּיו בִּי יָרָה
לָבוֹא אֶל־רַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן בְּעֶבְרָה   וְאֶת־יְהוּדָה בִירוּשָׁלַםִ בְּצוּרָה׃
יַעַן עָבְרוּ בְרִית וְעָשׂוּ נְבָלָה   וְאָזְנָם מִשְּׁמֹעַ נִכְוּת עֲרֵלָה
גּוֹי עַז פָּנִים עַל־צְבִי־קֹדֶשׁ עָלָה   לָשׂוּם כָּרִים עַל־שְׁעָרִים לִשְׁפֹּךְ סֹלְלָה׃
הַצָּר גָּזַר לָשׂוּם כָּרִים יְחֵפִים   יַעַן הִלְעִיגוּ לְדִבְרֵי חֹזִים וְצֹפִים
וְנִתְיָעֵץ בְּחַרְטֻמִּים וּבָאַשָּׁפִים   קִלְקַל בַּחִצִּים שָׁאַל בַּתְּרָפִים׃
וְאֶל־אֵם הַדֶּרֶךְ עָמַד בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם   וּבָא לְאַדְמָתוֹ בְּהָרַע כַּפָּיִם
הִטָּהוּ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ פַּלְגֵי־מָיִם   בִּימִינוֹ הָיָה הַקֶּסֶם יְרוּשָׁלָיִם׃
דִּמַּנִי צוּרִי כִּי לֹא סַרְתִּי אֶל־מִשְׁמַעְתּוֹ   הַצָּר הִצִּיבַנִי כַּמַּטָּרָא לְבֶן־קַשְׁתּוֹ
אֲדֹנָי לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ   וְצוּר לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ׃
הַבֵּט לַבְּרִית וְקַבֵּץ שֶׂה נִדָּחָה   וּפְדוּיֵי אֲדֹנָי יְשֻׁבוּן וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה
וְיוֹם זֶה אֲשֶׁר נַפְשֵׁנוּ בַּצּוֹם שָׁחָה   יִהְיֶה לְבֵית־יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה׃
גֹּאֵל יִפְדֶּה אֲסִיר תִּקְוָה מִן־הָעַמִּים   וְיָחִישׁ קֵץ לִבְזוּיִים וְנִכְלָמִים
לְהִגָּלוֹת דְּבָרִים סְתֻמִים וַחֲתֻמִים   אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים׃

3a: The siege began about two years before the destruction — 3b: cf. 2 Kngs 25,1 (Jer 52,4); Ez 24,1 — 4a: Jer 4,7 (Nẹbûkadnẹṣṣàr), cf. Midrâš rabbâ to Song of S 5,3 — 4b: Job 30,31 — 5a: cf. Jer 4,31; קוֹל כְּחוֹלָה is perhaps to be completed — 5b: Is 28,6 — 6a: Jer 30,6; 48,41 (49,22). ידיו is missing in ed. — 6b: Am 3,8 — 7a: Hos 9,15. בן בוזי = Ezechiel, Ez 1,3 — 7b & 8b; Ez 21,24; ed. has בחרב — 8a: Jer 8,19 — 9–10: cf. Ez 21,25. 26 — ונחש בקסמיו = לקסם־קסם; ed. has וכחש בקסמיו — 10a: must not be corrected after the context of the bible (לָבוֹא חֶרֶב אֵת רַבַּת ....). Ed. has וירושלים instead of בירושלם — 11a: cf. Hos 8,1; Jer 29,23 — 11b: cf. Jer 6,10 — 12a: Deut 28,50; cf. Dan 11,45 — 12b: Ez 21,27 — 13a: cf. Ez 21,27; Ed. הצור יחפים seems to be incorrect — 14a: נתיעץ, Nitp. according to talm. custom of language — 14b: Ez 21,26 — 15a: cf. Ez 21,26; Gen 49,14 — 15b: cf. Mi 7,3 — 16a: cf. Prov 21,1 — 16b: Ez 21,17; ed. בירושלים — 17a: cf. 1 Sam 22,14. דִּמַּנִי like 2 Sam 21,5 — 17b: cf. Lam 3,12 — 18: Hab 1,12 — 19a: Ps 74,20 — 19b: cf. Is 35,10 (51,11) — 20a: cf. Ps 35,13; 44,26 — 20b: Zech 8,19 — 22a: cf. Dan 12,9 — 22b: The first words of the introduction to the 'qualities of God' (שלש עשרה מדות), which follows every Sẹlîḥâ, wherefore the Sẹlîḥâ often has this conclusion (as transition); thus above Nr. 5 l. 12.

XXIV. Jôsêf ibn Ṣaddîq.

113. To Jeḥûdâ ha-Lêwî.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

יְמִינֵנוּ בְּחֵיק קֹצֶר עֲצָרָה וְעַל־כֵּן תַּאֲוַת נֶפֶשׁ בְּצוּרָה
וּמַה־יֵּשׁ לַמְבַשֵּׂר זֶה, יְהוּדָה, בְּיָדֵנוּ לְהוֹצִיא לוֹ בְּשׂוֹרָה
אֲבִי הַשִּׁיר כְּאִלּוּ טִפְּחוּהוּ יְדֵי אָגוּר וְאָמְנָתוֹ דְבוֹרָה
יְצוֹדֵד הַנְּפָשׁוֹת רַק לְרָצוֹן בְּלִי יָקוּשׁ וְלֹא רֶשֶׁת מְזֹרָה
לְבַד בִּשְׂפַת דְּבַשׁ וּדְבַר נְגִידִים וְחֵךְ כַּמָּן וְטַל מִלָּה בְרוּרָה
הֲגוּר אַרְיֵה יְהוּדָה אוֹ צְבִי כִּי חֲלוּשָׁה נִמְצְאָה בוֹ עִם גְּבוּרָה
לְזֵכֶר פָּעֳלוֹ רוּחַ קְנֵה מֹר וְאוֹר מִזָּהֳרוֹ כִּקְנֵי מְנוֹרָה
כְּלִיל יֹפִי אֲחִי שֵׂכֶל צְבִי חֵן אֲבִי מוּסָר יְלִיד חָכְמָה וְתוֹרָה
הֲכִי מַעֲלָה לְךָ יָפָה בְּעֵין כֹּל וּמוּדַעַת כְּשֶׁמֶשׁ הַמְּאִירָה
וּמִי־זֶה גָּדְלְךָ יוּכַל לְהַשִּׂיג וְדֵי אַהֲבָה לְךָ בַלֵּב נְצוּרָה
וְדוֹדֶיךָ מְתֵי מִסְפָּר יְבַקְשׁוּ לְשַׁחֶרְךָ בְּיָד לִמְאֹד קְצֵרָה
וְהֵם בֶּן־קִישׁ וְאַתָּה אִישׁ אֱלֹהִים וְלֹא־מָצְאוּ לְהָבִיא לְךָ תְּשׁוּרָה
לְבַד בִּרְכַּת אֱנוֹשׁ הוֹאֵל וְתִיקַר בְּעֵינֶיךָ וְאִם אֵינָהּ יְקָרָה
וְתִרְצֶנָּה רְצוֹת הָאֵל תְּרוּמַת חֲצִי שֶׁקֶל בְּעַד נֶפֶשׁ תְּמוּרָה׃

XXV. Jôsêf ibn Muhâǵîr.

114. Musteǵâb.

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ׃

אָדוֹן כָּל־מַעֲשָׂיו גְּבֹהִים וּבְטֶרֶם עֲשׂתוֹ מְאוֹרֵי נְגֹהִים
בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃
נֶגְדִּי כָּל־יוֹם עֵדָיו מְעִידִים עַל־מַעֲשֵׂה יָדָיו
עַל־כֵּן יְעִידֻהוּ עֲבָדָיו אֲדֹנָי בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ׃
יְיָ גִּלָּה עֲמֻקּוֹת וּמִלֵּא אַרְצוֹ צְדָקוֹת
שָׂם עֲלֵיהֶם חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃
יְצוּרָיו הוֹדִיעוּ גְּבוּרֹתָיו כִּי הוּא יָחִיד בְּמִפְעֲלוֹתָיו

113: S. D. Luzzatto, Virgo Filia Jehudae (בתולת בת יהודה), Prag 1840, p 58 Nr. ו — 4—5: cf. DB. I notes p 75f.; to 4a Ez 13,18. 20, to 4b Prov 1,17 — 6a: cf. Gen 49,9 — 6b: cf. Exod 32,18 — 9a: הֲכִי, cf. to Nr. 32 l. 10 — 12: cf. 1 Sam 9,7 — 14: cf. Exod 30,11 ff.

114: Trip. p מ״ג a, for the first penitential sabbath (in the month of ʾEḷûl) — מסתאגיב s. headremark to Nr. 48 — 1: Gen 2,1 — 3: Gen 1,1 — 5b: Prov 3,19 — 6a: cf. Job 12,22; ed. גוֹלָה — 7: Jer 33,25.

הַבּוֹנֶה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו   וַאֲגֻדָּתוֹ עַל־אֶרֶץ׃
וְכָל־יְצוּר לִשְׁמוֹ יְהוֹדֶה   כִּי הוּא יֹצֵר וְרֹדֶה
לְכֹל חַי וּלְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה   טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ׃
שָׂם בִּשְׁחָקָיו גְּבוּרוֹת   כּוֹכָבִים וּמַזָּרוֹת
הִקְבִּיעָם כְּנֶגֶד הַמְּאֹרוֹת   בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ׃
פִּלְּם מַעְגַּל כָּל־פֶּלֶךְ   יָרוּץ עָלָיו וְיִתְהַלֵּךְ
סוֹבֵב סֹבֵב הוֹלֵךְ   עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ׃
בַּשָּׁמַיִם צָעֲדוּ לִבְלִי מָעַד   וְהוּא מְסִלּוֹת לְעוֹלָמוֹ וּמִסְעָד
וְהוּא יְדָעֵהוּ מִנִּי־עַד   מִנִּי שִׂים אָדָם עֲלֵי־אָרֶץ׃
רֵאשִׁית אַרְבַּע יְסוֹדוֹת   הַמְּצִיא מֵאָז וְעָלָיו מְעִידוֹת
כִּי אֵלֶּה תוֹלְדוֹת   הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ׃
מָרוֹם נַפְשִׁי בְּךָ חָשְׁקָה   וְלִבִּי רָאָה גְּדֻלָּתְךָ הָעֲמֻקָּה
וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה   אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ׃
אֶת־גָּדְלְךָ מִשְּׂאֵתוֹ מְעוֹנַי   נִלְאוּ וְאַף כִּי רַעְיוֹנָי
מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ אֲדֹנָי   כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ׃
יְהַלְלוּךָ אֵלֵי מְרוֹמִים   וְיוֹדְךָ בְּנֵי הֲדֹמִים
מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים   שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃
רָזֶיךָ מִי יוּכַל לְהַסְדִּיר   וּמִי זֶה יַגְדִּיל וְיַאְדִּיר
אֲדֹנָי אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר   שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ׃
אֱלֹהֵי עוֹלָם וְסֹעֲדוֹ   וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ
כִּסָּה שָׁמַיִם הוֹדוֹ   וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ׃
בָּרוּךְ שְׁמוֹ בְּעַם מְקֻדָּשׁ   הָאֵל הַקָּדוֹשׁ בִּקְדֻשָּׁה נִקְדָּשׁ
שִׁירוּ לַאדֹנָי שִׁיר חָדָשׁ   תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ׃
נְחַץ לְהוֹרִיד גְּבֹהִים   וְתָרִים שְׁפָלִים וְרֹהִים
רוּמָה עַל־שָׁמַיִם אֱלֹהִים   עַל כָּל־הָאָרֶץ׃
מִיּוֹם אֶל־יוֹם זֶרַע עֲמֻסִים   יֹרְדִים דַּלִּים וְעֹלִים שֹׂסִים
רָאִיתִי עֲבָדִים עַל־סוּסִים   וְשָׂרִים הֹלְכִים כַּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ׃
הוֹשַׁע בְּחַסְדְּךָ יוֹנַת רְחֹקִים   וְתַשְׁמִיעָהּ מִשְּׁמֵי שְׁחָקִים
וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים   לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ׃
אָדוֹן אֵיךְ שְׂנֵאתָנוּ   וּבְיַד צָרִים עִנִּיתָנוּ

9: Am 9, 6 — 11: cf. Gen 2, 5 — 13b: Gen 1, 15. 17 — 14a: פלך = فلك, celestical globe, sphere; cf. DB. I, notes p 253 — 14b: עָלָיו, ed. אֵלֶיהָ (?) — 15a: Eccl 1, 6 — 15b: Gen 8, 22 — 17b: Job 20, 4 — 18b: וְעָלָיו, ed. וְעָלֶיהָ — 19: Gen 2, 4 — 21: Deut 3, 24 — 23: Ps 104, 24 — 24b: הֲדֹם = earth, according to Is 66, 1 — 25: Ps 148, 11 — 26a: רָזֶיךָ, ed. רָוֶיךָ — 26b: cf. Is 42, 21 — 27: Ps 8, 2 — 28b: Ez 43, 2 — 29: Hab 3, 3 — 31: Is 42, 10; ed. מָלְאָה instead of מִקְצֵה — 32a: נְחַץ Imper. to נחץ, to hasten; ed. נָחַץ — 33: Ps 57, 12 (6; 108, 6) — 35: Eccl 10, 7 — 36a: cf. Ps 56, 1 & to Nr. 19 l. 9b — 37: Is 60, 21.

וְהֵם אֹמְרִים אֵין אֲדֹנָי רֹאֶה אֹתָנוּ   עָזַב אֲדֹנָי אֶת־הָאָרֶץ׃
גְּאַל עַמְּךָ וְצִבְאוֹתָיו   וְגָרֵשׁ גּוֹי זָר מִנְּאוֹתָיו
וְיָשׁוּב הַיּוֹרֵשׁ עַל־אַדְמַת אֲבֹתָיו   לַאֲשֶׁר־לוֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ׃
רָשָׁע מַכְתִּיר אֶת־הַצַּדִּיק   בַּלַּע, וְחוּשׁ בְּרִית קֹדֶשׁ לְהַצְדִּיק
וְיֹאמַר אָדָם אַךְ־פְּרִי לַצַּדִּיק   אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ׃

XXVI. Jẹhûdâ ben ʾÂbûn.

115. To Jẹhûdâ ha-Lêwî.

_ ⏑ _ _ _ ⏑ _ _ _ ⏑ _ _
_ _ _ _ ⏑ _ _ _ ⏑ _ _

שֵׂיבָה פְּנֵי הַשַּׁחֲרוּת חֹמֶדֶת   לָבוּז תְּהִי לוֹ בוּץ תְּהִי רֹבֶדֶת
עַל־מַה־תְּרִיבוּהָ כְּאִלּוּ כִחֲשָׁה   בָּאֵל וְאַחֵר נִמְצְאָה עֹבֶדֶת
עֵת רָאֲתָה כֹּל יַעֲקֹב מִתְיַהֲדִים   וַתְּהְיֶה גַם־הִיא לְמִתְיַהֶדֶת
בָּבוֹת כְּאִלּוּ מֵאֱשׁוֹנָם לֻקְּחוּ   וַיִּמְלְחוּ אֹתָם בְּיוֹם הוּלֶּדֶת
צָרִים בְּלֵב אֶל־מִבְצְרֵי עִנְיָן וְהֵן   יִלָּחֲמוּ וּלְשׁוֹנְךָ לֹכֶדֶת
תָּמְהוּ בְּעֵת רָאוּ כְּבוֹד בִּינְךָ בְּרֹאשׁ   הָרֵי אֲמָרֶיךָ כְּאֵשׁ יֹקֶדֶת
נַפְשִׁי לְךָ תָמֹד וְתַעְדִּיף אַהֲבָה   לוֹ נַפְשְׁךָ לָהּ כֵּן תְּהִי מֹדֶדֶת
סֶרַח אֲשֶׁר עֹדֶף בְּשִׁמְךָ תַּחֲשֹׁב   סֶרַח וְאָז תֵּשֵׁב לְךָ בּוֹדֶדֶת
תַּרְנִּיז וְתַרְעִישׁ כָּל־אֲשֶׁר תֶּרֶץ עֲשׂוֹת   זֹאת בָּהּ לְעוֹלָם לֹא תְהִי בֹגֶדֶת
כִּי אִם רְצוֹנָהּ אוֹ חֲרוֹנָהּ אִם יְהִי   אִתּוֹ בְּאַהֲבָתָהּ תְּהִי אֹגֶדֶת
וּבְתוֹךְ נְבִיאִים לוֹ אֲלָפִים הָיְתָה   אֶל־פִּסְלְךָ לֵוִי תְּהִי סֹגֶדֶת׃

39: Ez 8,12 — 40a: גְּאַל, ed. גְּאוֹל — 41: cf. Lev 25,41; 27,24 — 42a: Hab 1,4 — 42b: cf. Dan 8,14; וְחוּשׁ, ed. וְחִישׁ — 43: Ps 58,12.

115: Zeitschrift für hebr. Bibliographie III (1898) p 178f.; cf. also A. Geiger, Divan des . . . Juda ha-Levi, Breslau 1851, p 41 & 143. Oxf. 1970 does not offer any remarkable variants — 1—2: 'What do you quarrel with the senility — which is longed for by the youth, which would be despised, even if it would dress in Byssus — as if it had denied God and served foreign Gods?!' שֵׂיבָה the emblem instead of the thing, of course the old man, the poet himself is meant — 3: מִתְיַהֲדִים, Est 8,18, but here: they profess Jẹhûdâ (ha-Lêwî) — 4a: The poet calls the eye-ball בָּבָה and the pupil אֱשׁוֹן (Prov 20,20 Q. = אִישׁוֹן), see Targûm to Ps 17,8: כְּגַלְגּוּל דִּי בִמְצִיעוּת עֵינָא (בַּת) is also after Ibn Ġanâḥ = בָּבַת), cf. Kaufmann, Die Sinne, p 90 note 19 & p 121f. — 4b: cf. Ez 16,4 — 5: To עִנְיָן cf. J. Goldenthal, Grundzüge und Beiträge, Wien 1849, p 30. Here the word is nearly to be comprehended in the sense of 'object of speculation'; 'the fortresses of speculation have besiegers in the heart (the thoughts), and look, these fight & your tongue makes prisoners' (it expresses the conquered lessons of wisdom) — 8: cf. Exod 26,12 & talmud. סרח to sin; 'It (my soul) takes for sin the abundance in your name & it, therefore, waits lonely for you'. To תֵּשֵׁב לְךָ see Jer 3,2; Hos 3,3 — 10: אתו refers to רְצוֹנָהּ & חֲרוֹנָהּ — 11: לֵוִי is Jẹhûdâ ha-Lêwî.

XXVII. Šẹlômô ibn al-Muʿallîm.

116. To Jẹhûdâ ha-Lêwî.

–⏑–– –⏑–– –⏑––
––– –⏑–– –⏑––

עָב תַּעֲרֹף אוֹ יִזְּלוּ עֵינָיִם   וּבְרַק שְׁחָקִים אוֹ יְקוֹד מֵעָיִם
וּפְנֵי יְהוּדָה אוֹ מְאוֹר סַהַר וְזֶה   אוֹר זָהֳרוֹ אוֹ זָהֳרֵי צָהֳרָיִם
אִישׁ בִּין אֲשֶׁר בְּקֶרֶב תְּבוּנוֹת יַחְשֹׂף   בָּהֵן יְמִין עֻזּוֹ כְּאִישׁ בֵּנָיִם
הִתְנַכְּרוּ אֵלַי פְּנֵי גִיל אַחֲרָיו   אַחַר הֱיוֹתָם בּוֹ לְשִׁבְעָתָיִם
וַיִּדְעֲכוּ אוּרֵי זְמַנִּי בַּעֲדוֹ   עַד אֶחְשֹׁב בֹּקֶר כְּבֵין עַרְבָּיִם
הָיוּ לְבָבֵינוּ כְּלֵב אֶחָד וְהֵן   אַחְרָיו לְבָבִי נֶחֱלַק לִשְׁנָיִם
וַיְּחַבֵּל נַפְשִׁי וְהָאֵל בַּעֲדָהּ   צִוָּה לְבִלְתִּי יַחֲבֹל רֵחָיִם
צָרוּ בְנַפְשִׁי מַעְגְּלֵי שַׁלְוָה אֲבָל   תּוּגַת לְבָבִי רַחֲבַת יָדָיִם
פָּשְׁטָה שְׂשׂוֹנֶיהָ בְּלוֹיִם אַחֲרָיו   אַךְ לָבְשָׁה יָגוֹן כְּסוּת עֵינָיִם
הִנֵּה כְתָבִי שָׂהֲדִי כִּי בִלְתְּךָ   דִּמְעֵי דְמָעוֹת יַשְׁתּוּ אַפָּיִם
לוּלֵי דְּמֵי לִבִּי בְתוֹכָם יִזְּלוּ   לֹא אָצְרוּ בִלְתָּם עֲנָנִים מָיִם
אִם לֹא כְתַבְתִּיהוּ וְעֵינִי תַעֲרֹף   וּזְמָן מְקַנֵּא יַחֲרֹק שִׁנָּיִם
שָׁלוֹם לְךָ רֵעַ אֲשֶׁר תָּמִיד עֲלֵי   נוּדוֹ הֲכִי אֶבְכֶּה בְּכִי אֶגְלָיִם
לֹא־הֶאֱמַנְתִּי עַד אֲשֶׁר רָאוּ בְךָ   עֵינַי אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ אָזְנָיִם
וַיִּפְגְּעוּ־בִי מַלְאֲכֵי שִׂכְלָךְ כְּמוֹ   פָּגְעוּ בְיַעֲקֹב מַלְאֲכֵי שָׁמָיִם
וָאֹמְרָה מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וְכֵן   אֶקְרָא בְךָ שֵׁם אַרְצְךָ מַחֲנָיִם
אֶבְכֶּה בְּמַר שִׂיחִי בְּכִי יַעֲקֹב וְאַתְּ   יוֹסֵף וְרִמּוֹן לָךְ כְּמוֹ מִצְרָיִם׃

116: H. Edelmann & L. Dukes, Ginzê Oxford (גנזי אקספרד) p 18, rectified after Oxf. 1970 III, on which is founded the copy in Ginzê (= O[1]) & 1971 I Nr. 143 (= O[2]) — 3b: בָּהֵן refers to תבונות (3a); O[2]: בָּהֵם. 1 Sam 17,4. 23 — 4: אחריו after him, i. e. after he is gone = without him (cf. to Nr. 4 l. 7c); בּוֹ with him, i. e. as long as he was here. O[2] has גיל, both mss. בו — 5a: אוּרֵי st. cstr. to אוּרִים, Ps 136,7; O[2] has אורי זמני בעדו יחשכו — 7: cf. Deut 24,6 — 8a: O[1] on the margin יֹשֶׁר instead of שַׁלְוָה — 8b: O[2] has לְבָבִי — 9a: בְּלוֹיִם אַחֲרָיו which now have become rags, since he is away — 9b: cf. Gen 20,16 — 10b: דִּמְעֵי דְמָעוֹת a climax like שִׁיר הַשִּׁירִים; O[2]: רומי דמעות (?) — 11b: Besides them (the tears) the clouds would not gather water, i. e. they would only fill themselves with the tears (were they not mixed with blood); see DB. I, notes p 234 (to Nr. 96 l. 1) — 12a: כְּתַבְתִּיהוּ, obj. is כְּתָבִי (v. 10) — 12b: cf. Lam 2,16 — 13b: cf. Is 15,8 — 14: cf. 1 Kngs 10,7 (2 Chr 9,6) — 15—16: cf. Gen 32,2. 3; מַחֲנַיִם is Castilia, which has its name from the castles erected by the christians for protection against the Mahometans; cf. Egers in Hebr. Bibliographie XII (1872) p 19 — 17b: רִמּוֹן = Granada (Granata).

XXVIII. Ḥijjâ Dâwûdî.

117. Qeduššâ.

----- | -----

גָּבְהֵי שָׁמַיִם   לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד
וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ   הֲדַם מַלְכוּת וְכָבוֹד
אֵלֶּה יָעִידוּ   אֶת כָּל־הַכָּבוֹד
וְאֵלֶּה יַגִּידוּ   לְמִי זֶה הַכָּבוֹד
אֲדֹנָי צְבָאוֹת הוּא   מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃

גָּבְהֵי שָׁמַיִם   חֲצוּבֵי אֵשׁ וְרוּחַ
הָרוּחַ בָּאֵשׁ   וְהָאֵשׁ בָּרוּחַ
הַלַּהַב לִבְרֹק   וְלָעוּף הָרוּחַ
הַכְּרוּב לַמֶּרְכָּב   נָכוֹן לְכָל־רוּחַ
וְבָדָם טוֹב זֶבֶד   שְׁכֶם אֶחָד לַעֲבֹד׃

וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ   יַבֶּשֶׁת וּמָיִם
עֲבֻדָּה לְךָ רַבָּה   וְרַחֲבַת יָדַיִם
כִּי יַד הַמַּלְכוּת   מִכֹּל אֲגַפָּיִם
מֵעִמְקֵי אֶרֶץ   וּמֵרוֹם שָׁמַיִם
רַק אַתָּה תַעֲמֹד   וְהֵם יֹאבְדוּ אָבֹד׃

גָּבְהֵי שָׁמַיִם   אֲיֻמִּים יִלְהָבוּ
לִפְנֵי הַכָּבוֹד   לָנֶצַח נִצָּבוּ
וְהִתְנַצְּצוּ וְרָצוּ   וְהִתְפַּלְּצוּ וְשָׁבוּ
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה   לְהַקְדִּישׁוֹ וְנָבוּ
בְּנֵי אֵלִים הָבוּ   לַאדֹנָי כָּבוֹד׃

XXIX. Jeqûtî'êl.

118. Lamentation over Jôsêf ibn Megâš. _˘__ _˘__ _˘__
___ _˘__ _˘__

קוֹל יְלָלַת רֹעִים לְבָבֶל נִגְעָה   תִּזְעַק בְּמַר שִׁנְעָר וְגַם מִצְרָיִם
עֵת שָׁמְעוּ כִּי הַיְשִׁיבָה אֻמְלְלָה   הִתְחַבְּרוּ לִבְכּוֹת בְּכִי אֶגְלָיִם

117: Edelmann & Dukes l. c. p 36; M. Sachs, rel. Poesie, appendix p 48 (translation ib. p 128) — 1—2: Job 11,8; Ps 74,17; cf. Is 66,1 — 3b: Gen 31,1 — 5: Ps 24,10; this verse forms the refrain — 10a: cf. Gen 30,20 — 10b: cf. Zeph 3,9 — 15: cf. Ps 102,27 — 19: cf. Is 6,3 — 20: Ps 29,1.

118: L. Dukes, Náhàl qedûmîm (נחל קדומים), Hanover 1853, p 11, corrected after the ms. Oxf. 1970 III, which has also been used by Dukes — 1a: cf. Zech 11,3 — 2a: יְשִׁיבָה lecture-house (consessus discipulorum), first the large lecture-houses at Palestine & Babylon — 2b: cf. Is 15,8.

וַיֹּאמְרוּ אַיֵּה שְׁכִינָה עָבְרָה   אֵיפֹה אֲרוֹן קֹדֶשׁ רְחַב יָדַיִם
הַאִם אֻמֶּת נִגְנַז אֲרוֹן עֵדוּת וְהֵן   לֻחוֹת בְּרִית נִשְׁתַּבְּרוּ פַּעֲמַיִם
הִתְנַצְּלוּ חֻקִּים חֲלִי עֲדָיִם וְגַם   הִתְפַּשְּׁטָה תוֹרָה כְּסוּת עֵינָיִם
יוֹם נֶאֱסַף גָּאוֹן כְּרוּב צֶדֶק אֻמֶּת   צָמְאוּ גְאוֹנִים חָסְרוּ הַמַּיִם
וַיְקַנְאוּ־בוֹ כָל־צְבָא שַׁחַק עֲדֵי   הֶעֱלוּ מְאוֹר אֶרֶץ אֱלֵי שָׁמַיִם
כָּל־מַלְאֲכֵי רוּם עֵת לְבֹאוֹ שָׁמְעוּ   קָמוּ לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֵי אַפָּיִם
וַיִּתְמְהוּ מֵרֹב שְׁכִינָה עָלְתָה   עִמּוֹ וּמַלְאָכִים בְּרוּם מַחֲנַיִם
וַיִּתְּנוּ מַסְוֶה עֲלֵי פָנָיו וְכֵן   יָאוּת לְאוֹר הָיָה כְּשִׁבְעָתַיִם
וַיִּטְּשׁוּ גְוִיָּה בְּאֶרֶץ לִהְיוֹת   חָרוּת שְׁמוֹ תוֹכָהּ בְּלֻחוֹתַיִם
עֵת־בֹּא אֱנוֹשׁ לִדְרֹשׁ חֲסָדָיו לֵאמֹר   אוֹי נָא לְאוֹר חָשַׁךְ בְּעֵת צָהֳרַיִם
הָרַב אֲשֶׁר מֵתִים בְּרוּחוֹ הֶחֱיָה   הוֹצִיא דְבַשׁ מִמַּר וְאֵשׁ מִמַּיִם
גָּוַע וְהַחָכְמָה בְּמוֹתוֹ גָוְעָה   עַל־זֹאת בְּמַר תִּבְכֶּה יְרוּשָׁלָיִם
רִאשׁוֹן בְּסוֹף אִיָּר שְׁנַת תת״קא וְהוּא   הַיּוֹם אֲשֶׁר אָפַל מְאוֹר עֵינָיִם
נִלְקַח אֲרוֹן קֹדֶשׁ וְנֶחְרַב הַדְּבִיר   עָרְבוּ שְׂמָחוֹת צָלֲלוּ אָזְנַיִם
הִנֵּה לְנֹכַח הָאֱלֹהִים הָלְכָה   נַפְשׁוֹ וְעַל־רוּם סָחֲבָה שׁוּלַיִם
גַּם כָּל־צְבָא שַׁחַק נִכְחוֹ יָצְאוּ   לָשֵׂאת בְּחֵיק רוּחוֹ וּבִכְתֵפָיִם׃

3: אַיֵּה in the (non bibl.) sense: whither; about שְׁכִינָה & its significations cf. Landau, Synonyma für Gott, p 47 ff — 4b: פַּעֲמַיִם for the second time; cf. Exod 32,19 — 5a: cf. Exod 33,6 — 5b: cf. Exod 20,16 — 6: אֻמֶּת for special stress 'verily, there were thirsty'; cf. Ps 132,11 — 8a: לְבֹאוֹ with ל-acc. — 9b: '... because the angels live in troops above' (according to that also the Šekînâ has its place there, and a son of the earth should not take it there); this is probably the explanation of the difficult verse — 10: cf. Exod 34,33—35; Is 30,26 — 11—12: They (the angels, who have taken the soul above) left the body on earth, that also here, on earth, his name might be engraved on tablets (i. e. on the tomb-stone), that to all who come to make use of his charity, one can say pointing to his grave: Woe, the light has been darkened at noon. גְוִיָּה = גְּוִיָּה; cf. DL. p הּb Nr. 14 l. 1, but where the vocalisation of the manuscript, גְּוִיָּה, is preserved — 15: Sunday, end of Ijjâr 901, that would be more exactly: 25 Ijjâr = 4 April 1141; ms. (& according to that Dukes) has — as it is known — wrongly as year תת״א (= 1041) — 16a: Under דביר is to be understood the lecture-house — 16b: cf. Is 24,11 — 17b: cf. to the metaphor Monatsschrift f. Gesch. u. Wissensch. des Judent. year 40 (1896) p 34; the opinion made there viz. that Gabirol is the author of our poem, is withdrawn herewith — 17a: cf. Judg 18,6 — 18b: ms. לישא, but there is no reason of deviating from the bibl. use of language.

XXX. Dâwîd ibn Baqûdâ.

119. Qẹduššâ.

דָּמֲמוּ שְׂרָפִים מִזְּמָר   וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים מִמִּשְׁמָר
יוֹם בּוֹ גְּזַר דִּין נֶחְתַּם וְנִגְמָר   מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם יִבְכְּיוּן מָר׃
וְהַמְּאוֹרוֹת חָשְׁכוּ בְּצֵאתָם   וּצְבָא הַשָּׁמַיִם שַׂק הוּשַׁת כְּסוּתָם
וְהַחַיּוֹת נֹהִים בִּבְכִיָּתָם   וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם׃
יוֹם יָד צַר בְּמִקְדָּשׁ הִגְבִּיר   וְהִצִּית אֵשׁ בְּהֵיכָל וּבִדְבִיר
שְׁתֵּי כְנָפַיִם מֵחַיּוֹת הֶעֱבִיר   בְּמִסְתָּרִים קִינוֹת אַחְבִּיר׃
דּוֹדִי מָתַי תָּשׁוּב לְבֵית מְעֹנִים   וְתָשִׁיב לֵב־אָבוֹת עַל־בָּנִים
יְרַנְּנוּ וְיַעֲרִיצוּ גֶזַע אֱמוּנִים   וְיַקְדִּישׁוּךָ חַיּוֹת וְאוֹפַנִּים׃

120. Tẹḥinnâ.

אֲדֹנָי דָּאֲבָה רוּחִי   וְתַם לָרִיק כֹּחִי
כִּי־שְׁאָפַנִי אֱנוֹשׁ כָּל־הַיּוֹם׃
וּמְשַׂנְאַי נָשְׂאוּ רֹאשׁ   וְצָרַי עַל־גַּבִּי יַחֲרשׁ
וָאֱהִי נָגוּעַ כָּל־הַיּוֹם׃
יִפְעָתִי חֻלָּלָה   וְנַחֲלָתִי אֲבֵלָה
שָׁאֲפוּ שׁוֹרְרַי כָּל־הַיּוֹם׃
דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי   וְלֹא־אֶשָּׂא רֹאשִׁי
נַעֲוֵיתִי שַׁחוֹתִי עַד־מְאֹד כָּל־הַיּוֹם׃
בְּהִמָּשֵׁךְ יָמַי   כָּלוּ עֵינַי וּבָלוּ עֲצָמָי
בְּשַׁאֲגָתִי כָּל־הַיּוֹם׃
רַחוּם רְפָא יְגוֹנִי   אֲדֹנָי חָנֵּנִי
כִּי־אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל־הַיּוֹם׃

119: Sef. p רל"ה b for the 9th ʾÂb — קְדֻשָּׁה see headremark to Nr. 104 — To 1—4 compare Midrâš Êkâ rabbâtî Pẹtiḥtâ 24, to 5—6 perhaps ib. Pẹt. 9 — 1a: דממו, the form is grammatically right, but not bibl. זְמָר = זְמוֹר inf. cstr. Qal of זמר (bibl. only Pi.), for rhyming sake however with a change of the vowel, the same as before Maqqâf; but perhaps a noun & taken from the Aram.: song — 2b: cf. Is 33,7 — 3a: cf. Is 13,10 — 3b: cf. Is 50,3; הוּשַׁת Hof. of שִׁית after Exod 21,30 — 4b: Ez 10,19; 11,22 — 6b: cf. Jer 13,17; ed. ובמסתרים. אַחְבִּיר, Job 16,4 connected with בְּ — 7b: Mal 3,24 — 8: cf. Is 29,23 — At the end ed. has one strophe more (ושרפים במאמר), which, however, is not genuine.

120: Sêder R. ʿAmrâm p י"ז, for the 12th night (of the penitence-days) — תְּחִנָּה intercession; cf. Zunz, syn. Poesie p 135 & 137f. — 1b: cf. Lev 26,20 — 2: Ps 56,2 — 3: cf. Ps 83,3; 129,3 — 4: Ps 73,14 — 5a: cf. Ez 28,7 — 6: Ps 56,3; ed. שאנו צוררי — 7a: Ps 119,25 — 7b: Job 10,15 — 8: Ps 38,7; עד מאד is missing in ed. — 9—10: cf. Is 13,22; Ps 69,4; 32,3 — 11b: Ps 41,11 — 12: Ps 86,3.

אוֹיְבִים הֲלָמוּנִי   אֲכָלוּנִי הֲמָמוּנִי
סַבּוּנִי כַמַּיִם כָּל־הַיּוֹם׃
לָעֲגוּ לִי צֹרְרָי   בְּחֶרְפָּה הִכּוּ לְחָיַי
בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם׃
עַד־אָן אֲקַוֶּה פִּדְיוֹם   אֵל נוֹרָא וְאָיוֹם
כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם׃
זַעַמְךָ נָשָׂאתִי   וּבְכָל־זֹאת יִחָלְתִּי
חֶסֶד אֵל כָּל־הַיּוֹם׃
רְאֵה בָשְׁתִּי וּכְלִמָּתִי   וְרִיבָה רִיב חֶרְפָּתִי
מִנִּי־נָבָל כָּל־הַיּוֹם׃

121. Introduction to Gabirols 'Azhârôt.

----|----

אָמוֹן יוֹם זֶה   נָחֲלוּ עַם־זֶה   עַל־יַד חֹזֶה   אִישׁ הָאֱלֹהִים׃
נֹטֶה עֲלִיָּה   וְיִסֵּד נְשִׁיָּה   לְךָ דֻמִיָּה   תְהִלָּה אֱלֹהִים׃
יוֹם נִגְלֵיתָ   וְדָת הוֹרֵיתָ   מְאֹד נַעֲלֵיתָ   עַל־כָּל־אֱלֹהִים׃
דְּבַר־אֵל שָׁמְעוּ   עַם נוֹשָׁעוּ   וְחָלוּ וְזָעוּ   מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃
וְהִפְלִא עֵצָה   גְּדֹל הָעֵצָה   לְעַם חֵן מָצָא   בְּעֵינֵי אֱלֹהִים׃
יְקָרָה נְעִימָה   תּוֹרָה תְמִימָה   לְהַנְחִיל אֲיֻמָּה   בָּא הָאֱלֹהִים׃
דָּת הוֹדִיעָם   וְקוֹל הִשְׁמִיעָם   רְאוּ הֲשָׁמַע עָם   קוֹל אֱלֹהִים׃
בְּאָזְנֵי הֲמוֹנָי   דִּבֵּר בְּסִינָי   הֲלוֹא אֲנִי אֲדֹנָי   וְאֵין־עוֹד אֱלֹהִים׃
גְּמוּשׁ זָר וּפִסְלוֹ   וְצֵא תֹאמַר לוֹ   הֲיַעֲשֶׂה־לּוֹ   אָדָם אֱלֹהִים׃
אֶת־שֵׁם הָאֵל   לַשָּׁוְא אַל־תָּאֵל   כִּי עַל־כָּל־אֵל   גָּדוֹל אֱלֹהִים׃
לְכַבֵּד שַׁבָּת   רוּץ נָא בְּחִבַּת   כִּי בוֹ שָׁבַת   וַיְכַל אֱלֹהִים׃
עֲנֹג אוֹמְנִים   בְּטוּב מַעֲדַנִּים   וְתַאֲרִיךְ שָׁנִים   לִפְנֵי אֱלֹהִים׃

13b: cf. Jer 51,34 — 14: Ps 88,18 — 15a: ed. בי (instead of לי) — 15b: Job 16,10 — 16: Ps 42,11 — 17a: אקוה, ed. תקוה — 17b: cf. Hab 1,7 — 18: Ps 44,23 — 20: Ps 52,3 — 21—22: cf. Ps 69,20; 1 Sam 25,39; Ps 74,22.

121: Sef. p קפ"ח a & 'Azhârôt (אַזְהָרוֹת), Livorno 1885, p כ"ח b — רְשׁוּת לְאַזְהָרוֹת s. headremark to Nr. 30 — To l. 8—16 cf. the decalogue — 1a: אָמוֹן is called the Tora after Prov 8,30; cf. Midrâš Mišlê to the passage — 1b: עם־זה = עם־זו signification for Israel, cf. to Nr. 106 v. 7b — 1d: Deut 33,1 — 2ab: cf. Is 51,13; Zech 12,1. עֲלִיָּה—heaven, נְשִׁיָּה—earth, cf. to Nr. 7, l. 17 — 2cd: Ps 65,2 — 3cd: Ps 97,9 — 4b: cf. Deut 33,29 — 4d: Ps 68,9 — 5a: Is 28,29 — 5b: Jer 32,19 — 5cd: cf. Jer 31,1; Prov 3,4 — 6a: cf. Prov 3,15; 24,4 — 6b: cf. Ps 19,8 — 6d: Exod 20,20 — 7cd: Deut 4,33 — 8cd: Is 45,21 — 9b: Is 30,22 — 9cd: Jer 16,20 — 10b: תאל from אלה, like 1 Sam 14,24 — 10cd: cf. Exod 18,11; Ps 95,3; similiar also elsewhere, but nowhere גָּדוֹל אֱלֹהִים — 11b: חִבַּת cstr. on account of the rhyme — 11cd: Gen 2,2. 3 — 12a: אוֹמְנִים educators, parents, thus in the Siddûr Jemen (תכלאל) ed. Jerusalem 1894, II p 47a. Docc. אֱמוּנִים — 12d: Ps 56,14.

זָרָה שִׁפְכֵי דָם וְאַל־תְּהִי בִסְדֹם כִּי הָאָדָם בְּצֶלֶם אֱלֹהִים׃
רַחֵק זִמָּה וּמֹאזְנֵי מִרְמָה פֶּן בְּאַף וְחֵמָה יִפְקֹד אֱלֹהִים׃
בְּרֵעַ לֹא־תַעֲנֶה שָׁוְא כְּמִתְאַנֶּה כִּי שֵׁשׁ שָׂנֵא אֲדֹנָי אֱלֹהִים׃
קִנְיַן אָח לֹא תַחְמֹד גַּם לֹא תִתְאַו אֲשֶׁר לוֹ נָתַן אֱלֹהִים׃
וְהָעָם חָרְדוּ וְתָמְהוּ וּפָחֲדוּ וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים׃
דִּבְּרוּ בְכשֶׁר נְדִיבֵי יֹשֶׁר נַעֲשֶׂה כֹּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים׃
הֲמוֹנֵי עַם־זוּ בְּדָת אֵל עָלְזוּ וְאִמְרוּ לְכוּ־חֲזוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים׃
חַי גֹּאֲלֵנוּ זְקֹף יָדֵינוּ חִישׁ הַרְאֵנוּ בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים׃

XXXI. ʾAbrâhâm ibn ʿEzrâ.*)

122. Praise of the judge Šẹmûʾêl b. Jaʿạqôb b. Ǵâmiʿu.

– – ⏑ – – ⏑ – – ⏑ – – ⏑

אֲרִי קָם בְּתוֹךְ צֹאן וְהָיָה לְגֹאֵל וְשִׁכַּח סְמִיכַת אֲרִי אֶל־אֲרִיאֵל
בְּדָתוֹ יְבָאֵר תְּשׁוּבוֹת לְשֹׁאֵל וְדָמָה בְּפָנָיו לְמוֹ־אֵל לְמוֹאֵל
רְאוֹת נֵר לְבָבוֹ בְּסוֹד כָּל־מְגֹאָל וּמוֹפְתָיו לְפָנָיו פְּנוּ אֶל־פְּנוּאֵל
הֲלֹא הוּא כְּנָבִיא וְאֶת־מַחֲזֶה אֵל לְגַלּוֹת יְמַהֵר וְיוֹאֵל כְּיוֹאֵל
מִקְרָא בְּאֶרֶץ בְּאָרוֹן וְהַרְאֵל וְקֹרֵא בְּשַׁחַק שְׁמוֹ אֵל שְׁמוּאֵל׃

13cd: cf. Gen 9,6 — 14a: documents זמה וחמה — 14d: Gen 50,25; Exod 13,19, but here ʻto revenge, punishʼ — 15a: Pataḥ furt., as remarked in Nr. 54 l. 5b, is sometimes not taken notice of in the metre; documents בְּרֵעֲךָ, which would be possible as annexed to the text Exod 20,16 & Deut 5,17, as in such cases the number of syllables is not respected (see to Nr. 4 l. 21), here, however, the text of the quotation is varied, and an exact quotation is not intended, nor is there any contraining cause to metrical inexactness — 15cd: cf. Prov 6,16; Gen 2,4 — 16cd: cf. Eccl 5,17. 18; 8,15; Judg 8,3 — 17a: cf. 1 Sam 13,7 — 17cd: Ps 64,10 — 18b: After Prov 17,26 — 18cd: cf. Exod 19,8; 24,3; Gen 7,9; documents צִוָּהוּ — 19a: cf. to l. 1 — 18b: documents שִׂמְחוּ עָלְזוּ — 18cd: cf. Ps 46,9; 66,5 — 20cd: cf. Ps 50,23; documents וְחִישׁ.

122: E 51; R I 80 — 1b: סמיכת st. cstr. to סמיכה, here in reference to סמך, Ez 24,2 (ʻto dash uponʼ), where Nẹbûkadnẹṣṣàr is in question, who is also meant here (1b) under אֲרִי, cf. Jer 4,7. אֲרִי in 1a is Šẹmûʾêl — 2b: לְמוֹאֵל, honourable surname of Šẹmûʾêl after Prov 31,4 (= לְמוּאֵל ib. v. 1) — 3a: to see his understanding in the questions about everything that is polluting levitically. After ibn ʿEzrâ to Job 3,5 & after the amplified elaboration in Ibn Ǵanâḥ Wurzelwörterb. s. v. גאל מְגֹאָל could perhaps be explained as ʻdarkʼ — 3b: פְּנוּאֵל, Gen 32,32 & more frequently, here designation of the house of Šẹmûʾêl — 5a: known on earth as Ark of the Covenant & God's Altar.

---

*) It is quoted after the copy of the only manuscript in Egers, Diwân des Abraham ibn Esra mit seiner Allegorie Hai ben Mekiz, Berlin 1886 (= E) and after Rosin, Reime und Gedichte des Abraham ibn Esra, Breslau, I 1885 to 1891; II 1894 (= R).

123. Longing for the lady-love.

––◡– –◡–◡– –◡–– | –––– (a
––◡––◡–– (b

אֵיךְ יִשְׁלָיוּ קְרָבַי בְּלִבִּי אֲשֶׁר כְּיָם יֶהֱמָיוּ׃
רֵעַי קְחוּ־נָא בְיָדִי
יִבְעַר כְּמוֹ־אֵשׁ כְּבֵדִי
עַל־נוּד צְבִי חֵן יְדִידִי
מַר יִבְכָּיוּ עֵינַי כְּטַל יִזְּלוּ וְלֹא יִדְּמָיוּ׃
מַטַּע אֲהָבִים וְעֹפֶר
בּוֹ נִקְבְּצוּ חֵן וְשֶׁפֶר
נַפְשִׁי פְּדוּת לוֹ וְכֹפֶר
בּוֹ יִרְבָּיוּ כָּל־מַהֲלָלַי וְלֹא בְכֵן יִכְלָיוּ׃
צְרוֹר מֹר וּמִבְחַר עֳפָרִים
זִכְרוֹ כְנֵרְדְּ וּכְפָרִים
לְיוֹדְעָיו, וּמִכָּל־עֲבָרִים
לוֹ יֶאֱתָיוּ לִמְצֹא לְצִירִים צֳרִי בְּעֵת יֶחֱלָיוּ׃
מַה־נִּפְלְאָה אַהֲבָתוֹ
לִי עֵת רְאוֹתִי דְמוּתוֹ
הוֹדוֹ כְשֶׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ
לוֹ יֶחֱזָיוּ יוֹרְדֵי שְׁאוֹל תָּאֳרוֹ וְיָפְיוֹ וְחָיוּ׃
אָנוּד בְּנַפְשִׁי לְיַעְלָה
תֶּהְמֶה בְקוֹל מַר כְּיַעְלָה
לְדוֹדָהּ אֲשֶׁר נָד וְגָלָה
אֵרֵד בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה....

123: E 190; R I 68 — The apparent irregularities in the metre are explained by the remark that the foot مُسْتَفْعِلُنْ is often preceded by a short syllable (cf. headremark to Nr. 36). About the use of the masculine forms also, where a female being (the lady-love) is in question, s. to Nr. 27 — 1b: cf. Jer 6,23; Is 16,11. Instead of קְרָבַי בְּלִבִּי is perhaps to be read קִרְבִּי וְלִבִּי — 3: cf. DB. I notes p 93f. — 5a: Is 33,7 — 5b: cf. Deut 32,2; Lam 2,18; 3,49 — 8: The sense is: I should like to lay down my life for her — 9: בכן is left out in E & added by R; it is open to doubt whether the right word is found — 10: cf. Song of S 1,13 — 11: cf. Song of S 4,13 — 12: cf. Jer 49,32; doc. יוֹדְעָיו מִכָּל in opposition to the metre — 14: In spite of 2 Sam 1,26 the regular form is to be put for metre's sake instead of ER נִפְלְאַתָה — 16: cf. Judg 5,31 — 17: ER חָיוּ contrary to the metre — 18: אָנוּד thus R instead of E אט; but also לְאַט (2 Sam 18,5) would be possible, as مُفَاعِلُنْ is often used instead of مُسْتَفْعِلُنْ (cf. BSt. p 39f.) — 19: יַעְלָה = lady-love, whilst in v. 18 יַעְלָה means girl in general; R emends here כְּכַלָּה — 21 (cf. Gen 37,35; 44,31) is probably an interpolation; in ER is yet following a verse of a foreign language, which could not be explained until now.

124. To a bridegroom for his wedding-day. – – – ᴗ – – – ᴗ – –

הִנֵּה פְּנֵי־תֵבֵל מְחֻדָּשָׁה   שִׂמְלַת שְׂמָחוֹת הִיא מְלֻבָּשָׁה
יוֹם שָׂשׂ יְלִיד מִשְׂרָה בְּבַת דּוֹדוֹ   כִּי מֵאֲדֹנָי לֶאֱנוֹשׁ אִשָּׁה
הֵבִיא אֲשֶׁר שָׁאַל וְהִיא־גַם־הִיא   מָצְאָה אֲשֶׁר דָּרְשָׁה וּבִקְּשָׁה
אַךְ לוֹ לְבַדּוֹ יָאֲתָה כָזֹאת   לוֹ מִנְּעוּרָיו הִיא מְקֻדָּשָׁה
לוּ בִקְּשָׁה בִלְתּוֹ הֱיוֹתָהּ לוֹ   הִתְגָּעֲשָׁה אֶרֶץ וְרָעָשָׁה׃

125. Lamentation for the death of his son Jiṣḥâq.

אֲבִי הַבֵּן קְרַב לִסְפֹּד   כִּי אֵל מִמְּךָ רָחַק
אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ   אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק׃

אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה   שֶׁבֶר וּמְשׂוֹשׂוֹ גָּלָה
הָהּ פְּקַדְתִּי פְּרִי בִטְנִי   וְעַל־לִבִּי לֹא עָלָה
כִּי חָשַׁבְתִּי לְעֵת זִקְנָה   הֱיוֹתוֹ לְרֶוַח וְהַצָּלָה
אַךְ לָרִיק יָגַעְתִּי   וְיָלַדְתִּי לַבֶּהָלָה
כִּי אֵיךְ יִשְׂמַח לִבִּי   וַיִּגְוַע וַיָּמָת יִצְחָק׃

בָּכֹה אֶבְכֶּה בְּכָל־רֶגַע   וְאֶשָּׂא נְהִי נִהְיָה
בְּזָכְרִי זֶה שָׁלֹשׁ שָׁנִים   מוֹתוֹ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה
וְצֵאתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם   וְנַפְשִׁי עָלָיו הֹמִיָּה
עַד־שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל־בֵּיתִי   לַיְלָה וְיוֹמָם בּוֹכִיָּה
כַּמָּה תְלָאוֹת מְצָאוּנִי   וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק׃

רֵעַי הַרְפּוּ מִמֶּנִּי   אִם תְּנַחֲמֵנִי תְנִיעֵנִי
מַחֲלַת נַפְשִׁי אַל־תִּזְכֹּר   וּשְׁמוֹ אַל־תַּשְׁמִיעֵנִי

124: E 12; R I 72 — About an acrostic perhaps intended & the designation of name (אברהם) in v. 4 cf. Albrecht, ZDMG LVII (1903) p 447 (separate impression p 27) — 2b: cf. Prov 19,14 — 3a: Gen 20,5 — 5a: 'if she wanted to look for another one (one besides him) in order to belong to this one' . . .; the reading בִּלְתִּי, preferred by R, is to be disapproved, because the object to בִּקֵּשׁ (to try to get something) must be something positive — 5b: cf. Ps 18 (2 Sam 22), 8.

125: E 205; R I 55 — The number of syllables is vacillating — About the error of the opinion, that Jiṣḥâq has turned Mahometan, cf. head-remark to Nr. 140 — 2: Gen 22,2; אֶת before יחידך is wanting in ER — 3a: Lam 3,1 — 3b: cf. Is 24,11 — 4a: cf. Is 38,10 — 4b: cf. Jer 7,31; 19,5 — 5b: cf. Est 4,14 — 6: cf. Is 65,23 — 7b: cf. Gen 35,29 — 8b: cf. Jer 9,9; Mi 2,4 — 9b: Exod 2,22 — 10b: cf. Ps 42,6. 12; 43,5 — 11a: cf. Song of S 3,4 — 12a: cf. Exod 18,8 — 12b: Gen 25,19 — 13a: Judg 11,37 — 14a: Perhaps מַחְמַל is to be read instead of מַחֲלַת, cf. Ez 24,21; R emends תַּזְכֵּר instead of תִּזְכֹּר at E.

נַחֲלָתִי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה לִי כִּבָּה זְמָן וְאִם יְרוֹעֵנִי
שְׁמָמוֹת עוֹלָם הֲשִׁמַּנִי וַיִּקַּח מַחְמַד עֵינִי
כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק׃

מָעוֹן אֲשֶׁר הַכֹּל בְּיָדוֹ וְחֶפְצוֹ עֹשֶׂה בְּכָל־יְצוּרָיו
דַּבֵּר עֲלֵי־לֵב אָב נִכְאָב יָרֵא שִׁמְךָ מִנְּעָרָיו
רוּחַ תַּנְחוּמִים עוֹרֵר עָלָיו וַיַּעֲבֹר בֵּין בְּתָרָיו
הוֹרֵה חֲמוּדוֹ יִרְאָתְךָ לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הוֹרָיו
עוֹדֶנּוּ נַעַר אוֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק׃

126. Lamentation for the fall of Spanish & North African congregations.

------- | --- | ---

אֲהָהּ יָרַד עַל־סְפָרַד רָע מִן־הַשָּׁמַיִם
עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מָּיִם׃
בְּכוֹת עֵינָי כַּיְעֵנָי עַל־עִיר אֱלִיסַאנָה
בְּאֵין אָשָׁם בָּדָד שָׁם הַגּוֹלָה שָׁכֵנָה
בְּאֵין חֵלֶף עַד־אֶלֶף שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה
וּבָא יוֹמָהּ וְנָד עַמָּהּ וְגַם־הָיְתָה כְּאַלְמָנָה
בְּאֵין תּוֹרָה וְאֵין מִקְרָא וְהַמִּשְׁנָה נִטְמָנָה
וְהַתַּלְמוּד כְּמוֹ־גַלְמוּד כִּי כָל־הוֹדוֹ פָּנָה
וְיֵשׁ הֹרְגִים וְגַם עֹרְגִים מְקוֹם אָנֶה וָאָנָה
מְקוֹם תְּפִלָּה וּתְהִלָּה לְבֵית תְּפִלָּה נִתְכָּנָה

15: cf. 2 Sam 14,7. וְאִם יְרוֹעֵנִי 'if time would continue to annihilate me', thus Kaufmann at E p 167; R will read 'וְגַם ירו — 16a: Ez 35,9 — 16b: cf. Ez 24,16. 25 — 17a: Ps 73,26 — 17b: Gen 27,30, but יִצְחָק is not nom. here, but acc. — 18a: מעון = God, cf. to Nr. 66 l. 3a — 18b: cf. Is 48,14 — 19b: cf. 1 Kngs 18,12 — 20a: However תחנונים is perhaps to be read instead of תנחומים, though it is explicable (referring to the father); cf. Zech 12,10 — 20b: cf. Jer 34,18 — 21a: To חמוד = son cf. Zunz, syn. Poesie p 427 & Kaufmann in Berliner-Hoffmanns Magazin IX p 38; Jiṣḥâq's son is meant here — 22: Judg 8,20; Gen 24,14.

126: R II 19 (E 169); cf. in general to the circumstances mentioned here Grätz, Geschichte VI² p 171 ff. & Albrecht l. c. p 425 ff. (s. i. p 5 f.) — 1: cf. Mi 1,12; Deut 28,24 — 2: Lam 1,16; refrain — 3b: Lam 4,3 & ibn ʿEzrâ to the passage; Mi 1,8 & Job 30,29. The docc. have כי עיני & כי ענּי, instead of which R reads כינוּני — 4bc: cf. Jer 49,31 — 5c: שָׁנִים (instead of שְׁנַיִם inadmissible grammatically) with Halberstam & Ehrlich; cf. R in Monatsschrift 1894 p 424, where Ehrlich's opinion is also mentioned, after which עד (5b) is used here in the sense of 'towards', because the poet is not particularly anxious about the exactness of the units; Albrecht l. c. proposes שְׁמֹנָה — 6a: cf. 1 Sam 26,10 — 6b: var. ונזעמה — 6c: Lam 1,1 — 9c: 1 Kngs 2,36. 42.

לְזֹאת אֶבְכֶּה   וְכַף אַכֶּה   וּבְפִי תָמִיד קִינָה
וְאֵין לִי דֳמִי   לֵאמֹר מִי־   יִתֵּן רֹאשִׁי מָיִם׃
רֹאשׁ אֶקְרַח   וּמַר אֶצְרַח   עַל־גּוֹלַת אַשְׁבִּילְיָה
עַל־אֲצִילִים   הֵם חֲלָלִים   וּבְנֵיהֶם בַּשִּׁבְיָה
וְעַל־בָּנוֹת   מְעֻדָּנוֹת   נִמְסְרוּ לְדָת נָכְרִיָּה
אֵיךְ עֲזוּבָה   עִיר קוֹרְטְבָה   וַתְּהִי כַיָּם שְׁאִיָּה
וְשָׁם חֲכָמִים   וַעֲצוּמִים   מֵתוּ בְרָעָב וְצִיָּה
וְאֵין יְהוּדִי   גַּם יְחִידִי   בְּגַיָּאֶן גַּם אַלְמְרִיָּה
וּמַיוֹרְקָה   וְעִיר מָאלְקָה   לֹא נִשְׁאַר שָׁם מִחְיָה
וְהַיְּהוּדִים   הַשְּׂרִידִים   הֻכּוּ מַכָּה טְרִיָּה
לְזֹאת אֶסְפְּדָה   וּמַר אֶלְמְדָה   וְאֶנְהֶה עוֹד נְהִי נִהְיָה
לְשַׁאֲגוֹתַי   בִּתְוּגוֹתַי   וְיִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מָיִם׃
הוֹי אֶקְרָא   כִמְצֵרָה   עַל־קְהִלּוֹת סְגַלְמָאסָה
עִיר גְּאוֹנִים   וּנְבוֹנִים   מְאוֹרָם חֹשֶׁךְ כִּסָּה
וְשַׁת עַמּוּד   הַתַּלְמוּד   וְהַבִּנְיָה נֶהֱרָסָה
וְהַמִּשְׁנָה   לִשְׁנִינָה   בְּרַגְלַיִם נִרְמָסָה
וְעַל־יְקָרִים   מְדַקְדְּקִים   עֵין אוֹיֵב לֹא חָסָה
אֲהָהּ אָפֵס   כָּל־קְהַל פֵּאס   יוֹם נִתְּנוּ לִמְשִׁסָּה
אֵי חֹסֶן   קְהַל תְּלֶמְסֶן   וַהֲדָרָתָהּ נָמַסָּה
וְקוֹל אָרִים   בְּתַמְרוּרִים   עֲלֵי סַבְתָּה וּמִכְנָאסָה
וְסוּת אֶקְרְעָה   עַל־דַּרְעָה   אֲשֶׁר לְפָנִים נִתְפָּשָׂה
בְּיוֹם שַׁבָּת   בֵּן עִם־בַּת   שָׁפְכוּ דָמָם כַּמָּיִם׃
מָה אַעַן   כִּי לְמַעַן   חַטָּאתִי זֹאת הָיְתָה
וּמֵאֵלִי   צוּר חֵילִי   רָעָה אֵלַי כָּלְתָה
לְמִי אֲשַׁבֵּר   וּמָה־אֲדַבֵּר   וְהַכֹּל יָדִי עָשְׂתָה
חַם־לִבִּי   בְתוֹךְ קִרְבִּי   עַל־נַפְשִׁי אֲשֶׁר עָוְתָה
וּמֵאַרְצָהּ   מְחוֹז חֶפְצָהּ   לְאֶרֶץ טְמֵאָה גָּלְתָה
וְנִכְלָמָה   וְנֶאֱלָמָה   לְסַפֵּר תְּלָאוֹת לָאֲתָה
וְעִם־כְּאֵבָהּ   בִּלְבָבָהּ   לְחַסְדֵי צוּרָהּ קִוְּתָה
לְצַוֹּת פְּדוּת   מֵעַבְדוּת   כִּי בְצֵל כְּנָפָיו חָסְתָה

11b: cf. 2 Kngs 11,12; Ez 21,19 — 12a: cf. Ps 83,2 — 12bc: Jer 8,23 — 13a: cf. Ez 29,18 — 13b: cf. Zeph 1,14 — 15c: דת נכריה = Mussulman faith — 17c: cf. Jer 11,22 — 19c: cf. Judg 6,4 — 20c: cf. Is 1,6 — 21a: cf. Mi 1,8 — 21b: cf. Jer 9,19 — 21c: cf. Mi 2,4 — 22c: Ps 58,8 — 23b: cf. Jer 48,41; 49,22 — 24c: cf. Is 60,2 — 25c: cf. Is 28,3 — 28c: cf. Is 42,24 — 32c: Ps 79,3 — 33a: cf. Is 14,32 — 34c: cf. Est 7,7 — 35b: Is 38,15 — 35c: cf. Is 66,2 — 36ab: cf. Ps 39,4 — 37b: cf. Ps 107,30 — 38c: לָאֲתָה (instead of רָאֲתָה) with Halberstam, cf. R in Monatsschrift l. c. — 40c: cf. Ps 36,8.

בְּבֵית כְּלָאִים   בְּכָל־עֵת אֵם־   זָכְרָה שְׁמוֹ אָז חָיְתָה
רַק בִּבְכִיָּהּ   עֲלֵי־לֶחְיָהּ   בְּיַד אָמָה אֲשֶׁר קַשְׁתָּהּ
43 מְאֹד תּוֹרָה   עֲדֵי יֵרָא   אֲדֹנָי מִשָּׁמָיִם׃

127. Dispute between summer and winter.

---------- (a
------ | ------ (b

אֵל אֶחָד מָה־רַבּוּ עֵדֶיךָ
יָעִידוּ כִּי אֵין בִּלְעָדֶיךָ
בָּרָאתָ אָדָם לִכְבוֹדֶךָ
אָכֵן לֹא הוֹדַעְתּוֹ סוֹדֶךָ
אַךְ לָמַד מִמַּעֲשֵׂה יָדֶיךָ
כִּי תֹלְדוֹת אֶרֶץ מַעֲבָדֶיךָ
גַּם תַּתָּה בַשַּׁחַק הוֹדֶךָ
הוֹדְךָ הַכֹּל מָלֵא   יוֹם יוֹם תַּעֲשֶׂה פֶּלֶא
פֶּלֶא בַכֹּל נֶחֱזֶה   גַּם אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה׃
בְּצֶדֶק דַּרְכֵי־אֵל נִצָּבוּ
וְלַהֶבֶל דַּרְכֵי־אִישׁ נֶחְשָׁבוּ;
דַּרְכֵי־אֵל עַל־מַעְגָּל סָבָבוּ
וְכָרֵאשִׁית בָּאַחֲרִית יָשׁוּבוּ
כָּל־יָמִים בִּזְמַנָּם מַה־טֹּבוּ
שָׁמַעְנוּ שֶׁבֵּינֵיהֶם רָבוּ
קֹר וָחֹם, לִקְרָב דִּין יִקְרָבוּ
יִקְרְבוּ לַדִּין   יַגִּידוּ כָל־עִנְיָן
עִנְיַן מִשְׁפָּט יָקִים   וּשְׁנֵיהֶם צַדִּיקִים׃
רָחַב פִּי הַקַּיִץ וַיִּקְרָא
מֵחֶרְפָּה שֵׁם הַחֹרֶף נִקְרָא
יִקְרַת רֹאשׁ בַּקָּרַח הַנּוֹרָא
וִיקַרְקַר קִירוֹת בַּיִת קָרָה
יַד עָמֵל לִמְזוֹנוֹ נִסְתָּרָה
גַּם רֶגֶל לֹא־תִדְרֹךְ בִּשְׁיָרָה
גַּם עוֹף הַשָּׁמַיִם לֹא יֵרָא
יֵרָא אָז לָאִשִּׁים   יָחֲנוּ סְבִיבוֹת אִשִּׁים
אִשִּׁים בָּם יֵחַמּוּ   לוּלֵי זֶה נָדַמּוּ׃

42ab: cf. Lam 1,2 — 42c: The maid is Hâgâr, mother of Ishmael, both signify the Arabians; to קַשְׁתָּהּ cf. Gen 21,20 — 43bc: Lam 3,50.

127: E 122; R I 64 — 7: cf. Ps 8,2 — 9b: Eccl 7,14 — 11: אִישׁ, ER אֵל — 22: קִירוֹת instead of ER קימת according to Is 22,5.

הַחֹרֶף שְׁמַע זֹאת פֶּה פָּצָה
נֶפֶשׁ כָּל־חַי בַּקַּיִץ קָצָה
אַךְ בְּךָ חֹם יִרְאַת צֵאת הַחוּצָה
אוּלָם תּוֹךְ הַקֶּרֶב קֹר נִמְצָא
לֵב יוֹדְעִים יָמֶיךָ לֹא רָצָה
לֹא יֹאכֵלוּ מְתוּקִים הַמֶּחֱצָה
יַעַרְצוּ אִם הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא
יָצָא אוֹר יַעֲרֹצוּ לִצְלָלִים יָרוּצוּ
יָרוּצוּ גִבּוֹרִים אֶל־מֵימֵי הַקָּרִים׃
מַה־תַּכְבִּיר חָנֵף עָלַי מִלִּים
אָנֹכִי מֵכִין הַמַּאֲכָלִים
לֵךְ וּשְׁאַל לִנְמָלִים וּרְחֵלִים
לִי צִצִּים לִי פֶּרִי לִי עָלִים
לִי שׁוֹשָׁן לִי כֹפֶר וַאֲהָלִים
כְּכַלָּה עֵת שֶׁתַּעְדֶּה כֵלִים
וּלְאֵבֶל יָמֶיךָ נִמְשָׁלִים
נִמְשָׁלִים הָאֲרָצוֹת לִשְׁמֵמוֹת נֶחֱרָצוֹת
נֶחֱרָצוֹת כִּזְקֵנָה אַלְמָנָה אֶבְיוֹנָה׃
מַה־תֹּאמַר קַיִץ לִפְנֵי אִישִׁים
תַּאֲכִילֵם פֵּרוֹת הַשָּׁרָשִׁים
תּוֹלִיד בָּם כָּל־תַּחֲלֻאִים קָשִׁים
יֵאָנְקוּ בָם נְעָרִים וִישִׁישִׁים
מַאֲכָלִים נֶחֱמָדִים נִכְחָשִׁים
וּזְבוּבֵי מָוֶת גַּם פַּרְעֹשִׁים
גַּם אָבוֹת מִבָּנִים נִפְרָשִׁים
נִפְרָשִׁים לִמְקֹמוֹת מֵהֶם לַמִּלְחָמוֹת
מִלְחָמוֹת בְּךָ יִהְיוּ וּבְיָמַי יִשְׁלָיוּ׃
אֶתֵּן עֹז סוֹף דָּבָר לָרוֹפֵא
לִשְׁבוּרֵי לֵב, הַשָּׂם לִיעֵפֵי
כֹחַ רַב סֵבֶל, פֶּן תִּסָּפֶה
נֶפֶשׁ אִישׁ וּכְרֶגַע יִסָּפֶה

31: קֹר coldness, viz. of the illness, ague, feverish coldness — 33: ‘Not half of me neats such sweetnesses as are presented by summer’ — 37: cf. Job 35,16 — 42: cf. Is 61,10 — 43—44: נִמְשָׁלִים resembling, with לְ not bibl. — 44: cf. Dan 9,26 — 47: פֵּרוֹת nhbr. plur. to פְּרִי cf. Strack-Siegfried § 70g — 55—56: cf. Ps 68,35; Eccl 12,13; Ps 147,3. The following is the judgment of the poet — 57—58: cf. Ps 40,15; Gen 19,15.

טוֹב וָרַע עָתִיד לָבֹא צֹפֶה
וּבְעִתּוֹ עָשָׂה הַכֹּל יָפֶה
וּלְדַבֵּר כָּל־אֵלֶּה שָׂם לִי פֶּה
פֶּה יִתְהַלֵּל בִּשְׁמוֹ   כִּי הַחֶסֶד עִמּוֹ
עִמּוֹ אֶהְיֶה תָמִים   אֶשְׂמַח כָּל־הַיָּמִים:

128. Riddles.

a.

‒ ‒ ‒ ᵕ ‒ ‒ ‒ ᵕ

רְאֵה דָבָר אֲשֶׁר יָרוּץ   בְּלִי־רֶגֶל לְכָל־עֵבֶר
אֲשֶׁר אֵין־לוֹ כְנָפַיִם   וְיָעוּף מִבְּלִי אֵבֶר
יְגַלֶּה סוֹד וְהוּא אִלֵּם   וְהוּא מֵלִיץ לְכָל־גָּבֶר
בְּלִי לָשׁוֹן יְדַבֵּר צַח   וּמֵרִים קוֹל וְאֵין דֹּבֵר
וּמִחְיָתוֹ בְּתוֹךְ אַשְׁמָן   וּמוֹשָׁבוֹ בְּתוֹךְ קָבֶר:

b.

‒ ‒ ‒ ᵕ ‒ ‒ ‒ ᵕ ‒ ‒ ‒

הַשֵּׁם אֲשֶׁר־נִכְתָּב וְלֹא־נִקְרָא   הוֹסֵף בְּתוֹכוֹ אוֹת כְּמִסְפָּרוֹ
הָאַחֲרוֹן דּוֹדִי וְהָרִאשׁוֹן   בּוֹ שָׂם שְׁמוֹ הָרָם לְהַאְמִירוֹ:

c.

‒ ‒ ᵕ ‒ ‒ ‒ ᵕ ‒ ‒ ‒ ᵕ

אֲמִיר בְּשֵׁם אֲשֶׁר רוּחַ תְּנִיפוֹ   לְכָל־רוּחַ עֲדֵי נִקְרָא הֲפַכְפָּךְ
בְּעֵת אָרִים שְׁמוֹ נֶהְפַּךְ לְאוֹיֵב   וְהוּא סֹבֵב לְדָמִי עַד־יִשָּׁפֵךְ:

129. From the letter to R. Šẹmû'êl b. Ǵâmiʿu.

[1] מִי עָלָה־שָׁמַיִם וַיֵּרַד וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם — [2] מְקוֹם בְּנֵי אֱלֹהִים דָּרַכְתָּ — בְּתוֹךְ אַבְנֵי־אֵשׁ הִתְהַלָּכְתָּ — [3] וְהוֹרַדְתָּ מִמְּרוֹמוֹת — אֲבָנִים

59—60: He is seeing the good and the wicked, that is ready to come (which may happen), & He, therefore, created every thing good in its time; cf. Eccl 3,11 — 61: cf. Exod 4,11 — 63a: cf. Ps 18,24.

128: a: R I 122 — The solution is: the pen in the inkstand — 5: אַשְׁמָן, bibl. only אַשְׁמַנִּים (Is 59,10), after Targûm, Jerome and numerous Jewish commentators: dark places.

b: E 35; R I 103 — The solution is: יְהוּדָה (Kaufmann at E p 151: perhaps Jẹhûdâ Halêwî) — 2a: רִאשׁוֹן = God; cf. Is 41,4; 44,6; 48,12. לְהַאְמִירוֹ to raise him.

c: E 40; R I 96. As R explains, the solution is probably חֹמֶר something odoriferous, thus a sweet-smelling branch, cf. כְּמִין חוֹמֶר Qidd. fol. 22b, which RaŠJ (R. Šẹlômô b. Jiṣḥâq) and others explain as sweet-smelling spice; see also Kohut, Aruch Compl. s. v. חמר 9 (III p 435). חֹמֶר gives a sense in all variations: חַמָּר, חֵמֶר, רַחַם, רֶחֶם, רָחָם, מָחָר, חָרָם, even in its reverse רֹמַח, spear, which lifted up turns enemy.

129: E p 144; R I 82 — After Brody, Z. f. hebr. Bibl. I (1896/97) p 76 the following is to be remarked for explanation: Šẹmû'êl sent to our poet

שְׁלֵמוֹת — [4] אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּיָדַיִם תְּפוּשׂוֹת — אַבְנֵי־נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת — [5] וַיִּתְמְהוּ כָל־הָרֹאִים — אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי־מִלֻּאִים — [6] וַיֹּאמְרוּ דָּבָר גָּדוֹל עָשָׂה יְלוּד אִשָּׁה — וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה — [7] מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל — וַיְהִי דְבַר־שְׁמוּאֵל — [8] וּשְׁמוֹ בְּפִתּוּחַ קֹדֶשׁ חָרֶת — עַל־אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת יִקְרַת — [9] וַיְמַלֵּא טוּרִים חֲשׁוּבִים — לֻחֹת אֶבֶן כְּתֻבִים — [10] בְּאִגֶּרֶת לִבְנָה תַּחְפִּיר — כְּמַרְאֵה אֶבֶן־סַפִּיר — [11] בָּהּ חֻקּוֹת שָׁמַיִם — עַל־אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם — [12] שֶׁהָיָה כְּאֶבֶן הַשְּׁתִיָּה — בְּהַר הַמּוֹרִיָּה — [13] וַתְּהִי עַל־רֹאשׁ בֶּן־עֶזְרָה — אֶבֶן יְקָרָה — [14] וַיְרַנֵּן לִבִּי וּבְשָׂרִי — כִּי־אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי — [15] וּבַעֲבוּר הצ״פה קְרָאתִיהָ הַמִּצְפָּה — לְזֵכֶר כִּי שְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה — [16] וּבִשְׁנֵי פִּתּוּחֶיהָ אֲשֶׁר כְּפִתּוּחֵי הַחֹשֶׁן — קְרָאתִים בָּתֵּי הַשֵּׁן — [17] וְאֹמַר צַוָּארֵי עֲנָק — בִּגְרוֹן עֲנָק — [18] כִּי־עֲנָק וְהַמִּצְפָּה בְּמִנְיָנֵיהֶן — דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן. — [19] וָאֶרְאֶה חֲרוּזֵי הָאֶבֶן בְּחֶבְרָתָם — סַפִּיר גִּזְרָתָם — [20] כִּי־מִסְפַּר שֵׁן עִם־סַפִּיר יִתְאֶחָד — מִדָּה אַחַת וְקֶצֶב אֶחָד — [21] לֹא תְסֻלֶּה בְּכֶתֶם אוֹפִיר — בְּשֹׁהַם יָקָר וְסַפִּיר — [22] וְלִשְׁמֹר בֵּינוֹתֵינוּ כְּדָת בְּרִית הַתְּעוּדָה — הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה־בָּנוּ לְעֵדָה — [23] וְרֶמֶז לְאֶבֶן שְׁמוּאֵל הַמְּאִירָה כִּנְגֹהִים — בְּסֵפֶר שְׁמוּאֵל אִישׁ הָאֱלֹהִים — [24] וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶבֶן אַחַת וַיָּשֶׂם בֵּין־הַמִּצְפָּה וּבֵין הַשֵּׁן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ אֶבֶן הָעָזֶר וַיֹּאמַר עַד־הֵנָּה עֲזָרָנוּ אֲדֹנָי. — [25] זֹאת הַמִּנְחָה הַשְּׁלוּחָה אֵלַי דַּיִי — זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי. — [26] וְעוֹד לֹא גָלִיתִי מִמְּקוֹמִי — וָאֵרֶא בַּחֲלֹמִי — [27] וְהִנֵּה יָד הָיְתָה עָלַי — וָאֶשְׁמַע אֵת מִדַּבֵּר אֵלָי — [28] בְּיַד הַנֹּדֵד נַפְשְׁךָ מְסוּרָה —

---

a poem with the title אֶבֶן בֹּחַן (v. 8). It contained 175 verses, like צפ״ה, wherefore ibn ʿEzrâ writes v. 15 וּבַעֲבוּר הצ״פה (thus is to be read instead of ER ובעבור אצפה) 'concerning the 175' and calls it ibid. מצ״פה 'the poem consisting of 175 verses'. המצפה has a value in numbers of 220 = ענק (v. 16). A poem of 175 verses, if written down, divided in דֶּלֶת & סַגַּר, gives two rows of lines, together 350 hemistiches, in the value in numbers = שן = ספיר (v. 10. 16. 19. 20) — 1: Prov 30,4; Gen 28,11 — 2b: Ez 28,14 — 3b: Deut 27,6 — 4a: Lam 4,1 — 4b: Zech 9,16 — 5b: Exod 25,7 — 6b: Zech 4,7 — 7a: Gen 49,24 — 7b: 1 Sam 4,1 — 8a: cf. Exod 28,36 — 8b: Is 28,16. The poem probably had an acrostic — 9a: cf. Exod 28,17; 39,10 — 9b: Exod 31,18 — 10a: cf. Is 24,23 — 10b: Ez 1,26; docc. have במראה — 11a: Jer 33,25; Job 38,33 — 11b: Zech 3,9 — 12a: cf. Mišnâ Jômâ V 2 & Strack's note to the passage in his edition, 1888, p 21 — 12b: 2 Chron 3,1 — 14a: cf. Ps 84,3 — 14b: Exod 18,4 — 15a: cf. Gen 31,49 — 15b: cf. 1 Sam 7,6 — 16a: cf. Exod 28,21 — 16b: cf. Am 3,15. ובשני פתוחיה does not refer, as Rosin wants, to a double designation of the name, but to the double-writing, to both the rows of lines of the poem, cf. the headremark — 17: עֲנָק, to the sense cf. a: Song of S 4,9, b: Num 13,22 — 18b: Ez 23,13; docc. have אַחַת — 19b: Lam 4,7 — 20b: 1 Kngs 6,25 — 21: Job 28,16 — 22b: Josh 24,27 — 24: 1 Sam 7,12; אֶבֶן הָעָזֶר allusion to ibn ʿEzrâ — 25b: Ps 119,50 — 26b: Gen 41,22 — 27a: cf. Ez 37,1 — 27b: Ez 2,2 — 28b: Is 35,4.

לָכֵן חֲזַק אַל־תִּירָא — כִּי שָׁם תָּבֹא לְךָ תְשׁוּרָה — סֵפֶר תּוֹרָה — [29]יְהִי עֲטֶרֶת פָּז לְרֹאשֶׁךָ — וְיִתֵּן מַעֲדַנִּים לְנַפְשֶׁךָ. — [30]וְכַאֲשֶׁר לְבָבִי שָׁר — סֵפֶר הַיָּשָׁר — [31]בְּקוֹל גָּדוֹל קָרָאתִי — סֵפֶר הַתּוֹרָה מָצָאתִי — [32]כִּי חִפַּשְׂתִּי גִמַטְרוֹן תּוֹרָה וְהִנֵּה הוּא שְׁמוּאֵל בֶּן־יַעֲקֹב — [33]הוּא גְאוֹן־יִשְׂרָאֵל — רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל — [34]פִּסַּת בַּר גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה — [35]הָאֵל יִשְׁמֹר תּוֹרָתוֹ. — [36]וּפִתְרוֹן שְׁמוּאֵל — שְׁמוֹ־אֵל — [37]כִּי בְכָל־מָקוֹם שֶׁהֶרְאָה נֵס בְּעוֹלָמוֹ — יִקָּרֵא עַל־שְׁמוֹ — [38]כְּגוֹן וַיַּצֶּב־שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל — [39]וְכַיּוֹצֵא בוֹ וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֲדֹנָי נִסִּי. — [40]וְעוֹד פִּתְרוֹן שְׁמוּאֵל שָׂמוֹ אֵל — כְּלוֹמַר יְלָדוֹ אֵל — [41]כְּעִנְיַן אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ — [42]כִּי חִפַּשְׂתִּי בְּסֵפֶר עֶזְרָא וָאֶמְצָא כָתוּב בּוֹ וַיָּשִׂימוּ בָנִים. — [43]וְעוֹד פִּתְרוֹן אֵל סִימָן לִהְיוֹת — כִּי הָאָלֶף רֹאשׁ לְכָל־הָאוֹתִיּוֹת — [44]וְכֵן רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל — רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל — [45]וְכַאֲשֶׁר הַלָּמֶד נָתוּן מִמַּעַל — כֵּן רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל הַגֶּבֶר הֻקַם עָל. — [46]וְעוֹד חִפַּשְׂתִּי אוֹתִיּוֹת מִלַּת אֵל וְהֵבֵאתִי אֹתָם בְּמָסֹרֶת הַנִּזְכֶּרֶת — [47]כִּי הָאָלֶף סִימָן וְעַל־הָאֶחָד מָשְׁלוֹ — וְרַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי־לוֹ — [48]וְהַלָּמֶד לֵית כְּוָתֵיהּ גֹּדֵר פָּרֶץ — כִּי אֵין כָּמֹהוּ בְּכָל־הָאָרֶץ.

[49]אַמִּיץ לֵב חָרֵד   יוֹם הַשֶּׁמֶשׁ יָרַד   וַיִּשְׁאַל וַיֹּאמֶר אֵיפֹה שְׁמוּאֵל:
[50]בְּקַנְאָתוֹ בִּגְאוֹן הֶרֶב   עָרַךְ אֶת־כְּלֵי הַקְּרָב   וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הוּא וּשְׁמוּאֵל:
[51]רָץ הַשֶּׁמֶשׁ וְלֹא מַעֲרָב אָרַח   וְהִנֵּה הָאוֹר אֲשֶׁר זָרַח וְלֹא־בָא שְׁמוּאֵל:
[52]מְאוֹר פָּנָיו הִכְלִימוֹ   וְחָשַׁךְ כְּהַפְנֹתוֹ שִׁכְמוֹ לָלֶכֶת מֵעִם שְׁמוּאֵל:

29a: cf. Ps 21,4 — 29b: Prov 29,17 — 30b: Josh 10,13 & more frequently; cf. Blau, Zur Einleitung in die heil. Schrift (Budapest 1894) p 46 — 31a: cf. Gen 39,14 — 31b: 2 Kngs 22,8 — 32: The value in numbers of the word תּוֹרָה is like the value of שְׁמוּאֵל בֶּן־יַעֲקֹב, viz. like 611 — 33a: cf. Hos 5,5; but here is Gaon at the same time the noted title of honour — 34: 'The riches of the son of the pride of Jacob, whom he loves'; according to Ps 72,16, but where פִּסַּת בַּר means 'abundance of corn', & Ps 47,5, but where 'Jacob' means the nation, cf. Albrecht ZDMG LVII (1903) p 453ff. — 37: 'For every place, where God happened to show a sign, was called after his name', cf. Exod 15,3; Am 5,8; 9,6 etc. That is: Šemûʾêl is a prodigy, therefore he is called שְׁמוֹ־אֵל — 38: Gen 33,20 — 39: Exod 17,15. כַּיּוֹצֵא בוֹ likewise; cf. Bacher, Die exeg. Terminologie etc. I (Leipzig 1899) p 75 — 40: כְּלוֹמַר 'like one speaks, that is'; cf. Dietrich, Abhandlungen zur hebr. Gr. (1846) p 180ff.; König, Das l-Jaqtul im Semitischen, ZDMG LI (1897) p 330ff. — 41: Ps 2,7; כְּעִנְיַן = for instance, cf. Bacher l. c. p 140 — 42: Ezr 10,44 — 44b: 1 Sam 15,17 — 45a: 'Like the ל surpasses the line' — 45b: 2 Sam 23,1 — 46: cf. Ez 20,37 — 47b: Eccl 4,8 — 48a: Is 58,12. לֵית כְּוָתֵיהּ aram., ('The ל means,) there lives no one as he does', literally: 'There is no one like him' — 48b: Job 1,8; 2,3 (בָּאָרֶץ at both passages; cf. Exod 9,14) — 49c: 1 Sam 19,22. ER איה instead of איפה — 50c: 1 Sam 9,26 — 51a: 'but he does not wander in the evening' — 51c: 1 Sam 13,8 — 52bc: 1 Sam 10,9.

130. Mûḥarrak.

—◡—— ————

אֵל מִתְנַשֵּׂא עַל־כֹּל לְרֹאשׁ   שַׁחֵר, וּכְסוּת צֶדֶק לְבוּשׁ
נִשְׁמַת שַׁדַּי יוֹם יוֹם דְּרוֹשׁ   אָכֵן רוּחַ־הִיא בֶּאֱנוֹשׁ:

בָּךְ רוּחַ בַּשֵּׁם נִקְּבָה   חַיָּה כַּשֵּׁגָל נִצְּבָה
מִמַּקֶּבֶת אוֹר נֻקְּבָה   מִצּוּר הַחַיִּים חֻצְּבָה
מִידִיעָה מֶנָּה שֻׂגְּבָה   מִגַּלְגַּל שֵׂכֶל שָׁאֲבָה
חָכְמָתוֹ כַּיָּם רְחָבָה   וַיְהִי בִגְוִיַּת אִישׁ לְרֹאשׁ:

רוּחִי בַּמֶּה תִּנָּצְלִי   יוֹם עַל־כַּף מִשְׁפָּט תַּעֲלִי
וּבְיָדַיִךְ שָׁם אֵל כְּלִי   חֻקֵּי שִׂכְלֵךְ שֶׁתִּפְעֲלִי
וּבְמוֹ־כֹחֵךְ לֹא תֶהְבְּלִי   וּבְתוֹרַת פִּיו לֹא תִמְעֲלִי
מִצְחִי מִכֹּבֶד מַעֲלִי   הִשְׁתּוֹחַח עַד־עָפָר וּבוֹשׁ:

מַה־יִּתְאוֹנֵן מַה־יַּעֲנֶה   גֶּבֶר יוֹם יֵרָאֶה פְּנֵי
יִצְרוֹ עַל־מָאְסוֹ עִנְיְנֵי   דָתוֹ וַיִּטֹּשׁ בִּנְיְנֵי
חֹק נָתַן־לוֹ לֵאמֹר פְּנֵה   אֵלָיו וּבְמַחֲנֵה תֹּם חֲנֵה
וּבְרֶגַע חַיֵּי־עַד קְנֵה   וּפְצָעֶיךָ בְּשִׂכְלְךָ חֲבוֹשׁ:

130: E 67; R II 16 — For מחרך see headremark to Nr. 7 — 1a: cf. 1 Chr 29,11; אֵל etc. is acc. — 1b: לְבוּשׁ imper. instead of bibl. לְבַשׁ for rhyme's sake — 2: cf. Job 32,8 — 3a: cf. Nu 1,17 — 3b: cf. Ps 45,10 — 2—3: God's breath (נשמת שדי) became spirit (רוח) in man; this name רוח means the vital faculty (חיה), which is copulated with the body like a wife. A pun is at the same time intended in חיה with the name of Adam's wife, which our poet allegorizes as follows in the Pentateuch-commentary ed. Friedländer p 40 to Gen 3,21: וחוה כמשמעה הרוח החיה, 'and Eve is corresponding to the literal meaning of the word the vital spirit.' For further particulars see R to the passage & Monatsschrift XLII (1898) p 486 — 4: cf. Is 51,1. It is easy to suppose that the poet has written מִמַּקֶּבֶת בּוֹר conforming to the word of the prophet (בּוֹר in the sense of clearness), like Gabirol above Nr. 49 l. 34 — 5a: cf. Deut 2,36. The whole verse is also depending on חֻצְּבָה, 'from knowlegde, superior to it.' מֶנָּה = מִמֶּנָּה; Porges, Monatsschrift XXXVI (1887) p 279 reads after Ps 139,6 מני נשגבה, which, however, would interrupt the context — 6a: cf. Job 11,9 — 10a: מִצְחִי is the address — 11: cf. Lam 3,39; Is 14,32; Ex 34,23 & more frequently — 12a: cf. Am 2,4 — 13a: cf. Ps 99,7 — 14a: cf. ʿAbôdâ zârâ fol. 10b: יש קונה עולמו בשעה אחת — 14b: A short syllable before مُسْتَفْعِلُنْ, as above, headremark to Nr. 123.

131. Reṣ̌ût to Qaddîš.

(a ⏑------ | ⏑------
(b ⏑------ | ⏑------ | -⏑------

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת   לְכָל־בָּשָׂר אַתָּה
וְחָכְמָה בַּטֻּחוֹת   בְּחָכְמָתְךָ שַׁתָּה
וְגַם דַּבֵּר צַחוֹת   בְּיַד־לָשׁוֹן תָּתָּה
אֱמֶת כֹּל חוֹלָלְתָּ   וּבוֹ לֹא־עָמָלְתָּ   רַק בְּפִיךָ מִלָּלְתָּ:

בְּיָדְךָ עִתּוֹתָי   וּמַה־זֶּה פִּי יַעֲנֶה
וְקָצְרוּ שִׂפְתוֹתָי   וְכָל־רֶגַע הִנֵּה
בְּקִרְבִּי אֹתוֹתַי   וְאָן־לִבִּי יִפְנֶה
וְאֹתוֹ הִגְבַּלְתָּ   בְּדָת שֶׁהִנְחָלְתָּ   לִי בְרָכָה אָצָלְתָּ:

רְחָבִים וַאֲרֻכִּים   חֲסָדֶיךָ עִמִּי
וְרַעְיוֹנַי רַכִּים   וְלֹא אָבִין גָּלְמִי
וְעֵת נוּם וּבְהַשְׁכִּים   בְּךָ עָצַם עַצְמִי
וְעָלַי חָמָלְתָּ   וְטוֹבוֹת גָּמַלְתָּ   לִי, גְּמוּל לֹא־שָׁאָלְתָּ:

הֲכִי טוֹב עָשִׂיתָ   וְאָנֹכִי אֶרְשָׁע
וְחוֹבִי כִסִּיתָ   וְאֶל־שַׁוְעִי תִשָׁע
וְאַחַר נִסִּיתָ   לְבָבִי בָּךְ נוֹשָׁע
וְחַיַּי גָּאָלְתָּ   וְנַפְשִׁי הִצָּלְתָּ   מֵעֲזוֹר לֹא חָדָלְתָּ:

מְרוֹמִים שָׁכָנְתָּ   וְשַׁחִים מָלֵאתָ
וְכָל־יֵשׁ חוֹנָנְתָּ   וְלַעֲשׂוֹת הִפְלֵאתָ
וְכִסֵּא כוֹנָנְתָּ   וְעָלָיו נַעֲלֵיתָ
וְהַכֹּל פָּעָלְתָּ   וּבַכֹּל מָשָׁלְתָּ   וַעֲלֵי־כֹל גָּדָלְתָּ:

131: E 84 (falsely designated as 83), cf. notes p 157; rectified at some passages after Brody, Kuntras p 51, but where as strophe 3, 4 & 5 is presented a text thoroughly different from the one in question (with exception of the girdles) — רְשׁוּת לְקַדִּישׁ see headremark to Nr. 18 — 1ab: Num 16, 22; 27,16 — 2: cf. Job 38,36 — 3a: cf. Is 32,4 — 3b: cf. Prov 18,21. To תָּתָּה cf. 2 Sam 22,41 (Ges.-Kautzsch § 19*i*) — 4a: cf. Prov 26,10; (Ps 90,2) — 4b: cf. Jon 4,10 — 5a: Ps 31,16 — 7b: cf. Song of S 6,1; Deut 30,17 — 8c: Gen 27,36 — 10: Plural & meaning of רַעְיוֹן (thought) are bibl.-aram. — 13b: Job 9,29 — 14a: cf. Ps 85,3 — 14: תשע from שָׁעָה (Gen 4,4. 5) — 16a: Lam 3,58 — 16b: Ps 86,13 — 17a: cf. Is 33,16 — 17b: שַׁחִים = earth; cf. Jer 23,24 — 18b: cf. Judg 13,19 — 19a: cf. 2 Sam 7,13 — 20a: cf. Prov 16,4 — 20b: cf. 1 Chron 29,12 — 20c: cf. Dan 11, (36;) 37.

132. ʼÔfan.

– – – – | – – ⏑ – ⏑ – – (a
– – ⏑ – – – ⏑ – – – | – – ⏑ – ⏑ – – (b
– – – – ⏑ – – – (c

שָׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל
אֶרֶץ תַּעֲנֶה אֵין כָּאֵל׃
אֹתוֹת בְּכָל־בְּרוּאִים   פָּגְעוּ פָנָי
עַד כֹּה וְכֹה פְּלָאִים   רָאוּ עֵינָי
גַּם מַחֲזוֹת נְבִיאִים   שָׁמְעוּ אָזְנָי
מִשַּׂר־צְבָא אֲדֹנָי   מִיכָאֵל שְׁמוֹ וְשַׂר עֲנָאֵל
וּרְפָאֵל וְאִישׁ גַּבְרִיאֵל׃
בָּחַר בְּאַב הֲמוֹנוֹ   בָּחַן לִבּוֹ
וַיֶּחֱזֶה בְעֵינוֹ   הַר בָּחַר־בּוֹ
בָּא בַחֲלוֹם לְנִינוֹ   בֹּא אַחַר בֹּא
שֶׁמֶשׁ, וְשָׁב בְּשׁוּבוֹ   שֵׁנִית אַחֲרֵי עֲבֹר פְּנוּאֵל
קָרָא אֶת־שְׁמוֹ אֵל בֵּית־אֵל׃
רָצוֹת עֲלֵי שְׁחָקִים   חַיּוֹת רָצוֹא
וְשׁוֹב דְּמוּת בְּרָקִים   לַעֲשׂוֹת חֶפְצוֹ
יָעִיר שְׁכַן שְׁחָקִים   עַד יַעֲרִיצוֹ
כֵּן הֶעֱמִיד בְּאַרְצוֹ   הַכָּבוֹד מְקוֹם מִקְדַּשׁ אֲרִיאֵל
שָׁם יָשׁוּב בְּבֹא הַגֹּאֵל׃
מָה רַב גְּדוּד הֲדֹמוֹ   עֲדֵי גָדְלוֹ
הֵמָּה, וּמִמְּקוֹמוֹ   יִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ
עַמּוֹ, וּמִמְּרוֹמוֹ   יִתֵּן קוֹלוֹ
שָׂרָף בְּכֻם זְבֻלוֹ   קוֹל קָדוֹשׁ כְּקוֹל הָמוֹן בְּשֵׁם אֵל
כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

132: E 99 — For אוֹפַן see headremark to Nr. 18 — 1: Ps 19,2 — 2: Hos 2,24; Deut 33,26. The leading motive of the piece is given in these two verses; heavens & earth praise God, i. e. in heaven the archangels (strophe 1), on earth the patriarchs (strophe 2); in heaven the Ḥajjôt, corresponding to whom (strophe 3) on earth is אֲרִיאֵל ('God's lion', temple), in heaven the horts of the angels, on earth the troops of Israel (strophe 4) — 4a: עַד = that — 5: מַחֲזוֹת revelations; perhaps 4b & 5b must change place — 6a: cf. Josh 5,15; doc. מאת שר contrary to the metre — 7: cf. Dan 9,21. To both names of angels not bibl. עֲנָאֵל (v. 6) & רְפָאֵל (v. 7) cf. Zunz, syn. Poesie p 478 & 479; M. Schwab, Vocabulaire de l'Angelologie, Paris 1897, p 212 & 249 — 6a: אַב־הֲמוֹן is Abraham; see to Nr. 69 l. 20a — 9: cf. (for explanation) Gen 22,4; the sacrifice of Isaac is there in question — 10a: נִינוֹ, Jacob — 11: cf. Gen 32,32 — 12: cf. Gen 35,7. At E אֵל is left out before בֵּית־אֵל — 13—14: cf. Ez 1,14; according to that בְּזָקִים (instead of בְּרָקִים) would be better — 15: He awakens those living in heaven (the angels) to glorify Him — 16a: כֵּן, thus is perhaps to be read instead of E כי — 16b: הַכָּבוֹד, God's glory, besides

133. ʼAhạbâ. – – ⏑ – – – ⏑ – – | – – ⏑ – –

אֶל־אֵל וְטוּבוֹ   יִפְחַד וְיִנְהַר עַם קִרְבוֹ׃
בֶּגֶד יִדַּמֶּה   כִּי אֵין צֳרִי עוֹד לַנְּגוּעִים
לָעַד, וְחַכְמֵי   גוֹיִם יְשִׂיחוּן תַּעֲתֻעִים
מַה־תִּשְׁאֲלוּ מֶה־   הָיָה לְיֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים
אָבִיו עֲצָבוֹ   וַיְצַו שְׁלוּחָיו לַהֲשִׁיבוֹ׃
רָעוּץ בְּמוֹקְשׁוֹ   יוֹחִיל לִגְאֹל חַי מְכָרוֹ
יָשׁוּב לְקָדְשׁוֹ   שֵׁנִית וְיָשִׁיב שָׁם הֲדָרוֹ
נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ   עַל־זֹאת וְלֹא יַחֵל דְּבָרוֹ
הִנֵּה כְּתָבוֹ   כַּמָּה נְבִיאִים חָתְמוּ בוֹ׃
הֵיכַל יְקָרוֹ   נִתַּן בְּיַד כָּל־צַר לְהַבְעִיר
וּבְנוֹ בְכוֹרוֹ   נָלָה אֱלֵי קֵדָר וְשֵׂעִיר
וּלְמוּל דְּבִירוֹ   מִקְדָּשׁ מְעַט יִבְנֶה בְּכָל־עִיר
יַעֲלֶה וְיָבֹא   שָׁמָּה וְיַגִּיד כָּל־לְבָבוֹ׃
מָעוֹן הַמִּקְרֶה   אֶחָד לְנֶאֱמָנִים וְשׁוֹנִים
תֶּאֱנַף בְּמֹרֶה   תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֱמֻנִים
תַּשְׁקִיף וְתֵרֶא   כִּי חֹק נְתַתּוֹ לוֹ לְפָנִים
הוּא לֹא עֲזָבוֹ   כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ׃

134. ʼAhạbâ. – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ | – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑
– – ⏑ | – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ | – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑

אֲנִי אֲנִי בְמוֹ־אֲנִי   וּמַחֲנִי כְּמוֹ־אֳנִי
בְּיָם עֳנִי וְהִנְנִי   בְּחֶנְנִי לְמַעֲנִי   כְּאֹבוֹת׃

God Himself, as in the compositions כסא הכבוד, כבודו של עולם (God's throne) etc. — 19: cf. Zeph 2,11 — 20: cf. Jer 25,30 — 21b: cf. Dan 10,6 — 22: Exod 39,42 & more frequently.

133: E 114 — אַהֲבָה, s. headremark to Nr. 18 — 1: cf. Hos 3,5; Jer 31,11; Ps 148,14 — 3: cf. Jer 10,7. תַּעֲתֻעִים, thus must perhaps be vocalized for metre's sake — 4b: cf. Jer 31,20 — 5a: cf. 1 Kngs 1,6 — 6b: cf. Job 19,25 — 8a: cf. Jer 51,14; Am 6,8 — 8b: Num 30,3. Ms. Berlin Or. 4⁰ Nr. 576 fol. 133b has על־זאת (E only זאת); ib. also מָעוֹן (v. 14) instead of E מעין — 11: בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ, Israel, see to Nr. 107 l. 24a — 12b: מִקְדָּשׁ מְעַט see to Nr. 104 note 40 — 13a: cf. 2 Kngs 18,17 — 13b: cf. Judg 16,17 — 14: The ms. מעין, E מעון (conjecture); see to v. 8b. מָעוֹן, signification for God, see to Nr. 66 l. 3a — Brüll, Jahrbücher f. jüd. Gesch. und Litt. VIII, 1887, p 96 note 1 will read ומקרה instead of המקרה, but: 'o God, shall one fate be for the fickle and faithful ones?' gives a good sense; cf. Eccl 2,14; 9,3 — 15b: cf. Is 26,2 — 16a: cf. Lam 3,50 — 16b: cf. Ps 99,7 — 17: 1 Sam 20,17.

134: E 116; R II 28 — 1a: Deut 32,39. בְּמוֹ־אֲנִי in mourning; אֲנִי masc. form to אֲנִיָּה, Is 29,2; Lam 2,5. Otherwise R, who conceives אֲנִי three times in the same sense — 2b: כְּאֹבוֹת like spectres, cf. Is 29,4; R translates 'like in leather bags', to be explained after Job 32,19. 20.

בְּחַבְּלִי בְאָהֳלִי בְּמַעֲלִי בְּפָעֲלִי
מְחֹלֲלִי וְגֹאֲלִי בְּסַכְּלִי בְּעַקְּלִי נְתִיבוֹת׃
רְעוּץ אֲרִי בְּלִי־צֳרִי דְחוּי חֲרִי בְּשׁוֹרֲרִי
מְצוֹרֲרִי וְזֶה־פִּרְי דְּבַר מְרִי בְּבַקְּרִי מְשֻׁבוֹת׃
מְכוֹן צְבִי בְתַעֲבִי וְאָהֳבִי דְמוּת צְבִי
וְסַחֲבִי וַיַּרְדְּ בִי בְּבֵית שְׁבִי בְּאַף לְבִי קְרָבוֹת׃
חֲסִין לְכָה וְאֶשְׁלְךָ וְחֶבְלְךָ פְּדֵה לְךָ
בְּגָדְלְךָ וְעָלְךָ וְסִבְלְךָ וְאָפְלְךָ לְאֹיְבוֹת׃
חֲדַד מְכֹר וְחֵת עֲכֹר וְלוֹ הֲכֵר וּפִיו סְכֹר
בְּבוּז נְכֹר עֲדֵי שְׁכֹר וְאַף זְכֹר לְבֶן־בְּכֹר אֲהָבוֹת׃
וְטוֹב שְׁנֵה וְחִישׁ פְּנֵה כְּיוֹם סְנֵה וְעַם קְנֵה
וְעִיר בְּנֵה וְתַחֲנֶה וְתַעֲנֶה לְנַעֲנֵה לְבָבוֹת׃
אֲקָרְבֵם אֲשַׂגְּבֵם וְאֶקְּבֵם אֲשׁוֹבְבֵם
אֲיַשְּׁבֵם אֲסֹבְבֵם אֲחֹבְבֵם וְאֹהֲבֵם נְדָבוֹת׃

135. Mî kâmôkâ.

מִי־כָמוֹךָ אֵל בְּפִלְאוֹ אֲשׁוּרֶנּוּ בְּלִבִּי זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ
בְּמוֹ־פִי אֶתְחַנֶּן־לוֹ׃
מִי־כָמוֹךָ בּוֹרֵא הַכֹּל לִשְׁמוֹ וְחִנָּם יֵיטִיב עִמּוֹ
וְהוּא־עָשָׂה מִי יְשַׁלֶּם־לוֹ׃
מִי־כָמוֹךָ רָם עַל־כָּל־מַהֲלַל מַעְבָּדוֹ כִּי לֹא־מָצְאָה יָדוֹ
דֵּי הָשִׁיב לוֹ׃

5—6: בְּשׁוֹרֲרִי מְצוֹרֲרִי 'from my enemy who oppresses me' — 7—8: 'As I detested the seat of grace (Dan 11,45) and loved an image of the friend (of God, an idol; but perhaps צְבִי = חַיָּה, an image of an animal), He struck me to the ground and made reign over me in anger (Is 14,6) the lion of wars (the victorious conqueror) in the house of prison.' לְבִי with Kaufmann as sing. (cstr.) of לְבָאִם Ps 57,5, cf. R Berichtigungen etc. in Monatsschrift 1894 p 425 — 9—10: cf. Deut 9,26. אשל & חבל, significations of Israel — 11—12: חֲדַד, חֵת & בוּז are put for the nations oppressing Israel, cf. R I p 137 note 13 & the literature mentioned there; בן־בכור = Israel, cf. to Nr. 133 l. 11 — 13b: cf. Exod 3,2; Is 11,11 — 15—16: God's speech. Cf. to the meaning of the single words Job 31,37; Ps 91,14; Is 62,2; Ez 39,27; 25,4 (but אֲיַשְּׁבֵם has the meaning of the Hif'îl here); Ps 32,10; Deut 33,3 (Pô'êl not bibl.); Hos 14,5.

135: E 229 — מִי־כָמוֹךָ, cf. headremark to Nr. 18 — Each of the single parts of the strophe, excepting the bibl. conclusions of the strophes, consist of three words; several words joined by Maqqâf are counted as one word, as remarked to Nr. 46 — 1c: Jer 31,19 — 2: Job 19,16 — 3c: עִמּוֹ refers to הַכֹּל — 4: Job 21,31 — 5b: „Beyond every praise of His creature" — 5c—6: Lev 25,28.

מִי־כָמוֹךָ הַיֹּעֵץ וְאֵין מֵנִיא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי
גַּם בֵּן וָאָח אֵין־לוֹ׃
מִי־כָמוֹךָ מֶלֶךְ לְבַדּוֹ בְרָאַנִי וְעַל־כְּנַף חַסְדּוֹ נְשָׂאַנִי
עַל־כֵּן אוֹחִיל לוֹ׃
מִי־כָמוֹךָ הִנְחַלְתָּ עַמְּךָ תְעוּדָה וַתִּבְחַר שֵׁבֶט יְהוּדָה
תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ׃
אָמוֹן לִבּוֹ שָׁלֵם הָבִין בְּנִרְאֶה וְנֶעְלָם
בִּקֵּשׁ סוֹד הָעוֹלָם וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ׃
בַּמֶּה לְדַעְתּוֹ יִתְרַצֶּה וְהוּא יֹשֵׁב מִקָּצֶה
וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא וְהִיא לֹא־נִתְּנָה לוֹ׃
רַב פֶּלֶא קֹנוֹ וְנִשְׂגָּב מִלִּבּוֹ וְעֵינוֹ
וְהוּא יוֹדֶה בִלְשׁוֹנוֹ כִּי לֹא יָכֹל לוֹ׃
הֵבִין מִתּוֹרָתוֹ פִּלְאוֹ וְאֵיךְ הָעוֹלָם בְּרָאוֹ
וְאִם־לֹא עַל־פִּי נְבִיאוֹ מִי יַגִּיד לוֹ׃
מָלֵא שַׁחַק הוֹדוֹ וְכָל־קְדֹשָׁיו בְּיָדוֹ
סֹבְבִים כֵּס כְּבוֹדוֹ שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ׃
בְּמַעֲלָה הַחַיּוֹת הֶעֱמִידָם וּבְמַטָּה חַיּוֹת כְּנֶגְדָּם
אַרְיֵה וְנֶשֶׁר וְאָדָם בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ׃
רָאוּ מְשָׁרְתָיו כֹּחוֹ וְהִגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ
שָׁמַיִם שִׁפְרָה בְרוּחוֹ וּשְׁאָר רוּחַ לוֹ׃
בְּרֵאשִׁית זְבֻל קָרָא וְאֶרֶץ עָמְדָה מְהֵרָה
וְאוֹר עָלָיו בָּרָא עָבִים סֵתֶר־לוֹ׃
יָצַק מַיִם בְּמוֹסָדָם וְיִבֵּשׁ אֲרָצוֹת וְהוֹלִידָם
וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם אֲרֻחַת תָּמִיד נִתְּנָה־לוֹ׃
מָאוֹר לְעַיִן יֶעֱרַב הֵקִים וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רָב
וְכֻלָּם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ׃
אָמַר לִבְרֹא בְּחָכְמוֹת בְּרִיאוֹת מִמַּיִם וַאֲדָמוֹת

7c—8: Eccl 4,8 — 10: Lam 3,24 — 11c: cf. Ps 78,68 — 12: Ps 21,3 — 13a: אָמוֹן is here general signification for the man striving for knowledge — 14b: Deut 33,21; 'that he may ascertain his beginning' (viz. of the universe) — 15a: cf. 1 Sam 29,4 — 16a: Job 28,12 — 16b: Gen 38,14 — 17: cf. Ps 139,6 — 18b: Gen 32,26 — 19a: cf. Ps 119,18 — 20b: Eccl 8,7 — 21a: cf. Ps 8,2 — 21b: The number of words has been disregarded on account of reference to Deut 33,3, unless a word is falsely left out — 22b: Is 6,2 — 23: 'Above He placed the angels of the throne, beneath (on earth) the animals, the lion etc. correspond to them' — 24b: Deut 33,17 — 25b: cf. Am 4,13 — 26a: Job 26,13 — 26b: Mal 2,15 — 28b: Job 22,14 — 29a: cf. 2 Kngs 3,11 — 30a: Ps 104,14 — 30b: 2 Kngs 25,30 (Jer 52,34) — 31b: Dan 11,11. 13 (without regard to the number of words on account of reference to the verse from the bible) — 32b: Est 3,5.

חַיּוֹת לְמִינִים וּבְהֵמוֹת   כִּי־בוּל הָרִים יִשְׂאוּ־לוֹ׃
יָזַם בְּתוּשִׁיַּת עִמּוֹ   וַיִּבְרָא אָדָם בְּצַלְמוֹ
אָדוֹן לְבֵיתוֹ שָׂמוֹ   הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ׃
רָאָה מַעֲשֵׂה יָדָיו   וַיַּשְׁכֵּן גַּן מַחֲמַדָּיו
וּלְהַרְבּוֹת צֶאֱצָאֵי יְלָדָיו   יִתֶּן־לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה־לוֹ׃
בָּנָה עֵזֶר מִצַּלְעוֹ   וּמֵעֵץ הַדַּעַת מְנָעוֹ
וַיָּבֹא הַנָּחָשׁ בְּרִשְׁעוֹ   עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל־רִיב לֹא־לוֹ׃
עֲוֹנוֹ הוֹדָה וְהִתְוַדַּע   נִטְרַד וּמִמָּוֶת נִפְדַּע
וְאֵם כָּל־חַי יָדַע   וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ׃
זַךְ בְּמִנְחָתוֹ וּמַעֲשֵׂהוּ   נִמְאָס קָם וַיַּהַרְגֵהוּ
כִּי אָמַר אַכֵּהוּ   פַּעַם אַחַת וְלֹא אֶשְׁנֶה לוֹ׃
רִשְׁעוֹ כִּחֵשׁ מִקּנוֹ   וּבְחֻבּוֹ טָמַן זְדוֹנוֹ
יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ   וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ׃
הוֹדָה אַחֲרֵי־כֵן לְעֹשׂוֹ   וַיֹּאמֶר הִסְכַּלְתִּי עֲשׂוֹ
גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא   וָשָׁב וְרָפָא לוֹ׃
בָּרָא לְמַעֲנֵהוּ בְּרִיאוֹת   עִמּוֹ סְלִיחוֹת נִמְצָאוֹת
וַיָּשֶׂם לְקַיִן אוֹת   קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ׃
חֲנוֹךְ שְׁבִיעִי לַדּוֹרוֹת   הָלַךְ בִּדְרָכִים יְשָׁרוֹת
וּלְאַחַר שָׁנִים סְפוּרוֹת   לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ׃
תָּעוּ יְהִירִים בְּיִצְרָם   וְהִשְׁחִיתוּ דַּרְכֵי צוּרָם
וַיֹּאמֶר לְהַאֲבִיד יִצְרָם   כִּי פֹּעַל אָדָם יְשַׁלֶּם־לוֹ׃
נִפְתְּחָה מִמַּעַל אֲרֻבָּה   וּמִתַּחַת תְּהוֹם רַבָּה
וַיָּבֹא נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה   הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ׃

34b: Job 40,20 — 35a: יזם cf. to Nr. 43 l. 59 — 35b: cf. Gen 1,27 — 36a: cf. Ps 105,21 — 36b: Gen 24,2 — 37a: cf. Gen 1,31; Is 5,12 — 37b: cf. Gen 2,15 — 38b: Exod 21,4 — 39a: cf. Gen 2,22; E מצלע — 39b: cf. Gen 2,17 — 40a: cf. Gen 3,1ff.; E ברשע — 40b: Prov 26,17 — 41b: נטרד, viz. from Paradise; cf. the so-called Targûm Jerûš. to Gen 3,24 & Midrâš rab. Gen. Chap. 15 (towards the end) — 42a: cf. Gen 3,20; 4,1 — 42b: Gen 38,18 — 43: 'Who was sincere in his gift & in his doing (Abel) — the despised (Qájin) rose against him etc.'; cf. Gen 4,4ff. — 44b: 1 Sam 26,8 — 45a: כִּחֵשׁ with מִן & acc. is not bibl.; it must perhaps be כִּחֵר — 45b: cf. Job 31,33 — 46: Job 20,27 — 47b: Gen 31,28 — 48a: Gen 4,13 — 48b: Is 6,10 — 49a: cf. Nu 16,30 with Gen 4,11; Prov 16,4 — 49b: cf. Ps 130,4 — 50a: Gen 4,15 — 50b: Hab 3,4, here = horns; cf. Midrâš Genes. rab. Chap. 22 (towards the end): קרן הצמיח לו — 51a: Of the ten generations from 'Âdâm till Nôaḥ ('Âbôt V, 2), as they are counted 1 Chron 1,1—4 — 52b: Exod 32,1; cf. Gen 5,24 & to it Midrâš rab. Genes. Chap. 25 (beg.) — 53b: cf. Gen 6,12 — 54a: יִצְרָם as Ps 103,14 — 54b: Job 34,11 — 55: cf. Gen 7,11 — 56a: cf. Gen 7,7 — 56b: Gen 13,1.

תְּהוֹם קָרָא לַעֲלִיּוֹתָיו   וְנִמְחָה הַיְקוּם וּשְׁמוֹתָיו
וְלוּלֵי תָּמִים בְּדֹרֹתָיו   פְּלֵיטָה לֹא־הָיְתָה לוֹ׃
יוֹנָה בְּאַרָה תַּעֲלֻמָּה   כִּי יָבְשָׁה הָאֲדָמָה
וְאַחַר שָׁנָה תְמִימָה   הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ׃
הִשְׁחִיתוּ בְנֵי־אִישׁ עֲלִילוֹת   לַעֲשׂוֹת בְּמִגְדָּל גְּדֹלוֹת
הֵמָּה בִקְשׁוּ לַעֲלוֹת   וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ׃
וְאָב מִנְּעוּרָיו תָּמִים   שִׁבַּר מַצְּבוֹת צְלָמִים
וְהוּא בֵּין הָעַמִּים   קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ׃
דִּגְלוֹ הוּקַם לָאֱמוּנִים   בְּהִתְגּוֹרְרוֹ בֵּין הַכְּנַעֲנִים
וְהוֹלִיד בֶּן־שִׁשָּׁה וּשְׁמֹנִים   פֶּרֶא בּוֹדֵד לוֹ׃
הָיָה בְעֶשֶׂר מְנֻסֶּה   וִיחִידוֹ בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה
שָׁאַל אַיֵּה הַשֶּׂה   וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ׃
בְּאַיִל נֶאֱחַז פְּדָעוֹ   וּמֵרֶדֶת שַׁחַת הוֹשִׁיעוֹ
וּבוֹ יִקָּרֵא זַרְעוֹ   וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃
נוֹלְדוּ לַנֶּעֱקָד תְּאוֹמִים   הַצָּעִיר אִישׁ תָּמִים
וְהָרַב אִישׁ דָּמִים   וּמְתַלְּעוֹת לָבִיא לוֹ׃
כַּאֲשֶׁר רַבּוּ הַיָּמִים   אָמַר לִבְזוּי עַמִּים
קוּם עֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים   וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם־לוֹ׃
בְּעֹרֹת הִלְבִּישׁ יָדָיו   חָלָק וְהָיוּ עֵדָיו
וַיָּרַח אָבִיו בְּגָדָיו   וַיִּגַּשׁ וַיִּשַּׁק־לוֹ׃
וְאַחַר בָּא הַגּוֹאֵל   וְהֵבִיא לֶחֶם מְגֹאָל
וְהַבְּרָכָה אֲשֶׁר שָׁאַל   קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ׃
דִּמָּה שֹׂטֵם בְּמַרְדּוֹ   וְיַעֲקֹב בָּרַח מִנֶּגְדּוֹ
וְיַרְדֵּן עָבַר לְבַדּוֹ   וּמַקְלוֹ יַגִּיד לוֹ׃
רָץ לַאֲחִי אִמּוֹ   וּבִבְנוֹתָיו עָבַד עִמּוֹ
וְהוּא מִתְהַלֵּךְ בְּתֻמּוֹ   וַיְהִי בִרְכַּת אֲדֹנָי בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ׃

57a: cf. Ps 42,8 — 57b: cf. Gen 7,4. 23 — 58a: cf. Gen 6,9 — 58b: Jo 2,3 — 59: cf. Gen 8,8ff. — 60a: Lev 25,30 — 60b: Song of S 2,11 — 61a: cf. Zeph 3,7 — 61b: cf. Gen 11,4 — 62b: Ps 49,15 — 63a: cf. B. Beer, Leben Abrahams p 5 & p 103 (note 34) — 63b: cf. 2 Kngs 18,4 & more frequently — 64b: Is 4,3 — 66a: cf. Gen 16,16; E has שבע instead of ששה — 66b: Hos 8,9 cf. Gen 16,12 — 67a: cf. 'Âbôt V,3 — 67b: 1 Sam 20,19 — 68: Gen 22,7. 8 — 69: cf. Gen 22,13; Job 33,24 — 70a: cf. Gen 21,12 — 70b: Gen 24,36 — 71—72a: cf. Gen 25,24. 27 — 72b: Jo 1,6 — 73b: cf. Ps 22,7; Ob 2 (referred to 'Ędôm = Esau) — 74a: Gen 27,4 — 74b: Job 12,11 — 75: cf. Gen 27,16 — 76: Gen 27,27 — 77b: Mal 1,7 — 78b: Prov 27,14 — 79: cf. Gen 27,41; דִּמָּה 'he intended', thus E explains, however לְמָרְדּוֹ is perhaps to be read instead of בְּמַרְדּוֹ (cf. Judg 20,5) — 80a: cf. Gen 32,11 — 80b: Hos 4,12 — 81: cf. Gen Chap. 29 — 82a: Prov 20,7 — 82b: Gen 39,5.

בֵּרְכוֹ כְּאַחַד הַנְּגִידִים   בְּצֹאן וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים
וּשְׁנֵים עָשָׂר יְלָדִים   אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ׃
נָסַע יַעֲקֹב וּבֵיתוֹ   וְלָבָן הִשִּׂיג אוֹתוֹ
וּמַלְאָךְ עָמַד לִקְרָאתוֹ   בַּדֶּרֶךְ לְשָׂטָן לוֹ׃
סוֹד אֶבֶן הֲקִימוּ   וְגַל לְעֵד הֱשִׂימוּ
וְזֶה וָזֶה נָאֲמוּ   לֹא־אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ׃
יָשַׁר בְּהָלְכוֹ לְאַדְמָתוֹ   מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים מְגַמָּתוֹ
וַיֵּצֵא עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ   וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ׃
מִלְּטוֹ מֵאִישׁ סָכָל   אֲשֶׁר לְהָרְגוֹ נָכָל
וַיָּשַׂר אֶל־מַלְאָךְ וַיֻּכָל   בָּכָה וַיִּתְחַנֶּן־לוֹ׃
הָיְתָה מֵאֲדֹנָי סִבָּה   וּלִבְכוֹר רָחֵל הִרְבָּה
מַלְבּוּשׁ בְּאַהֲבָה רַבָּה   כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא לוֹ׃
נִמְכַּר בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה   וְהָאֵל שְׁלָחוֹ לְמִחְיָה
וְרָעָב בָּאָרֶץ הָיָה   וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ׃
גְּמוּלָם הֵשִׁיב לָהֶם   וְאֶחָד אָסַר מֵהֶם
וְאַחַר שְׁלָחָם לַאֲבִיהֶם   וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ׃
יוֹסֵף נֶאֱסַף אֶל־עַמָּיו   וַיֵּהָפֵךְ לֵב קָמָיו
וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לַחֲכָמָיו   הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ׃
דִּמָּה אוֹיֵב לְהַשְׁמִידוֹ   וְעָלָיו כָּבְדָה יָדוֹ
עַד בְּפֶרֶךְ הֶעֱבִידוֹ   וּפָעֳלוֹ לֹא יִתֶּן־לוֹ׃
בָּנִים בַּיְאֹר הָשְׁלָכוּ   וְאָבוֹת בַּעֲבֹדֶת נִמְשָׁכוּ
וְלִישׁוּעַת אֵל חִכּוּ   אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ׃
נֶאֱקוּ זֶרַע יְשָׁרִים   וְאִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ אֹמְרִים
קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים   וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ׃
כִּמְעַט יְשֻׁרוּן נֶעְכָּר   וְחֶסֶד אָבוֹת נִזְכָּר
וְנִינָם אַחֲרֵי נִמְכַּר   גְּאֻלָּה תִּהְיֶה־לוֹ׃

83b: cf. Gen 30,43 — 84b: Gen 35,26 — 85: cf. Gen 31,21. 25 — 86: Num 22,22 — 87: cf. Gen 31,45 ff. — 88b: Am 7,8 — 89: cf. Gen 32,2. In the bibl.-hebr. language only the inf. לֶכֶת has suffixes. Regular forms of הלך are frequent in the New-Hebrew, cf. Albrecht ZATW XIX 1899 p 311 — 90a: cf. Gen 32,7. E עמו instead of עֵשָׂו — 90b: Gen 32,8 — 91b: cf. Gen 37,18. E אחר instead of אֲשֶׁר. Subject to מלטו is God — 92: Hos 12,5. אֶל is left out in E — 93a: cf. 1 Kngs 12,15 — 94: Gen 37,3 — 95: cf. Gen 37,28. 36; 45,5 — 96: Gen 42,5. 6 — 97a: cf. Ps 28,4 — 97b: cf. Gen 42,24 — 98b: Gen 46,1 — 99—100: cf. Gen 49,33; Exod 14,5; 1,8. 10 — 101b: cf. Ps 32,4 — 102a: cf. Exod 1,13. 14 — 102b: Jer 22,13 — 103a: cf. Exod 1,22 — 104b: Is 30,18 — 105a: cf. Exod 2,23. 24 — 105b: cf. Gen 11,3 & often — 106a: Hos 14,3 — 106b: Is 62,7 — 107b: cf. Exod 2,24; 6,3 ff. — 108: Lev 25,48.

בָּא עָנָו לָהֶם   וְהֶרְאָם תּוֹרוֹת אֱלֹהֵיהֶם
וַיֹּאמְרוּ בְּמַעַל יְדֵיהֶם   זֶה אֲדֹנָי קִוִּינוּ לוֹ׃
וַיְמַלְּלוּ צִירִים לְצָר   שְׁלָחָנוּ אֲשֶׁר־כֹּל יָצָר
שַׁלַּח עַמּוֹ מִמַּעְצָר   הוֹדִיעֵנוּ מַה־נֹּאמַר לוֹ׃
דִּבֵּר תַּנִּין בְּזַעְמוֹ   מִי אֲדֹנָי וּמַה־שְּׁמוֹ
הֲמִמֶּנִּי יְבַקֵּשׁ עַמּוֹ   אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֶב לוֹ׃
רָשָׁע לִבּוֹ מְלָאוֹ   וְהִקְשָׁה לִבּוֹ בְּחֶטְאוֹ
וּלְכַחֵשׁ שֵׁם בֹּרְאוֹ   אִוֶּלֶת הִיא־לוֹ׃
בֹּגֵד עָנָה עַזּוֹת   וְעֵינָיו אֹתוֹת חוֹזוֹת
וְלֹא־שָׁת לִבּוֹ גַּם־לָזֹאת   בָּז לְדָבָר יֵחָבֶל לוֹ׃
מְאֹד עָתְקוּ מִלָּיו   בְּהִכָּבֵד הַמַּכּוֹת עָלָיו
וְהוּא מִתַּעְתֵּעַ בַּהֲתָלָיו   לֹא־יֶאֱהַב לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ׃
צוּר יָסַר עֲוִילִים   וְהָלְכוּ בָנָיו גְּאוּלִים
וּפַרְעֹה בִּנְגָעִים גְּדֹלִים   וְחֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ׃
לִרְדֹּף יְדִידִים נִשְׂגְּבוּ   תַּנִּין וּקְצִינָיו וַיִּתְנַדְּבוּ
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִתְיַצְּבוּ   בֹּקֶר וְיֹדַע אֲדֹנָי אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ׃
חִדְּשׁוּ בָנִים מַהֲלָל   אַחֲרֵי עָבְרָם, בִּגְלַל
אֹיֵב בְּיָם צָלָל   וְגַם־קְבוּרָה לֹא־הָיְתָה לּוֹ׃
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה וְאֶפְרַיִם   לְאֵל אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם   כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ׃

136. Gẹʾullâ.

------ | ------ (a
------ (b

אֲיֻמָּתִי עֵדֶן שָׁמַמְתְּ   קוּמִי עֲלִי כִּי רָחַמְתְּ
מַה־יָּפִית וּמַה־נָּעַמְתְּ׃

109a: עָנָו Moses after Num 12,3 — 110a: cf. Neh 8,6 — 110b: Is 25,9 — 111a: צִירִים, Moses & Aron, the messengers of God — 112a: cf. Exod 5,1 & often — 112b: Job 37,19 — 113a: תַּנִּין, Pharaoh after Ez 29,3 (תַּנִּים) & more frequently — 113b: Exod 3,13; 5,2. E has מה אדני — 114b: Judg 6,31 — 115a: cf. Est 7,5 — 115b: Exod 7,3 & often — 116: Prov 18,13 — 117a: cf. Prov 18,23 — 118a: Exod 7,23 — 118b: Prov 13,13 — 120b: Prov 15,12 — 121b: cf. Is 35,9 — 122a: cf. Gen 12,17 — 122b: Hos 12,15 — 124a: Exod 14,13 — 124b: Num 16,5 — 126a: cf. Exod 15,10 — 126b: Eccl 6,3 — 128: Num 24,8.

136: E 138 — גְּאֻלָּה, s. headremark to Nr. 18 — 1a: אֲיֻמָּה signification of Israel, cf. to Nr. 45 l. 13; in Mẹʾôrâ, ʾAhạbâ & Gẹʾullâ very frequently. As Šẹwâ mob. & quiesc. are not taken notice of here, as always there, where only syllables are counted, is no reason to read אְמָּתִי — 2: Song of S 7,7; to be regarded as refrain.

בַּת חֵיקִי בְּפָנַיִךְ
חַיִּים, וְצוּף בְּשִׁנַּיִךְ
יֹפִי וְחֵן אֲזֵנַיִךְ
עֲגִילַיִךְ בְּאָזְנַיִךְ   וְעֵינַיִךְ בַּפּוּךְ שַׂמְתְּ׃
רַעְיָתִי בֵּין יְעָלוֹת
קוּמִי עֲלִי בַלֵּילוֹת
וְהֵן תֵּצְאִי בִמְחֹלוֹת
וְשָׁדַיִךְ כְּאֶשְׁכֹּלוֹת   אִם אֲשַׁמְתְּ בְּאוֹב קָסָמְתְּ׃
הֵיךְ הָיִית לִקְצָפָה
בַּנָּשִׁים הַיָּפָה
כַּשַּׁחַר נִשְׁקָפָה
וְכִי שָׁמוּךְ לִגְדוּפָה   אִם נָפַלְתְּ הוּקַמְתְּ קָמְתְּ׃
מַה־תִּתְאוֹנְנִי בִתִּי
קוּמִי לָךְ צְאִי אִתִּי
אֲבִיאֵךְ לְבֵית תִּפְאַרְתִּי
אֲנִי אִישֵׁךְ וְאַתְּ אִשְׁתִּי   עֲדִי עֶדְיֵךְ וְהִתְנֶחָמְתְּ׃

137. Gẹ'ullâ.

--------|--------

אִם אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רַע לִי   וְאָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֵלִי   וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי׃

בִּינוֹתִי בְּסִפְרֵי נְבִיאִים   וְדִבְרֵי יְשַׁעְיָה בְּמִכְתָּבוֹ
הָיוּ לְפָנַי נִקְרָאִים   כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָה לָבוֹא
הֵן דּוֹרוֹת עֹבְרִים וּבָאִים   וְעַם אֵל עֹמֵד בְּמַכְאוֹבוֹ
כִּי אֶלֶף שָׁנִים פְּלָאִים   יָרַד וּבִמְרִירוּת לְבָבוֹ
יֹאמַר אִם־תִּגְאַל גְּאַל וְאִם־   לֹא תִגְאַל הַגִּידָה לִי׃

3: בַּת חֵיקִי, pet name for Israel (cf. 2 Sam 12,3) — 5: אֲזֵנַיִךְ are your arms; cf. Deut 23,14 & the comm., also ibn ʿEzrâ himself, to the passage — 6a: cf. Ez 16,12 — 6b: cf. 2 Kngs 9,30 — 7—8: cf. Song of S 2,2. 10. 13 — 9: cf. Jer 31,3 — 10a: cf. Song of S 7,8. 9 — 10b: cf. 1 Sam 28,8 — 12: cf. Song of S 1,8 & more frequently — 13: cf. Song of S 6,10 — 14b: cf. Mi 7,8 — 15: cf. Lam 3,39 — 16: Song of S 2,10 — 17: cf. Jes 60,7 — 18a: cf. Hos 2,4. 18.

137: E 212; Brody, Kuntras p 36 Nr. נ"ז & (notes) p 77 — The last strophe is omitted in E & added p 169 after a ms. Damasc.; it is also to be found in other mss. & printed works, & there is no sufficient reason to doubt its authenticity — 1a: Ps 41,6 — 1b: Ps 94,18 — 2: Gen 31,42 (without אֵלִי) — 4a: cf. Est 6,1 — 4b: cf. Is 56,1 — 6: The poem is, therefore, written about 1120, cf. E to the passage (p 169). To פְּלָאִים יָרַד cf. Lam 1,9 — 7: Ru 4,4, where 'יִגְאַל in the sense of תִּגְאַל' according to the Mâsôrâ.

רָאִיתָ יְחֶזְקֵאל מַרְאוֹת   וְעָלַי נָשָׂאתָ מְשָׁלִים
הֲבִקַּשְׁתָּ דְּבָרִי לִרְאוֹת   וְשָׁאַלְתָּ לִבְנֵי אֵלִים
עַד־מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת   כִּי לֹא בָאָה שְׁנַת גְּאוּלִים
הֱשִׁיבַנִי עַל־פִּי נְבוּאוֹת   מַה־יֵּשׁ בְּיַד הַמַּשְׂכִּילִים
לַעֲשׂוֹת וַאדֹנָי הֶעְלִים   מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי:

מִי־יִתֶּן־לִי וְאֶתְחַבָּר   עִם דָּנִיֵּאל אִישׁ־חֲמֻדוֹת
אֲשֶׁר יָדַע פֵּשֶׁר דָּבָר   וְהֵבִין בְּכָל־מָשָׁל וְחִידוֹת
אֶתְחַנֶּן־לוֹ בְּלֵב־נִשְׁבָּר   וְאֶשְׁאָלֶנּוּ עַל־אֹדוֹת
הַקֵּץ, לִרְאוֹת אִם־עָבָר   וְאִם עוֹד נְבוּאוֹתָיו עֲתִידוֹת
אַנְשֵׁי לֵבָב יֹאמְרוּ לִי   מַה־זֶּה תִּשְׁאַל וְהוּא פֶּלִיא:

נִבְעֲרוּ חֲכָמַי וּנְבוֹנָי   וְאִישׁ מֵהֶם לֹא יָדַע מָה
וּמֵרֹב בְּכִי חָשְׁכוּ עֵינָי   כִּי עֵת פְּדוּתִי נֶעְלָמָה
וָאֲחַפֵּשׂ בְּתוֹרַת אֲדֹנָי   וָאֶמְצָא חֶפְצִי שָׁמָּה
כִּי אֵל יָשִׁיב שְׁבוּת הֲמוֹנָי   וְלוּ נִדְּחוּ בִּקְצֵוֵי אֲדָמָה
זֹאת הָיְתָה־לִּי נֶחָמָה   עַל־כֵּן אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי:

138. Qînâ.

------ | ----
(------)

אָמְרָה צִיּוֹן   אֵיךְ יְצָאֻנִי בָנַי
בְּצֵאתָם מֵאֵשׁ־   דָּת הַנְּתוּנָה בְסִינָי
בָּעֲרָה בָם אֵשׁ אֲדֹנָי:

9a: דברי, my affair — 10a: Dan 12,6 — 10b: cf. Is 63,4 — 12: 2 Kngs 4,27 — 13a: Ps 55,7 — 13b: Dan 10,11 — 14a: cf. Eccl 8,1 — 14b: cf. Prov 1,6; Dan 8,23 — 15a: cf. Job 19,16; Ps 51,19 — 17a: Job 34,34 — 17b: cf. Judg 13,18. In the first half of the girdle (17a) the girdle-rhyme (־לִי) is employed on account of the bible-verse, instead of the rhyme of the second half of the strophe-verses (־דות) — 18b: cf. 2 Sam 18,29 — 19a: cf. Lam 5,17 — 20: cf. Ps 1,2 — 21: cf. Deut 30,3. 4; E: ולא נודחו — 22a: cf. Ps 119,5; Job 21,2 — 22b: Job 32,10.

138: E 168; Qînôt le-tišʻâ be-'Âb (קינות לתשעה באב) according to Ritus Jemen, Aden 1891, p י b — קִינָה (plur. קִינוֹת & קִינִים) already in the bible signification for lamentation; in the New-Hebrew the Arabian אלמרתיה or מרתיה (المرثيّة), relat. the corresponding Hebrew expression תַּמְרוּר sometimes appears instead of it. The Qînôt belonging to the synagog. service are in the first place destinated for the 9th 'Âb, the great national mourning-day; they lament over the destruction of the temple, the devastation of the country, the loss of the independence etc. The poems of the Spaniards are as a rule in more general terms and deplore the sufferings of the exile, without specifying details more minutely. See particulars at Zunz, syn. Poesie p 71 f.; Dukes, Zur Kenntniß p 63 ff.

אָמַר אוֹיֵב   אִשִּׁי אָכְלָה אֶתְכֶם
אַנְשֵׁי צִיּוֹן   אַיֵּה־נָא אֱלֹהֵיכֶם
יָקוּמוּ וְיַעְזְרֻכֶם׃
אָמְרָה צִיּוֹן   בָּנַי כְּצִפּוֹר נִלְקָחוּ
בְּאַרְצוֹת זָרִים   מֵאֶרֶץ צְבִי נִדְּחוּ
בִּגְבוּרָתָם   בִּימֵי שַׁלְוָה בָּטְחוּ
בַּצַּר לָהֶם   לְשֵׁם נִשְׂגָּב לֹא בָרְחוּ
אֵיכָה שָׁכְחוּ   מִגְדַּל־עֹז שֵׁם אֲדֹנָי׃
אָמַר אוֹיֵב   בְּנֵי אֵל אָבַד שִׁבְרָם
חָשְׁכָה עֵינָם   כִּי כִבִּיתִי נֵרָם
בְּכֹחַ יָדִי   גָּבַרְתִּי עַל־צוּרָם
וְזֶה הָאוֹת כִּי   עַמּוֹ לְעֵינָיו יַחֲרָם
וְאָמַר בְּקוֹל רָם   קִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם׃
אָמְרָה צִיּוֹן   רָעוֹתַי לִי טֹבוּ
עַל־שֵׁם קָדְשִׁי   תַּעֲנוּגִים נֶחְשָׁבוּ
כִּי תוֹכְחוֹתָיו   לִי מִדְּבַשׁ עָרְבוּ
וְקִצֵּי יְשׁוּעוֹת   בָּנַי עוֹד יִקְרָבוּ
כִּי יָשׁוּבוּ   וְיָשֹׁב חֲרוֹן אַף־אֲדֹנָי׃
אָמַר אוֹיֵב   רָאִיתִי אֲשֶׁר עֵינַי
שָׁאֲלוּ, וְדָתִי   יְשָׁרָה וְאֵין קֵץ לְשָׁנַי
וְאֵיךְ בְּנֵי צִיּוֹן   תּוּכְלוּ לַעֲמֹד לְפָנַי
וּבַמֶּה תְשׁוּבוּן   וְהִתְעַוְּתָה דָת סִינָי
וְהָיְתָה יַד־אֲדֹנָי   בָּכֶם וּבַאֲבוֹתֵיכֶם׃
אָמְרָה צִיּוֹן   מְשַׂנְאֵי אֵל הֲלֹא שְׁמַעְתֶּם
דִּבְרֵי נְבִיאָיו   וְאֵיךְ דָּתוֹ חֵרַפְתֶּם
וַתִּתְהַלְלוּ   בְחֹק מִמֶּנָּה גְּנַבְתֶּם

1b: cf. Jer 10,20 — 2: cf. Deut 33,2 — 3: Nu 11,3; refrain for the strophes beginning with אמרה ציון — 4a: Exod 15,9 — 4b: cf. Nu 21,28 & more frequently — 5b: cf. Ps 115,2 — 6: Deut 32,38; refrain for the strophe beginning with אמר אויב — 8a: perhaps better לְאַרְצוֹת — 8b: ארץ צבי, favourite signification of Palestine according to Dan 11,16. 41; cf. to Nr. 97 v. 17 & Albrecht, Ḥarîzîs Leben etc., Göttingen 1890, p 16 — 9b: שַׁלְוָה, doc. שלותם contrary to the metre — 10a: Ps 107,6 & more frequently — 10b: cf. Is 12,4; Ps 148,13 — 11b: Prov 18,10 — 13a: cf. Ps 69,24 — 13b: cf. 2 Sam 21,17 — 16a: cf. Deut 27,14 — 16b: 1 Kngs 18,25 — 20: 'The end approaches which serves as salvation of my sons' — 21b: Num 25,4 — 22—23: cf. Eccl 2,10 — 24b: cf. 1 Sam 6,20 — 26: 1 Sam 12,15. About neglecting the number of syllables in literal quotations from the bible see to Nr. 4 l. 21 — 27—28: cf. Jer 25,3. 4 & more frequently — 29b: This idea is more frequently met with at Abr. ibn ʿEzrâ, cf. E 155,9; 156,12.

עַתָּה יָעִיר	יְמִין עֻזּוֹ וַאֲבַדְתֶּם
יַעַן אַתֶּם	הֲמִתֶּם אֶת־עַם אֲדֹנָי׃
אָמַר אוֹיֵב	מִכֶּם נְבִיאִים גָּמְרוּ
וְהַקַּדְמוֹנִים	אִם אֱמֶת וְתָמִים דִּבְּרוּ
בְּבַיִת שֵׁנִי	הַתַּנְחוּמוֹת עָבְרוּ
וְעָבְרוּ אֶלֶף	שָׁנִים וְעוֹד מַה־תְּשַׁבְּרוּ
וְאֵיכָה תֹאמְרוּ	הוּא יָבוֹא וְיֹשִׁעֲכֶם׃
אָמְרָה צִיּוֹן	דֹּב אֹרֵב אֲרִי־נֹהֵם
נְבוּאוֹת עֲתִידוֹת	אֱמֹר עַתָּה אַיֵּה הֵם
כִּתְּתוּ גוֹיִם	לְאִתִּים חַרְבֹתֵיהֶם
וְנִקְבְּצוּ נְפֻצַי	וְאֵלֶּה שְׁמוֹת שִׁבְטֵיהֶם
וְקָרָא לָהֶם	אַתֶּם כֹּהֲנֵי אֲדֹנָי׃

139. Qînâ.

אַחַי שִׁמְעוּ־נָא לִי	אַזְכִּיר בְּהָרִים קוֹלִי	צֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְאֵשׁ תּוֹקֵד בְּכִסְלִי	בְּזָכְרִי בְּיוֹם רַב אָפְלִי	צֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
בָּחַר שֹׁכֵן בְּקִרְבִּי	מֹשֶׁה לְשַׁסַּע לָבִיא	בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְנִבָּא בִּזְמַן חוֹבִי	יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא	בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
גְּמוּלֵי טוֹב גְּמָלַנִי	בְּיַד־מֹשֶׁה גְּאָלַנִי	בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וּבִזְמַן אֲשֶׁר גְּעָלַנִי	בְּיַד־יִרְמְיָה הִגְלַנִי	בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
דְּרָשַׁנִי בְּרֹב אֹתוֹת	בְּיַד־בֵּן לוֹ אֹתוֹת	בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְרָמַנִי בַחֲנִיתוֹת	כֹּהֵן מֵעֲנָתוֹת	בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
הָיָה לִי לְמוֹשָׁעוֹת	בְּעֶשֶׂר מַכּוֹת רָעוֹת	בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְנִפֵּי שְׁכִינָה נָעוֹת	בְּעֶשֶׂר מַסָּעוֹת	בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃

30a: Job 8,6; cf. Is 51,9 — 31: Nu 17,6 — 32b: cf. Ps 74,9 — 33b: cf. Judg 9,16. 19 — 34b: doc. תנחומות contrary to the metre — 35: Consequently the poem belongs to the time shortly after 1120; cf. Albrecht, ZDMG LVII p 423 (separ. impr. p. 3) — 36: Is 35,4 — 37b: Lam 3,10; Prov 28,15. This last strophe is omitted at E — 39: cf. Mi 4,3 (Is 2,4); understood as question — 40a: cf. Is 11,12 — 40b: cf. Ez 48,1 — 41: Is 61,3. 6. In the doc. there follows ישראל נושע בארני (Is 45,17), which is however to be left out.

139: E 170 — The number of syllables is vacillating between 5—7 — 2a: cf. Lev 6,2. 5. 6; Ps 38,8. E כסלי — 3a: cf. Nu 5,3 & more frequently — 3b: cf. Judg 14,5. 6 — 7b: does not appear correct; it is to be supposed here the mentioning of the staff of Moses, as contrast to חניתות (v. 8) — 8b: Jeremiah; cf. Jer 1,1 — 9b: The ten plagues, by which Pharao and the Egyptians were visited — 10: cf. Rôš ha-Šânâ fol. 31a; Midrâs 'Êkâ rab. Pętiḥtâ 25 (ר׳ יוחנן פתח). וְנַפֵּי is perhaps to be read instead of וְנִפֵּי, corresponding to the often repeated כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה.

וְיָצָא בְּשִׁיר וְנֵבֶל   עָם מֵעֱנִי סֵבֶל   בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וּלְעַבְדֶּת בְּיוֹם אֵבֶל   הִגְלַנִי לְבָבֶל   בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
מֹשֶׁה זֵכֶר וְאוֹת   הִרְאַנִי וְנִפְלָאוֹת   בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְיִרְמְיָהוּ חָקַק לְהַרְאוֹת   לִי מַכְאוֹב וּתְלָאוֹת   בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
מֹשֶׁה טֶרֶם גְּאֻלָּה   שָׁח כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה   בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְיִרְמְיָהוּ עַל־גּוֹלָה   בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלַּיְלָה   בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
מֹשֶׁה בְּשִׁירָה עֲרוּכָה   יְשׁוֹרֵר מִי־כָמֹכָה   בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְיִרְמְיָה מְקֹנֵן אֵיכָה   וּבָאָה קֶשֶׁת דְּרוּכָה   בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
מֹשֶׁה שָׂם בָּאָרוֹן   לֻחוֹת אַדִּירִירוֹן   בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְיִרְמְיָהוּ בְּיוֹם חָרוֹן   גָּנַז אֶת־הָאָרוֹן   בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
מֹשֶׁה קָרָא לְבָנַי   עַם נוֹשַׁע בַּאדֹנָי   בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְיִרְמְיָה שָׁת לַהֲמוֹנַי   שַׁלַּח מֵעַל־פָּנַי   בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃
מֹשֶׁה קִבֵּל שְׁכִינָה   בְּעוֹד אַרְבָּעִים שָׁנָה   בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם
וְיִרְמְיָה קִינוֹת עָנָה   בְּעוֹד אַרְבָּעִים שָׁנָה   בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם׃

XXXII. Jiṣḥâq ibn ʿEzrâ.

140. To R. Šemû'êl.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

פְּנִינֵי שִׁיר אֲשֶׁר לִבִּי חֲרִיטָן   הֲיֵשׁ מֵשִׁיב פְּרֵדוֹתָן לְחוֹטָן
לְיִפּוּת צַוְּארֵי שָׁרָן בְּדָרְן   וְסַפִּירָן וְכָל־אַבְנֵי בְהָטָן

11a: וְנֵבֶל, E תבל, which might only be explained after ʿArâkîn fol. 13a (כדי ליתן תבלין בנעימה) — 13a: E זכרו אות, which gives no sense — 13b: cf. Mi 7,15 — 15b: Exod 11,4; כַּחֲצֹת is left out at E — 16b: Lam 1,2 — 17b: Exod 15,11 — 18a: Lam 1,1 — 18b: cf. Is 21,15. At E 18b precedes 18a — 19: cf. Deut 10,5. For explanation of אדירירון as name of God see Zunz, syn. Poesie p 475 & M. Schwab, Vocabulaire etc. p 42. E has אדיר ירון, which gives no sense — 20: Thus according to 2 Macc 2,5; otherwise Sêder ʿÔlâm rab. Chap. 24: יאשיהו גנז הארון, wherewith all rabb. sources harmonise — 21b: Deut 33,29 — 22b: Jer 15,1 — 23b: בעוד, during; there are meant the forty years from the exodus from Egypt till the end of the wandering in the desert, i. e. till the death of Moses — 24: From the 13th year of Jôšijjâhû till the 11th year of Ṣidqijjâhû (cf. Jer 1,2. 3). E has בן instead of בְּעוֹד.

140: Oxf. 1970 I Nr. 354 (= O); ms. in possession of Mr. Ezra Sal. Silvera in Aleppo (= S). This ms. contains a collection of the poems of Jiṣḥâq ben ʾAbrâhâm ibn ʿEzrâ, of whom only one poem has been printed until now (a second perhaps in the Zeitschrift für hebr.Bibliogr. III p 124ff). Of special interest is one poem of the collection, that gives us unexpected explanation in a question, which until to-day could not be answered in a satisfying way; we mean the question whether Jiṣḥâq, as Ḥarîzî reports, has really turned Mahometan. In the poem, beg. כִּי הַזְּמָן חִצֵּי נְדוֹד שִׁלַּח, the poet complains in sharp words, until swearing, of a foreigner who falsely has accused him of apostasy from the faith of his fathers and of going over to

קְרַב הֵנָּה קְרַב הַשַּׂר שְׁמוּאֵל   וְהַגִּיעַ בְּשַׂרְבִיטָן וְשִׁבְטָן
שְׁאַל אֻתְהֶן וְתָקוּם עַל־נְדִיבוֹת   וְהִתְיָעֵץ בְּטוּב טַעְמָן וְעֵטָן
אֱמֶת יֶהְגּוּ וְאֵין עַוְלָה בְּפִיהֶן   וְהַנָּבִיא הֲלֹא דָרַשׁ לְאִטָּן
בְּמִשְׁקַל הָאֱמֶת עָלוּ וְעַל־כֵּן   בְּחֶרֶט הָאֱנוֹשׁ יָדֵי חֲרָטָן
וְדַע כִּי לִמְּדָן עֵבֶר אֲבִיהֶן   עֲדֵי הָיוּ אֲחֵי פֶלֶג וְיָקְטָן
וְלָמְדוּ מַעֲשֵׂי חַרְטֹם וְאַשָּׁף   וְכָהֵם יַעֲשׂוּ גַם־הֵן בְּלַהְטָן
וְאֵי מַשְׂכִּיל אֲשֶׁר צָפָה צְפוּנָן   וְאֵי גִבּוֹר אֲשֶׁר נָשָׂא שְׁלָטָן
וְהֵן רָצוֹת לְתַחְרוֹת הַבְּרָקִים   וְאִם מִתְנַהֲלוֹת הֵנָּה לְאִטָּן
וְשִׁמְשָׁן זָרְחָה עַל־הַקְּצָוֹת   הֲכִי צוּרָן מְעִיל אוֹרָה יַעְטָן
וְאֶתְמוֹל שׁוֹטְטוּ לִמְצֹא מְנוּחָה   וְעִמִּי מָצְאוּ חֶפְצָן בְּשׁוּטָן
בְּעַל בָּהֵן וְאִם תִּרְצֶה לְגָרְשָׁן   כְּתֹב הַיּוֹם כְּתֻבָּתָן וְגִטָּן
לְמַד לָחֶת־לְךָ רֹכְבִים עֲלֵיהֶן   וְשׁוּר מַעְשֵׂה אֲחִי שׁוֹבָל וְלוֹטָן
הֲתִדְרשׁ נַחֲלָה־לָּךְ בַּתְּבוּנָה   וְהֵן הֵנָּה בְּנֵי עַזָּן וְשִׁפְטָן

עֵבֶר = בְּנוֹ שָׁלַח ;אֶתְוַדְּעָה אֱל־דָּת בְּנֵי נֵכָר | אֶתְנַכְּרָה לִלְשׁוֹן בְּנוֹ שָׁלַח) Mahometanism cf. Gen 10,24). This accusation has, however, be maintained in spite of then protest of Jiṣḥâq, and the communication of Ḥarîzî is founded on it — 1: cf. DB. I notes p 66; the fem. suff. must not strike one, because the poets sometimes do not take notice of the differences of the genus — 2: שָׁר singer: 'that they decorate the neck of its singer with its pearls, sapphires & emeralds' (דַּר & בַּהַט Est 1,6). בְּהָטָן instead of בַּהֲטָן on account of the metre, likewise שְׁלָטָן instead of שִׁלְטָן (v. 9b) — 3b: cf. Est 5,2. Hif. with בְּ to touch, like Qal — 4a: cf. Is 32,8. O אֶתְהֶם — 4b: cf. Ps 119,66. Dan 2,14 — 5a: cf. Prov 8,7; Mal 2,6. O בפיהם — 5b: cf. Is 19,3; 'also the prophet needed its charm", the poet will equalise by it his verses to the words of the prophet, which is often met with at poets. In such cases the comparison concerns the poetical speech or the truth of the contents and the wisdom, which the poem reveals (cf. Jedaja ha-Penini ס' הפרדס [in Graeber, ʾÔṣar hassifrût III 1889/90] p 12 Chap. ח': בהיות המשורר חכם קראוהו נביא) — 6b: cf. Is 8,1. יָד masc., apparently also Zeph 3,16 etc., but see Albrecht ZATW XVI (1896) p 74f. — 7: cf. Gen 10,25; the verses are true children of ʿÊber, real Hebrew; O אביהם — 8: cf. Exod 7,11. O מעשה; S בלאטן (= בְּלָטָן cf. Exod 7,22) — 10: cf. Jer 12,5; Gen 33,14; for explanation cf. DB. I p 50 l. 54—55 (recte 49—50) & notes p 49f. & 89. S המה (instead of הֵנָּה) — 11b: יַעְטָן see to Nr. 43 l. 9 — 13: cf. Jer 3,14; 31,31. 'Marry them or, will you separate them, write at the same time with the letter of separation also the marriage-contract' (and pay the sum fixed in it, i. e. you cannot do it unpunished) — 14a: cf. 2 Kngs 18,23 (Is 36,8) — 14b: עֲנָה; cf. Gen 36,24. The sense is perhaps: you also can pasture the donkeys (if you cannot comprehend the value of the verses and turn away from them) — 15b: עַזָּן, Num 34,26, שִׁפְטָן, ib. v. 24, here both appellat.: of its (of the reason) mighty ones & kings, the verses are the emanation of highest wisdom; it is not absolutely necessary to put בַּתְּבוּנוֹת instead of בַּתְּבוּנָה (15a), but the word is to

וְתֵדַע כִּי לְשׁוֹנָן קִלְּשׁוֹנָן   וְתָשׁוּר כִּי חֲנִיתוֹתָן בְּעֵטָן
שְׁתַּיִם יִרְדְּפוּ מֵהֶן רְבָבָה   וְעַל־כֵּן אַל־תְּהִי בוֹזֶה מְעַטָּן
הַתְּתַרַפֵּס בְּרַצֵּיהֶן וְתִשְׁכַּב   בְּשַׁלְמָתָן וְלֹא תָשִׁיב עֲבֹטָן
וְתִבְחַל נַפְשְׁךָ בָּהֶן וְתָשׁוּב   לְהִתְרַפֵּא בְּטוּב צָרְיָן וְלֹטָן
אֲנִי הָאִישׁ אֲשֶׁר כַּטַּל הֱרִיקָן   וְכַמָּן מִשְׁתֵּי יָדָיו לְקָטָן
וְכָרוּחַ אֲצָלָן מִלְּבָבוֹ   וּמִפִּיהוּ כְּנֹפֶת צוּף חֲלָטָן
וְשִׁמְךָ יִהְיֶה נִקְרָא עֲלֵיהֶן   בְּעֵת הִתְיַחֶשְׂךָ בִּלְבַד לְשִׁבְטָן
אֲהָהּ לַשָּׂר וְשִׁירוֹתָיו אֲשֶׁר שָׁר   אֲשֶׁר עַל־פִּי נְבָלַי לֹא פְרָטָן
אֲשֶׁר אִם שָׁר בְּקֶרֶב הַכְּסִילִים   חֲשָׁבוּהוּ לְמוֹ חַזָּן וּפַיְּטָן
וְאוּלָם עַל־בְּנֵי סִכְלוּת חֲמָסָן   אֲשֶׁר דִּמּוּ לְהַכְרִית אֶת־פְּלִיטָן
בְּיַעַן עָבְדוּ בָהֶן עֲבָדִים   וְנָשׁוּ בָם אֲבָל לִבִּי שְׁמָטָן
וְהוּא קָרָא דְרוֹר לָהֶן וְשִׁלַּח   רְצוּצֵיהֶן וְכַמִּשְׁפָּט שְׁפָטָן
אֱמֹר מַה־לָּךְ לְאָחוֹר אוֹ לְפָנִים   וְתִדְרֹשׁ מַה־לְּמַעְלָן מַה־לְּמַטָּן
עֲנֵה לַשָּׂר אֲשֶׁר הַשִּׁיר בְּיָדוֹ   וְאוּלָם לֵהּ יְהַב מַלְכוּ וְשָׁלְטָן
וְהוּא נִכְבָּד וְלוֹ נָאֶה כְבוֹדוֹ   וְאַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ וְיִקְטָן
הֱיֵה מַבְדִּיל לְבֵין גָּדוֹל וְגָדֵל   וְשׁוּרָה מַה־לְּבֵין קָטוֹן וְקָטָן
וְהַמַּשְׂכִּיל אֲשֶׁר גִּלָּה וּפָשַׁט   קְשִׁי סוֹדָן וְהִקְשִׁיא אֶת־פְּשָׁטָן
יְמֵי פֵרוּדְךָ מָה אָרְכוּ לִי   כְּאִלּוּ נִתְקְעָה שֶׁמֶשׁ בְּסַרְטָן

---

be understood thus — 16a: cf. DB. I, notes p 89f.; O לשונך קלשונך — 16b: חֲנִיתוֹתָן (instead of חֲנִיתֹתֵיהֶן) cf. Gesen.-Kautzsch § 91,3 note — 17a: cf. Deut 32,30 — 18: cf. Ps 68,31; Deut 24,13. The הֲ in הֲתִתְרַפֵּס perhaps as confirmation: truly, you will stretch yourself... — 19a: cf. Zech 11,8; O ותבהל — 19b: cf. Gen 37,25 — 21: O וברוח & בנפת. חלט, 1 Kngs 20,33, means after Targûm & older commentators 'to tear from', here perhaps 'to make flow' — 22b: 'If you only rank yourself with their stem', if you want to have nothing to do something with other poets. These poets are done with in v. 23—24, which are to be comprehended as inserted — 23a: וְשִׁירוֹתָיו, see to Nr. 108 l. 17b — 25—27 are missing in O — 25b: cf. Ob 14 — 26b: cf. Deut 15,2. 3 — 27: cf. Jer 34,8; Is 58,6 — 28: cf. Mišnâ Ḥagîgâ II, 1; here perhaps only: 'why care oneself about others?'. או, O לא; מַה־לְּמַטָּן, O ומה למ׳, S או למ׳ — 29a: לַשָּׂר, S לשיר — 29b: cf. Dan 7,14 — 30a: ולו, S ולך — 31—32: Superficially regarded there is no difference between גָּדוֹל & גָּדֵל, between קָטוֹן & קָטָן, but more exactly taken one is written def. (חסר) & the other plene (מלא), one can be perfectly small, absolutely unimportant, & on the other hand obtain a perfect greatness; this difference, these different modifications of the value & of the importance of a man (here first of all of a poet) may be well respected by the friend, to whom the poem is dedicated, the poet naturally hopes to come well off by it. This is perhaps the sense of these verses, which, moreover, must be previously rectified: viz. O reads 31a לְבֵין גָּדוֹל וְגוֹדֶל, wherefore, as a side-remark shows, somebody also wanted to read in 31b לְבֵין קוֹטֶן וְקָטָן, but S has curiously

וְאוּלָם הַזְּמָן בָּא בֵין שְׁנֵינוּ   וַיָּצָא הַנֹּדֵד אִתּוֹ לְשָׂטָן
יְבַכֵּנִי וּבַל אֶעְצֹר דְּמָעַי   בְּנוֹת עֵינִי עֲלֵי לֶחְיִי שְׁחָטָן
עֲדֵי שָׁפַךְ לְכָל־רוּחַ דְּמֵיהֶן   וְלַצָּפוֹן וְלַדָּרוֹם שְׁחָטָן
וְתֹלְדוֹתָיו הֱפִיצוּנִי לְרָחוֹק   וְאֵין מִסְתּוֹר וְטָבַעְתִּי בְטִיטָן
וְקָשׁוֹת דִּבְּרוּ עִמִּי כְּאִלּוּ   בְּפִיהֶן מַדְקְרוֹת חֶרֶב בְּבוֹטָן
הֲלֹא אָנוּד לְמוֹרָשֵׁי לְבָבִי   אֲשֶׁר אָז עֲזָבוּ יַחְדָּו לְעֵיטָן
יְפַתַּח אֵל יְדֵי חֶבְרָה וְיִקְפֹּץ   יְדֵי פֵרוּד אֲשֶׁר כַּיּוֹם פְּשָׁטָן
וְיָשׁוּבוּ יְמֵי חָרְפִּי כְּקֶדֶם   וְאָז אֶשָּׂא עֲוֹן פִּשְׁעָן וְחוֹטָן
וְאֶשְׁתַּחְוֶה וְאֶתְוַדֶּה וְאוֹדֶה   לְרֹקַע מוֹסְדוֹת תֵּבֵל וְנוֹטָן:

XXXIII. Jaʿaqôb ben ʾElʿâzâr.*)

141. Change and turn.

‿‿‿◡ ‿‿‿◡

דְּבַר אָדָם בְּלִי יַעְמֹד   בְּעֵינוֹ, יָד לְיָד יִשְׁנֶא
וְעֵת יָקוּם וְעֵת יֵשֵׁב   וְעֵת יִסַּע וְעֵת יַחְנֶה
וְעֵת יִגְדַּל וְעֵת יִדַּל   וְעֵת יַעְשִׁיר וְעֵת יַעְנֶה
וְעֵת יִשְׂחַק וְעֵת יִזְעַק   וְעֵת יַהְרֹס וְעֵת יִבְנֶה
וְעֵת יָגִיל וְעֵת יָחִיל   וְעֵת יַצְדִּיק וְעֵת יוֹנֶה
וְשַׁחַר יַעֲבֹד צוּרוֹ   וְעֶרֶב לֹא לְאֵל יִפְנֶה

31a וְדִישׁוֹן לְבֵין דִּישׁוֹן! Pay attention to the use of לְבֵין (bibl. בֵּין — לְבֵין). O has instead of 32 ואז תצדק בדברך ותזכה | בשפטך ומשפטן כשפטן (cf. Ps 51,6; the second half of the verse is unintelligible in this form) — 33b: ‘as if the sun were in the (constellation of) cancer’. When the sun has reached the beginning of cancer (90°), the days are the longest; this length of days will not decrease, thinks the poet, who has been left by his friend — 34a: O הַנֹּדֵד instead of הַזְּמָן — 34b: cf. Num 22,32; O הַזְּמָן instead of הַנֹּדֵד — 35b: בְּנוֹת עֵינִי, plur. to בַּת עַיִן, eye-ball; O בָּבוֹת ע׳ plur. to בָּבָה, but this has a firm Qâmeṣ — 36b: שְׁחָטָן = שְׁטָחָן as some commentators explain Hos 5,2 — 37a: וְתֹלְדוֹתָיו, viz. תֹּלְדוֹת הַזְּמָן (l. 34) — 37b: cf. Ps 69,15 — 38a: cf. Gen 42,7. 30 (after which אִתִּי would be better) — 38b: cf. Prov 12,18; בְּבוֹטָן = בְּבוֹטְאָן (= בְּבָטְאָן, cf. Ges.-Kautzsch § 74 note 2, cf. to v. 41b). O בפיהם — 39a: cf. Job 17,11 — 39b: cf. Is 18,6 — 40a: וְיִקְפֹּץ like Deut 15,7; O וידפוק — 41a: cf. Job 29,(2.) 4 — 41b: וְחוֹטָן cf. to 38b; but perhaps better וְחֶטְאָן = וְחֶטָן after Nu 15,28 (besides also פִּשְׁעָן instead of פְּשָׁעָן) — 42b: cf. 2 Sam 22 (Ps 18),16; O מוסדות ארץ, Is 40,21.

141: 1: cf. Lev 13,5. 37 — 5b: יַצְדִּיק, perhaps better יִצְדַּק — 6b: לֹא לְאֵל = לְלֹא־אֵל, cf. Deut 32,21.

*) From the Mešâlîm (מְשָׁלִים), ms. München, Nr. 207[2] in Steinschneider's catalogue; the following numbers 142—143 have been taken from the same source. The ms. is known to be very incorrect.

וְיֵשׁ נִשְׁעָן עֲלֵי־הוֹנוֹ   וְהוּא עַל־בַּעֲלוֹ יִזְנֶה
וְיֵשׁ נִשְׁעָן בְּהוֹד תֵּבֵל   וּמִשְׁעַנְתּוֹ רְצוּץ קָנֶה
וְיֵשׁ יִיגַע לְהַעֲשִׁיר אַךְ   לְלִבּוֹ מַחֲלָה יִקְנֶה
דְּבַר אִישׁ כָּל־יְמֵי חַיָּיו   הֲיִסָּפֵר הֲיִמָּנֶה
וּמַשְׂכֻּרְתּוֹ בְּעֵת וָעֵת   עֲשָׂרָה יַחֲלִיף מֹנֶה
תְּבַקְשׁוּ אַחֲרֵי כָל־זֹאת   וְהֵן אֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה׃

142. Love-song.

-- -◡-- -◡-

כֹּסוֹת בְּדֹלַח מִבְּלִי יַיִן   צַחוֹת לְבָנוֹת הֵן מְזֻקָּקוֹת
יִתְמַלְּאוּן דִּמְעַת כְּרָמִים אָז   אֶרְאֵם אֲדַמְדַּמּוֹת יְרַקְרַקּוֹת
וַיִּרַקְּדוּ תוֹכָן בְּנֵי־רֶשֶׁף   יִתְמַלְּאוּ כִמְאַזְּרֵי זִיקוֹת
הִתְבֹּשְׁשׁוּ אוֹ נִכְלְמוּ אוֹ אֵיךְ   לֹא עַיִן מְלֵאוֹת הִיא כְעַיִן רֵקוֹת
כֵּן חֹק צְבָאוֹת עֵת פְּגֹשׁ דוֹדִים   יִתְאַדְּמוּ פָנִים וְגַם רַקּוֹת
יִתְאַדְּמוּ מִדַּם לְבַב חֹשְׁקִים   כִּי לֵב יְדִידִים גֹּזְלוֹת עֹשְׁקוֹת
קוּמִי צְבִיַּת חֵן וְהַשְׁקִינִי   כֹּסוֹת גְּדֹלוֹת אַחֲרֵי רַקּוֹת
מִי־יִתְּנָה כוֹסִי שְׂפַת רַעְיָה   כִּי מְתֻקָּה מִכָּל־כְּלֵי הַשְּׁקוֹת
כִּי־כֵן תְּעוּדַת חֹשְׁקִים לִשְׁתּוֹת   בִּשְׂפַת צְבִיַּת חֵן וְכֵן חֻקּוֹת׃

143. The decay of time.

-◡-- -◡-- -◡--
--- -◡-- -◡--

לֹא אֶתְמְהָה עַל־רֹצְחִים רָצְחוּ   רַק אֶתְמְהָה עַל־בֹּגְדִים בָּגָדוּ
נִבְחָר מְרַצֵּחַ וְכָל־אַנְשֵׁי מְרִי   מִבֹּגְדִים מֵהָאֻמָּה שֻׁדָּדוּ
אַיֵּה מְתֵי אֹמֶן וְאַיֵּה בַּעֲלֵי   הַתֹּם וְאָנָה הָלְכוּ נָדָדוּ
כַּמָּה אֲבַקְשֵׁם יוֹם לְיוֹם בִּבְנֵי זְמָן   אַךְ לֹא מְצָאתִים כִּי כְבָר אָבָדוּ
הִנֵּה בְאָזְנֵינוּ דְּבַר אֹמֶן וְתֹם   נִשְׁמַע וְלֹא־נוֹדַע מְקוֹם נוֹעָדוּ
אִמְרוּ הֲרוּחַ יָם עֲלֵיהֶם נָשְׁבָה   בָּאוּ מְצוּלַת יָם וְשָׁם עָמָדוּ
אִם בַּסְּעָרָה הֶעֱלוּ, בִּידֵי אֲשֶׁר   קִנֵּא לְשֵׁם אֵל נִתְּנוּ הָפְקָדוּ
אִמְרוּ הֲתֵדְעוּ אֵי נְתִיבוֹת דָּרְכוּ   לֹא בְלֵבַב יָם בָּאֳנִי צָעָדוּ
אִם תֹּאמְרוּ כִּי נִהֲגָם צָר בַּשְּׁבִי   אֵיךְ כַּנְּבָלִים בַּשְּׁבִי נֶעְבָּדוּ

7b: וְהוּא, ms. והונו — 8b: cf. 2 Kngs 18,21 (Is 36,6) — 9a: cf. Prov 23,4 — 11: cf. Gen 31,7. 41 — 12b: 1 Kngs 18,26. 29.

142: 1b: ms. הם — 2a: דִּמְעַת כְּרָמִים, metaph. for wine. אז, ms. או — 2b: cf. Lev 14,37 — 3a: תוכן, ms. תוכו — 3b: cf. Is 50,11 — 5b: רַקּוֹת, plur. of רַקָּה temple — 7b: רַקּוֹת thin (Gen 41,19. 20. 27), here: small; but perhaps דַּקּוֹת is to be read, cf. talmud. בְּהֵמָה דַקָּה small cattle — 8b: cf. Est 1,7.

143: 1a: עַל, ms. עלי — 1b: cf. Is 24,16 — 2a: מְרִי, ms. מדי — 3b: cf. Jer 9,9 — 5b: cf. Nah 3,17 — 7: cf. 2 Kngs 2,1. 11; 1 Kngs 19,10. 14 (meant is ᾿Êlîjâhû the prophet). אם, ms. ואם; בִּידֵי, ms. ביד; אֵל, ms. ארני — 8a: הֲתֵדְעוּ, ms. התעו — 8b: בְּלֵבַב, ms. בלב.

אוֹ נֶחְבְּאוּ אַיֵּה חֲנִיכֵיהֶם וְאֵי   לְמֻדִים אֲשֶׁר מִשְׁפָּט וְדִין לָמָדוּ
אוֹ אִם זְמַן הִכָּם בְּיוֹם הִלָּחֲמָם   אַיֵּה שְׂרִידֵיהֶם אֲשֶׁר שָׂרָדוּ
אֵי סוּת אֱמוּנָתָם וְאֵי מַלְבּוּשׁ הֲדַר   תֻּמָּם וְאֵפוֹד בַּר אֲשֶׁר אָפָדוּ
אוֹ אֵי צְנִיפֵי מַהֲלָלָם צָנְפוּ   אַיֵּה רְבִיד יָשְׁרָם אֲשֶׁר רָבָדוּ
אַיֵּה עֲדִי הוֹדָם וְתִפְאַרְתָּם וְאֵי   כָּל־מַחֲמַדֵּיהֶם אֲשֶׁר חָמָדוּ
אַיֵּה חֲלִי חֶמְדָּם וְנֵזֶר נָעֳמָם   אַיֵּה רְפִידַת תֹּם אֲשֶׁר רָפָדוּ
אֵי שַׂהֲרֹן הַחֵן אֲשֶׁר עַל־לִוְיוֹ־   תֵיהֶם וְאֵי קִשְּׁרֵי יְקָר עָנָדוּ
אַיֵּה כְּלֵי מַרְאָה וְאֵי בַר נִשְּׁקוּ   בָּם רֶפְדוּ שָׂרִים וְהִתְפָּרָדוּ
אֵי קַשְׁתוֹת תֻּמָּם אֲשֶׁר מְגֹעֲרַת   יִתְרָם גְּדוּדִים רָגְזוּ חָרָדוּ
אֵי מוֹשְׁבוֹת צִדְקָם וְאֵיךְ הִתְעַתְּדוּ   גַּלִּים עֲלֵי אַשְׁדוֹת אֱמֶת יָסָדוּ
דִּרְשׁוּ עֲלֵי־סֵפֶר אֱמוּנָה אִישׁ וְאִישׁ   לֹא נֶעְדְּרוּ מֵהֶם וְלֹא פָקָדוּ
לוּלֵא יְרָא אֵל אָמְרָה לֹא־נִבְרְאוּ   אוֹ כִּי לְאַחַר נִבְרְאוּ טֹרָדוּ
כִּי אֵיךְ בְּנֵי תֵבֵל בְּלִי תֹם נִשְׁאֲרוּ   עַד אִישׁ בְּאִישׁ מָרוּ וְגַם מָרָדוּ
לֹא אֶמְצְאָה כִּי אִם־בְּרִית מֵפֵר וְעֵת   אֶשְׁאַל הֲיַעַמְדוּ אֲזַי יִמְעָדוּ
אֵין בָּם לְבַד כָּבֵד עֲלֵי־כָבֵד עֲדֵי   מֵחוֹל וְעֹפֶרֶת בְּדִיל יִכְבָּדוּ
עֵת אֶחֱשֹׁב כִּי מַעֲשׂוֹת רַע נִחֲמוּ   אָז עַל־דְּבַר פֶּשַׁע וְשָׁוְא שָׁקָדוּ
לֶחֶם כְּזָבִים כָּל־יְמוֹתָם לָחֲמוּ   לִבָּם בְּכַפַּת עַוּוּת וְאוֹן יִסְעָדוּ
יִתְמַכְּרוּ יִתְנַכְּרוּ גַּם יַהְכְּרוּ   לָאֵל וְלֹא בוֹשׁוּ וְלֹא יִפְחָדוּ
כִּי לַעֲשׂוֹת דִּבְרֵי נְבָלָה נִקְבְּצוּ   וּלְהַעֲבִיר אֹמֶן וְתֹם נִצְמָדוּ
חָמָס וְשֹׁד אֶקְרָא לְסֶלֶף בֹּגְדִים   כִּי יַהֲרוּ קַשׁ וַחֲשַׁשׁ יָלָדוּ
אֵיכָה נְבָלִים רוּם בְּכָל־יוֹם יַעֲלוּ   אֵיכָה נְדִיבִים עַד־שְׁאוֹל יָרָדוּ
הָהּ כִּי קְרִיּוֹת הָאֱמוּנָה שָׁמֵמוּ   הָהּ מַעְבְּרוֹת תֹּם נִתְפְּשׂוּ נִלְכָּדוּ

10b: לָמָדוּ, ms. עמדו — 11: cf. Josh 10,20 — 12a: ms. סוס אמנותם (!) — 12b: ms. אפוד בד (1 Sam 2,18 & often), which is not at the place here; we put instead of it בַּר purity, Ps 2,12, according to some commentators (cf. v. 17a) — 13a: צָנְפוּ, ms. אשר צ׳ — 13b: אַיֵּה רְבִיד, ms. אי הרביד; יָשְׁרָם, so ms. but in our opinion מִשְׂרָה would be better — 16: עַל־לִוְיוֹתֵיהֶם, cf. Prov 1,9; 4,9; ms. עלי ליותם — 17a: cf. v. 12b. כְּלֵי מַרְאָה is scarcely right — 17b: והתפרדו and who have now dispersed (as they are not to be found) — 18a: מְגֹעֲרַת, ms. מגעת — 19: cf. Job 15,28. אַשְׁדוֹת fundaments; ms. has על אשדת; אָשְׁיוֹת would perhaps be better — 20: cf. Is 34,16; פקד to be missed, Qal in the sense of the Nif. — 21a: יְרָא אֵל, ms. יראת ארני — 22a: אֵיךְ, ms. אך — 22b: cf. Neh 9,26 — 24a: כָּבֵד the troublesome man; in this sense the word is often used in New-Hebrew — 24b: cf. Job 6,3 — 25a: עֵת, ms. עד — 26a: Prov 23,3. יְמוֹתָם, ms. ימותיו — 26b: אָוֶן = און, bibl. in this sense only with suff. — 27a: יַהְכְּרוּ cf. Job 19,3. גַּם, ms. בם — 27b: cf. Is 44,11. לָאֵל, ms. לאדני; it is to be recommended to read פָּחֲדוּ instead of יִפְחָדוּ — 29a: cf. Jer 20,8; Prov 11,3 — 29b: cf. Is 33,11 — 31a: After the ancient linguists קְרִיּוֹת (Jer 48,41 with the article!) is not proper name of a town, but plur., towns — 31b: cf. Jer 51,32; Judg 3,28.

הִתְפֹּצְצוּ הָרֵי חֲסָדִים שָׁחֲחוּ   גַּם שֹׁמְרֵי חֹמוֹת אֱמֶת נִשְׁמָדוּ
אִם אָמְרָה לֹא אֶזְכְּרֵם הֵן בַּעֲדָם   לִבִּי וּמוֹרָשָׁיו כְּאֵשׁ יָקָדוּ
יָהּ אִם לְפָנִים נִפְרְדוּ תֹם וֶאֱמֶת   יִתְקַבְּצוּ הַיּוֹם וְיִתְאַחָדוּ
שָׂא נֵס אֱמוּנָתָם וְדֶגֶל זָהֳרָם   גַּם חִזְקָה תָרְנָם וְיִתְעוֹדָדוּ׃

XXXIV. Jôsêf ibn Zẹbârâ.*)

144. Dedication.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

רְאוּ סֵפֶר בְּעֵט צַחוֹת כְּתַבְתִּיו   וּמֵרֹאשׁ הַרֲרֵי־שֵׂכֶל חֲצַבְתִּיו
וּמִדִּבְרֵי בְנֵי בִינָה קְבַצְתִּיו   וּמֵאִמְרֵי מְתֵי חָכְמָה אֲסַפְתִּיו
זְהַב מִלִּים בְּאֵשׁ בִּין הֶעֱבַרְתִּיו   לְבִלְתִּי יִהְיֶה בוֹ סִיג צְרַפְתִּיו
וְכֶסֶף מַאֲמָר בַּלֵּב כְּנַסְתִּיו   וְדַר שֵׂכֶל בְּיַד רַעְיוֹן לְקַטְתִּיו
לְרַב שֵׁשֶׁת נְשִׂיא עַמִּי שְׁלַחְתִּיו   לְמַעַן אַהֲבַת נַפְשִׁי אֲהַבְתִּיו
גְּבִיר מִכָּל־בְּנֵי מִשְׂרָה בְחַרְתִּיו   וְלִהְיוֹת שַׂר וְאָדוֹן לִי לְקַחְתִּיו
וְגוּפִי לַצְּמִיתֻת לוֹ מְכַרְתִּיו   לְבַל־תֹּאמַר שְׁנַת יוֹבֵל גְּאַלְתִּיו
וְכֵן לִבִּי אֲחֻזָּה לוֹ נְתַתִּיו   וְלוּ שָׁב אֶל־צְלָעַי לֹא אֲחַזְתִּיו
וְרוּחִי לֶאֱהֹב אֹתוֹ בְּחַנְתִּיו   וְאִלּוּ יֶאֱהַב בִּלְתּוֹ מְאַסְתִּיו
וְחִשְׁקוֹ תּוֹךְ סְגוֹר לִבִּי סְגַרְתִּיו   וְלוּ גִלָּה לְאִישׁ סוֹדוֹ קְרַעְתִּיו
וְלֹא יָדְעוּ מְקַנְאִים אָן טְמַנְתִּיו   עֲדֵי גִלּוּ דְמָעַי סוֹד צְפַנְתִּיו
שְׁמוֹ רָבִיד לְצַוָּארִי רְבַדְתִּיו   וְעַל־רֹאשִׁי עֲטָרוֹת לִי עֲנַדְתִּיו
וְעַל־לִבִּי בְּעֵט בַּרְזֶל חֲקַקְתִּיו   לְבַל־יוּכַל אֱמֹר דִּמְעִי מְחַקְתִּיו
דְּבָרוֹ צוּף אֱלֵי חִכִּי טְעַמְתִּיו   וְעַל־כֵּן כֶּאֱכֹל הַמָּן אֲכַלְתִּיו
וְסִפְרוֹ בַּחֲדַר לִבִּי גְנַזְתִּיו   לְבַל־יֹאמְרוּ בְנֵי עַיִשׁ גְּנַבְתִּיו
וּמָתוֹק מִדְּבַשׁ אֶל־פִּי חֲשַׁבְתִּיו   בְּעֵת מִתַּאֲוָה יָדוֹ נְשַׁקְתִּיו

32a: cf. Hab 3,6; ms. has like the text in the bible שחו, which, however, is contradictious to the metre — 32b: cf. Song of S 5,7 — 33a: אֶזְכְּרֵם, ms. אזכרה — 33b: יָקָדוּ, ms. יוקדו — 34a: ms. אמת תם — 34b: וְיִתְאַחָדוּ, Hitp. after Ez 21,21, to join — 35a: שָׂא נֵס, ms. שאנם. וְדֶגֶל, ms. ורגל — 35b: cf. Is 33,23.

144: 1b: cf. Deut 33,15 — 2a: E¹ קצבתיו — 3a: cf. Num 31,23 — 5a: Šêšet Benveniste is meant — 5b: cf. 1 Sam 20,17. למען = יען, because, like Gen 18,19; cf. RaŠJ to the passage. The poets often employ the word in this sense, cf. Nr. 4 l. 12 & to Nr. 23 v. 15b — 7a: cf. Lev 25,23. 30 — 10b: סודו (cf. Am 3,7), E² אותו — 11a: E² מקנאי — 11b: cf. DB. I notes p 118 — 12b: Job 31,36 — 13b: יוּכַל, E² יוּכְלוּ — 15a: וְסִפְרוֹ, E² וסודו — 16b: יָדוֹ the hand of the praised man; perhaps ידי with E² after Job 31,27. E¹ has תמאות (read מתאות?) instead of מִתַּאֲוָה, E² מתאותי.

*) The pieces Nr. 144—147 have been taken from the Sêfer Šaʿăšûʿîm (ספר שעשועים); the edition of Jisḥâq ʿAkrîš (s. l. & a., but Constantinople 1577, here = E¹) & the copy in J. Bril's Jên Lẹbânôn (יין לבנון), Paris 1866 (= E²), are made use of; but the verses 23—43 (incl.) in Nr. 144 are left out in the latter.

וְשִׁירוֹ עַל־זְמָן כַּחֵץ דְּרַכְתִּיו   וְלִהְיוֹת בַּעֲדִי מָגֵן מְשַׁחְתִּיו
מְנָתִי מִזְּמָן מִיּוֹם עֲזַבְתִּיו   שְׁנָתִי כִּי בְכָל־לַיִל חֲלַמְתִּיו
וְכוֹסִי כִּי עֲלֵי־כוֹסִי זְכַרְתִּיו   אֲבָל יֵינִי בְּמֵי דִמְעִי מְסַכְתִּיו
לְהָדִיחַ לְחִי מִדָּם שְׁפַכְתִּיו   עֲלֵי־פָנַי בְּמֵי עֵינַי רְחַצְתִּיו
וְלוּלֵי חֹם יְקוֹד לִבִּי נְפַחְתִּיו   בְּנַחַל הַבְּכִי כִמְעַט גְּרַפְתִּיו
חֲמָסִי עַל־זְמָן לִכְסִיל שְׁמַעְתִּיו   הֱבִיאַנִי רְאוֹתוֹ עַד־קְרָאתִיו
וְאֶתְמַהּ אֵיךְ עֲלֵי־שִׁכְמִי סְבַלְתִּיו   וְעִם תָּבוֹר וְהַר־נוֹפֵל שְׁקַלְתִּיו
וְכִי נִקְרָא שְׁמִי כִשְׁמוֹ גְּעַלְתִּיו   וְאִלּוּ יִהְיֶה־לּוֹ גוּף שְׂרַפְתִּיו
וְכִנּוּיוֹ לְבוּז לוֹ הֶחֱלַפְתִּיו   וְהוּא מָתוֹק וְאִם אֶל־מַר הֲפַכְתִּיו
וְלוּ נָגַע בְּמַלְבּוּשִׁי פְּשַׁטְתִּיו   וּבְנֶתֶר וּבְבֹרִית כִּבַּסְתִּיו
וְלוּלֵי כִּי כְבוֹד נַפְשִׁי שְׁמַרְתִּיו   וּמֵהֵחֵל יְקָר שִׂכְלִי הֲדַרְתִּיו
בְּרוּחַ פִּי בְּלִי חֶרֶב הֲרַגְתִּיו   אֲבָל כַּשּׁוֹר וְכַתַּיִשׁ טְבַחְתִּיו
וּבִלְשׁוֹנִי אֲשֶׁר כַּצּוּר לְטַשְׁתִּיו   כְּשַׁסַּע הָאֲרִי לִגְדִי שִׁסַּעְתִּיו
וּפֶן־אֵקַל בְּעֵינַי לוֹ גְעַרְתִּיו   בְּסִפְרֵי הַגְּמוּל הַטּוֹב גְּמַלְתִּיו
יְרִיבוּנִי לְשֵׂכֶל כִּי חֲשַׁקְתִּיו   בְּנֵי סִכְלוּת וְסִכְלוּת כִּי אֲיַבְתִּיו
וְלִמְעִיל הַתְּבוּנָה כִּי לְבַשְׁתִּיו   וְאֵזוֹר הָאֱמוּנָה כִּי חֲגַרְתִּיו
וְאֶל־דֶּרֶךְ מְתֵי חָכְמָה דְּרַכְתִּיו   וְאֶל־אֹרַח מְתֵי בִינָה אֲרַחְתִּיו
וְאֶל־נַחַל מְזִמּוֹת כִּי צְלַחְתִּיו   בְּרַגְלֵי בִין וְיֹאמְרוּ כִּי דְלַחְתִּיו
וְאֶל־יֵצֶר אֲשֶׁר מִלֵּב גֵּרַשְׁתִּיו   וְהִכִּתִיו בְּשִׂכְלִי וַהֲמִיתִיו
וְאֶל־פִּי מֵאֱמֹר צֶדֶק חֲסַמְתִּיו   וְעֶדְיִי מִדַּבֵּר צֶדֶק בְּלַמְתִּיו
וְאֶל־שַׁעַר יְדִידוּת כִּי פְתַחְתִּיו   וּפֶתַח רִיב וּמָדוֹן כִּי נְעַלְתִּיו
וְאֶל־חֵטְא הוֹד יְחַטֵּא לִי סְלַחְתִּיו   וְאֶל־רֵעַ וְעָמִית לֹא נְטַרְתִּיו
וְאֶל־עָנִי וְאֶבְיוֹן כִּי חֲנַנְתִּיו   וּמֵהוֹנִי כְּפִי כֹחִי עֲזַרְתִּיו
וְאֶל־חוֹלֶה כְּפִי כֹחִי סְמַכְתִּיו   וְעַל־עֶרֶשׂ דְּוַי אִתּוֹ סְעַדְתִּיו

17: cf. Ps 64,4; Is 21,5 & 2 Sam 1,21; for explanation see Brody, Gabirol, notes p ט — 18b: כִּי, both ed. בי; לַיִל, E[1] לבי — 19a: כִּי, both ed. בי — 19b: E[1] אבל יינו במי עיני — 21b: cf. Judg 5,21 — 22a: לִכְסִיל (= כֶּסֶל) with ל before the object, like Gen 17,20, cf. Gesen.-Kautzsch § 117,1 note 8 (*n*) — 22b: עַד, E[1] ראות עדי, E[2] עדי — 23b: הַר־נוֹפֵל 'Giant Mountains', cf. Abr. ibn 'Ezrâ to Job 14,18 — 26b: an inversion = ואם הוא מתוק — 26b: cf. Jer 2,22 — 28a: cf. Hos 6,5 — 29b: cf. Judg 14,6 — 31b: בְּנֵי סִכְלוּת, doc. בני שכלות (like Eccl 1,17) — 32b: cf. Is 11,5. חֲגַרְתִּיו documents סגרתיו — 34: cf. 2 Sam 19,18; Ez 32,2. 13 — 35b: cf. 1 Sam 17,35 — 36: The verse might be explained, as if it spoke for love of peace's sake of the oppression even of the true and just word; but the repetition of צֶדֶק in the second half of the verse gives to suppose that there must be a fault in the text here. וְעֶדְיִי my mouth, accord. to Ps 32,9; (103,5); cf. DB. I. notes p 106f. Doc. has צלמתיו (instead of בְּלַמְתִּיו) — 37b: כִּי נְעַלְתִּיו, the docc. have כי העלתיו, but which is inexplicable — 38a: יְחַטֵּא, the Pi'êl is used here in the sense of the Qal — 39b: כְּפִי כֹחִי cf. Zunz, syn. Poesie p 479f. (see Nr. 91 v. 16) — 40b: cf. Ps 41,4. Documents ואל instead of וְעַל.

וְאִם אֶכְזֹב בְּכָל־אֹמֶר אֲמַרְתִּיו   מְהֵרָה יֹאמְרוּ אוֹיְבַי יְכָלְתִּיו
יְקַבֵּל שַׂר תְּשׁוּרַת שִׁיר רְחַשְׁתִּיו   וְרַנֹּתִי עֲלֵי זִכְרוֹ וְשַׁרְתִּיו
אֲבָל מִבּוֹר מְזִמָּתוֹ שְׁאַבְתִּיו   וּמִמּוֹקֵד תְּבוּנָתוֹ קְדַחְתִּיו
וְעַיִן שִׂכְלִי אֲשֶׁר נֶעְצַם פְּקַחְתִּיו   לְמַעַן כִּי בְּפוּךְ שִׂכְלוֹ קְרַעְתִּיו
וְסֵתֶר הַיְּקָר בִּשְׁמוֹ חֲשַׂפְתִּיו   וְחֶדֶר בֵּין בְּנֵר דֵּעוֹ חֲפַשְׂתִּיו
מְעִיל שִׁירִים לְהַלְבִּישׁוֹ עֲרַכְתִּיו   וּמֵרִקְמַת תְּהִלּוֹת לוֹ אֲרַגְתִּיו
וּמִלְּשְׁמֵי שְׁבָחָיו הֶעֱנַקְתִּיו   וּמִבָּשְׂמֵי נְדִיבוֹתָיו רְקַחְתִּיו
וְאֶל נֹשְׂאוֹ לְמַעַן הֶאֱמַנְתִּיו   לְבָבִי עִם כְּתָבִי לוֹ מְסַרְתִּיו
לְהֵרוֹם עַל־יְסוֹד זִכְרוֹ יְסַדְתִּיו   וְלִנָּשֵׂא בְּשֵׁם הוֹדוֹ חֲתַמְתִּיו׃

145. The full cup.

_˘__ _˘__ _˘__
___ _˘__ _˘__

בִּרְאוֹת כְּלֵי דַר מֻלְאוּ אֹדֶם אֲבָל   מִדַּם כְּבֵדִי בַּבְּכִי נִמְלָאוּ
אֶתְמַהּ לְאֵשׁ תִּבְעַר יְדִידִי תּוֹךְ כְּלֵי   מַיִם בְּרוּחַ אַהֲבָה קָפָאוּ׃

146. What is good?

__ _˘__ __ _˘__

הַמַּר בְּעֵת יוֹעִיל מָתוֹק וְאִם הוּא מָר   אָכֵן בְּעֵת יַזִּיק מָתוֹק מְאֹד יֵמָר
עַל־כֵּן חֲכַם לֵבָב הַמַּר אֲשֶׁר יוֹעִיל   יֹאכֵל וּמִמָּתוֹק מַזִּיק יְהִי נִשְׁמָר׃

147. The fox cheats the lion.

הָאַרְיֵה הָיָה אֹהֵב אֶת־הַשּׁוּעָל בְּכָל־לְבָבוֹ — וּמַרְחִיב לוֹ וּמְאַהֲבוֹ וּמְקָרְבוֹ[1] — וְלֹא הָיָה הַשּׁוּעָל בֹּטֵחַ בּוֹ וַיִּתְנַכֵּל אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ[2] — כִּי הָיְתָה עַל־פָּנָיו יִרְאָתוֹ[3]. — וַיְהִי יוֹם אֶחָד בָּא הַשּׁוּעָל אֶל־בֵּית הָאַרְיֵה וְהוּא כֹּאֵב וְצֹוֵחַ, וַיֹּאמֶר לוֹ הָאַרְיֵה מַה־לְּךָ יְדִיד נַפְשִׁי — וַיֹּאמֶר לוֹ הַשּׁוּעָל הִנֵּה אֲחָזַנִי כְּאֵב גָּדוֹל בְּרֹאשִׁי[4]. — וַיֹּאמֶר הָאַרְיֵה לַשּׁוּעָל וּמֶה לַּעֲשׂוֹת לְךָ לְהָסִיר אֶת־הַכְּאֵב? אָמַר הַשּׁוּעָל שָׁמַעְתִּי כִּי הָרֹפְאִים מֵאֶרֶץ הָעֲרָב[5] צִוּוּ עַל־בַּעַל כְּאֵב הָרֹאשׁ לֶאֱסֹר יָדָיו וְרַגְלָיו וְיֵרָפֵא מִכְּאֵבוֹ. — וַיֹּאמֶר הָאַרְיֵה אֲנִי אֶאֱסָרְךָ כִּדְבָרֶיךָ — אוּלַי יָסוּר הַכְּאֵב מֵעָלֶיךָ[6]. — וַיִּקַּח הָאַרְיֵה חֶבֶל

41a: Doc. יאמר instead of אֹמֶר — 41b: cf. Ps 13,5 — 44b: cf. Jer 4,30 — 45a: cf. Jer 49,10; E^1 has וספר instead of וסתר, E^2 וסחר, E^1 קראתיו instead of חֲשַׂפְתִּיו — 45b: cf. Zeph 1,12; E^1 has שכלו instead of דֵּעוֹ, E^2 דעי — 48b: מְסַרְתִּיו to deliver, Qal after Nu 31,16 — 49a: לְהֵרוֹם inf. Nif. from רום, both ed. להרום.

145: 1a: אֲבָל or rather — 1b: cf. DB. I, notes p 64 & 234; D. Kaufmann, Jeh. ha-Lewi p 44 — 2: cf. Nr. 56, l. 1—2. E^2 has in the first half of the verse תבער תוך כלי מלא; to 2b cf. Exod 15,8.

146: 2b: E^1 יזיק (וממתיק).

147: 1: ומאהבו left out in E^1 — 2: cf. Gen 37,18 — 3: cf. Exod 20,20 — 4: E^1 ויאמר לו כאב גדול אחזני בראשי — 5: מארץ הערב left out in E^1 — 6: E^1 באסריך (instead of מעליך).

חָדָשׁ וַיֶּאֱסֹר יָדָיו וְרַגְלָיו — וַיֹּאמֶר הַשּׁוּעָל כִּי סָר הַכְּאֵב מֵעָלָיו — וַיַּתִּירֵהוּ וְלֹא שָׁב הַכְּאֵב אֵלָיו. — וַיְהִי לְיָמִים אֲחָדִים וַיִּמְצָא אֶת־הָאַרְיֵה כְּאֵב גָּדוֹל בְּרֹאשׁוֹ — כִּי־כֵן מִנְהָגוֹ וְדָתוֹ[7] — וַיֵּלֶךְ מְהֵרָה אֶל־הַשּׁוּעָל כְּמַהֵר צִפּוֹר אֶל־פָּח[8]. — וַיֹּאמֶר לוֹ הָאַרְיֵה אָחִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי[9] — אֲחָזַנִי כְּאֵב גָּדוֹל בְּרֹאשִׁי — עַד לָמוּת אֶשְׁאַל אֶת־נַפְשִׁי[10] — אֱסֹר מַהֵר יָדַי וְרַגְלַי — בַּחֲבָלֶיךָ — אוּלַי יָסוּר הַכְּאֵב מֵעָלַי — כַּאֲשֶׁר סָר מֵעָלֶיךָ — וְאַחֲזִיק טוֹבָה בְּשׁוּלֶיךָ[11]. — וַיִּקַּח הַשּׁוּעָל יְתָרִים לַחִים[12] וַיֶּאֱסֹר אֹתוֹ[13] הֵיטֵב וַיֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ וַיַּעַזְבֵהוּ — וַיָּבֵא אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וַיַּךְ בָּהֶם עַל־רֹאשׁוֹ[14] וַיַּהַרְגֵהוּ׃

148. ʾÔfan.

---|---|---|---

אֶרְאֶלִּים   וְחַשְׁמַלִּים   יִתְּנוּ שִׁיר   לְשֵׁם הָאֵל
בְּטוּב הֶגְיוֹן   לְצוּר עֶלְיוֹן   הַפּוֹדֶה   וְהַגּוֹאֵל
וְכֵן יַחַד   גּוֹי אֶחָד   בְּרוֹב שֶׁבַח   וְרוֹב הַלֵּל
יַקְדִּישׁוּן   וִישַׁלְּשׁוּן   קְדֻשָּׁתְךָ   בְּכָל־יוֹם וָלֵיל

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃

גְּדוּדֵי רוּם   יַכְתִּירוּם   לְךָ זֶמֶר   בְּתִפְאָרָה
דְּמוּת פְּנֵיהֶם   וּמַרְאֵיהֶם   כְּמַרְאֵה־אֵשׁ   בֹּעֵרָה
הֲמוֹן קוֹלָם   בְּסִלְסוּלָם   לְךָ נֶאְזָר   בִּגְבוּרָה
וְשִׁיר פּוֹצְחִים   וּלְךָ שׁוֹחֲחִים   וְאוֹמְרִים כִּי   אֵין כָּאֵל׃

זָהֳרֵי אוֹר   כְּעֵין מָאוֹר   פְּנֵי נֶשֶׁר   לְאַרְבַּעְתָּם
חֲצוּבֵי אֵשׁ   יְצוּקֵי אֵשׁ   וְסוּסֵי אֵשׁ   מַרְכְּבוֹתָם

7: The whole sentence is left out in E¹ — 8: כמהר . . . . פח, Prov 7,23, left out in E¹ — 9: Song of S 1,7; 3,1—4 — 10: cf. 1 Kngs 19,4; Jon 4,8 — 11: The whole sentence is left out in E¹ — 12: Judg 16,7. 8 — 13: In E² ידיו ורגליו — 14: ויך . . . ראשו is left out in E².

148: For the text and explanation cf. Albrecht, Studien zu den Dichtungen Abrahams ben Ezra, ZDMG LVII (1903) p 447ff. (s. i. p 28ff.) — אוֹפַן, see headremark to Nr. 18 — 1a: אֶרְאֶלִּים, a class of angels, taken from אֶרְאֶלָּם, Is 33,7, which according to Jewish tradition signifies 'messengers, angels', cf. Levy, Nh. Wb. I 157a — 1b: חַשְׁמַלִּים, taken from Ez 1,4. 27; 8,2 — 2a: הֶגְיוֹן st. constr. instead of abs., cf. also verse 4 & 33 לֵיל — 5: Ps 22,4; this verse forms the refrain — 6a: גְּדוּדֵי רוּם = angels, cf. Zunz, syn. Poesie p 428 Nr. 21 — 6b: יַכְתִּירוּם = יַכְתִּירוּן — 7: cf. Ez 1,13. 27 — 8: 'The noise of their voice during their praising is in honour for Thee, who is girded with strength'; for cd cf. Ps 65,7 — 9d: Deut 33,26 — 10: cf. Ez 1,10 — 11ab: cf. Zunz, Literaturgeschichte p 608 note 9bc — 11cd: cf. 2 Kngs 2,11.

שְׁמְךָ יְבָרְכוּן בְּעֵת יֵלְכוּן לֹא יִפַּ־ בּוּ בְּלֶכְתָּם
סוֹד מְבַקְשִׁים בְּעֵת רֹחֲשִׁים אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹד הָאֵל:

טְכוּסֵי הוֹד לְךָ סָהוֹד יְסַהֲדוּן כִּי אַתְּ צוּרָם
יְהוֹדוּךָ וְיוֹדוּךָ בִמְהַלְּלָם וְטוּב שִׁירָם
כְּגַבְרִיאֵל קְדוֹשׁ הָאֵל וְסַנְדַּלְפוֹן טִפְסְרָם
פְּאֵר קֹשֶׁר בְּתֹם וְיֹשֶׁר עִם הַשַּׂר מִיכָאֵל:

לְךָ יַחַד גּוֹי אֶחָד תְּהִלָּתְךָ יַעֲרִיצוּן
מַחֲנוֹתָם אַרְבַּעְתָּם לְמוּל כִּסְאֲךָ יִתְחַצְּצוּן
נוֹרָאִים וּנְשָׂאִים כְּעֵין קָלָל יִתְנוֹצְצוּן
זֶה יַעֲרִיץ וְזֶה יַמְרִיץ וְזֶה יְהַלֵּל וְזֶה יְסַלְסֵל:

סְגֻלָּתְךָ וְנַחֲלָתְךָ לְךָ תָמִיד יְשׁוֹרֵרוּ
עֲבָדֶיךָ מְעִידֶיךָ כְּבוֹד זִכְרְךָ יְזַמֵּרוּ
וְהַשְּׂרָפִים בְּשֵׁשׁ עָפִים בְּרוּם עֶרֶץ יְפָאֵרוּ
בְּקוֹל הָדָר לְצוּר נֶאְדָּר אֲשֶׁר אַיָּ־ לוֹת יְחוֹלֵל:

פְּתוּכֵי אֵשׁ טָסִים בְּשֵׁשׁ כְּנָפַיִם בְּרוּם זְבֻלָךְ
צַהֲלָתָם וְרִנָּתָם עֹרְכִים תְּ־ דִיר לְמוּלָךְ
וְעַם נוֹשַׁע שָׁב פֶּשַׁע יַקְדִּישׁוּ כְּבוֹד גָּדְלָךְ
אֲדוֹן הַכֹּל כֹּל יָכֹל גְּבוּרָתְךָ מִי יְמַלֵּל:

וּקְדוֹשִׁים כְּתַרְשִׁישִׁים קְרוּאִים מַלְ־ אֲכֵי הָאֵל
רוֹן רֹחֲשִׁים בְּעֵת רֹגְשִׁים וְאֹמְרִים יָהּ אַכְתְּרִיאֵל
וְעַם נְדָבוֹת בְּנֵי אָבוֹת קְרֵאֵי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
רְצֵה נִיבָם מְחַל חוֹבָם מַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לֵיל:

12cd: Ez 1,12 — 13b: 'when they say their prayers' — 14a: 'those endowed with pomp' = the angels. אַתְּ = אַתָּה, also biblical — 15d: depending on בְּ — 16: סַנְדַּלְפוֹן (συναδελφόν), a prince of angels, cf. Buxtorf, Lexicon chaldaicum, column 1512 s. v.; Dukes, Zur Kenntniß der nh. religiösen Poesie, p 108; Zunz, synagogale Poesie, p 478; M. Schwab, Vocabulaire etc. p 201. It is especially said of him (Ḥagîgâ 13b), that he puts crowns upon his creator's head: קשר כְּתָרִים לְקוֹנוֹ; cf. already verse 6 — 20: cf. Ez 1,7 — 24: פאר with ְ not biblical — 25cd: cf. Job 39,1; Ps 29,9 — 28a: Deut 33,29 — 28b: cf. Is 59,20 — 29cd: cf. Ps 106,2 — 31: 'they intonate songs, whilst solemnly assembling (before Thee)'. אַכְתְּרִיאֵל a name of God, cf. Zunz, Syn. Poesie p 474f. supplement 21; M. Schwab, Vocabulaire p 55 — 32a: Ps 110,3 — 32cd: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל the notorious Šema', cf. headremark to Nr. 18 — 33cd: taken from a primitive prayer which is said every evening.

שִׁנְאַנִּים וְאוֹפַנִּים סְבִיבִים כֵּס מֶרְכַּבְתָּךְ
תְּהִלָּתְךָ וְהִלָּתְךָ מַעֲרִיצִים וְתִפְאַרְתָּךְ
וְגוֹי קָדוֹשׁ לְךָ שָׁלֹשׁ יְשַׁלְּשׁוּן אֶת־ קְדֻשָּׁתָךְ
הֲמוֹנֶיךָ וּבָנֶיךָ נִצָּבִים כְּדַל שׁוֹאֵל׃

XXXV. Jeḥûdâ al-Ḥarîzî.*)

149. Macame of the Andalusian poets.

(הַמּוֹדִיעָה[1] תֹּקֶף הַשִּׁיר וּמַהֲלָלוֹ
וּשְׁמוֹת הַמְשֹׁרְרִים אִישׁ עַל־דִּגְלוֹ[2]׃)

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי׃ נָטִיתִי לִבִּי בִּימֵי נְעוּרוֹתַי — וּזְמַן בְּחוּרוֹתַי — לִרְדּוֹף הַמִּתְעַנּוּגִים עִם חֲבֵרִים — עַל־הָרֵי בְתָרִים[3] — כַּאֲשֶׁר יִרְדֹּף הַקֹּרֵא בֶּהָרִים[4] — וְקָשַׁרְתִּי עַפְעַפַּי — בְּעַפְעַפֵּי שָׁחַר[5] — וּכְנָפַי — בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים[6] — לְהִתְעַלֵּס בִּכְפָרִים — בִּמְקוֹם נְרָדִים עִם־כְּפָרִים[7] — וּמִרְעֵה עֳפָרִים — בְּעוֹד הַזְּמַנִּים לִי לַעֲבָדִים — וּבָנָיו[8] לְשָׁרְתֵנִי יָצְאוּ גְדוּדִים[9] — בְּטֶרֶם אֶקְרָאֵם וַיַּעֲנוּ[10] — וְאַחֲרֵי דְבָרִי לֹא יִשְׁנוּ[11] — וּבְנֵי יוֹם בְּרֶסֶן חֶפְצִי יִמָּשֵׁכוּ — אֶל־אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָּׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ[12]. — וְכַאֲשֶׁר הֶעֱבִיר הַנֹּדֵד שׁוֹפַר תְּרוּעָה[13] — לְהָמִישׁ הַיָּתֵד הַתְּקוּעָה[14] — שִׁנַּסְתִּי מָתְנַי[15] בְּאֵזוֹר הַנְּסִיעָה — וּפָשַׁטְתִּי סוּת הַמַּרְגֵּעָה — וְלָבַשְׁתִּי כְּסוּת הַיְגִיעָה — וְנָעַרְתִּי בְדוֹדִים — וְהִרְחַקְתִּי נְדֹדִים[16] — וְשַׂמְתִּי מְגַמָּתִי לְשׁוֹטֵט אַפְסֵי עוֹלָם —

34: שִׁנְאַנִּים the double-shaped, bibl. only Ps 68,18 שִׁנְאָן, usually explained as 'repetition'. אוֹפַנִּים, a kind of angels likewise, taken from Ez Chap. 1, cf. Rôš ha-Šânâ 24a. 'The D. & O., surrounding Thy throne-chariot, praise Thy fame and Thy splendour and Thy glory' — 35: הִלָּתְךָ 'Thy splendour', thus according to Baer סדר עבודת ישראל, Rödelheim 1868, p 725 below: 'זוהרך, מל' בהלו נרו איוב כ"ט, ג'.

149: Macame 3 — 1: הַמַּחְבֶּרֶת 'the macame (the assembly)' is to be added in thought — 2: Nu 2,2 — 3: Song of S 2,17 — 4: 1 Sam 26,20 — 5: Job 3,9; 41,10 — 6: Exod 19,4 — 7: cf. Song of S 4,13 — 8: The sons of the time, cf. above Nr. 140 l. 37a & DB. I, notes p 12 — 9: B יבאו instead of יצאו, cf. 2 Kngs 5,2 — 10: B יענו, however cf. Is 65,24 (58,9) — 11: Job 29,22 — 12: Ez 1,12 — 13: cf. Lev 25,9 — 14: cf. Is 22,25 — 15: cf. 1 Kngs 18,46 — 16: cf. Ps 55,8; the words ונערתי בדודים are omitted in B, A ובחרתי נדדים.

---

*) For fixing the text there has been made use of Judae Harizii Macamae Pauli de Lagarde studio et sumptibus editae Gottingae 1883 (= A) & ספר תחכמוני חברו החכם ר' יהודה בן שלמה בן אלחריזי. נדפס באמשטרדם. אפתח (= 1729) (= B) — For the form of the macames (assemblies), in which a relater (here הֵימָן הָאֶזְרָחִי Ps 88,1) and a hero (here חֶבֶר הַקֵּינִי Judg 4,11) are always introduced, cf. Rückert, Die Verwandlungen des Abu Seid von Serug, preface, & Albrecht, Ḥarîzîs Leben, Studien und Reisen, Göttingen 1890, p 14f.

עַד בָּאתִי גְּבוּל שִׁנְעָר וְעֵילָם. — וַיְהִי הַיּוֹם וַאֲנִי בְּעִיר מֵעָרֵי בָבֶל — מִתְהַלֵּךְ כָּאֳנִיָּה בְּלִי חֹבֵל — וַיִּקְרָאֵנִי לִסְעוּדָתוֹ אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּגִידִים — וּמֵאֲצִילֵי אֶרֶץ הַנִּכְבָּדִים — וְנָתַן לִי מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים[17]. — וַיְבִיאֵנִי לְאַרְמוֹן — בְּחֵיק הַיְפִי אָמוֹן[18] — וּמִמַּחְצַב הַנֹּעַם גָּזוּר וְחָצוּב — וּמִסְּלָעָיו דְּבַשׁ וְחָלָב יָזוּב[19] — וּבְתוֹכוֹ בָתִּים מְלֵאִים כָּל־טוּב[20] — וְחַיִל יָנוּב[21]. — וּסְבִיב הֶחָצֵר בִּירוֹת — וְתוֹךְ הַבִּירוֹת טִירוֹת — בְּתוֹרֵי זָהָב מְפֻתָּחִים עַל־הַקִּירוֹת[22] — בָּהֶם הַנְּפָשׁוֹת תִּצְהַלְנָה — וְהָאָזְנַיִם תְּצַלֶּנָה[23] — לְרִגְשַׁת קוֹל הַכִּנּוֹר — וְשִׁפְעַת מֵי הַצִּנּוֹר — וְהַבָּתִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב מְכֻסִּים — וְכָל־בַּיִת מְעֻטָּר בְּמִינֵי שְׁבִיסִים — וּמִפְרְשֵׂי רִקְמָה[24] עָלָיו פְּרֻשִׂים — וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים[25]. — וּבְתוֹךְ הַבָּתִּים שֻׁלְחָנוֹת — בְּכָל־טוּב מוּכָנוֹת — דְּשֵׁנוֹת וְרַעֲנַנּוֹת[26]. — וּסְבִיבָם מַרְבַדִּים — הַלֵּב מְחַדִּים — וְהַיָּגוֹן מְנַדִּים — וּלְפָנֵינוּ אֲשִׁישׁוֹת וְכַדִּים — בָּם לְכָל־עַיִן מַחֲמַדִּים — וְהַיַּיִן כְּלַפִּידִים — תּוֹךְ הַכַּדִּים[27] — וְהַגְּבִיעִים — לְכוֹכְבֵי הַיַּיִן רְקִיעִים — וְהַמִּזְרָקִים — כְּאִלּוּ מִן־הָאוֹר יְצוּקִים — וּבִזְהַב הַחֵשֶׁק מְחֻשָּׁקִים[28]. — וַאַעַן וָאֹמַר:

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

תְּמַהּ אֵיךְ נִצְמְדוּ גַחַל וּבָרָד   וּמוֹקְדֵי אֵשׁ יְפוּצוּן מֵאֲפִיקִים
כְּחוּטֵי שַׁרְשְׁרוֹת זָהָב מְרֻקָּע   בְּכִכַּר מַעֲבֵה הַלֵּב יְצוּקִים[29]
עֲסִיסִים הֵם בְּכֹסוֹת דַּר מְכֻסִּים   וְיָפִיצוּ מְאוֹרִים עַד שְׁחָקִים
יְרַוְּךָ בְּטַל אוֹרֹת[30] וְאוּלָם   בְּפִיךָ נֹזְלֵי לַהַב מְרִיקִים
כְּאִלּוּ הַגְּבִיעִים הֵם רְקִיעִים   וְהַיַּיִן בְּתוֹכָם כַּבְּרָקִים:

וַיּוּשַׂם לְפָנֵינוּ[31] מִינֵי מַעֲדַנִּים — וּמִשְׁתֵּה שְׁמָנִים[32] — וּמַטְעַמִּים דְּשֵׁנִים. — וּסְבִיבֵנוּ מְשָׁרְתִים חֲמוּדִים — בִּמְנֹרוֹת לְפָנֵינוּ עֹמְדִים — לְהָבִיא כָל־מַאֲכָל נָעִים וְנֶאֱהָב — וְכָל־אֶחָד מֵהֶם מְמַהֵר וְאִתּוֹ כְּלִי מֻזְהָב[33] — הַמַּשְׁקֶה בְּיָדוֹ כּוֹס זָהָב — וַיָּבֹא גַם־הַנִּצָּב אַחַר הַלַּהַב[34] — וּבְיָדָיו גְּדָיִים טְלָאִים[35] — וּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים[36] — רַכִּים וְנָאִים — אֲשֶׁר חֹם הָאֵשׁ הֶאֱדִיבָם — עַד הֱשִׁיבָם — צַחִים וְזַכִּים — לַחִים וְרַכִּים — גְּאוֹן הָרָעָב מְדַכִּים — וְאִתּוֹ בְּשׁוֹט לָשׁוֹן מַכִּים[37]. — וְהָיָה בְּתוֹךְ־הַקְּרוּאִים אִישׁ זָקֵן — נוֹדֵד כְּצִפּוֹר מִקֵּן[38] — וְהוּא מֵסֵב עַל־הַשֻּׁלְחָן

17: cf. Zech 3,7 — 18: Prov 8,30 — 19: cf. Exod 3,8 & often — 20: Deut 6,11 — 21: cf. Ps 62,11 — 22: cf. Song of S 1,11; Exod 39,6; Ez 8,10; 23,14 — 23: cf. Jer 19,3 — 24: cf. Ez 27,7 — 25: Gen 37,3 — 26: cf. Ps 92,15 — 27: cf. Judg 7,16 — 28: cf. Exod 27,17; 38,17 — 29: cf. 1 Kngs 7,46 — 30: cf. Is 26,19 — 31: cf. Gen 24,33 — 32: Is 25,6 — 33: cf. Ezr 8,27 — 34: Judg 3,22; here: he who is standing near the flame, the cook — 35: B תלויים, for which תְּלוּאִים is to be read — 36: Is 40,11 — 37: Job 5,21. Instead of וְאִתּוֹ (it, sc. the hunger) the docc. have ואותי, which would to be vocalized וְאַוָּתִי and translated with 'my appetite', but different reasons speak against the genuineness of this reading — 38: cf. Prov 27,8.

הֶעָרוּךְ[39] — כְּנָחָשׁ כָּרוּךְ[40] — וּזְרֹעוֹ אָרוּךְ[41] — לְהַקְרִיב כָּל־מַאֲכָל רָחוֹק — וְלִטְחֹן אֹתוֹ וְלִשְׁחֹק. — וְלוֹ חֵךְ — אֶת־כָּל־סְבִיבֹתֵינוּ לְחֵךְ[42] — וְלָשׁוֹן — יִגְרֹף כָּל־מַאֲכָל כְּנַחַל קִישׁוֹן[43] — וְלוֹ פֶּה — לֹא יְמַלְאֵהוּ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה[44]. — תָּמִיד יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ[45] — וּבַלֶּחֶם שִׁנּוֹ — וַיִּמָּצֵא הַגָּבִיעַ[46] סֹבֵב עַל־יְמִינוֹ — וְהַבָּשָׂר — אִלּוּ בְּכַבְלֵי בַרְזֶל נֶאֱסָר[47] — יְמַשְׁכֵהוּ אֵלָיו בִּלְשׁוֹנוֹ — וְלַחָפְשִׁי יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ[48]. — וְהוּא לֹקֵחַ מִכָּל־לֶחֶם חֶלְבּוֹ — וּמִכָּל־מַאֲכָל טוּבוֹ — וְאֶל־פִּיו דֹּחֵף וְהֹדֵף — כָּל־נֵתַח טוֹב יָרֵךְ וְכָתֵף[49] — וְהַבָּשָׂר הַשָּׁמֵן יְמַשְׁכֵהוּ בִּשְׁתֵּי יָדַיִם — וַיִּלְקְטוּהוּ הַשְּׂפָתַיִם — וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם[50] — וּזְרוֹעֹתָיו הַקְּעָרָה יִתְמֹכוּ — וְכָל־אֲשֶׁר בָּהּ אֵלָיו יִמְשֹׁכוּ — וּמִפִּיו לַפִּידִים יַהֲלֹכוּ[51]. — וְהַנְּתָחִים — הַמְשֻׁבָּחִים — אִם יֹאחֲזֵם בְּכַפּוֹ — יְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ[52] — וְכָל־חֲתִיכָה שְׁמֵנָה — אֲשֶׁר מֵרָחוֹק יִרְאֶנָּה[53] — בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה יִמְשְׁכֶנָּה[54] — בְּעוֹדָהּ בְּכַפּוֹ יְבַלָּעֶנָּה[55]. — וְהַטְּלָאִים — מֵחֶרֶב שִׁנָּיו יְרֵאִים — וְהַכְּבָשִׂים — מִפַּחְדּוֹ נָסִים — וְהַדָּגִים — מֵאֵימָתוֹ דֹאֲגִים — וְהַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנָּיו[56] וְהוּא צֹעֵק לְנֶגֶד הַיְקוּם — נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא־אוּכַל קוּם[57]. — כְּאִלּוּ הוּא נֹשֶׁה עַל־הַצַּלַּחַת — וּבַעַל־חוֹב עַל־הַקַּלַּחַת — וַיְהִי כְּבֹאָם לַשֻּׁלְחָן וְהַנֹּשֶׁה בָּא לָקַחַת[58]. — עַד מָחָה הַצַּלַּחַת — וּמָצָה הַצַּפַּחַת — מִמַּעַל וּמִתַּחַת — וְלֹא נִמְלְאָה הָאַמְתַּחַת. — הוּא מְכַבֵּד הַיַּיִן כְּאָבִיו — וְנֹשֵׁק הַכּוֹס כְּאָחִיו — וַיָּשֶׂם פִּיו עַל־פִּיו[59] וְלֹא שָׁקַט — עַד כָּל־הַנִּמְצָא לָקַט — וְהַמַּאֲכָל — אָכַל — וְהַמָּרָק — בְּפִיהוּ זָרַק — וְלֹא הִשְׁאִיר לְפָנֵינוּ כָּל־מְאוּמָה — כְּגַן־עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה[60] — עַד כִּמְעַט לְרֹעַ פְּעָלָיו — עָלְתָה חֲמָתֵנוּ עָלָיו[61] — וְלוּלֵי אֲשֶׁר מְנָעַתְנוּ הָעֲנָוָה מֵעַל הַשֻּׁלְחָן הִשְׁלַכְנוּהוּ — וּמִן־הַבַּיִת גֵּרַשְׁנוּהוּ — וְאָמַרְנוּ זֶה לָזֶה — הַרְאִיתֶם אִישׁ כָּזֶה — אֲשֶׁר שְׂפָתוֹ — חֲנִיתוֹ — וּלְשׁוֹנוֹ — קִלְשׁוֹנוֹ[62] — וְשִׁנָּיו — אֲזֵנָיו. — וְהוּא הִכִּיר מִמַּרְאֵה עֵינֵינוּ — צְפוּנֵי רַעְיוֹנֵינוּ — וְשָׁמַע קְצָת הֶגְיוֹנֵנוּ — אַךְ בְּמֶתֶק הָאֲכִילָה קִבֵּל הַנֵּזֶק וְהַקֹּטֶב[63] — וְלֹא דִבֶּר־לָנוּ מֵרַע וְעַד־טוֹב[64]. — וַאֲנַחְנוּ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא[65] הָיִינוּ מְדַבְּרִים — בְּעִנְיַן מְלֶאכֶת הַשִּׁירִים — וְהָיִינוּ חֹקְרִים — עַל־הַמְשֹׁרְרִים — אֲשֶׁר הָיוּ בִלְשׁוֹן

39: cf. Ez 23,41; the docc. have ועָרוך — 40: cf. Mišnâ Beṛâkôt V,1 — 41: Pt. after the form Pâ'ûl from ארך, to be long (cf. Gesen.-Kautzsch § 50,3 note 2); biblical is the adj. אָרֹךְ — 42: cf. Nu 22,4 — 43: cf. Judg 5,21; B המאכל — 44: Gen 40,5 — 45: A בכוס יתן עינו, cf. however Prov 23,31 — 46: Gen 44,12 — 47: cf. Ps 149,8 — 48: Exod 21,27 — 49: Ez 24,4; יָרֵךְ is omitted in B — 50: Nu 11,8 — 51: Job 41,11 — 52: Ps 78,49 — 53: cf. Gen 22,4 — 54: cf. Hos 11,4 — 55: Is 28,4 — 56: cf. Nu 11,33 — 57: Lament 1,14 — 58: cf. 2 Kngs 6,20; 4,1 — 59: 2 Kngs 4,34 — 60: Jo 2,3 — 61: cf. Ez 38,18 — 62: cf. to Nr. 140 l. 16a — 63: The form קֹטֶב is derived from קָטָבְךָ Hos 13,14; קֶטֶב is not admitted by the rhyme — 64: cf. 2 Sam 13,22 — 65: 1 Kngs 19,8.

הָעִבְרִים — וְהָאִישׁ שֹׁמֵעַ וּמַחֲרִישׁ[66] — אֲבָל בַּקְּעָרוֹת כְּצִפְעֹנִי יַפְרִישׁ[67] — וְהוּא מַבִּיט אֵלֵינוּ בְּעֵין לַעַג וּבִזָּיוֹן — וּמִתְגָּאֶה עָלֵינוּ כְּגֵאוּת הָעֶלְיוֹן — עַל־הָאֶבְיוֹן — אוֹ כְנֹשֶׁה — עַל־אִישׁ רָשׁ וְנִקְשֶׁה. — וְכַאֲשֶׁר הִכָּה הַקְּעָרוֹת בְּאַבְנֵי נֶגֶף[68] וְכִלָּיוֹן — וְהָיוּ כֻלָּם לְשִׁנָּיו נִקָּיוֹן[69] — וְהִשְׁקִיעַ[70] בַּאֲכִילָתוֹ כִּלְיוֹן הָעֵינַיִם וּמַחְלוֹן[71] הָרַעְיוֹן — וַיָּמֻתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן[72] — אָז נָשָׂא עֵינָיו אֵלֵינוּ — וְהִשְׁקִיף מִשְּׁמֵי[73] הַגַּאֲוָה עָלֵינוּ — וַיֹּאמֶר לִי אֵלֶּה הַצֹּאן[74] הָאֹבְדִים וְהַתּוֹעִים — הַגִּידָה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם רֹעִים[75] — וְעַל־מָה הֵם מְדַבְּרִים — וְאֵי־זֶה עִנְיָן הֵם מְסַפְּרִים:

אָמַרְתִּי לוֹ הֵם מְדַבְּרִים עַל־גִּבּוֹרֵי הַשִּׁיר אֲשֶׁר הָיוּ בִסְפָרַד — וְכֹחַ מְלִיצָתָם בִּמְחֻבָּר וּמְפֹרָד[76] — וְכֻלָּם הִסְכִּימוּ וְנָזְרוּ — וּפֶה אֶחָד אָמְרוּ — כִּי אֵין כְּשִׁירֵי ר׳ שְׁלֹמֹה חֲזָקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי הַנָּגִיד עֲמֻקִּים — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־חִסְדָּאִי עֲרֵבִים וַחֲלָקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־תָּקְנָה בְּכוּר שֵׂכֶל יְצוּקִים[77] — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־חַלְפוֹן לְטוֹב וּלְרַע נֶחֱלָקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי [ר׳] יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת מֵהָבִין רְחוֹקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ יוֹסֵף בֶּן־שְׂטָנָאשׁ בְּדוּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ מֹשֶׁה הַכֹּהֵן עֲתִיקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־בָּרוּךְ בְּפִי הַלְּבָבוֹת נְשׁוּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ אֲדוֹנִים בְּיַד הַחֵן חֲבוּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ יְהוּדָה בֶן־גַּיָּאת בְּלֵב חֲקוּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ מֹשֶׁה בֶּן־עֶזְרָא מְזֻקָּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ מֹשֶׁה[78] בֶּן־שֵׁשֶׁת לְנֶפֶשׁ דְּבֵקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־תַּבָּאן חֲשׁוּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ דָּוִד בֶּן־בְּקוּדָה כָּאֵשׁ דֹּלְקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־רְאוּבֵן מִצְּבָא רוֹם עֲשׁוּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ אַבְרָהָם אַלְחַרִיזִי[79] מֻצָּקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ יוֹסֵף בֶּן־סַהַל מִזַּן אֶל־זַן מְפִיקִים[80] — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ אַבְרָהָם בֶּן־עֶזְרָא בְּהִירִים בַּשְּׁחָקִים[81] — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־אַלְמֻעַלָּם בְּזָהָב הַחֵשֶׁק מְחֻשָּׁקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־בַּרְזֶל לְכָל־צַוָּאר עֲנָקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי בֶן־צַדִּיק נֶאֱמָנִים צַדִּיקִים — וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ יְהוּדָה הַלֵּוִי מִדְּבַשׁ מְתוּקִים:

וּכְשָׁמְעוֹ דְּבָרַי — הֶחֱרִישׁ כְּפִי רֶגַע לְמִלַּי — אַחֲרֵי כֵן נָשָׂא עֵינָיו אֵלַי — וַיֹּאמֶר לִי הֲלֹא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי[82] — וּבַעֲבוּר אֲכִילָתִי — בְּזִיתֶם גְּדֻלָּתִי — וְכִמְעַט בְּרֹגַע מוּסַרְכֶם יָד בִּי שְׁלַחְתֶּם — וְחֶרֶב הָרֶשַׁע

66: cf. Gen 24,21; A והוא instead of הָאִישׁ — 67: Job 23,32 — 68: Is 8,14 — 69: cf. Am 4,6 — 70: B reads והשקיט — 71: cf. Deut 28,65. כִּלְיוֹן וּמַחְלוֹן, both the proper names in Ru 1,5 are used here appellatively, 'languishment & illness', whereupon the bible-verse itself is also used in the same transformation; cf. about this use of the proper names at Ḥarîzî Albrecht l. c. p 4ff.; A has מחלת instead of מחלון — 72: Ru 1,5 — 73: cf. Ps 14,2 & oftener — 74: 2 Sam 24,17; B ויען אל היושב לשמאלו ויאמר לו — 75: Gen 37,16; נא is omitted in B — 76: מְחֻבָּר וּמְפֹרָד bound (metrical) & separated (rhyme-prose); cf. to Nr. 3, l. 38; הֵם is omitted in A — 77: B מצוקים (read מוצקים) — 78: B יוסף — 79: B בן אלחריזי — 80: cf. Ps 144,13 — 81: cf. Job 37,21 — 82: Judg 11,7.

עָלַי פְּתַחְתֶּם[83] — וְלוּלֵי הָעֲנָוָה אֲשֶׁר תִּכְבְּשֵׁנִי — וּבְרֶסֶן הַמּוּסָר תִּקְשְׁרֵנִי — עֲזַבְתִּי אֶתְכֶם בְּיָם הַסִּכְלוּת טֹבְעִים[84] — וּבְטִיט הַפְּתַיּוּת שְׁקֻעִים — לְמַעַן תִּקְצְרוּ פְּעֻלַּתְכֶם — וְתֹאכְלוּ פְּרִי חַטַּאתְכֶם. — אַךְ לֹא אֶעֱשֶׂנָּה[85] — וְחַטַּאתְכֶם מִלִּבִּי אַעֲבִירֶנָּה[86] — וְהָאֵל יָשִׁיב גְּמוּלָהּ לְעֹשֶׂנָּה — וְהַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה[87]:

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכִשְׁמֹעַ הָעָם נֹעַם דְּבָרָיו — חָרְדוּ לְרַעַם אֲמָרָיו — וְהֵבִינוּ מִבְּרָקָיו מְטָרָיו — וְהִכִּירוּ מִשְׁחָרָיו — מְאוֹרָיו — וַיֵּדְעוּ כִּי אַחֲרֵי בְרָקָיו נְשִׂיאִים — בְּגִשְׁמֵי שֵׂכֶל מְלֵאִים — וְעַל־אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ בוֹשׁוּ מִפָּנָיו וְנִכְלָמוּ — וּמַעֲנוֹת נֶאֱלָמוּ — וְיָד לְפֶה שָׂמוּ[88]. — וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם: אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי[89] — וּפַעֲרוּ פִיכֶם לְמַלְקוֹשׁ שִׂכְלִי[90] — כִּי אֲנִי אַתִּיר לָכֶם כָּל־חָתוּם — וְאֶפְתַּח כָּל־סָתוּם — וְהַמְשֹׁרְרִים אֲשֶׁר זְכַרְתֶּם — וְעַל־סוֹדָם חֲקַרְתֶּם — נִקְרֹא נִקְרֵיתִי[91] בְּמִלְחַמְתָּם הָעֲרוּכָה — וְאָנֹכִי הַבָּא מִן־הַמַּעֲרָכָה[92] — וְלִבִּי מְגִלַּת עִנְיְנֵיהֶם — וַאֲנִי סֵפֶר הַזִּכָּרוֹן לְשִׁירֵיהֶם — וְעַתָּה הַטּוּ אֵלַי אָזְנְכֶם — וְשִׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם[93]. — וַיַּאֲזִינוּ כָל־הָעָם אֵלָיו — וְהִקְשִׁיבוּ לְמִלָּיו. — וַיַּעַן וַיֹּאמֶר: דְּעוּ כִּי הַשִּׁיר הַמְעֻלֶּה אֲשֶׁר הוּא בִּפְנִינִים מְמֻלֶּא[94] — וּבְכֶתֶם אוֹפִיר לֹא־יְסֻלֶּה[95] — מִסְּפָרַד שָׂרַד — וְעַל־כָּל־אַפְסֵי הָעוֹלָם נִפְרַד — כִּי שִׁירוֹת בְּנֵי סְפָרַד חֲזָקוֹת וַעֲרֵבוֹת — כְּאִלּוּ מִלַּהַב־אֵשׁ חֲצוּבוֹת — וּמְשֹׁרְרֵיהֶם כִּזְכָרִים וְכָל־מְשֹׁרְרֵי־עוֹלָם כִּנְקֵבוֹת. — אֲבָל בִּימֵי־קֶדֶם הָיוּ בָהֶם מְשֹׁרְרִים רַבִּים — צָמְחוּ כַּעֲרָבִים[96] — וְשִׁירוֹתָם סְתוּמוֹת — וְלֹא נִקְּבוּ בְשֵׁמוֹת[97] — כְּגוֹן מְנַחֵם בֶּן־סָרוּק וְדוּנָאשׁ בֶּן־לַבְרַאט (וּשְׁמוּאֵל)[98] וְאָבוּן וַאֲחֵרִים רַבִּים מִלְּבַד אֵלֶּה אֲשֶׁר אֵין זִכָּרוֹן לְשִׁירֵיהֶם — מִפְּנֵי חֹלֶשׁ עִנְיְנֵיהֶם — עַד־בּוֹא הַנָּגִיד הַגָּדוֹל ר׳ שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי ז״צל[99] וְהָיוּ שִׁירָיו נְגִידִים וְרָאשִׁים — וְעִנְיָנָיו חֲזָקִים וַחֲדָשִׁים — אַךְ רֹב־שִׁירָיו עֲמֻקִּים וְקָשִׁים — וּצְרִיכִים לְפֵרוּשִׁים. — וּבְדוֹרוֹ הָיָה ר׳ יִצְחָק בֶּן־חַלְפוֹן וּקְצָת שִׁירָיו חֲזָקִים — וּקְצָתָם צְנֻמִים דַּקִּים[100] — כִּי בְקָקוּם בֹּקְקִים[101]. — וְר׳ יוֹסֵף בֶּן־חִסְדַּאי הוּא אֲבִי הַשִּׁירָה הַיְתוֹמָה[102] — אֲשֶׁר תְּחִלָּתָהּ „הֲלִצְבִי חֵן גְּבוּרַת אוֹן וְעָצְמָה“ — אֲשֶׁר אַחַת הִיא

83: cf. Ps 37,14 — 84: cf. Exod 15,4 — 85: 1 Kngs 11,12 — 86: 2 Sam 12,13 — 87: Lev 6,19 — 88: cf. Mi 7,16; Prov 30,32 — 89: Job 34,10; A אליה instead of לָהֶם — 90: cf. Job 29,23 — 91: The docc. have נקראתי, cf. however 2 Sam 1,6; B besides במלחמת — 92: 1 Sam 4,16 — 93: Is 55,3 — 94: Thus is, on account of the rhyme, to be vocalized, cf. Job 8,21; cf. Ges.-Kautzsch § 75 *oo*, *pp*; Olshausen § 233,1; Stade § 143e — 95: cf. Job 28,16 — 96: cf. Is 44,4 — 97: Nu 1,17 & oftener — 98: This Samuel owes his existence to a misunderstood passage in a poem of Gabirol; cf. Geiger, Salomo Gabirol p 140 note 76 — 99: זצ״ל = זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה, Prov 10,7; A: ז״ל = זִכְרוֹ לִבְרָכָה — 100: cf. Gen 41,23. וּקְצָתָם, a part of them; B וקצותיו — 101: Nah 2,3; docc. בקקי instead of בְּקָקוּם — 102: see above Nr. 22 & headremark ib.

לְאִמָּהּ[103] — וְאֵין כָּמוֹהָ בֵּין בְּנֵי עַמָּהּ. — וְשִׁירֵי ר׳ משֶׁה בֶּן־תָּקְנָה בְּיַד[104] הַשֵּׂכֶל מְתֻקָּנִים — נְטִעִים נִטְעֵי נַעֲמָנִים[105]. — וְשִׁירֵי ר׳ שְׁלֹמֹה הַקָּטָן — לְפָנָיו כָּל־גָּדוֹל יִקְטָן — וְלֹא קָם כָּמֹהוּ מִימוֹת עֵבֶר אֲבִי יָקְטָן[106] — וְכָל־מְשֹׁרְרֵי דוֹרוֹ הָיוּ לְפָנָיו רִיק וָסֶלֶף — וְהַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף[107]. — הוּא לְבַדּוֹ עָלָה בְּמַעֲלַת הַשִּׁיר הָעֶלְיוֹנָה — וְהַמְּלִיצָה יְלָדַתְהוּ עַל־בִּרְכֵּי הַתְּבוּנָה[108] — וַתִּקְשֹׁר עַל־יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשֹׁנָה[109] — כִּי כָל־הַמְשֹׁרְרִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו שִׁירָם לְנֶגְדּוֹ רוּחַ וָתֹהוּ — וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כָּמֹהוּ[110] — וְכָל־הַבָּאִים אַחֲרָיו לָמְדוּ מִטַּעְמוֹ — וְקִבְּלוּ רוּחַ הַשִּׁיר מֵעִמּוֹ — וְהָאֵל מְשָׁחוֹ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־בְּנֵי עַמּוֹ — שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה[111]. — וְדַי לַמְשֹׁרְרִים הַחֲזָקִים — לְהָבִין שִׁירָיו הָעֲמֻקִּים — כִּי מְלִיצָתוֹ נִשְׂגָּבָה מִדַּעַת כֻּלָּנוּ[112] — וּמִי יַעֲלֶה־לָּנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ[113]. — גַּם בְּמַעֲמַד הַצּוֹמוֹת — הֶרְאָה נוֹרָאוֹת עֲצוּמוֹת — וְחִבֵּר סֵדֶר לְיוֹם הַכִּפֻּרִים — כָּל־עִנְיָנָיו נְרָדִים עִם־כְּפָרִים[114] — מְעֻלָּפִים סַפִּירִים[115]. — וְשִׁירֵי אֲדוֹנִים — לְקַרְשֵׁי הַשֵּׂכֶל אֲדָנִים[116]. — וְשִׁירֵי הָרַב ר׳ יִצְחָק — עַל־מֵצַח הַיְקָר הוּחָק — וּבְסִפְרוֹ[117] אֲשֶׁר חִבֵּר לְיוֹם הַכִּפֻּרִים הֶרְאָה נוֹרָאוֹת — הָיוּ לוֹ לְאוֹת[118] — כִּי שִׁירוֹ צָלְחָה עָלָיו רוּחַ נְבוּאוֹת[119]. — וְשִׁירֵי הַגָּאוֹן ר׳ יוֹסֵף בֶּן־שְׂטָנָאשׁ נְעִימִים וִיקָרִים — וְהוּא הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר חִבֵּר בִּסְפָרַד מַעֲמָד לְיוֹם הַכִּפֻּרִים. — וְשִׁירֵי הָרַב בֶּן־בָּרוּךְ — מְקוֹרָם בָּרוּךְ[120] — וְשֻׁלְחָנָם לְכָל־בָּא עָרוּךְ. — וְשִׁיר ר׳ יְהוּדָה בֶּן־גַּיָּאת יְהוֹדוּהוּ אֶחָיו[121] — וְיָעִידוּ שְׁבָחָיו עַל־שִׁבְחָיו[122]. — וְר׳ משֶׁה בֶּן־עֶזְרָא משֶׁה הַפְּנִינִים מִמְּצוּלוֹת הָרַעְיוֹנִים — וְשִׁירוֹ אֲשֶׁר חִבֵּר לְלֵילוֹת הַתַּחֲנוּנִים[123] — דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים[124]. — גַּם הוּא עָשָׂה סֵדֶר לְיוֹם הַכִּפֻּרִים — מִלָּיו מִכְּלִי־

103: Song of S 6,9 — 104: B בידי — 105: Is 17,10; the docc. have נטיעים instead of נְטִעִים (def. Ps 144,12); perhaps better נְטוּעִים — 106: i. e. since the times of the beginning of the Hebrew language — 107: Is 60,22 — 108: cf. Gen 30,3; 50,23 — 109: Gen 38,28 — 110: 2 Kngs 23,25 — 111: Song of S 1,1 — 112: cf. Ps 139,6 — 113: Deut 30,12 — 114: cf. Song of S 4,13 — 115: cf. Song of S 5,14 — 116: cf. Exod 26,19 & oftener — 117: וּבְסִדְרוֹ is perhaps to be read instead of וּבְסִפְרוֹ — 118: cf. Deut 28,46 — 119: cf. Judg 14,6 & oftener — 120: cf. Prov 5,18; B מקום instead of מְקוֹרָם — 121: cf. Gen 49,8 — 122: His hymns are witnesses of his praise — 123: The nights consecrated to devotion in the weeks from the first 'Ělûl till 10th Tišrî, for which Moses ibn 'Ezrâ has composed a great number of penitential hymns, סְלִיחוֹת, wherefore he is also called הַסַּלָּח, the Selîhâ-poet. Kaempf, Nichtandal. Poesie II p 11 note 71 might read לְלֵיל (instead of לְלֵילוֹת), which should be understood as the eve of the day of expiation & under שִׁירוֹ the magnificent poem אִוִּתָה נַפְשִׁי (above Nr. 67). But this poem only forms part of a whole cycle of poems for the eve of the day of expiation, which belongs itself to the elements of the סֵדֶר לְיוֹם הַכִּפֻּרִים mentioned soon thereupon. סדר is here, as already above l. 135, = מַעֲמָד — 124: Song of S 7,10.

פָּז יְקָרִים[125]. — וְר׳ יוֹסֵף בֶּן־שֵׁשֶׁת — הִצִּיב שִׁירוֹ לְמַטָּרָה[126] וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת[127]. — וְר׳ לֵוִי וְר׳ יַעֲקֹב בְּנֵי תַבָּאן — יָדוּשׁוּ הַמְּלִיצוֹת כְּהִדּוּשׁ מַתְבֵּן[128]. — וְר׳ דָּוִד בֶּן־בְּקוֹדָה לְרַגְלָיו הַמְּלִיצוֹת יִקּוֹדוּ — וְעַל־דַּלְתֵי שְׂפָתָיו יִשְׁקֹדוּ[129]. — וְשִׁירֵי ר׳ יִצְחָק בֶּן־רְאוּבֵן — סוֹדָם מִי חָכָם וְיָבֵן[130] — כִּי הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת מְלִיצוֹת נָאווֹת — וְהֵבִיא בְּמִלֻּאֵי חֲרוּזָיו זִכְרוֹן כָּל־הַמִּצְווֹת — וַיְשִׂימֵם בִּפְסוּקִים — דְּבֵקִים — כְּאִלּוּ הֵם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ חֲקוּקִים. — וְשִׁירֵי ר׳ אַבְרָהָם בֶּן־אַלְחֲרִיזִי[131] בִּידֵי שֵׂכֶל אֲחוּזִים — וְנָאווּ לְחָיָו בַּתּוֹרִים צַוָּארוֹ בַּחֲרוּזִים[132]. — וְר׳ יוֹסֵף בֶּן־סַהַל לְמַחֲנֵה הַשִּׁיר מְאַסֵּף[133] — וְהַמְּלִיצוֹת יֻלְּדוּ עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף[134]. — וּקְרוֹבוֹ ר׳ שְׁלֹמֹה בֶּן־צַקְבֵּל — גַּם הוּא לָמַד מְלֶאכֶת הַשִּׁיר וְקִבֵּל — וְהוּא עָשָׂה הַמַּחְבֶּרֶת הַחֲמוּדָה — אֲשֶׁר תְּחִלָּתָהּ „נְאֻם־אֲשֶׁר בֶּן־יְהוּדָה“[135]. — וְשִׁירֵי הֶחָכָם ר׳ אַבְרָהָם בֶּן־עֶזְרָא עֶזְרָה בְצָרוֹת[136] — וְגִשְׁמֵי נְדָבוֹת[137] בִּזְמַן בַּצָּרוֹת — וְכָל־פִּיּוּטָיו נוֹרָאִים — וְעִנְיָנָיו[138] נִפְלָאִים — כָּהֶם לֹא רָאוּ הָרֹאִים. — גַּם הוּא חִבֵּר סֵדֶר לְיוֹם הַכִּפֻּרִים עִנְיָנָיו בְּכוּר שֵׂכֶל יְצוּקִים — וְעַל־הַלְּבָבוֹת חֲקוּקִים. — וְיִצְחָק בְּנוֹ גַּם הוּא מִמְּקוֹר הַשִּׁיר שָׁאַב — וְעַל־שִׁיר הַבֵּן מְזִיו הָאָב — אַךְ בְּבוֹאוֹ לְאַרְצוֹת מִזְרָח — כְּבוֹד אֲדֹנָי עָלָיו לֹא זָרָח[139] — וְהֵסִיר מֵעָלָיו מְעִילֵי הַדָּת הַיְקָרִים — וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים[140]. — וְר׳ יְהוּדָה בֶּן־עַבָּאס גַּם הוּא בָּא מֵאַרְצוֹת מַעֲרָב לַמִּזְרָח — וּבְדֶרֶךְ הַשִּׁיר אָרַח — וְלוֹ שִׁירִים חֲמוּדִים וַעֲרֵבִים — וּקְצָתָם כְּאֶפֶס חֲשׁוּבִים[141] — לֹא עֲרֵבִים וְלֹא טוֹבִים. — גַּם־הוּא הוֹלִיד בֶּן־פָּרִיץ[142] — הִפְלִיא נְבָלוֹת וְהִמְרִיץ. — וְשִׁיר ר׳ שְׁלֹמֹה בֶּן־אַלְמֻעַלָּם — נִיבוֹ יַרְנִין לְשׁוֹן נֶאֱלָם[143] — וְאוֹרוֹ מִן־הָעִוְּרִים לֹא־נֶעֱלָם. — וְשִׁירֵי ר׳ יוֹסֵף בֶּן־בַּרְזֶל כְּבַרְזֶל חֲזָקִים — וּכְנֹפֶת חֲלָקִים. — וּמֵאֲצִילֵי סְפָרַד הָיָה הַשַּׂר הַגָּדוֹל ר׳ יִצְחָק בֶּן־קְרֶשְׁפִּין בַּעַל סֵפֶר הַמּוּסָר, וְהוּא סֵפֶר אֲשֶׁר כָּל־שִׁירָיו חֲמוּדִים — בְּיַד הַשֵּׂכֶל צְמוּדִים — וְהָיוּ לַאֲחָדִים[144]. — וְר׳ יוֹסֵף בֶּן־צַדִּיק בְּרוּחַ שִׁירוֹ יִקְרַע יָם הַמַּדָּע קְרָעִים — מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים[145] — וּבְתֹקֶף מִלָּיו הַרְרֵי־עַד יַעְתִּיק[146] — וּמֵי מָרָה יַמְתִּיק[147] — וּבְעֵת יִשַּׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר[148] תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק[149]. — וְשִׁירֵי הַלֵּוִי ר׳ יְהוּדָה — לִוְיַת חֵן

125: cf. Job 28,17 — 126: cf. Lament 3,12 — 127: Gen 21,20 removes the rhyme — 128: cf. Is 25,10; the rhyme is neglected on account of the pun (אלתבאן — מתבן) — 129: cf. Prov 8,34 — 130: Hos 14,10 — 131: B בן חריזי — 132: cf. Song of S 1,10 — 133: cf. Nu 10,25 — 134: Gen 50,23 — 135: cf. Brody in Zeitschr. f. hebr. Bibliographie IV (1900) p 58ff. — 136: Ps 46,2 — 137: Ps 68,10 — 138: B ועניניס — 139: cf. Is 60,1 (2) — 140: Lev 6,4; that is to say that he has turned Mahometan, cf. however head-remark to Nr. 140 — 141: B השבים, perhaps instead of נחשבים, after Is 40,17 — 142: Ez 18,10 — 143: cf. Is 35,6 — 144: Ez 37,17 — 145: 1 Kngs 19,11 — 146: cf. Job 9,5; Hab 3,6 — 147: cf. Exod 15,23–25 — 148: Eccl 12,4 — 149: Ps 75,11.

לְרֹאשׁ הַתְּעוּדָה [150] — וְעַל־צַוָּארָהּ טוּר אֹדֶם פִּטְדָה [151]. — הוּא לְבֵית הַשִּׁיר הָעַמּוּד הַיְמָנִי [152] — יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמֹנִי [153] — הוּא עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי [154] — וְהוּא־עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ [155] עַל־הַנְּפִילִים — וְעָזַב גִּבּוֹרֵי הַשִּׁיר חֲלָלִים — וְכָל־שִׁירָיו לֵב הַחֲכָמִים יְחִיתוּן [156] — וּכְמְעַט לְפָנָיו סָף אָסֶף וְאָזְלַת יַד [157] יְדוּתוּן — וַיְהִי שִׁיר בְּנֵי־קֹרַח [158] — לָטֹרַח. — הוּא בָא בְּאוֹצַר הַשִּׁיר וְשָׁלַל בֵּית־נְכֹתֹה [159] — וְלָקַח כָּל־כְּלֵי חֶמְדָּתוֹ — וְיָצָא וְסָגַר אֶת־הַשַּׁעַר אַחֲרֵי צֵאתוֹ [160] — וְכָל הַיֹּצְאִים בְּעִקְּבוֹתָיו [161] — לִלְמֹד מְלֶאכֶת שִׁירוֹתָיו — לֹא הִשִּׂיגוּ אֲבַק מַרְכְּבוֹתָיו — וְכָל־הַמְשֹׁרְרִים יִשְּׂאוּ מִדַּבְּרֹתָיו [162] — וְיִשְּׁקוּ מַרְגְּלֹתָיו — כִּי בִמְלֶאכֶת הַפִּיּוּט — לְשׁוֹנוֹ חֵץ בָּרוּר וְשָׁחוּט [163] — וּבְשִׁירֵי תְהִלּוֹתָיו אֵין־מִי יוֹעִידֶנּוּ [164] — וּבְשִׁירֵי תְפִלּוֹתָיו יִמְשֹׁךְ כָּל־לֵב וְיִכְבְּשֶׁנּוּ — וּבְשִׁירֵי חֵשֶׁק נִיבוֹ כְּשִׁכְבַת הַטַּל [165] וְגֶחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ [166] — וּבְקִינוֹתָיו יַזִּיל עֲנַן הַבְּכִי וְיִבְקָעֶנּוּ — וְאִם יְחַבֵּר אִגֶּרֶת אוֹ מְגִלָּה — תִּמָּצֵא כָּל־מְלִיצָה יָפָה בָּהּ כְּלוּלָה — כְּאִלּוּ מִכּוֹכְבֵי רוּם גְּזוּלָה — אוֹ מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲצוּלָה [167] — וּבְאֹהֶל הַשִּׁיר נִפְתְּחוּ לוֹ שַׁעֲרֵי גְבֹהִים — כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים [168] — וּבְרוּחַ פִּיו גַּלֵּי חָכְמוֹת יַשְׁבִּיחַ [169] — וְכַאֲרִי יָרִיעַ אַף־יַצְרִיחַ [170] — וְכֹל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ [171]. — וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר [172]:

– – – ˘ – – – ˘ – – –

לְלֵוִי כָּל־יְקָר נִלְוָה וְנִקְוָה   וְהוּא לִוְיַת פְּאֵר עַל־רֹאשׁ מְשִׁיחָיו
וְאִם זָרַח בְּחוּג מַעְרָב מְאוֹרוֹ   בְּמִזְרָח מָלְאוּ כָל־צַד רְקָחָיו
וּבְקֶרֶב שִׁיר שְׁבָחָיו שָׂם שְׁלָחָיו   לְהִלָּחֵם וְשִׂיחָיו הֵם רְמָחָיו
וְרַבִּים רוֹצְצוּ אַחְרָיו וְנִלְאוּ   מְצֹא דַרְכּוֹ וְלֹא יָדְעוּ אֳרָחָיו
וְהוּא בָא בַּחֲדַר הַשִּׁיר לְבַדּוֹ   עֲדֵי־צֵאתוֹ וְסָגַר אֶת־פְּתָחָיו [173]
וְהָאֵל עַל־שְׁעָרָיו שָׂם בְּרִיחִים   וְהוּא שִׁבַּר בְּיַד שִׂכְלוֹ בְּרִיחָיו
וְהִצְמִיחַ בְּטַל מִלָּיו צְמָחָיו   וְהִפְרִיחַ בְּמֵי שִׂכְלוֹ פְּרָחָיו
וְצָרוּ הַלְּבָבוֹת מֵהֲדָרוֹ   כְּמוֹ קָצְרוּ לְשַׁנּוֹת מִשְׁבָּחָיו
וְיוֹם עָרְכוּ חֲכָמִים מִלְחֲמוֹת שִׁיר   יְהוּדָה הוּא אֲשֶׁר גָּבַר בְּאֶחָיו [174]:

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכַאֲשֶׁר כִּלָּה דְבָרָיו הֵשִׁיב כָּל־לָשׁוֹן נֶאֱלֶמֶת — וְכָל־חָכְמָה נֶעֱלֶמֶת — וְכָל־נֶפֶשׁ נִכְלֶמֶת — וַיֵּדְעוּ כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו צֶדֶק וֶאֱמֶת [175]. — וַיִּשְׁאָלוּהוּ הָעָם עַל־שְׁמוֹ — וְאַיֵּה נְוֵה הֲדֹמוֹ — וַיַּעַן וַיֹּאמַר:

150: cf. Prov 1,9; 4,9 — 151: Exod 28,17 — 152: 1 Kngs 7,21; docc. הימיני — 153—154: 2 Sam 23,8 — 155: 1 Chron 11,11 — 156: יְחִיתוּן according to Hab 2,17 — 157: Deut 32,36 — 158: ‘The song of the Qôraḥîdes’, Ps 48,1 & oftener; A לבני — 159: cf. 2 Kngs 20,13 (Is 39,2) — 160: Ez 46,12; אֶת is omitted in the docc. — 161: cf. Song of S 1,8 — 162: cf. Deut 33,3 — 163: cf. Jer 9,7; חץ is omitted in B — 164: cf. Job 9,19 — 165: Exod 16,13. 14 — 166: 2 Sam 22 (Ps 18),9 — 167: allusion to Jeḥûdâ ha-Lêwî's Musteġâb ברכי אצולה מרוח הקדש (M. Sachs, relig. Poesie, originals p 30 ff., translation ib. p 88) — 168: Gen 35,7 — 169: cf. Ps 65,8 — 170: Is 42,13 — 171: Ps 1,3 — 172: Nu 24,3 — 173: cf. above l. 178 ff — 174: cf. 1 Chron 5,2 — 175: According to the phrase in the prayer at funeral processions (צִדּוּק הַדִּין).

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

נְוָתִי הִיא בְּאֵלֹן צַעֲנַנִּים[176] וְלִי נֶפֶשׁ עֲלֵי רֹאשׁ עָשׁ מְכוֹנָהּ
וְתִשְׁתּוֹחַח[177] בְּעַנְוָתָהּ לְעָפָר וְיָשַׁת רֹאשׁ תְּלִי לִפְנֵי גְאוֹנָהּ
וְאִם יֵשׁ לַמְּלִיצָה רֹאשׁ אֲנִי צִיץ וְאִם לָשׁוֹן אֲנִי מַעֲנֵה לְשׁוֹנָהּ[178]:

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכַאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי תֹּקֶף שִׁירוֹ וְהֶגְיוֹנוֹ[179] — וְצַחוּת לְשׁוֹנוֹ וּגְאוֹנוֹ — יָדַעְתִּי כִּי הוּא הַיָּחִיד בְּדוֹרוֹ מֵאֵין שֵׁנִי — חֲבֵרֵנוּ חֶבֶר הַקֵּינִי. — וְרָצִינוּ לְהִתְעַלֵּס בְּאַהֲבָתוֹ[180] — וּלְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּחֶבְרָתוֹ — אֲבָל נָטַר בְּלִבּוֹ אֵיבָתֵנוּ — וּמָאַס חֶבְרָתֵנוּ[181] — וְנָסַע[182] בְּכַעַס מֵחֲבוּרָתֵנוּ — אַחֲרֵי־אֲשֶׁר הִבְהִיל מַחְשְׁבוֹתֵינוּ — וְהִדְבִּיק לְחִכֵּנוּ לְשׁוֹנֵנוּ[183]. — וְנִשְׁאַרְנוּ נִכְלָמִים עַל־הָרַע אֲשֶׁר עָשִׂינוּ — וְאָמַרְנוּ אוֹי־לָנוּ כִּי־נִדְמֵינוּ[184] — אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ[185]:

150. Macame of the unhappy marriage.

(בְּעִנְיַן זִווּג אִשָּׁה כְעוּרָה
חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָהּ:[1])

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: חָנִיתִי בְּתֶבֶץ[2] — לְהִתְעַדֵּן מִן־הַתַּעֲנוּגִים בְּמַרְבֵּץ — וְלִלְבֹּשׁ מִמַּעֲטֵה הַשּׁוֹשַׁנִּים כְּתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ[3]. — וַיְהִי הַיּוֹם וַאֲנִי יוֹשֵׁב עִם חֲבֵרִים אֲהוּבִים — מִבְּנֵי הַנְּדִיבִים — לְהִתְעַלֵּס בָּאֳהָבִים[4] — וּלְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּשִׁירִים עֲרֵבִים — וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדִּי[5] יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם[6] — בְּלֵב נָמֵס וּפִק בִּרְכַּיִם[7] — וְכִרְאֹתִי מֵרָחוֹק דְּמוּתוֹ — הִתְבּוֹנַנְתִּי הֵיטֵב אֶל־צוּרָתוֹ — וְהִנֵּה הוּא חֶבֶר הַקֵּינִי וּמִהַרְתִּי לִקְרָאתוֹ — וְקִדַּמְתִּי בְּשָׁלוֹם אוֹתוֹ — וּשְׁאַלְתִּיהוּ עַל־עִנְיָנָיו — וְאָנָה מְגַמַּת פָּנָיו[8]. — וַיֹּאמֶר לִי עַתָּה בָאתִי מֵאִיֵּי הַיָּם — וְנִצַּלְתִּי מִשְּׁאוֹן גַּלָּיו וְדָכְיָם — וּמְגַמַּת פָּנַי קָדִימָה[9] — וְנַפְשִׁי בְּכַפִּי אָשִׂימָה[10]. — אָמַרְתִּי לוֹ עַד־מָתַי לֹא תִשְׁקֹט וְלֹא תָנוּחַ[11] — כְּאִלּוּ מְעוֹנְךָ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ[12] — שְׁבָה אִתָּנוּ וְהֵטַבְנוּ לָךְ[13] — וְהִתְיַשֵּׁב עִמָּנוּ וְתַשִּׂיג מִשְׁאָלָךְ — וְאִם תִּרְצֶה אֲבַקֶּשׁ־לְךָ מָנוֹחַ[14] — וְאֶתֶּן־לְךָ אִשָּׁה אֲשֶׁר תַּחֲלִיף בָּהּ כֹּחַ — וְתִמְצָא נֹחַ[15]. — אָמַר־לִי אַשְׁבִּיעֲךָ בְּחַיֵּי כָל־נָבִיא וְחֹזֶה[16] — אַל־תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה[17] — לֹא בְהָקִיץ וְלֹא בְמַחֲזֶה — כִּי נִשְׁבַּעְתִּי שְׁבוּעָה עַזָּה וְקָשָׁה[18] — לְבַל אֶפּוֹל

176: Judg 4,11; Josh 19,33 — 177: cf. Ps 42,7 — 178: Prov 16,1 — 179: שִׁירוֹ וְ is omitted in A — 180: cf. Prov 7,18 — 181: The part of the verse is omitted in B — 182: B ויסע — 183: cf. Ez 3,26 — 184: cf. Is 6,5 — 185: Gen 42,21.

150: Macame 6 — 1: cf. Lament 4,8 — 2: B תרבץ — 3: Exod 28,4 — 4: cf. Prov 7,18 — 5: cf. Jos 5,13 — 6: 2 Sam 17,2 — 7: Nah 2,11 — 8–9: cf. Hab 1,9. לִי is omitted in A — 10: cf. Judg 12,3 — 11: cf. Job 3,26 — 12: 2 Sam 22 (Ps 18),11 — 13: cf. Nu 10,29 — 14: cf. Ru 3,1. לך is omitted in B — 15: cf. Gen 6,8; נֹחַ appellat. repose, cf. Nr. 149 note 71 — 16: cf. 2 Kngs 17,13 — 17: Deut 3,26 — 18: cf. Song of S 8,6; instead of כי has A בי (cf. Gen 22,16).

בְּפַח אִשָּׁה — וְדַי־לִי בַּתְּלָאָה הָרִאשׁוֹנָה הַמָּרָה — וְלֹא־תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה[19]. — וָאֶשְׂחַק לְמִלָּיו — וָאֹמַרְתִּי אֵלָיו — מָה הַצָּרָה אֲשֶׁר מְצָאַתְךָ — וְלִידֵי שְׁבוּעָה הֱבִיאַתְךָ. — אָמַר הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי[20] — וְהַיֵּצֶר הָרַע הִסִּיתַנִי — לְבַקֶּשׁ־לִי רַעְיָה — וְאִשָּׁה יְפֵיפִיָּה — לְהַמְצִיא נֹחַ[21] לְנַפְשִׁי הָאֲנוּשָׁה — מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה[22] — כִּי אָמַרְתִּי לֹא־טוֹב הֱיוֹתִי לְבַדִּי[23] — אֶעֱשֶׂה־לִּי עֵזֶר כְּנֶגְדִּי[24] — כִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי[25] — וּמָתַי אֶעֱשֶׂה גַם־אָנֹכִי לְבֵיתִי[26]. — וּבְעוֹדִי בֵּין־גַּלֵּי יָם־הַמַּחֲשָׁבוֹת — עֹרֵךְ עִם־קְרָבַי קְרָבוֹת — וְחֹצֵב מִן־הָאֲהָבוֹת — לֶהָבוֹת[27] — וְלִבִּי פַּעַם יְמָאֵן וּפַעַם יֹאבֶה — וְעִתִּים יִבְעַר וְעִתִּים יִכְבֶּה — וַאֲנִי מִתְהַלֵּךְ בַּמְּדִינָה — מֵעֵבֶר לְעֵבֶר וּמִפִּנָּה לְפִנָּה — וְהִנֵּה אִשָּׁה זְקֵנָה — בְּרֹעַ תְּמוּנָה — וְצוּרָה מְשֻׁנָּה — כְּאִלּוּ הַזְּמָן גְּנָבָהּ מִן־הַשֵּׁדִים לִהְיוֹת לוֹ לְמָנָה — וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שִׂטְנָה[28]. — תְּמוּנָתָהּ כְּבַת הַיַּעֲנָה — וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה[29] — פָּנֶיהָ בְּצַעֲיפָהּ לְאֻטֶּת — רָעָה וְשַׁלֶּטֶת[30] — תְּחַנֵּן קוֹלָהּ[31] וְתִכְרַע עַל־בִּרְכָּהּ[32] — וְחָלָק מִשֶּׁמֶן חִכָּהּ[33] — הַצּוּף בִּלְשׁוֹנָהּ — וְסַם הַמָּוֶת בִּגְרוֹנָהּ — מִתְנַהֶגֶת בַּחֲסִידוּת[34] — וְהִיא בַת־נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת[35] — מַעְגְּלֵי שְׁאוֹל מַעְגָּלֶיהָ — וּבְבֵיתָהּ לֹא־יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ[36] — וּבְכָל־מָקוֹם נִמְצְאוּ חֲלָלֶיהָ. — וְכִרְאוֹתָהּ מֵרָחוֹק דְּמוּתִי — נִצְּבָה כַשָּׂטָן לְעֻמָּתִי[37] — וְאָמְרָה לִי בְּנִי בְנִי[38] יַאֲרִיךְ אֱלֹהִים חַיֶּיךָ — וְיִשְׁמֹר זֹהַר לְחָיֶיךָ — וְיִהְיֶה לָעַד רַעֲנָן פִּרְיֶךָ — רְאִיתִיךָ נָעִים וְנָאֶה — וְנֶחְמָד לְמַרְאֶה[39] — תְּלַבֵּב הַלְּבָבוֹת בְּיָפְיֶךָ — וְתִמְשֹׁךְ הַנְּפָשׁוֹת בְּזִיו לֶחְיֶךָ — וְהַיֳּפִי הִלְבִּישְׁךָ מְשִׁיו — וְשַׁלֵּם לְךָ אֶת־נְשִׁיו[40] — וְעֵץ יַלְדוּתְךָ נָתַן פִּרְיוֹ[41] — וְלֹא טוֹב לְאִישׁ כָּמוֹךָ שֶׁיִּישַׁן וְלִבּוֹ עֵר[42] — וּבְאֵשׁ הַחֵשֶׁק בֹּעֵר[43] — מִבְּלִי רַעְיָה אֲשֶׁר־בָּהּ תִּתְרַע — וְלֹא מְקוֹם זֶרַע[44] — וּמַה־לְּךָ לְבַקֵּשׁ בֹּארֹת נִשְׁבָּרִים חֲצוּבִים[45] — וְיִמְתְּקוּ־לְךָ מַיִם־גְּנוּבִים.[46] — לָכֵן אִם יִיטַב בְּעֵינֶיךָ אֶתֶּן־לְךָ מִבְּנוֹת הַנְּדִיבִים — אַיֶּלֶת אֲהָבִים[47] — לְחָיֶיהָ מַעֲלָה שְׁחָרִים וְשַׂעֲרָהּ מַעֲרִיב עֲרָבִים[48] — תְּהִי־בָהּ נַפְשְׁךָ מְעֻדֶּנֶת — וּתְהִי־לְךָ סֹכֶנֶת[49] — בְּחֵיקְךָ מְקַנֶּנֶת — וְעַל־שֻׁלְחָנְךָ מְרַנֶּנֶת — בְּלֶחֱיָהּ מְנוֹרָה בְּפִיהָ צִנְצֶנֶת — בַּחֹשֶׁךְ תֵּלֵךְ לְזִיו תָּאֳרָהּ —

19: Nah 1,9 — 20: Gen 3,13 — 21: cf. note 15 — 22: Exod 6,9 — 23—24: cf. Gen 2,18 — 25: Gen 27,2 — 26: Gen 30,30 – 27: cf. Ps 29,7 – 28: Gen 26, 21; שִׂטְנָה here appell. as fem. to שָׂטָן Sâṭân, cf. Nr. 149 note 71 — 29: Prov 5,4 – 30: like Ez 16,30; B ושולטת — 31: cf. Prov 26,25 — 32: cf. 2 Kngs 1,13 & oftener — 33: Prov 5,3 — 34: According to the phrase in the introduction to the '13 qualities' (of God), אל מלך יושב — 35: cf. 1 Sam 20,30 — 36: Prov 7,11 — 37: cf. Nu 22,22 — 38: 2 Sam 19,1. 5 — 39: Gen 2,9 — 40: cf. 2 Kngs 4,7; את is omitted in B — 41: cf. Lev 26,4 — 42: cf. Song of S 5,2 — 43: cf. Exod 3,2 — 44: Nu 20,5 — 45: cf. Jer 2,13; Deut 6,11 (cf. Prov 5,15—18) – 46: Prov 9,17 — 47: Prov 5,19; אתן־לך is omitted in B — 48: מעריב ערבים from the evening-prayer, where these words refer to God who creates the evening; for explanation cf. DB. II notes p 55 (to Nr. 50 l. 20) – 49: 1 Kngs 1,2.

וְלֹא־יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ[50] — וְטוֹב מִסְּחַר־כֶּסֶף סַחֲרָהּ[51] — וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ[52]. — לָהּ עֵינַיִם כְּעֵינֵי הַצְּבָאִים — בְּיֵין הַחֵשֶׁק סְבוּאִים — גּוּפָהּ רָטֹב וָלַח — כְּשַׁרְבִיט בְּדֹלַח[53] — טָהוֹר קֹדֶשׁ מְמֻלָּח[54] — לֵב רוֹאָיו יְפַלַּח — וְאֵשׁ בְּקִרְבּוֹ יְשַׁלַּח. — לְחָיֶיהָ מְאוֹרִים — וְעֵינֶיהָ כְּפִירִים — וְטוּרֵי שִׁנֶּיהָ סַפִּירִים — וּשְׁנֵי שָׁדֶיהָ שְׁנֵי עֳפָרִים[55] — וְאִלּוּ תִרְאֶה יָפְיָהּ הַנָּאֶה — יֹאבַד לִבְּךָ וְיִשְׁתָּאֶה — וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה[56] — וְאַשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר בְּמֶרְכַּבְתָּהּ רָכַב — וּבֵין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפַל שָׁכָב[57]. — אֲבָל כָּל־הָרֹצֶה בָּהּ לְהִתְחַתֵּן — אַלְפַּיִם כֶּסֶף יִתֵּן — וְנָקֵל לָתֶת־בָּהּ כָּל־הוֹנוֹ וְחֵילוֹ — אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ[58]:

אָמַר הַמַּגִּיד: וּכְשָׁמְעִי אֲמָרֶיהָ — נִמְשַׁךְ לִבִּי בְּחֵלֶק דְּבָרֶיהָ[59] — וְנִקְשַׁרְתִּי בְּחַבְלֵי קְשָׁרֶיהָ — וְאָמַרְתִּי לָהּ אִלּוּ הַנַּעֲרָה הַזֹּאת בְּטֶרֶם יְדֻבַּר־בָּהּ[60] אֶרְאֶנָּה — אָז יִיטַב לִבִּי בְּעֵת אֶקָּחֶנָּה. — אָמְרָה לִי חָלִילָה חָלִילָה[61] — אִם אֲרַמֶּה אוֹתְךָ וְאִם אַכְשִׁילָה — וְאִם אֲפַתֶּה אוֹתְךָ בְּמִלַּי וְאִם אַמְשִׁילָה — אֲבָל כָּל־אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי בְּפֶה וּבִשְׂפָתַיִם — תִּמְצָאֶנּוּ[62] כִּפְלָיִם. — אָמַרְתִּי לָהּ אִם הָאִשָּׁה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי — הַרְבִּי מֹהַר וּמַתָּן עָלַי[63] — וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלָי[64]. — אָמְרָה לִי בִּרְאוֹתְךָ הַצְּבִיָּה — הַטֹּרֶפֶת כִּלְבִיָּה — תֵּדַע כִּי אֵין בִּלְשׁוֹנִי רְמִיָּה[65]. — שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ[66] מָחָר — אַחַר עֲלוֹת הַשַּׁחַר[67] — לְהַשְׁקִיט יְגוֹן לִבְּךָ וְחִילוֹ — וּבֹקֶר וְיֹדַע אֲדֹנָי אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ[68]. — וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ[69] — וְלִבִּי נִלְכַּד בְּחַכַּת חִכָּהּ. — בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה מֵעֵינַי שְׁנָתִי[70] — וְלֹא עָלִיתִי עַל־מִטָּתִי[71] — רַק הָיִיתִי מִתְנוֹדֵד — בְּחֶבְלֵי תְשׁוּקָתִי — וּמִתְגּוֹדֵד — עַל־אֹרֶךְ תִּקְוָתִי. — וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחִי[72] — וּבְעוֹדִי אָרִיד בְּשִׂיחִי[73] — בְּלֵב דָּוֶה וְנֶפֶשׁ נְכֵאָה — הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ[74] וְהִנֵּה הַזְּקֵנָה בָּאָה — וַיִּשְׂמַח לִבִּי בְּבִיאָתָהּ — וְחָרַדְתִּי לִקְרָאתָהּ[75] — וְקִדַּמְתִּי בַשָּׁלוֹם אוֹתָהּ. — אָמְרָה יַתְמִיד הָאֵל שְׁלוֹמֶךָ — וְאַל־יִפָּקֵד מְקוֹמֶךָ[76]. — דַּע כִּי הִגִּיעַ תֹּר הַשִּׂמְחָה[77] — וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה[78] — וְרָחֲקוּ מִמְּךָ הַנְּדֻדִים — וְקָרְבָה עֵת דֹּדִים[79] — וְהִנֵּה אֲבִי הַנַּעֲרָה וּקְרוֹבֶיהָ בָּאִים אֵלֶיךָ — לִשְׁמֹעַ מִלֶּיךָ — וְלִקְשֹׁר בְּרִיתָם עָלֶיךָ. — וַיְהִי עַד־כֹּה וְעַד־כֹּה[80] וְהִנֵּה אֲבִי הַנַּעֲרָה — וְעִמּוֹ כָּל־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר בַּשָּׁעְרָה. — וְכַאֲשֶׁר בָּאוּ הַקְּהִלָּה — וְהַבַּיִת מִפֶּה

50: Prov 31,18 (Qẹrî) — 51: Prov 3,14 — 52: Prov 31,10 — 53: cf. DB. I notes p 311 — 54: cf. Exod 30,35 — 55: cf. Song of S 4,5 — 56: Deut 28,34 — 57: Judg 5,27 — 58: Song of S 8,7 — 59: cf. Prov 7,21 — 60: cf. Song of S 8,8 — 61: 2 Sam 20,20 — 62: A תמצא אותו — 63—64: cf. Gen 34,12; A כל אשר instead of כאשר, as Nu 22,17 — 65: cf. Ps 120,2. 3 — 66: Gen 18,10 — 67: cf. Gen 32,24 — 68: Nu 16,5 — 69: 1 Sam 1,18 — 70: cf. Est 6,1 — 71: cf. 2 Kngs 1,4. 6. 16 — 72: cf. Gen 41,8; Dan 2,3 — 73: Ps 55,3 — 74: Gen 19,23 — 75: cf. 1 Sam 16,4; 21,2 — 76: 1 Sam 20,25. 27 — 77: cf. Est 2,12 — 78: Is 35,10 — 79: cf. Ez 16,8 — 80: 1 Kngs 18,45.

אֶל־פֶּה נִמְלָא[81] — קָם אֲבִי הַנַּעֲרָה וְעָמַד עַל־עָמְדוֹ[82] — וַיֹּאמֶר לְכָל־אַנְשֵׁי סוֹדוֹ — שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם אַחֵינוּ אַנְשֵׁי הָאֱמוּנָה — וְהָאַהֲבָה הַנֶּאֱמָנָה — דְּעוּ כִּי זֶה הָאִישׁ יִרְצֶה לְהִקָּשֵׁר בְּחֶבְרָתֵנוּ — וְלָבוֹא בְּמָסֹרֶת בְּרִיתֵנוּ[83] — וְלִרְכֹּב עַל־מֶרְכַּבְתֵּנוּ — וְלָקַחַת אֶת־בִּתֵּנוּ. — וְהֻגַּד־לָנוּ עָלָיו — טוֹב מַעֲלָלָיו — וְכִשְׁרוֹן פְּעָלָיו — כִּי הוּא מִמִּשְׁפְּחוֹת הַפַּחוֹת — אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם אֲרֻחוֹת — וּבִפְנֵיהֶם שֹׂבַע שְׂמָחוֹת[84]. — וְהִנְּנִי מַפְקִיד נַפְשִׁי אֶצְלוֹ — וְאֶת־בִּתִּי אֶתֶּן־לוֹ — וּמָהֹר יִמְהָרֶנָּה לּוֹ[85] — עַל־מְנָת שֶׁיִּכְתֹּב לָהּ אַלְפַּיִם כֶּסֶף בְּמֹהַר בְּתוּלֶיהָ — וּבְכָל־עֵת שֶׁתִּרְצֶה יִתְּנֵם אֵלֶיהָ. — וַיֹּאמְרוּ לִי הַזְּקֵנִים[86] קִבַּלְתָּ — כָּל־אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ. — וַאֲנִי לְרֹב בָּשְׁתִּי מֵהֶם — לֹא־חָקַרְתִּי דִבְרֵיהֶם[87] — רַק אָמַרְתִּי שָׁמַעְתִּי וְקִבַּלְתִּי — וְכָל־דִּבְרֵיכֶם יָדָעְתִּי. — הַדָּבָר יָצָא מִפִּי[88] וַיְמַהֲרוּ וַיִּקְרְאוּ הַסֹּפֵר — וְהֵבִיאוּ הָעֵט וְהַסֵּפֶר — וְכָתַב לָהּ כְּתֻבָּה — מִנִּי־יָם רְחָבָה[89] — וְקִבַּלְתִּי כָּל־אֲשֶׁר אָמְרוּ אֵלַי — אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה־בָאתִי בִּמְגִלַּת־סֵפֶר כָּתוּב עָלָי[90]:

-- -◡-- -◡--

וַיִּקְרְאוּ סֹפֵר לְקַיֵּם־לָהּ מֹהַר כְּתֻבָּתָהּ בְּפֵרוּשִׁים
וַיִּכְתְּבוּ עָלַי שְׁטָר מָחְזָק שָׁרִיר בְּתוֹסֶפֶת וְחִדּוּשִׁים
וַיְבָרְכוּ שֵׁם אֵל בְּכוֹס יַיִן אַף עַל־יְדֵי חֻפָּה וְקִדּוּשִׁים
וּזְמָן מְשַׂחֶק־בִּי הֲכִי פִתְאֹם הָפַךְ חֲבוּרָתִי לְגֵרוּשִׁים:

וְכַאֲשֶׁר נִכְתְּבָה הַכְּתֻבָּה קְרָאוּהָ נֶגֶד הַיְּהוּדִים — וָאֶכְתֹּב בַּסֵּפֶר וְאֶחְתֹּם וְאָעֵד עֵדִים[91] — וְכַאֲשֶׁר שָׁקְעָה הַחַמָּה — עָלְתָה הַחֵמָה[92] — וְכִסְּתָה הָאָרֶץ חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה[93] — וְהֵבִיאוּ הַכַּלָּה — בְּקוֹל הֲמֻלָּה[94] — וְהָעָם עוֹנִים עַל־הַמְּסִלָּה — יִשְׂמַח חָתָן בְּכַלָּה[95]. — וְכַאֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ לָשֶׁבֶת וּלְשׁוֹרֵר בְּגִילָה — מֵעֶרֶב עַד־חֲצוֹת לַיְלָה — הָלְכוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ כָּל־קְהָלָם — מִקְּטַנָּם וְעַד־גְּדוֹלָם[96] — וְנוֹתַרְתִּי אֲנִי לְבַדִּי[97] — וְהִיא יֹשֶׁבֶת לְצִדִּי. — וְאָמַרְתִּי בְלִבִּי זֶה הַלַּיְלָה אֲחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרִים[98] — וְאַעֲלֶה אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים[99] — וְזֶה לֵיל שִׁמֻּרִים[100]. — וָאָסוּר אֵלֶיהָ — וּפָשַׁטְתִּי מְעִילָהּ מֵעָלֶיהָ — וַהֲסִירוֹתִי הַמַּסְוֶה אֲשֶׁר עַל־פָּנֶיהָ[101] — וְהִקְרַבְתִּי הַנֵּר לְפָנֶיהָ — וְהִנֵּה פָנֶיהָ פְּנֵי זַעַם — וְקוֹלָהּ כְּקוֹל רַעַם — וְצוּרָתָהּ כְּעֵגֶל יָרָבְעָם — וּפִיהָ

81: cf. 2 Kngs 10,21; Ezr 9,11 — 82: cf. 2 Chron 34,31 — 83: cf. Ez 20,37 — 84: cf. Ps 16,11 — 85: Exod 22,15 — 86: A has the addition אשר בשערה, perhaps falsely taken from l. 72 — 87: B לדבריהם, however, cf. Prov 25,2 — 88: Est 7,8 — 89: cf. Job 11,9 — 90: Ps 40,8; in A הנה באתי is omitted — 91: Jer 32,10. ואכתב בספר is omitted in B — 92: cf. 2 Sam 11,20 — 93: cf. Is 60,2 — 94: Ez 1,24 — 95: A nuptial greeting, especially used in Spanish & Oriental congregations — 96: Jer 6,13 — 97: cf. 1 Kngs 18,22 — 98: cf. Ps 103,5 — 99: cf. Is 40,31 — 100: Exod 12,42 — 101: cf. Exod 34,34. 35.

כְּפִי אֲתוֹן בִּלְעָם — וְאַפֶּיהָ הִבְאִישׁ רֵיחָם[102] — וּלְחָיֶיהָ נָס לֵיחָם[103] — כְּאִלּוּ הַשָּׂטָן בְּקַדְרוּת הֱטִיחָם — וּפָעַל בַּפֶּחָם[104] — עַד חֲשַׁבְתִּיהָ מִבְּנוֹת חָם. — אֲבָל אִם חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָהּ[105] שַׂעֲרוֹתֶיהָ הִלְבִּינוּ — וְיָמֶיהָ הִזְקִינוּ[106] — וּשְׂפָתֶיהָ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה יָהִינוּ[107] — וְשִׁנֶּיהָ כְּמוֹ שִׁנֵּי זְאֵבִים אוֹ דֻבִּים — וְעֵינֶיהָ עֵינֵי עַקְרַבִּים. — וָאַעַן וָאֹמַר:

-- -⏑-- -⏑--

תִּדְמֶה[108] בְשִׁנֶּיהָ לְשֶׁן־דֻּבִּים   אֹכְלִים אֲשֶׁר מֹצְאִים וּמַצְמִיתִים
רֹאשָׁהּ שְׁחִין נִמְלָא וְעֵינֶיהָ   גֹזְלִים שְׂשׂוֹן הַלֵּב וּמַשְׁבִּיתִים
קוֹמָה כְּמוֹ חוֹמָה וְשֹׁקַיִם   כִּשְׁנֵי עֲצֵי יַעַר מְכֹרָתִים
וּלְחִי כְּפֶחָם רַק שְׂפָתֶיהָ   שִׂפְתֵי חֲמֹר גֶּרֶם[109] מְעֻוָּתִים
צוּרָהּ כְּצוּרַת מַלְאֲכֵי מָוֶת   כָּל־פֹּגְעִים בָּהּ יִפְּלוּ מֵתִים:

וּבִרְאוֹתִי הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה נָפְלָה עָלַי חֲרָדָה[110] — וּפַחַד קְרָאַנִי וּרְעָדָה[111] — וְאָמַרְתִּי בָּא יוֹם הַפְּקֻדָּה[112]. — אַךְ הִתְאַפַּקְתִּי — וְרַכּוֹת אֵלֶיהָ דִבַּרְתִּי[113] — וְאָמַרְתִּי לָהּ בִּתִּי — אַחֲרֵי־אֲשֶׁר פָּנַיִךְ כְּשָׁמִיר וָשַׁיִת[114] — הַגִּידִי לִי מַה־יֶּשׁ־לָךְ בַּבַּיִת[115] — וְאַיֵּה שִׂמְלוֹתַיִךְ וּמְעִילַיִךְ — וְחֹתָמֵךְ וּפְתִילַיִךְ[116] — וְשַׂהֲרֹנַיִךְ וַעֲגִילַיִךְ — וְתַמְרוּקֵי עֲדָנַיִךְ[117] — וּכְלֵי שְׁמָנַיִךְ[118]. — אָמְרָה[119] לֹא יֶחְסַר לִי כֹל[120] — כִּי־חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ־לִי־כֹל[121] — וְכָל־בְּגָדַי עָזַבְתִּי צְרוּרִים בְּבֵית אֲדֹנִי אָבִי — וּבְבֵית מוֹשָׁבִי[122]. — אָמַרְתִּי לָהּ וּמָה הַפִּקָּדוֹן — אֲשֶׁר עָזַבְתְּ בְּבֵית הָאָדוֹן. — אָמְרָה לִי עָזַבְתִּי שְׁנֵי שַׂקִּים בָּלִים[123] — וְשִׁבְרֵי כֵלִים — וְצַלַּחַת — וְקַלַּחַת — וּמִטְפַּחַת — וְסַפַּחַת[124] — וּמִשְׁעֶנֶת וְאַמְתַּחַת — וּמַדִּים קְרֻעִים[125] — וּכְלֵי[126] נְגָעִים — וּשְׁתֵּי קְעָרוֹת — וְשָׁלֹשׁ קְדֵרוֹת. — וּכְשָׁמְעִי דְבָרֶיהָ נָפַלְתִּי עַל־פָּנַי — וְאָבְדוּ רַעְיוֹנַי — וְלֹא־מָצְאוּ חָזוֹן מֵאֲדֹנָי[127]. — וָאֶשָּׂא מְשָׁלִי וָאֹמַר[128]:

102: רֵיחָם is subject, הִבְאִישׁ intrans. like Exod 16,24 — 103: cf. Deut 34,7 — 104: Is 44,12 — 105: cf. Lament 4,8 — 106: The documents have ימיה; it is undecided whether this reading is right — 107: cf. Deut 1,41 — 108: The order of the verses is in B: 3, 2, 1, 4, 5 — 109: B גַּפִּים instead of גֶּרֶם, but cf. Gen 49,14 — 110: cf. Exod 3,3; Dan 10,7. 8; הַגָּדֹל is omitted in B — 111: Job 4,14 — 112: cf. Hos 9,7 — 113: A וככה instead of ורכות, but cf. Job 40,27 — 114: Is 5,6 & oftener (cf. Ez 3,9) — 115: 2 Kngs 4,2 — 116: cf. Gen 38,18. 25 — 117: B עדוניך — 118: B וכל; perhaps וְכָל־כְּלֵי after Nu 4,9 — 119: A אמרה לי — 120: cf. Deut 8,9; Jer 44,18 — 121: Gen 33,11 — 122: cf. Lev 25,29; B בנוה instead of ובבית — 123: Josh 9,4 — 124: veil or cap = מִסְפַּחַת Ez 13,18. 21, which is perhaps to be read here — 125: cf. 1 Sam 4,12 — 126: A וכלים — 127: Lament 2,9 — 128: cf. Nu 23,7 & oftener; A ואקם ואען ואמר אחרי כן.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

הַמְשֵׁדִים וְזִיקִים[129] אַתְּ גְּזוּרָה   יְשַׁלַּח בָּךְ אֱלֹהִים הַמְּאֵרָה[129a]
כְּאִלּוּ מַלְאֲכֵי זַעַם וּמַשְׁחִית   לְאַחִים לָךְ אֲבָל לָךְ הַבְּכֹרָה[130]
כְּאִלּוּ תָאֳרֵךְ כְּשְׂעִיר עֲזָאזֵל   וְאֵיךְ נִמְלַטְתְּ מֵאֶרֶץ גְּזֵרָה[131]
כְּאִלּוּ הַזְּמָן חָשַׁק בְּלִילִית   וּמֵאַהֲבָה שְׁלָחֵךְ לָהּ תְּשׁוּרָה
וְיִצְרֵךְ לֹא יְצָרֵךְ רַק לְמַעַן   תְּהִי אֶל־מַלְאֲכֵי מָוֶת לְעֶזְרָה
וְאַשְׁרֵי יְלָדֵךְ לוּ מֵת בְּלִדְתֵּךְ   וּמִי יִתֵּן תְּהִי אִמֵּךְ עֲקָרָה
שְׂפָתַיִךְ כְּמוֹ שִׂפְתֵי שְׁוָרִים   וּפִיךְ קֶבֶר אֲבָל בִּטְנֵךְ מְעָרָה
וְשִׁנַּיִךְ כְּשִׁנֵּי דֹב זְהוּמוֹת   וּבָם צֹאָה וְרִיר כִּמְלֹא קְעָרָה
וְקוֹמָתֵךְ כְּעֵץ הָמָן גְּבֹהָה[132]   וּמִי יִתֵּן וְאֶרְאֵךְ בּוֹ מְהֵרָה
וְלֵיל בּוֹאֵךְ חֲשַׁבְתִּיו לִי כְּמוֹ־מַלְ־   אֲכֵי זַעַם בְּעֵת בּוֹאָם בְּעֶבְרָה
כְּפַרְעֹה לֵיל אֲשֶׁר טָבַע בְּיַם־סוּף[133]   כְּמוֹ־הָמָן בְּיוֹם נִתְלָה בְקוֹרָה[134]
כְּסִיסְרָא עֵת אֲשֶׁר בָּרַח לְיָעֵל[135]   כְּעֶגְלוֹן בַּעֲלִיַּת הַמְּקֵרָה[136]
וְלָךְ בֶּטֶן כְּבֶטֶן נֹאד[137] נְפוּחָה   וְצוּרָתֵךְ כְּמַזָּלֵךְ שְׁחוֹרָה
וְיָדַיִךְ יְדֵי הַקּוֹף שְׂעִרֹת[138]   בְּאֶצְבָּעוֹת[139] כְּמוֹ־אוּדִים בְּכִירָה
וְקוֹל נִיבֵךְ כְּרַעַשׁ בַּחֲצוֹת לֵיל   וְנִשְׁמַת פִּיךְ כְּמוֹ־רוּחַ סְעָרָה
וּפִיךְ קֶבֶר לְמַאֲכָלֵךְ וּמַשְׁקֵךְ   וְיָשׁוּבוּ בְּתוֹךְ בִּטְנֵךְ מְרֹרָה[140]
בְּשִׁנֵּךְ תִּכְתְּשִׁי הַכֹּל כְּמַכְתֵּשׁ[141]   וּמִשָּׁם נָסְעוּ הָעָם בְּאֵרָה[142]
אֱלֹהִים יַהֲפֹךְ רֹאשֵׁךְ בְּשַׁחַת   כְּמַהְפֵּכַת סְדֹמָה וַעֲמֹרָה[143]
וְתַכְרִיכֵךְ יָשׁוּ בִּטְנֵי אֲרָיוֹת[144]   וְיָשִׂים לָךְ בְּתוֹךְ קִרְבָּם קְבוּרָה׃

וְכַאֲשֶׁר הִשְׁלַמְתִּי שִׁירָתִי[145] — רָאִיתִי — כִּי בְשִׁירִי — לֹא יֵרָפֵא צִירִי — וּבְהֶגְיוֹנִי — לֹא יָסוּר יְגוֹנִי — וּנְגִינָתִי — לֹא תַעֲבִיר מְגִנָּתִי. — וְעָלְתָה חֲמָתִי בְּאַפִּי[146] — וְלָקַחְתִּי שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפִּי[147] — וְקַמְתִּי בַּחֲצוֹת לַיְלָה[148] — וְחָסַמְתִּי פִּיהָ בְּשִׂמְלָה — וְשָׁבַרְתִּי כָּל־הַשְּׁבָטִים עַל־גַּבָּהּ — עַד־יָצָא עַל־פִּיהָ דַּם לִבָּהּ[149] — וְקָרַעְתִּי כָּל־בְּשָׂרָהּ מֵעָלֶיהָ — וְהוֹצֵאתִי עַל־גּוּפָהּ דַּם בְּתוּלֶיהָ — וְאָסַפְתִּי כָּל־הַבְּגָדִים אִתִּי — וְעָמַסְתִּי הַכֹּל

129: plur. of זִיק talm.-Hebrew wind, here (demoniacal) ghost, demon, like רוּחַ, pl. רוּחוֹת, that likewise means firstly wind, secondly ghost & demon — 129a: cf. Deut 28,20 — 130: To your share has fallen the right of primogeniture, a double part of the diabolical; cf. Deut 21,17 — 131: cf. Lev 16,8. 22. The last Šewâ in נִמְלַטְתְּ is (metrically) to be considered as mobile; cf. BSt. p 21 note 2 — 132: cf. Est 5,14 — 133: cf. Exod 15,4 — 134: cf. Est 7,10 — 135: cf. Judg 4,17. 21 — 136: cf. Judg 3,20. 21 — 137: B נוּר (formed of נוּר = נֹאד) — 138: cf. Gen 27,23 — 139: B מְפוּחָמוֹת — 140: cf. Job 20,14 — 141: cf. Prov 27,22 — 142: cf. Nu 11,35; 21,16. בְּאֵרָה appellat.: in the pit — 143: Deut 29,22; Jer 49,18. סְדֹמָה = bibl. סְדֹם — 144: ‘For your shroud may God make the bellies of the lions’ = may lions eat you. תַּכְרִיךְ shroud, in this sense often in Mišnâ & Talmûd, but always plur. תַּכְרִיכִים, תַּכְרִיכִין — 145: A שירי — 146: cf. Ez 38,18 — 147: cf. 2 Sam 18,14 — 148: cf. Ps 119,62 — 149: cf. Dukes, Šîrê Šelômô p 36 note 4.

עַל־בְּהֶמְתִּי — וּבְטֶרֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר הָיִיתִי מִן־הָעִיר רָחוֹק — וְעָזַבְתִּי אַרְצָהּ שְׁאִיָּה וְהִבּוֹק תִּבּוֹק[150] — וְעָבַרְתִּי אֵת מַעֲבַר יַבֹּק[151] — וְכָל־הַיּוֹם הָיִיתִי בַּיְּעָרִים שֹׁכֵב — וּבַלַּיְלָה נֹסֵעַ וְרֹכֵב — עַד־יָדַעְתִּי — כִּי נִמְלַטְתִּי — וְהֶאֱמַנְתִּי — כִּי נִצַּלְתִּי. — אָז נָשָׂאתִי מְשָׁלִי וְאָמַרְתִּי:

‒‒ ‒˘‒‒ ‒˘‒‒

בָּרוּךְ אֲשֶׁר יוֹם צָר נְצָרַנִי   וּבְרַחֲמָיו חֶסֶד גְּמָלַנִי[152]
יִצְרִי בְּיַד סִכְלִי מְכָרַנִי   אַךְ צוּר בְּחֶמְלָתוֹ גְּאָלַנִי
אַחֲרֵי אֲשֶׁר חַדְרֵי שְׁאוֹל בָּאתִי   בֶּטֶן שְׁאוֹל פָּתַח וְהֶעֱלַנִי[153]:

אָמַר הַמַּגִּיד: וּכְשָׁמְעִי תַּעְתֻּעֵי חֶבֶר הַקֵּינִי שָׂחַקְתִּי עַל־הֲבָלָיו וּשְׁקָרָיו — וְתָמַהְתִּי עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו[154]. — אַחֲרֵי־כֵן קָרָאתִי בִשְׁלוֹמוֹ — וְנָסַעְתִּי מֵעִמּוֹ[155] — גַּם הוּא נָסַע לִמְקוֹמוֹ[156] — וְהִפְלִיאַנִי דְבָרוֹ וּנְאֻמוֹ[157]:

151. Macame of the leader in prayers of Mosul.

(בִּשְׁלִיחַ צִבּוּר וּתְפִלּוֹתָיו
וְסִפּוּר שִׁבּוּשָׁיו וְטָעֻיּוֹתָיו:)

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: הַגֵּד הִגִּיד לִי חֶבֶר הַקֵּינִי — וְאָמַר אַגִּיד לְךָ מִן־הַנִּפְלָאוֹת אֲשֶׁר רָאֲתָה עֵינִי[1] — כִּי נָסַעְתִּי מֵאֶרֶץ גְּשׁוּר[2] — לְאַשּׁוּר[3] — בְּעֵת חָרְבוּ יְדֵי נְדִיבִים כְּחַלְמִישׁ צוּר[4] — וְאֶפֶס עָזוּב וְעָצוּר[5]. — וְהָעִיר נָאָה וַחֲשׁוּבָה — גְּדוֹלָה מְאֹד וּרְחָבָה[6] — וְהָמוֹן רַב וְעֹשֶׁר נִמְצָא בְקִרְבָּהּ — וְהָאֵמִים לְפָנִים יָשְׁבוּ בָהּ[7]. — וְאֵין בְּכָל־הָאֲרָצוֹת כְּיָפְיָהּ — וְלֹא כַהֲדָרָהּ וּצְבִיָהּ — וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִיא וְזֶה־פִּרְיָהּ[8]. — אֶפֶס כִּי־עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב[9] עָלֶיהָ — הַשֹּׁכְנִים מִבְּנֵי עַמֵּנוּ בִּגְבוּלֶיהָ — כִּי לֹא יִתְנַדֵּב אֶחָד מֵהֶם לְנִכְבָּד אוֹ בְלִיַּעַל[10] — מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־נַעַל[11] — וְכֻלָּם צְרוֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם[12] — צְרוּרוֹת בְּכַפֵּיהֶם — בְּלִי יוֹצֵאת וּפֶרֶץ[13] — וְלֹא־יִפּוֹל צְרוֹר אָרֶץ[14]. — וּבְבוֹאִי אֵלֶיהָ בְּנֶפֶשׁ נְבוֹכָה — עֶרֶב שַׁבָּת עִם־חֲשֵׁכָה[15] — אָמַרְתִּי אוּלַי בֵּית הַתְּפִלָּה קְרוֹבָה — וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ וְאֶדְרְשָׁה בָּהּ. — וְכַאֲשֶׁר בָּאתִי

150: cf. Is 24,3 — 151: cf. Gen 32,23 — 152: cf. Is 63,7 (כְּרַחֲמָיו) — 153: cf. Jon 2,3; Ps 30,4 — 154: Gen 37,8 — 155: The two words in B are left out — 156: B אל־מקומו — 157: The part of the verse is left out in B.

151: Macame 24 — 1: cf. Job 13,1 — 2: In the country of eastern Jordan — 3: אַשּׁוּר = Mosul, cf. Albrecht, Ḥarîzîs Reisen etc. p 34ff. — 4: cf. Deut 32,13; B reads נדיביה instead of נְדִיבִים — 5: cf. Deut 32,36 — 6: cf. Neh 7,4 — 7: Deut 2,10; הָאֵמִים appellat.: the frightful ones, the mighty men — 8: Nu 13,27 — 9: Nu 13,28 — 10: בליעל = איש בליעל — 11: Gen 14,23 — 12: Gen 42,35 — 13: cf. Ps 144,14; the docc. have יוצאות — 14: Am 9,9 — 15: Mišnâ Šabbât II, 7; in A is left out here ערב שבת and is in the following line in the wrong place (between אליה & ואדרשה).

אֶל־בֵּית הַתְּפִלָּה — עִם־הַקְּהִלָּה — רְאִיתִיהָ יָפָה כְּהֵיכָל[16] וְאַרְמוֹן — וָיֵּשַׁבְתִּי בְּתוֹךְ הֶהָמוֹן. — וְהָיוּ לְצִדִּי שְׁנֵי זְקֵנִים — אֲרוּכֵּי זְקָנִים — חֲסֹנִים — כָּאַלּוֹנִים[17] — מִמֹּכְרֵי הַתְּהִלּוֹת[18] וְלֹא מִן־הַקֹּנִים — וּמֵהֹרְסֵי[19] בָּתֵּי צֶדֶק וְלֹא מִן־הַבֹּנִים — בַּעֲלֵי קוֹמוֹת — וּבִטְנָם כַּעֲרֵמוֹת[20] — לָהֶם נְפָשׁוֹת בְּזוּיוֹת וְעֵינֵיהֶם רָמוֹת[21]. — וְכַאֲשֶׁר שְׁאַלְתִּים עַל־גְּדוֹלֵיהֶם — וְיֶתֶר קְהָלֵיהֶם — וְהַחַזָּן אֲשֶׁר לָהֶם — אָמְרוּ יֶשׁ־לָנוּ רָאשֵׁי גָלִיּוֹת[22] — וּפְנִינֵי מַרְגָּלִיּוֹת — וּמִלְּבַד זֶה יֶשׁ־לָנוּ חַזָּן דַּרְשָׁן — עָנָיו וּבַיְשָׁן — דָּשֵׁן וְשָׁמֵן כְּמוֹ־אֵילִים בְּנֵי־בָשָׁן[23] — תְּפִלָּתוֹ — עֲרֵבָה — וְחֶבְרָתוֹ — אֲהוּבָה — וּנְגִינָתוֹ — טוֹבָה — יוֹרֶה בַתּוֹרָה — וְיִקְרָא — בַּמִּקְרָא[24] — וְיִסְבֹּר בַּנְּבִיאִים[25] כַּמָּה סְבָרָא — וְיֵדַע פִּיּוּטִים יְקָרִים — וְשָׁר בַּשִּׁרִים[26]. — וּכְשָׁמְעִי דִבְרֵיהֶם אָמַרְתִּי תְּהִלָּה לְאֵל וְשֶׁבַח — כִּי זִכַּנִי לִרְאוֹת זֶה הַחַזָּן הַמְשֻׁבָּח. — וּבְעוֹדִי בְּזֹאת הַמַּחֲשָׁבָה — וְהִנֵּה הַחַזָּן בָּא — וְעַל־מִצְחוֹ טוֹטֶפֶת — וּבְרֹאשׁוֹ מִצְנֶפֶת[27] — לְבָנָה וּנְעִימָה — בַּת מָאתַיִם אַמָּה — וְשַׂעֲרַת זְקָנוֹ עַד־טַבּוּרוֹ הָאֲרִיכָה — וַתְּכַסֵּהוּ בַשְּׂמִיכָה[28] — וְהוּא יִסְחַב עַל־הָאָרֶץ גְּדִילֶיהָ[29] — וְכִמְעַט יִכָּשֵׁל בְּשׁוּלֶיהָ[30]. — וּבִרְאוֹתֵנוּ אֹתוֹ — חָרַדְנוּ כֻלָּנוּ לִקְרָאתוֹ[31] — וְהִשְׁתַּחֲוִינוּ לְעֻמָּתוֹ — וְהֶחֱרַשְׁנוּ לְאֵימָתוֹ — עַד הֵחֵל בִּנְעִימָתוֹ[32] — וּפָתַח תְּפִלָּתוֹ — וּמָנִיתִי לוֹ בַתְּפִלָּה יֹתֵר מִמֵּאָה טָעִיּוֹת — בְּרוּרוֹת וּגְלוּיוֹת — מִלְּבַד הָאֲחֵרוֹת שֶׁאֵינָם לִזְכֹּר רְאוּיוֹת — אַךְ לֹא עֲנִיתִיהוּ — כִּי אָמַרְתִּי אוּלַי מִקְרֶה הוּא[33] — אוֹ טִרְדַּת הַשַּׁבָּת הִבְהִילַתְהוּ — אוֹ שֵׁנָה אֲנָסַתְהוּ. — וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה[34] — הִשְׁכַּמְתִּי לְבֵית הַתְּפִלָּה — וְהִנֵּה הַחַזָּן בָּא וַיֵּשֶׁב בְּמוֹשַׁב הַגְּדֻלָּה[35] — וּפָתַח בְּמֵאָה בְּרָכוֹת[36] — אֲשֶׁר עַל־לְשׁוֹנוֹ סְדוּרוֹת וַעֲרוּכוֹת — וְאָמַר בְּקוֹל צְעָקָה רָמָה — בָּרוּךְ אֲשֶׁר יָצַר אֶת־הָאָדָם בְּהֵמָה[37] — וּבִפְסוּקֵי זִמְרָה[38] —

16: Docc.: בהיכל — 17: cf. Am 2,9 — 18: A התפלות — 19: Docc. ומהרסים — 20: cf. Song of S 7,3 — 21: cf. Ps 18,28 & oftener — 22: To the form גָּלִיּוֹת, plur. to the bibl. גָּלוּת (see already above title l. 2 & further below l. 30 & l. 37 טָעִיּוֹת plur. to טָעוּת), cf. Strack-Siegfried § 65 — 23: Is 30,23; Deut 32,14 — 24: The Holy Scripture, here in more narrow sense: the Pentateuch; from the Neh 8,8 — 25: the books of the prophets, here perhaps only the passages from the prophets, determined for the synagog. service (הַפְטָרוֹת) — 26: Prov 25,20 — 27: cf. Lev 8,9 — 28: Judg 4,18 — 29—30: refers to שְׂמִיכָה, by which is to be understood the prayermantle, decorated with fringes (צִיצִת or גְּדִלִים Nu 15,38; Deut 22,12) — 31: cf. 1 Sam 16,4 — 32: נְעִימָה = melody, song; B בנעימותו — 33: cf. 1 Sam 20,26 — 34: Gen 19,15 — 35: place of honour — 36: cf. Nr. 11 l. 1b & the note there. Some of these 'hundred benedictions' begin the morning-prayer (according to the usual order); cf. the following note — 37: The second of the benedictions beginning the morning-prayer (cf. the preceding note) is אֲשֶׁר יָצַר אֶת־הָאָדָם בְּחָכְמָה (Berâkôt fol. 60b); instead of בְּחָכְמָה the leader in prayers said בְּהֵמָה — 38: cf. headremark to Nr. 7; in the פסוקי רזמרה (for sabbath) are met with the bible-verses quoted in the following (notes 39—44).

טָעָה טָעֻיוֹת רַבּוֹת וְאֵין לָהֶם סְפִירָה — וּבִמְקוֹם גַּם מִזֵּדִים חֲשׂךְ עַבְדֶּךָ[39] — אָמַר גַּם מִזֵּיתִים חֲנוֹךְ עַבְדֶּךָ — וּבִמְקוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֶךָ[40] — אָמַר חֶרֶב חַדִּים יַשְׂבִּיעֶךָ — וּבִמְקוֹם הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים[41] — אָמַר הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּגָדִים — וּבִמְקוֹם יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו[42] — אָמַר יִשְׂמַח יִשְׁמָעֵאל בְּעֵשָׂו — וּבִמְקוֹם הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב[43] — אָמַר הַלְלוּהוּ גְּבִינִים וְעֻגָה — וּבִמְקוֹם וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל[44] — אָמַר וּבְיָדְךָ לְגַדֵּף וּלְהַזִּיק[45] לַכֹּל. — עַד אֲשֶׁר נִכְלַמְתִּי — וְעַל־בּוֹאִי לְבֵית הַכְּנֶסֶת נִחַמְתִּי — וְנֶאֱלַמְתִּי — וְיָדִי לְפִי שַׂמְתִּי[46]. — וְכַאֲשֶׁר כִּלָּה זְמִרוֹתָיו — עָמַד עַל־עָמְדוֹ[47] לַעֲרוֹךְ תְּהִלֹּתָיו — וְכִסָּה פָּנָיו וְלֹא מֵעֲנָוָה — וְעָמַד בְּגַאֲוָה — וְהִרְבָּה תְנוּעוֹתָיו — וְהֵנִיעַ כְּתֵפוֹתָיו — וְהֵרִים רַגְלוֹ הַיְמָנִית — וְהוֹרִיד הַשֵּׂנִית — וְחָזַר מְעַט לָאַחֲרַנִּית — וּפָתַח לָהֶם גִּנְזֵי חָכְמָתוֹ — וְהֶרְאָה בֵּית נְכֹתֹה[48]. — וְהִתְחִיל לוֹמַר[49] פִּיּוּטִים וְשִׁירִים — כֻּלָּם שְׁבוּרִים — וּפִסְחִים וְעִוְרִים[50] — וְדַרְכָּם מְעֻקָּל — בְּלֹא[51] חֶרֶז וּבְלֹא מִשְׁקָל — וּבְלֹא בִנְיָן — וּבְלֹא עִנְיָן. — וְכַאֲשֶׁר הֶאֱרִיךְ פִּיּוּטָיו — לְשׁוֹטָיו — וְשִׁירֵי הֲתָלָיו — לִכְסִילָיו — וּמִזְמוֹרָיו — לַחֲמוֹרָיו — יֵשׁ מִקְצַת הָעָם אֲשֶׁר יָשְׁבוּ — וּמֵהֶם יָשְׁנוּ שְׁנַת־עוֹלָם[52] וְשָׁכְבוּ — וּקְצָתָם בָּרְחוּ וְלֹא שָׁבוּ — וּבֵית הַכְּנֶסֶת עָזְבוּ — וְנָפֹצוּ מֵעַל־הָרָעָה הַשְּׁוָרִים — וּבָרְחוּ הַמִּקְנֶה וְהָעֲדָרִים — וְלֹא נִשְׁאֲרוּ כִּי אִם־אַרְבָּעָה חֲמוֹרִים — צֹעֲקִים עִם־הַחַזָּן וְנֹעֲרִים — וְהֵם יַחְשְׁבוּ כִּי הֵם מְשֹׁרְרִים. — וְהוּא הֶאֱרִיךְ לָהֶם פִּיּוּטָיו עַד־הַצָּהֳרַיִם — עַד־דָּבְקָה לְשׁוֹנָם לְחִכָּם עַד־לְמַלְקוֹחַיִם[53] — וְכַאֲשֶׁר הִשְׁלִים פִּיּוּטָיו וְחָזַר לְהַשְׁלִים הַתְּפִלָּה[54] — לֹא הָיָה אִישׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כִּי אִם־נִמְצְאוּ[55] בְּבָתֵּיהֶם יְשֵׁנִים כָּל־הַקְּהִלָּה. — וְהָיָה בְתוֹכָם אִישׁ מִן־הָאֲצִילִים הַחֲסִידִים — בַּעַל מַעֲשִׂים חֲמוּדִים — וְכַאֲשֶׁר שָׁמַע הַדָּבָר הַזֶּה וַיֵּרַע בְּעֵינָיו[56] — וַיִּחַר לוֹ מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו[57] — וַיֹּאמֶר הַיִּיטַב בְּעֵינֵי אֲדֹנָי[58] — לְחַבֵּר[59] דְּבָרִים בְּטֵלִים לִתְפִלַּת אֲדֹנָי — וּלְהַצְרִיךְ הַקָּהָל לָצֵאת בְּלֹא תְפִלָּה — הֲלֹא זֹאת רָעָה חוֹלָה[60] — וַחֲטָאָה גְדֹלָה[61] — כִּי לֹא נִשְׁאַר לָנוּ בִמְקוֹם הַקָּרְבָּן וְהָעֹלָה — כִּי־אִם־תְּפִלָּה — וְתַחַת הַכְּבָשִׂים וְהַפָּרִים — תַּחֲנוּנֵי אֲמָרִים — כְּמוֹ־שֶׁנֶּאֱמַר וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ[62], וַאֲנַחְנוּ בָהּ מִתְרַשְּׁלִים — וְאוֹתָהּ מְבַטְּלִים — בַּעֲבוּר שִׁירֵי הֲבָלִים. — וְהָיָה עֹמֵד סְבִיבוֹ — וּכְשָׁמְעוֹ נִיבוֹ — אִישׁ רִיבוֹ[63] — אָמַר לֹא כֵן הַדָּבָר

39: Ps 19,14 — 40: Ps 147,14 — 41: Ps 147,8 — 42: Ps 149,2 — 43: Ps 150,4 — 44: 1 Chron 29,12 — 45: הזיק, cf. bibl.-aram. נְזַק; B reads ולחזק — 46: cf. Job 40,4 — 47: cf. 2 Chron 34,31 — 48: cf. 2 Kngs 20,13 (Is 39,2) — 49: cf. Strack-Siegfried § 14a — 50: cf. 2 Sam 5,6. 8 — 51: ‘without’, Strack-Siegfried § 76e — 52: Jer 51,39 — 53: cf. Job 29,10; לְחִכָּם עַד is omitted in B, cf. Ps 22,16 — 54: in more narrow sense: the ‘eighteen-prayer’; cf. headremark to Nr. 104 — 55: אִם is omitted in B — 56: cf. 1 Kngs 20,12; 1 Sam 18,8 — 57: cf. Gen 4,5 — 58: Lev 10,19 — 59: A reads להסביר, perhaps typographical error instead of להחביר after Job 16,4 — 60: cf. Eccl 5,12. 15 — 61: Gen 20,9 & oftener — 62: Hos 14,3; for explanation cf. Jalqût Šim‘ônî to the pass. — 63: cf. Job 31,35.

כַּאֲשֶׁר[64] דִּבַּרְתָּ — וּבְמַעֲנֵה־פִיךָ[65] שִׁקַּרְתָּ — כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה — הִיא הַתְּהִלָּה — וְכִי הַנִּגּוּנִים — הֵם יֶתֶר טוֹבִים מִן הַתַּחֲנוּנִים — כִּי בִזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם הָיוּ הַלְוִיִּם בַּמִּקְדָּשׁ — מְשׁוֹרְרִים לָאֵל שִׁיר חָדָשׁ[66] — וְאֹתָם[67] הַשִּׁירִים — הָיוּ בְּעֵינֵי הָאֵל יְקָרִים[68] — כִּיקַר כָּרִים[69] — וְאֶשְׁכָּרִים — וְדַם אַבִּירִים — עִם־חֵלֶב פָּרִים[70] — וְעַתָּה בְגָלוּתֵנוּ — הֵם[71] הַשִּׁירוֹת וְהַקְּרוֹבוֹת עִקַּר תְּפִלָּתֵנוּ — וְעַמּוּד לַעֲבֹדָתֵנוּ — וְדָתֵנוּ. וְעוֹד כִּי מִנְהַג כָּל־הַגָּלִיּוֹת[71a] — אֲשֶׁר בְּכָל־הַמַּלְכֻיּוֹת — לוֹמַר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת פִּיּוּטִים וּקְרוֹבָה — וּמְלָאכָה רַבָּה[72] — וְדִבְרֵי סְלִיחוֹת — וְשִׁירֵי שְׁבָחוֹת — וַאֲנַחְנוּ אֵיךְ נְשַׁנֶּה[73] מִנְהָגָם וְנָסוּר מִמַּהֲלָכָם — אֵין זֶה מַעֲשֵׂה[74] חָכָם. — אָמַר לוֹ הַטּוֹעֵן אֱמֶת דִּבַּרְתָּ כִּי בִזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם הָיוּ הַזְּמִרוֹת וְהַתּוֹדָה עִקַּר הָעֲבֹדָה — בְּעוֹד שֶׁהָיְתָה הַשְּׁכִינָה — שָׁמָּה שְׁכוּנָה — וְהָיוּ הַמְשׁוֹרְרִים — צַדִּיקִים גְּמוּרִים — וְהָיוּ הַלְוִיִּם מְנַגְּנִים בְּשִׁירֵי דָוִד לֹא בְזוּלָתָם — וְהָיוּ כָל־הַשּׁמְעִים מְבִינִים אֹתָם. — אֲבָל עַתָּה אֵין־הֵיכָל וְאֵין־מִקְדָּשׁ — וְלֹא תְהִלָּה וְלֹא שִׁיר חָדָשׁ — וְלֹא לְוִיִּם וְלֹא כֹהֲנִים וְלֹא מְשׁוֹרְרִים — וְלֹא מְנַגְּנִים וְלֹא צַדִּיקִים וְלֹא יְשָׁרִים — כִּי הַמְנַגְּנִים[75] — נִרְגָּנִים — וְהַמְשׁוֹרְרִים — סָרֵי סוֹרְרִים[76] — וְהַחַזָּנִים לֹא יָבִינוּ מַה־יְּדַבְּרוּ — וְהָעָם לֹא יֵדְעוּ מַה־שֶּׁהַחַזָּנִים[77] יֹאמְרוּ — וּבִמְקוֹם שִׁירֵי דָוִד הַקְּדוֹשִׁים — יְשׁוֹרְרוּ לָהֶם שִׁירֵי הַקְּדֵשִׁים — וַיַּמְשִׁילוּ דִּבְרֵי הֲתָלִים לְדִבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים — יְדַמּוּ עִדִּים לַעֲדָיִים[78] — וְהַמֵּתִים אֶל־הַחַיִּים[79]. — וּבְעוֹד יֹאמַר הַחַזָּן קְרוֹבוֹתָיו — וְלֹא יַכִּירוּ הָעָם בֵּין שִׁירוֹתָיו — לְקִינוֹתָיו — וְלֹא יֵדְעוּ אִם הוּא מְשַׁבֵּחַ — אוֹ כֶלֶב נֹבֵחַ — וְאִם הוּא מְשׁוֹרֵר — אוֹ חֲמוֹר נֹעֵר[80]. — וְאֵיךְ יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים[81] הַדָּבָר הַזֶּה כִּי אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ[82] אֲשֶׁר לֹא־יֵדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ[83] — וְהוּא תֹעֶה בְּמַחְשַׁבֵי שִׂכְלוֹ[84] — וְלֹא יָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת רַק שָׁעָה אַחַת בַּשַּׁבָּת — כְּשֶׁיִּהְיֶה

64: A has אשר — 65: cf. Prov 15,23 — 66: cf. Is 42,10 & oftener — 67: אֵת (אות) with suff. = 'that one' & 'the same', cf. Strack-Siegfried § 28a — 68: cf. Ps 116,15 — 69: Ps 37,20 — 70: cf. Deut 32,14 — 71: About הֵם (Copula) cf. Albrecht, Die Wortstellung im hebr. Nominalsatze II ZAW VIII (1888) p 251 — 71a: cf. note 22 — 72: 2 Chron 17,13 — 73: נְשַׁנֶּה we change, A נגשה typographical error; B נִשֶּׁה we forget, but cf. l. 96 — 74: B מנהג — 75: כִּי הַמְנַגְּנִים till חֲמוֹר נֹעֵר (l. 87) is omitted in B — 76: Jer 6,28; A סרים instead of סָרֵי — 77: מַה־שֶּׁ־, Eccl 1,9 & oftener; cf. Ges.-Kautzsch § 137 note & Strack-Siegfried § 29d — 78: they compare (consider like) scurf with trinkets; עִדִּים scurf cf. ibn Ǵanâh, Wurzelwörterbuch s. v. עד & D. Qimḥî to Is 64,5 — 79: cf. Is 8,19 — 80: Berâkôt fol. 3a. A proper rhyme is missin here, cf. Lagarde, Symmicta II (1880) p 56f.; the same is also met with in other passages — 81: Nu 23,27 — 82: The crowd ignorant of the law, an ignorant of law; cf. the plur. l. 99; B כדבר instead of הדבר — 83: cf. Jon 4,11; B איני instead of לא — 84: A במחשכים, B במחשב.

מִמְּלַאכְתּוֹ נִשְׁבָּת — וְיֵצֵא בַהֶבֶל כַּאֲשֶׁר בָּא[85] — כִּי הוּא לֹא־יָדַע לְהִתְפַּלֵּל וְהַחַזָּן לֹא הוֹצִיאָהוּ יְדֵי חוֹבָה[86]:

אָמַר לוֹ בַּעַל רִיבוֹ הֲתַחְשֹׁב כִּי בַּעֲבוּר טַעֲנוֹתֶיךָ הַחֲלוּשׁוֹת וְהַדַּלּוֹת — נַעֲזֹב אֲנַחְנוּ מִנְהַג כָּל־הַקְּהִלּוֹת — כְּגוֹן קְהִלּוֹת סְפָרַד וּקְהִלּוֹת מַעֲרָב וּקְהִלּוֹת יָוָן וּקְהִלּוֹת צָרְפַת[87] אֲשֶׁר אֵין אֶרֶץ מֵאַרְצוֹתָם — וְאֵין קְהִלָּה מִקְּהִלּוֹתָם — שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ בָם קְרוֹבוֹת — וְשִׁירוֹת רַבּוֹת. — וְיֵשׁ בִּקְהִלּוֹתָם סְכָלִים רַבִּים וּפְתָאִים[88] — דּוֹמִים אֶל־בְּהֵמוֹת וּפְרָאִים — אֲבָל בַּעֲבוּרָם לֹא יְשַׁנּוּ הָעָם מִנְהָגָם — וְאַתָּה רוֹצֶה לְחַדֵּשׁ דָּבָר בָּעוֹלָם — אֲשֶׁר לֹא־הָיָה מֵעוֹלָם. — אָמַר לוֹ הַטּוֹעֵן אֵין עִיר מִכָּל־הֶעָרִים אֲשֶׁר זָכַרְתָּ — וּקְהִלָּה מִן־הַקְּהִלּוֹת אֲשֶׁר סִפַּרְתָּ — שֶׁיִּהְיוּ כֻלָּם סְכָלִים וְעַמֵּי אָרֶץ — כְּמוֹ־אַנְשֵׁי זֹאת הָאָרֶץ. — כִּי בְּכָל־קְהִלָּה מִן־הַקְּהִלּוֹת — תִּמְצָא קְצָתָם מַשְׂכִּילִים בַּתְּהִלּוֹת — וּמְבִינִים הַתְּפִלּוֹת — וּבְבוֹאָם[89] אֶל־בֵּית הַתְּפִלָּה — אִם יֹאמַר הַחַזָּן שִׁיר־תְּהִלָּה[90] — יָבִינוּ דְבָרָיו מִקְצַת הַקְּהִלָּה — וְיַעֲנוּ אִתּוֹ עַל־כָּל־מִלָּה וּמִלָּה. — אֲבָל בָּעִיר הַזֹּאת כֻּלָּם שׁוֹרְרִים — וּמִדַּעַת נִבְעָרִים[91] — גַּם הַחַזָּן לֹא יָבִין מַה־שֶּׁהוּא אֹמֵר — וְלֹא בַּמָּה הוּא מַתְחִיל אוֹ גֹמֵר — וְכֵן הֶהָמוֹן[92] אֲשֶׁר סְבִיבָיו וְאַחֲרָיו — לֹא יָבִין דְּבָרָיו — אִם יַשְׂכִּיל[93] אֵין יוֹדֵעַ — וְאִם יִמְצָא אֵין־שֹׁמֵעַ — וְאִם יַסְכִּיל[94] אֵין מִי יְרִיבֵהוּ — וְאִם יַחֲטִא[95] אֵין מִי יְשִׁיבֵהוּ — וְהוּא מְנַגֵּן בְּשִׁירָיו עַל־בְּהֵמוֹת מְלֻבָּשִׁים בִּבְגָדִים לְבָנִים[96] — וַיְדַבֵּר עַל־הָעֵצִים[97] וְעַל־הָאֲבָנִים — וּלְמִי יְנַגֵּן הַחַזָּן בְּרֶגֶל מְעַכֶּסֶת[98] — וְיָד מְפַרְכֶּסֶת — רַק לְקִירוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת — כְּמוֹ־שֶׁנֶּאֱמַר אֶת־מִי יוֹרֶה דֵעָה[99] — וְאֶת־מִי יָבִין שְׁמוּעָה[99]. — וְאִלּוּ נִמְצָא בְּכָל־הַקְּהִלּוֹת קְהִלָּה כָּזֹאת בָּטְלוּ מֵהֶם הַקְּרוֹבוֹת וְהַשִּׁירוֹת — וְהַפִּיּוּטִים[100] וְהַזְּמִרוֹת — וְכָל־הַמִּתְפַּלֵּל בְּדִבְרֵי פִיּוּטִים לְזֹאת הַקְּהִלָּה — תְּפִלָּתוֹ — תִּפְלָה — וּתְהִלָּתוֹ — תָּהֳלָה — וְטוֹב לָעָם לִשְׁבֹּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּבֵיתָם — מִלָּבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהוֹסִיף חֵטְא עַל־חַטָּאתָם[101] — כִּי כָל־אִישׁ מֵהֶם בָּאֲפֵלָה מְמַשֵּׁשׁ וּמְהַלֵּךְ[102] — כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ[103]. — וְעַל־כֵּן אֲנִי אֹמֵר כִּי הַקְּרוֹבוֹת וְהַשִּׁירוֹת — אֵינָם לְכָל־הַקְּהִלּוֹת אֲסוּרוֹת — רַק מֻתָּרוֹת — אֲבָל הֵם אֲסוּרוֹת לַקָּהָל הַזֶּה כִּי כֻלָּם כִּבְהֵמוֹת וְאֵין מַקְשִׁיב בָּהֶם וְאֵין פֹּנֶה — וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מְקוֹם

85: cf. Eccl 6,4 — 86: According to talmud. use of language 'to release from a duty'; יצא ידי חובה 'to answer a duty' — 87: וקה' צרפת is omitted in A — 88: Biblical would be ופתאים — 89: וּבְבוֹאָם till וּמִלָּה (l. 102) is omitted in B — 90: Neh 12,46; docc. שירה תהלה — 91: cf. Jer 10,14; 51,17 — 92: וְכֵן הֶהָמוֹן till שְׁמוּעָה (l. 110) is omitted in B — 93: יַשְׂכִּיל is omitted in the document; we put the word as opposition to יַסְכִּיל in the following line (at the same time pun), as יִמְצָא forms the opposition to יַחֲטִא, cf. Prov 8,35. 36 — 94: doc. יסכלו — 95: as Judg 20,16; cf. note 93 — 96: cf. Eccl 9,8 — 97: 1 Kngs 5,13 — 98: cf. Is 3,16 — 99: Is 28,9 — 100: וְהַפִּיּוּטִים till מִקְנָה (l. 118) is omitted in B — 101: cf. 2 Chron 28,13; Job 34,37. מִלָּבוֹא = bibl. מִבּוֹא; לבית, doc. בבית — 102: cf. Deut 28,29 — 103: Eccl 6,4.

מִקְנֶה[104]. — וְכִשְׁמֹעַ אִישׁ רִיבוֹ — דְּבָרוֹ וְנִיבוֹ — הִכִּיר כִּי דְבָרָיו נְכוֹנִים — וְטַעֲנוֹתָיו חֲזָקִים וְנֶאֱמָנִים — וַיָּשֶׂם יָדוֹ עַל־פִּיו[105] הָאִישׁ — וַיְהִי כְּמַחֲרִישׁ[106]:

וְהָיָה בְּעִיר אַרְבֵּל[107] גֶּבֶר — מִבְּנֵי עֵבֶר — וּשְׁמוֹ בִּנְיָמִין הֶחָבֵר — וְהוּא חֹבֵר חָבֶר[108]. — וְהֵשִׁיב עַל־דִּבְרֵי זֶה הַטֹּעֵן וְהָאֱלֹהִים עֲנָשָׁהוּ בְּזֶה הֶעָוֹן[109] וַיְּצָמֶת — כִּי־בְחֶטְאוֹ מֵת[110]. — וְהִרְבָּה טַעֲנוֹת בָּאִגֶּרֶת אֲשֶׁר־לוֹ — כָּל־הַשֹּׁמֵעַ יִצְחַק־לוֹ[111]. — וְהָיָה פְּתַיּוּתוֹ — נִסְתָּר בִּשְׁתִיקָתוֹ — עַד־זָרַק הַקִּיתוֹן[112] — וַיִּפְתַּח אֲדֹנָי אֶת־פִּי הָאָתוֹן[113] — כִּי הֵבִיא טַעֲנוֹת בְּזוּיוֹת — כֻּלָּם בְּאֶפֶס יָד[114] דְּחוּיוֹת — וְעַל־לֹא־יְסוֹד[115] בְּנוּיוֹת — וְכָל־דְּבָרָיו תַּעְתֻּעִים — וְטַעֲנוֹת הַמִּשְׁתַּגְּעִים. — וְאָמַר בִּדְבָרָיו כִּי יֵשׁ בְּפָרָשַׁת וַיְחַל מֹשֶׁה[116] רֶמֶז לַסְּלִיחוֹת מִפְּנֵי־שֶׁיֹּאמְרוּ וַיַּעֲבֹר אֲדֹנָי עַל־פָּנָיו בְּכָל־סְלִיחָה וּסְלִיחָה[116a], וְאָמַר כִּי הַתְּפִלָּה אֵינָהּ עָלֵינוּ חוֹבָה מְחֻיֶּבֶת — מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ בַּתּוֹרָה נִכְתֶּבֶת — וּמַה־שֶּׁנֶּאֱמַר וַעֲבַדְתֶּם אֵת אֲדֹנָי אֱלֹהֵיכֶם[116b] וְאָמְרוּ חֲכָמִים עֲבוֹדָה זוֹ תְּפִלָּה[116b] — אָמַר זֶה הֶחָבֵר כִּי הִיא סְבָרָה קַלָּה — וְרַאֲיָה[117] דַלָּה. — וְכָל־הָאֹמֵר כִּי יֵשׁ לַסְּלִיחוֹת רַאֲיָה בַתּוֹרָה — וְאֵין לַתְּפִלָּה רַאֲיָה מִן־הַתּוֹרָה — אֵין לַחֲטָאָיו כַּפָּרָה — כִּי דִבֶּר־סָרָה[118] — עַל־הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא[119]. — וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר[120]:

——◡ ———◡ ———◡

אֲשֶׁר יֹאמַר רְשׁוּת הִיא הַתְּפִלָּה   וְחוֹבָה הַקְּרוֹבָה לַקְּהִלָּה
אֱמֶת הֻכָּה בְּהוֹלֵלוּת וְסִכְלוּת   וְלֹא נִמְצֵאת לְמַכָּתוֹ תְּעָלָה
לְמַעַן[121] כִּי אֱמוּנָתוֹ שְׁבוּרָה   וְאֶת־שִׁבְרָהּ יְרַפֵּא עַל־נְקַלָּה[122]
אֱמֶת כִּי הַשְּׁתִיקָה הִיא יְקָרָה   בְּכָל־מִדּוֹת חֲמוּדוֹת הִיא שְׁקוּלָה

104: Nu 32,1 — 105: cf. Job 21,5 — 106: 1 Sam 10,27 — 107: Arbela — 108: Deut 18,11; but in ingenious transformation: author of works — 109: A העונן — 110: Nu 27,3 — 111: cf. Gen 21,6 — 112: cf. Mišnâ Sukkâ II, 9 — 113: Nu 22,28 — 114: Dan 8,25 — 115: וְעַל־לֹא־יְסוֹד till כִּי הַתְּפִלָּה (l. 129) is omitted in B — 116: The section וַיְחַל מֹשֶׁה, Exod 32,11—14, which in connexion with Exod 34,1—10 is read out at synag. service on general fastidays, on which also Sęlîḥôt (see headremark to Nr. 5) are said. In this section there is the verse וַיַּעֲבֹר etc. (Exod 34,6), which is also recited by the congregation after every Sęlîḥâ together with 'thirteen Middôt' (qualities of God) following it in the Bible, introduced by the introduction אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב (cf. Nr. 112 note to l. 22b) — 116a: 'after every Sęlîḥâ' — 116b: Exod 23,25, cf. Bâbâ qâmâ fol. 92b; however is meant here לְאַהֲבָה אֶת־אֲדֹנָי אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹמֵר, for Deut 11,13 is quoted, & to be sure the conclusion of the verse וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם, for which the Talmud, after an ancient source, gives the explanation (mentioned in the text): אֵיזוֹ הִיא עֲבוֹדָה שֶׁהִיא בַּלֵּב הֱוֵי אוֹמֵר זוֹ תְּפִלָּה, Taʿanît fol. 2a — 117: רַאֲיָה proof; cf. to the term & the form Bacher, Die exeg. Terminologie etc. I, p 178f. — 118: Deut 13,6 — 119: Deut 10,17 — 120: Nu 23,7 & oftener; B ויען ויאמר — 121: cf. to Nr. 144 v. 5b — 122: cf. Jer 6,14.

וְאִלּוּ הַכְּסִיל שָׁתַק יְכַסֶּה   אֱוִילוּתוֹ אֲשֶׁר חָשַׂף וְגִלָּה[123]
בְּלִבּוֹ הָיְתָה סִכְלוּת עֲצוּרָה   וּפָתַח פִּיו וְקָרָא לָהּ גְּאֻלָּה[124]
וְכָל־מַרְבֶּה דְבָרִים הֵם לְרַע לוֹ   וְרֹב שֶׁמֶן יְכַבֶּה הַפְּתִילָה
וְרָאִיתִי כְּסִיל חָכָם בְּעֵינָיו[125]   וְלֹא יָבִין וְלִבָּתוֹ אֲמֻלָּה[126]
וְאֵיךְ יוּכַל רְאוֹת מֻכֶּה בְּסַנְוֵר[127]   וְעֵין לִבּוֹ בְּפוּךְ סִכְלוּת כְּחוּלָה[128]
וְחֹלֶשׁ טַעֲנָתוֹ הִיא לְאוֹת לוֹ[129]   הֲכִי טַעֲנַת מְרִיבוֹ הִיא מְעֻלָּה
וְהֵעִיד כִּי חֲכָמִים אָמְרוּ אֵין   תְּפִלָּה חוֹב וְעֵדוּתוֹ פְּסוּלָה
וְלִגְזֹל הָאֱמֶת יַחְשֹׁב בְּמִלָּיו   וְלֹא יֵדַע הֲכִי נַפְשׁוֹ גְזוּלָה[130]
וְיִיגַע רִיק[131] לְהַצְדִּיק דִּין מְרִיבוֹ   וְיֵשׁ נֶפֶשׁ לְזוּלָתָהּ עֲמֵלָה
וְכָל־אֹמֶר קְרוֹבָה לַסְּכָלִים   כְּאִישׁ דִּבֵּר עֲלֵי־אֹזֶן עֲרֵלָה[132]
וְכָאֹמֵר לְעֵץ הָקִיץ וְעוּרָה[133]   וְכַדֹּפֵק עֲלֵי־דֶלֶת נְעוּלָה[134]
וְכָעֹזֵב נְתִיב שָׁלוֹם וְיֵלֵךְ   סְבִיב שׁוּחָה וְיִקְרַב לַנְּפִילָה
וְהַחַזָּן אֲשֶׁר יֹאמַר סְלִיחוֹת   לְעַם זֶה אֵין לְחַטָּאתוֹ מְחִילָה
וּבִקְהִלָּה אֲשֶׁר כֻּלָּם פְּתָאִים   לְמִי יֹאמַר אֱנוֹשׁ שִׁירֵי תְהִלָּה[135]
וְאֵין שָׂכָר לְכָל־שֹׁמְעֵי[136] קְרוֹבָה   וְדִבְרֵי שִׁיר לְבַד אִבּוּד תְּפִלָּה
הֲכִי עֵת יִשְׁמְעוּ הָעָם דְּבָרָיו   יְנוּסוּן חִישׁ וְהִתְפָּרְדָה חֲבִילָה[137]
וְכָל־אֹמֵר הֲכִי זֶה חוֹב וּמִצְוָה   בְּמוֹתוֹ יִמְצְאָה מֵאֵל גְּמוּלָה
וּמִלָּיו יִהְיוּ רֶשֶׁת לְרַגְלָיו[138]   וְיֵעָנֵשׁ בְּיוֹם רִדְתּוֹ שְׁאֹלָה[139]
לְמַעַן כִּי עֲזִיבַת הַתְּפִלָּה   לְדֶרֶךְ חֵטְא וּמִינוּת הִיא מְסִלָּה
אֱלֹהִים חַלְּצֵנוּ מֵעֲצַת כָּל־   אֲשֶׁר הִשְׁחִית וְגַם הִתְעִיב עֲלִילָה[140]
וְעָזְרֵנוּ לְהַשִּׂיג אֶת־רְצוֹנְךָ   בְּעוֹדֵינוּ וְאַל־נָשׁוּב לְכִסְלָה[141]:

152. The double-meaning letter.

גְּבִירֵנוּ — צִירֵנוּ[1] — מַגְדִּיל יְקָרֵנוּ — מֵסִיר אַנְחָתֵנוּ — מֵעִיר
שִׂמְחָתֵנוּ — מֵנִים מְגִנָּתֵנוּ — מְחַדֵּשׁ גְּדֻלָּתֵנוּ — מַשְׁבִּית חֶרְפָּתֵנוּ[2] —
רֹאשׁ לִקְהִלָּתֵנוּ — נוֹדַע שְׁמוֹ בָּאִיִּים — וְנִשְׁמַע בַּגּוֹיִם — יָצָא שְׁמוֹ

123: cf. Jer 49,10 & for explanation Prov 17,28; instead of אֱוִילוּתוֹ, his foolishness, A & B have אוילתו — 124: cf. Jer 34,8 & oftener; but perhaps גְּאוּלָּה like B (A is not vocalized & the plenescripture is not decisive) after Is 62,12 — 125: cf. Prov 26,5. 12 — 126: cf. Ez 16,30 — 127: cf. Gen 19,11 — 128: cf. Ez 23,40 — 129: Thus in the Taḥkemônî ed. Kaminka, Warschau 1899, notes p 498 according to a ms. Oxf.; A לא והבו. In B the whole verse is left out — 130: cf. Prov 8,36 — 131: cf. Is 49,4; 65,23 & oftener; A ויגער erratum. In B the verse is left out — 132: cf. Jer 6,10 — 133: cf. Hab 2,19 — 134: cf. Judg 19,22 — 135: The verse is left out in B — 136: B לְשׁוֹמְעַ — 137: ʿAbôdâ zârâ fol. 10b, 11a — 138: cf. Lament 1,13 — 139: Ez 31,15 — 140: cf. Ps 14,1 — 141: cf. Ps 85,9; עוֹדֵינוּ according to the Qerî Lament 4,17.

152: From the eighth Macame. The letter contains praise, read from the beginning, reproach, read from the end. About similar playful poems cf. Kaempf, Nichtandal. Poesie etc. II, Prag 1858, p 99 — 1: representative — 2: cf. Dan 11,18.

בַּתְּהִלָּה — וּמֹאֵס הַנְּבָלָה — וּמִתְעַטֵּף הַיֹּשֶׁר — וְשֹׂנֵא הָעֹשֶׁר — וְרֹדֵף הַכֹּשֶׁר — וְגֹעֵל מְשׁוּבוֹת — וְאֹהֵב תְּשׁוּבוֹת — וְזֹנֵחַ דִּבּוֹת — וְיֹעֵץ נְדִיבוֹת[3] — וּמְנָאֵץ מַעֲשַׁקּוֹת — וּמַרְבֶּה צְדָקוֹת — וּבֹחֵל גַּאֲוָה[4] — וּבֹעֵל עֲנָוָה — וּמְגָרֵשׁ מַהֲתַלּוֹת — וּמְאָרֵשׁ תְּהִלּוֹת — וּמַרְחִיק פְּשָׁעִים — וּמְקָרֵב צְנוּעִים — וּמְתָעֵב יְהִירִים — וּבֹחֵר מַזְהִירִים — וְזֹנֵחַ כְּסִילִים — וְחֹשֵׁק מַשְׂכִּילִים — וּמַדִּיחַ אַשְׁמָה — וְרֹדֵף תֻּמָּה — וְגֹעֵל חֹטְאִים — וְאֹהֵב יְרֵאִים — וְשֹׂנֵא הָעֲבֵרוֹת — וּבֹחֵר הַתּוֹרוֹת — וּמֹאֵס זְדוֹנוֹת — וְאֹהֵב אֱמוּנוֹת — וְשֹׂנֵא רֶשַׁע[5] — וְנֹשֵׂא פֶשַׁע[6] — יְלִיד חֲסִידוּת — בְּלִי מַרְדּוּת — יֹפִי — בְּלִי־דֹפִי — חֶסֶד — בְּלִי־חֶסֶד[7] — הַשָּׂר פְּלֹנִי[8], יִצְּרֵהוּ — יְצַּרֵהוּ — אַל־יִדְעַךְ נֵרוֹ[9] — גַּם מְאוֹרוֹ — בְּעוֹדוֹ — צוּר כְּבוֹדוֹ — יָסִיר אַנְחָתוֹ — וְיַרְבֶּה שִׂמְחָתוֹ — וְיַעֲבִיד מְנִידָיו — וְיַשְׁקִיט יְדִידָיו — וְיַשְׁפִּיל קָמָיו — וְיָרִים מְרִימָיו — וְיִשְׁבֹּר צָרָיו — וְיַרְבֶּה עֹזְרָיו — וְיָאֹר אֹרְחָיו — וְיִנְצֹר צְבָאָיו — וְיַשְׁמִיד מְשַׂנְאָיו — וְיַגְבִּיהַּ קַרְנוֹ — וְיִגְדַּע יְגוֹנוֹ — וְיַכְפִּיל גְּאוֹנוֹ — וְיַשְׁפִּיל שִׂטְנוֹ — וְיַגְבִּיר אֹהֲבָיו — וְיַכְנִיעַ אוֹיְבָיו — וְיַעֲזֹר יֹדְעָיו[10] — אַף יַצְמִית מְרֵעָיו — בֹּרְאֵהוּ — חֶסֶד יַמְצִאֵהוּ[11] — אַל־יֹאבַד לָנֶצַח[12] גְּבִירֵנוּ׃

153. From the macame of the improvisator.

a.

וַיַּעַן הַשִּׁשִּׁי וַיֹּאמַר׃ אִם תִּרְצֶה אֲדֹנִי שִׂכְלְךָ לְיַסֵּד — עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סֵפוֹ כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת־חֶסֶד[1]. — וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר[2]׃

–◡–– –◡–– –◡––
––– –◡–– –◡––

הִכּוֹן אֱנוֹשׁ לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ[3] אֲשֶׁר נָטָה כְדֹק שַׁחַק וְאֶרֶץ יִסֵּד[4]
כִּי מָה אֱלֹהֶיךָ מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת־חֶסֶד׃

b.

וַיַּעַן הַתְּשִׁיעִי וַיֹּאמֶר לוֹ׃ אִם תַּשְׂכִּיל הַסּוֹד[5] אֲשֶׁר בְּלִבִּי עָרַכְתִּי — עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סֵפוֹ אִם־תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלָכְתִּי[6]. — וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר[7]׃

–– –◡–– –◡––

עוּרִי יְמִין הָאֵל[8] הַכִּי לִבִּי נָמֵס כַּמַּיִם בִּי וְנִשְׁפַּכְתִּי[9]
אִם תַּעְזְרִי אֹתִי אֱהִי נֶעְזָר אוֹ תִסְמְכִי יָדִי וְנִסְמַכְתִּי
וּבְעֵת בְּדֶרֶךְ אֶפְחֲדָה מִצָּר אִם־תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלָכְתִּי׃

3: cf. Is 32,8 — 4: בחל bibl. only with ב — 5: cf. Ps 45,8 — 6: cf. Exod 34,7; Nu 14,18 — 7: 'good action, not infamous action' — 8: Ru 4,1 = our 'N. N.' — 9: cf. Prov 20,20 — 10: A ידועיו — 11: cf. Job 37,13 — 12: cf. Job 4,20; 20,7.

153: From the ninth macame. חֲבֶר הַקֵּינִי must make poems, ending with a given bible-verse — 1: Mi 6,8 — 2: Nu 23,7; B ויען ויאמר — 3: cf. Am 4,12 — 4: cf. Is 40,22; 51,13; Zech 12,1 — 5: B השיר instead of הסוד — 6: Judg 4,8 — 7: like note 2 — 8: cf. Is 51,9 — 9: cf. Ps 22,15.

c.

וַיַּעַן הַשְּׁנֵים־עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּכְסֹף לְהַלְבִּישׁ שִׁירְךָ סוּת נֹעַם כְּמַדּוֹ[10] — עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סֹפוֹ לֹא־טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ[11]. — וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר[12]:

‿ ‿ ‿

‿ ‿

חָכְמָה לְרֹאשׁ אַנְשֵׁי יְקָר הִיא נֵזֶר   הַרְחֵק יְקָר תֵּבֵל וּבָהּ תֵּעָזֵר
בָּחַר אֱלֹהִים בָּהּ וְשָׁת לֹא־טוֹב הֱיוֹת   אָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזֶר:

154. The wicked instinct to the soul.

‿ ‿ ‿

נֶפֶשׁ יְקָרָה אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי   גִּילִי וְחֶלְקֵךְ מְזֻמָּן אַל־תִּשְׁכְּחִי
כִּי אַחֲרֵי־מוֹתֵךְ כְּאֶפֶס תִּהְיִי   לֹא תִשְׂמְחִי יוֹתֵר וְלֹא תֵאָנְחִי
אֶתְמוֹל הֱיָשׁוּב אַחֲרֵי־לֶכְתּוֹ וְכֵן   אִישׁ אַחֲרֵי־מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא יְחִי
אָכֵן בְּעוֹדֵךְ בַּגְּוִיָּה שֹׁכְנָה   אָז תּוּכְלִי לַעֲלוֹז וּבָהּ אָז תִּשְׂמְחִי
אָז תּוּכְלִי טוֹבָה לְעַצְמֵךְ לַעֲשׂוֹת   לָכֵן בְּעִסְקֵי רִיק וְשָׁוְא אַל תִּבְטְחִי
לָמָּה נְוֵה מָשׂוֹשׂ וְשַׁלְוָה תִסְגְּרִי   אַךְ שַׁעֲרֵי יָגוֹן לְנַפְשֵׁךְ תִּפְתְּחִי
הָרְצָחִים הֵמָּה בְּבַרְזֶל הָרְגִים   וּבְלִי כְלִי נַפְשֵׁךְ עֲנִיָּה תִּרְצְחִי
תֵּבֵל נְוֵה תַעֲנוּג וְלָמָּה מִנְּוֵה   הַתַּעֲנוּג אֶל־הַמְּצוּקִים תִּבְרְחִי
שִׂכְלֵךְ נְתָנֵךְ תּוֹךְ כְּלוּא הַמַּאֲסָר   לָכֵן עֲנִיָּה סֹעֲרָה הִתְפַּתְּחִי
שִׂמְחִי בְּטֶרֶם מְנָתֵךְ תֵּצְאִי   גִּילִי מְאֹד טֶרֶם אֲשֶׁר תִּלָּקְחִי
הָאֵל עֲלֵי־כָל־הַבְּרוּאִים יְחַלֵּק   טוּבוֹ וְלָכֵן מַהֲרִי חֶלְקֵךְ קְחִי
מִנְעִי יְחִידָה מִבְּכִי קוֹלֵךְ וְנַפְּ־   שֵׁךְ מִנְּשׂוֹא עָמָל וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי
אִם תַּעֲלִי מִבּוֹר עֲנוּתֵךְ תִּגְבְּהִי   אִם תֵּצְאִי מִתּוֹךְ חֲשֵׁכִים תִּזְרְחִי
כִּי אַתְּ בְּתוֹךְ גּוּפֵךְ כְּמוֹ כוֹכָב וְעֵת   מוֹתֵךְ תְּהִי בִּשְׁאוֹל לְכָל־רֶגֶל סְחִי
אַךְ אַחֲרֵי־צֵאתֵךְ דְּעִי כִּי לֹא לְעַד   לָךְ יֹאמְרוּ בֹּאִי וְתוֹךְ גּוּפֵךְ פְּתִי:

155. Praising of a fine girl.

‿ ‿ ‿

צְבִיַּת חֵן לְבָנָה כַּלְּבָנָה   שְׂעָרָהּ עַל־מְאוֹר לֶחְיָהּ עֲנָנָה
קְצָת הַחֵן לְבַד לָקְחוּ עֲלָמוֹת   וְלָהּ כָּל־הַיֳּפִי הָיָה לְמָנָה
כְּאִלּוּ קִנְאוּ אוֹרִים לְיָפְיָהּ   וְלִלְחוּם שָׁלְפוּ חֶרֶב שְׁנוּנָה

10: cf. Ps 109,18 — 11: Gen 2,18 — 12: like note 2.

154: From the thirteenth macame, in which soul, body & understanding are quarrelling with each other — 2a: cf. Is 41,12 — 2b: B יֶתֶר instead of יוֹתֵר — 3a: cf. Ps 90,4 — 5b: A reads against the metre תטריחי instead of תבטחי — 9b: Is 54,11; 52,2 — 10b: cf. 2 Kngs 2,9 — 12a: cf. Jer 31,15 — 12b: cf. Ps 116,8 — 13b: A תזיחי instead of תִּזְרְחִי, cf. Brody in Zeitschr. f. hebr. Bibliographie IV (1900) p 69. The verse is omitted in B — 13: B reads כְּמוֹ כוֹכָב בְּתוֹךְ גּוּפֵךְ — 15b: cf. Ez 37,9.

155: From the twentieth macame: Macame of the seven virgins — 1b: A & B have before שערה a ו, but as, for the rest, Ḥarîzî has employed the regular forms of שֵׂעָר, it is perhaps to be omitted.

וְכוֹכְבֵי רוּם כְּלַהֲבֵי הַחֲנִיתוֹת   וְהַסַּהַר כְּסֹחֵרָה וְצִנָּה
וְאִלּוּ אִישׁ אֲסִיר שֵׂיבָה יְשׁוּרֶהָ   יְהִי שָׁב מִזְּמַן זֹקֶן לְעֶדְנָה
שְׂפָתָהּ צוּף וְלֶחְיָהּ מָן וְרַקָּהּ   כְּטַל אוֹרֹת וּפָנֶיהָ כְגַנָּה
וְהָיָה הַיָּפִי נֹדֵד וְגוֹלֶה   עֲדֵי־פָגַע מְעוֹנוֹ בָהּ וְחָנָה
לְאוֹרָהּ נָהֲרוּ עִוְרִים חֲצוֹת לֵיל   וְנִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן אִלֵּם רְנָנָה
וְאִלּוּ יֶחֱזֶה יָפְיָהּ חֲכַם לֵב   עֲזָבַתְהוּ בְּלִי שֵׂכֶל וּבִינָה
וּבָהּ כָּל־הוֹד וְכָל־כָּבוֹד מְחֻבָּר   וְכָל־יֹפִי וְאֵין קֵץ לַתְּכוּנָה
וְאֵיכָה תִדְרְשׁוּ עֵרֶךְ לְיָפְיָהּ   וְהוּא נֶעְדָּר בְּכָל־עִיר גַּם מְדִינָה
וְאִם תֹּאמְרוּ הֲכִי כָזֶה רְאִיתֶם   דְּעוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה׃

156. Hymn on the grave of Ezekiel.

–⏑– –⏑––– –⏑–– –⏑––
–– –⏑–– –⏑–– –⏑––

קֶבֶר נְבִיא הָאֱמֶת אַשְׁרָיו וְאַשְׁרֶיךָ   שָׁלוֹם בְּחֵילְךָ וְשָׁלוֹם מֵעֲבָרֶיךָ
אַתָּה כְגוּף רַק יְחֶזְקֵאל הוּא לְבַד נַפְשְׁךָ   אוֹ אַתְּ כְּשַׁחַק וּבֶן־בּוּזִי מְאוֹרֶךָ
יוֹמָם בְּנֵי אִישׁ יְשַׁחֲרוּךָ וּבַלַּיְלָה   יִתְדַּפְּקוּ מַלְאֲכֵי אֵל עַל־שְׁעָרֶיךָ
כִּי הַשְּׁכִינָה שְׁכֵנָה לָךְ עֲדֵי־נֶתְנָה   סִפָּהּ בְּסִפְּךָ וְחַדְרָהּ בַּחֲדָרֶיךָ
קִבְרְךָ צְרוֹר מֹר וְאִם יַסְתִּיר אֱנוֹשׁ זִכְרְךָ   נִכַּר דְּרוֹר בְּשִׁמְךָ מִתּוֹךְ צְרוֹרֶךָ
אֹמַר לְדֹרֵךְ עֲפַר אַרְצְךָ וְאַדְמָתְךָ   שַׁל־נַעֲלַיִם וְשַׁק מִדְרַךְ אֲשֻׁרֶיךָ
יִתְפָּאֲרוּ הַמְּלָכִים עֵת אֲשֶׁר יֵרְדוּ   מִמַּרְכְּבֹתָם לְלַחֵךְ אֶת־עֲפָרֶךָ
נָמֵר הֲלֹא עִם־גְּדִי יִרְבַּץ סְבִיבְךָ עֲדֵי   פֶּה חָסְמוּ מִטְּרָף־טֶרֶף כְּפִירֶיךָ
גּוֹיִם אֲשֶׁר כִּחֲשׁוּ בָאֵל וְלֹא יָדְעוּ   בֹרֵא יְעִידוּן וְיַכִּירוּ יְקָרֶךָ
כֹּהֵן וְנָבִיא הֲיֵשׁ מַעְלָה כְּמַעֲלָתְךָ   אַתָּה כְמֶלֶךְ וְיִרְאַת אֵל כְּתָרֶיךָ
הַלֵּב אֲשֶׁר הַשְּׁכִינָה שָׁכְנָה־בּוֹ תְהִי   קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ בְּפִי מִקְהַל בְּחִירֶיךָ
מוֹצָא דְבַר אֵל וּמַעְיָן לַתְּעוּדָה וּמָ־   קוֹר לַנְּבוּאָה יְהִי בָרוּךְ מְקוֹרֶךָ
חֹשֶׁן אֱמוּנָה עֲלֵי־לוּחַ לְבָבְךָ וּבוֹ   סוֹדוֹת אֱלֹהִים בְּתֻמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ
זִיו הַקְּדֻשָּׁה עֲלֵי־מִצְחָךְ כְּמוֹ צִיץ וְשָׁם   דִּבְרֵי אֱלֹהִים מְמֻלָּאִים בְּטוּרֶיךָ

4a: B כְּלַהֶבֶת חֲנִיתוֹת — 4b: cf. Ps 91,4 — 5b: B זקנה — 6b: cf. Is 26,19 — 8a: cf. Ps 119,62; לֵיל stat. constr. instead of abs. as oftener — 8b: cf. Is 35,6 — 10: יפִי form of the Pausa chosen for metre's sake; לַתְּכוּנָה, A & B לתבונה, cf., however, Nah 2,10; cf. DB. II p 276 Nr. 54, l. 9—10 — 11b: cf. Est 8,17; A גוי instead of עיר, cf. Est 8,11 — 12b: Deut 4,15.

156: The hymn is taken from the 35th macame, in which first the grave of Ezra, then that of Ezekiel is celebrated. Concerning the place of these two graves cf. Albrecht, Ḥarîzîs Leben etc. p 39ff. — 1b: cf. Ps 122,7; 1 Kngs 5,4 — 2: אַתְּ (also Nu 11,15 & oftener) for the masc. — 3a: cf. Ps 42,9 — 4b: cf. Ez 43,8 — 5a: cf. Song of S 1,13 — 5b: cf. Exod 30,23 — 6b: A נעלך & the sign that something is omitted; B נעליך. This reading has come into the text by Exod 3,5. A וסך instead of וְשַׁק (imp. to נשק) — 7b: cf. Is 49,23 & oftener — 8a: cf. Is 11,6 — 8b: cf. Ez 19,3 & oftener — 9a: cf. Jer 5,12; Job 31,28 — 12b: Prov 5,18 — 13—14: cf. Exod 28,17. 29. 30. 36. 38.

כָּל־עֵת לְשׁוֹן הַנְּבוּאָה הִיא תְשִׂיחֵךְ בְּהָ־ קִיץ גַּם בְּמַרְאוֹת וְאִם תִּישַׁן תְּעִירֵךְ
אַשְׁרֵי־אֲדָמָה נְשָׂאַתְךְ בְּחַיִּים וְאַשְׁ־ רֵי בֵית מְלוֹנְךְ בְּעֵת נוּחֵךְ בְּקִבְרֵךְ
אַשְׁרֵי חֲסִידָה יְלָדַתְךְ וְאֹמְנוֹת אֲמָ־ נוּךְ בְּחֵיקָם וְהוֹרֶיךָ טְהוֹרֶיךָ
נַפְשְׁךָ בְּכֵס יָהּ וְזִיו הוֹדוֹ סְבִיב קִבְרְךָ תִּשְׁכֹּן דְּבִירוֹ וְהוּא יִשְׁכֹּן דְּבִירֶךָ
כִּי מַלְאֲכֵי יְצָרְךָ הִתְחַבְּרוּ בָךְ כְּאִ־ לּוּ אַתְּ אֲחִיהֶם וְהֵם כֻּלָּם חֲבֵרֶיךָ
לוּ נִכְתְּבוּ מַחֲמַדֶּיךָ וְרֹב צִדְקְךָ קָצְרוּ מְרוֹמִים הֱיוֹת מִקְצַת סְפָרֶיךָ
קָדוֹשׁ מְקוֹמְךָ וְגַם קָדוֹשׁ הֲדֹמְךָ וְסָ־ בִיב לָךְ קְדֻשָּׁה וְכָל־רַע לֹא יְגָרֶךָ
לוּלֵי יְמִין אֵל אֲשֶׁר תַּרְחִיב מְקוֹם נוּחֲךָ צָרוּ אֲדָמוֹת לְהָכִיל אֶת־הֲדָרֶיךָ
הַמָּוְתָה שָׁלְטָה עַל־כָּל־בְּנֵי אִישׁ וּפְנֵ־ רֵיהֶם תְּכַלֶּה וְלֹא־שָׁלְטָה בְּפִגְרֶךָ
מִיּוֹם עֲלוֹת נַפְשְׁךָ לֹא־נָס הֲדַר לֵחֲךָ יִבְלוּ הֲרָרִים וְלֹא־יִבְלוּ יְצָרֶיךָ
נִגְלָה בְמַרְאוֹת לְךָ מַלְאַךְ אֱלֹהִים בְּמֶרְ־ כָּבָה וְחַיּוֹת יְעוֹפְפוּן מֵעֲבָרֶיךָ
וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְאַרְיֵה לְיָ־ מִין גַּם שְׂמֹאל שׁוֹר וּמֵאָחוֹר נְשָׁרֶיךָ
בָּאתָ בְּמַרְאוֹת אֱלֹהֶיךָ לְבִקְעָה אֲשֶׁר מְלֵאָה עֲצָמוֹת וְהֵם גֶּזַע גְּבָרֶיךָ
וַיְצַוְּךָ אֵל לְהַחְיוֹתָם בְּרוּחַ דְּבַר פִּיךָ וְחָיוּ בְּעֵת יָצָא דְבָרֶךָ
וַיְהִי לְמוֹפֵת וְאוֹת כִּי כֵן יְחַיֶּה אֱלֹ־ הִים הֲרְפָאִים בְּקוּמְךָ מֵעֲפָרֶךָ
גַּם עוֹד יְחַדֵּשׁ שְׁמֵי שַׁחַק וְיַעֲלוּ יְשֵׁ־ נִים מִשְּׁאוֹל יוֹם עֲלוֹתְךָ מִקְּבָרֶיךָ
מִסּוֹף סְפָרַד וְנוֹף צָפוֹן וּמִיַּרְכְּתֵי הַמַּעֲרָב יֵלְכוּ עִוְרִים לְאוֹרֶךָ
אִם נִכְסְפוּ הַנְּפָשִׁים אֶל־נְוֵה אֹהֲבָם נַפְשִׁי מְאֹד כָּלְתָה לִנְוֵה מְגוּרֶיךָ
אַחְלַי וְאָגוּר יְמֵי חַיַּי בְּבֵיתְךָ וְאַשְׁ־ רֵי אִישׁ תְּקָרֵב וְיִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרֶיךָ
עֶבֶד לְךָ מִסְּפָרַד בָּא לְהִשְׁתַּחֲוֹת יִסֹּב סְבִיבְךָ וְהוּא דֶלֶת לְצִירֶךָ
אִם נֶחְלְקָה אַהֲבָתְךָ עַל־בְּנֵי עַמְּךָ לִי פִּי שְׁנַיִם כְּמוֹ בִנְךָ בְכֹרֶךָ
וַיִּמְשְׁכוּנִי עֲבֹתוֹת אַהֲבָתִי לְךָ וַיִּקְשְׁרוּנִי חֲבָלִים בַּאֲסִירֶיךָ
רִשְׁפֵי אֲהָבִים לְבָבִי בַּעֲדְךָ שֹׂרְפוּ כִּפְתִיל נְעֹרֶת וְלֹא הִמְסוּ אֲסוּרֶיךָ
שִׁפְעַת דְּמָעַי כְּדָם תְּאַדֵּם וּבִנְהַר כְּבָר לוּלֵי קְדֻשָּׁתְךָ אָדְמוּ נְהָרֶיךָ
אֵין לִי תְשׁוּרָה אֲשֶׁר תְּאוֹת לְךָ רַק לְהַמְ־ תִּיק אֶת־לְשׁוֹנִי בְּצוּף שִׁמְךָ וְזִכְרֶךָ
יַעְמֹד אֱלֵי־עַבְדְּךָ יוֹם יַעֲמֹד נֶגְדְּךָ גֹּדֶל זְכוּתְךָ וְצִדְקָתְךָ וְיָשְׁרֶךָ
וֶהְיֵה לְמֵלִיץ לְאֵל צוּר יְצָרְךָ בַּעֲדוֹ אוּלַי יְרַפֵּא מְזוֹר לִבּוֹ מְזוֹרֶךָ
מִקְצֵה אֲרָצוֹת בְּקוֹל יִצְעַק וְיִקְרָא־לְךָ קֶבֶר נְבִיא הָאֱמֶת אַשְׁרָיו וְאַשְׁרֶיךָ׃

15: cf. Prov 6,22; Zech 4,1 — 18a: cf. Exod 17,16 — 21a: In B is first הֲדֹמְךָ & then מְקוֹמְךָ — 21b: cf. Ps 5,5 — 24a: cf. Deut 34,7 — 24b: cf. Job 14,18 (יִבּוֹל from נבל); Ps 49,15 (יְצָרַי = וצורם Job 17,7) — 25—26: cf. Gen 35,7 & Ez chap. 1, especially verse 10 — 27—29: cf. Ez chap. 37 — 29: B אותות כי instead of אות כי כן — 30a: cf. Is 65,17; A & B שְׁמוֹ instead of שְׁמֵי — 31b: cf. Is 60,3 — 32: cf. Ps 84,3; B אוהבים — 33: cf. Ps 65,5 — 34b: A & B והיא; cf. Prov 26,14 — 35: cf. Deut 21,17; Exod 4,23 — 36: cf. Hos 11,4; B אַהֲבָי (read אֲהָבַי) instead of חֲבָלִים — 37b: cf. Judg 16,9; 15,14 — 38a: B תארם; A & B בדם, כדם with Brody, Zeitschr. f. hebr. Bibl. IV (1900) p 69; likewise וְכִנְהַר is perhaps to be read instead of וּבִנְהַר — 41b: cf. to Nr. 4 l. 16cd.

157. Longing for Zion.*)

‒‒◡ ‒‒‒◡ ‒‒‒◡

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי וְרוּחִי   הֱיוֹת בָּהּ כָּל־יְמֵי חַיַּי מְנוּחִי
בְּחִשְׁקָהּ יִנְעֲמוּ לִי הַתְּלָאוֹת   וְאֶתֵּן בָּהּ לְמַכִּי רֹאשׁ וְלֶחִי
וְלֹא אֶתְאַו לְבִלְתָּהּ כָּל־יְמוֹתַי   עֲדֵי־אֶגְוַע וְנָס כֹּחִי וְלֵחִי
וְאֵיךְ אֶכְסֹף לְטוּב רֹקְחֵי בְשָׂמִים   וְהִיא בָשְׂמִי וְטוּב רִקְחִי וְרֵיחִי
אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרֶיהָ בְּכָל־עֵת   עֲדֵי־יַשְׁאִיר עֲפָרָהּ אוֹת בְּמִצְחִי
עֲפָרָהּ אֶעֱשֶׂה מַרְפֵּא לְנִגְעִי   וְאֶמְרַח עַל־שְׁחִין לִבִּי וְיֶחִי׃

158. The wine.

‒‒◡ ‒‒‒◡ ‒‒‒◡

וְכָל־חָדָשׁ מְאֹד יֶעְרַב וְיִנְעַם   וְעֵת יִבְלֶה יְקוּצוּן בּוֹ נְפָשִׁים
וְיַיִן כָּל־אֲשֶׁר יִבְלֶה וְנוֹשָׁן   מְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים׃

159. The benefactor.

‒‒◡ ‒‒‒◡ ‒‒‒◡

נְדִיב הַלֵּב אֲשֶׁר הֶעְשִׁיר בְּנֵי אִישׁ   וְלֹא נִמְצָא בְיָמָיו דַּל וּמִסְכֵּן
שְׁתֵּי יָדָיו שְׁתֵּי צָרוֹת מְקַנְאוֹת   וְזֹאת תֵּיטִיב וְהַשֵּׁנִית תְּתַכֵּן
בְּעֵת תִּגְמֹל נְדָבוֹת יַד יְמִינוֹ   תְּקַנֵּא הַשְּׁנִיָּה לַעֲשׂוֹת כֵּן׃

160. The soul.

‒‒ ‒◡‒‒ ‒◡‒‒

חֹנָה וְנִסְגֶּרֶת בְּבוֹר גְּוִיָּה   מִיּוֹם חֲנֹתָהּ נִצְּלָה עֶדְיָהּ
רָמָה וְתִתְחַבֵּר אֱלֵי־רִמָּה   מִי יַעֲרֹךְ דָּפְיָהּ לְרֹב יָפְיָהּ
יוֹם פָּשְׁטָה הַגּוּף אֲזַי לָבְשָׁה   עֶדְיָהּ וְהֵסִירָה כְּסוּת שִׁבְיָהּ
זוֹרְחָה כְשֶׁמֶשׁ עָלְתָה מִבֵּית   כֶּלֶא נְוֵה חֹשֶׁךְ וּמַאְפֵּלְיָה
יִצְרָהּ בְּשַׁחַק הִלֲלָה כִּי־כֵן   כֹּל הַנְּשָׁמָה שָׁם תְּהַלֵּל יָהּ׃

157: 1a: שָׁאַף with ל not bibl. — 1b: cf. Ps 132,14 — 2b: B לְמַכָּה, but cf. Lament 3,30 — 3a: 'I do not want any thing but her'; A אֶתְאַב — 3b: cf. Deut 34,7 — 4: cf. 1 Chron 9,30; B ועת instead of ואיך. The verse stands in B after 5 — 5: cf. Ps 102,15; A אבניה instead of עֲפָרָהּ — 6b: cf. Is 38,21.

158: 2b: Judg 9,13.

159: The title in A וְעָשִׂיתִי לְאִישׁ נָדִיב שָׁלַח לִי מִנְחָה — וּבְיוֹם הַשֵּׁנִי כָּפַל לִי הָאֲרוּחָה adds to the understanding of the epigram — 2a: צָרוֹת, sing. צָרָה, concubine, 1 Sam 1,6. B בְּצָרוֹת instead of שְׁתֵּי צָרוֹת, (perhaps כְּצָרוֹת is meant; instead of מְקַנְאוֹת (in this case) it would be to be read הַמְקַנְאוֹת).

160: 1a: cf. to nr. 118 v. 11a — 1b: cf. Exod 33,6 — 2a: A & B כִּימָה instead of רָמָה, cf. Zeitschr. f. hebr. Bibliogr. IV (1900) p 71 — 2b: The suff. in דָּפְיָהּ refers to רִמָּה, that in יָפְיָהּ to the soul (רָמָה) — 3b: cf. Deut 21,13 — 4: cf. Is 42,7 — 5b: cf. Ps 150,6.

*) 157–160 are taken from the fiftieth macame, which only contains a loose collection of epigrams.

Dictionary.*)

אָב. In compounds like אֲבִי מוּסָר father of education, אֲבִי יֹשֶׁר father of honesty & the like, cf. under אָח. אַב הֲמוֹן גּוֹיִם, אַב הֲמוֹנִים, אַב הָמוֹן Abraham. אָבוֹת patriarchs.

אִבּוּד annihilation.

אָבַח blade of the sword.

אֵבֶר, plur. with suff. אֵבָרַי, member.

אגד to bind, unite, join. Part. fem. אֹגֶדֶת.

אֲגַף, dual אֲגַפַּיִם, wings (flanks).

אֵד, plur. אֵדִים, damp, mist.

אדב, V to make something melt.

אֱדוֹם Castilia, the Christian Spain; בַּת־אֱדוֹם Christendom.

אַדִּירִירוֹן, signification for God, s. to Nr. 139,19.

אָדָם = אֲדָמָה, the earthly, cf. note to 51,22a; אָדָם הַקַּדְמוֹנִי 'Âdâm, cf. note to 1,1.

אֶדֶן, plur. with suff. אֲדָנַי, earth, cf. note to 7,23.

אדר, III in the sense of the bibl. V form: to glorify, part. fem. מְאַדֶּרֶת; IV מְאֻדֶּרֶת adorned.

אַהַב, plur. אֲהָבוֹת, love.

אהל, V יַאֲהִילוּן to live in tents; bibl. according to ancient commentators.

אַהֲרֹנִים 'Aharônides, sons of 'Aharôn.

אַוָּה appetite (bibl. generally: desire), with suff. אַוָּתִי, cf. note 37 to 149.

אֲוִיר aer, ἀήρ, air.

אוֹן wickedness = אָוֶן, bibl. only with suff.

אָוֶן nullity.

אוֹפַן, plur. אוֹפַנִּים, the wheel-shaped ones, a kind of angels; cf. the note to 148,34.

אוץ, הָאִיצוּ imp. of the V form, in the sense of the bibl. I: to hasten.

אוֹת letter, plur. אוֹתִיּוֹת.

אֶזְרָח Abraham, cf. note to 46,33a; plur. אֶזְרָחִים not bibl., trees.

אָח friend in the sense of the arab. صَاحِبٌ, especially in compounds like אֲחִי עֵצָה (counsellor), אֲחִי מוּסָר (a cultivated man), אֲחִי כֶסֶל (fool), אֲחִי תֹם (a pious, an honest one) & the like. In similar sense such compounds are found with אֲבִי & מְתֵי. אֶשְׁכֹּל = אֲחִי עֵנָב (appellat.) grape, denoted as the father of wine, 56,7.

אחד VII to unite.

אַחְלָמָה name of a jewel, plur. אַחְלָמוֹת not bibl.

אחר VII to be late.

אַיֵּה whither?

---

*) In the dictionary are registered all non-biblical words, all biblical words with signification varied Nhbr., such substantives, the singular or plural of which is not met with in the Bible, and the verbs with non-biblical formations. The last are denoted by the numbers from I to VII. — In the citation are quoted the numbers & the verses, resp. the lines.

אֵיזֶהוּ which?
אָיֹם terrible (bibl.); אֲיֻמָּה Israel, cf. note to 45,22 & 136,1a; אֲיֻמִּים the terrible ones, angels.
אַיִן the non-existence; אֵינִי 29,10 = bibl. אֵינֶנִּי.
אַיִן where? bibl. only in conjunction with מֵ.
אִיָּר name of the second month.
אִישׁ תָּם, s. תָּם.
אֵיתָן Abraham; אֵיתָנִים, with suff. אֵיתָנַי, the strong ones, the patriarchs, cf. note to 73, 16b.
אִלּוּ, with כְּ, כְּאִלּוּ as if.
אֱלִיסַאנָה n. pr. Lucena.
אַלְמְרִיָּה n. pr. Almeria.
אָלֶף the letter ʾÂlef.
אֹם = לְאֹם people, nation.
אָמָה maid = Hagar; בֶּן־הָאָמָה Ismael (Arabians, Mahometans), also plur. בְּנֵי־הָאָמָה.
אָמוֹן signification for the Tôrâ.
אֱמוּנִים the faithful ones, the patriarchs.
אָמִיר top of a tree, plur. אֲמִירִים not bibl.
אֲמִירָה speech, prayer.
אָמֵל, plur. אֲמֵלִים, fading, weak, fainting.
אמץ IV to be strengthened.
אֱמֶת truly.
אָנוּשׁ, pl. אֲנוּשִׁים, severely ill.
אֲסוּפָה the fading, the annihilation.
אָסַר to prohibit.
אַף, with suff. אַפָּהּ, face.
אַפֶּדֶן, with suff. אַפַּדְנוֹ, heaven (palace of God).
אָפַל to set, to darken; V to make dark.
אֶפֶס, plur. with suff. אַפְסֵיךְ ends of the earth (bibl. with אֶרֶץ).
אַפִּרְיוֹן temple in Zion.
אצל II to be emanated.
אֶצְעָדָה bracelet, plur. אֶצְעָדוֹת not bibl.
אֹקְיָנוֹס ὠκεανός, ocean, main-sea.
אֶרְאֶלִּים a kind of angels, s. note to 148,1a.
אָרַג to compose (poems), cf. note to 23,35.
אֲרוּסָה bride.
אָרוּשׂ bride-groom, pl. אֲרוּשִׂים the betrothed couple.
אֹרַח (bibl.), plur. with suff. אָרְחַי, way, path.
אֲרֻחָה maintenance, plur. אֲרֻחוֹת not bibl.
ארך II to be made long; V to drawl a word.
אַרְקִים earth.
ארר IV participle: execrated.
אֵשׁ fire, plur. אִשִּׁים not bibl.
אִשְׁבִּילְיָה n. pr. Sevilla.
אֲשֵׁדָה, plur. אַשְׁדוֹת foundation, basis, however see note to 143,19.
אֱשׁוּן pupil, see note to 115,4.
אֶשְׁכָּר tribute, plur. אֶשְׁכָּרִים not bibl.
אַשְׁמָן darkness, dark place, bibl. only plur. אַשְׁמַנִּים, cf. note to 128a, 5.
אַשָּׁף, bibl. only plural, exorcist.
אַת the indetermined being, see addenda & corrigenda to 45,10.

באר III to make light, 9,12; to recite, 1,3.
באשׁ VII with בְּ, bibl. with עִם, to treat with scorn.
בָּאְשׁ, plur. בְּאֻשִׁים, weed.
בָּבָה, plur. בָּבוֹת, eye-ball, see note to 115,4.
בדד, part. pass. בְּדוּדִים, isolated, far from; also metaph. for Israel, cf. note to 7,40.
בְּדִיקָה examination.
בדל, part. pass. בָּדוּל, separated.
בְּדֹלַח bdellium, pearl; metaph. for 'tears', see note to 74,2, & for 'teeth' 79,9; plur. בְּדֹלָחִים not bibl.
בָּדַק to search into, to examine; II to be examined, searched.
בושׁ VII to be ashamed.
בַּחַל disgust.
בטל III to revoke, to abolish.
בָּטֵל, f. בְּטֵלָה, pl. בְּטֵלִים, empty, vain.
בִּיאָה coming, entry.
בִּין knowledge, perception.

בֵּין between (bibl.), with suff. בֵּינֵימוֹ.
בַּיְשָׁן the shy one.
בכה III to make weep.
בְּכוֹר, also בֶּן־בְּכוֹר, בְּנֵי בְכֹרִי Israel.
בְּכִיָּה weeping, with suff. בִּבְכִיָּתָם.
בכר III to bring forth the first child (sense of the bibl. V formation).
בֵּן Israel, see also under אָמָה, בְּכוֹר, בְּרִית. בְּנֵי עֶלְיוֹן angels, 60,4.
בִּנְיָן poetical form, 151, p 49; plur. st. cstr. בִּנְיָנֵי buildings not bibl.; בִּנְיָנָיו his frame (scil. of the man), 102,5.
בַּעַר folly.
בצר, part. pass. בְּצוּרָה, unattainable; II to be locked.
בֹּקֵר critic.
בָּרָה the pure woman, the soul.
בָּרוּר clear; plur. f. בְּרוּרוֹת.
בְּרִיאָה bibl. something unexampled, in this sense the non-bibl. plur. בְּרִיאוֹת, 135,43; in the sense of creatures, 135,27.
בְּרִית in the conjunction בְּנֵי הַבְּרִית Israel.
ברך, pt. fem. בֹּרֶכֶת, kneeling.
בֶּרֶךְ praise.
בְּרָכָה, plur. בְּרָכוֹת, blessing, benediction.
ברר, part. pass. clear, cleared; III to test, to examine.
בשר IV to be rejoiced by happy news.
בש (בוש) to tarry (bibl. acc. to ancient commentators), 43,10.
בַּת see under אֱדוֹם & עֵבֶר; בַּת עַיִן, plural בְּנוֹת עַיִן eye-ball.

גאה VII to elevate one's self above others, to presume.
גָּאוֹן, with suff. גְּאוֹנִי, pl. גְּאוֹנִים, bibl. majesty, Nhbr. a title for the heads of the high schools at Sôrâ and Pum-Beḍîtâ (7th—11th century), besides title of honour generally: prince, Gâôn.
גָּבֹהַּ, plur. גְּבֹהִים, with suff. גְּבֹהַי, heaven.
גַּבְהוּת majesty.
גִּבּוֹר strength.
גְּבוּרָה almightiness, signification for God.
גַּבֵּי, at; גַּבֵּינוּ in our country.
גבל II to be confined, included; cf. note to 3,19c.
גבר IV to be strong; V to grow, to increase (of a source).
גדד Hitpô. to associate one another, 56,2 (bibl. acc. to some interpreters, Jer 5,7).
גדר II נִגְדָּרִים built, cf. note to 4,45c.
גָּדֵר, plur. גְּדָרִים, circumvallation, limit.
גֵּו, with suff. גֵּוּוֹ, body, bibl. acc. to the ancients, the moderns translate the bibl. גֵּו by 'back'.
גְּוִיָּה = (bibl.) גְּוִיָּה body.
גּוֹלָה the exiled, banished person, Israel, 64,12.
גַּוָּן colour, fig.: manner, especially כְּגוֹן as the manner = as for example.
גּוּף body, figure.
גזר, part. pass. גָּזוּר engraved; II id., but also 'deserted', 71,7.
גְּזַר דִּין judgment.
גְּזֵרָה, st. constr. גְּזֵרַת, division, schism; plur. גְּזֵרוֹת beings chiseled.
גַּחַל coal.
גֵּט writing of divorcement.
גַּיְאָן n. pr. Jaën.
גַּלְגַּל, st. constr. just so, sphere; גַּלְגַּל רוּם sphere of heaven; גַּלְגַּל הַשֵּׂכֶל sphere of intellect.
גלה III to make light.
גָּלוּת exile, plur. גָּלֻיּוֹת not bibl., cf. 151, note 22.
גָּלַם to shape imperfectly (exact. formlessly).
גֶּלֶם, plur. גְּלָמִים, clothes.
גִּמַּטְרוֹן value in numbers, γεωμετρία, but cf. Strack, Einleitung in den Thalmud³ p 102 and Bacher, exeget. Terminologie I p 127.
גמר II to be finished, determined.
גָּנַז to hide, keep; II to be hidden.

גָּעָה to scream (to say one's prayers).
גַּעַר scolding.
גַּעַשׁ roaring.
גַּעַת, with suff. גַּעְתָּהּ, screaming (saying prayers).
גַּרְגַּר, plur. st. constr. גַּרְגְּרֵי, little grain; גַּרְגְּרֵי שֹׁהַם little grain of crystal, fig. for the froth of wine.
גַּרְגֶּרֶת (גַּרְגָּרֶת) neck, bibl. only plural.
גָּרַד to scrape off.
גֵּרוּשׁ, plur. גֵּרוּשִׁים divorce.
גֵּרוּת sojourn in the foreign country.
גֶּשֶׁם body (= arab. جسم).

דָּאַב to faint (also bibl.); II part. נִדְאָב fainted.
דִּבָּה calumny (bibl.), plur. דִּבּוֹת not bibl.
דִּבּוּק that which is joined.
דְּבִיר temple; 118, 16: lecture-house.
דבק II to attach one's self to.
דגל III to acknowledge as eminent, to praise.
דֶּגֶל a small flag, besides: troop, host, with suff. דִּגְלִי, plur. דְּגָלִים, דִּגְלֵי.
דוה II Part. נִדְוֶה miserable.
דוּחַ to wash off, imp. דְּחֵה see note to 51, 5a. VI יוּדְחוּ to be washed off.
דַּחַק affliction.
דִּין justice, law, plur. st. constr. דִּינֵי; manner 17, 21.
דִּירָה domicile.
דכה IV part. f. מְדֻכָּה contrite.
דלה III to cover, line.
דַּלּוּת poverty, misery, humility.
I. דמה IV part. f. מְדֻמָּה compared.
II. דמה II נִדְמֵיתִי, to grow speechless.
דָּמַם to be silent.
דֶּמַע tear, st. constr. דְּמַע, with suff. דִּמְעִי; plur. stat. constr. דִּמְעֵי, with suff. דְּמָעַי etc.
דִּמְעָה tear (bibl.); דִּמְעַת כְּרָמִים metaph. for wine, cf. 142, 2.
דֹּק heaven.
דַּר pearl, fig. for tears 74, 1.
דַּרְעָה n. pr. Dar'âh.

דרר V inf. לְהַדְרִיר to deliver (denom. from דְּרוֹר liberty).
דָּרַשׁ to recite.
דַּרְשָׁן somebody who makes an interpreting speech about a passage from the Scriptures, preacher.
דָּת, st. cstr. just so, with suff. דָּתוֹ, manner, way; הַשֵּׂכֶל וְהַדָּת to think & to believe 108, 1.

הבר part. הֹבֵר to join, accumulate, bibl. after some ancient commentators (= חֹבֵר).
הִגָּיוֹן speech, prayer; with suff. הֶגְיוֹנִי.
הֲדֹם, plur. הֲדֹמִים, earth, cf. note to 114, 24b; with suff. הֲדֹמָיו temple.
הדף II Part. נֶהְדָּף upset.
הדר III to esteem; IV part. f. מְהֻדֶּרֶת esteemed, glorified.
הוֹדָיָה, plur. הוֹדָיוֹת, confession (of sin)
הוֹעֵל use.
הוֹרִים fathers, parents; with suff. הוֹרֶיךָ, הוֹרָיו.
הִלָּה glory, with suff. הִלָּתְךָ, cf. note to 148, 35.
הָלַךְ bibl.; inf. with pref. לֵילֵךְ in order to go, 51, 22.
הֲלָצוּת outrageous arrogance.
הֲנָחָה easy rest (cf. note to 3, 14); ease, pl. הֲנָחוֹת 59, 25.
הַרְבֵּה long time.

ועד III to induce 43, 71; to declare as eternal, living for ever 92, 8.
וַעַד assembly; בֵּית־הַוַּעַד temple.
וְעוֹד strength, with suff. וְעוֹדְךָ.
וֶרֶד rose.

זְבֻל (זְבוּל), with suff. זְבֻלִי, heaven.
זָדוֹן exuberance, sin (committed by exuberance); plur. זְדוֹנִים, with suff. זְדוֹנַי, זְדֹנָיו; also זְדוֹנוֹת, with suff. זְדֹנוֹתַי.
זָהוּב brilliant as gold.
זָהוּם, pl. f. זְהוּמוֹת, dirty, ill-smelling.
זהר to be bright; V make shine.

זֹהַר splendour, beam; plur. st. constr. זָהֳרֵי, with suff. זָהֳרֵיהֶם.
זִווּג marriage.
זוֹל worthless, low thing.
זַחַל fear.
זִיו splendour; זִיו הַשְּׁכִינָה splendour of God's majesty.
זִיק, plur. זִיקִים (זִקִּים) demon.
זָכָה to be found worthy.
זְכוּת, st. constr. זְכוּת, with Suff. זְכוּתְךָ, merit.
זַכָּה the pure (soul).
זְמוֹרָה strictly tendril of vine, besides juice running out of a vine when it is cut, wine 74, 35.
זְמָם, advice, thought, plur. with suff. זְמָמָיו not bibl.
זמן III to decide.
זְמָן fate; תּוֹלְדוֹת הַזְּמָן fatal blows.
זֶמֶר hymn, song.
זְמָר song (?), 119, 1.
זָמִיר hymn; bibl. with the plural זְמִרוֹת, 62 X, 16 זְמִרִים.
זנח II to be rejected.
זָעַךְ, inf. זְעֹךְ to be extinguished.
זָקָן beard (bibl.); pl. זְקָנִים not bibl.
זְקֵנָה grandmother, with suff. זְקֵנָתוֹ.
זקק III to show candid.
זרח V to make rise.
זרם, pt. pass. fem. זְרוּמָה, inundated.

חבה, part. pass. f. חֲבוּיָה, st. constr. חֲבוּיַת, secret.
חִבָּה, st. constr. חִבַּת, affection.
חִבּוּר the uniting.
חֲבוּרָה, st. constr. חֲבוּרַת, society, union.
חֶבְיוֹן frame; pl. with suff. חֶבְיוֹנַי not bibl.
חֲבִילָה group, crowd.
חֹבֵל mariner; pl. חֹבְלִים, with suff. חֹבְלָיו.
חבר III to compose (poems); II part. נֶחְבָּרִים metrical; IV מְחֻבָּר poetry in metrical form, cf. note to 3,38d.

חָבֵר title of a man taught in law, colleague, doctor.
חַבָּר companion, bibl. only plur., 51,4b.
חֲבַרְבָּרֶת, (חֲבַרְבָּרֶת) spot (of the leopard); bibl. only plur. חֲבַרְבֻּרוֹת.
חֶבְרָה the being together: 140, 40; 151, l. 21.
חָגַר bibl. to gird; II part. plur. נֶחְגָּרִים girded.
חִדּוּשׁ, pl. חִדּוּשִׁים, additional presents (to the sum due to the wife as dotal gift by the marriage-contract).
חֶדֶל earth, with suff. חֶדְלִי; 50, 22 = חֶלֶד (bibl. after the ancients).
חדק II (denom. from חֵדֶק) נֶחְדָּק thorny, prickly.
חדר (denom. from חֶדֶר) to enter, to be in the interior, part. f. חֹדֶרֶת as contrast to חִיצוֹנָה.
חדשׁ IV to be renovated.
חוב III to make responsible: תְּחַיְּבֵנִי; IV part. f. מְחֻיֶּבֶת what must be done, due.
חוֹב fault, crime, guilt (sin); bibl. in another sense (money-debt).
חוֹבָה id.
חוּג earth.
חוּט thread (bibl.); plur. stat. constr. חוּטֵי not bibl.
חִזָּיוֹן vision (bibl.); plur. with suff. חֶזְיוֹנַי not bibl.
חֲזִיר swine (bibl.); plur. חֲזִירִים not bibl.
חַזָּן (properly inspector), leader in prayers.
חזק V with טוֹבָה to be indebted to, to regard it as one's merit; VI part. מֻחְזָק ratified, legal, authentic.
חָזַר to turn, to return, to turn round.
חטא III in the meaning of I: to sin.
חַיָּה angel shaped in form of an animal; with suff. חַיָּתְךָ, plural חַיּוֹת.
חִיל to praise as robust.
חִילָה fear, terror, with suff. חִילָתְךָ.
חִין prayer.
חִיצוֹנִי exterior; plur. f. חִיצוֹנִיּוֹת.

חכם, הַנֶּפֶשׁ הַחָכְמָה the intellectual soul, cf. note to 22,39; יְחִידָה הַחָכְמָה id.
חֲלוּשָׁה debility.
חָלַט to let stream, to let flow.
חֵלֶךְ a poor, deplorable man.
חֹלֵף (pt. to חלף), pl. חֹלְפִים, ancestors; f. חֹלְפָה, plur. חֹלְפוֹת past events.
חֵלֶף bibl. only used as preposition: instead of; alternation: בְּאֵין חֵלֶף without alternation, without exciting events.
חלץ V to save.
חֵלֶק Israel, with suff. חֶלְקְךָ, see note to 43,46; plur. חֲלָקִים small parts of time, minutes.
חלש II to be debilitated.
חָמַד to envy; part. f. חֹמֶדֶת, plur. with suff. חֹמְדָיו.
חֶמֶד, with suff. חֶמְדּוֹ, desire.
חָמוּד son, cf. note to 125,21a.
חַמָּן sun-idol, bibl. only plural.
חֶמֶר wine, cf. note to 3,5a.
חֹמֶר clay, (the body).
חִנּוּן demand, imploration.
חָנִיךְ pupil, scholar, disciple; sing. with suff. חֲנִיכוֹ, plur. with suff. חֲנִיכֵיהֶם.
חנך III part. f. מְחַנֶּכֶת consecrating.
חָנַן I inf. with suff. חַנְנִי my praying (meaning of the bibl. VII); impf. יֶחֱנַן to be pardoned (meaning of the II, bibl. acc. to the Jewish interpreters).
חֲסִידוּת piety, cf. 150, note 34.
חֲסִין the powerful one, signification for God (acc. to Ps 89,9).
חֹסֶן strength.
חֶסֶר cf. מְתִי.
חֻפָּה wedding-canopy; wedding-chamber.
חָפַשׁ to be at liberty.
חֲצוּבִים angels; also חֲצוּבֵי אֵשׁ.
חצץ III to measure to a tittle; VII to be ordered in hosts.
חֹק manner, with suff. חֻקּוֹ.
חָקַק to write; Pô. impf. יְחֹקֵק, part. מְחֹקֵק to write.
חֲרוּזִים, st. constr. חֲרוּזֵי, verses.
חֵרוּת liberty.
חָרֶז verse.
חָרַט to write.
חֶרֶט slate-pencil, pen.
חַרְטֹם magician, sing. only bibl.-aram., Dan 2,10.
חֲרִיקָה gnashing of the teeth.
חָרֶץ extirpation; resolution, decision.
חשף II to be denuded.
חֶשְׁבּוֹן, plur. with suff. חֶשְׁבּוֹנַי, calculation.
חָשׁוּב estimated.
חשך II part. plur. נֶחְשָׁכִים darkened.
חֲשֶׁל (or חָשֶׁל) with suff. חֶשְׁלִי weakness.
חַשְׁמַלִּים a class of angels, see note to 148,1b.
חָשַׁק to conceive an affection for (bibl.); חֹשֵׁק lover; חָשׁוּק agreeable, loved.
חֲתִיכָה piece cut off.
חתך IV part. f. מְחֻתֶּכֶת cut.
חָתַם to shut.
חֹתָם ring; pl. with suff. not bibl.: חֹתָמַיִךְ.

טְבִילָה the bathing.
טֶבַע, with suff. טִבְעוֹ, renown (properly nature).
טָהוֹר God; טְהוֹרָה soul.
טָוָה to weave (of letters), cf. note to 23,35.
טוּחַ bibl. to parget; V not bibl. to parget, to have a thing pargeted.
טוֹטָה n. pr. Toda,
טוֹטֶפֶת frontlet, bibl. only plural.
טוּר line, row, plur. with suff. טוּרָיו; טוּרִים rows (of teeth).
טֻחַ kidney, heart; bibl. only plural.
טִירָה, bibl. only st. constr., palace (tower of Babel).
טָכַס to arrange, טְכוּסֵי הוֹד 'those endowed with pomp'=angels 148,14a.
טַל dew; plur. טְלָלִים not bibl., with suff. טְלָלֶיךָ.
טֶנֶף dirt.
טָעָה to err.

טָעוּת error, plur. טָעֻיוֹת, see 151, note 22.
טַעַם, with suff. טַעֲמִי etc., meat; speech, prayer; advice, order (bibl.-aram., also bibl.-hebr. after ancient conception).
טָעַן (properly to perforate or charg- with arguments, see the bibl. significations), to accuse, to dispute; הַטּוֹעֵן disputer, disputant.
טַעֲנָה argument, opposed opinion; with suff. טַעֲנָתוֹ, plur. טַעֲנוֹת, with suff. טַעֲנוֹתֶיךָ.
טפח V מַטְפִּיחַ spreading out, extending, see note to 7,14.
טפף Pôʿêl part. m. מְטוֹפֵף (? Is 3,16) hanging; f. מְטוֹפֶפֶת speaking, cf. note to 7,20.
טָרַד to push, part. pass. טְרוּדִים; II to be oppressed; IV to be dispersed.
טִרְדָּה (טִרְדָּא), st. constr. טִרְדַּת, activity, working.
טָרַח to endeavour.
טֶרֶם not, without, cf. note to 23,13.

יָאוּת right, due, decent.
יאשׁ VII to despair.
יָגוֹן grief (bibl.); plur. יְגוֹנוֹת not bibl. st. cstr. יְגוֹנֵי, with suff. יְגוֹנֶיהָ, יְגוֹנַי.
יגע IV מְיֻגָּע tired.
יְדִיד עֶלְיוֹן Abraham, cf. note to 102,19a.
יְדִידוּת (יְדִידוֹת) friendship, love, affection; with suff. יְדִידוּתוֹ, יְדִידוּתָהּ.
יְדִיעָה knowledge.
יהד VII part. מִתְיַהֶדֶת, plur. מִתְיַהֲדִים professing Juda, cf. note to 115,3.
יָהוֹל splendour.
יָהִיר supercilious, plur. יְהִירִים.
יהר III אֲיַהֲלָה praise as beaming.
יוֹם in the conjunction יֶלֶד יוֹם, plur. יַלְדֵי יוֹם, תּוֹלְדוֹת יָמִים 'fate'; 'fatal blows'; cf. note to 72,25.
יוֹנָה, also יוֹנַת אֵלֶם, יוֹנַת רְחֹקִים signification for Israel, cf. note to 19,9b.
יוֹצֵאת, plur. יוֹצְאוֹת not bibl., fatal event.
יוֹקֶשׁ sin, with suff. יוֹקְשִׁי.

יָזַם to meditate, to aspire (= זמם), cf. note to 43,59.
יחד III to acknowledge, to own, to praise as an only; imperf. תְּיַחֶדְךָ, יְיַחֲדוּהוּ, אֲיַחֲדֶנּוּ; inf. יַחֲדְךָ, יַחֶדְךָ; part. מְיַחֶדֶת; יִחֲדָם 8,21 to destinate; imp. יַחֵד 53,1 to dedicate. IV מְיוּחָד to be acknowledged as an only. VII תִּתְיַחֵד to adopt.
יִחוּד unity of God, with suff. יִחוּדְךָ, יִחוּדוֹ.
יָחִיד the single, 15,33; the only one, also יְחִיד הַדּוֹר, title of honour, cf. note to 22,12; the only one = God, 51,79; = Isaak, 102,21; יְחִידִים signification for Israel 43,63.
יְחִידִי the only one.
יחל V Kohort. אוֹחִילָה to hope.
יָם in the conjunction רוּחַ יָם the western side, cf. note to 35,2b.
יְסוֹד order, law, 18,25; primeval cause, prime matter, matter; plur. יְסוֹדוֹת elements.
יָעַד to promise, 29,4; III to assemble, part. f. מְוַעֶדֶת, cf. 7,5 note. Cf. also under ועד.
יעט = עטה to cover, to wrap up, cf. note to 43,9.
יעץ Nitpâʿêl: to debate, 112,14.
יַעֲרָה honey-comb.
יפה III inf. יַפּוֹת to embellish.
יְפֵהפִיָּה, plur. יְפֵיפִיּוֹת = bibl. יְפֵה־פִיָּה.
יפע V תְּהוֹפִיעַ to make shine.
יצא, with בְּ to be given out for, to have the value of something; כַּיּוֹצֵא בוֹ having a similar value, being in a similar state, likewise, just so, cf. note to 129,39.
יָצוּר creature, plur. יְצוּרִים.
יָצִיר creation, st. constr. יְצִיר.
יְצָקִים, with suff. יְצָקָיו, mountains or heaven (?).
יֵצֶר the inclination, especially 'the wicked inclination', with suff. יִצְרְךָ (יִצְרָךְ).
יקד II to burn.

יְקוּם creature, plur. יְקוּמִים, with suff. יְקוּמָיו.
יקר III part. f. מְיַקֶּרֶת venerating.
יְקָרָה, with suff. יְקָרָתִי, soul.
יֵשׁ the being.
יְשׁוּב the inhabiting.
יְשִׁיבָה lecture-house; רָאשֵׁי הַיְשִׁיבָה the chiefs of the academy.
ישף see מְיַשְׁפָה.
ישר IV part. pl. מְיֻשָּׁרִים honest.
יְתוֹמָה, also שִׁירָה יְתוֹמָה (يتيمة of a poem), deserted, lonely, see head-remark to 22 & 22,43.
יתר VI to be permitted.

כאב II part. נִכְאָב ill, heart-struck.
כָּבֵד the burdensome one.
כָּבוֹד, in the conjunction כִּסֵּא הַכָּבוֹד throne of God's majesty.
כְּבוּדָּה the Tôrâ, see note to 12,15; כְּבוּדָּתִי my soul; pl. כְּבוּדוֹת the magnificent (women).
כָּבַס to wash.
כְּדַאי worthy, estimable.
כּוֹס cup (bibl.); plur. st. constr. כֹּסֵי.
כּוּשִׁי the black, fig. for night.
כַּחַד denying, contradiction.
כחש II to be rotten; V יַכְחִישׁ he denies, disavows; part. מַכְחִישׁ refuting.
כִּירָה hearth; bibl. only the dual כִּירַיִם.
כֹּל the universe.
כַּלָּה, in the conjunction רֹאשׁ כַּלָּה, a title, 'headmaster, chief of an academy', see note to 3,20.
כְּלוּלָה (term of) engagement; (time of) courtship; only the plur. is bibl.
כָּלַל in the conjunction פְּרָט וְכָלָל to treat the general & particular, cf. note to 4,43cd; Šaf'êl: to achieve (bibl.-aram.).
כָּמַהּ, part. plur. with suff. כֹּמַהַי, my (friends) languishing impatiently for you.
כְּמוֹ, with suff. כָּמֹנִי, כְּמוֹתוֹ (23,3), כָּמֹהוּ (23,30), a man like me, a man like him (without noun).

כִּנּוּי surname.
כְּנֶסֶת congregation; בֵּית הַכְּנֶסֶת synagogue.
כְּנִעָה, with suff. כְּנִעָתִי, humiliation (after the ancients bibl.).
כָּנָף sail, properly wing, plur with suff. כְּנָפָיו.
כֵּס = כִּסֵּא (bibl. acc. to Exod 17,16).
כְּסִיל foolishness = כֶּסֶל.
כסף part. pass. כָּסוּף lovely (properly longed for).
כָּעַר part. pass. כְּעוּרָה nasty.
כַּף, כַּף מִשְׁפָּט scale of dooms-day.
כִּפּוּר reconciliation, bibl. only plural.
כָּפִים, beam, balk, plur. כְּפִיסִים not bibl.
כפל V to redouble.
כפף Pô'êl Inf. כּוֹפֵף to bow, to humble.
כַּפָּרָה expiatory sacrifice, expiation.
יוֹם כִּפֻּרִים = כִּפְּרִים.
כַּר mattress, under-bedding.
כֹּרַח (from כָּרַח to force) in the conjunction בְּעַל כֹּרַח by constraint, against the own will.
כָּרַךְ to wrap up.
כֹּשֶׁר ability, fitness; proper feeling 121,18.
כַּשְׁרוּת piety.
כַּת class, party; plural. כִּתּוֹת.
כְּתֻבָּה transfer, marriage-contract.
I. כֶּתֶם gold, jewel; plur. כְּתָמִים not bibl.
II. כֶּתֶם, pl.st.constr. כִּתְמֵי, blot (of sin).
כָּתֵף shoulder, dual not bibl. כְּתֵפַיִם.
כתר V to crown, cf. note to 148,16; 'to crown God' is generally used metaph. for prayers in the praise of God.
כֶּתֶר crown, plur. כְּתָרִים not bibl.

לֵב, plur. with suff. לְבָבֵינוּ (perhaps bibl., cf. Nah 2,8); cf. עַיִן.
לַבָּה, plur. לַבּוֹת, flame.
לבן III & V to make white.
לָהַב to flare up.
לָהָה to become exhausted, perf. לָהוּ.

I. לַהַט witchcraft, magic, bibl. only plural.
II. לַהַט, with suff. לַהֲטָם, flame; plur. לְהָטִים, st. constr. לַהֲטֵי, blade of the sword.
לָהַק (denom. from לַהֲקָה) to assemble; part. pass. plur. with suff. לְהוּקֶיךָ.
לַהַק assembly, meeting, plur. with suff. לְהָקֶיךָ, see note to 43,37.
לוה III to accompany.
לְוְיָה wreath, plur. with suff. לְוְיוֹתֵיהֶם.
לון Pi'lêl: to persevere, to let somebody stay, sojourn.
לטש III part. pl. מְלַטְּשִׁים sharpening.
לִיץ, impf. יָלִיץ, to intercede.
לָמֶד the letter ל.
לְמַעַן for, as, cf. note to 144,5b.
לָעֵג, fem. st. constr. לַעֲגַת, stammering.
לֹעֵז, plur. לֹעֲזִים, foreigner, speaking a foreign language.
לָעַט part. f. לֹעֶטֶת devouring.
לפת II to clasp, to hold fast.
לקח IV part. f. מְלֻקָּחָה flaring, see 62, II 17.
לֶשֶׁם a jewel, plur. לְשָׁמִים not bibl., st. constr. לִשְׁמֵי.

מַאֲוַי eagerness, desire, only the plural is bibl.; בֵּית מַאֲוַיִּם house of their pleasure, the temple, see note to 7,40.
מַאֲכָל food; plur. מַאֲכָלִים not bibl.
מַאלְקָה n. pr. Malaga.
מַאֲמָץ, with suff. מַאֲמָצְךָ, power, bibl. only in the plur. st. constr.
מַאֲסָר captivity, emprisonment.
מִבְחָן examination.
מַבַּע word, speech.
מִבְעָר the removed (perhaps conflagration).
מְגוֹרָה terror (= מְגוֹרָה, bibl. only plur.); with suff. מְגוֹרָתִי, cf. note 111,40.
מְגַמָּה tendency, effect, st. cstr. מְגַמַּת.
מגן III part. מְמַגֵּן to vanquish, see note to 56,30.
מְגִנָּה affliction, grief, with suff. מְגִנָּתִי.
I. מִדְבָּר desert, plur. מִדְבָּרוֹת not bibl.
II. מִדְבָּר speech, plur. מִדְבָּרִים.
מִדָּה quality, mode; with suff. מִדָּתְךָ.
מַדּוּחִים disregard or fall (disgrace), with suff. מַדּוּחַי, cf. note to 2,28.
מַדָּע knowledge.
מַהֲלָל praise (bibl.); plur. not bibl. with suff. מַהֲלָלֶיךָ, מַהֲלָלַי.
מהר III to arrange (?).
מוג, part. מוֹגְגֵי to afflict (= bibl. מוֹגַיִךְ, cf. Ibn Ganâh s. v. יגה) 2,8.
מוט vacillation.
מוּל, instead of, bibl. לְמוּל.
מוֹלָד the appearance of the new moon, with suff. מוֹלָדוֹ.
מוּסָף extra-prayer, additional prayer (on Sabbath-, New Moon- and Festival-days, instead of the extra-sacrifices).
מוּסָר breeding, culture (= arab. أَدَبٌ); plur. מוּסָרִים not bibl.
מוֹסֵר bond, fetters; with suff. מוֹסֵרַי.
מָזוֹר healing, 43,29; plur. מְזֹרִים remedies, see note to 4,16cd.
מַזָּל fate, with suff. מַזָּלֵךְ.
מַחְבָּר association, union; st. constr. מַחְבַּר.
מַחְבֶּרֶת macame.
מחה II to be dissolved, to flow away (of foam).
מַחֲזֶה revelation; plur. מַחֲזוֹת, see note to 132,5.
מְחִילָה pardon.
מָחַל to pardon.
מַחֲלָה disease; plur. מַחֲלוֹת.
מַחֲנַיִם name for Castilia, cf. note to Nr. 116,16.
מֶחְקָר inquiry; st. constr. מֶחְקַר.
מַחֲשָׁב thinking, thought, idea; with suff. מַחֲשָׁבְךָ, plur. with suff. מַחֲשָׁבַי.
מִטְבַּעַת the shaped, the creation.
מַטָּן below.
מָטָר rain (bibl.); plur. מְטָרִים not bibl., with suff. מְטָרָיו.

מַיּוֹרְקָה n. pr. Majorca.
מַיִם, in the conjunction מֵי עַיִן tears.
מִין kind, sort; plur. מִינִים, st. constr. מִינֵי, cf. note to 3, 7b.
מִינוּת heresy.
מִישׁוֹר in the conjunction בֵּית מִישׁוֹר race-course.
מְיֻשְׁפָּה denom. from יָשְׁפֶה 'made out of יָשְׁפֶה'.
מִיתָה dying, death; with suff. מִיתַתְכֶם.
מָכוֹן heaven, plur. with suff. מְכוֹנָיו.
מִכְנָאסָה n. pr. Micnasa.
מָלֵא to be full; V to be filled (properly to fill).
מָלוֹן harbouring place, plur. with suff. מְלוֹנֵי not bibl.
מֵלִיץ intercessor; plur. with suff. מְלִיצַי.
מְלִיצָה rhymed prose, work of fiction, poetic saying, with suff. מְלִיצָתִי, plur. מְלִיצוֹת, with suff. מְלִיצוֹתָיו; intercession, plur. מְלִיצוֹת, but perhaps מְלִיצוּת must be read, cf. note to 43,101.
מֶלֶךְ counsel, advice, with suff. מִלְכּוֹ cf. note to 3,29.
מלל III to speak (bibl.); IV יְמֻלַּל to be spoken.
מלץ, denom. from מֵלִיץ (radical ליץ), יַמְלִיץ, with suff. אַמְלִיצְךָ, to interprete, to recite.
מֶמֶר obstinacy.
מָנָה in the conjunction עֲדַת מִי מָנָה = Israel, see note to 73,22b.
מֹנֶה times, parts, bibl. only plur.
מְנוּסָה refuge, with suff. מְנֻסָתִי.
מִנְזָר prince, bibl. only plural.
מִנְחָה in the conjunction תְּפִלַּת הַמִּנְחָה prayer in the after-noon.
מִנְיָן number (bibl.-aram.); plur. with suff. מִנְיָנֵיהֶן its numerical value, its value in numbers.
מָסַךְ to mix (of the aromatic oil).
מַסֶּכֶת cast idol = מַסֵּכָה.
מַסָּע train, plur. מַסָּעוֹת not bibl.
מָסַר to surrender, to deliver; II to be surrendered, to be delivered.
מָסֹרֶת delivery.
מַעֲבֶרֶת transition-place; collateral form to מַעֲבָרָה.
מַעַד vacillation.
מַעֲוָה the perverted, sin; with suff. מַעֲוָתִי.
מָעוֹן heaven; plur. מְעוֹנִים, with suff. מְעוֹנֵי; God 125,18a, see note to 66,3 (מְעֹנָה).
מְעוֹפֵף a flying person, angel.
מעט II part. f. pl. נִמְעָטוֹת mean, reduced.
מְעַט in the conjunction מִקְדָּשׁ מְעַט temple (contrary to the sanctuary at Jerusalem).
מְעָט the small quantity, shortness, see note to 1,14a.
I. מַעְלָה (above), heaven.
II. מַעֲלָה dignity.
מַעֲלֵי over; cf. מַעֲלֵיהֶם 59,19a & the note to the passage.
מַעֲלָל action, bibl. only plural.
מַעֲלָן above.
מַעֲמָד, st. constr. מַעֲמַד, the standing in the prayer, liturgy; plur. מַעֲמָדוֹת posts; cf. headremark to Nr. 13.
מַעֲרָךְ army, pl. with suff. מַעֲרָכָיו.
מַעֲרָכָה stratum of the fire, with suff. מַעֲרַכְתָּהּ.
מַפָּלָה fall, disgrace, with suff. מַפַּלְתִּי.
מִפְעָל work, with suff. מִפְעָלִי; bibl. only plur.
מִפְצָר force, employment of force.
מָצוֹק embarrassment; plur. מְצוֹקִים, with suff. מְצוֹקָיו not bibl.
מצע III יְמַצַּע to bring into the middle.
מַצְפּוּן the concealed, secret, bibl. only plur.
מֵצַר limit.
מִקְהָל meeting, st. constr. מִקְהַל.
מִקְוֶה basin, cistern; plur. מִקְוֹת not bibl.
מָקוֹם signification for God 96,3; מָקוֹם instead of 30,1 (bibl. after some interpreters בִּמְקוֹם).
מִקְרָא Holy Scripture.

מִקְרֶה accidens, philos. term.
מֹר myrrh, pl. מֹרִים not bibl.
מַר master (title of honour), with suff. מָרְנוּ, מָרָנָא.
מַרְגָּלִית pearl, precious stone.
מָרוֹם heaven (heavenly height), plur. מְרוֹמוֹת, מְרֹמוֹת not bibl.
מֶרְכָּבָה throne-chariot; plur. מַרְכָּבוֹת.
מִרְמָה prudence.
מֶרֶץ impressiveness.
מְרֹרָה obstinacy, with suff. מְרֹרָתִי, plur. מְרֹרוֹת.
מָשׂוֹשׂ joy, pl. מְשׂוֹשִׂים not bibl.
מִשְׁאָל wish, desire; with suff. מִשְׁאָלָךְ.
מִשְׁאֶלֶת petition, demand; collateral form to מִשְׁאָלָה.
מְשֹׁהֶמֶת, denom. from שֹׁהַם, 'made out of שֹׁהַם'.
מָשִׁיחַ Messiah.
משך II to run, to gush forth, to run out into.
מָשַׁל to equal, מְשׁוּלָה equalling; V to mock.
מִשְׁנָה collection of the legal axioms, Mišnâ.
מִשְׁקָל metre; plur. מִשְׁקָלִים.
מְתֵי חֶסֶר the poor, מְתֵי מוּסָר the educated men, מְתֵי מְזִמָּה men of the thoughts & similar compositions, see to אֲחִי.
מַתֶּכֶת metal, plur. מַתַּכוֹת.
מתק II part. plur. נִמְתָּקִים sweet.
מֻתָּר plur. f. מֻתָּרוֹת permitted, see נתר.

נָאֶה beautiful, lovely, due.
נָאוֹר signification for God, cf. note to 5,6a.
נְאֻם word, speech; plur. נְאֻמִים 93,21.
נֹאַם speech, prayer; with suff. נָאֲמִי.
נַאַק lamentation, with suff. נַאְקִי, 50,16; but 21,7 there is found the bibl. נְאָקָה which does not appear in stat. abs.
נְבוּאָה prophecy, prediction (bibl.), plur. נְבוּאוֹת.
נָבָר clear, pure, plur. נְבָרִים (properly part. II from ברר).
נֶגֶד, with כְּ (כְּנֶגֶד) parallel.
נְגֹהָה star, planet; plur. נְגֹהִים, with suff. נְגֹהַי.
נִגּוּן melody; with suff. נִגּוּנֵךְ, plur. נִגּוּנִים.
נְגוּפָּה clasp.
נָגִיד prince, firstly title of the polit. chief of the Jewish congregations in Spain & Egypt, secondly only title of honour.
נְגִינָה song; with suff. נְגִינָתִי.
נגף III part. מְנַגְּפַי the persons beating me.
נְדוֹד, נֹדֵד the erring, wandering; with suff. נְדֹדִי, plur. נְדֹדִים.
נְדִיבוּת magnificence, nobility; with suff. נְדִיבוּתְךָ.
נהג VII to behave.
נָהָה to complain, part. נֹהִים; II to join, to follow somebody, cf. note to 65,18.
נַהֲלָאָה Israel, 64,3 acc. to Mi 4,7.
נהר III to light up.
נוב denom. from נִיב (see this) to speech, נָבוּ, impf. יְנוּבוּן; Pi'lêl: id.
נוּם slumber.
נוף Pi'l. to swing, to move.
נזק V to injure, יַזִּיק, מַזִּיק.
נזר II יִנָּזְרוּ to vow a vow of a Nazarite.
נֹחַ repose.
נָחַץ to hasten; III to accelerate.
נָטַף to speech, see also טפף.
נִיב word, speech, with suff. נִיבוֹ etc.; plur. נִיבִים, נִיבוֹת, cf. note to 1,16a.
נָכַר to despise, with בְּ.
נָכְרִי foreign (bibl.); f. נָכְרִית not bibl.
נְמִיכוּת humility.
נסה IV to be tried, to be put to the proof.
נָסִיךְ prince, as a mere title of honour, with suff. נְסִיכוֹ.
נְסִיעָה departure, travel.

נֹעַר (or נְעוּר) youth, with suff. נְעוּרֵךְ (נְעוּרָךְ), 53,9, bibl. only plural.
נְעִילָה, the closing up, st. constr. נְעִילַת, 9,10; final prayer on the day of expiation, 9,33.
נְעִימָה melody, song, cf. 151, note 32.
נעל II נִנְעָלוֹת shut up.
נָעַם to amuse one's self.
נַעֲמָן loveliness, bibl. only plural.
נָעַר to be awake; part. נֹעֵר.
נַעַר Israel, cf. note to 9,6b.
נָפַח to give odour.
נְפִילָה fall; the act of kneeling down for prayer.
נָפָל fallen, degraded; plur. נְפָלִים.
נפל; הַר־נוֹפֵל the mountains of giants, the Giant Mountains, cf. note to 144,23b.
נָצַץ to sparkle, part. plur. st. constr. נֹצְצֵי, the sparkling ones, the angels; Hitpô'êl: to sparkle.
נָקַב to declare, to state, perhaps: to turn a reality, to come true, cf. note to 43,107; IV to be dug up, 130,7.
נְשִׁיָּה earth, plur. נְשִׁיּוֹת, cf. note to 7,17; 121,2.
נְשַׁמָּה devastation.
נֶשֶׁף evening-twilight; plur. נְשָׁפִים not bibl.
נָתִיב path; plur. st. constr. נְתִיבֵי not bibl.; נְתִיבוֹת (bibl.) 46,7: paths of wisdom.
נתר VI יִתַּר to be dissolved. Part. plur. f. מֻתָּרוֹת allowed, permitted.

סֹבֵא tavern-keeper, plur. סֹבְאִים; see note to 62, II, 26b.
סבב IV part. plur. מְסַבִּים, connected with בְּ: to surround; V part. מֵסַב turning round.
סְבַר (bibl.-aram.) to think, to understand; V to teach.
סְבָרָא, סְבָרָה opinion, interpretation, exegesis.
סַבְתָּה n. pr. Ceuta.
סגל II part. plur. נִסְגָּלִים delicious.
סְגֻלָּה, with suff. סְגֻלָּתְךָ, Israel.
סַגַלְמָאסָה n. pr. Segelmesse.
סָגָן substitute of the chief-priest, plur. סְגָנִים, st. constr. סִגְנֵי.
סָדַר to join, to regulate, to arrange, suff. סְעָדוֹ; III to help, to assist; V to support.
סֵדֶר order, series (bibl.); Nhbr. series of prayers, prayer-order, a cycle of religious poems, especially for the day of expiation.
סָהַד to attest, inf. abs. סָהוֹד in conjunction with imperf. III יְסַהֲדוּן 'they always attest', 148,14.
סַהַר moon (after some older interpreters bibl.)
סוֹד secret (bibl.); sense 'type, prototype' not bibl., see note 16 to 49; עַם סוֹדְךָ Iarael, cf. note to 97,24b; plur. סוֹדוֹת not bibl.
סוּר wild tendril, plur. סוּרוֹת (bibl. st. constr. סוּרֵי).
סָחַב to pull about (bibl.); V id.
סָחָה to remove, to sweep away, imp. סְחֵה; II יִסָּחוּ to be removed, swept away, but perhaps there must be read יִשָּׁחוּ 'to be washed away'.
סֹחֶרֶת (סֹחָרֶת) precious stone like crystal, fig. for tears, cf. note to 74,1—2.
סִימָן σημεῖον, sign, number.
סִיס swallow, plur. סִיסִים not bibl.
סכך IV part. מְסַכֶּכֶת to supply with a roof; Pô'êl: to protect.
סכם V to form, to judge, to reflect.
סכן II part. נִסְכָּן choosen (kept?); III to run a risk.
סָכַר to conclude.
סֶכֶת listening to a request.
סִלּוּד praise, with suff. סִלּוּדְךָ.
סְלִיחָה remission of sins (bibl.), Nhbr. prayer of repentance, penitential prayer, cf. headremark to 5.
סלל Pilpêl: to prefer.
סִלְסוּל glorification, praise, with suff. סִלְסוּלָם.

סַם remedy; סַמֵּי מָוֶת, סַם הַמָּוֶת poison.
סַנְוֵר blindness, bibl. only plur.
סָעַד to support, to assist, part. with part. pass. plur. סְדוּרוֹת, act. f. סֹדֶרֶת; III part. f. מְסַדֶּרֶת regulating (of a prayer); V inf. הַסְדִּיר to regulate, to enumerate or recite in order.
סְעוּדָה meal.
סָעִיף, st. constr. סְעִיף, branch, in this meaning bibl. only plur.
סִפּוּר story.
סַפַּחַת cap, veil, see note 124 to 150.
סְפִירָה number.
סְפָר numeration, plur. with suff. סְפָרָיו 64,9 not bibl.
סְפָרַד Spain.
סָקַר to regard.
סרב III to be obstinate.
סֶרֶב obstinacy.
סֶרַח sin.
סַרְטָן cancer (sign of the zodiac).
סֶרֶן prince, bibl. only plur.; captain of a ship, with suff. סַרְנָם, 84,16.
סָתַר to hide; pt. plur. סֹתְרִים 59,32.

עבד II & VI in non-bibl. meaning: to be subdued; Šaf'êl שַׁעֲבַדְתָּ & תְּשַׁעְבְּדֵנוּ 10,4. 18: to submit.
עֲבוּר = בַּעֲבוּר in order that, cf. note to 3,2c.
עִבּוּר pregnancy.
עֵבֶר in the conjunction בַּת עֵבֶר = Israel.
עֲבֵרָה infringement, sin.
עִבְרִי Hebrew (bibl.); fem. not bibl. הַלָּשׁוֹן הָעִבְרִית the Hebrew language.
עֲגֻלָּה sphere, earth.
עֵד witness (bibl.); God's witness, Israel, 97,23, plural in the same sense, 43,69.
עד (עדה) V תַּעִיד to adorn.
עֵדָה (bibl.); in the conjunction עֲדַת מִי מָנָה = Israel, 73,22b.
עֲדִי mouth, with suff. עֶדְיִי (bibl. acc. to the ancients).
עִדִּים scurf, cf. 151, note 78.
עָדִין tender, f. עֲדִינָה.
עדן IV to be delighted; to be effeminated, tender.
עֲדָנָה already.
עדר II to diminish.
עוֹלָם world; with suff. עוֹלָמֵךְ thy (of the soul) world, the other world. רוּם עוֹלָם height of the world, heaven, 49,11; 91,17.
עוֹף poultry (bibl.), plur. עוֹפוֹת not bibl.
עזב IV to be alone.
עִזּוּז heroism.
עֲזִיבָה the leaving, st. constr. עֲזִיבַת.
עֵט (עֵטָא) (bibl.-aram.) counsel.
עטף IV Part. f. מְעֻטֶּפֶת wrapped; VII to wrap one's self, to cover one's self with (acc.).
עטר VII to crown one's self.
עַיִן in the conjunction עֵין לֵב the inner eye, the eye of intelligence; in this meaning also עֵינֵי רַעֲיוֹנַי 60,6.
עִלֵּג confounding the letters, stammering.
עָלָה to shine (also bibl.); IV part. מְעֻלָּה, מְעֻלֶּה eminent; V to lighten, cf. note to 62, II 29.
עָלֶה foliage (bibl.), plur. עָלִים not bibl.
עֲלוּמוֹת youth.
עֲלוּמִים the secret (bibl. acc. to the ancients), with suff. עֲלוּמַי.
עֲלָטָה tight darkness (bibl.), plur. עֲלָטוֹת not bibl.
עֶלְיִ the higher one (used of angels), plur. f. עֶלְיוֹת.
עֲלִיָּה heaven, plur. עֲלִיּוֹת.
עֶלְיוֹן heaven, plur. with suff. עֶלְיוֹנַי; בֶּן בְּנֵי עֶלְיוֹן s. בֵּן.
עֲלִיצָה merriment, shouting, plur. עֲלִיצוֹת, 56,17; the bibl. sing. עֲלִיצוּת, 43,102.
עַם in the conjunction עַם־זֶה, עַם־זוּ = Israel.
עמק V יַעֲמִיק to penetrate, to fathom.
עֹמֶק the deep, the mysterious, plur. עֲמָקִים.

ענג III imp. עַנֵּג to regale.
עֹנָה time, plur. עֹנוֹת.
עֲנִיּוּת misery, suffering.
עִנְיָן occupation (bibl.); Nhbr. contents, cause, affair, 49,44: essence of a thing; 115,5: object of speculation; st. constr. עִנְיַן; plur. עִנְיָנִים, with suff. עִנְיְנֵיהֶם, עִנְיָנָיו; כְּעִנְיַן for instance, cf. note to 129,41.
עֲנִיקָה loading (abundant gifts).
עָסִים new wine, plur. עֲסִיסִים not bibl.
עֵסֶק affair, work.
עָפָר dust, plur. עֲפָרִים not bibl.
עֹפֶר roe; friend, beloved one.
עָפְרָה gazelle; friend, sweetheart.
עצם II to be shut (of eyes).
עֶצֶם substance, essence.
עִצָּרוֹן restriction, reservation.
עקד II to be bound.
עָקֹד fettered (ready to be presented as victim).
עקל III to distort, to bend.
עִקָּר root, stem; principal thing.
עֲרָב Mahometan, plur. עֲרָבִים.
עֶרֶב evening, plur. עֲרָבִים not bibl.
עֵרֶב weft (of a tissue), plur. עֲרָבִים not bibl.
עַרְבִית in the evening.
עָרוּם (Paradise-)serpent.
עָרַךְ to regulate (of a prayer), 43,98; (of poems), to compose a poem, 3,33; V יַעֲרִיכוּ arrange, a lawsuit.
עֵרֶךְ arrangement, execution (of a prayer); offering, with suff. עֶרְכּוֹ.
עָרְמָה craft, cunning, plur with suff. עָרְמוֹתָיו not bibl.
ערץ, V יַעֲרִיצוּן, מַעֲרִיצִים to glorify.
עֶרֶץ firmament, heaven.
עֵשָׂו Christians, Romans.
עשן VII to fume.
עֵת, הָעֵת at the time as; when.
עֲתִירָה prayer, with suff. עֲתִירָתִי.

פָּאס n. pr. Fez.
פאר V to adorn.
פְּאֵר splendour, magnificence, glory; with suff. פְּאֵרְךָ.
פֶּגֶר body, plur. פְּגָרִים, with suff. פִּגְרִי.
פְּדוּת ransom, commutation.
פִּדְיוֹם redemption, liberty.
פִּדְיוֹן redemption, plur. with suff. פִּדְיוֹנֵי.
פרע II to be delivered.
פֶּרַע deliverance.
פֶּה mouth (bibl.), plur. פִּיּוֹת (bibl. in another sense).
פּוּגָה interruption, standstill, plur. פּוּגוֹת.
פְּזוּרָה signification for Israel, cf. note to 51,85a.
פְּטַם, part. pass. f. פְּטוּמָה mixed (with spices), perhaps better: filled with odours, perfumed.
פטר II to expire, to die.
פִּיּוּט (synagogical) poem, plur. פִּיּוּטִים, with suff. פִּיּוּטָיו.
פַּיְטָן poet.
פלא III to render miraculous, 69,16a; V to compel to admiration, to put in astonishment.
פֶּלֶא a wonderful thing (bibl.), plur. פְּלָאִים, with suff. פְּלָאָיו (this form of the plural is used only adverbially in the Bible).
פלג II part. with suff. נִפְלָגַיִךְ divided, dispersed.
פֶּלֶד flame.
פִּלּוּל prayer, with suff. פִּלּוּלוֹ.
פלט V to bring forth.
פֶּלֶךְ sphere, heaven; plur. פְּלָכִים.
פֶּלֶץ fear, terror.
פְּנַי in the conjunction לִפְנַי in the innermost part, 103,41.
פָּנִין pearl, with suff. פְּנִינוֹ (bibl. only plural).
פְּנִינִי clear as a pearl, pearly, pl. f. פְּנִינִיּוֹת.
פסד V to spoil.
פָּסוּל useless, not genuine, false.
פָּסוּק verse from the bible; plur. פְּסוּקִים, st. constr. פְּסוּקֵי.
פַּעֲנֵחַ to unveil, cf. note to 22,35.

פָּעַר to gape, to speak.
פְּצוּמָה the broken-down woman, Israel, 11,9.
פצח III to make bright.
פֶּצַח purity, clearness; with suff. פִּצְחֵךְ.
פִּצְיוֹן the speaking, narrating.
פצץ Pilpêl פִּצְפְּצוּנִי to crush.
פָּקַד to be missed; II to be presented with.
פְּקֻדָּה revenge, vengeance; constr. פְּקֻדַּת.
פקע V to make into a ball.
פֶּרֶא Ismael, Arabians, cf. note to 10,19b.
פרא V to make bear fruit (bibl. accord. to some interpreters, Hos 13,15).
פָּרַד to separate, part. pass. f. פְּרֻדוֹת, 15,2: separated; 140,1: dispersed pearls, metaphor. for the verses of a poem.
פֵּרוּד the separating, the isolating, 15,32, otherwise separation.
פֵּרוּשׁ explanation.
פָּרַח to fly.
פְּרָט in the conjunction פְּרַט וְכָלַל to treat the general & particular things, cf. note to 4,43cd.
פְּרִי fruit; plur. פֵּרוֹת not bibl.
פְּרִידָה separation; stat. constr. פְּרִידַת, with suff. פְּרִידָתְךָ, פְּרִידָתוֹ.
פְּרִיעָה payment.
פָּרַךְ to smash, to crush, part. pass. plur. פְּרוּכִים; to be smashed, part. f. נִפְרֶכֶת.
פִּרְכֵּס to sprawl.
פֶּרֶס sea-eagle, plur. פְּרָסִים not bibl.
פַּרְעֹשׁ flea, plur. פַּרְעוֹשִׁים not bibl.
פרץ II part. pl. נִפְרָצִים demolished.
פֶּרֶץ defect, damage.
פָּרַשׁ separate, s. to 59,12b; pt. plur. פְּרוּשִׁים.
פרשׁ II to be divided, separated.
פָּרָשָׁה portion of the Pentateuch, stat. constr. פָּרָשַׁת.
פָּשַׁט to spread out, to extend; to make straight, to explain; III to run out.
פְּשָׁט the simple thing, the simple verbal sense.
פְּשִׁיעָה carelessness.
פֵּשֶׁר interpretation, explanation, with suff. פִּשְׁרִי.
פָּתוּחַ provided with Patàh, plur. פְּתוּחִים.
פִּתּוּי persuasion.
פתח VII to open (of the ears).
פְּתִילָה wick.
פֶּתֶר interpretation, exegesis.
פּוֹתֵר interpreter, commentator of the Bible, plural פּוֹתְרִים.
פִּתְרוֹן interpretation, especially of the Bible, exegesis.

צִבּוּר congregation.
I. צְבִי in the conjunction אֶרֶץ הַצְּבִי and אַרְצוֹת צְבִי = Palestine.
II. צְבִי friend, the loved man; plural צְבָאִים.
צְבִיָּה (gazel,) lady-love, st. constr. צְבִיַּת, plur. צְבָאוֹת.
צבר V to accumulate.
צַד side, flank; plural צְדָדִים.
צֶדֶק the planet Jupiter.
צָהֳלָה jubilation.
צֹהַר splendour, light (bibl. in metaphorical meaning: dormer-window, window).
צוד Nitpâ͑ êl: נִצְטַיֵּד to be taken prisoner, see note to 22,4b (but where the erratum Hitpa. instead of Nitpa. is to be rectified).
צוח part. act. צֹוַחַ screaming (with pain).
צוּר rock (bibl.), besides signification for God.
צַחוּת clearness.
צחח Pilpêl: to make shining.
צֹחֶן impure, wicked; part. Qal, derived from צַחֲנָה Jo 2,20.
צַחְצוּחַ splendour, especially of the speech; with suff. צַחְצוּחָם.
צַיָּד hunter, bibl. only plural.
צִיקְטִלָּה n. pr. Chiquitilla, see 6, note 12 & 22.

צִיר representative, with suff. צִירֵנוּ, see note 1 to 152.
צִלְצַל harpoon, bibl. only plural, cf. note to 62, III, 14b.
צָמַד to join; part. pass. f. צְמֻדוֹת.
צָמַת to crush, to beat; part. pass. pl. constr. צְמוּתֵי.
צָנַח to sink down.
צָעִיף veil, pl. צְעִיפִים not bibl.
צָעִיר adherent, disciple; st. constr. צְעִיר, plur. with suff. צְעִירָיו, 3,37d; 87,21.
צַעַק screaming.
צפה II part. נִצְפֶּה beheld.
צְפוּנָה secret (properly part. pass. of צפן); plur. with suff. צְפוּנוֹתֶיךָ.
צְפוֹנִי wicked inclination.
צִפּוֹרֶת bird.
צפף Pilpêl, part. f. מְצַפְצֶפֶת speaking
צִפְצוּף whispering.
צֶפֶת crown.
צָרִיךְ being in want of.
צרך V to force.
צָרַף to join, to unite; part. pass. f. צְרוּפוֹת, 46,8 (after others wrong in bibl. sense: to purify).
צָרְפַת France.

קַבָּלָה reception, cf. note to 9,30.
קָבַע to fix, to decide; V הִקְבִּיעָם to secure.
קַד glowing of fire.
קִדָּה cinnamon, plur. קִדּוֹת.
קָדוּם descending from former times, former, f. קְדוּמָה, plur. קְדוּמִים (also bibl.), see to 28e, 2.
קִדּוּשׁ, plural קִדּוּשִׁים, nuptial ceremony.
קדם V = bibl. III to come, to meet, see note to 94,5.
קַדְמוֹנִי, see אָדָם.
קדר II part. plur. נִקְדָּרִים darkened.
קְדֵרָה dish, plur. קְדֵרוֹת.
קדשׁ V to sanctify, to proclaim holiness, to praise holy.
קֹדֶשׁ in the conjunction לְשׁוֹן קֹדֶשׁ the Hebrew language.
קְדֻשָּׁה holiness, pronouncing of the 'three times holy'; cf. headremark to Nr. 18.
קְהִלָּה gathering, congregation, plur. קְהִלּוֹת not bibl.
קום VII to support one's self, to remain existing.
קְוֻצָּה curl, with suff. קְוֻצָּתִי, bibl. only plural.
קוֹרְטְבָה n. pr. Cordova.
קטן VI יָקְטַן to be made small.
קטר VI part. מְקֻטָּר perfumed.
קִיּוּם consistence.
קַיָּם (bibl.-aram.) consisting eternally, existing.
קֶלַע bibl. veil, plur. קְלָעִים sail, 83,29.
קמט II to be grasped.
קָמַץ part. pass. קָמוּץ contracted, see 6, note 30; קְמוּצִים provided with Qâmêṣ, 4,45.
קִנָּמוֹן cinnamon, plur. with suff. קִנְּמוֹנַי not bibl.
קָפָא bibl. to have curdled; 59,26 & 62 II 103 to freeze, to be cold.
קֶצֶב measure.
קִצְבָה measure, end.
קָצַף part. pass. f. קְצוּפָה excited; VII to be excited.
קֶצֶף foam, plur. with suff. קְצָפָיו, see note to 84,15.
קרא V to call, to cry out, to implore, with suff. הִקְרֵאתִי, see note to 68,13a.
קרב VII to approach, 16,9; to be brought near, 16,22.
קֹרָה occurrence in a person's life, experience, event, with suff. קָרָתִי, see note to 68,21a.
קְרוּבָה signification for a species of religious poems, see headremark to Nr. 104.
קִרְיָה town, plur. קְרָיוֹת, 15,31; קִרְיוֹת, see note to 143,31a.
קֶרֶן ray, glance, bibl. in this sense only dual.
קַרְסֹל ankle, sing. with suff. קַרְסֻלִּי.
קרץ II to be diminished (of the human life).

קֶרֶץ rupture.
קשב II to be heard; part. pass. Qal קָשׁוּב worth hearing, remarkable.
קשט III to make sure, to promise as sure and true.
קְשִׁי severity, violence (meaning is not bibl.); with suff. קָשְׁיוֹ, קָשְׁיָם.
קשר IV part. f. מְקֻשֶּׁרֶת bound, tied.
קֶשֶׁר conspiracy, plur. not bibl. with suff. קְשָׁרֶיהָ.
קִשֻּׁר girdle, bibl. only plur.
קִתּוֹן (קיתון) goblet.

ראה (bibl.) part. pass. רָאוּי ready, fit, 48,26; regarded as something, 48,60.
רְאָיָה, רַאֲיָה argument, plur. רְאָיוֹת.
רָאמָה coral, bibl. only plur.
רִאשׁוֹן God, cf. note to 128b, 2a.
רַב teacher, master (honorary title), with suff. רַבּוֹ, רַבֵּנוּ, רַבָּנָא.
רָבַד to tie, to put on.
רֶבִּי (cf. note to 23,17) & usually רַבִּי teacher (honorary title).
רִבֵּי (plur. constr. to רִבּוֹ?) ten-thousand, myriade.
רָבִיב rain, st. constr. רְבִיב, bibl. only plural.
רָבִיד necklet, plur. st. constr. רְבִידֵי not bibl.
רְבִיעָה early shower; יְמֵי רְבִיעָה spring.
רֶגֶב clod, bibl. only plural.
רָגְזָה trembling, anxiety; plur. רְגָזוֹת.
רגל V to accustom.
רֶגֶל pilgrimage-festival; plur. רְגָלִים, cf. note to 12,8a.
רגשׁ, part. pass. f. רְגוּשָׁה moving, hurrying, cf. note 40 to 104f.
רֶגֶשׁ, plur. רְגָשִׁים the senses.
רִגְשָׁה the clinging, the clattering, st. cstr. רִגְשַׁת, 59,30.
רהב V to render greedy.
רַהַב greediness, 3,6; pride, 15,43; cf. the biblical meaning of רהב, רָהָב & רֹהַב.
רָהָה to fear, part. plur. רֹהִים.

I. רוח VI הוּרְחוּ (according to the analogy of the verbs פ"י) to smell.
II. רוח V inf. הַרְוִיחַ to loose, to make easy.
רוּם heaven.
רוֹן song, cf. note to 1,6.
רָז secret (bibl.-aram.); plur. with suff. רָזֶיךָ.
רַחֲמָן a compassionate person.
רָחַשׁ so speak, to pray, to intonate a song.
רַחַשׁ speech, prayer; with suff. רַחֲשִׁי etc.
רֹךְ gentleness.
רכב VI part. pl. f. מֻרְכָּבוֹת composed, cf. note 10 to 49.
רֶמֶז hint, indication.
רִמּוֹן, pl. רִמּוֹנִים fig. for bosom. — The sing. רִמּוֹן signification for Granada, 116,17.
רֶמֶשׂ creeping animals, plur. רְמָשִׂים not bibl.
רָנַן to sing, perf. רַנּוֹתִי.
רְנָנָה hymn, pl. with suff. רְנָנַי (bibl. plur. רְנָנִים, רְנָנוֹת in fig. sense).
רָסִיס drop, st. constr. רְסִיס, bibl. only plur.
רַעְיוֹן bibl. aspiration, nhbr. thought; plur. with suff. רַעְיוֹנַי, see also עַיִן.
רצח IV יֻרְצְחוּ to be killed.
רצץ Pô'êl: to smush, to crash.
רקב II to be seized with caries.
רַקָּה temple, plur. not bibl. רַקּוֹת.
רֶקַח spice, plur. with suff. רְקָחָיו not bibl.
רָקִיעַ celestial vault, plur. רְקִיעִים and רְקִיעוֹת not bibl.
רָקַם to work, to weave, as for the letter = to write; see 23,35 note.
רִקְמָה tissue, letter; st. constr. רִקְמַת.
רשה V to authorise.
רְשׁוּת permission, 151,135; territory, 83,26.
רשל VII to be idle.
רשם or רֶשֶׁם letter, plur. with suff. רְשָׁמָיו.

שָׁב age.
שִׂבָּרוֹן hope.
שֶׂה sheep, plur. שֵׂיוֹת not bibl.
שַׂהֲרוֹן moonlet, bibl. only plural.
שִׂיחַ to speak, to relate (bibl. in a somewhat different meaning); שָׂחוּ, 56,17; part. pl. constr. שׂוֹחֲחֵי, 9,23.
שָׂכַל to render wise, 69,5 (like bibl. V).
שֵׂכֶל intellect; הַשֵּׂכֶל וְהַדָּת the thinking and believing, cf. note to 108,1a.
שַׂלְמָה dress; plur. שְׂלָמִים, bibl. שַׂלְמוֹת.
שְׂמִיכָה prayer-cloak, cf. note 29—30 to 151.
שְׂעִיף, שְׂעִף thought, bibl. only plur.; dual שַׂרְעַפִּים thoughts.
שְׂרֵפָה burning-place, plur. שְׂרֵפוֹת not bibl.
שְׂרָרָה dominion.
שְׂרָרוּת dominion.
שָׂשׂוֹן joy, plur. with suff. שְׂשׂוֹנֶיהָ, שְׂשׂוֹנֵיהֶם not bibl.

שָׁאַט to snatch at something (denom. to שְׁאָט).
שאל II to be demanded.
שְׁאֵר body (bibl. flesh).
שִׁבּוּשׁ confusion, error.
שבח IV to be praised.
שֶׁבַח praise, glory, fame, hymn, jubilee song; with suff. שִׁבְחוֹ etc., plur. with suff. שְׁבָחַי etc.
שְׁבָחָה praise.
שְׁבִיל path, bibl. only plural.
שָׁבַר to give the interpretation (of a dream), part. שֹׁבֵר; Nitp. נִשְׁתַּבְּרוּ to be broken.
שֵׁבֶר elucidation (of a dream), plur. with suff. שְׁבָרָיו not bibl.
שְׁגִיאָה offence, with suff. שְׁגִיאָתִי, bibl. only plural.
שִׁגָּיוֹן musical instrument, st. constr. שִׁגְיוֹן.
שהם, מְשֹׁהֶמֶת from שֹׁהַם worked, cf. note to 36,5b.

שׁוֹטֶה a foolish man, f. שׁוֹטָה a foolish wife.
שֶׁוַע cry.
שַׁחוּת the casting down (of the eyes).
שָׁחַט to spread, to pour out, cf. note to 140,36b.
שַׁחַל lion, plur. שְׁחָלִים not bibl.
שחר V to make black.
שַׁחַר dawn, day-break, plur. שְׁחָרִים not bibl., with suff. שְׁחָרָיו.
שְׁחַרְחֹר the blackish, black hair.
שַׁחֲרִית morning-prayer.
שְׁטָר piece of writing, document.
שַׁי present, plur. שַׁיִּים not bibl.
שִׁיּוּר rest, remainder.
שְׁיָרָה heap, caravan.
שית VI to be removed.
שֶׁכֶב couch, with suff. שִׁכְבּוֹ.
שְׁכִינָה God's presence of grace, God's spirit, God, cf. note to 118,3; with suff. שְׁכִינָתְךָ.
שכל IV part. f. מְשֻׁכֶּלֶת rendered childless.
שלה V to calm.
שָׁלוֹם good health, peace, plur. שְׁלֹמוֹת not bibl., with suff. שְׁלֹמוֹתַיִךְ.
שֶׁלֶט shield, bibl. only plural.
שְׁלִיחַ properly part. Pe'îl of שָׁלַח, ambassador, שְׁלִיחַ צִבּוּר nuntius coetus ecclesiastici, minister synagogae, leader in prayers.
שלל IV to be pillaged.
שָׁלָל booty, plur. with suff. שְׁלָלֶיהָ not bibl.
שלם II to be achieved, part. נִשְׁלָם perfect; VI part. מֻשְׁלָם perfect.
שְׁמִירָה inspection.
שֶׁמֶץ fault, sin (Job 26,14 after the conception of older interpreters).
שִׁנְאַנִּים the double-shaped (angels), see note to 148,34.
שנה VII & Nitp. to change.
שְׁנִיָּה for the second time (bibl. שֵׁנִית).
שסה III שִׁסָּהוּ to bait, to stimulate.
שָׁסַע to tear (meaning of the bibl. III).

שסף IV to be cut to pieces, 6,14; to be torn, to be shaken, 43,6.
שַׁעֲבֵד see עבד.
שָׁעָה hour (bibl.-aram.).
שער III part. מְשָׁעֶרֶת suppose, expect.
שֶׁפֶט sentence of a judge, plur. שְׁפָטִים, with suff. שְׁפָטָיו, similar bibl.
שפל VI part. f. מְשֻׁפָּלָה degraded.
שְׁפָלָה the degraded one, Israel 64,16.
שִׁפְלוּת humbleness.
שָׁקַל to balance, of metrical poems 4,44, II part. plur. נִשְׁקָלִים balanced, metrical.
שקע V to let down, imp. הַשְׁקִיעָה.
שַׁקְרוּת deceitfulness.
שָׁר singer, poet, plur. שָׁרִים.
שָׂרוֹן plain, plur. שְׂרוֹנִים not bibl.
שָׂרִיר joined with, obligatory to.
שְׁתִי chain of the tissue, plur. שְׁתָיִם not bibl.
שְׁתִיקָה and שְׁתִיקוּת silence.
שָׁתַק to be silent.

תַּאֲלָה, st.constr. תַּאֲלַת weakness, faintness (cf. Targûm to Lam 3,65).
תֶּבֶל a seasoning, loveliness.
תְּהוֹם flood; plur with suff. תְּהוֹמָיו, bibl. only תְּהוֹמוֹת ,תְּהֹמוֹת.
תְּהִלָּה poem of praise, cf. note to 24,29a & 31,3a.
תּוּגָה grieve, plur. with suff. תּוּגוֹתַי not bibl.
תּוֹךְ intrinsic worth, value of a man, see note to 22,30b; as preposition = bibl. בְּתוֹךְ in the midst of, with suff. תּוֹכוֹ, cf. note to 74,33a. בְּתוֹךְ, with suff. בְּתוֹכָמוֹ in them, 59,26.
תּוֹלְדוֹת descendants, generations (bibl.); תֹּלְדוֹת יָמִים & תּוֹלְדוֹת הַזְּמָן fatal blows, fate, cf. note to 89,4b.
תּוֹסֶפֶת augmentation, addition.
תּוֹתָח lance (this meaning Job 41,21 after Meṇaḥêm).
תּוֹתֶרֶת rest.
תַּחְכְּמוֹנִי, pl. with suff. תַּחְכְּמוֹנַי wise man (cf. the Jewish comm. to 2 Sam 23,8).
תחל V to begin.
תַּחַת below, under (bibl.); in the conjunction רוּם וָתַחַת heaven and earth.
תִּכְלָה end (after the ancients biblical).
תַּכְלִית final aim, cf. 1,1.
תַּכְרִיךְ shroud, see note 144 to 150.
תְּלָאָה distress, plur. תְּלָאוֹת not bibl.
תְּלִי constellation of the dragon, cf. note to 93,6.
תַּלְמוּד the Talmûd.
תַּלְמִיד scholar, disciple, plur. תַּלְמִידִים not bibl.
תְּלֶמְסָן n. pr. Tlemsen.
תָּם pious (bibl.); אִישׁ תָּם Jacob; f. תַּמָּה the pious one, Israel, cf. note to 103,11a.
תמד V to do something perseveringly.
תְּמוּרָה change, alternation, plur. תְּמוּרוֹת not bibl.
תְּמִימוּת completeness, unreservedness, plainness, 51,5; honesty, 15,44.
תַּמְרוּר violent weeping, with suff. תַּמְרוּרָם, bibl. only plural.
תְּנוּעָה movement.
תְּעוּדָה doctrine (after the ancients biblical).
תַּעֲצֻם manifestation of power, with suff. תַּעֲצֻמְךָ, bibl. only plural.
תַּפּוּחַ apple, plur. תַּפּוּחִים fig. bosom.
תְּפוּצָה dissipation, st. constr. תְּפוּצַת, bibl. in a dark passage.
תְּקוּמָה erection.
תִּקּוּן order, with suff. תִּקּוּנָהּ.
תקן IV part. מְתֻקָּן, plur. מְתֻקָּנִים formed, arranged, prepared.
תקע II to be put in.
תַּרְשִׁישׁ a precious stone, plur. תַּרְשִׁישִׁים, with suff. תַּרְשִׁישַׁי not bibl.
תְּשׁוּמָה base, seat, 57,20.
תְּשׁוּקָה the longing, wishing, inclination, desire, plur. תְּשׁוּקוֹת, with suff. תְּשׁוּקוֹתַיִךְ not bibl.

Alphabetic List of the Poems.

[The asteristik (*) is used to indicate the pieces in rhymed prose; the beginnings of poems forming only parts of compositions are put in square brackets.]

Addenda and Corrigenda.

P 1 nr. 1 the marginal figures are to be rectified — p 8 nr. 6 l. 6: Instead of לְהִגָּלוֹת read לְהִגָּלוֹת — p 11 nr. 8 title: Instead of 'Ạbôdâ read ʿẠbôdâ — p 13 nr. 9 l. 22: Instead of הַשִּׁיר read הַשִּׁיר — p 20 nr. 16: To 1a cf. Job 6,9, to 2b Is 43,20; 45,4 — p 26 nr. 20: To l. 12a cf. Dan 8,18 & oftener — p 27 notes, last line: Instead of Hitpa. read Nitpa. — p 32 note to nr. 24 v. 29a: cf. Masséket Sôfẹrîm chap. XVI Hal. 11 (ed. Müller p XXX) — p 40 nr. 40: To 15b cf. Prov 26,2 — p 41 nr. 42: To 5a cf. Zunz, synagog. Poesie p 483 (supplement 26) — p 43: Additionally we note that nr. 43 is also met with Sen. Sachs, Qîqâjôn Jônâ (קיקיון יונה, Paris 1860) p 69 ff. L. 55 there reads thus: בְּקָרְאִי עֲנֵנִי יוֹם בְּשׂוֹרוֹת יֶשַׁע יִצְמָחוּ׃ — p 47 nr. 45 l. 10: אֵת the unknown & indetermined being, see Ez 2,2 & the interpretation by Moses Maimûnî, Môrê Nẹbûkîm III, 44 — p 50 nr. 47: To 6a cf. Ps 86,5 — p 53 nr. 48: To 69a cf. Is 10,23 p 54 nr. 49: To l. 12 cf. Ps 65,7; to l. 16 Job 23,3 — p 58 nr. 51 l. 39: Instead of הַלְשֶׁקֶר read הַלַּשֶּׁקֶר — p 63 nr. 56 v. 1: Instead of אוֹרָיו read אוּרָיו — p 66 notes l. 7: Instead of Lev 26,27 read Lev 26,37 — p 72 nr. 62: To II 10a (עָפְרַת טִירוֹת) cf. DB. II notes p 34 (to nr. 26 l. 18—22) & p 35 (to nr. 27) — p 83 notes l. 10: Instead of Is 65,16 read Is 65,17 — p 96 nr. 83 v. 26b: Instead of מִשְׁכְּנוֹתַי read מִשְׁכְּבוֹתַי.

Printed by W. Drugulin, Leipzig.